VARIORUM IN EUROPA ITINERUM

DELICIÆ;

SEU, EX VARIIS MANU-SCRIPTIS SELECTIORA TANTUM INSCRIPTIONUM MAXIME recentium MONUMENTA.

Quibus passim in

ITALIA ET GERMANIA,
HELVETIA ET BOHEMIA,
DANIA ET CIMBRIA,
BELGIO ET GALLIA,
ANGLIA ET POLONIA,&c.

TEMPLA, ARÆ, SCHOLÆ, BIBLIOTHECÆ, musæa, arces, palatia, tribunalia, portæ, arcus triumphales, obelisci, pyramides, nosodochia, armamentaria, propugnacula, portus, asyla, ædes, cœnacula, horologia, pontes, limites, horti, villæ, apiaria, thermæ, fontes, monetæ, statuæ, tabulæ, emblemata, cippi, sacella, sepulchra, &c. conspicua sunt.

Præmissis in clariores urbes Epigrammatibus Julii Cæs. Scaligeri.

Omnia nuper collecta & hoc modo digesta á

NATHANE CHYTRÆO.

EDITIO SECUNDA.

Apud Christophorum Corvinum. 1599.

ΣΥΝ ΘΕΩ.

CHRISTIANI III. ET FRIDERICI II. DANIÆ, NORWEGIÆ, GENTIUMQ. SEPTENTRIONIS REMOTISSIMARUM AMPLISSIMARUMQ.

REGG. OPT. POTENTISSIMORUMQ.

NON MINORIS EXPECTATIONIS FILIUM ET NEPOTEM

CHRISTIANUM IV. EORUNDEM REGNORUM ET GENTIUM REGEM ELECTUM,

Paternæq; & avitæ virtutis ac gloriæ heredem & æmulum acerrimum:

THEORIÆ HUJUS TOPICÆ DEDICATIONE

Ad honestam animi relaxationem invitat,

SEQUE REGIÆ IPSIUS MAJESTATI CUM DEVOTA OBSERVANTIA humiliter commendat

NATHAN CHYTRÆUS,

IN SPEI

Quam de divino illius ingenio, & felici regimine omnes boni concepere,

MONUMENTUM.

LECTORI BENEVOLO S. D.

NATHAN CHYTRÆUS.

ANNUS jam agitur pené vigeſimusquintus, cúm qualiacunq; hodœporica mea, uno volumine comprehenſa, uná cum monumentis quibusdam, & inſcriptionibus nobilioribus, paſſim á me in variis itineribus obſervatis & collectis, publicavi: iisq; mox distractis, alteram ejusdem opuſculi editionem, priore aliquanto correctiorē & locupletiorem, cœpi adornare. cujus etiam exemplum in officinam heredum Egenolphi imprimendum á meFrancofurdiam tum miſſum eſt. Cúm autem ibidem moræ aliquæ, quod hodie optimis quibusq; libris feré contingit, editioni illi intervenirent: placuit tandem typographo, ex cōſilio virorum quorundam eruditorum, ſola itinera carminibus deſcripta, ſeorſim prelo ſubjicere: Epigraphas autem illas, peculiari editioni reſervare. Communicaveram autē tum farraginem illam inſcriptionum viro nobili, optimo & doctiſſimo, D. Jacobo Monavio, patritio Bratislavienſi, amico meo plané ſingulari, cúm is eo ipſo tempore ſuas in Italiam & Galliā peregrinationes adornaret. Verúm pauló póſt, ſané non ſine incommodo & dolore noſtro, evenit, ut peſte ad Mœnum ſæviente, vitam cum morte commutaret vir humaniſſimus, & officii plenus Conradus Albinus, reipub. illius patritius; qui opuſculorum illorum in lucem emittēdorum, quidam quaſi ἐργοδιώκτης, ita enim ipſe volebat, Francofurti á me erat conſtitutus. quo extincto, & operis hac in parte ceſſantibus, repoſcere tandem collectanea illa mea volui. quæ quamvis interea ἀνέκδοτα, ſed tamen multis ſui partibus auctiora, inter

alias

alias ejus generis chartas apud me jacuerint: accidit tamen peropportuné, ut mora ista plané ἀμεταμέλητος & mihi & opusculo illi censenda esse videretur. Pauló enim póst itineribus suis ex animi sententia confectis, sospes ad suos rediit Monavius: & ut pro communicatione illa mea priori gratum se mihi (ea enim est viri integerrimi humanitas) ostenderet; meque munere quám simillimo remuneraretur; & jam tum, & deinceps quoq; complures subinde ejus generis Epigraphas, & tandem etiam anno superiori magnam earum farraginem, partim á se ipso collectam, partim ab amicis hinc inde sibi communicatam, ad me misit. qua quidem ego non mediocriter sum delectatus: &, sicuti opus erat, & ipse Monavius petierat, statim earum ἐκλογὴν, cum labore & temporis impendio non exiguo, institui: in qua hoc egi, ut ea præcipué seligerem, quæ vel aliquam singularem doctrinam, vel salutarem in vita admonitionem continerent: vel quæ memorabili alicui historiæ servirent: aut quæ rari alicujus & observatione digni eventus aut exempli mentionem facerent: aut quæ aliâs aliquid peculiaris ingenii, elegantiæ, salis vel acuminis præ se ferre viderentur. Cætera vel obscura, vel etiam nimis vulgaria, vel insipida, vel obsoleta, & nudis notis, aut tantúm fere nominibus propriis constantia, & criticis occasionem rixandi præbitura, ut plurimúm, dedita opera, prætermisi. Ad Epigraphas autem á meipso collectas quantum spectat; earum nonnullas, præsertim Parisienses, Anglicanas, & Italicas, cúm anno 1565. & duobus sequentibus αὐτοψίας earum mihi contigisset opportunitas, ipse descripsi: nonnullas jam anté ab aliis descriptas & mecum communicatas, in vindemiolas meas retuli. Qua in parte non possum non celebrare honestissimi & prudentissimi Joannis Baptistæ Haincelii, Patritii & Consulis tum Augustani p.m. singularem erga me benignitatem & humanitatem, quam ille mihi anno 1566. Augustæ in primis Imperatoris Maximiliani II. Comitiis abundé declaravit: cúm non solúm in præsentia virorum clarissimorum Joan. Cratonis, Casp. Peuceri, Hier. Wolfii, & aliorum, eleganter apparato, & sermoni-

bus optimis condito convivio subinde me exciperet: verúm etiam (cúm me itineri Italico accinctum tum videret) omnia quæ ipse quondam in eodem itinere memorabilia observasset, é chartis & scriniis suis deprompta, candidé admodum & liberaliter mecum communicaret. Cujus certé beneficii commoda & fructus in toto deinceps itinere sensi uberrimos, cúm illius indicio, & quid quovis in loco potissimúm inquirendum esset, perspicerem: laboreq; & molestia omnia investigandi, & hinc inde conquirendi ac describēdi me sentirem sublevari. Postea, cúm itineribus, Parisiensi, Anglico, Veneto, Romano, & Neapolitano feliciter confectis per Helvetiam in Germaniam rediissem; & magnam partem æstatis anni 1567. Misenæ apud optimum doctissimeq; eruditum, & horum studiorum amantissimum virum, D. Georgium Fabricium consumerem; & is quoque pené omnium, quæ eo in genere haberet, sine invidia participem me faceret; opus illud inscriptionum variarum non mediocriter auctum est. Sicut interea quoq; in Ducum Venetorum Epitaphiis colligendis usui mihi fuit D. Henrici Kelneri liber de vita, moribus & rebus gestis principum Venetorum. Sanctodionysiaca recentiora describenda mihi concessit vir doctiss. & humaniss. D. Petrus Pavo Medicinæ D. & in Academia Leidensi Professor. Palatina ad Rhenum monimēta præcipua, pleraq; elegantissimé descripta, ad me misit nobiliss. D. Paulus Melissus. Wirtebergica veró M. Matthæus Chytræus, frater meus germanus, & Ecclesię Grumbachiensis pastor mihi curavit. Borussica, operâ amicorum mihi conquisivit, vir opt. & doctissimus, & hospitii quoq; necessitudine mihi conjunctus, D. Valentinus Schreckius, scholæ Marianæ apud Dantiscanos Rector: qui & ipse in Regiomontanis conquirendis opera doctissimi & humanissimi viri M. Martini Winteri, Professoris Academiæ Borussicæ fidelissimi usus est. Viennensibus libenter plura addidissem, sed præter aras sepulcrales inclytæ familiæ Salmensis á V. CL. Nicolao Reusnero editas, nihil eorum hactenus videre mihi licuit. Ad Alpina quantum spectat; pleraque eorum habeo ex Itinerario honesti & eruditi juvenis Alberti Heinii, CL. J. U. Doctoris, & consulis Reipub.

pub. Rostochiēsis D.Friderici Heinii filii, disciplinæ olim meæ alumni. Danica magna ex parte refero accepta viro & Mathematico nobilissimo Tychoni Brahæo. Cimbrica, & quidem ut plurimùm in arcibus, palatiis, structuris, & monimentis viri illustris & magnifici D. Henrici Ranzovii vicarii regii obvia, & per Georgium Crusium, Petrumque Lindebergium collecta, ipse herus ad me misit. Megapolitana nonnulla habeo ab amico perveteri D. Jacobo Bordingo, Cancellario Megap. integerrimo. Reliqua hinc inde mihi descripsit juvenis probus & eruditus Simon Paulus affinis meus. cujus operâ & industriâ in manus quoque meas pervenērunt hujus generis collectanea docti & accurati viri Samuelis Fabricii, non ita pridem Secretarii Megap. qui in suis per Germaniam in Italiam, & aliis quoque, quæ ill. Joan. Alberti jussu confecit, itineribus, studiosus admodum omnis generis Inscriptionum collector fuit. Sed morte præventus publici eas juris facere non potuit. Qui quidem ipse Fabricii hujus labor, levamento non exiguo futurus esset ei, qui talium collectionem meditatur copiosiorem. Polonica, quotquot feré sunt, nactus sum ab honesto & docto juvene Bartoldo Weccio, meo olim convictore. Epigrammata Julii Cæsaris Scaligeri, nonnullarum clararum urbium Epigraphis præmissa, unde petita sint, omnibus liberaliter eruditis, etiam tacente me, constat. Reliqua feré omnia accepta, ut dixi, refero liberalitati D. Georgii Fabricii, & Jacobi Monavii, V. CLL. quorū hic quoq; D. Joannis Henrici I.B.F. Haincelii, patricii Augustani, Johannis Posthii archiatri Palatini, & Abrahami Ortelii, Cosmographi Antvverpiēsis, virorum præstantissimorum doctissimorumq; hac in parte liberalitatem erga se singularem non obscuré apud me prædicat. Quæ omnia eam quoque ob causam prolixiús hîc censui commemoranda, ne quis putaret, me in morem corniculæ Æsopicæ, ornamentis, aut ad Thrasonis Terentiani imitationem, laboribus delectari alienis, partamq; ex iis gloriā ridiculé mihi ascribere, á qua vanitate semper alienissimus esse studui. Deinde, ut alios quoque bonos viros, penes quos eleganter hunc thesaurum deinceps quoq; augendi & complendi facultas est, allice-

rem,ut ipſi quoq; mantiſſas hac in parte ſuas nequaquam mihi inviderent: ſed potiús liberaliter eas mecum communicarent:idem officii hujus ſui præmium,hoc eſt,nominis ſui ex grato animo profectam celebrationē publicam,Deo volente,ſuo tempore á me accepturi.

Non autem opus eſſe exiſtimo, ut harum Inſcriptionum collectanea tibi,benevole lector, multis verbis commendem; cúm earum evidentiſſimé conſpicua ſit & jucunditas & utilitas. Nam ut de honeſtate & dignitate hujuscemodi obſervationū jam taceam; quid quæſo jucundius eſt, quám in uno, non nimis magno, libro comprehenſa habere, tot vel virtutum, vel etiam vitiorum causâ celebratiſſimorum virorum, mulierum, juvenum, virginum, puerorum nomina, elogia, res geſtas, mortes? cúm ut aliis, ita his quoq; in rebus dulcedo multa cognoſcendi & ſciendi, cæteras omnes ſuavitates longiſſimé ſuperet: affirmante hoc etiam veteri ſententia, alicubi á Cicerone citata, οὐδὲν γλυκύτερον ἢ πάντ' εἰδέναι: præſertim ſi illud τ' ἀγαθὰ,quod Themiſtius addit,nō prætermittatur. Quid etiam ſuavius multiplici illa rerum & eventuum diverſiſſimorū varietate & viciſſitudine? in qua ancipites ſæpé caſus excitant admirationem,lætitiam,ſpem, timorem, moleſtiam, luctum. cui tamen ipſi luctui aliqua, licet cum dolore permixta, voluptas ineſt: lectore hunc vel ſimilem in modum, rerum, quæ narrantur vel deſcribuntur, ideam animo ſuo conceptam efferente:

Hæc dicens, faciens, tolerans, vivusq; jacénsve,
Sic oculos, ſic ille manus, ſic ora ferebat:
Hinc lacrymarum acri ſimul ipſe accendor amore.

Quám item varia variorum in his monumentis ſtudiorum, & inſtitutorum, vanitatisq; adeó ingenii humani exempla ſunt? quibus iſte hoc, ille alio modo, humo, ut Maro canit, ſe tollere, & nominis celebritatem, vel, ut ipſi putabant, immortalitatem conſequi ſunt conati. Quám variæ ipſis, mortuorum jam, epitaphiis adhuc inſunt, ſæpe etiam de rebus vitioſis & frivolis gloriationes? quando alius corporis ſui formam, aut robur; alius ingenii ſui acumen, alius varias peregrinationes, alius eloquētiæ aut fortitu-

fortitudinis suæ vim, alius divitias & honores suos, alius suam in hostibus etiam sepeliendis humanitatem & pietatem, alius prælia & victorias suas, alius deniq; hujus, alius alterius artis vel virtutis jactat præstantiam: quæ tamē á morte immunem eorum prestare potuerunt neminem. Quám varia quoq; mortis genera repræsentantur? quando alius pié alius impié, alius domi alius peregré, alius ab hoste, alius ab amico, alius per insidias, alius per apertam vim, alius præcipitio, alius submersione, alius suspendio, alius veneno, alius laboribus & vigiliis, alius segnitie & ignavia, alius morsu felis aut canis, vel calce equi, alius juvenis, alius senex, alius sponsus, alius viduus, alius remedium quærendo, alius respuendo, alius cum spe vitæ melioris, alius desperabundus, alius cur moriatur nescius, alius denique αὐτόχειρ, aut alio casu inaudito & admirando perit. Quos quidem attenté considerando, quis non in occasionibus hujuscemodi casuum vitandis evadat circumspectior? in imploratione divini regiminis, & presidii sanctorum angelorum petitione ardentior? in pia deniq; & seria ad fatalem illam migrationem præparatione accuratior? sic quoque aut similem in modum subinde una mecum exclamans,

Guttula cúm vita mihi sit tantúm unica; cur me
Mille necis species, funera mille premunt?

Qua in parte jucundum quoq; est videre, quám diverso affectu superstites mortem suorum ferāt. alii enim irascuntur, alii indignantur, alii Deo ipsi maledicere non verentur, alii lamentantur, alii queruntur, alii mortuis blandiuntur, alii æquo animo spe resurrectionis se consolantur, alii mortuis commori, alii sua morte illorum vitam redimere, ut videtur, cupiunt, atq; ita deinceps. Præterea, cúm totam vitam hominis pii meditationem mortis esse debere in confesso sit; quám utile erit polyhistori, præsertim adolescenti, si hujus generis delicias consectans, subinde in tot funerum, cadaverum, sepulcrorum, & monumentorum, non solúm hominibus, verúm canibus quoq; & equis, imó muscis quoq; subinde exstructorum, mentionem incidat? quibus ipse quoq; mortalitatis suę admonitus, vitam & mores in tempore incipiat emendare; &

cristas suas paulatim magis magisq; demittere. Jam veró, cúm teste Horatio, non cuivis homini contingat adire Corinthum; quando alius hac, alius alia de causâ á peregrinationibus longinquis cogitur abstinere: quid tibi, humanissime lector, in hujuscemodi vita, quam ita vocare liceat, sedentaria, jucundius esse possit, quám in libro, eoque non nimis ponderoso, una quasi συνόψει ea omnia aspicere; quorum aliqua saltem ex parte (vix enim uni, ut hæc omnia corám videat, contigerit) videndorum gratia alii tantos itineris labores suscipiunt, tantos sumptus faciunt, tot, vitæ quoque nonnunquam, periculis se exponunt. Quod si in regionibus longinquis adeundis & contemplandis, forte ipse quoque olim operam aliquam posuisti; non est quód hanc quoq; ob causam σύνταγμα hoc nostrum, quantumvis aliquando, quod lubens fateor, cúm aliter fieri non posset, ἄτακτον asperneris. Cúm enim plerorumque, præsertim senescentium jam, memoria vacillet; hujus & similium librorum indicio, ea, quæ ante multos annos corám vidisti, in memoriam subinde tibi revocare, eiq; altiús poteris infigere. Sicuti ego ipse, in hac congerie dum versor, haud injucunda tot rerum, locorum, gentium & urbium recordatione perfruor. Quinimó etiamsi adolescens adhuc, & quidem satis fortunatus, ac peregrinationum cupidus sis; teq; ipsum hæc & similia suis in locis aliquando contemplaturum esse speres; non tamen idcirco hæc nostra plané tibi despicienda esse putabis. Multa enim cadunt inter calicem supremaq; labra. Et etiamsi omnino peregrinationi illi tuæ nulla se objiciant impedimenta: tamen moras aliquas (cúm non omnia ad diuturnas peregrinationes necessaria statim omnibus obvia sint) intervenire solere notum est, quarum tædium, deliciæ hæ nostræ aliquantulum tibi lenire, teque adeó præparare & instruere poterunt, ut mox majori cum fructu & emolumento, minoriq; cum molestia tua peregrineris: habens scilicet jam pleraque omnia, in quibus describendis, aliás tibi non absq; tædio fuisset laborandum. In his igitur ipsis, quod commodo tuo fiat, evolvendis & perlustrandis cúm versaberis; cogitabis te in hor-

in hortulo, non planè inculto, violas aut rosas jam decerpere: donec paulò pòst in ipso peregrinationis tuæ liberiore campo, florescentium tibi jam arborum fructibus maturis, te oblectare, animumq; adeò φιλοθέωρον totum explere possis. Quod ut cum salute animæ & corporis tui fiat, ex animo tibi opto.

Interea de aliis quoque nonnullis amicè te censeo monendum, ne præter meritum forte in reprehensionem tuam incurram. Qua in parte fieri potest, ut titulus libri hujus, delicias lectori pollicens, aliquem nimis fortasse in hoc genere delicatum offendat, præsertim si alicubi in veteris barbariei incidat reliquias, quales sunt quas in inscriptione monumenti Philippi Decii, Pisis in campo, quem vocant, sancto sepulti, in Elogiis doctorum virorum his verbis exagitat Paulus Jovius: *Octogenario*, inquiens, *major interiit, delatusq; est Pisas, ad sepulcrum marmoreũ, magno sumptu à se in maximi templi fronte constitutum, inscriptione adeò inepta, ut si eam supponamus elegantibus ingeniis, non sine pudore boni mortui, ridenda videatur.* Quod quidẽ ipsum tanti viri & historici judicium, etiamsi verum esse non negemus: tamẽ nos alias ob causas eam ipsam Inscriptionem, quantumvis ineptam, non censuimus prætermittendam. inter quas causas hæc vel prima est, quód exemplum insigne cõtineat vanitatis, positæ in gloriatione de amplis stipendiis, & variis ac splendidis officiis hìc illic non sine maximo fructu administratis; maximé si gloriatio illa ne quidem post mortem cesset, quæ hujuscemodi umbris planè nihil movetur. Quando igitur in hæc & similia inter legendum incides, cogitabis, si verbis nihil elegantiæ aut leporis insit, forté res ipsas & sententias tales esse, ut probé examinatæ non plané repudiandæ videantur. Et quidẽ hæc ipsa barbaries, si cum nostri hujus seculi elegantia prorsus exquisita conferatur; aliquid secum afferet voluptatis. Forte etiam nõ deerunt, qui antiquas Epigraphas malint, quám recentes. Quos ego ad complura, & quidem satis ampla, in hoc genere publicé edita relego volumina; interim tamen confirmare minimé dubius, multas in recentibus his Inscriptiones contineri, quæ veteribus, nec bonitate, nec utilitate, addo etiã acumine &

elegantia, cedere debere, id quod res loquetur ipſa, videantur. Fieri etiam poteſt, ut quædam Epigraphæ minús emendaté deſcriptę in manus noſtras pervenerint. In quo quám facilé ſit labi, præſertim ſcribis, quales pleriq; ſunt, non ſolidé eruditis, qui intelligunt, facilé nobis veniam dabunt. Ordinem quoque Inſcriptionum alicubi concinniorem eſſe potuiſſe ipſe ultró fateor. Verúm cúm illæ diverſiſſimis temporibus & occaſionibus hinc inde ad me miſſæ ſint; neq; ego ſemper locorum ubi viſuntur, ἀυτόπτης eſſe, in tanta diſtantia, potuerim; ἀταξίαν quoq; hîc omnem averruncare non potui. Quód etiam non omnibus Epitaphiis nomina ſepultorum præfixi, conſultó id factum eſt, ut nimirum illa nominis omiſſione in ipſum epitaphii ſenſum eo accuratiús lector intenderet, quod aliás nomine lecto forté fuiſſet prætervolaturus. Quod ipſum in epitaphiis ſuis video feciſſe D. Georgium Fabricium. Reprehendent quoq; forſitan aliqui, quód in hac Inſcriptionum noſtrarum editione typographus nõ uſus ſit litteris majuſculis; quas pluſculum elegantiæ & dignitatis hujuſcemodi monumentis afferre ſolere, ego quoq; non nego. Sed ratio hac in parte habenda fuit peregrinantium, quibus potiſſimúm laborem hunc noſtrum ſervire voluimus. Qui ſané ipſe labor fine hoc ſuo excideret; ſi libri hujus chartæ in eam molem excreſcerent, quæ iter facientes primo aſpectu offenderet & á ſe repelleret. Hæc feré ea ſunt, de quibus te in hujus operis veſtibulo potiſſimúm cenſui præmonendum. Tu ea in bonam partem accipe, & laboribus hiſce noſtris utere fruere feliciter. Vale. Brema, Idib. Octobris, anno

cIↄ Iↄ xcIII.

EIDEM

EIDEM

CANDIDO LECTORI.

CUm hanc Inſcriptionum variarum collectionem abſolviſſem, eamque jamjam typographo miſſurus eſſem: in manus meas pervenerunt Monumētorum Italiæ libri IV. á viro CL. & multarum rerum peritia & experientia claro Laurentio Schradero recens divulgati. é quibus ipſis quoque pauca quædam, inſtituto huic meo accommodata, deſcribi, & huic farragini addi curavi. Sicuti etiam interea temporis Itinerarium mihi ſuum animo promptiſſimo communicavit, vir genere & doctrina nobilis & præſtans, D. Joachimus Baſſevitius Conſiliarius Megapol. & regius, dux olim meus, cúm florentibus integer annis in pulcherrima & nobiliſſima urbe Florentina hujuscemodi monumentorū φιλοθέωρος eſſem: & nunc quoque Muſarum noſtrarum fautor & patronus integerrimus. Ex quo ſané ipſo Itinerario Baſſevitiano non contemnenda ad hanc ἐκλογὴν noſtram maximé Italicarum, Gallicarum & Anglicarum inſcriptionum facta eſt acceſſio. Quod ideo quoq; hîc cenſui indicandum, ne laboris & induſtriæ alienę fructum mihi vindicare velle, videri alicui parum mihi æquo poſſem. Vale iterum. B. Cal. Septemb. anno 1593.

EIDEM.

TE moneant Lector tot in uno funera libro,
Tempore quód certo tu quoq; funus eris.

EIDEM LECTORI S.

Delicias tibi polliceor. res ardua dicis?
Non nego. nec cunctis una eademq́; gula est.
Quod sapit huic, alius mox nauseat. & mihi miré
Quod placet, hoc poterit displicuisse tibi.
Convivas igitur frugi hic imitabere, qui non
Perdices tantúm, aut Bacchara vina petunt:
Sed panem, & ptisanam, & Nicri quoq; pocula gustant,
Quæ sitis, & faciunt deliciosa fames.
Hæc duo condimenta dapum sunt optima, gratos
Sive animis spectes corporibúsve cibos.
Quin his ex vicibus major quoq; gratia ferclis
Accedit, sine quîs gaudia cuncta jacent.

Nathan Chytræus.

CONTEMPTORI INSCRIPTIONUM novarum.

Cur admirator veterum solummodo, temnis
Hæc nova? quondam etiam prisca fuere nova.
Ætatem his concede suam, fientq́; vetusta
Hæc etiam, novitas quæ modó spreta facit.

Nathan Chytræus.

Vita viatoris quasi transitus, omnia finem
Mundus hic immundus quæ veneratur habent.
Transit honos, transit fortuna, pecunia transit,
Mente Deo similis corpore transit homo.
Transivere patres, simul hinc transibimus omnes;
In cælo patriam, qui bene transit, habet.

Frid. Widebramus.

AD CLARISS. ET DOCTISS. VIrum Dn. Nathanem Chytræum

EPIGRAMMA.

Non opus est, Chytræ, tuas post funera laudes
Sculpier in saxo, quod tua membra teget.

Scriba-

Scribatur nudum post fata in marmore nomen,
Ut tumuli quondam sit nota certa tui.
Quæ post te vivent vigilis monumenta laboris,
In laudes sat erunt officiosa tuas.

Johannes Pincier Medicinæ D.
& Professor Herbornæ.

ADMONITIONES ITER FActuris in universum necessariæ.

Sis animo vultuq; humilis, prodesse cuivis,
Si licet, & nulli sit nocuisse labor.
Sedulus in propriis, aliis aliena relinque;
Prudenterq;, fides cui sit habenda, vide.
Multa audi, dic pauca, tace abdita, disce minori
Parcere, majori cedere, ferre parem.
Sobrius, & vigil, & verax simul esse memento;
Promtus amare bonos, & tolerare malos.
Inprimis reverere Deum, qui cernit & audit
Omnia, quem prorsus fallere nemo potest.
Hoc faciens, poteris peregrinos inter ubiq;,
Salvus & in media vivere barbarie.

Nathan Chytræus.

MENANDER.

Ξένῳ μάλιστα συμφέρει τὸ σωφρονεῖν.
Ξένος ὢν ἀπράγμων ἴσθι, καὶ πράξεις καλῶς.
Ξένον δὲ σιγᾷν κρεῖττον, ἢ κεκραγέναι.
Ξένος πεφυκὼς, τοὺς ξενοδόχους σέβου.

ALIUD.

Virtutes gens quæq; suas, sua crimina in orbe
Cúm terrarum habeat; nilq; omni ex parte beatum
Sit; peregrinantes ne fœdam imitemur arachnen,
Cui rosa materies lethalis pura veneni est.
Quin imitemur apes potius, quæ é flore aconiti
Dulcia mella legunt, é crudo nectar acantho.

Nathan Chytræus.

IN ITINERIB. OBSERVANDORUM ΣΥΝΟΨΙΣ,

INCERTO AUCTORE.

- In peregrinationibus observanda
  - I. Regio; in qua consideranda nomina
    - vetera.
    - recentia.
    - sæpe mutata.
  - II. Ditio hominum
    - superiorum.
    - nostrorum.
  - III. Nomen urbis,& ratio nominis,si extet. Item,conditor, amplificator, aut instaurator alicujus loci.
  - IIII.
    - 1. Flumina, eaq; aut
      - allabentia.
      - propé distantia.
      - deducta.
    - 2. Mare alluens,aut portus.
    - 3. Montes.
    - 4. Sylvæ,nemora,vel si quid aliud insigne.
  - V. Opera, & hæc vel
    - publica
      - sacra:
        - Basilicæ.
        - Monasteria.
        - Templa.
      - profana:
        - palatia, arces, fora, armamentaria,propugnacula,turres,& ratio munitionis.
    - privata, ut quæ in civium ædibus sunt insignia, veluti horti,picturæ,fontes,statuæ.
  - VI. Ratio gubernationis;ad quā pertinent
    - 1. Curia,in qua senatores,& familiæ civium honestæ.
    - 2. Scholæ,ut ratio educationis & institutionis pueritiæ. Item,viri docti & bibliothecæ.
    - 3. Vulgi mores; quó pertinent, ratio victus & vestitus. Item opificia.

ITALICA,

ET QUIDEM PRIMO MONUMENTA ROMANA.

IN URBEM ROMAM florentem

Jul. Cæs. Scaligeri Epigramma.

Vos septem gemini cælestia pignora montes,
Vosq; triumphali mœnia structa manu,
Testor, adeste, audite sacri commercia cantus,
Et Latios animos in mea vota date.
Vobis, dicturus meritis illustribus urbes,
Has ego primitias primaq; sacra fero.
Quin te unam laudans, omnes comprenderit, orbem
Non urbem, qui te noverit, ille canet.

ROMA NOVA DE SEIPSA.

INCERTO AUCTORE.

Montibus è septem totum diffusa per orbem
Sideribus quondam proxima Roma fui.
Sub pedibus terras utroq; à littore pressi:
Atlantem tenuit dextra, sinistra Scytham.
Juppiter hos etiam disjecit fulmine montes,
Et tumulos jussit corporis esse mei.
Incubuit capiti rupes Tarpeia nostro;
Pressa Quirinali pectora nostra jacent.
Crura Palatinus, geminos hinc inde lacertos
Collis Aventinus Viminensq; tenent.

Exquiliæ hinc surgunt, & surgit Cœlius illinc,
Hæc quoq; sunt pedibus facta sepulcra meis.
Sic quæ viva sibi septem circumdedit arces,
Mortua nunc septem contegitur tumulis.

IN EANDEM, QUALIS EST HODIE,

JANI VITALIS PANORMITANI.

Qui Romam in media quæris novus advena Roma,
Et Romæ, in Roma nil reperis media,
Aspice murorum moles, præruptaq; saxa,
Obrutaq; horrenti vasta theatra situ:
Hæc sunt Roma, viden' velut ipsa cadavera tantæ
Urbis adhuc spirent imperiosa minas?
Vicit ut hæc mundum, visa est se vincere: vicit,
A se non victum ne quid in orbe foret.
Nunc victa in Roma victrix, Roma illa sepulta est,
Atq; eadem victrix victaq; Roma fuit.
Albula Romani restat nunc nominis index,
Quæq; etiam rapidis fertur in æquor aquis.
Disce hinc, quid possit fortuna: immota labascunt,
Et quæ perpetuò sunt agitata, manent.

INSCRIPTIONES ROMANÆ.

IN CAPITOLIO.

S.P.Q.R. Capitolium præcipuè Jovi olim commendatum, nunc DEO vero, cunctorum bonorum auctori Jesu Christo, cum salute communi supplex commendat, atq; tuendum tradit; annò post salutis initium 1568.

IBIDEM.

S.P.Q.R. Majorum suorum præstantiam uti animo, sic re quantum licuit imitatus, deformatum injuriâ temporum Capitolium restituit, Prospero Buccapadutio, Thoma Cavalerio curatorib. Anno post U.C. cIↃ xↃↃ. cccxxx.

IBIDEM PUTEI.

Nos vas condidimus, pluvia tu Juppiter imple,
Præsidibusq; tuæ rupis adesse velis.

In ara cœli.

Unum erat imperium mundi, dominator & unus.
Falleris. at non tu Roma, sed ipse DEUS.
Quem tulit Augusto Cumana puella videndum,
Rector erat primus, ipse secundus erat.
Hic locus est, ubi vidit, ubi rex credidit. Ara
Cœli facta domus regis, & aula DEI.

IN AULA CUR. SENAT. AD SIGNUM PAULI III.

PAULO III. P. M. Quòd ejus jussu, auspiciis, atq; ære conlato, urbem situ ac diverticulis viarum deformem atque impetviam, disjectis malè positis ædificiis in meliorem formam redegerint, viis, areisque cum veteribus directis & ampliatis, tum novis constitutis auxerint, ornaverintq;, Latinus Juvenalis Mamæctus, Hieronymus Mavæus Cur. viar. Urbe instaurata, officii & memoriæ ergo statuam in Capitolio optumo Pontifici P. P. An. Christi 1543.

ITIDEM IN CAPITOLIO.

S.P.Q.R. monumenta marmorea magistratuum triumphorumq; ab urbe condita ad tempora Divi Augusti: ruderibus in foro egestis eruta, impensa Alexādri Farnesii Cardinalis, Pauli III. Pontif. Max, nep. in Capitolio P.

Marmora præclaros testantia fronte triumphos
Atq; magistratus inclyta Roma tuos,
In medio mansere foro, cùm Roma manebas,
Postq; deos orbi jura secunda dabas.
Ast ubi te indignis fregit fortuna ruinis,
Obruerat titulos alta ruina tuos.
Tamq; diu in tenebris tantis jacuisse videntur
His veluti fato debita temporibus.
Quæ modò Alexander, patria te dignus avoq;
Paulo, inventa tibi marmora restituit.
Tu Capitolina meliori in sede reponis,
Et legeris magni munere Farnesii.

ALIBI.

Perino Organo Florentino, qui singulari morum sua-

vitate, ac testudinis non imitabili concentu dubium reliquit, amabiliórne esset suâ ingenii suavitate, an admirabili artis excellentia clarior: Jacobus Mormita Parmen. mico M.P. Vixit annos XXIX.

D. O. M.

Camillo Ursino, Pardi F. Manupell. Comiti, Guardiæ Gull. Marchioni Larinatiumque & Vallesiticianorum regulo invict. & Parthenopæi regni protonot. integerr. ob singularem item rei bellicæ virtutem, & eximiam promissorum constantiam & fidem Ursina gente dignissimam, á Francisco & Henrico Gallorum regibus navium præfectura, summisq; beneficiis honestato, Victoria Tolfia F.C. conjug. cariss. O.D.S.M. ponend. cur. Vixit an. LXV. M. XD. VIII. obiit VI. Kal. April. ∞ D. LII.

IN IPSO FANO S. PETRI.

Huc mulieribus ingredi non licet, nisi unico die Lunæ post Pentecosten, quo vicissim viri ingredi prohibentur. Qui secus faxint, anathema sunto.

IN VATICANO.

Hostes perpetui Christianæ religionis Turcæ diuturno victoriarum successu exsultantes, sibiq; temere præfidentes, militibus, ducibus, tormentis, omni deniq; bellico apparatu ad terrorem instructi, ad Echinadas insulas, á cõmuni classe, prælio post hominum memoriam maximo, perspicua divini spiritus ope profligantur. M. D. LXXI.

ITEM.

Classes oppositæ, Turcarum una, Christianæ societatis altera, inter Pium V. Pontif. Max. Philippum Hispaniarum regem, Venetam Remp. inito jam fœdere, ingentibus utrinque animis concurrunt.

Ibidem depicta est cædes Amiralii Gallici, facta in nuptiis regis Navarræ, cum his inscriptionibus:

Caspar Colignus olim Amiralius accepto vulnere domum defertur Gregorio XIII. Pontif. Max. M. D. LXXII.

In quodam Farnesiorum palatio extant picturæ præstantium ducum Romanorum, cum talibus inscriptionibus:

TRA-

TRAJANUS

Invictæ virtutis Imperator, Optimi cognomen promeruit.

CN. POMP. MAGN.

Magno fortunæ ludibrio, ubiq; victor, indigno vitæ exitu; ſepultura caruit.

FAB. MAXIMUS

Inveteratæ prudentiæ Dux, cunctando reſtituit rem.

ROMULUS

Æternæ urbis fundamenta jecit, militarem diſciplinam domi reſtituit, qua imperium feliciter creſceret.

NUMA

Martium populum religioni addixit, ut pace & bello invictus evaderet.

M. MARCELLUS

Bellator acerrimus opima ſpolia Jovi Feretrio poſuit.

CÆSAR DICTATOR

Univerſum orbem terrarum hoſtili cruore replevit: ſuo demum ſanguine curiam inundavit.

AUGUSTUS

Jano clauſo, finem civilibus & externis bellis impoſuit.

IN TEMPLO GERMANORUM S. MARIÆ de Anima.

Gewalt/gelt vnd gunſt
Bricht Recht/trew vnd kunſt.

Ibidem.

EN QUO TANDEM?

Bartholomæo Saliceto Bononienſi, quem ob ejus præſtantem in omni genere virtutis animum mirari magis quàm laudare licet, in quo Fides & Religio cum doctrina certabant. Vixit annos LXXVIII. d. X. Alexander Farneſ. & Andreas de Valle, S.R.E. Cardd. ac Vianeſius Albergatus Bonon. amico incomparabili poſuerunt. M.D.XXV.

IBIDEM.

D.O.M.S.

Georgio Sauromanno, equiti Germano. Vratisl. Præposito, Internuncii procuratoris, qui munere primùm apud Leonem X. mox apud Adrianum VI. ac demum Clementem VII. Pontiff. Maxx. Divi Caroli V. August. nomine, magna fidei, integritatis, ac sapientiæ laude functo, cùm amicorum incuria pluribus annis sine monumento fuisset, Valentinus Saurmannus ex fratre nepos patrui memoriæ, virtuti, pietatique dicavit. An. Dom. M.D.L.

AD TEMPLUM S. MARIÆ de populo.

DE EXUNDATIONE TIBERINA.

Septimus auratum Clemens gestabat Hetruscus
Sorte pedum, huc salüt quom vagus atq; Tiber.
Quippe memor campi, quem non coluere priores,
Amnibus epotis in nova tecta ruit.
Utq; foret spatii implacabilis ultor ademti,
Et Cererem & Bacchum sustulit atq; lares.

Restaur. VIII. Id. Octobr. anno M.D.XXX.

FRANCISCO BERRETTÆ

Mediolanensi, spectatæ fidei singularisque industriæ viro, qui dum honestè mercaturis faciendis rem quæreret, vitæ jacturam fecit, Anno LI. mens. IV. dies II.

TUMULUS BESSARIONIS CARD.

Bessario episcopus Tusculanus S.R.E. Cardinalis, Patriarcha Constantinopolitanus, nobili Græcia ortus oriundusq;, sibi vivus pos. Anno salut. M.CCCC.LXVI. ætatis LXXVII.

Τοῦτ' ἔτι Βησσαρίων ζῶν ἀνύσα σώματι σῆμα,
Πνεῦμα δὲ φεύξεται πρὸς θεὸν ἀθάνατον.

Quod distichon Majoranus Salentinus ita vertit:

Bessarion feci hunc tumulum, qui conderet ossa.
Venerat unde olim spiritus astra petet.

M.AN-

M. ANTON. COLUMNÆ PAREN. P.

Si spectas annos, bimum luxere parentes;
Si mentem, iste senex nascitur & moritur.

IBIDEM.

Si daret annosam numerosa pecunia vitam,
Quisq; sibi dives tempora longa daret.

HONORÆ QUINTERIÆ.

Hac quicunq; modò spirantia mollius ora
Prospicit, & cali nobile laudat opus;
Quàm gemeret, mentis si conspexisset Honora
Tot bona, natura vix revocanda manu;
Diceret, & vita comites, probitasq;, fidesq;,
Et pudor, & forma gratia rara perit.
At tibi Quinteri longum mansurus in avum,
Stet decor hic saxi, nec fluiturus honos.

ALEXANDRI PAVONII.

Fidus Alexander jacet hic Pavonius, is qui
Ipse amor, ipsa fides, ipsa erat & bonitas.
Fratri ergo invicta fidei, bonitatis, amoris,
Hunc Paulus tumulum prabuit, astra Deus.

ALIUD.

Demetrio Cabacio Rhallo, Equiti Spartano, qui nullum corporis incommodum expertus, nonagesimum ætatis annum mens. I I. diem x x I I. superavit, Manilius ex Thomaide Theodori Bocchali filia susceptus parenti sanctissimo ac b. m. sibiq; pos.

Si genitor deflende pius tibi debita natus
Justa, sepultura munera si apta darem:
Conderer hic tecum, discat ne sera senectus,
Cum genere amissam rem patriamq; mihi.

IBIDEM.

Concordes animos, piasq; mentes,
Ut dicas licet unicam fuisse.

Commisti cineres sequentur, & se
Credi corporis unius juvabit.

NICOLAI SUDORII

Musici, qui Arragoniis Regibus quatuor & XXX. annos servivit. Obiit M. D. V.

Cur te Musice Musicus peremit
Sagitta Nicolaë pestilenti?
Invidit modulis meis Apollo.

RINALDI SIARAMPÆ.

Siarampa de gente rapit te Roma Rinalde,
Heu facinus! juvenem tempore, mente senem.

Vixit annos XX. mens. X. dies XII. Obiit Nonis Febr. M. I. VI.

JACOBI MENTEBONÆ.

Luca ortus; Sena lege fuit mihi patria, nomen,
Dum vixi, Jacobus, mens bona pro genere.
Papa Pius sedem Papiensem detulit, idem
Cardineo ornavit munere, gente, domo.
Vivite qui legitis, æterna & quærite, non hæc:
In cineres tandem gloria tota redit.

CAMILLI PUERI.

Præcipiti dum currit equo dans frena Camillus,
Vix annos natus decidit octo puer.
Si casurus erat, molli cecidisset in herba,
Heu tenerum scelus est rumpere saxa caput?

HIER. ALEANDRI CARDINALIS BRUNDUSINI.

Hieronymo Aleandro Mottensi, é Comitibus Landri in Carnia, Petræ Pilosæ in Histria oriũdo T.T.S. CHRYSOGONI S.R.E. Presbyt. Card. Brundusino, Philosophiæ & Theologiæ Doctori, Hebraicæ, Græcæ, Latinæ, aliquotq; aliarum linguarum exoticarum ita exacté docto, ut eas recté & apté loqueretur & scriberet, mox diversis legationibus pro summis Pontt. ad omnes feré Christianos Principes fideliter & diligenter perfuncto, & ideo in tabem delapso, quanti humanam miseriam fecerit, sequenti di-

ti diſticho, de ſe edito, teſtatum poſteris reliquit:

Κάτθανον ὀυκ ἀέκων ὅτι παύσομαι ὢν ἐπιμάρτυς
Πολλῶν, ὧν περ ἰδεῖν ἄλγιον ἦν θανάτου.

Quod eſt:

Exceſſi é vita ærumnis faciliſq; lubenſq;,
Ne pejora ipſa morte dehinc videam.

Natus eſt Mottæ in Carnia Anno M. CCCC. LXXIX. Moritur Romæ, Anno Chriſt. ſalut. M. D. XLII. ætatis ſuæ LXII. minus diebus XIII. Hæredes patruo ampliſſimo & opt. mœſtiſſimi P. C.

GUIDONIS PISANI.

Sedis Apoſtolicæ Guido Cancellarius, in ſe
Quám nihil eſt mundi gloria, morte probat.
Piſa virum peperit, quem donat Roma ſepulcro,
Vix paritura parem, vix fruitura pari.
Huic ſine nocte diem, vitam ſine morte, quietem
Det ſine fine, dies, vita, quieſq; Deus.

EDUARDO CARNO

Britanno, equiti aurato, Juriſconſulto, oratori, ſummis de rebus Britanniæ Regum ad Imperatores, ad Reges, biſq; ad Romanam & Apoſtolicam ſedem, quarum in altera legatione á Philippo Mariaq; piis regibus miſſus, oborto deinde poſt mortem Mariæ in Britannia ſchiſmate, ſponté patria carens, ob Catholicam fidem cum magna integritatis, veræq; pietatis exiſtimatione déceſſit. Hoc monumentum Galfridus Vachanus, & Thomas Fremannus amici ex teſt. poſ. Obiit M. D. LXI. 14. Cal. Febr.

JOAN. FRANC. POGGIO

Florent. cum virtute ác conſtantia, morum gravitate, vita integerrimé acta, paterna ſuaq; laude eloquentiæ ac literarum, Juris quoq; Civilis & Pontificii, divinæq; ſcripturæ cumulata doctrina, religiosé viventi, religioſiús ſupremo die functo: Vincent. Lucæ Martinus fratris ejus gener parén. apud ſe locum ſemper adſecutó, opt. merent. poſ. Obiit anno Domini M. CCCC. XXII. die XXV. Junii. Vix. an. LXXIX. menſes III.

ALIUD.

Post obitum vivo meliùs, doleoq́; medendi
Artibus extremum sæpe fugasse diem.

IBIDEM

ANDREÆ DE CASTRO.

Sis forti atq; animo potens, eundum est.
Nec qua scire licet via, venit mors
Clam per mille modos; en ipse florens
Equi calce feri peremtus hic sum.
Quare vivito jam bene ac paratus.

ROBERTO PECHAMO

Anglo, equiti aurato, Philippo & Mariæ Angliæ & Hisp. Regibus olim à consiliis, genere, religione, virtute præclaro; qui cùm patriam suam à fide Catholica deficientem aspicere sine summo dolore non posset; relictis omnibus, quæ in vita carissima esse solent, in voluntarium profectus exilium, post sex annos pauperibus (res rari exempli) hæredibus ex testamento institutis, sanctissimè è via migravit. Id. Septemb. M. D. LXIX. ætatis suæ LIV. Thomas Goldoveldus Episcop. Asavens. & Thomas Kirtonus Angli testamenti procuratores pos.

STATII TUMULUS.

Statius hic situs est, juvenem quem Cypris ademit,
Præconem Æneæ carmine quòd premeret.

Statio Statii fil. dulciss. Christophora M. pientiss. P. Vix. ann. XXXIII.

CATHARINÆ LANGERIN.

Invalidos æger dum vult curare parentes,
Fata recidivis implicuere malis.
Tam magno enixum Lucina dolore coëgit
Atram Persephones dira subire domum.
O pietas! ô dii! crudeli sorte licebat
Vivere, sed præstat cum pietate mori.

Catharinæ Langerin, conjugi suavissimæ, elegantia formæ perpaucis, moribus verò atq; vivendi consuetudine nulli fœminarum comparandæ, quam concordiâ mariti,

riti, fortunæ bonis, liberisq; fortunatam dixisses. Sed ea omnia, ne quid humani non fluxum caducumq; existimes, mors importuna inopinanti ante tempus eripuit. Moritur anno ætatis suæ XXVII. à salut. Christiana M.CCCC.XCV. pridie Calend. Januar. Joan. Langer maritus, & Joan. Engel genitor ejus, hoc monumentum contra vota statuerunt.

BERNARDINO CORDUBENSI Pontif. Max. disciplinarum omnium cognitione inclyto, cujus ingenium ac disserendi acumen cunctarum gentiũ gymnasia stupuêre: viro omni virtutum genere ornatissimo, qui vita sacrarum literarum studiis innocentissimè acta multæq; doctrinæ monimentis posteritati relictis, hominem exuit, anno ætatis LXV. Anno M.CCCC. LXXXV. Gregorius Card. Portuensis bene mer. pos.

PETRO CIACONI

Presbytero Toletano, in quo multiplicis doctrinæ copia cum vitæ ac morum integritate certabat, qui à Gregor. XIII. Pontif. Max. sanctorum Patrum libris, sacrisq; canonibus, & sacrosanctis Bibliis perpurgandis præpositus, in eo munere obeundo, eruditione, judicio, fide ac diligentia præstitit: Ecclesia S. Jacobi Hispanorũ, qui urbem colunt, hæres ab eo instituta, monument. hoc P. Vix. ann. LVI. Obiit anno M.D.LXXXI. VII. Calend. Novemb.

FRANCISCO N.

Juris Pontificii Doctori; qui cùm in Rom. Curia suis, inter quos magnas fortunas distribuerat, apprimè charus vixisset, à stolido quodam adolescente, quem domi aluerat, præsentaneo veneno sublatus.

Heu fovi in gremio qui me pòst perdidit anguem,
Sed tibi quàm morior, tam bene vivo mihi.

DIDACI DE VALDEZ.

Certa dies nulli est, mors certa, incerta sequentum
Cura, locet tumulum, qui sapit, antè sibi.

CAROLO CELSO

Jo. f. optimæ spei, summæq; festivitatis ac suavitatis puero, Atalanta Corvaria filio dulcissimo, multis cum lacrymis posuit. Vixit añ. VII. dies XV. Obiit August. M.D.LXV.

Care puer, festive puer, tibi munera mater
Ultima dat, matri quæ dare debueras.

JOAN. BAPTISTÆ FLORENTIOLO PUERORUM FLOSCULO.

Ne dulces ferres fructus mellite Joannes,
Decussit flores mors inimica tuos.

Vixit annos VI. Obiit X. Calend. Julii M. D. LXXIII. Simon & Lud. Florentini cives, & ejus parentes mœstissimi, amoribus & deliciis suis p. p.

LAURENTIO VALLÆ

harum ædium sacrarum Canonico, Alphonsi Regis, & Pontificis Max. Secretario, Apostolicóq; scriptori, qui sua ætate omnes eloquentiâ superavit, Catharina mater filio pientissimo pos. Vixit annos L. Obiit Anno M. CCCC. LXV. Augusti Calend.

Laurens Valla jacet Romanæ gloria linguæ:
Primus enim docuit qua decet arte loqui.

Aliud ejusdem ex Trithemio.

Nunc postquam manes defunctus Valla petivit,
Non audet Pluto verba Latina loqui.
Juppiter hunc cæli dignatus parte fuisset,
Censorem linguæ sed timet ipse suæ.

JULII SADOLETI.

D. IMM. S. pietati & memoriæ Julii Sadoleti Sacerdotis Laurentiani de Collegio Canonicorum, Græcis & Latinis literis singulariter eruditi, omnibus optimis & disciplinis & moribus ita ornati, ut ejus ingenium, comitatem, liberalitatem, & ante annos prudentiam nulla satis æquare possit admiratio, Jacobus Sadoletus fratri concordissimo, & spe de eo maxima orbatus, multis cum lacrymis pos. Vixit annos XXVI.

MILITIS.

Transivi intrepidus per mille pericula victor,
Non acies ferri, non fortia mœnia fossis
Conatus tenuere meos; domat omnia virtus.

IN

IN CRYPTA S. LAURENTII, DE SEPULCRIS MARTYRUM.

Hæc est æterno florens & grata juventus,
Sanguine quæ fuso pulcra trophæa tulit.
Ibant ut fererent, quæ semina pulcra ferebant:
At lacrymis flentes immaduêre genæ.
Nunc demessa suis portantes farra maniplis,
Lætitia redeunt se comitante nova.

JOAN. FONTAINÆ

Belgico, nobili genere; qui dum ad vicum Varronis in Latio inter cohortes Gallicas auxiliares, pro Pont. Max. contra Hispanos, fortiter pugnat, & concussum tormentis oppidi murum transcendit, in ipso irruptionis ardore plumbea trajectus glande, cum laude occubuit: Arcturus Fontaina fratri animosissimo, signis collacrymantibus, pos. Vixit annos XXV. obiit Calend. Aprilis M. D. LVII.

IBIDEM AD STATUAM DEIPARÆ.

Virginitas, partus, discordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.

DOROTHEA TRANSINNA JOAN. BASCALO F.

Care puer, multis mihi parte laboribus, in quo
Spes erat, hanc matrem destituis miseram?
Te sine quod vita superest per tædia ducam,
Sed tu cælicolis associate, vale.

CAROL. FRID. DUCIS CLIVENSIS ET JULIÆ.

Carolus-Fridericus, Juliæ, Cliviæ & Montium Dux, Marchiæ & Ravenspergi Comes, Ravensteini Dominus, ingenio, ac supra ætatem rerum & linguarum usu, singularique in Deum pietate clarus, Gregorio XIII. Pontif. Max. ad annum Jubilæum Christiani orbis populos convocante, post acceptos in avunculi sui Maximiliani secundi Cæsaris Augusti aula, aliisq; in locis varios honores, religionis & optimarum disciplinarum studio Romam veniens, magnificentiss. ab eodem Pontif. Max. excipitur,

Care puer, festive puer, tibi munera mater
Ultima dat, matri quæ dare debueras.

JOAN. BAPTISTÆ FLORENTIOLO PUERORUM FLOSCULO.

Ne dulces ferres fructus mellite Joannes,
Decussit flores mors inimica tuos.

Vixit annos VI. Obiit X. Calend. Julii M. D. LXXIII. Simon & Lud. Florentini cives, & ejus parentes mœstissimi, amoribus & deliciis suis p. p.

LAURENTIO VALLÆ

harum ædium sacrarum Canonico, Alphonsi Regis, & Pontificis Max. Secretario, Apostolicóq; scriptori, qui sua ætate omnes eloquentiâ superavit, Catharina mater filio pientissimo pos. Vixit annos L. Obiit Anno M. CCCC. LXV. Augusti Calend.

Laurens Valla jacet Romanæ gloria linguæ:
Primus enim docuit qua decet arte loqui.

Aliud ejusdem ex Trithemio.

Nunc postquam manes defunctus Valla petivit,
Non audet Pluto verba Latina loqui.
Juppiter hunc cæli dignatus parte fuisset;
Censorem linguæ sed timet ipse suæ.

JULII SADOLETI.

D. IMM. S. pietati & memoriæ Julii Sadoleti Sacerdotis Laurentiani de Collegio Canonicorum, Græcis & Latinis literis singulariter eruditi, omnibus optimis & disciplinis & moribus ita ornati, ut ejus ingenium, comitatem, liberalitatem, & ante annos prudentiam nulla satis æquare possit admiratio, Jacobus Sadoletus fratri concordissimo, & spe de eo maxima orbatus, multis cum lacrymis pôs. Vixit annos XXVI.

MILITIS.

Transivi intrepidus per mille pericula victor,
Non acies ferri, non fortia mœnia fossis
Conatus tenuere meos; domat omnia virtus.

IN CRYPTA S. LAURENTII;
DE SEPULCRIS MARTYRUM.

Hæc est æterno florens & grata juventus,
Sanguine quæ fuso pulcra trophæa tulit.
Ibant ut fererent, quæ semina pulcra ferebant:
At lacrymis flentes immaduêre genæ.
Nunc demessa suis portantes farra maniplis,
Lætitia redeunt se comitante nova.

JOAN. FONTAINÆ

Belgico, nobili genere; qui dum ad vicum Varronis in Latio inter cohortes Gallicas auxiliares, pro Pont. Max. contra Hispanos, fortiter pugnat, & concussum tormentis oppidi murum transcendit, in ipso irruptionis ardore plumbea trajectus glande, cum laude occubuit: Arcturus Fontaina fratri animosissimo, signis collacrymantibus, pos. Vixit annos XXV. obiit Calend. Aprilis M. D. LVII.

IBIDEM AD STATUAM DEIPARÆ.

Virginitas, partus, discordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.

DOROTHEA TRANSINNA
JOAN. BASCALO F.

Care puer, multis mihi parte laboribus, in quo
Spes erat, hanc matrem destituis miseram?
Te sine quod vitæ superest per tædia ducam,
Sed tu cælicolis associate, vale.

CAROL. FRID. DUCIS CLIVENSIS ET JULIÆ.

Carolus-Fridericus, Juliæ, Cliviæ & Montium Dux, Marchiæ & Ravenspergi Comes, Ravensteini Dominus, ingenio, ac supra ætatem rerum & linguarum usu, singularique in Deum pietate clarus, Gregorio XIII. Pontif. Max. ad annum Jubilæum Christiani orbis populos convocante, post acceptos in avunculi sui Maximiliani secundi Cæsaris Augusti aula, aliisq; in locis varios honores, religionis & optimarum disciplinarum studio Romam veniens, magnificentiss. ab eodem Pontif. Max. excipitur,

reclusa porta sancta, in solemnibus sacris gladio pileoq; de more consecratis ab eodem Pontifice honestatur, omnibus Christianæ pietatis officiis perfunctus, sanctissimi Jubilæi beneficio expiatus, dum ad suos redire cogitat, gravi morbo correptus, in terris, ut cælo frueretur, esse desiit. Ejus funus Pontif. Max. benigna voluntate, qua venientem exceperat, ægrotantem inviserat, cùm ingens omnium ordinum, collegiorum, sodalitatum frequentia convenisset, amplissimis exequiis & pompa magnifica, totius urbis summo mœrore, ac incredibili desiderio celebratum est. Consummatus in brevi explevit tempora multa: Placita enim erat Deo anima illius. Gulielmus Dux filio dulciss. majori natu fac. cur. Vix. an. XIX. dies XII. Obiit anno M.D.LXXV. Id. Febr.

IBIDEM.

Si benedicta fui, benedicis & undiq; si me,
Inter & electos sum benedicta Deo.
Cur me fles fili? morimur non deniq; cuncti?
Non moribunda fui, non moriturus ades?
Fle, fle te miserum, fle, fle tua crimina, fle, fle,
Quòd procul à patria sumq; sepulta mea.
Improba sed si mors nos corpore falce diremit,
Nos animo nunquam dissociabit amor.

ALEXANDRO JUNIO

Antvverpiensi, quod oppidū est in Belgis nobilissimum, honestiss. parentibus nato, Romæ ob virtutem ad honores evecto, & auditoris sacri Palatii munere integerrimè functo, hæred. pos. Vixit annos XXX. menses XI. Obiit V. Calend. Octobr. Anno M.D.LVIII.

Roma peregrino magnos mandarat honores,
Quos immaturo funere mors rapuit.
Disce meo exemplo virtuti præmia nunquam
Deesse: sed & quovis tempore disce mori.

CONRADI LEBENTHERII
VRATISLAVIENSIS.

Primum clara diem tribuit Germania nobis,
Supremum tribuit Roma superba diem.

Ætas,

Ætas, ingenium, mores, & forma fuere,
Singula quæ fatis est violasse pudor.
Cur hæc tam parvi ternæ fecere sorores,
Ut sortis possit quemq; pigere suæ?
Principium vitæ dolor est, dolor exitus ingens,
Et medium labor est; vivere quis cupiat?
At sibi sic facilem Lachesis sinat ire senectam,
Ut nostris requiem manibus ore roges.

De imagine Christi.

Sanguine quæsisti cælum, nos tartara culpis,
Fac meritis cedant crimina nostra tuis.

SERAPHINO ODUCTIO STRANCIONIO

Medico celeberrimo, vati ingeniosissimo, ac omnino omnium disciplinarum doctrina prædito: vitæ autem integritate ac morum probitate omnibus gratissimo: qui vehementi febre correptus, præscita prædictaque die & hora mortis, constantissimè obiit IX. Calend. Septemb. M.D.XXXVIII. Theophilus filius pientiss. patri opt. pos. Vix. ann. LIIII. mens. VII. dies XXIII.

CONJUGIS A MARITO INTERFECTÆ.

Immitis ferro secuit mea colla maritus,
Dum propero nivei solvere vincla pedis.
Non culpâ meruisse necem pia numina testor,
Sed jaceo fati sorte peremta mei.
Discite ab exemplo Christianæ, discite patres,
Ne nubat fatuo filia vestra viro.

IN SACELLO PII V.
AD DEXTRAM.

Solymum Turcarum Tyrannum multis insolentem victoriis, ingenti parata classe, Cyproq; expugnata, Christianis extrema minitantem, Pius V. fœdere cum Philippo II. Hisp. Rege ac Repub. Veneta inito, M. Ant. Columnâ Pontificiæ classi præficiens, ad Echinadas hostibus XXX. mill. cæsis, X. mill. in potestatem redactis, triremibus

CLXXX. captis, XI. demersis, XV. mill. Christianis á servitute liberatis, precibus & armis devicit.

AD SINISTRAM.

Galliam, Carolo IX. Rege, perduellium hæreticorumq; nefariis armis vexatam, ut de Regno deq; religione actum videretur; Pius V. Sfortiæ Comitis S. Floræ ductu, missis equitum peditumq; auxiliaribus copiis, periculo exemit, hostibusque deletis victoriam reportavit: regi regnum cum religione restituit: signa de hostibus capta ad Lateranensem basilicam suspendit.

ALIUD.

Petra Petrum tegit hac, animamq; fovet Petra Christus,
Sic salvum retinet utraq; petra Petrum.

PHILIPPUS DE LEVIS

Tituli sanctorum Petri & Marcellini, Cardinalis Arelatensis, é Gallia ortus, illustris moribus, virtute illustrior, Romanis Pontificibus & Christianissimis Francorũ Regibus magno in pretio habitus, in senatum Apostolicum magna probitate adscitus, obiit suo natali, magno sui desiderio relicto; quippe qui corporis & animi bonis præditus, summaq; autoritate pollens, profuit quibus potuit, obfuit nemini. Vixit annos XL. Obiit Prid. Non. Novemb. Anno M. CCCC. LXXV.

Duo fratres jacent hic eodem clausi sepulcro, Philippus & Eustachius; primus Cardinalis fuit, sed Archiepiscopus Arelatensis uterque. Sedente Innocentio VIII. Pontif. Max. Eustachius natione Gallus, nobili Levorum gente, Arelatensis Archiepiscopus, hic situs est. O quanta fuit in hoc Antistite fides, pietas, religio, sanctitas, ob quæ eum meritó Pontif. Max. inter sacrosanctos sibi divinarum ceremoniarum Antistites connumerari voluerit! qui cúm fratrem Philippum S. R. E. Cardinalem, qui juxta se cubat, unicè dilexisset in vita, in morte quoque, ut tumulo illi jungeretur, mandavit. Vixit annos XLII. Obiit M. CCCC. LXXXIX. April. XXII.

UBALDINO BANDINELLO Patricio Florentino, Montis Falisconis Episcopo, viro non minús vita & moribus integerrimo, quám multiplici rerum scientia ornatissimo, Francisca soror mœstissima, optimo fratri pos. Obiit VII. Martii, Anno á Christo nato M.D.LI. ætatis veró suæ LVII.

ALIUD.

PAULI IV. PONTIF. MAX.

JESU Christo spei & vitæ fidelium.

PAULO IV. CARAFFÆ PONT. MAX.

eloquentia, doctrina, sapientia singulari: innocentia, liberalitate, animi magnitudine præstantiss. scelerum vindici integerrimo, Catholicæ fidei acerrimo propugnatori:

PIUS V. Pontif. Max. grati & pii animi monumentum pos. Vixit ann. LXXXIII. mens. I. dies quindecim. Obiit M. D. LIX. Calend. Septemb. Pontificatus sui anno V.

LATINÆ BECCALUNÆ.

Religionem servare, liberos alere, rem tueri domesticam peritissimé. quæ cum Juliano Lotto ad extremam ætatem sine lite concors uxor vixit ann. LXXVII. mens. V. dies III. Nicolaus Lottus matri sanctiss. mœrens pos. M. CCCC.

JULIÆ MAFFÆÆ.

Quid gemis heu tanto felicia funera luctu?
Turbantur lacrymis gaudia nostra tuis.
Parce precor tristes questus effundere, vixi,
Non erat in fatis longior hora meis.
Immatura perI, sed tu diuturnior annos
Vive meos, conjux optime, vive tuos.

MAFFÆORUM GEMELLORUM.

Una dies animo similes vultuq; gemellos,
Una dies fecit funere dissimiles.
Æmula sed nostra fuerint cúm fata juventa,
Una meos cineres condet & urna tuos.

JULII.

Patria Roma fuit, gens Portia, nomen Iulus,
Mars puerum instituit: Mors juvenem rapuit.

GABRIELIS TRINISANI.

Lustrandi studio veterum decora alta Quiritum
Veni, pro hospitio Roma dedit tumulum.
Forma, anni, mores, patria genus, & pater, & res,
Æqua mihi, mors hac risit, & abripuit.

ANT. CASTALII.

Grata cum Deo viventi mors.

Quam vivens potui nunquam gustare quietem,
Mortuus in solida jam statione fruor.
Passio, cura, labor, mors tandem & pugna recessit
Corporea, & solum mens quod avebat, habet.

CANIS.

Parve canis, tibi parva domus, & corpore parvus
Et brevis est tumulus, & breve carmen habe.

JULII SATURNI.

Patris erat quondam spes & solamen Iulus,
Nunc desiderium mortuus & lacryma.

MARCI MUSURI CRETENSIS.

Musure ô mansure parum, properata tulisti
Præmia: namq; citò tradita, rapta citò.

BARISELLI.

Hîc jaceo, qui dum Barisellatus almæ urbis fungor officio, à cruenta morte abripior. noli mihi mortuo maledicere, nequeo in tenebris respondere. Vix. annos L. Marsiola de Capriolis viro, Faustina & Virgilia patri opt. multis cum lacrymis pos.

GEORGII CASTANEÆ.

I, bene fac, medius: Dum iratis vulnera amicis
Esse veto, adscivi per mea damna necem.

LUDOVICO LUCENÆ

Hispano, qui præter cæteras virtutes, quibus longè aliis excel-

excelluit, hanc maximè coluit, ut omnibus assiduè benefaceret, & neminem ob id sibi devinctum esse vellet.

ALIUD.

HORTENSIÆ AGAZARIÆ MELINÆ uxori unanimi, concordi, dulcissimæ, Petrus Melinus conjux desolatissimus, mœroris sui monumentum pos. Vix. ann. XIX. mens. II.

Mene fugis, nec cara sequor te Hortensia? plus te
Pecco ego. te cogit fatum, ego lege vetor:
Hoc rumpi non posse dei docuere, sed illam,
Si qua via est, frangi posse docebit amor.

PERINO BONACURTIO

Vaceæ Florent. qui ingenio & arte clarissimus egregios permultos pictores, plastas ferè omnes superavit; Catharina Penna conjugi, Lavinia Bonacurtia patri, Josephus Cincius Belga socero carissimo & optimo posuerunt. Vix. ann. XLVI. mens. III. dies XXI. Obiit XIII. Calend. Novemb. Anno Christi M.D.XLVII.

Certantem cum te secum natura videret,
Irata in tenebras misit, & ad tumulum.
At tumulus si te tegit, & Perine tenebræ;
Et tenebræ & tumulus non tua facta tegunt.

LACTANTII FUSCI.

Hic vicit fortem, potuit non vincere mortem,
Dum fortem vicit, mortuus occubuit.

ANTONIO DE CERVATTIS,

Cæsar-Augustano R. Innocentii Cardinalis Cibo elegantissimo Architriclino, ingenio, industria & fide ad honestum gradum evecto; multis jam laboribus fatigato, qui dum quietiorē vitam quærit, immatura morte præventus, quam vivens non invenit, hic requiem ducit. Vix. ann. XL. Obiit M.D.XXI.

LAURENTII FLORENTINI,
sculptoris.

Roma mihi tumulum tribuit, Florentia vitam,
Nemo alio vellet nasci & obire loco.

Mortuo non obtrectandum.

Larva meum quæ post fatum maledicere gaudes,
In faciem mitis cur tua lingua fuit?

ALIUD.

Mors voluit mundum sub certa lege teneri,
Nam cinis est hodie, qui fuit ignis heri.

JULII ARSINII.

Quàm bene pro patria Juli cadis inclyte, si non
Tecum arma & pietas, & caderet patria.

ALIUD.

Vide quid sim, fui quod estis, eritis quod sum.

PONTIÆ.

Pontia Titi Pontii filia hîc sum, quæ duobus natis veneno absumptis, avaritiæ opus, ipsa mihi mortem conscivi. Tu quisquis es, qui huc transis, si pius es, á me oculos averte.

ATHEI.

Vixi. & ultra vitam nil credidi. quó vadam nescio. invitus morior. Valete posteri.

SUB TRUNCO MARCIDO ET florido simul.

Aspice quàm subitó marcet quod floruit anté!
Aspice quàm subitó quod fuit anté cadit!

IN MARIÆ S. ANGELI.

Quod fuit Idolum, nunc templum est Virginis, auctor
Est Pius ipse pater: Dæmones aufugite.

Ibidem in Xenodochio.

Hospes disce novum mortis genus, improba felis,
Dum teneo, digitum mordet, & intereo.

ALIBI.

Cadaver.

Priús sperma fœtidum;
Vixi domus stercorum;
Denatus esca vermium.
Speculum peregrinationis humanæ.

IN TEMPLO S. PETRI IN VATICANO.

Antonius Cardinalis S. Praxedis, mortem præ oculis ſemper habens, vivus ſibi poſuit. Anno Domini M. D. I.

IN TEMPLO GERMANORUM.

Scis remeare datum nulli poſt juſta: daretur
Si mihi, ſim nullus, ſi remeare velim.
Ætates omnes defunctum ſera vocavit
Mors: reliquum vitæ quid niſi pœna fuit?
Sanctè ſi Muſas colui, fortaſſe ſepultus,
Vita inter vivos nunc meliore fruor.

IN BAPTISTERIO CONSTANTINI MAGNI quod eſt in templo Lateranenſi.

Inſons eſſe volens iſto mundare lavacro,
Seu patrio premeris crimine, ſeu proprio.

IN BELVEDERE SEU HORTIS PAPÆ.

PIUS IV. Medices Mediolanenſis Pontif. Max. quó commodiores honeſtioresq́; ſibi ſucceſſoribusq́; hortos Vaticanos redderet, complures aulas, cubicula & ſcalas, circum ſupraq́; hemicyclum, pleraq; á fundamentis extruxit: quasdam in veterem formam reſtituit, atq; exornavit ann. ſal. M. D. LXII. Pontif. ſui ann. III. Kalend. Jan. abſolvit.

IBIDEM.

PIUS IV. Medices Mediolanenſ. Pontif. Max. hanc in nemore palatii apoſtolici aream, porticum, fontem, ædificiumq́; conſtruxit, uſuiq́; ſuo & ſuccedentium ſibi Pontificum dedicavit. Ann. ſal. M. D. L X I.

IN DOMO INQUISITIONIS.

PIUS V. Pontif. Max. congregatiónis ſanctæ Inquiſitionis domum hanc, quó hæreticæ pravitatis ſectatores cautiús coërcerentur, á fundamentis in augmentum Catholicæ religionis erexit. Anno M. D. L X I X.

AD S. CRUCIS IN HIERUSALEM.

Vita prior mortem, ſed mors tibi prima ſecundam
Vitam, quæ nunquam eſt interitura, dedit.

Ibidem.

AD S. SEBASTIANI.

Hic est locus sanctissimus, in quo est summa & vera remissio omnium peccatorum, & splendor & lux perpetua, & sine fine lætitia, quam Christi martyr Sebastianus promeruit: & virtute sacrificii liberatur anima.

IN S. SABINÆ.

I nunc, & rebus fidas Romane secundis,
Cuncta brevi cùm sint interitura die.
Orbis delicias & Titum & Vespasianum
Terrarum dominos hæc capit urna duos.

IN FORO TRAJANI.

CLAUDIO CLAUDIANO V.C. Tribuno & Notarior. inter cæteras ingentes artes prægloriosiss. Poëtarum. licet ad memoriam sempiternam carmina ab eodem scripta sufficiant: attamen testimonii gratiâ ob judicii sui fidem D.D.N.N. Arcadius & Honorius felicissi. ac doctissimi Impp. Senatu petente, statuam in foro Divi Trajani erigi collocariq; jusserunt.

AD S. MARIAM DE POPULO.

Barbariem Hermoleos Latio qui depulit omnem,
Barbarus heic situs est: utraq; lingua gemit.
Urbs Venetûm vitam, mortem dedit inclyta Roma.
Non potuit nasci clarius, atq; mori.

In Martis æde.

Martyrii virgo gestans Martina coronam,
Ejecto hinc Martis nomine templa tenet.

IN TEMPLO D. PETRI AD VINCULA, D.O.M.S.

JACOBO SADOLETO Episcopo Carpentoractis s.R.s. Presb. Card. viro morum gravitate, prudentia, & vitæ integritate præstantissimo, doctrina & eloquentia, cum iis quos mirata est antiquitas comparando, Paulus Sadoletus Episc. Carpentoractis, & Camillus Sadoletus fratrũ filii mœstissimi, multis cum lacrymis patruo B.M. pro tempore posuerunt.

Avari

Avari patris & filii.

Qui, dum vita data est, semper vivebat avarus,
Hæredi parcens, invidus ipse sibi,
Heic accumbentem sculpi genialiter arte
Se jussit docta post sua fata manu:
Ut saltem recubans in morte quiescere posset,
Securaq; jacens ille quiete frui.
Filius à dextra residet, qui castra secutus,
Occidit ante patris funera mœsta sui.
Sed quid defunctis prodest genialis imago?
Hoc potius ritu vivere debuerant.

ALIBI.

M. Canulcius Zosinus vix. ann. XXXVIII. Fecit patronus lib. benemerenti, Hic in vita sua nulli maledixit: sine voluntate patroni nihil fecit: multum ponderis auri arg. penes eum semper fuit: concupivit ex eo nihil unquam. Hic armorum cælatura omnes vicit, &c.

AD JO. LATERAN.

PIUS V. P. M. signa de Caroli IX. C. G. R. perduellibus, iisdemque Ecclesiæ hostibus, à Sfortia Comite S. Floræ Pontificii auxiliarii exercitus duce capta, relataq; in principe Ecclesiarum Basilica suspendit: & omnipotenti DEO tantæ victoriæ auctori dicavit, ann. 1570.

ALIBI.

FELIX NIMIUM PRIOR ÆTAS.

OMNIS ÆTAS DE SUO TEMPORE CONQUESTA EST.

NULLI PRÆCLUSA EST VIRTUS. omnibus patet; non quærit donum, non censum, sed nudo homine contenta est.

AD PORTAM MAJOREM.

Heus viator miraculum! Heic vir & uxor non litigant.

Quæres, qui ſumus? non dicam. At ehodum ipſa dico. Hic Belbius Ebrius, me Ebriam nuncupat, non dico amplius. Ohe conjux: & jam defuncta garris?

In Laurentii Campo Martio.

Comenſis Caſanova, dum priores
Et duces canit, & canit poëtas
Præcurtis Epigrammatis: perennem
Ac longam ſibi gloriam paravit.

In via Flaminia supra Fontem Lymphæ matri ſacrum.

Si humano ingenio perpetuó viatoribus parari vina potuiſſent, non amœnum, quem cernitis, fontem C. Lepidus magna impenſa adauxiſſet. Pota felix.

In arcu S. Viti.

Gallieno clementiſſimo Principi, cujus invicta virtus ſola pietate ſuperata eſt: Aurelius Victor dedicatiſſimus numini majeſtatiq; ejus.

In arcu triumphali Conſtantini Imp.

Imp. Cæſ. Fl. Conſtantino Max. P. F. Aug. S.P.Q.R. quod inſtinctu divinitatis, mentis magnitudine, cum excercitu ſuo tam de Tyranno, quám de omni ejus factione, uno tempore juſtis Remp. ultus eſt armis, arcum triumphis inſignem dicavit

Liberatori Urbis:
Fundatori Quietis.

Alibi in Tumulo.

Vixi quemadmodum volui: quare mortuus ſim, neſcio.

Ad S. Petri in Vaticano.

Gregor. XIII P. M. hanc ſanctam portam á Julio III. anno 1550. apertam & clauſam, aperuit & claúſit Anno Jobelæ 1575.

Portæ Coelimontanæ.

Gregor. XIII P. M. publicæ utilitati, & urbis ornamento viam Campanam conſtravit, portam exſtruxit. Anno 1574. Pontif. III.

IN MARIÆ MAJORIS.

Xysti IV. P.M. An. IIX. Stephano qui vixit an. XXIIX. Platina fr. benè merenti P. sibiq; ac posteris. Quisquis es, si pius, Platinam & suos ne vexes; angusté jacent, & soli volunt esse.

IN BIBLIOTHECA VATICANA MANU HENRICI IIX. *regis Angliæ libro de sept. Sacramen. contra Lutherum hæc verba inscripta leguntur:*

Anglorum rex Henricus, Leoni Decimo mittit hoc opus, & fidei testem, & amicitiæ.

PORTÆ POPULI.

Paulus III. P. M. portam in hanc amplitudinem extulit, viam Flaminiam stravit.

IN PANTHEO.

D.O M. Raphaëli sancto Jo. F. Urbinati pictori eminentiss. veterumq; æmulo. cujus spirantes propé imagines si contemplere, naturæ atq; artis fœdus facilé inspexeris: Julii II. & Leon. X. PP. MM. picturæ & architecturæ operibus gloriam auxit. Vix. ann. 37. integré integros. Quo die natus est, eo esse desiit. 8. Id. April. 1520.

Ille hic est Raphaël, timuit quo sospite vinci
Rerum magna parens, & moriente mori.

TABULÆ IN LATIO REPERTÆ.

Pompejus Sicilia recuperata, Africa tota subacta, Magni nomine inde capto, ad solis occasus transgressus, erectis in Pyrenæo trophæis, oppid. DCCC. LXXXVI. ab Alpib. ad fines Hispaniæ * redactis, Sertorium domuit, bello civili exstincto, iterum triumphales currus Eques Romanus indixit. Deinde ad tota maria, & solis ortus missus, non seipsum tantúm, sed patriam coronavit.

IN BIBLIOTHECA VATICANA.

Uti unicum bonum scientia est: ita inscitia malum.
Dormiens homo, nullius est precii.

D. O. M.

Raphaëli Macconio Romano corporis venustate, inge-

nii acumine, morum elegantia, bonarum artium studiis exornato, Musarum amicitiæq; cultori, principibus viris grato, qui civibus carus, desiderio sui apud omnes relicto; Obiit d. 17. Octobris, An. Dn. 1563. Vix. an. 38. m. xi. d. 23. Horatius Mutius Romanus amico dulciss. ex testam. Monum. P.

D. O. M.

Antonio Sabello, qui in omnibus fortunæ eventibus totus ex se pendens, aureaq; mediocritate contentus, suos non minùs virtutum suarum exemplo, quàm beneficiis honestavit: Steph. & Raph. Frs. mœstiss. PP. B. an. 71. m. 5. d. 7. Θ. 2. Julii, 1572.

D. O. M.

Constantino Rhallo Veneto, qui majoribus opulentiss. ac potentiss. editus in summa commutatione fortunæ summam animi æquitatem: in summa integritate vitæ placidiss. mores: in summa eruditione parem modestiam perpetuò retinuit: Polydorus Rhallus F. dolore confectus P. B. an. 68. m. 3. d. 9. Θ. Id. Septemb. ann. 1573. ἵνα θανὼν βιώσῃ, ἐβίωσεν ὡς θανούμενος.

In Vaticano.

Sixtus v. P. P. M. Bibliothecam Apostolicam, S^mis prioribus illis Pontificibus, qui B. Petri vocem audierunt, in ipsis adhuc surgentis Ecclesiæ primordiis inchoatam, pace Ecclesiæ reddita, Laterani institutam, à posterioribus deinde in Vaticanum, ut ad usus Pontificios paratior esset, translatam, ibiq; à Nicolao v. auctam, à Sixto IIII. insigniter excultam, quò fidei nostræ, & veterum Ecclesiasticæ disciplinæ rituũ documenta omnibus linguis expressa, & aliorum multiplex sacrorum copia librorũ conservaretur; ad puram & incorruptam fidei & doctrinæ veritatem, perpetuà successione in nos derivandam, toto terrarum orbe celeberrimam, cùm loco depresso, obscuro & insalubri sita esset, aula perampla vestibulo, cubiculis circùm & infrà, scalis, porticibus, totoq; ædificio à fundamentis extructo, subselliis, pluteisq; directis, libris dispositis, in hunc editum, perlucidum, salubrem, magis opportu-

portunum locum extulit, picturis illustribus undiq; ornavit, liberalibusq; doctrinis, & publicæ studiorum utilitati dicavit. Anno M.D.LXXXVIII. Pontificatus sui IV.

IBIDEM IN ALIO LAPIDE.

SIXTI V. P. P. M. perpetuo hoc decreto, de libris Vaticanæ Bibliothecæ conservandis, quæ infrà sunt scripta, hunc in modum sancita sunto, inviolateq; observantor.

Nemini libros, codices, volumina hujus Vaticanæ Bibliothecæ ex ea auferendi, extrahendi, alióve asportandi, non Bibliothecario, neq; custodibus scribisque, neq; quibusvis aliis cujusvis ordinis & dignitatis, nisi de licentia summi Rom. Pontificis scripta manu, facultas esto. Si quis secus fecerit, libros partémve aliquam abstulerit, extraxerit, clepserit, rapseritque, concerpserit, corruperit dolo malo; illico à fidelium communione ejectus, maledictus, anathematis vinculo colligatus esto. à quoquam, præterquam Rom. P. P. ne absolvitor.

IN OBELISCO AREÆ S. PETRI.

Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat. Christus ab omni malo plebem suam defendit.

IN PEDE EJUSDEM OBELISCI.

Si lapis est unus; de qua fiet arte levatus?
Quod si sunt plures; dic ubi congeries?

IN GUTTURNIO APUD S. STEPHANUM.
Priùs ablue mentem.

IN CONCLAVI PONTIFICIO.

Alexander Farnesius, Octavii f. Parmæ ac Placentiæ Dux tertius, provinciam nactus Belgicam, Philippi Hispaniarum Regis imperia detrectantem, Mastricehum urbem munitissimam expugnavit: Bironium Gallum, diversarum partiũ Ducem collatis signis prælio vicit: Duncercham, Gandavum, Brugas, Hypras, Teremundam, Bruxellas, aliaq; plurima Belgii oppida aut vi cepit, aut ad deditionem compulit. Antuerpiam nullis humanis viribus expugnabilem, ingenti ad Scaldim fluvium operum magnitudine circummunitam in deditionem acce-

pit: Novesium receptum Coloniensi Archiepiscopo reddidit: Belgas omnes, qui continentem incolunt, in Philippi Regis potestatem, & ad Ecclesiæ Rom. obedientiam reduxit. Hasce ob res, aliasq; fortiter gestas, á S.P.Q.R. summus Imperator, elogio propé majorum triumphos, quorum gloriam aut vicit, aut certé æquavit, ornatus est, Achille Cibo, Octaviano Crescentino Coss. Ulixe Lanserinio Gallo, Lamentio Mancino Cap. Reg. Priore.

EREMITA AD CUPIDINEM, QUEM humeris portat.

In sylvis habitans ab amoris carcere liber
Credideram demens vivere posse diu.
Sed Deus ille potens hominum confundere mentem,
Hunc ut amem nolens vult, humerisq; feram.

SATURNUS.

Cúm solus rapiat fugientibus omnia seclis,
Cur tamen hunc virtus temnere sola potest?

AQUILA JOVIS.

Tela, suosq; Jovi volucris portavit amores:
Nec manus hæc semper fulmina sæva jacit.

MARS.

Mars & Relligio jure hic sua regna locarunt:
Quám bene Roma colit, tam bene bella gerit.

APOLLO.

Qui placidus cantu & metuendus arundinis ictu es,
Non calamis, sed nunc utere Phœbe lyra.

VENUS.

Exere candidulum risu Venus aurea dentem,
Ut maria & placidi sint sine nube dies.

MERCURIUS.

Ut jungor, noceo, aut prosum Thegeaticus ales.
Quid facit hospitium, sítne bonum ánne malum?

IN VILLA ARCHIEPISCOPI
Neapolitani.

Villam perpetuæ salubritatis
Suburbi modò montis Esquilini,
Oliverius ille Cardinalis,
Docta clara Neapolis propago,
Hanc Caraffa pius suis amicis
Dicat omnibus. hospites venite.

HADRIANO VI. PONT. MAX.
ex Trajecto insigni inferioris Germaniæ urbe, qui dum rerum humanarum maximè aversatur splendorem; ultrò à proceribus ob incomparabilem sacrarum disciplinarum scientiam, ac propè divinam castissimi animi moderationem, Carolo V. Cæs. Augusto preceptor, Ecclesiæ Dertusensis Antistes, sacri senatus patribus collega, Hispaniarum Regis præses, Reipub. denique Christianæ divinitus Pontifex adscitus. Vixit annos LXIV. mens. VI. dies XIII. Decessit XIIX. Calend. Octobr. Anno à partu virginis M.D.XXIII. Pontificatus sui anno II. Wilhelmus Enkenvort illius benignitate & auspiciis tit. S. Joannis & Pauli Presbyter, Cardinalis Dertusens. faciund. curav.

BLONDO FLAVIO
Foroliviensi historico celebri, multorum Pontif. Rom. Secretario fidelissimo, Blondi quinq; filii patri benemerenti unanimes posuêre. Vixit an. LXXI. Obiit prid. Non. Jun. Anno salutis Christi M.CCC.LXIII. Pio Pontif. Max. sibi natisque favente.

EPIGRAMMA VETUSTISSIMUM IN CAPITE
pontis Judæorum.

Hospes quod deico paululum est, asta ac pellege,
Heic est sepulcrum haud pulcrum pulcraï fœminæ,
Nomen parentes nominarunt Claudiam,
Suom maritum corde dilexit souo.
Gnatos duos creavit, horum alterum
In terra linquit, alium sub terra locat.
Sermone lepido, tum autem incessu commodo,
Domum servavit, lanam fecit. dixi, abei.

ALIBI.

Cilnia Campetia, H.F. in qua fuit inimitabilis castitas, probissima verecundia, incomparabilis innocentia, perpetua quiescit in pace. q. vixit an. XVIII. m. XI. dies XXI.

AD PONTEM S. ANGELI.

Qui colitis Cybelen, & qui Phryga plangitis Atyn
Dum vacat, & tacita Dindyma voce silent;
Flete meos cineres, non est alienus in illis
Hector, & hoc tumulo Mygdonis umbra tegor.
Ille ego qui magni parvus cognominis heres,
Corpore in exiguo res numerosa fui.
Flectere doctus equos, nitida certare palæstra,
Ferre jocos, astu fallere, nosse fidem.
At tibi dent superi quantum Domitilla mereris,
Quæ facis exigua ne jaceamus humo.

IN ACIE FLORÆ, IN AREA DOMUS cujusdam, *Matthiæ Hungariæ regi armato & equestri, Turcorumq; turbam calcanti, Scaramella Elogium hoc addidit.*

Matthiæ Corvino Hungariæ & Bohemiæ Regi, pio, felici, semper invicto.

Quòd virtute & armis Turcorũ impetus fregerit, atq; alias bellicosiss. vicerit nationes, ac fusis fugatisq; sæpe hostibus, insignibus victoriis triumphos maximos sit consecutus: quòd Remp. Christianã felicitate ac sapientia sua vel bello vel pace confirmaverit, & Imperatoriis Regiisq; virtutibus Romani generis specimen dederit, ætate nostra clarissimum ad cumulum immortalis gloriæ ejus, & vestri, Quirites, sanguinis ornamentum.

Ch. Scaramella.

EPITAPHIUM CANIS.

Longo ac fido amore probatus domino, senio confectus: servata stirpe: hìc jaceo. Hoc me honore sepulcri herus dignatus est. Rubinio Catulo.

Alibi.

Decipimur votis: & tempore fallimur: & mors
Irridet curas: anxia vita nihil.

In

In fronte palatii Ducis Valentini.

Stet domus hæc, donec fluctus formica marinos
Ebibat, & totum testudo perambulet orbem.

Ad S. Clementem.

In me, qui legis hæc, cognosce quàm breve posse
Est hominis: potui dum, quod es, ipse fui.
A modo nil possum: quia tantùm pulvis & os sum.
Sic tu nil poteris, quando sepultus eris.

Vera felicitas.

Jugera non faciunt felicem plurima, frater,
Non Tergestini dulcia musta soli.
Non Tyriæ vestes, auri non pondera flavi,
Non ebur, aut gemmæ, non juvenile decus.
Non dulcis nati soboles, non bellula conjunx,
Non tenuisse sua sceptra superba manu.
Noveris & rerum caussas licet, astra, poliq;,
Et nostro quicquid sub Jove mundus habet.
At mea, si quæris, quæ sit sententia, frater,
Dicam: vis felix vivere, vive DEO.

IN REGEM ROMANORUM.

Credula versutos odit Germania Gallos,
Et queritur læsam proditione fidem.
Sed tu si rebus meliùs Romane caveres,
Non totiens Gallus vinceret insidiis.
Quod quæso scelus est, si, quæ tu negligis, ille
Occupet, & vacuis det sua jura bonis?
Tu ludis, potas, saltas ad tympana, dormis:
Hic vigilat, vincit, stat, meditatur, agit.
Ergo tibi studium Veneris, Bacchiq; teneto;
Hunc magis hastatæ Palladis arma juvant.

VALERII CORDI.

Noscere Pæonias herbas, viresq; medendi,
Jam natura homini facta noverca negat.
Invidiosa Macri rapuit monimenta vetustas,
Nunc etiam Cordum mors violenta tulit.
Hunc exstinctum igitur vitæ florentibus annis
Tam procul à patria, crimen Apollo tuum est.

Lilia sic violaq; cadunt, absynthia florent,
Quanta eheu rebus damna parata bonis!
Italia huic tumulum, tribuit Germania vitam;
Quid poterat nasci clarius atq; mori?

Obiit M.D.XLIV.VII. Kalend. Octobr. hora V. noctis.

Ingenio superest Cordus, mens ipsa recepta est.
Cœlo; quod terra est, maxima Roma tenet.

HIERONYMI BRUTII.

Exiguum vitæ curriculum mortalibus natura largita est, gloriam veró sempiternam. optanda ergo mors, quam immortalitas sequatur.

ALIUD.

Vivite mortales, cura, quod vivitis annis
Non sit, sed vobis quám bene vita fluat.

Aliud.
SALVATOR loquitur.

Si pro te proprium peccator fundo cruorem,
Te saltem lacrymas fundere ne pigeat.

MARITI ET UXORIS.

Hic jaceo sanctum dederat cui gratia nomen,
Ossibus est uxor contumulata meis.
Vita duos olim tenuit concorditer una,
Una quoq; exstinctos occulit urna duos.

FRANCISCI PUCCII FLORENTINI.

Inveni portum, spes & fortuna valete,
Nil mihi vobiscum; ludite nunc alios.

ALIUD.

Nil vixisse juvat quenquam post fata, sed illud
Et stabile & gratum est, vivere cum superis.

TUMULUS ROBERTI URSINI.

Robertus jacet hic Ursinæ gloria gentis,
Roboris invicti militiaq; decus.
Da lacrymas, legis hæc quicunq; viriliter illi
Non licuit tanto quód cecidisse viro.

Nam

Nam non pugnando jugulavit Martius ardor
Heroëm, in mediis millibus, inq; acie:
Degeneri fraude est sed circumventus ab hoste,
Proh facinus, media fossus in urbe perit.
Cui tumulum hunc uxor posuit mœstissima, saltem
Leniat ut casus hac pietate suos.

IN VATICANI PALATII PORTICU TERTIA & summâ; seu ut ipse auctor P.M. Pius IV. appellat, ambulatione, graphicè descriptis præcipuis Europæ provinciis, addita leguntur hæc Epigrammata.

ISLANDIA, *insula, quam veteres Thulen nominavere.*

Albium insula BRITANNIA, *sive* ANGLIA; *cujus ambitus est 1720. m. p. Latus quod contra Galliam est 320, quod vergit ad occidentem 800, tertium ad orientem 600. Temperatior est Galliâ: remissioribus frigoribus caloribusq;. Sedes habet Archiepiscopales duas, Cantuariensem & Eboracensem: Episcopales* XIX.

SCOTIA, *ab Anglia dividitur angusto freto, & Solveo amne, ab occidente: ab oriente flumine Tmeda & monte Cheviota. Archiepiscopatus habet duos, S Andreæ & Blascuensem: Episcopatus* XIII.

HYBERNIA *sive* IRLANDIA, *dimidio minor quàm Britannia est, adeò læto pabulo, ut pecora, nisi æstate interdum à pastibus arceantur, periculum sit ne pinguedine moriantur. Animal noxium neq; gignit, neq; invectum nutrit: apibus caret; quamvis in ea sit mira cœli temperies, & fertilitas terræ insignis. Episcopatus habet 30.*

CELTIBERIA, HESPERIA, *sive* HISPANIA, *omni rerum copia abundat, quæ sunt & ad ornandam vitam, & ad tuendam necessaria: equis atq; metallis dives: nihil habet otiosum: quidquid fruges non fert, aptum est pecori alendo: quod aridum atq; sterile, rudentum materiem nauticis subministrat: viros alit religionis Christianæ observantissimos: à quibus indies latissimè propagatur. In ea sunt sedes Archiepiscopales* IX. *Episcopales 46. In cœnobium B. Justi Castiliæ veteris, Carolus* V. *Imperat. post tot partas victorias, provinciarum, regnorum, & Imperii ipsius, omniq; rerum humana-*

rum curâ relictâ, cælestis meditationis studio, se conferens, ad sempiterni regni possessionem migravit.

CELTOGALATIA, GALLIA, *cujus virtus Romanis aliâs terrori: eadem post Evangelium receptum, Ecclesiæ Romanæ periclitanti sæpe auxilio fuit: quamobrem ejus reges continenter à Pontt. Maxx. honoris ergò Christianissimi sunt appellati. Viros genuit, qui gloria rerum gestarum, opum abundantia, & doctrinarum monumentis clarissimi semper exstitere. Solum habet ita fœcundum, ut nulla in re cedat florentissimæ Italiæ. Sedes ejus Archiepiscopales sunt* XII. *Episcopales* XCVII.

ITALIA, *provinciarum omnium pulcherrima, saluberrima, fructuosissima, viris, doctrinis, armis, frugibus, metallis, rebus omnibus ad colendam vitam necessariis florentissima: olim regina gentium, nunc religionis Christianæ, Pontificumq; sedes, atq; unicum ferè virtutis perfugium. Longitudine ab Augusta Pratoria, ad Rhegium Julium, decies centena viginti m.p. Latitudo ubi plurimum 200. ubi minimum 136. Ambitu à Varo ad Arsiam quadragies centena m.p.*

CORSICA, *patet ambitu 322. m.p.*

SARDINIA, *fertilis, sed soli, quàm cæli melioris: patet longitudine 140. m.p. latitudine 40. ambitu 562.*

SICILIA, *olim horreum pop. Rom. patet ambitu 650. m.p.*

GRÆCIA, *quæ nullam olim ex iis rebus desideravit, quæ natura, ingenio, fortuna, mortalibus contingunt: quæ feras gentes, ductis coloniis, moribus, & singulari vitæ mansuetudine humaniores reddidit: exteras nationes virtute perdomitas, sibi parêre coëgit: nunc ipsa suis dissidiis, pravisq; consiliis afflicta, barbarissimæ Turcarũ nationi, non sine totius Ecclesiæ dolore ac damno, ita servire cogitur, ut antiquæ libertatis atq; dignitatis imaginem omnino nullã hodie retineat.*

ASIA MINOR, *olim opibus, deliciisq; affluens, nunc* ANATOLIA, *Turcarum imperio subjecta.*

JUDÆA *sive* CANANÆA & PALÆSTINA, *terra lacte & melle fluens, Christum nobis filium* DEI & *generis humani redemtorem ex Bethlehem Juda dedit.*

GERMANIA, *vetustate gentis, hominum numero, rei militaris disciplina, ingeniorũ solertia, cæli salubritate, pecoris &*

ris & metallorum copia, iis ergà sedem Apostolicam meritis excellens, ut creandi Imperatoris jus à summô Pontif. acceperit, opemq; Christianæ Reipub. maximam afferre posse videatur.

UNGARIA, *olim Pannonia inferior, præstans agri fertilitate, auri copia, virorum fortitudine, à Christianis regibus 30. perpetua successione possessa.*

POLONIA, *olim Sarmatia, religione, humanitate, scientia bonarum artium insignis: pascuis idonea: melle & sale fossili abundans.*

SCANDIA, *à nonnullis ob magnitudinem incompertam, alter orbis terrarum, & officina gentium denominata.*

MOSCOVIA, *regio plana, & nemorosa, paludibus referta, fluminibus irrigua.*

SCYTHÆ, *nunc* TARTARI, *equitandi & sagittandi peritia clari: munitas urbes pauci incolunt: plaustra tentoriaq; animalium coriis cooperta pro domibus habent.*

GRONLANDIA, *terra semper virens.*

BIARMIA, *pascuis læta: jugalium cervorum curribus utitur, quorum incredibili celeritate juga rigentia gelu superantur. In ea tanta est piscium & ferarum copia, ut panis usum non magnopere desideret.*

SCRIFINII, *calceis ex ligno longis, per cacumina montium nivosa feras adsequuntur, ex quorum pellibus indumenta sibi parant. Frumenti usum non quæritant: cùm pisces sole & aëre exsiccati, carnesq; ferarum atq; avium crudæ, victum præbeant.*

IN PALATIO CONSERVATORUM.

Opt. Principi LEONI X. Med. P. M. ob restitutam instauratamq; Urbem: aucta sacra: bonasque artes: adscitos patres: sublatum vectigal: datumque congiarium.

IBIDEM.

GREGORIO XIII. P. M. opt Principi, Hugoni Buoncompagno Bononiensi, qui Romanos magistratus, & Ecclesiasticam dignitatem, justitiam & pietatem colens, ad Pontificiam sedem evectus, universam Remp. Christianam summa prudentia & charitate moderatur.

SALÆ REGIÆ.

PETRUS ARRAGONIÆ rex ad Urbem profectus Innocentio III.P.M. regnum Arragoniæ defert: constituta annui tributi perpetua pensione: obedientiam simul & defensionem sedi Apostolicæ pollicitus.

CAROLUS MAGNUS in patrimonii possessionem Rom.ecclesiam restituit.

GREGORIUS XI. patria Lemovicensis: admirabili doctrina, humanitate, innocentia, ut Italiæ seditionibus laboranti mederetur: & populos ab Ecclesia crebrò desciscentes, ad obedientiam revocaret; sedem Pontificiam, divino numine permotus, Avenione Romam post an. 70. reducit: sui Pontificatus an.7. hum.salutis 1376.

Γεώργιος ὑστάριος ἀρετῆς ἐποίει.

Festina lentè.

ITEM SUB ALIIS TABULIS PICTIS.

ALEXANDER PAPA III. *Friderici I. Imperatoris iram & impetum fugiens, abdidit se Venetiis. Cognitum & à Senatu perhonorificè susceptum; Ottone Imperatoris filio navali prælio à Venetis victo captóq;, Fridericus pace facta supplex adorat, fidem & obedientiam pollicitus. Ita Pontifici sua dignitas, Venetæ Reipub. beneficio restituta. An.1177.*

OTHO I. *Imperator, devictis Berengario & Rodulfo filio tyrannis, provincias ab illis occupatas Ecclesiæ restituit.*

CAROLUS V. *Imp. Tunetum à Turcis occupatum, pari virtute & felicitate recipit, Paulo III. P.M. 1535.*

GREGORIUS VII. *Henricum Imp. malè de Ecclesia merentem, postea supplicem & pœnitentem absolvit.*

GREG. II. *Germania magna parte ad veri* DEI *cultum traducta, Aridperdi Longobardor. R. donatione per Luitprandum successorem confirmata; anno summi Pont.17. decessit.*

GREG. IX. *Friderico Imp. Ecclesiam oppugnanti sacris interdicit.*

IN ALIIS TABULIS PICTIS

Colignii & sociorum cædes.

Rex Colignii necem probat.

Aula hæc Pauli III. jussu ornari cœpta: & Prior. postea IV. & V. studio aucta: Anno Greg. XIII. primo: ad finem perducta est 1573.

CA-

CAMERARUM QUARUNDAM PONTIFICIALIUM *inscriptiones.*

Adlocutio, qua divinitus impulsi Constantiniani victoriam pepetêre.

C. Val. Aurel. Constantini victoria adversus Maxentium: qua Christianæ opes firmatæ.

Lavacrum renascentis vitæ C. Val. Constantini.

Hodie salus Urbi & Imperio facta est.

Clem. VII. P.M. à Leone X. cœptum consummavit, 1524.

Jam tandem Christum liberè profiteri licet.

Ecclesiæ dos à Constantino tributa.

Causarum cognitio. Natura rerum, ad imaginem Salomonis.

Studia liberal. artium, ubi Phœbus & Minerva.

Jus suum unicuiq; tribuit Jurisprudentia.

Divinarum rerum notitia, Trinitas, Theologia.

Numine afflatur (Poësis) Physica, Ethica.

Ferdinandus rex Catholicus, Christiani Imperii propagator.

Pipinus Pius, primus amplificandæ Ecclesiæ viam aperuit, Exarchatu Ravennate, & aliis plurimis exstirpato.

Lotharius Imperat. Pontificiæ libertatis assertor.

Nefas est, ubi Rex regum Christus spineam coronam tulit, Christianum hominem auream gestare.

Rodulfus rex sub Leone IV. Pont. Britanniam beato Petro facit vectigalem.

Carolus Magnus Romanę Ecclesiæ ensis clypeusq;

DEI, non hominum, est Episcopos judicare.

Ibidem Gregorii XIII. Symbola sunt armis, nomini & officio congruentia. VIGILAT. Felix præsagium. A quo, & ad quem. Non commovebitur.

ADRIANI VI. PONTIF. EX GUICCIARDINO.

Hadrianus sextus hîc situs est, qui nihil sibi infelicius in vita duxit, quàm quòd imperaret.

IN PONTE JANICULI, QUI NUNC *Xystus dicitur, ad sinistram.*

Anno 1475. Qui transis Xysti quarti beneficio, Deum

roga, ut P. O. M. nobis ſalvet ac ſoſpitet. Bene vale, quisquis es, ubi hæc precatus fueris.

Ad dextram.

Ad utilitatem Po. Ro. peregrinæque multitudinis ad Jubilæum venturæ, pontem hunc, quem meritò ruptum vocant, à fundamentis, magna cura & impenſa, reſtituit, Xyſtumq; ſuo de nomine appellari voluit.

CHRISTO SERVATORI.

BERNHARDINO CAPELLO Baſilicæ Vaticanæ Canonico, doctrina, integritate & morum ſuavitate inſigni, Marius Maſæus Volaterranus, & Jacobus Sadoletus ex teſtamento curatores, amico M. poſ. Vix. ann. LXII. menſ. VI. Obiit an. ſal. M.D.XXXII.

IN CRYPTA S. SEBASTIANI.

Viſit & hic pia mens ſanctorum buſta frequenter,
In Chriſto quorum gloria perpes erit.

IN PANCRATII AD SUGGESTUM.

Qui legit attendat, ad quid ſacra pagina tendat;
Ad culmen cæli trahit omnes voce fideli.

IN S. AUGUSTINI,

Τὸν θάνατον τί φοβεῖσθε τὸν ἡσυχίης γενετῆρα;

In ſepulcro Platinæ, ad S. Mariam majorem.

Θάρσει ἄδελφε. καλῶς θνήσκων, πάλιν φύεται.

Urnæ inſcriptum in hoſpital. Salvatoris.

Ἡδὺς βίος, τὸ ζῆν γλυκύ, τὸ θανεῖν ὑποψία.

EXTRA FLAMINIAM IN VINEA JUL. III.

DEO ET LOCI DOMINIS VOLENTIBUS.

Hoc in ſuburbano omnium, ſi non quot in orbis, at quot in Urbis ſunt ambitu pulcerrimo, ad honeſtam potiſſimè voluptatem facto: honeſtè voluptuarier cunctis fas honeſtis eſto. Sed ne fortè quis gratis ingratus fiet: juſſa hæcce ante omnia omnes capeſſunto. Quò vis quisq; ambu-

ambulanto, ubi vis quiescunto, verùm hoc citra somnũ; circum septa illud. Passim quidlibet lustranto; ast ne hilum quidem usquam attingunto: qui secus faxint, quidquámve clepserint aut rapserint, non jam ut honesti moribus, sed ut furtis onusti in crucem pessumam arcentor. Ollis verò qui florum, frondium, pomorum, olerum aliquid petierint; villici, pro anni tempore, pro rerum copia & inopia, proq; merito cujusq; largiuntor. Aquam hanc, quòd virgo est, ne temeranto: sitimq; fistulis, non flumine, poculis, non osculo aut volis extingunto. Piscium lusu oblectantor, cantu avium mulcentor, at ne quem interturbent interim cavento. Signa, statuas, lapides, picturas, & cætera totius operis miracula, quàm diu lubet, obtuentor; dum ne nimio stupore in ea vortantor. Si cui quid tamen haud ita mirum videbitur; eorum caussa, quæ nemo mirari sat quivit, æquo potiùs silentio, quàm sermonibus iniquis, prætérito. Dehinc proxumo in templo Deo ac Divo Andreæ gratias agunto: vitamque & salutem Julio I I. Pont. Max. Balduino ejus fratri, & eorum familiæ universæ plurimam & æviternam precantor. Huic autem suburbano speciem atque amplitudinem pulcriorem indies majoremque, ac in eo quidquid inest felix faustumq; perpetuum optanto.

Hisce actis valento, & salvi abeunto.

In Ponte viæ Salariæ
extra urbem.

Imperante D. piissimo ac triumphali semper Justiniano P.P. Aug. Anno XXXIX. Narses vir gloriosiss. ex Præposito sacri Palatii Excoss. atque Patricius, post victoriam Gothicam, ipsis eorum Regibus celeritate mirabili, conflictu publico superatis atque prostratis, libertate urbis Romæ ac totius Italiæ restituta, pontem viæ Salariæ usq; ad aquam à nefandissimo Totyla tyranno destructum, purgato fluminis alveo, in meliorem statum, quàm quondam fuerat, renovavit.

Villæ Juliæ epigraphe.

Julii I I I. Pontif. Max. auspicio, Balduinus ejus frater

hoc ſuburbanum propè Flaminiam, ab Antonio patruo Cardinale, olim animi cauſſa comparatum: ſylvis, hortis, vinetisque contiguis, & quibusvis plantarum generibus numero penè infinito, à ſe auctum: novoque ac politiore cultu, nullo non loco directum atque illuſtratum, aqua virgine, & fontibus ſaluberrimis & latebris terræ inacceſſis, non minus ad commune omnium, quàm ad privatum commodum eductis: undique irriguum factum ſalientibus, piſcina, aviario, atq; hoc quaſi theatro, admirabili picturarum, ſtatuarum, emblematum ſplendore conſtructiſſ. temploq; imprimis Deo Opt. Max. ac Divo Andreæ ab ipſo Julio Pontifice erecto, atq; dicato: ſibi, Innocentio Cardinali, & Fabiano Comiti, filiis & eorum poſteris, in ampliorem & auctiorem formam redegit. Prædium autem hoc ipſum, ad quidquid uſpiam in eo ortum, cultum, ſtructum, ampliatum, ornatum, vel in præſenti eſt, vel erit in poſterum: ſive totum, ſive aliqua ex parte: cujusque modi, & quantula ea cunque fuerit: præter ipſos fructus: uti nullo prorſus pretio, nullo pacto, nullo jure, cuiquam unquam alicui vendi, obligari, donari, alióve quovis modo alienari poſſit, teſtamento in perpetuum ab eodem Baldvino omnibus eſt interdictum. Ne de nomine exeat familiæ ſuæ.

A DESPOTUM.

Papa Pius *moritur Quintus, res mira, tot inter*
Pontifices tantùm quinq; fuiſſe pios.

PAPINIANI J.C. EX SARCOPHAGO.

Æmilio P. Papiniano præf. præt. J.C. qui vixit ann. 36. menſ. IV. d. X. Papinianus Hoſtilius, Eugenia Gracilis parentes, heu turbato ordine, filio opt. F.F.

EJUSDEM ALIUD EX URNA ARGENTEA.

Æmilii Papiniani J. C. & præt. præf. requieſcunt heic oſſa. Cui infelix pater & mater ſacrum F. F. mortuo.

ANGELI VADI.

Ipſe quod es, lector, fuimus nos, tu quoq; fies
Quod ſumus: hoc melior ſors mea, quàm tua ſors.

D. M.

D. M.

Vivite qui legitis, cælestia quærite: nostra hæc
In cineres tandem gloria tota redit.

AD IMAGINEM NYMPHÆ DORMIENTIS.

Hujus Nympha loci sacri custodia fontis
Dormio, dum blandæ sentio murmur aquæ;
Parce meum, quisquis tangis cava murmura, somnum
Rumpere; sive bibas, sive lavere, tace.

IN ANTONINI IMP. STATUAM *equestrem.*

Paulus III.P.M. statuam æneam equestrē à S.P.Q.R. M. Antonino Pio etiam tum viventi statutam, variis dein urbis casibus eversam, & à Sixto IIII.P.M. ad Lateranensem Basilicam repositam, ut memoriæ optimi principis consuleret, patriæq; decora atque ornamenta restitueret, ex humiliori loco in aream Capitolinam transtulit atque dicavit.

IN MARMORE, QUOD EST AD DEXTRAM *introëuntibus Capitolium.*

Triumphali gentilium pompa, Augustorum honori reddi solita, ad devotum Christianę religionis cultum redacta, Dei genitricis Virginis festo die, dum Christi salvatoris nostri mirabile simulacrum ex Laterano in Esquilias ad Mariæ matris majorem ędem quotannis ingenti plausu, solenniq; processione defertur, pro senatus, magistratuumq;, & totius equestris ordinis dignitate, populiq; & plebis observantia; néve ulla posthac inter plebeia collegia contentio fiat, decretū est, ut hoc statuto ordine universi cum suis faculis, thalamisq;, & luminaribus sacram imaginem, qua iter fecerit, comitentur, ea ratione, ut qui proximiores simulacro sint, digniores habeantur. Aquarii iter auspicentur, pòst fornacarii, molendinarii, muliones, lignarii, vinarii, caupones, salsamentarii, candelarii ex sevo, piscatores, piscarii, vinitores, olitoresque, pistores furnariiq;, pellipari, figuli, stabularii, ergastuli lignorum, mercimoniarii, sellarii, coriarii, tonsores, calcearii, lanii,

ſutores ſartoresque, fabri lignarii, fabri ferrarii, aurifices, aromatarii, lanifices fullonesq;, mercatores pannorum, agricultores, boarii, thalamus Rom fiſci. Si quis ergo ſecus fecerit, xxv. aureorum pœna multetur.

AD IMAGINEM FLORÆ.

Firmum corporis robur, caſtasq; menſarum delicias, & beatam animi ſecuritatem amatoribus meis promitto.

AD EFFIGIEM GENII.

Quis tu late puer? Genius. cur dextera ariſtas,
Læva uvas, vertex curve papaver habent?
Hæc tria dona Deûm, Cereris, Bacchi atq; Soporis.
Namq; his mortales vivitis, & Genio.

IN DOMO QUADAM TRANSTIBERINA.

Roma vetus, veteres dum te rexere Quirites,
Nec bonus immunis, nec malus ullus erat,
Defunctis patribus ſucceſſit prava juventus,
Quorum conſilio præcipitata ruis.

IN HOSPITALI S. MARIÆ de conſolatione.

Sceletos viatori.

Carnibus orba ſuis cur ſint hæc, fortè requiris,
Juncta tamen juſto corporis oſſa ſitu?
Sic mandata dedi vivens Antonia quondam,
Et moriens eadem juſſa ſuprema dedi.
Ut ſceletos fierem, medici quò diſcere poſſent,
Quanta forent, quot, quo qualibet oſſa loco.
Quod juſſi, fecit Gisbertus, gratia magna
Huic maneat, ſatis eſt lux mihi perpetua.

IBIDEM.

Quòd hoc vides, amice, corpus ſine corpore, ne ſtupeas aut damnes quisquis es. Teſtamento ſic ipſa cavi, ut hoc, quod cernis, fierem, Philoſophis ac Medicis ſacrum. Horum ſi es de numero; ſacro legato utitor. Sin profanus, indoctus; hinc ocyus abſcedito.

IN

In S. Jo. Lateran.

Omnia si lustres alienæ climata terræ,
Non est in toto sanctior orbe locus.

In Castello S. Angeli seu *mole Adriani.*

Quæ olim intra hanc arcem collapsa, impedita, fœdata erant, ea nunc à Paulo III. P. M. ad solidam firmitatem, commodam utilitatem, subtilem venustatem exstructa, disposita, ornata conspiciuntur.

Ante D. Pauli via Ostiensi, ad portam, quæ anno Jubilæo aperitur.

Præterit ut ventus princeps seu rex opulentus,
Et nos, ut fumus, pulvis & umbra sumus.
Tot tantisq; bonis pollens Petrus ecce Leonis,
Respice quàm modico nunc tegitur tumulo.
Vir fuit immensus, quem proles, gloria, census
Sustulit in vita, non sit ut alter ita.
Legum servator, patriæ decus, urbis amator
Exstruxit celsis turribus astra poli.
Omnia præclara mors obtenebravit amara;
Nominis ergo DEI gratia parcat ei.
Junius in mundo fulgebat sole secundo,
Separat hunc nobis cùm polus atq; lapis.

In circuitu molis Adriani.

E Libra venit Romanas victor ad arces
Cæsar, & in niveis aureus ivit equis.
Ille triumphavit, sed tu plus Paule triumphas;
Victor namq; tuis oscula dat pedibus.

Franchinus F.

In monte Caballino. *Thermarum Constantini.*

Petronius Perenna, Magnus Quadrantinus, V. CL. III. præfect. Urbi, thermas Constantinas longa injuria, & abolendæ civilis vel potiùs fatalis cladis vastatione vehementer afflictas, ita ut agnitione sui ex omni parte perdita, desperationē cunctis reparationis afferrent, deputato

ab ampliſſ. * parvo ſumptu, quantum pub. patiebantur anguſtiæ, ab extremo * vindicavit, & proviſione longiſſima in priſtinam faciem ſplendoremq; reſtituit.

SUPRA PORTAM ANGELICAM.

Qui Rempublicam vult eſſe ſalvam, nos ſequatur.

ALIBI.

Fortia agere & pati, Romanum eſt.

IN HORTIS CARDINALIS URBINI.

Epitaphium canis.

Quod potui, poſui tibi fida catella ſepulchrum,
Digna magis cæli munere quàm tumuli.

ITEM.

Candenti è lapide hæc tibi convenit urna: fuiſti
Candida tota pilo, candida tota fide.
Si cælum, ut quondam, canibus patet; haud tua terras
Incendet, ſed ver ſtella perenne dabit.

Titæ catellæ blandiſſ.
Antonius Theobaldæus.

ALIBI.

Senum vita Juvenum mors
Publicum auget Privatum diſſipat.

Nefandum, Remp. habere quæſtui.
Præmia magiſtratui honor & gloria.
Servata pace, reſtituta feliciter.
Præferre patriam liberis regentem decet.
Conſtantia civium arx eſt munitiſſima.
Florente repub. omnia ſuppetunt.
Bene geſtorum memoria non ſeneſcit.
Virtutes ſibi vera ornamenta.
Dux bonorum omnium veritas.
Frugalitas commune præſidium.
Fama virtutum tuba perennis.
Modeſtè veniendum, honeſtè recedendum.

LEGES

LEGES CONVIVALES ROMÆ ALICUNDE DESCRIPTÆ.

BONO GENIO, GRATIIS Hilaritatiq́;.

Qui hæc læta propitiaq́; vitæ humanæ numina colant venerenturq́;, statísq; item solennibus hîc sacra faciant, sodales, viri probi, atq; elegantes duodecim eleguntor: singulis fascia candida esto, cui hoc symbolum aureis litteris intextum fiet, BONUS GENIUS, LIBERTATIS FILIUS.

Horum ritè electorum sacrum collegium esto, appellantorq; LIBERI GENIALES. His potestas fiet collegii supplendi augendiq;: nec lectissimæ fœminæ repudiantor.

Eruditi, hilares, honesti, faciles adsciscuntor. quisquis idiota, tristis, inurbanus, durus, procul esto.

Cumq́; indictum coactumq́; fit liberorum collegium; jocis, risu, salibus, cantu, saltatione, festaq; hilaritate & honesta libertate sacra celebrantor.

Omnis calamitatum memoria, miserorum curę, ægrorum dolores, rixæ Lapitharum, contentiones amarulentæ, dira fatalis horæ præsensio, & cladium futurarum mala omnia, prodigiaq; & portenta procul sunto.

Unus amatoriis litibus, querelis, atq; suspitiis liber locus sit. lugere, lamentari, referre amoris incōmoda, ab ingenioq; sodalium opem implorare, cuiq; jus esto.

Epulæ non ferculorum copia, varietateq́;, sed obsoniorum bellariorumq́; delectu exquisito, & civili semper sumtu parantor.

Pueri Baccho, mensæq́; præpositi, in verrendo, refrigerandoque solo, locis ad umbram exquirendis diligentes sunto. mappæ candidæ, mantilia turbinatim scitè complicata, virentibus foliis, & floribus consperguntor. Obsonator peritus gulæ, cocus industria insignis, structor expeditus, lagenarum præfectus non insulsè bibax, ministri à dapibus oculati, celeres, muti; à poculis autem auriti, honesti & elegantes sunto.

Argentum, ſtannum, fictilia, egregiè terſa apponuntor; calices, variaq; pocula, ſplendida, rorantiaq; adferuntor; vina puris fontibus, & puteis refrigerantor. Glacies autem, & Alpinæ nives, diri ſalutis hoſtes, non accerſuntor.

In diſcubitu ætati honos eſto: matronis caſtis, ſi adſint, aut elegantibus puellis, ſi quis adduxerit, juxta quem volent, diſcumbendi poteſtas eſto.

Coronati omnes, uti quisq; volet, roſa, floribus, myrto, hedera, lauro, jucundiſſimè epulantor.

Moderatis poculis ſodales provocare fas eſto, certamina autem ad æquales hauſtus interdicta ſunto.

Singulo quoq; epulo ſinguli ex collegio deſcripti annulos in urnam deponunto. Pueri manu ſorte annulus unus tollatur: is cujus fuerit, ſequentis ſympoſii princeps eſto. Ei autem, cùm placuerit, & quando voluerit, epuli ſumtum, diem, locum, apparatum indicere fas ſiet. Qui non paruerit, ut profanus è collegio excluditor.

Sodalibus jus ſit, umbram ducere, quam quisq; volet, neq; eam; ſive ſit morio frigidus, vel ineptus ſcurra, vel poëta inſulſus, arcere jus eſto.

Qui ſanctis purisq; legibus contrà ierit, duplicis epuli pœna mulctator.

Poteſtas autem libera ſit declamandi, diſputandi de toto liberalium artium negotio, & earum præſertim litterarum, quæ uno humanarum nomine continentur. Remotis menſis, ablegataque extrorſum familia; ſympoſii princeps quæſtionem ſodalium cenſuræ definiendã proponito: reſpondentes conſeſſus ordine ſubſequuntor. Inprimis de ſuperis loqui, & de exquiſita Chriſtianæ fidei ratione diſſerere, potis & ſaturis nefas eſto: cùm id ad jejunos & ſobrios religioſè pertineat.

De munere verò militari, de provocatoriis legibus ad ſingulare certamen, de ſtatu actioneq; veræ nobilitatis, de officio viri elegantis, de præſcripto jure libertatis matronarum & viduarum, de zelotypia, amatoriisq; obſequiis certa ratione terminandis: poſtremò de præſtantia civilis cultus, & ratione domeſticæ diſciplinæ, & de finibus urbanæ voluptatis, diſſerere fas eſto.

EXTRA URBEM VIA NUMENTANA IN templo Agnetis à filia Imp. Constantini olim exstructo.

Constantina Deum venerans, Christoq; dicata,
Sacravit templum victricis virginis Hagnes.
Christi nomen enim celebratur sedibus istis,
Tartaream solus potuit qui vincere mortem:
Invictum solus calis inferre triumphum.

TIBURI.

IN PORTA.

UBi Justitia, ibi Concordia.

IN ARCE.

Grata bonis, invisa malis, inimica superbis
Sum tibi Tibur. enim sic Pius instituit.

NEAPOLITANA.

IN NEAPOLIN J. CÆSAR SCALIGER.

Parthenope varii statuit discrimina mundi:
Quæ tria diverso tempore secla dedit.
Aurea Pythagoras communis commoda vitæ,
Et docuit Sophiæ Græcia magna procos.
Altera succedens studiorum mollior ætas,
Admisit Musas debiliore sono.
Tertia vulnifici quæsivit præmia ferri:
Atq; equitum potuit sola tenere decus.
Sic ex privata & serva regina supersum;
Roma, quod est, fueram: quæ modò sum, quod eras.

INSCRIPTIONES.

IN FINIBUS REGNI NEAPOLITANI *ad fontem quendam.*

Philippo II. Catholico regnante, PERAF. ALCALÆ Dux pro rege. Hospes, hîc sunt fines regni Neapolitani. Si amicus advenetis, pacata invenies omnia: & malis moribus pulsis, bonas leges. M. D. LXVIII.

MOLÆ, OLIM FORMIIS, IN PORTA.

Phil. II. Cath. regnante, Peraf. Alcalæ Dux pro rege. Si quis aquam & pontes contempletur, naturam & artem pulchritudine certantes ita dijudicet, ut neutri, quod suum est, deficiat.

IN PORTA GLANICI FL. QUI ET LYRIS, *nunc il Garigliano.*

Phil. II. Catholico regnante, Peraf. Alcalæ Dux pro rege. Ponte exstructo, via munita, celebritatem Appiæ & Flaminiæ magnificentiâ longè superans. CIↃ IↃ LXVIII.

PONTIS

PONTIS VULTURNI.

Phil.II. Cath.regnante Peraf. Alcalæ Dux pro rege. Et hoc auctori nihil unquam humile, nihil angustū in omni vita cogitanti, monumentum debetur. M.D.LXVIII.

IN ADITU CRYPTÆ PUTEOLANÆ, *prope Neapolin per montem Pausilypum itineris gratia excavatæ, cippus est erectus triangularis, cum triplici inscriptione.*

In latere meridion. HAC ROMAM.
In latere Boreali: ISTAC PUTEOLOS.
In tertio latere:

Philippo II. Cathol. regnante Peraf. Alcalæ Dux pro rege: qui vias fecit à Neapoli ad Brutios, ad Appulos, ad Samnites, ad Latinos, opere amplissimo: hanc quoque viam, cuivis antè difficilem, arctam, interruptam, cùm iter ejus ad mare direxisset, vastaq; scopulorum immanitate constrata, novam aperuisset, Puteolos, multò breviorem, perpetuam, illustrem, atque latam perduxit. M.D.LXVIII.

IBIDEM.

Cujus operâ pulcherrimæ viæ, ejus & providentiâ tutissimæ.

IN PONTE VICINO.

Philippo Hispaniæ rege imperante Petrus Afan. Alchalensium Princeps, constituta sanctis legibus civitate, viam hanc abscissis montibus facilem ac tutissimam reddidit. M.D.LXI.

NEAPOLI.

IN MONASTERIO MONTIS OLIVETI.

Antonius de Alexandro Jurisconsultus, ad suas & suorum reliquias, quousq; omnes resurgamus, reponendas, sacellum hoc construxit, & redemtori nostro dicavit. M.CCCC.LXXXXI.

Quo loco, quóve tempore fiat hæc migratio, quid interest? Undique Christi fidelibus ad cælestia regna patet aditus. Sequentur autem me haud dubiè, quicunque non dræcesseriut. D

ALIUD IBIDEM.

Qui fuit Alfonsi quondam pars maxima regni,
Marinus hac modica nunc tumulatur humo.
Nil nisi divinum stabile est, humana laborant.

TIBI COELI REGINA

Galeacius Caracciolus, cui bona multa contulisti, à quo item mala abruncasti plurima, sacellum marmoreũ, cum signis & omni cultu gratus libensq; dedico, & tanquam decumam solvo. Anno post editã à te salutem M.D.XVI. VIII. Id. Jan.

GaleacioCaracciolo, qui sub regibus Arragoneis egregiam sæpiùs in bello operam navavit: quiq; in expugnatione Hydruntina adversus Turcas regiis signis præfuit. Vixit an. LVII. Nicolaus Anton. parenti optimo fecit.

EX ALTERA PARTE.

Nicol. Anton. Galeacii fil. Caracciolus Vici Marchio, & Cæsaris à latere Consiliarius, sibi vivens, & Juliæ Laganissæ conjugi incomparabili. M.D.XLIIII.

AD INTROITUM EJUSDEM SACELLI.

Omnia Domine tua sunt, & quæ de manu accepimus tua, reddimus tibi.

Nicolaus Antonius Vici Marchio: sacellum hoc à Galeacio patre inchoatum, omnibus suis partibus expletũ, lætus obtulit, dedicavitque: à partu Virginis ann. M.D. LXVIII. mens. primo, die VI.

DIVUS LADISLAUS.

Qui populos bello tumidos, qui clade tyrannos
Perculit intrepidus victor terraq; mariq;
Lux Italûm, regni splendor clarissimus hic est.
Cui tanto, heu, lacrymæ soror Illustrissima fratri
Rex Ladislaus, decus altum & gloria regum,
Defuncto pulcrum dedit hoc regina Joanna,
Utraq; sculpta sedens, majestas ultima regum
Francorum, soboles Caroli ab origine primi.

D. O. M.

Scipioni Antonii fil. Sumæ, Caroli V. à latere Consilia-

rio, in

rio, in administranda justitia, in provinciis regendis, in rebus bellicis expediendis, integritate, prudentia, & fide. Vixit annos LXIII. mens. III. Obiit à partu Virginis M.D.LII. XVII. Kl. Novembr. Hippolyta Momfortia marito optimo.

In templo S. Mariæ.

Asturis ungue Leo pullum rapiens aquilinum,
Hic deplumavit acephalumq; dedit.

Aliud ad Claræ.

Hîc jacet Princeps illustris Dominus Carolus, primogenitus serenissimi domini nostri, Domini Roberti, Dei gratiâ Hierusalem & Siciliæ regis inclyti, Dux Calabriæ, ac præfati Domini nostri Regis Vicarius generalis. Anno M.CCC.XXIV.

Victoriæ Capiciæ, uxori integerrimæ. Ne, quos singularis amor, & mirabilis concordia conjunxit, vel mors ipsa divideret tumulo: hîc conjugis cineres expectant viri. Julius Cæsar Sconditus pos.

Ad S. Mariæ de porta nova.

Quàm præpostere res sese humanæ habent! cujus mihi dulcissimas manus oculos priùs claudere fas fuit, infeliciss. parens filium hîc antè condidi meum. Ademit importuna mors seni baculum, cui defessa jam adnitens ætas annos allevaret suos. nunc antè me mors assequetur, quàm hæ lacrymæ deserant.

Carolus Morimini Joanni F.B.M.pos. Vixit an. XXVII. m.I.d.VIII.M.CCCC.LXXXIII.

Ad S. Georgii.

Orbitatis miseræ miserere hospes:
Unica parentum spes, unica lux,
Egregia forma, rara indole puer,
Triennio vix exacto, hic è suorum
Complexu raptus clauditur.
En rerum humanarum conditio!

Ibidem.

Indulgens natura fuit, sors cruda puellæ,
Quæ jacet hîc, primo rapta puerperio.

Et decor, & lepidi mores, & dulcia linguæ
Flumina, & ætatis flos, pietatis amor,
Decretum duri nequierunt vincere fati,
Ante diem bona tot sustulit una dies.
Talis ad Elysios abiit Catharina recessus;
Lucifer ut visus nube adopertus abit.
Perpetuas liquit lacrymas utriq; parenti,
Perpetuò extinctam sexus uterq; dolet.

Avete parentes opt. Tomasio Duro, rari exempli Patritio: & Juliæ Rotæ genere, & religione insigni: Filii collacrymantes facere cur. erepti. An. M.D.XXXVI.

Felices, quibus una fuit mens semper; & una
Quos tulit hora simul; quos lapis unus habet.

MICH. AMIDEUS CIVIS NEAP.

Cùm fex, cùm limus, cùm res vilissima simus,
Unde superbimus, si ad terram terra redimus?

VIRGINIS MATRIS.

Partus & integritas discordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.

Hospes legas, ne lugeas rogo.
Illa Isabella Ricchisentia Cardonia
Neap. pro Regina jacet hîc.
Quam si oculis in terris vidisse viventem
Summa fuit beatitudo:
Quanto feliciores erunt, quibus animo
In cælis eandem (quînam mori potuit?)
Contemplari contigerit!
Credendum est ejus formam & virtutem
Animæ ad æternam gloriam fuisse comites.

Occidit aurora oriente, æt. suæ
Ann. XXXVI. V. Mart.

LUCRETIA EBULA.

Perpetuus mariti dolor hîc sita est.
Joannes Vincentius Loffredus
Conjugi dulcissimæ fecit. Voluit idem
Huc ejus inferri cineres; ut cum ea
Semper unà esse posse mortuo saltem

Liceat

Liceat, id quod vivo non licuit.
Hinc pauperum cadavera non arceantur.

IBIDEM.

Si genus, pulchritudo, ingenium, si parentum amor,
Pietas, labor, ac diligentia mortales asserere possent
Ab impetu furentis mortis, Portia Pignatella, infelix
Mater, invitaq; superstes, nunquam Lucretiæ
Caracciolæ nobile cadaver, lacrymans, sacro spiritui,
hoc tumulo condidisset.

Vixit annos XXIIII. m. XI. d. XXVI.
Decessit à partu Virg. An. M. D. LII.

D. O. M.

O mortalem variam instabilemq; fortunam!

Joan. Boot Antvverpiæ nascitur: ut prudentior fieret, lustrat Europam: Tandem Neapoli, dum legibus operam navat, atq; officiosissimè negotiatur: majorum splendore nobilis; fide, pietate, ac singulari integritate longè nobilior: in ipso ætatis flore moritur: Antonius fratruelis; quem vivum servare non potuit, hic ex testamento condito cadavere, piis lacrymis ad superos conscendentem prosecutus est. Decessit à partu Virgineo M. D. LVII. d. XXIIII. Febr.

IBIDEM.

Antonius Amabilis Protonot. Aposto. & Canonicus Neap. de suo nihil aliud, quàm tantulum marmoris sibi reliquit.

Ann. sal. M. D. LII.

IN S. JOSEPHI.

Sic mors ipsa, cùm venerit, vincitur,
Si, priùs quàm veniat, semper timeatur.

Annò M. D. XXI.

IBIDEM.

Hic æquis passibus patrem secutus, æquè enituisset: ni mors immatura tantam gloriæ expectationem intercepisset.

Quæ mihi debebas supremæ munera vitæ,
Infelix solvo nunc tibi, nate, prior.
(Fortuna inconstans, lex & variabilis ævi)
Debueras cineri jam superesse meo.
Hæc dat matris amor rapti solamina nati,
Invida cui Lachesis tam breve nectit opus.
Nate, jaces vivo, contra mea vota, superstes.
Vox gemitus posthac, lux mihi erunt tenebræ.

Maria Ayerba Ferdinando Termucanorum Duci, filio dulcissimo, perpetuò mœrens posuit. M. D. XXXI.

IBIDEM.

Baldassari Richæ, fratri concordiss.,
Caspar natu major superstes
Commune marmor posuit, ut quos vita conjunctissimos tenuit, mors indivisos custodiret.
Ann. S. M. D. XVIII.
Obiit annum agens XXVII. XXI. Decemb.

ALIUD.

Joannes Orbinus hîc situs est. Qui summo corporis atque animi vigore bella gerendo, Cæsari victorias, Hispaniæ decus, & sibi nomen cum immortali gloria comparavit.

Anno sal. M. D. XXXI.

Rodoricus Ripalta amicus benemerenti pos.

AD S. SEVERINI.

Hîc ossa quiescunt Jacobi Sanseverini, Comitis Saponariæ, veneno miserè, ob avaritiam, necati, cum duobus miseris fratribus, eodem fato, eadem hora commorientibus.

IBIDEM.

Jacet hîc Sigismundus Sanseverinus, veneno impiè absumptus, qui eodem fato, eodem tempore, pereuntes germanos fratres nec alloqui, nec cernere potuit.

IBIDEM.

Hîc situs est Ascanius Sanseverinus, cui, obeunti eodem

dem veneno iniquè atque impiè, commorientes fratres nec alloqui, nec videre quidem licuit.

IBIDEM.

Hoſpes miſerrimæ miſerrimam defleas orbitatem. En illa Hippolyta Montia, poſt natas fœminas infeliciſſ. quæ Ugoni Sanſeverino conjugi tres maximæ expectationis F. F. F. peperi. Qui venenatis poculis (vicit in familia (proh ſcelus) pietatem cupiditas, timorem audacia, & rationem amentia) unà in miſerorum complexibus parentum miſerabiliter illico exſpirarunt. Vir, ægritudine ſenſim obrepente, paucis pòſt annis, in his etiam manibus exſpiravit. Ego tot ſuperſtes funeribus, cùjus requies in tenebris, ſolamen in lacrymis & cura omnis in morte collocatur, quos vides ſeparatim tumulos, ob æterni doloris monumentum, & in memoriam poſui illorũ ſempiternam. Ann. 1547.

AD S. SEVERINI.

Dum facio infelix æterno funera fletu,
Creverunt lacrymis hæc monumenta meis.
Quis, niſi molliſſem triſtiſſima corda, rigerem
Ipſa etiam, hoc toto corpore facta ſilex.

Guidoni Ferramoſcæ Comiti Mignanio conjugi O. M. Iſabella Caſtriota infelix contra votum P.

IN TEMPLO MONTIS OLIVETI.

Qui legis hæc, ſummiſſiùs legas, ne dormientem excites. Rege Ferdinando orta Maria Arragonea hîc clauſa eſt: Nupſit Antonio Piccolomineo Amalfæ Duci ſtrenuo, cui reliquit tres filias, pignus amoris mutui. Puellam quieſcere credibile eſt, quæ mori digna non fuit. Vixit ann. viginti. Anno Domini M. C C C C. L X.

IBIDEM.

Quis jacet hoc gelido ſub marmore? maxumus ille
Piſcator; belli gloria, pacis honos.
Nunquid & hic piſces cepit? non. ergo quid? urbes,
Magnanimos reges, oppida, regna, duces.

Dic quibus hæc cepit Piſcator retibus? alto
Conſilio, intrepido corde, alacriq; manu.
Qui tantum rapuere Ducem? duo numina, Mars, Mors,
Ut raperent quisnam compulit? Invidia.
Nil nocuere ipſi. vivit nam Fama ſuperſtes,
Quæ Martem & Mortem vincit, & Invidiam.

Auctor Aoriſtus, ut ajunt.

IBID. AD PORTAM SACELLI.

Quam capit hic tumulus, Cæcilia Januaria inter præcipua urbis ornamenta, venuſtatis atq; pudicitiæ exemplum, hîc à Julio Januario marito miſerabili, donec ejus cineres commodiori, & utrique ſolùm communi ſepulcro deponantur, ſitá eſt. Elata ex abortu, cunctis collacrymantibus. Anno ab ortu ſalutis M. D. XXX. XVI. Calend. April.

ITEM.

Hiſabellæ Oriliæ, cui nunquam vel tantillum querelarum dedimus; ſuperſtites novem filii, matri optimæ. Vixit ann. LVII. Obiit M. D. XXXVII.

HOSPES MIRARE SEPULTI *fidem.*

Hîc, dum arcis Parthenopeæ à Divo Alfonſo Arragoneo præfectus, claſſica & terreſtri obſidione premeretur, ne fidem pollueret, exhauſto jam ærario, imminentia capitis pericula ſponte negligens, fœdum mularum & canum eſum non reſpuit; quin duobus fratribus captivis ab hoſte oppoſitis, ne tormentorum ictus increbeſcerent, ſocio ſanguini fortitudinem præferens, à propoſito non eſt abductus. Deinceps mortuo rege inclyto Ferdinando, uberrima multorum frangendæ fidei præmia ludibrio habuit.

FLEBILE AMICI OBSEQUIUM.

Pierides tumulo violas, Venus alma hyacinthos,
Balſama dant Charites, cinnama ſpargit Amor,
Phœbus odoratas laurus, Mars ipſe amaranthos,
Nos lacrymas raræ munus amicitiæ.

Alexandri Novolariæ Comitis, juvenis (proh dolor)

& bellicis & literariis dotibus ornatiss. ossa hîc quiescunt pro tempore. Vixit ann. P.M.XXXIII.

Hic tantùm mortem doluit, quòd in acie non cecidisset, quibus notus sat, miserè deplorandus. Anno M. D. XXX. non. Augusti.

IBIDEM.

Qui legis, mortem incusato, quæ tot venustatis ornamenta, tot gratiarum elegantias, tot pudicitiæ flosculos in una Portia Caracciola germinantes acerbissimè sepelivit. Isabella soror Castrovillari Dux hanc illi urnam, immortalium caussam lacrymarum, erexit. M.D.L.

Quisquis me nunc calcas vivus, cogita, si sapis, idem te mox futurum.

IBIDEM.

Marianum Alaneum, Bucclanici Comitem, domi militiæq; clarissimum, & Katharinellam Ursinam pudicitia insignem, conjuges in vita concordissimos, ne mors quidem ipsa disjunxit. Liberi pientissimi, ut parentes optimi junctim, sicut optaverant, cōderentur, curavere. M.CCCC. LXXVII.

ALIUD.

Huic virtus gloriam, gloria immortalitatem comparavit. M.CCCC.LXX.

ALIUD.

Flos tener hîc languet, qui ni cecidisset; ut urna &
Nomine, sic magna laude niteret avi.

ALIUD.

Mortales, an scimus quid futura nobis dies promittat? natalem, & locum, & diem scimus; sepulturæ nescimus. Blancina mihi nomē est, Barcellona patria; hæc dum bello graviùs premitur, ipsa liberos ut viserem, Neapolin profecta sum; ubi dum quinquennium exigo, supremus mihi dies affuit; condi hîc volui, neminemque sepulcro huic inferri cavi, nullius mecum cineres misceri passura.

Blancina Barcellonēsis hîc posita est, quæ obiit XXVIII. Julii M.CCCC.LXIX. Vixit an. LXXX. quorum LX. sine

querela exegit cum Jacobo Ferraro conjuge concordissimo, Jo. fil. posuit.

Hîc Terra tegit Terram.

IBIDEM.

Quid me felicem vani dixere parentes,
Si mihi morte fuit vita molesta magis?
Nil bene successit. patrias moriturus ad oras
Dum propero, hîc sepelit Parthenopea senem.

ALIUD.

Rodoricus Mendotia Angelæ-Mariæ filiæ carissimæ, cujus nuptiarum spem præmaturo funere finivit, hoc monumentum posuit, ei superstes ipse, cujus parentalia exspectabat. Vixit an. VII. M.D.XLIV.

AD CATHARINÆ A FORMELLO.

Loisius Acciapaccia Eques Neapolitanus, pedestrium copiarum ductor, sedem hanc sibi paravit, ne cui, vel in re parva, molestus esset, ut idem moriens faceret, quod vivus fecit. M.D.LII.

IBIDEM.

Constantinus Castriotus hîc tegitur, sanguine & cognatione regum ac Cæsarea clarus; morum candore insignis; dignitate Pontifex Esernienfis; dum probè vivit; intempestivè moritur. Andronica Cominata avia paterna, nepoti optimo posuit. M.D.

IBIDEM.

Araldo de montibus, cui verbum nullum unquam ex ore excidit, unde quisquam posset offendi; Pompejus de montibus patrueli optimo, & homini rarissimo, memoriæ caussa. Anno à partu Virgineo M.D.LVII.

IN DOMINICI.

Ad ensem Marchionis Pescariæ.

Pescario Marti debetur Martius ensis.
Barbara adest: tutus medios potes ire per hostes.

AD S. CRUCEM.

Hîc jacet summæ humilitatis exemplar, corpus venerabilis

rabilis memoriæ ſanctæ ſororis Claræ, olim dominæ Sanciæ, Reginæ Hieruſalem, & Siciliæ, relictæ claræ memoriæ ſereniſſimi domini Roberti, Hieruſalem & Siciliæ regis, quæ poſt obitum ejusdem regis viri ſui, agens viduitatis debitæ annum, deinde tranſitoria pro æternis commutans, ac induens in ejus corpore, pro amore Chriſti, voluntariam paupertatem, bonis ſuis omnibus in alimoniam pauperum diſtributis, hoc celebre monaſterium ſanctæ Crucis, opus manuum ſuarum, ſub ordinis obedientia eſt ingreſſa, anno Domini milleſimo, trecenteſimo, quadrageſimo quarto, die XXI. Januarii, duodecimæ Indict. in quo vitam beatam ducens, ſecundùm regulam beati Franciſci patris pauperum; tandem vitæ ſuæ terminum religioſè conſummavit. Anno Domini M. CCC. XXXXV. die XXVIII. Julii, tertiædecimæ Indict. ſequenti verò die factis exſequiis tumulatur.

AD S. LAURENTIUM.

JOHANNI FRANCISCO PIGNONO,

In quo tot virtutum flores enitebant, ut immortales poſteris fructus pollicerentur, ſed tamen (eheu) ſpem fructuum rapidus Auſter ilico ad terram decuſſit. Aurelius & Cæcilia Urſina parentes certatim collacrymantes, filio quàm cariſſ. ob egregias dotes poſſ. Elatus quieſcenti, quàm mortuo ſimilior. Ann. agens XIIII. M.D.XLVIII.

IBIDEM.

Johannes Baptiſta Villanus. Quam vivus nequiit, mortuus invenit requiem. M.D.LV.

IN S. AUGUSTINI.

Quot lacrymas moriens liquiſti, filia, matri,
Tot tibi dent ſuperi gaudia perpetuò.
Ter conata ſequi, ter ſpiritus hæſerat ori,
Quod volui, haud potui, te moriente mori.
Solamen ſi quod miſeræ eſt, inſomnia præſtant,
Quum triſtem in ſomnis ludit imago animam.

Claudiæ Gaglianæ fœminæ rariſſ. Quæ vixit annos XIX. menſes X, dies IV, Angela Ferrayola mater infeliciſſ. F.

Quam tunc dolor intestinus deseret, quum clemens mors illam assequetur.

IBIDEM.

Antonius Corradius Aquinatium Pontifex, nobilitate clarus, virtute clarior, pietate ac religione clarissimus, hic situs est. Daria Gregoria de Aquino leviro benemerenti ex suo pos. An. ab ortu salutis M.D.XXXIIII.

IBIDEM.

Dioneus fui Tornaquintius. Ann. vixi vix XVIII. vitæ instabilitatis exemplum. M.D.XIIII.

IBIDEM.

Flere tuum licuit, frater dulcissime, funus:
Addere perpetuas non licuit lacrymas.

Paulo Fontanæ Augustiniano Theologo, Concionatori ætatis suæ eloquentiss. qui vixit ann. XXXIIII. mens. IIII. d. VII. Michaël Fontana frat. opt. ac B. M. ob pietatem posuit. Obiit An. Christi M, D. XXIIII. Augusti XXVI.

Sub hoc Epitaphio picta est aquila; tenens librum magnum apertum, adjectis verbis seqq.

Paulum verò Neapolit. Eremit. in quo potissimùm laudum genere collocem, non invenio. Nam si probitatem, si studia, humanitatem, liberalitatem, gratiam spectem; nemini secundus apparebit. Si dicendi peritiam, facundiam, promptitudinem, modulatiss. vocem, aptiss. gestus, concinnos flores, luculenta verba, beatam memoriam, ferventiss. hortationes, propheticum furorem: primum in sua ætate locum facilè obtinebit. cujus perennem atque beatiss. eloquentiæ fontem toties Urbs ipsa Roma, Venetorum Senatus, Janua, Panhormus, Sicilia, Regnum Apuliæ, & quod rariss. est, patria Neapolis, maximo plausu pluries est admirata: quem in medio fortunarum cursu, ut desiderabiliorem nobis, sic & feliciorem sibi, mors illa abstulit, finem quoq; tantorum laborum & volenti, & plurimum exoptanti præstitit.

IBIDEM.

Tibi Deipara Virgo, sacroque sancto partui tuo, Bernardus

ardus Summaja, & Lucretia de Gondi, concordiſſimo animo,ſacellum cum ara,tumulo,ac omni cultu dedicamus. M D.XLIII.

IBIDEM.

Ferdinandus Celentanus Neap.videns mortales omnes,hunc ſuis,ac uxoris Aureliæ Servillę,poſterûmque oſſibus quietis locum in vita paravit. Anno Domini M.D L I.

IBIDEM.

Annibal Marzanus Cæſ. à rationibus,Morti ſive ſerotinæ,ſive acerbæ,puſillo marmore obſtitit.

ALIUD.

Nata,eheu miſerum,miſero mihi nata parenti,
Unicus ut fieres unica nata dolor.
Nam tibi dumq; virum, tedas, thalamumq; parabam,
Funera & inferias anxius ecce paro.
Debuimus tecum poni materq; paterq;,
Ut tribus hac miſeris urna parata foret.
At nos perpetui gemitus,tu nata ſepulcri,
Eſto heres,ubi ſic impia fata volunt.

Antoniæ fil. cariſſ. quæ Hieronymo Granatæ juveni ornatiſſ. deſtinata uxor ann.nondum impleverat XIIII. Joan.Gaudinus&Eleonora Boſſa parentes infeliciſſ.poſſ. Rapta ex eorum complexibus Anno ſal. M.D.XXX. prid. Cal.Jan.

ALIBI.

Hoſpes eram mundo,per mundum ſemper eundo,
Nunc ſuprema dies ſit mihi ſumma quies.

D.O.M.

Subſiſte parumper viator,ſi placet,& quis hoc tegatur tumulo,lege.fuit is Johannes ille Waltherus ab Hirnhaim Germanus,inter equeſtris ordinis viros miles fortiſſ. qui Carolum V. Imp. Auguſtum in omni fortuna ſecutus, à conſiliis illi, à legationibus & præcipuis muniis bellicis fidelem & ſtrenuam operam præſtitit. Idem ejus

IN S. JOAN. DE CARBONARA.

Lucretia de Baucis, Comitissa Burgentiæ & Cagiani Ducissa, videns defunctorum curam triduo deleri, ne po-steris ulla sui relinquatur, vivens hoc sibi posuit.

IN S. PETRI.

Apud DEUM nihil operosa humilitate sublimius:
Nullum theatrum virtuti conscientia majus.

ALIUD.

Hîc requiescit sanctæ memoriæ excellentissima Domina Maria, Dei gratiâ Jerusalem, Siciliæ, Ungariæq; Regina, Magnifici Principis quondam Stephani, Dei gratia Regis Ungariæ fil. ac relicta vidua claræ memoriæ inclyti Principis D. Caroli secundi, & mater serenissimi Principis ac Dn. Domini Roberti, dictorum regnorum Regum Illustrium. quæ obiit Anno Domini 1323. indict. 16. die 25. mensis Martii: cujus anima requiescit in pace.

D. M.

Injice, si pietas usquam est, suspiria, & imple
Mecum hospes lacrymis marmoris hoc vacuum:
Nam formæ exemplum periit cùm obiit mea Lyda,
Quam petiere homines, & petiere dii.

ALIUD.

Verna puer, puer ô mi verna quis? ah quis ab aura
In tenebras rapuit perditus, heu morerer,
Ni tecum assiduè loquerer, ni sæpe jocando
Fallerer, hinc te dum continuò adspicio.
Semper ero tecum, & si me sopor occupet, umbram
Te umbra petam. ergo unquam ne metue abs te abeam.

IN COENACULO MONACHORUM *montis Oliveti.*

Alphonso Arragoniæ Regi justissimo, invictissimo, munificentissimo, Olivetus Ordo, ob singularem erga se beneficētiam, qui cum hîc conjunctiss. vixit, ut regia majestate deposita, cum eis unà cibum caperet, ministris deinde mensarum ministraret, lectitaretque, F. C.

IN DOMO ALEMANNI CIVIS NEAP.
inſcriptio lapidis antiqui.

M. Μάειος ἐπίκλητος τῇ τύχῃ
τῆς νέας πόλεως ἀνέθηκεν χαειςήειον.

Ad S. PETRI.

Poſt Jeſu Chriſti reſurrectionem, & ad cælos aſcenſionem anno vigeſimo, Beatus Petrus Apoſtolus Neapolim veniens, prima jecit fundamenta præſentis Eccleſiæ, ab eodem nuncupatæ, & ad memoriam poſteritatis extabat titulus marmoreo lapide inſcriptus parieti campanarum confabricatus, qui exercitu barbarico Neapolitanum agrum pervagante interceptus eſt.

Idem Apoſtolorum princeps eandem Eccleſiam per ſeipſum conſecravit, & in hujus dedicationis memoriam extat lapis marmoreus, Græcis literis exſculptus, qui in dextro cornu majoris altaris conditur.

IBIDEM.

Gumbertus Dei gratia Marchio Brandeburg. Stetin. Pomer. Caſſuborum & Slavorum Dux, Burggrafius Norinbergæ, & Princeps Rugen. qui obiit Mercurii, D. Joh. Bapt. 24. Junii. Anno 1528.

CAROLI MORIMINI.

Fui, non ſum. eſtis, non eritis. nemo immortalis.
Somno & ſecuritati æternæ. Carolo Morimini patri opt. Trojanus & Henricus F. virtutis & amoris cauſſa.

IN TEMPLO S. MARIÆ NOVÆ.

Oſſibus & memoriæ Petri Navarræ Cantabri, ſolerti in expugnandis urbibus arte clariſſimi. Conſalvus Ferdinandus Ludovici filius, Magni Conſalvi nepos, Sueſſæ Princeps, Ducum Gallorum partes ſecutum pio ſepulcri munere honeſtavit, cùm hoc in ſe habeat præclara virtus, ut etiam in hoſte ſit admirabilis.

IBIDEM.

Odetto Fuccio Lautrecho Conſalvus Ferdinandus Ludovici Cordubani F. Magni Conſalvi nepos, cùm ejus oſſa

ossa, quamvis hostis, ut belli fortuna tulerat, sine honore jacere comperisset; humanarum miseriarum memor Gallo duci Hispanus Princeps in avito sacello P.

In Jo. Evangelistæ.

Angelo Papacodæ. Fran. Filio Martoranensi Episcopo, viro ornatissimo, qui in non magnis opibus magnum exercens animum; nulla magis in re, quàm aliorum levanda inopia suis bonis usus est. Hæredes B.M.P. Decessit ex mortalib. an. nat. 66. ab ortu mundi redivivi 1537.

In S. Mariæ.

In mundo spes nulla boni, spes nulla salutis,
Una salus servire Deo*: sunt cætera fraudes.*

In vestibulo ædium Principis Magdalonii.

Huc quicunq; venis faustè & bene veneris hospes,
Comiter in nostra suscipiere domo.

Supra caminum.

Si propiùs steteris, flagras: si longiùs, alges.

In monte Pizofalconio.

Andreas Caraffa, S. Severinæ Comes, villam hîc struxit, Caraffanamque appellavit; Lucullum imitatus parili animo, licet opibus impar, atque ita sanxit: Delicati juvenes huc ne accedunto. emeriti senes, nec inglorii, honesta quiete hîc fruuntor. Viri docti boniqúe ingenia hîc exercento. Qui è Caraffa gentilitate fuerit, qui sanctiones hasce non servaverit, suburbani hujus exhæres esto, proximiorq; succedito. Anno M.D.XII.

In muro horti Capellæ.

Exercitium est humanæ vitæ conservatio: caloris naturalis lima: excitatio dormientis: naturæ virtutum corroboratio: superfluitatum consumptio: ocio inimicum: temporis lucrum: juventutis debitum, & senectutis gaudium.

Ille ergo solus ab exercitio abstíneat, qui utriusq; sanitatis beneficio vult carere.

IN CASTELLO EREMI.

Hic à Toleto cognomine Petrus humatus,
Vir vita & studiis, clarus & ingenio.
Servandæ huic primùm quem rex præfecerat arci,
Ut munita foret rupibus, arte, fide.
Servata hæc annos ter senos, nomen & ossa
Hujus perpetuò servet & omne decus.

Vixit annos LXI. obiit anno M. D. LIX. D. Sophia Mogoran. uxor P. ut vir jusserat.

IN LEUCOPETRA VILLA ANTE *ingressum.*

Hospes, etsi properas, ne sis impius, præteriens hoc ædificium venerator. Hîc enim Carolus V. Rom. Imp. à debellata Africa veniens, triduum in liberali Leucopetræ gremio consumpsit. florem spargitò, & vale. Anno M. D. XXXV.

IN TURRI.

Ut diurno lusu defessus Pan, Satyris Nymphisque comitantibus, cum Musis simul tutus à prædonibus noctu quiesceret: Bernardus Martiranus Patritius Consentinus, Regni Neapolitani sub Carolo Cæsare V. Secretarius, propugnaculum hoc erexit. Anno M. D. XXXII.

SACELLUM JOANNIS JOVIANI PONTANI *videtur Neapoli ad templum S. Mariæ majoris, extrinsecus gravissimis hisce sententiis conspicuum.*

In magnis opibus, ut admodum difficile, sic admodum pulcrum est, seipsum continere.

In utraq; fortuna ipsius fortunæ memor esto.

Serò pœnitet, quanquam citò pœnitet, qui in re dubia nimis citò decernit.

Integritate fides alitur: fide verò amicitia.

Nec temeritas semper felix, nec prudentia ubiq; tuta.

Hominem esse se haud meminit, qui nunquam injuriarum obliviscitur.

Frustra leges prætereunt, quem non absolverit conscientia.

In omni vitæ genere primum est seipsum noscere.

IN

IN EODEM SACELLO ARÆ DEDICATO.

Tibi, DEUS Optime Maxime, aram hanc dedicat Joannes Jovianus, nec tecum paciſcitur, ut ſibi, liberis poſterisq; ſuis benefaxis: cùm ipſe volens libensq; gratuitò benefacias cunctis: ſed quia tibi ab omnib. debeatur omnia.

EPITAPHIUM IPSIUS PONTANI.

Vivus domum hanc mihi paravi,
Quâ quieſcerem mortuus.
Noli obſecro injuriam mortuo facere,
Quam vivus fecerim nemini.
Sum enim Joannes Jovianus Pontanus,
Quem amaverunt bonæ Muſæ,
Suſpexerunt viri probi,
Honeſtarunt Reges, Domini.
Scis jam qui ſim, aut qui potius fuerim.
Ego verò te hoſpes in tenebris noſcere nequeo,
Sed teipſum ut noſcas rogo. Vale.

IBIDEM.

PETRO COMPATRI VIRO OFFICIOSISSIMO, *conſtantem ob amicitiam, Jo. Pontanus.*

Quid agam, requiris? tabeſco. Scire quid ſim, cupis? fui. Vitæ quæ fuerint condimenta, rogas? Labor, dolor, ægritudo, luctus, ſervire ſuperbis dominis: jugum ferre ſuperſtitionis: quos charos habeas, ſepelire: patriæ videre excidium: nam uxoris moleſtiam nunquam ſenſi.

HADRIANÆ SAXONÆ.

Illa tori benefida comes cuſtosq; pudici,
Cuiq; & acus placuit, cui placuere coli.
Quæq; focum caſtosq; lares ſervavit, & aræ
Et thura, & lacrymas, & pia ſerta dedit.
In prolem ſtudioſa parens, & amabilis uni,
Quæ ſtuduit cato caſta placere viro:
Hic poſita eſt Ariadna, roſæ violæq; niteſcant,
Quâ poſita eſt Sirio ſpiret odore locus.
Urna crocum dominæ fundat, deſtillet amomum
Ad tumulum, & cineri ſpica Ciliſſa fluat.

Quinquennio poſtquam uxor abiiſti, dedicata priùs ædicula, monimentum hoc tibi ſtatui, tecum cotidianus ut loquerer, nec ſi mihi non reſpondes, reſpondebit deſiderium tui, per quod ipſa ſemper mecum es: aut obmuteſcet memoria, per quam ipſe tecum loquor. Have igitur mea Hadriana. Ubi enim oſſa mea tuis miſcuero, uterque ſimul bene valebimus. Vivens tecum vixi annos XXIX. dies XXIX. Victurus pòſt mortuus æternitatẽ æternam.

Joannes Jovianus Pontanus Hadrianæ Saxonæ, uxori optimæ, ac bene merentiſſ. poſ. quæ vixit annos XLVI. menſ. VI. Obiit Kalend. Mart. Anno M. CCCC. XC.

L. FRANCISCO, JOAN. PONTANI F.

Has aras pater ipſe DEO, *templumq́, parabam,*
Quo tu nate meos contegeres cineres.
Heu fati vis læva, & lex variabilis ævi;
Nam pater ipſe tuos nate ſtruo tumulos.
Inferias puero ſenior, natoq́, ſepulcrum
Pono parens. heu quid ſidera dura parant?
Sed quodcunq́, parant, breve ſit. namq́, optima vita
Pars exacta mihi eſt; cætera funus erunt.
Hoc tibi pro tabulis ſtatuo. pater ipſe dolorum
Hæres, tu tumulos pro patrimonio habe.

Vixit annos XXIX. m. V. d. III.

L. Franciſco F. Pontanus pater, an. Chriſti M. CCCCIIC. d. XXIII. Aug. P.

LUCILII EJUSDEM PONTANI FILII.

Lucili tibi lux nomen dedit, & dedit ipſa
Mater ſtella tibi ſtellaq́, luxq́, ſimul:
Eripuit nox atra, nigra eripuere tenebra,
Vixiſti vix quod littera prima notat.
Hósne dies breve támne tibi lux fulſit, & aura
Maternum in nimbis ſic tenuere jubar?
Infelix fatum! puer heu malè felix! heu quòd
Nec puer es, nec lux, nec niſi inane! quid es?
Floreat ad pueri tumulum Ver, halet & urna
Lucili, & cineri ſpiret inuſtus odor.

Dies L. non impleſti fili. ô breve naturæ ſpecimen! æternus parentum mœror, ac deſiderium.

Has

Has Luci tibi & inferias, & munera solvo
Annua vota piis, heu mihi, cum lacrymis.
Hæc Luci tibi & ad tumulos positumq; pheretrum
Dona pater multis diluo cum lacrymis.
Hæc dona inferiasq; heu, heu, hunc nate capillum,
Incanasq; comas accipe, & has lacrymas.
His lacrymis, his te inferiis, hoc munere condo.
Nate vale æternùm, ô & valeant tumuli.
Quin & hient tumuli, & tellus hiet, & tibi meme
Reddat, & una duos urna tegat cineres.
Pontanus pater L. Fran. F. infelici.

L. MARTIÆ FILIÆ.

Liquisti patrem in tenebris, mea Lucia, postquam
E luce in tenebras filia rapta mihi es.
Sed neq; tu in tenebras rapta es, quin ipsa tenebras
Liquisti, & media lucida sole micas.
Cælo te nata aspicio, num nata parentem
Aspicis? an fingit hæc tibi vana pater?
Solamen mortis miseræ, te nata sepulcrum
Hoc tegit, haud cineri sensus inesse potest.
Si qua tamen de te superat pars, nata, fatere
Felicem quòd te prima juventa rapit.
At nos in tenebris vitam luctuq; trahemus:
Hoc pretium patri, filia, quod genui.

Musæ, filia, luxerunt te in obitu: at lapide in hoc luget te pater tuus, quem liquisti in squalore, cruciatu, gemitu. Heu, heu filia, quòd nec morienti pater affui, qui mortis cordolium tibi demerem: nec sorores, quæ ingemiscenti collacrymarentur misellæ. nec frater singultiens, qui sitienti ministraret aquulam. non mater ipsa, quæ collo implicita, ore animulam exciperet infelicissima. Hoc tamen felix, quòd haud multos post annos te revisit, tecumque nunc cubat. Ast ego felicior, qui brevi cum utroq; edormiscam, eodem in conditorio. Vale filia, matrique frigescenti cineres interim calface, ut pòst etiam refocilles meos. Joan. Jovianus Pontanus L. Martiæ filiæ dulciss. P. quæ vixit annos XIIII. m. VII. d. XII.

Jacobus de ſancto Nazario, Sannazarius dictus, mutato poſtea cognomẽto, ſe Actium Sincerum nominavit. Is in Mergillina, latere Pauſilypi promõtorii, qua Neapolin reſpicit, templum exſtruxit, cui nomen impoſuit S Mariæ de partu, ubi hoc diſtichon ad imaginẽ Crucifixi legitur:

Virginis intactæ partus, celſiq; Tonantis
Unicus, ut vivas, pertulit ipſe mori.

POST ARAM MONUMENTUM ACTII MARmoreum longè pulcherrimum eſt, cui impoſita ipſius imago; cum tali inſcriptione:

Actius hic ſitus eſt: cineres gaudete ſepulti.
Nam vaga poſt obitus umbra dolore caret.

ITEM.

De ſacro cineri flores, hic ille Maroni,
Sincerus Muſa proximus ut tumulo.

Vixit annos LXXII. Obiit M.D.XXX.

IBIDEM.

Fabricio Manlio nobili Barolitano, magnæ ſpei juveni, Camillus pater munus lacrymabile. Hic adeò Mergillinam adamavit, ut ad eam infirmus ferri, in ea mori, in ea ſepeliri voluerit. An. 1566. Ob. an. 1561.

VIRGILII SEPULCHRUM NON PROCUL INde, *ſupra aditum, ſive introitum Cryptæ Puteolanæ, per montem Pauſilypum itineris gratiâ actæ, olim conſpiciebatur: nunc hi verſiculi recens candido marmori inſculpti ibidem leguntur.*

Qui cineres? tumuli hæc veſtigia; conditur olim
Ille hoc, qui cecinit paſcua, rura, duces.

IN CASTELLO EREMI, IN TEMPLO E REgione arcis novæ.

Petrus Toletus Friderici Ducis filius, Marchio Villæ Franchæ, Regni Neap. Prorex, Turcarum omniumq; hoſtium ſpe ſublatâ; reſtitutâ juſtitiâ: urbe mœniis, arce foroq; auctâ, munitâ, exornatâ: deniq; toto regno divitiis ac hilari ſecuritate repleto, monumentum virens, in Eccleſia dotata, & à fundamẽtis erecta Pon. Mand. vix. an. 73. rexit XXI. Obiit 1553, 6. Kal. Febr.

Ad

AD MARIÆ DE CONSOLAT.

Fui ut es:eris ut ſum.

ANONYMI.

Hac ſatis in tumulo.fragilem te noveris eſſe:
Mors certa eſt,tempus perbreve,vita nihil.

RAYMUNDO URSINO

Pacentri Comiti,morum ſuavitate, candoreq; animi claro & inſigni, Fauſtina Caraffa conjux mœſtiſſ. quod nollet,id volens præſtitit. O rerum humanarum inconſtans exitus! Vixit annos XLVII. Obiit M.D.LIX.

JOAN. ANTON. CARACCIOLUS

Oppidi Comes,annum agens LX.locum delegit ſepulcro ad parentum pedes, quos & vivos & mortuos obſervandos novit.

IN S. JOHANNE MAJORE.

TOMASII DURI ET JULIRROTÆ conjugum.

Felices,quibus una fuit mens ſemper,& una
Quos tulit hora ſimul,quos lapis unus habet.

JULIUS FELTRIUS

Eram,anno Chriſt. ſalutis M.D.XXVIII. Martii die IV. & XX.fabulam clauſi meam.

ANDREÆ ALEXII.

Quæ miſer impoſui lugubria ſaxa ſepulcro,
Mi pater,innumeris accipe pro meritis.
Quod ſi marmoream licuiſſet ſumere formam,
Te natus tegeret non alio lapide.
Inciſaq; notæ legerentur;gratus Alexis
Reddidit oſſa patri,fitq; patri tumulus.

Andreæ Simonis fil. Alexio Antonio, fratri piiſſimo, qui nemini unquam injurius, prodeſſe ſemper ſtuduit. Vix.ann.LXXV.perpetua cum valetudine.

JOAN. BAPTISTA VILLANUS.

Quam vivus nequivit,mortuus invenit requiem.

ANONYMI.

Quisquis es, hoc te ſepultus rogat, ſua ne moveas ſeu inquietes oſſa, ut qui vivus nunquam quievit, ſaltem quieſcat mortuus.

IN VICARIA.

AD INSIGNIA CAROLI V.

Carolo v. Cæſare Auguſto inviĉtiſſ. imperante, Petrus Toledus Marchio Villæ Franchæ, hujus regni Prorex, juris vindex ſanĉtiſſimus, poſt fugatos Turcas arcem in Curiam redaĉtam juſtitiæ dedicavit, conſiliaque omnia hoc in loco, cum magno totius regni commodo, conſtituit, Anno à partu Virgineo M. D. XL.

IN AULA MAGNA AD IMAGINEM JUSTITIÆ *cæcæ, dextrâ gladium, ſiniſtrâ ſtateram tenentis.*

Cùm æterni tribunal judicis illum reum non habeat, quem injuſtè reus condemnat, teſtante Propheta; nec damnabit illum, cùm judicabit ei: caveant Judices, & prudenter attendant, ut in cauſſarum proceſſibus, nil vindicet odium, vel favor uſurpet. timor exulet, & præmium aut expeĉtatio præmii juſtitiam non evertat: ſed ſtateram geſtent in manibus, lances appendant æquo libramine; ut in omnibus quæ in cauſſis agenda fuerint, præſertim in concipiendis ſententiis & ferendis, præ oculis habeant ſolum Deum, qui ſit laudabilis & glorioſus per infinita ſæcula ſæculorum.

IBIDEM.

Ne quid facias hodie, quod cras te pœniteat.

ITEM.

NATURA DEFICIT, FORTUNA MUTATUR, DEUS OMNIA CERNIT.

Ad imagines Imperatorum in ciſtella conditas.

Olim Cæſaribus quibus ingens non ſatis orbis
Extitit, hac modica eſt ſub brevitate locus.

Ab altera parte hoc.

E luce in tenebras rapuit quos improba mors, nunc
In lucem è tenebris porrigit arca viros.

ALIUD.

ALIUD.

I. V. D. M.

Crispe, fili lepidissime, heu heu orcus cùm te voravit, delicium omne mihi abstulit: baculum, exsuctis medullis edentulæ senectutis, secuit: spem nepotum abstraxit secum maximam. in tanta demum orbitate desolata supersum, ut nî, qui secus sentiunt, manes vetuissent, vivum me tecum contumulassent. Vix. annos XII. Crispus pater infelicissimus, F. & sibi, & suis libertis libertabusq; posterisq; ipſ.

IN CASTELLO NOVO.

Alfonsus regum Princeps hanc condidit arcem.
Alfonsus rex Hispanus, Siculus, Italicus, pius, clemens, invictus.

AD ANNUNCIATÆ.

Simon Grachila Venusinorum Pontifex Domum hospitalitate sacrosanctam ex asse hæredem fecit, cavitq; ut si filii fratrum, posteriq; eorum bonis artibus studuerint, hæredes pro semisse sunto. Sin minus; ex eodem semisse quæq; eorum fœmina maturior nubito: & reliquâ stipulatione, omniq; cura de se mortuo vivos levavit. An. 1563.

AD MARIÆ MONTIS VIRGINEI.

Matthæus de Afflicto, nobilis Neap. ad extremam senectutem integra & animi & corporis valetudine pervenit. Sub v. Neapolitanorum regib. se fidelem Consiliarium gessit: utriusq; Juris peritiss. de Feudis, de Regni constitutionibus copiosissimè scripsit. Multa scitiss. Consilia reliquit. Annum agens ferè 80. naturæ concessit.

AD S. JOAN. MAJORIS.

Cùm speculum cernis, cur non mortalia spernis?
Tali namq; domo clauditur omnis homo.

IN ARCHIEPISCOPI.

Oliverius Caraffa, Episcopus Hostiensis, S.R.E. Cardinalis, Neap. Divo Januario Martyri Pontificiq;, Neapolitanorum patrono, sarcophagum hunc dedicavit, sacel-

lùmq; marmoribus miro opere construxit ornavitq;, additis ei sacerdotibus, qui quotidie DEO sacrificent, quibus dotem perpetui proventus constituit. Jus patronatus sacelli gentilium esse voluit. Inprimis DEI honorem, & laudem sanctorum quæsivit. Favete animis, & auctori preces fundite. An. sal. 1551.

Hoc fac, & vives.

IBIDEM.

Si dolor est, cui carus obit virq; optimus idem
Omnibus, & qui plus millibus unus amet:
Is meus est: mihi dum genitor dulcissimus eheu
Antiquæ exemplar simplicitatis obit.
Æternùm cineres patris heu manesq; valete.
Linquor ego: vobis parta quies stabilis.

Franc. Vopisco vita defuncto octogenario. Anno sal. Christianæ M. D.

IN MONTE OLIVETI.

Ut moriens viveret: *Vixit ut moriturus.*

Jo. Paulus Raynaldi Vaxalli F. ex nobilitate Neapol. Aversanus antistes, cùm Divi Pauli patrimonium templumq; piè ac sanctè auxisset decorassetq;, & monumentum sibi construi jussisset: paterna pietate ductus, sepulcrum hoc vivens faciundum curavit: & in eo vita functus condi voluit. An. Christi M. D.

ITEM.

Pyrrhus Pestius V.I.D. & Catharina Scuria conjuges Augustino F. sibi & posteris posuere. Ann. sal. M. D. XXV. Hic ut Alfonso Piccolomineo Amalfiæ Duci perpetuò deditus: moriens procul abesse noluit.

ITEM.

Joannes de Cabaniglis Troiæ Comes, fati acerbitate luctus perpetuus, quibus meritò maxima erat spes. Θ. M.CCCC.LXXXIII.B. An. XXX.

TENDIMUS HUC OMNES.

Hospes, quem cernis lapidem, Joanni Riberio equ. Ispali-

Iſpalienſi, ſingulariſſ. viro exempli: ductori ſtrenuo: & caſtrorum præf. ſolertiſſ. Conſalvus Riberius profuſiſſimis lacrymis, ob conſanguineam charitatem Poſ. B. Ann. L. Quor. XX. Ferdin. Cath. regis auſpiciis, reliquos in Car. Cæſ. obſequiis expendit. A virginis partu M. D. XXX. V. Idus Decemb.

M. S.

Hugoni Pepulo Comiti Bononienſi: Qui cùm ad familiæ dignitatem & ſplendorem non domeſticas tantùm virtutes, ſed & bellicæ laudis decus adjunxiſſet: in maximis expeditionibus conſilio atque animi magnitudine proximum ſibi ſummis imperiis gradum, & inſigne apud cunctas Europæ nationes nomen meruit. florente gloria & ætate ſua exſtincto Philippus Pepulus Comes, fratri D. S. O. M. mœrens P. B. ann. XLIII. m. IV. d. XX. Θ. Capuæ. V. Kal. Septemb. M. D. XXVIII.

O ſemper inimica & invida proficiſcendi ad ſummam gloriam virtuti Mors!

Tibi Chriſte D. O. M. æterni DEI F. de morte devicta triumphanti, & de eadem nobis triumphaturis exemplum relinquenti; M. Ant. Maza tanti beneficii ob memoriam dicavit. M. D. LXVIII.

D. O. M. Ferdinandus Manlius Neap. Camp. architectus. Qui Petri Toleti Neapolitani Proregis auſpicio regiis ædibus extruendis: plateis ſternendis: cryptæ aperiendæ: viis & pontibus in ampliorem formam reſtituendis: paluſtribusque aquis deducendis præfuit. Cujus elaboratum induſtria, ut tutius viatoribus iter, loci colonis ſalubriores eſſent: Timotheo Encyclio Mathemat. pietatis rariſſ. filio. Qui vixit ann. XIX. m. VI. d. V. ſibi, ac ſuis vivens fecit. A Chriſto nato M. D. LIII.

ALIBI.

Improba mors noſtris, heu, ſemper & obvia rebus!
Dum rex magnanimus totum ſpe concipit orbem.

En moritur: saxo tegitur rex inclytus isto:
Libera sidereum mens ipsa petivit Olympum.

DIVUS LADISLAUS.

Miraris niveis pendentia saxa columnis
Hospes, & hunc acri qui sedet altus equo?
Quid si animos roburq; Ducis, praclaraq; nosses
Pectora, & invictas dura per arma manus.
Hic Capitolinis dejecit sedibus hostem,
Bisq; triumphata victor ab urbe redit.
Italiamq; omnem bello concussit & armis:
Intulit Hetrusco signa tremenda mari.
Néve foret Latio tantùm diademate felix,
Ante suos vidit Gallica sceptra pedes.
Cumq; rebellantem pressisset pontibus Arnum,
Mors vetuit sextam claudere Olympiadem.
I nunc regna para, fastusq; attolle superbos:
Mors etiam magnos obruit atra DEOS.

ALIUD.

Nil mihi, nî titulus, summo de culmine deerat
Regina morbis invalida & senio.
Fœcunda populos proceresq; in pace tuebar:
Pro domina imperio nullius arma timens.
Sed me idem livòr, qui te, fortissime Cæsar,
Sopitum extinxit nocte juvante dolos.
Non me, sed totum laceras manus impia regnum,
Parthenopeq; suum perdidit alma decus.

Joanni Caracciolo, Avellini Comiti, Venusii Duci, ac Regni magno Senescalco & moderatori, Trajanus filius Malphiæ Dux, parenti de se deque patria optimè merito, erigendum curavit.

ANTONIO SEREPANDO

Sacerdotiis commodioribus honestè functo, cujus fide atque doctrina in scribendis epistolis Elisius Cardinalis Arragonius usus fuerat, uni mortalium maximè amicorum caussa nato. Qui vixit an. XLV. m. XI. d. XV. Jacobus fratri opt. F. C. An. sal. M. D. XXXVIIII.

FRAN-

FRANCISCO PUCCIO.

Quòd bonarum artium ſibi magiſter fuiſſet:
Antonius Seripandus ex teſtamento f. juſſit.

JANO PARRHASIO.

Quòd ſibi ſocius in re litteraria fuiſſet:
Antonius Seripandus teſtamento f. juſſit.

ALIUD.

Virtutum Auſoniæ, Martis flos, gloria, fulmen:
Hoc Ferrandus olet, colitur, tumuloq́; refulget.
Livida quem Lacheſis telo demerſit acerbo:
Is jam nunc cælos, aurataq́; ſidera calcat.

ALIUD.

Ant. Rota, & Lucretia Brancia: vivi ſibi M.H.PP. ut quà vixere concordia, & mortui quoq; unà quieſcerent; néve eorum inquietarentur oſſa, caverunt ne quis omnino monumentum ſequatur. Bene vivant boni conjuges: bene etiam moriantur. M. CCCC. LXXXVII.

ALIUD.

Ja. Brancatius Arechi F. humi ſepulturæ locum delegit: cavitq;, ut ſi quis in ſublimi condi maluerit, tanquam exhæres, jure ſacelli excidat. M. D. L.

ALIUD.

Oſſibus & memoriæ Bernardini Caraffæ, Epiſcopi & Comitis Theatini, Patriarchæ Alexandrini, poſitũ: Hieron. Caraffa fratri unanimi, cum lacrymis F. Vixit ann. XXXIII. Morte judicante, ſatis eùm vixiſſe diu, cui nihil ad ullam vel virtutis, vel prudentiæ, litterarũmve laudem addi poſſet ulterius. Contrà graviter conquerente Fortuna, ereptam ſibi facultatem ampliſſ. honoris, quém jam illi deferendum apparaverat. Fato functus eſt: à S. Chriſtianæ M. D. V.

AD S. DOMINICUM.

Vivit adhuc, quamvis defunctum oſtendat imago.
Diſcat quisq; ſuum vivere poſt tumulum.

EPITAPHIA REGUM ARRAGONIÆ.

Inclytus Alfonsus, qui regibus ortus Hiberis
Hic regnum Ausoniæ primus adeptus, adest.
Obiit M.CCCC.LVIII.

Ferrandus senior, qui condidit aurea secla,
Hic felix Italûm vivit in ore virûm.
Obiit M.CCCC.XCIII.

Ferrandum mors sæva diu fugis arma gerentem,
Mox positis, quænam gloria? fraude necas.
Obiit M.CCCC.XCVIII.

Hospes reginam Joannam suspice natam:
Et cole, quæ meruit post sua fata coli.
Obiit M.D.XVIII.

ALIUD.

Hic Isabella jacet, centum sata sanguine regum,
Qua cum majestas Itala prisca jacet.
Et quæ lustrabat radiis regalibus orbem,
Occidit: inque alio nunc agit orbe diem.
Obiit M.D.XXIIII.

ALIUD.

Dormis, an vigilas, Antoni? sector utrumque.
Ossa quidem primum; virtutis fama secundum.
Sanguine quo cretus? genitor quis? quidque moraris?
Stirpis Arragoniæ; Ferrandus; judicis horam.

ALIUD.

Auspice me Latias Alphonsus venit in oras
Rex pius: ut pacem redderet Antoniæ.
Natorum hoc pietas struxit mihi grata sepulcrum,
Caraffæ dedit hæc munera militiæ.

IBIDEM CHEIRONIPTRI
Epigramma.

Ne te multa Ceres maculet, blandúsve Bimater,
Qui petis hinc laticem, præmonuisse velim.

Jo.

Jo. Francisco Rotæ

Equiti pulcherrimè interemto: Quòd ad Sebethum flumen, pro patria armis sumptis, medios inter hostes viam sibi virtute, moriens aperuisset. Fratris in egregii memoriam pos. publicis elato lacrymis. M.D.XXVII.

Aliud.

Portia Capicia, viva gaudium, mortua mariti gemitus, heîc sita est. Bernardinus Rota, perpetuò mœrens, perpetuò lacrymans. Proh dolor, quàm fuit cariss.

Aliud.

Placito Sangrio Equiti opt. ob fidem in graviss. rebus domi militiæq; probatam Alfonso & Ferdinando Neapolitan. regg. inter primos maximè accepto, Bernardinus F. officii & debitæ pietat. nō immemor P. Obiit M.CCCC. LXXXX.

Aliud.

Pro pueris (ideo nostrum non pegma quiescit)
E lacrymis pietas sustulit ossa patris.

Phoenix.

Ut se reseminet ales.
Hic labor extremus.

Joan. Bapt. ex patricia Ducum fam. non minùs apud reges Arragon. amóre, gloria, quàm fidei præstantia clariss. Antonia Tomacella mutuæ charitatis caussa unicum tot lacrymarum solatium, viro opt. monumentum ex suo P. cavitq; ne præter se quisquam inferatur. ut cui puella nupserat, & quicum sine jurgio semper vixerat; post fata quoque perpetuò copuletur. Interceptus mortalitatè ann. agens LXII. m. IX. dies XIV. v. Kal. Octob. à Virgineo partu M.D.XIX.

Aliud.

Par vitæ religiosus exitus. Francisco Caraffæ, Equiti Neapol. insigni, Christ. religionis observantiss. qui summa omnium mortalium benevolentia ac veneratione

ALIUD.

Loysia de Penna, Raphaëlis F. Santii Vitaliani uxor, multarum fam. à via, proavia. Ne id negotii posteris relinqueret, vivens curavit. Vixit ann. huc usq; LXXX. An. sal. M.D.XXXVI. XXIX. Septemb.

ALIUD.

Petrus de Iccis Hispanus, genere insignis, Equitum signifer. Qui quinq; lustris in bellis Italicis, pro Carolo V. Imperatore strenuè & summa cũ fide militavit: & ob suam virtutem Borbonum oppidum in præmii partem accepit. dum quietam vitã vivere putarat; DEI jussu ad cælum, ubi vera captatur quies, ascendit. d. VI Febr. M. D. XXXV. ætatis suæ annorum XXXIX. mens. IIX. d. XI.

ALIUD.

Herrico Pandono Borianensium Duci, Venafriq; Dn. & Catharinæ Aquævivæ, conjugibus concordiss. Hippolyta Ferdinandi Regis Arragonei neptis, filio, nuruiq; infeliciss. contra votum superstes infelicior, æterno mœrore posuit. An. à partu Virginis M. D. XXXI.

AD S. ANELLUM.

Cujus corpus hac sub ara conditum, piè venerantur Neap. Anno D L. XXVI. 18. Kal. Jan. regnante Mauritio. Tiberio Aug. & beato Gregorio Romanæ sedis Pont. Max. nec non Fortunato Episcopo Neap. beatus Anellus ad cælestia regna migravit.

IBIDEM.

Quæ miser imposui lugubria saxa sepulcro,
Mi pater innumeris accipe pro meritis,
Quod si marmoream licuisset fundere formam;
Te natus tegeret non alio lapide:
Incisaq; notæ legerentur; Gratus Alexis
Reddidit ossa patri, sitq; patri tumulus.

Andreæ Simonis F. Alexio, Antonius patri piiss. Qui nemini unquàm injurius, prodesse semper studuit. Vixit ann. 75. perpetua cum valetudine.

teram naturæ Genuam: alteram juris Neapolim: mortalitatis memor; hoc ſibi ac ſuis vivens monim. exſtruxit. An.ſal.1553.

ALIUD.

Siſte hoſpes: quàm incertæ hominum ſedes? Florentia ortum dedit: Parthenope exſtinctum fovet. Mercaturam exercui. Hei mihi, non opes, non pietas fatum placavere. Conſtantia amantiſſima conjuge, & Ferdinando nato unico impub. ſuperſtitibus. Obiit an. ſal. 1490. Franciſco Naccio Florent. mercatori Ferdinandus F. patri pientiſſ. Vix.an.52.m.4.d.6.

ALIUD.

Nil meum. quod debui reddidi. D.O.M. ſacrum. Colutius Coppula patricius Neap Juris Civilis ac Pontificii in juventa donatus inſignibus: cujus patrocinium omnis ſexus, omnis ordo in cauſis optavit: Hoc ſibi ſuisq; poſteris vivus ſepulcri memor P. An.ſal.1521.

UT VIVAS VIGILA: HIC EXITUS OMNES. LONGARUM HÆC META VIARUM.

Vito Piſanello, ex antiqua orto familia: utpote cui Piſæ in Achaja, unde ea eſt, cognomen indidere. Federici regis, à ſecretis intimo: atque à latere Conſiliario: & miſerrimis temporibus laborum, itinerum, periculorumq; ſocio. Dein Ferdinando regi Catholico, ob raram adverſis in rebus fidem, Gallis regnum invadentibus, accepriſſ. Qui poſt receptam Neapolim, an. agens 73. in ejus gremio mortalitatem explevit. Andr. Franciſcus, & Mutius Neapp. avo opt. ac bene merenti teſtimonium amoris & pietatis exſolverunt. Funeratus Idib. Dec.1528.

ALIUD.

Jac. Roſcio Piſtorienſi, Palatinis honoribus, & equeſtri dignitate functo, ſecundaq; fortuna ſemper uſo: Jo. Roſcius patri ſanctiſſ. & Lucretia Gambacurta ſocero indulgentiſſ. P.P. & ſibi poſterisq; ſuis.

ALIUD.

D.O.M.S.Galeatius Bricii F.Justinianus, præf.clariss. Baptistæ fratri pientiss.ac b.m. sibiq; vivens P. ut ira mortis simul soporem dormiant: sicut vitæ concorditer excubias vigilarunt. Et ne viator aberres; se duplici jactant patria. Dulcis Genua genuit, pulcra Parthenope tenet. Carolo v.Imp.H.M.H.N.S.

ALIUD.

Bernardina Fransa,mihi,& meis feci.Certa domus:secura quies:nil quærimus ultra. 1556.

ALIUD.

Isotta Bautia, Pyrrho Bautio Altimuri Principe, atque Maria Ursina, parentibus inclitis genita: Petri Gevaræ, magni regni hujus Seneschalci uxor, prisca matronarum virtute ornatiss. mortale sui dimidium Sacello in hoc avito deponendum vivens cur. Cælestem ad patriam spe summa & fide ducibus migratura. Quid non ævi longinqua vetustas, fortuna obsequente, mutat? Principatus ad alienos sors transtulit: Domina titulos servavit inanes: at fœmina Princeps, licet tot claris orbata & titulis & fortunis; bona tamen animi sanctissima secum retinuit. Vix. ann.70.Anno Theogoniæ 1530.

IN HORTIS PALATIO PRO-*regis proximis.*

Bernardinus Rota Musis hortos dedic.Ratus eas hilari hujusce cæli positione allicere; atque ita fortassis amicas fore.1555.

IN HORTIS ANTIQUI PALATII.

Alfonsus Ferd.regis F. Arragonius,Dux Calabriæ,Genio domum hanc, cum fonte & balneo, dicavit: hippodromum constituit: gestationes hortis adjecit: quas myrtis citriorumq; nemoribus exornatas,Saluti Sospitæ,atq; voluptati perpet.consecr.

LAPIDIS CESSIONIS BONO-*rum inscriptio.*

Don.Petrus de Toleto,Marchio Villæ Franchæ,Cæs.& Cath.

Cath. M. in præſenti regno Vicerex, Locum-tenens, generalis Capitaneus, Princeps juſtiſſ. Excelléti milite, V. I. D. Ferdinando Figueroſa, Patritio Hiſpano Regente, magnam curiam Vicariæ curante, ad illorũ morem abolendum, qui clàm, nemine ſpectante, bonis cedebant, hunc locum erigendum mandavit: ut qui eo poſthac beneficio uti volent, ſæpiùs heîc iterato ſpectaculo, id commodum magno cum opprobrio compenſent. Anno Domini 1553.

MULIER MARMOREA.

Quid me miraris duro de marmore factam?
Reſpice te potiùs, vermibus eſca manes.

ALIBI,

Martia Capece pudoris ac venuſtatis rariſſ. decus, hîc requieſcit. Quæ ſcalarum lapſu, heu, capite defeſſo, luctantem diu animam tandem exſpiravit. Quis lacrymas, quis ejulatus comprimat? legens puellam formoſiſſ. tam dirè, tam infauſtè mortẽ obiiſſe. Vincentius Capece maritus, qui cùm nondum annum exegit, ſaxum hoc doloris teſtimonium poſ. Vixit an. XIX. m. III. d. X. M. D. XLVI.

PETRO BRANCATIO FUSI F.

Hic bello Ferrarienſi, ſuſcepta adverſum Venetos expeditione, Alfonſum, Ducem Calabriæ, cujus contubernalis erat, ſecutus, agro Brixienſi toto fermè capto; dum arx Montis clari oppugnatur; colubrina ictus interiit. Corpus Neapolim fratris operâ relatum, & hîc ſitum eſt. Marinus Brancatius, qui eo in bello cum primis præfuit, fratri obtemperantiſſimo ſuaque familia & patria dignis moribus prædito, ac bene merenti, faciundum cur. An. M.CCCC.LXXXII.

ALIUD.

Petrus Summontius bon. litterarum cultor obſervantiſſ. qui vix. ann. 63. m. 4. d. 4. h. 3. ſibi & Reinaldo patri dulciſſ. poſterisq; ſuis omnibus, de ſuo ponendum cur.

AD S. PAULI MAJORIS.

Piiſſ. ac venerabili Dn. noſtræ Helenæ Auguſtæ, matri

Dn.noſtri victoris ſemper Aug.Conſtantini,& aviæ Dnn. noſtror.beatiſſ.Cæſ.ordo,& pop.Neapolitanus.

ALIUD.

Nate patris matrisq; amor, & ſuprema voluptas,
En tibi, quæ nobis te dare ſors vetuit,
Buſta damus, triſtesq; notas, hinc invida quando
Mors immaturo funere te rapuit.

Andreæ F.dulciſſ.qui vixit ann.6. m.2. d.20. Robertus Bonifacius, & Lucretia Cicara parentes: ob raram indolem.

ALIUD.

Liquiſti gemitum miſeræ lacrymasq; parenti,
Pro quibus infelix hunc tibi dat tumulum.

Jo.Baptiſtæ Cicaro: in quo vetuſta & nobilis Cicarorum familia eſſe deſiit: Marcella mater infeliciſſima memoriæ cauſa, contra votum pietatis P. Vixit ann.22.m.9. d.29.Deceſſit ſal.an.1504.pr.Cal.Decembris.

D. O. M.

Scipionis Antonii F. ſummo Imp. Caroli v. à latere Conſiliario, in adminiſtranda juſtitia, in regendis provinciis, in rebus bellicis expediundis integritate, prudentia, fideq; claro B.ann.*m.3 ⊖.à partu Virg 1552.17.Kl. Novemb.Hippolyta Monfortia marito optimo.

ALIUD.

Jo.Baptiſta Solanus Valentinus, vir tam Mathematicis, quàm Philoſophia apprimè eruditus, dum ophthalmiam ex aſſiduis ſtudiis contractam curare ſtudet; remedium quærens in mortem incurrit. an. ætat. ſuæ XXX. Obiit an.Domini 45.v.Kl.April.h.3.M.H.M.F.C.

Alvarus Quadra Epiſcopus Venuſinus.

ALIUD.

Ætas, forma, genus, nos heic cum corpore liquit,
In terris, & opes, corporis exuvias.

Ast animam, comites quæ semper in orbe fuere,
Lucida virtutum duxit ad astra chorus.
Tres nati conjux ex me tibi care supersunt.
Immatura duos mors tulit: ipsa sequor.

ALIUD.

Francisco cognomento de Colle, Equiti augustali, Hieronymus pater, regens Cancellariam, & circa latus regius Consil, dolens contra votum P. regnante invictiss. Car. v. Rom. Imp. semper Aug. An. sal. 1537. Fui ut es; eris ut sum.

ALIUD.

Ecce superbientis naturæ, qualis sit mox futurus casus. Quisquis me nunc calcas vivus; cogita, si sapis, idem te mox futurum.

PONTIS MAGDALENÆ
Supra Sebethum.

Sive hospes, sive inquilinus viator es, bene adsis. quem vides pontem collata provincialium populor. pecunia, publicæ commoditati restituit, Bernardino Mendotio, Principe optimo, auspice: dum regno Philippi Austrii, regis nostri inclyti, nomine, summa omnium benevolentia præfuit. Transi felix, & utere. 1555.

IN HORTO SECRETO PRO-
regis in columna.

Petrus Toletus Hispanus, Marchio Villæ Franchæ, Neapoli Prorex, novam cum hippodromo porticum novæ arci primis regendi auspiciis addendam curavit, Caroli v. Imp. & futuror. regum proregumq; commoditati: urbis decori: documento demum magni animi, & in nitidiorem formam splendoremque suum cuncta reditura pollicentis. Ann. 1533.

PORTÆ PALATII MARCH.
de Vico.

Nicol. Antonius Caracciolus Vici Marchio, & Cæsaris à latere Consiliarius, has Genio ædeis, Gratiis hortos,

Nymphis fontes, nemora Faunis, & totius loci venustatem Sebetho & Sirenibus dedicavit, ad vitæ oblectamentum atq; secessum, & perpetuam amicorum jucunditatem. An. 1543.

IN CASTELLO EREMIANO.

Ecce triumphator vincens verbo omnia Christus,
Sic agit hostiles ad tristia tartara turbas.

IN MAXIMO TORMENTO MURALI, QUOD *olim Ducis Saxoniæ fuit, & jam Neapoli in eodem Castello Eremiano conspicitur, hæc Germanica legitur inscriptio:*

All andre Herschaft ist von Gott/
Zu hülf dem menschen in der not/
Ohn Satan vnd sein Bäpstlich rot/
Sind hern zu stiften sünd vnd tod.
Der Bapst heißt recht der wilde Man/
Der durch sein falsches schalckes ban
All vnglück hat gerichtet an/
Das Gott vnd mensch nicht leiden kan.

PALATII CUJUSDAM SUBURBANI.

Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit.

IN ÆDIBUS ADRIANI SPEDAFARRÆ.

Æternæ memoriæ facti. Glaphyra Cl. Lusci F. adfecta adeò cineribus Cl. Fausti mariti heu rariss. ut ad alium transire nunquam voluerim: etsi fortuna præpotens, constantiæ semper inimica, surdo discrimine pudicitiæ placidam ruinam minabatur; & viridis ætas fidem conjugii violare impellebat: inter utrasq; tamen fluctuans mulier mensibus 7. d. 3. non tam corpus cælebs, quàm animum pudicum servavi. Et ne à tantorum domestica hostium pugna continuò augescente vincerer, procorum petulantem turbam fugiens, vivam me condidi monumento. At posteri, si invidetis, imitamini: si quis verò probaverit; probetur. Sin improbaverit; improbum se esse sciverit. Vale mors. Salve vita perpet. Vixi ann. XVI.

ARCIS.

Imp. Car.v.invictiss. Cæsar. Aug. jussu, Petrus Toletanus Villæ Franchæ Marchio, regni Neap. Prorex justiss. cujus auspiciis placida pace quiescitur, Pyrrhi Aloysii scribæ cura, arcem hanc à fundamentis inchoatã, Jo. Jacobi Achaii solertia & arbitrio perficiendam mandavit. 1542.

ALIUD.

Fabium & Decium F. F. opt. summæque spei adulescenteis en infelix sepelio Ascanius Sanctinus pater: quibus utinam commori potuissem: quando præmori non potui. Heu mihi: Non semel hæc misero, ob filiorum præcox ingenium, animus præsagivit mala.

ALIUD.

O beatam conjugem, cui caros liberos in cælis visere, in terris amplecti licet! Jàm quod optâsti habes. Æternùm fruere. Beatrici Cavaleriæ conjugi cariss. Ascanius Sanctinus perpetuò mœrens P.

IN BIBLIOTHECA MONTIS OLIVETI.

Piis ad DEI cultum studiis, ne vel horâ frustra teratur.

IN EPISCOPIO.

Alfonso Caraffæ S.R.E. Card. Archiep. Neapolitano. adolescenti non minus sua virtute, quàm splendore majorum claro: patrui Pauli IV. P. M. religionem & integritatem referenti, ea sapientia prædito, ut in secundis rebus summam ejus temperantiam, miram in adversis constantiam omnes laudaverint. PIUS V. P.M.P. B. an. 25. d. XV. ☉. An. sal. 1565. 4. Kl. Sept.

Blasius Marsicanus virtutem in infirmitate perficiens, vitam lubens cum morte commutavit: corpus heic quiescere tandem voluit: donec illud incorruptibile, & non ampliùs infirmum induerit.

JOANNIS ALEFELDII EQUITIS CIMBRI
anno 1581. exstincti.

Defunctus loquitur.

Est hujus vitæ cursus labyrinthus, in ipsum
Ex utero intravi, morte vorante, abii.
Erravi hic, quantum DEUS *& mea fata volebant,*
Lustraq; transmisi quinq; diesq; decem.
Nobilibus tribui studiis hæc tempora vitæ,
Ut sic nobilior nobilis ipse forem.
Nunc jaceo, patriæ longè tumulatus ab oris,
Judicis exspectans acta suprema DEI.
Cimbrica me genuit tellus arctoa, sub austro
Parthenope rapuit, Parthenopeq; tenet.

Fratri cariss. Baltazar de Alefelt C. L. P.

VENETIÆ.

IN VENETIAS J. CÆS. SCALIGER.

PErvia barbaricis tellus OEnotria turmis
Pertulit impositi pondera dira jugi.
Ipsa suos flevit populares Roma Quirites:
Sensit & indomitæ noxia tela manus.
Haud tulit hoc Genius: cujus fatalibus ausis
Tutior in medio Roma renata mari est.
Clara virûm virtus animo: insatiata cupido
Imperii: vasta non numerantur opes.
Juppiter, haud temere tua sunt ita disjita cæli
Mœnia, si possunt tangere, parte cares.

IN EASDEM SANNAZARIUS.

Viderat Adriacis Venetam Neptunus in oris
Stare urbem, & toto ponere jura mari:
Non mihi Tarpejas, quantumvis Juppiter, arces
Objice, & illa tui mœnia Martis, ait.

Si pe-

Si pelago Tybrin præfers, urbem aspice utramq;.
Illam homines, dices hanc posuisse deos.

INSCRIPTIONES VENETÆ.

AD MONIMENTUM SEPULCHRI SERVATORIS, quod simile perhibent Hierosolymitano.

Hoc mirum spectetur opus compagibus auctum,
Rupibus artifici saxa revulsa manu.
Gens Mausoleum sileat vesana sepulcrum,
Quod fuit & Domini Martia Roma tui.
Illa duo congesta viris monumenta fuere;
Hoc Christo tanta mole paratur opus.
Quanto homini superûm præstat rex summus & auctor,
Tanto hoc est aliis clarius & melius.

IN CRYPTA EJUSDEM.

Qui jacet hic? rerum Dominus. cur mersus acerbo
Funere? quò lectis gentibus astra daret.

ARMAMENTARII VENETI.

Felix civitas, quæ tempore pacis de bello cogitas.

IN VESTIBULO TEMPLI D. MARCI, VITALIS Falerii Ducis Veneti XXXI. Epitaphium.

Moribus insignis, titulis celeberrime dignis
Cultor honestatis, dux omnimodæ probitatis,
In commune bonus, bona semper ad omnia pronus,
Publica conservans, meliora bonis coacervans,
Dum veterum gesta renovans, plus reddis honesta;
Cunctaq; jucundè faciens das semper abundè,
Ut fieret plenus quicunq; veniret egenus,
Plus quoq; longinquos refovens, quàm carne propinquos,
Vita fuit cujus patriæ, tremor hostibus hujus;
Reddens tranquillos, hos linguâ, viribus illos,
Cujus erat scire populos pro pace subire,
In quocunq; fores expendia sive labores
Decretis legum muniens : : : : : regum,
Ut fieres horum Rex, & corrector eorum,
Fama super cedros cujus dedit ire Faledros,
Christi natalis peragis dum festa Vitalis,
Duceris ad funus, factus dolor omnibus unus.

In Divi Marci ædis vestibulo Barthol. Gradonici Ducis LII.

Moribus insignis, recti basis, indole clarus,
Clarior & meritis, patrii servator honoris,
Clauditur hoc tumulo, Gradenigus Bartholomæus,
Dux fuit is Venetûm, quarto defunctus in anno.

In vestibulo Divi Georgii.

Terror Græcorum jacet hic, & laus Venetorum,
Dominicus Michaël, quem tenet Hemanuel.
Dux probus & fortis, quem totus adhuc colit orbis,
Prudens consilio, summus & ingenio.
Istius acta viri declarat captio Tyri,
Interitus Syriæ mœror & Hungariæ.
Qui fecit Venetos in pace manere quietos.
Donec enim vivit, patria tuta fuit.
Quisquis ad hoc pulcrum venies spectare sepulcrum,
Cernuus ante Deum flectere propter eum.
Anno Domini M. C. XXVIII. Indictione VII. obiit Dominicus Michaël Dux Venetiæ.

Ibidem.

Sebastiani Ziani Ducis Veneti XXXVIII.

Hic dux egregius, sapiens, dives, cinerescit,
Vivit cum Christo, mundo sua fama nitescit,
Sebastianus vocitatus in orbe Zianus,
Cùm Papa, Princeps, Clerus, plebs hunc recolebant,
Justus, purus, castus, mitis, cuiq; placebat,
Consilio pollens, bona plantans, & mala tollens,
Robur amicorum, patriæ lux, spes miserorum,
Et flos cunctorum, Dux electus Venetorum,
Binos conjunxit gladios, & more refulsit,
Eloquium, sensus, bonitas, clementia census
Isti parebant, nulla virtute carebat.

Obiit anno Domini M. C. LXXVIII. mense Aprili.

IN

IN GEMELLORUM ÆDE.

LAURENTII TEPULI DUCIS XLV.

Quos natura pares studiis, virtutibus, arte,
Edidit illustres, genitor natusq; sepulti
Hac sub rupe Duces Venetûm, clarissima proles
Teupula, collatis dedit hos celebranda triumphis.
Omnia præsentis donavit prædia templi.
Dux Jacobus valido fixit moderamine leges
Orbis, & ingratum redimens certamine Iadram,
Dalmatiosq; dedit patriæ pòst Marte subactos.
Grajorum pelago maculavit sanguine classes,
Suscipit oblatos Princeps Laurentius Istros,
Et domuit rigidos ingenti strage cadentes
Bononiæ populos, huic subdita Servia cessit.
Fundavere vias pacis, fortiq; relicta
Rè, superos sacris petierunt mentibus ambo.

Dominus Jacobus obiit M. CC. LI.
D. Laurentius obiit M. CC. LXXVIII.

Ibidem.

JO. DANDULI DUCIS XLVII.

Dandalei generis magna virtute Joannem
Hac brevis illustrem continet urna Ducem:
Claruit in magnis ejus sapientia rebus,
Quem monstraverunt ardua facta probum.
Consilio pollens, sensu maturus, acutus,
Ingenio prudens, eloquioq; potens.
Præ cunctis patriam summo dilexit amore,
Illius ad regimen providus atq; vigil.
Anni dum Christi currebant mille ducenti,
Octoginta novem, spiritus astra petit,
Qui defunctorum fruitur suffragio luce
Decedens mundo consociatur eis.

Ibidem.

MICHAELIS MAUROCENI DUCIS LX.

Inclyta vitalis Michaël, quem duxit in auras
Maurocena domus Venetûm Dux, civibus ingens
Spes erat, alta parans, intercipit ardua fatum

Cœpta Ducis, virtute potens, fuit ensis acutus
Justitia, heu moriens patria per secula luctus,
Qua cinis est jacet hic, mens gaudet, fama coruscat.

M.CCC. LXXXII. die XVI. Octob. fuit sepultus, ducavit mens. IV. d. V.

Ibidem.

ANTONII VENERII DUCIS LXI.

Quisquis ad insignem tumulum tua lumina flectis,
Ingentem, cujus cineres hac marmora servant,
Contemplare Ducem, Princeps hic ille per omnem
Venerius fama volitans Antonius orbem,
Qui tribus hanc urbem lustris, totidemq; per annos
Rexerat, aeternis muniens ea tempora factis.
Travisina sua castella & mœnia matri
Reddita, Dyrrhachium, Corcyraq; & oppida forti
Plurima parta manu, pœnas sibi sumsit ab illo
Quem genuit, nomen metuit dum perdere justi.
Ipsius ut clarum micuit clementia sydus,
Reddidit Ungarica Regina sceptra suorum
Rapta dolis, ne triste jugum Furlane subires,
Obstitit: Italicam pacavit multa per oram
Turbida: post terris abiens sese intulit astris,
Mille quadringentis Christi cedentibus annis,
Institit atra dies vigesima trina Novembris.

Ibidem.

PASCALIS MARIPETRI DUC. LXV.

Paschalis Maripetrus P. maximis Reip. Senatoribus bonitate &eloquentia semper par, religionis ac rerum usu nulli secundus, & cùm iis laudibus in civitate excelleret, in locum Francisci Foscari, adhuc viventis, à patribus suffectus, quod antea domi debilitatum erat, sua authoritate in pristinum statum divinitus restituit. Vixit in Princip. annos IIII. menses VI. Obiit M.CD.LXI.

Ibidem.

PETRI MOCENICI DUCIS LXIX.

Ex hostium manubiis.

Petro Mocenigo, Leonhardi F. omnibus non minùs

optimi

optimi quàm eloquentissimi Senatoris muneribus domi forisq; functo, maris Imperatori: qui Asiâ à faucibus Hellesponti usq; in Syriam ferro igniq; vastatâ, Caramannis regibus, Venetorum sociis, ab Othomanno oppressis, regno restituto, piratis undiq; sublatis, Cypro à conjuratis non minori celeritate quàm prudentia recepta, Scodra ductu & auspiciis suis obsidione liberata; cùm Rempub. feliciter gessisset; absens D. Marci procurator, inde Dux, grato patrum consensu, creatus est. Joannes tertius ab hoc Dux, & Nicolaus Mocenigi fratres piëtissimi B.M.D.

Vixit annos LXX. mens. I. dies XX. Obiit non sine summo populi gemitu, Ducatus sui anno primo, mense secundo, die decimaquinta. Anno salutis M. CCCC. LXXVI.

Ibidem.

JOAN. MOCENICI DUCIS LXXI.

Dux Joannes Mocenigus, Thomæ patrui, & Petri fratris Ducum secutus vestigia, bellum Ferrariense invitus gessit, & Rodigii peninsulam adjecit Imperio, pacem coluit, Remp. Venetam administravit justitia, probitate & prudentia, Dux opt. & amantiss. Reip. habitus est.

L. F. P.

Obiit Anno M. CD. LXXXV. Vixit annos LXXVI. Dux annos VII. menses VI.

Ibidem.

THOMÆ MOCENIGI DUCIS LXIII.

Hæc brevis illustri Moceniga ab origine Thomam
Magnanimum tenet urna Ducem gravis iste, modestus,
Justitiæ princepsq; fuit, decus ipse Senatus
Æternos Venetûm titulos super astra locavit.
Hic Teucrûm tumidam delevit in æquore classem,
Oppida Tarvisi, Ceneta, Feltriq; redemit,
Ungaricam domuit rabiem, patriamq; subegit,
Inde Forijulli, Catarum, Spalatumq; Tragunam,
Æquora piratis patefecit clausa peremptis,
Digna polum subiit patriis mens fessa triumphis.

IBIDEM.

Nicolao Ursino, Nolæ Petilianiq; Principi longè clarissimo, Senensium, Florentini populi, Sixti, Innocentii, Alexandri Pontif. Max. Ferdinandi Alphonsique junioris Reg. Neapolit. Imperat. felicissimo, Venetæ demum Reipublicæ per xv. annos magnis clarissimisq; rebus gestis, novissimè à gravissima omnium obsidione Patavio conservato, virtutis ac fidei singularis, Senatus V. M. H. P. P. Obiit ætatis LXVIII. M. D. IX.

IN EODEM FANO.

Imperator, Ductor, eques, milesque: Dionysii Naldi conduntur hîc ossa. Hîc juniorem Ferdinandũ, regno à Gallis pulsum, restituit: Florent. rempub. peditatui præf. pec. ornavit. Venetis dignitatem Imperii sustinuit, fide ac fortitudine incomparabili, inter alios Duces peditum præfectus, Patavium servavit. Moriens ex nimiis vigiliis hoc virtutis suæ perpetuum monumentum, clarissimo Lauredano Principe, ex amplissimi Senatus authoritate meruit. Obiit æt. anno XLV. Anno M. D. X.

IBIDEM.

Leonhardum Pratum, militem fortissimum, & ex provocatione semper victorem, præfectum Ferdinandi junioris & Federici Regum Neapolitanorum, ob virtutem terrestribus navalibusque præliis felicissimum, magnis clarissimisque rebus pro Veneta Repub. gestis, pugnantem ab hoste cæsum, Leonhardus Lauredanus Princeps, & amplissimus ordo Senatorius, prudentiæ & fortitudinis ergò statua hac equestri donandum censuit.

IN MONASTERIO FRATRUM
B. Francisci.

FRANCISCI DANDULI DUCIS LI.

Laudibus innumeris meritisq; parentibus iste
Franciscus virtute nitens clarissima proles,
Dandula quem genuit, patria venerabilis hujus
Dux fuit illustris, qui libertatis amator

Edomuit

Edomuit fastus tumidos, & vincla resolvit,
Marchia, quæ dudum nimium quoq; pressa jacebat,
Tervisina quidem vicinaq; castra salinis
Attentata ruit, clarus dum rexit habenas,
Quaq; decus terraq; mari successibus auxit.
Hic Venetûm patriam hosti magis esse timendam
Fecit: at undeno soli præsignis in anno
Decessit felix, domini tunc mille trecentos
Ter denosq; novem Phœbus devolverat annos,
Luxq; Novembris erat cunctis celeberrima Divis.

Ibidem

MICHAELIS STENI DUCIS LXII.

Hic jacet armipotens Paulus de stirpe Sabellus,
Incolumi quo Roma parens gauderet alumno,
Hac sibi ad extremum statuebat semina prisca
Perdita virtutis, non hic Scipionibus impar,
Non Fabiis virtute fuit, belloq; domiq;.
Magnus erat vir Marte ferox, prudensq; togatis
Consiliis: hic Appulia victricia campis
Agmina direxit Caroli sub nomine regis.
Et cùm Dux Ligurum Galeatz, justissimus heros
Crescit in Italia, multa cum laude sub illo
Hic tulit arma, acies stravit, terrasq; subegit.
Postquam cùm Veneti virtus animosa Senatus
Carrigeram delere domum cupit, obsidet urbem
Euganeam belli ductor, castrisq; locatus
Ad Bassanellum, cùm jam propè victor haberet
In manibus Patavum, melioris adaucta triumphi
Gaudia, peste suum est corpus rapiente vocatus,
Phœbus adorato Christi dum volvit ab ortu
Lustra ducenta unum & centum quater aureus annos,
Tertiaq; Octobris lux infaustissima fulget.

Ibidem

FRANC. FOSCARI DUC. LXIV.

Accipite cives Francisci Foscari vestri Ducis imaginem: Ingenio, memoria, eloquentia, adhæc justitia, fortitudine animi, si nihil amplius, certè summorum princi-

pum gloriam æmulari contendi: Pietati erga patriam meæ satisfeci nunquam: Maxima bella pro vestra salute & dignitate, terra marique, per annos plus quàm triginta gessi; summa felicitate côfeci: labantem suffulsi Italiæ libertatem: turbatores quietis compescui: Brixiam, Bergomū, Ravennā, Cremonam, imperio adjunxi vestro: omnibus ornamentis patriam auxi: pace vobis parta, Italia in tranquillum fœdere redacta, post tot labores exhaustos, ætatis anno 84, Ducatus quarto supra tricesimum, salutisq; M. CCCC. L V I I. Kal. Novemb. ad æternam requiem commigravi. Vos justitiam & concordiam, quò sempiternum hoc sit imperium, conservate.

Ibidem:

NICOL. THRONI DUCIS LXVII.

Nicolaus Thronus, optimus civis, optimus Senator, optimus Aristocratiæ Princeps fuit. Quo felicissimo Duce florentissima Venetorum Resp. Cyprum Imperio ascivit, cum Rege Parthorum contra Turchum socia arma conjunxit, fraudatam pecuniā viva illius effigie resignavit. cujus innocentissimis manibus hanc meritam divini operis molem Philippus filius perenni æternitate posuit.

Ibidem:

M. ANTONII TRIVISANI DUCIS LXXIX.

Ossa Marci Antonii Trivisani Principis. Vixit annos L X X I X. in principatu I. M. D. L I V.

D. O. M.

Marcus Antonius Trivisanus P. integer vitæ, & paterna virtute ac gloria semper clarus, omnibus honoribus egregiè perfunctus, à patribus, invito ipsius genio, Princeps cooptatus, cùm annum Remp. sanctè gubernasset, religionis amantissimus, dum sacris in imaginum aula interesset, nulla ægritudine flexis genibus, in gremio patrum moriens migravit in cælum beatissimus. M. D. L V I. Octobris.

IN BOMBARDA TRIUM FISTULARUM.

Cerberus evomitat triplici de gutture flammas,
Sulfura, sal, nitrum, fulmina, bella, globos.

AD MICHAELIS.

Lector parum subsiste: rem miram leges.
Hic Eusebii Hispani monachi corpus situm est.
Vir undecunque qui fuit doctissimus:
Nostraque vitæ exemplar admirabile.
Morbo laborans sedecim totus dies,
Edens bibens nil prorsus, & usque suos monens;
Deum adiit. hoc scires volebam. abi & vale.

Anno Domini M. D. L X. Februar. ætatis
suæ L I. sacræ militiæ X V I I.

A. COCCII SABELLICI TUMULUS.

Quem non res hominum, non omnis ceperat ætas,
Scribentem capit hæc Coccion urna brevis.

JOSAPHATO

Scientiæ bonorum amico, vitiorum hosti acerrimo. qui eloquentiam verè Romanam bonasque artes Venetam juventutem per multos annos docuit; ac tandem pietate ac innocentia clarus, annum agens quintum & octogesimum, ex nullo nisi senectutis & oculorum imbecillitatis morbo infirmus, placidè cum familiaribus loquens, naturæ concessit: filii innocentissimi posuere.

AD ARAM PIETATIS.

Si quis Missam ad hoc altare fieri curabit, plenariam peccatorum remissionem consequetur. Si verò pro defuncti alicujus anima ad idem altare legatur Missa; statim in ipso actu & celebratione Missæ anima defuncti ex purgatorio in cælum ascendet & salvabitur.

Nihil certius.

PIERIO VALERIANO BOLZANIO Bellunensi; ejus si negotia diu apud summos Pontifices curata noris; nihil eum unquam legere, nedum scribere potuisse dicas: sin quæ multa, tam docta scripserit, inspi-

cias; nulli hominum otia quietiora contigisse judices. Joannes Cornelius Fantini patricii Veneti F. & fratres locum amico suo intimo unanimes concess.

SEBASTIANI FOSCARINI.

Accipite Veneti cives, quod est optimum in rebus humanis, humanas res contemnere. Vixi Reipub. quamdiu potui: mihi certè parum: & hîc uno ictu extincto.

ANTE PALATIUM DUCIS.

Henricus III. Galliæ Rex, & I. Poloniæ Christianiss. accepto de immatura Caroli IX. Galliæ Regis fratris conjunctissimi morte tristi nuncio; è Polonia in patriam, ad ineundum regnum hæreditarium properans, Venetias anno salutis M. D. LXXIII. XIIII. Calend. August. accessit: atq; ab Aloysio Mocenigo Ser^mo. Venetorum Principe, & omnibus hujusce Reipub. ordinibus, non modò propter veteris amicitiæ necessitudinem; verùm etiam ob singularem de ipsius eximia virtute atq; animi magnitudine opinionem, magnificentiss. post hominum memoriam apparatu, atq; alacri Italiæ propè universæ, summorumque Principum præsertim concursu, exceptus est. Ad cujus rei memoriam sempiternam, Senatus hoc monumentum fieri curavit, Arnoldo Ferrerio secretioris ejus consilii participe: Regio apud Rempub. Legato id etiam postulante.

AD CISTERNAM.

Parcior è cælo quum quis descenderit imber,
Hic erit ingenti quod levet ora siti:
Nec tantùm hoc hominum potuit solertia; verùm
In medio dulces æquore servat aquas.

IN PALATIO CONSILII MAGNI.

Omnibus qui patriam conservarint, adjuverint, auxerint, certum est, esse in cælo definitum locum, ubi beati ævo sempiterno fruantur. quod quidem in terris fiat acceptius, quàm concilia cœtusque hominum jure sociati, qui civitates appellãtur, hac etiam in Rectores & conservatores cælo profecti illuc revertantur. Aversamini igitur vitia, colite virtutes; ad rectas opes animum sublevate;

humi-

humiles preces in excelso porrigite. Magna vobis est, si dissimulare non velitis, necessitas inclytæ probitatis, cùm ante oculos agitis Judicis cuncta cernentis.

AD TRIBUNAL TRIUMVIRORUM
rei aquariæ.

Venetorum urbs, divina disponente providentia, in aquis fundata, aquarum ambitu circumsepta, aquis pro muro munitur. Quisquis ergo quomodocunque detrimentum aquis publicis inferre ausus fuerit; & patriæ hostis judicetur; nec minore plectatur pœna, quàm qui sanctos muros patriæ violasset. Hujus edicti jus ratum perpetuumque esto.

IN SEBASTIANI.

Nicolaus Crassus forum primùm, navigationem deinde secutus, ab adversa fortuna fortunis omnibus spoliatus, ad forum iterum reversus, hunc postremò locum laborum omnium & miseriarum quietem sibi & post. P. M.D.LXIII.

ALIUD.

Si invenire quenquam est ad unguem factum hominem, unus is fuit Antonius Colb. Norembergensis, addictus nulli, quicquid toto orbe funditur, uno penè in cubiculo coëgit; nihilque non egit, dum tandem egit animam. anno ætatis LXXI. m. VII. d. II. Salutis verò M.D. XLI. IV. Novemb.

IN ÆDIBUS PHILOLOGIANIS.

Θωμᾶς Φιλόλογος ὁ ῥαυεννάτης, ὁ τὰ τῆς οἰκουμένης γυμνάσια βονωνίας, ῥώμης, παταυίου σοφίᾳ λαμπρύνας, ἀνήγειρεν. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ΖΞΒ.

Thomas Philologus Ravennas Physicus, ære honestis laboribus parto, ædeis primùm Paduæ virtuti; post has Senatus permissu pietati erigi fecit: illas animi, has etiam corporis monumenta.

Anno mundi VIM.DCC.LIV.
Jesu Christi M.D.LIV.
Urbis M.C.XXXIV.

IN DIVI MARCI.

Lancini Curtii.

En virtutem mortis insciam,
Vivet Lancinus Curtius
Secula per omnia.
Tantum possunt Camoena.

ARCUUM TRIUMPH. TITULI, QUIB. *excipiebatur Henr. III, Franciæ & Poloniæ Rex, à Senatu Veneto.*

TERVIGII.

Magnis auspiciis	Fort loing encores.
Meliori fortuna	Trop peu.
Bono eventu	Vn peu plus pres.

Nec rerum metas, nec tempora pono.

Fiant perpetui dies tui: & regnum tuum non accipiat alter.

VENETIIS ARCUI TRIUMPHALI AD LIO *anno 1574. in honorem regis Galliæ & Poloniæ eò tum adventantis hæc inscripta fuere:*

FORIS:

Henrico III. Franciæ atque Poloniæ Regi Christianiss. & invictiss. Christianæ religionis acerrimo propugnatori advenienti: Venetiarum Resp. ad veteris benevolentiæ atque observantiæ declarationem.

A TERGO.

Henrico III. Franciæ atq; Poloniæ regi opt. atque fortiss. hospiti incomparabili: Venetor. Resp. ob ejus adventum feliciss.

PATAVII.

Condæum cum Admirallio & hæreticis Lutetiam obsidentem, & fidei dogmata rescindentem, Henricus cum rege fratre fugat, prosternit, vincit.

Ad Passachum, occupantibus & diripientibus Engolismum

lissimum & Pictavios, hostibus occurrit Henricus: manus conserit: victor evadit: Condæus occumbit.

Henrico M. Franciæ Poloniæq; regi Christianiss. hæreticis fidei hostibus superatis: ob magnitudinem rerum gestarum: jussu ser. reip. Ven. Patavina civitas b.m.p.

Admirallium magnis viribus bellum restaurantem ad Moncontur, Henricus aggreditur parva manu: & adverso casu equo excussus, mox humo sublatus, hostem vincit: cædit: urbem recipit.

Ne belli gloriam partam obscuret Henricus; Guisios & Admirallios contendentes, & sese cedentes, vetat comprehendere.

Henrico Franciæ III. & Poloniæ regi: religionis vindici: ser. reip. Ven. decreto Pat. civitas P.C.

TARVISII.

AUrelii *Augurelli imago est quam vides,*
Uni vacantis litterarum serio
Studio, & joco so, dispari cura tamen:
Hoc, ut vegetior sic fieret ad seria:
Illo, ut jocosis uteretur firmior.

FLORENTINA.

IN FLORENTIAM J. CÆS. SCALIGER.

Arva [illegible]ntisonis congesta Fluentia ripis
Mollia de nitido nomina Flore capit.
Et [illegible] regnabat: verum meliora sequutus
Martius antiquas detulit armis opes:
Divitias Hera: Mercurius discrimina linguæ:
Mercurius varias ire redire vias:
Ambitiosa, ferox, bellacia, flammea, Mavors
Pectora magnificam docta Minerva manum:
Juppiter ostendit cælestes mentibus aulas:
Sirenum tribuit dulcis Apollo sonum.
Vera vetus Romæ soboles, aliena requiris:
Mutua quæ proprias vertis ad arma manus.

INSCRIPTIONES.

IN S. MARIÆ REPARATÆ.

Ad perpetuam rei memoriam.

Generali Concilio Florentiæ celebrato, post longas disputationes unio Græcorum facta est in hac ipsa Ecclesia, die VI. Julii, Anno 1430. Præsidente eidem Concilio Eugenio P.P. IIII. cum Latinis Episcopis & Prælatis: & Imp. Constantinopolitano, cum Episcopis & Prælatis ac Proceribus Græcorum in copioso numero, sublatisq; erroribus, in unam eandemq; rectam fidem, quam Romana tenet Ecclesia, consenserunt.

Ibidem ad lævam.

Ob insignem magnificentiam civitatis & templi, Eugenius P.P. IV. omni solemnitate adhibita dedicavit, die 25. Martii, anno 1436. cujus dedicationis gratiâ pons ligneus insigni magnificentia & ornatu factus est ab Ecclesia S. Mariæ novellæ, ubi P.P. inhabitabat, usque ad Eccle-

siam

ſiam hanc, per quem veniens Pontifex cum Cardinalibus & Epiſcopis, cæteriſque proceribus, pontificali habitu ad dedicandum acceſſit. Tanta enim multitudo ad ſpectandum convenerat, ut præ nimia turba vias obſidente, niſi per Pontem commodè tranſire Pontifex non potuerit.

AD MARIÆ DE FLORE.

Ille ego ſum per quem pictura extincta revixit,
Cui quàm recta manus tam fuit & facilis.
Natura deerat noſtra quod defuit arti,
Plus licuit nulli pingere, nec meliùs.
Miraris turrim egregiam ſacro ære ſonantem,
Hæc quoq; de modulo crevit ad aſtra meo.
Deniq; ſum Jottus, quid opus fuit iſta referre?
Hoc nomen longi carminis inſtar erat.

Obiit anno 1336. cives P.P.B. M. Anno 1490.

TUMULUS VERII MEDICIS.

Verius Medices, Eques opibus & gentis nobilitate clarus, ſed & probitate & publicæ quietis ſtudio clarior, hac quieſcit humo. Locus meriti honoris ergo uni & viventi datus opt. civi. Vixit annos LXXII. m.8. d.20. Obiit Ann. ſalutis M. C C C. V C.

AD LAURENTII.

Oſſa Coſmi magni Ducis Hetruriæ in puſillo hoc buſto pro tempore depoſita ſunt, in quo & Eleonoræ uxoris ſita erant: ut ſimul honeſto tumulo condantur, uti in vita ſemper mutuo amore juncti fuere.

ITEM.

Petro & Johanni de Medicis Coſmi P.P. F. H.M.H.N. S. Laurentius & Julius Petri F. F. P. P. patri, patruo, Anno 1471. Petrus vixit annos 53. m.5. d.15. Joannes ann. 42. m.4. d.24.

ITEM.

Coſmus de Medicis hic ſitus eſt, decreto publico pater patriæ. Vixit annos 75. m.3. d.20.

IN S. MARIA NOVA SUB imagine Christi.

Vinctus, inops, moriens vera te morte redemi,
Hospes adorato numine gratus abi.

IN S. MARCI.

Joannes jacet hic Mirandula. cætera norunt
Et Tagus & Ganges, forsan & Antipodes.

Ob. Anno sal. 1494. vixit annos 32. Hieronymus Benevenius, ne disjunctus post mortem locus ossa separet, quorum animos in vita conjunxit amor, hac humo supposita poni curavit. Anno S. 1542. Vixit annos 89. m. 6.

ANTE PORTAM ARCIS.

Quod faustum felixq; sit: Carolus v. Rom. Imp. ex Africa rediens, cùm Alexandrum Medices Florentinorum Ducem, generum suum, extructa jam reliqua arce, turris hujus fundamenta locantem repetisset, primùm victrici manu lapidem ponere non dedignatus est. Anno 1536.

IN S. LAURENTII.

Pauli Jovii Novocomensis, Episcopi Nucerini, historiarum scriptoris celeberrimi, hîc deposita sunt ossa, donec eximia ejus virtute dignum erigatur sepulcrum. Vixit annos LXVIII. m. VII. d. XXIII. Obiit 3. Id. Decemb. Anno 52.

Heic latet heu Jovius, Romanæ gloria linguæ,
Par cui non Crispus, non Patavinus erat.

Ibidem hodie legitur:

Paulo Jovio Novocomen. Episcopo Nucerino, historiarum sui temporis scriptori, sepulcrum, quod sibi testamento decreverat, posteri ejus integra fide posuerunt, indulgentiâ maxx. Ducũ Cosmi & Francisci Hetruriæ Ducum. Anno 1574.

Ibidem:

D. O. M.

Antonii Ciofii imago hæc est, Jurisconsulti celeberrimi, atq;

mi, atq; omni polita doctrina exculti. utrumq; Jus ſpacio 30. annorum Piſis voce ſubtiliter interpretatus eſt, quod etiam ſcriptis ſuis acuminis & elegantiæ plenis illuſtravit. Immatura viri ſubitáq; mors ingentem dolorem attulit familiaribus & ſtudioſis ſcientiæ Legum, orbatis repentè & recondita magni Doctoris eruditione, & morum ſuavitate ſingulari.

Julianus frater monumentum hoc, loco impetrato à Magno Duce Franciſco, ſummo amatore ipſius, honoris hominis cauſſa extruendum curavit. Vixit annos 55. menſes 10. dies 3. Obiit Piſis 6. Cal. Jan. 1575.

TUMULUS MARSILII FICINI.

En hoſpes, hic eſt Marſilius Sophiæ pater,
Platonicum qui dogma culpâ temporum
Situ obrutum illuſtrans, & Atticum decus
Servans, Latio dedit fores primus ſacras,
Divinæ aperiens mentis actus numine.
Vixit beatus antè Coſmæ munere,
Lauriq; Medicis, nunc revixit publico.

S.P.Q.F. Anno 1521.

AD MARIÆ DE FLORE.

Quantum Philippus de Burnebeſco Architectus arte Dædalea valuerit, cùm hujus celeberrimi mira teſtudo templi, tum plures machinæ divino ingenio ab eo adinventæ documenta eſſe poſſunt: quapropter ob eximias animi ſui dotes, ſingulareſq; virtutes, xv. Cal. Majas Anno 1444. ejus B. M. corpus in hac humo, ſuperſtita grata patria ſepeliri juſſit.

IN PALATIO DUCIS, STATUA EST ANTIqua *Appii Claudii, inventa Aretii, cum tali inſcriptione:*

APPIUS CLAUDIUS C.F. CÆCUS, CENSOR, COS. BIS DICTATOR, Interrex III. Pr. II. Æd. Cur. II. Q. Tri. Mil. III. Complura oppida de Samnitibus cepit, Sabinorum & Tuſcorum exercitum fudit, pacem fieri cum Pyrrho rege prohibuit. in Cenſura viam Appiam ſtravit, & aquam in urbem adduxit: ædem Bellonæ fecit.

MONSTRI.

Hac Petrus Paulusq́; uno ſub corpore bini
Fabrica naturæ mira jacemus humo.

ADRIPAM ARNI, INFRA
novum palatium.

Oſſa equi Caroli Capelli legati Veneti.

Non ingratus herus ſonipes memorande ſepulchrum
Hoc tibi pro meritis, hæc monumenta dedit.
Obſeſſa urbe anno 1530. 3. Id Martii.

EPIGRAMMA BIBLIOTHE-
ca Medicea.

Deo, præſidib. familiæ. Divus Clemens VII. Medices P.M. libris opt. ſtudio major. & ſuo undique conquiſitis, bibliothecam ad ornamentum patriæ civiumq́; ſuorum utilitatem d. d.

Hanc bibliothecã Coſ. Med. Tuſcorum magnus Dux perficiundã curavit. Anno Dn. M. D. LXXI. III. Id Julii.

ITEM.

Coſmus in has ædes meliora volumina κόσμω
Tranſtulit; & primas quas habet orbis opes.
Sic genuit tandem ſterili de nomine Coſmus,
Rem ſibi tum mundo cælitibusq́; parem.

IN CALCE PANDECTARUM
Florentinarum legitur:

Ego Marſilius Ficinus interfui, dum hoc reperiretur opus: idq́ue manu propria ſcripſi die 9. April. Anno Dn. 1496. Petro Bernhardo de Bernhardis ſedente Vexillifero Juſtitiæ.

IN SACELLO PALATII
aureis literis.

1. Animo proprio iram furoremq́; ſedare, atq; reſtinguere, magnæ victorioſæq́; fortitudinis eſt.
2. Quod non licet concupiſci, non licet intueri.

3. Impu-

3. Impunitatis ſpes maxima peccandi illecebra.

4. Magna in utramq; partem conſcientiæ vis.

5. Ultra hominem quemque provehere ſola probitas poteſt.

6. Evangelium invenit ſibi domum, & Leges locum ubi quieſcunt.

7. Concordiâ res parvæ creſcunt, discordiâ etiam maximæ dilabuntur.

8. Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ Dei Deo.

9. Omne regnum in ſe diviſum deſolabitur, & domus ſupra domum cadet.

10. Hoc eſt præceptum meum, ut diligatis vos invicem, ſicut dilexi vos.

11. Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima ſtultitiâ caruiſſe.

12. O præclara operum & opum mortalium beatitudo! quam cùm adeptus fueris, ſecurus eſſe deſiſtis.

13. Gaudia pelle, pelle timorem, ſpemq; fugato, nec dolor adſit; nubila mens eſt, vinctaq; frenis; hæc ubi regnant.

JOAN. AUSTRIACÆ MAGNÆ
Duciſſæ Hetruriæ.

Hoc tumulo depoſita ſunt oſſa sereniſſimæ Joannæ Auſtriacæ, Franciſci Medicis Magni Etruriæ Ducis uxoris, cum tribus filiabus iniquo fato ante omnia præreptis, cùm filiolo, qui priùs mortuus erat; cùm illa quondam vitales auras carperet, mœrens ad tempus poſuit.

AD MARIÆ NOVELLÆ,
Sub horologio.

Sic fluit occultè, ſic multos decipit ætas,
Sic venit ad finem quidquid in orbe manet.
Heu heu præteritum non eſt revocabile tempus,
Heu propiùs tacito mors venit ipſa pede.

PARICÆ MEDICEÆ

Pudicitia atque prudentia non minus quàm ſanguine claræ incomparabili conjugi, Philippus Strozzius mœrens, decem liberis collacrymantibus, pro tempore poſuit. Vixit annos XXVIII. menſ. VIII.

IN PORTA CIVITATIS.

Carolus v. Cæsar Aug. cùm insigni omnium Christianorum beneficio immanem archipiratam regno Tunetano pepulisset fugassetque; Siculo, Neapolitano suis regnis constitutis; Roma profectus Florentiam, hanc portam cum magna pompa ingressus, populo cuncto præ lætitia gestiente, ab Alexandro Medices civitatis Duce, cui Margaritam filiam desponderat, illustri apparatu, Regaliq; hospitio Mediceas in ædes acceptus est, Anno Domini M.D.XXXV. Id Maji.

IN S. MARCI.

ANGELI POLITIANI.

Politianus in hoc tumulo jacet Angelus, unum
Qui caput & linguas, res nova, tres habuit.
Obiit an. 1509. Septemb. 24.

Angelus hic clausit cineres varia arte politus,
Ut vix inveniat Ausonis ora parem.

PONTIFICIS IN CONCILIO *Constantiensi dejecti.*

Balthasar Cossa, olim Joannes XXIII. obijt Florentiæ, anno Domini 1419. XI. Kal. Januar.

Antonio Strozzæ, Cæsarei sacriq; Juris consultiss. ac de Rep. benemerito, Antonia Vesputia uxor P. vixit annos 68. obiit 4. Id. Jan. 1521.

AD PORTICUM MERCATORUM.

Cosmus Medices Florentiæ Dux, publicæ magnificentiæ & salubritatis ergò porticum transverso columnarum ordine undiq; permeabilem, adversus cæli contumeliam negotiantibus in foro civibus suis extruxit. 1548.

AD S. FRANCISCUM sub EFFIGIE Marcelli Virgilii.

Suprema nomen hoc solo
Tantùm voluntas jusserat,
Poni, sed hanc statuam pius

Erexit

Erexit hæres, nesciens
Famæ futurum & gloriæ
Aut nomen, aut nihil satis.

In lapide sepulcri.

Marcellus Virgilius Reip. Florent. Secretarius, sibi, uxoriq; suæ, & posteris posuit. Vixit an. LVI. menses VI. dies XXVII. Obiit V. Cal. Decemb. An. M. D. XXI.

Lapis antiquus integer apud *nobilem quendam Florentinum.*

Q. Fab. Maximus, Dictator, bis Cos. V. Censor, interrex. II. æd. cur. Q. II. TR. Mill. II. Pontifex, augur. primo consulatu Ligures subegit, ex iis triumphavit. tertio & quarto Hannibalem compluribus victoriis ferocem subsequendo, coërcuit; Dictator Magistro equitum Minutio, quo jus populus imperium cum Dictatoris imperio æquaverat, & exercitui profligato subvenit, & eo nomine ab exercitu Minuciano pater appellatus est. Consul quintùm Tarentum cepit, triumphavit. Dux ætatis suæ cautissimus, & rei militaris peritissimus habitus est. Princeps in Senatum duobus lustris lectus est.

Aliud.

Zenobius Episcopus hìc situs erat, quo in cœlites relato, sepulcrum ad sacerdotes templi hujus transiit, quod Cosmus Med. II. Dux marmoreo pavimento instaurari curavit.

Quiescimus, domum hanc cùm adimus ultimam.

Aliud.

Si tibi quos patria & virtus Lape maxime fasces
Tradidit, exilio perdidit invidia;
At tua non odium, non mors, non tempora possunt
Perdere, quæ reparat nomina clara Nepos.

Prope templ. S. Crucis.

Henricus IV. Roma rediens coronatus, infestus Florentinis, quòd coronationi suæ obstitissent, rogatus ab exulibus, quorum princeps erat Dantes Poëta, urbem ob-

sedit, ab ea parte quæ est ad septentrionem: atque cùm vidisset ædificiis intentam civitatem (præcipue autem id testatur palatium Cocchiorum, quod noctu etiam struebatur funalibus accensis) post quadragesimum diem soluta obsidione discessit. 1313. Kal. Octob.

AD ANGELI.

Hic condita sunt corpora sanctorum Martyrum Proti, Hyacinthi & Nemesii. Clariss. viri Cosmus & Laurentius fratres neglectas diu sanctorum reliquias Martyrum, religioso studio, & fidelissima pietate suis sumtibus his aureis loculis condendas colendasq; locarunt.

VERSUS,

In aditu montis Fesulani, in quodam conclavi manu Politiani scripti.

Misero quello, chi da persona vile
Nasce di cor magnanimo & gentile!

LAPIDIS IN ADSCENSU FESULANI.

Super hanc, ut fertur, petram, ab infidelibus Fesulanis decollabantur Christi Martyres: ob hanc ergo devotionem & reverentiam hîc collocata fuit. Anno Domini M.D.LXVI.

AD S. MARIAM NOVELLAM.

Ἰώσηφ ἐλέει θῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινοπόλεως;
Νέας ῥώμης κ) οἰκυμενικὸς πατριάρχης.

Ecclesiæ antistes fueram qui magnus Eoæ,
Hic jaceo magnus relligione Joseph.
Hoc unum optabam miro inflammatus amore,
Unus ut Europæ cultus & una fides.
Italiam petii, fœdus percussimus unum:
Junctaq; Romana est, me duce, Graja fides.
Nec mora, decubui, nunc me Florentia servat,
Quâ tunc concilium floruit urbe sacrum.
Felix qui tanto donarer munere vivens,
Qui morerer voti compos & ipse mei.

ALIUD.

ALIUD.

Hugoni Ottonis III.Imp.affini ac Comiti, Marchioni Brandeburgensi, Hetruriæq; præfecto, qui D.Benedicto hæc olim, & sex alia cœnobia condidit. Pii hujus loci Monachi de se bene merito sepulcrum vetustate attritum instaurarunt. Anno salutis 1481. H.M.H.N.S. Obiit anno salutis M.LXII. Cal. Januar.

AD S. CRUCIS.

Siste, vides magnum quæ servant marmora vatem,
Ingenio cujus non satis orbis erat.
Quæ natura, polus, quæ mos ferat, omnia novit:
Carolus ætatis gloria magna suæ.
Ausoniæ & Grajæ crines nunc solvite Musæ,
Occidit heu vestri fama decusq; chori.

IBIDEM.

Postquam Leonhardus è vita migravit: historia luget: eloquentia muta est: feruntque Musas tum Græcas tum Latinas lacrymas tenere non potuisse.

IBIDEM.

Michaëli Angelo Bonarotio, è vetusta Simoniorum familia: sculptori, pictori, & architecto: fama omnibus notissimo, Leonhardus patruo amantiss. deq; se opt. merito, translatis Roma ejus ossibus, atq; in hoc templo major. suorum sepulcro conditis: cohortante sereniss. Cosmo Medices magno Hetruriæ Duce, P.C. Anno salutis 1570. Vixit ann. 88. m. II. d. 15.

AD ANNUNCIATÆ.

Ludovicus Gonzaga II. Marchio Mantuæ, Petro Tonalio, suisq; posteris, ob summam in eum benevolentiã, ejusq; in templo, quod cernis, ædificando diligentiam, sepulchrum hoc concessit. Anno 1477.

IN FORO.

JUDITHÆ.

Exemplum salutis pub. 1495.

MERCURII.

Quo vincas, clypeum do tibi casta soror.

MINERVÆ.

Tuta Jove, ac tanto pignore læta fruar.

CUPIDINIS.

Fratris ut arma geras, nudus ad astra volo.

MARTIS.

Te, fili, si quis læserit, ultor ero.

Benevenutus Cellinus civis Flor. F.
Anno 1553.

IN PALATII VESTIBULO.

Ingressa auspiciis hanc urbem, diisq; secundis
Cæsaris invicti Augusti pulcherrima proles:
Nunc iisdem subeas hæc limina & aurea tecta.
Adventu ecce tuo lætantur, & omnia rident.
Heic redimita olea crines pax alma corona,
Et secura quies, & cætera numina læto
Te vultu accipiunt venientem, & fronte serena.
Omnes & votis optant, & voce precantur,
Sis felix, adsisq; tuo cum conjuge virgo:
Æternum imperium vigeat, nomenq;, decusq;.

IN AULA PALATII MAGNA, QUÆDAM *quasi Chronologia est rerum à Florentinis gestarum.*

A Christo nato 1010. Fæsulæ in partem Urbis adscitæ.
Anno dn. 1306. Muscelana prætura nobilis.
Anno sal. 1403. Flaminia nostræ ditionis.
Anno sal. 1440. Puppium Causentini agri caput.
Anno dn. 1342 Piscia oppidum adeò fidele.
Anno sal. 1350. Pratum oppidum specie insigne.

Anno

Anno dn.1369. Prætura Arnensis inferior.

Anno dn.1331. Pistorium urbs socia nobilis.

Post partum Christi an. 400. Florentia, Gothorum impetu fortissimo retuso, Rom. victoriam præbet.

Anno ante Christum natum 20. Tribus cœptæ. Florentia Romanor. colonia à triumviris deducitur.

Post partum virginis 1265 Florentini cives à Clemente IV. Ecclesiæ defensores appellantur.

XXIV. Civitates Hetruriæ optimo Principi: constituta civitate: aucto imperio: & pacata Hetruria: S.P.Q.F. Opus jussu Cosmi cœptum: à Christi ortu 1563. Perfectum à materia, à pictura, à reliquo ornatu: ann. duobus, mensibus tribus.

Anno 1433. post ortum Christum, Eugenio IV. Pont. Max. urbe sedeq; pulso: refugium est paratum.

Post ortum Christum Anno 1283. civibus, opibus, imperio florens, latiori pomœrio cingitur.

Post partum Virginis an. 1010. Florentia Fæsularum ruinis.

Anno sal. 1254. Volaterra, Tusciæ urbs celeberrima.

Anno sal. 1338. Geminianum & Collis oppida.

Anno dn. 1376. Certaldensis prætura amœniss.

Anno sal. 1197. Ager Clantius, & ejus oppida.

Post partum Virginis 1509. Pisani commeatu & spe excluduntur.

Ann. à Christi ortu 1498. Veneti Pisarum defensores victi.

Hum. sal. an. 1500. Galli auxiliares repelluntur.

An. dn. 1509. Tandem læta victoria venit.

An. dn. 1499. Vicum Florentinũ milites irrumpunt.

A partu Virg. 1495. Cæsena vi solida expugnatur.

A Christo nato 1494. S.P.Q.F. Pisanis rebellibus magno animo bellum indicit.

Ab hum. gen. salut. 1553. Prælium acre ad monasteriũ.

Ab hum. gen. sal. 1553 Bellum cogitantes prævenit.

Post partum virg. 1554. Cassili oppidi expugnatio.

Post partum virg. 1555. Exitus victis victoribusq; felix.

Post partũ virg. 1554. Mons Regionius vi expugnatur.

Post partum virg. 1554. Galli rebellesq; prælio cedunt.

Poſt partum virg.1554.publici hoſtes terra arcentur.
Anno ſal.1440.Burgum Umbriæ urbs & Anglaria.
Anno ſal.1297.Præturа Arnenſis ſuperior.
Anno ſal.1412.Cortana Pollitianumq; oppida clara.
Anno ſal.1381.Aretium nobilis Hetruriæ urbs.

IN AULA SUPERIORI AD imagines Heroum.

Natis exemplum Decius.ſum victima Romæ.
Scipio ſum. vici Hannibalem,Pœnosq; ſubegi.
Sum Cicero.tremuit noſtras Catilina ſecures.
Brutus ego aſſertor patriæ,regumq; fugator.
Uro manum ſpretis errantem Scævola flammis.
Hoſte fero cæſo victricia ſigna Camillus.

REGIS DAVIDIS VETU- *ſtiſſ.ſtatuæ.*

Contra hoſtes patriæ terribiliſſimos, fortiter dimicantibus,Deus victoriam præſtat.

IN PALATIO PYTHIO.

Publicæ commoditati.

Ibidem muli epitaphium.

Lecticam,lapides & marmora,ligna,columnas
Vexit,conduxit,traxit,& iſta tulit.

AD S. SPIRITUM.

Hoc quod vides Sacellum variis nobilibus marmoribus ab Ægypto uſq; Angliaq; adductis,conſtructum,Baptiſta Cavalcantes, Thomæ F.religionis ergo, maxumis cum ſumtibus ædificandum curavit. Anno Domini 1562.

IBIDEM.

Thomæ Cavalcanti civi Florentino.Qui cùm ſummę nobilitati ſummas divitias addidiſſet, non ſolùm mercaturam ſingulari fide, ſed etiam Rempub. ſingulari prudentia

dentia gessit. Cumq; ann.74. explevisset, Florent.11.Kal. Quinct. vitam cum morte commutavit. An. Dn.1560. Baptista f. parenti opt. cariss.P.C.

AD CARMELITAS.

Juliano Pistoro Pratensi, Carmelitæ, suo Provinciali optimè merito, lugentes posuere. Qui quantum in Physica ac mathematicis disciplinis omnibus, præcipuè in Astrologia valuerit; non Senæ, Pisa, aut Florentia tantùm, ubi annis non minus 22. professus est; verùm totus terrarum orbis agnovit. Vixit an.64. menses 5. dies 11. ⊖. 7.Xbr.1556.

AD MARIÆ DE FLORE, IN *circo medii fani.*

Sylvester Medices H.A.D.Q. qui ita de repub. domi forisq; meritus est, ut & equestri ordine, & ampliss. donis & loco sepulturæ, maximo consensu civitatis decoratus sit, Anno sal.1388. Vixit annos 62. menses 8.d.12.

IBIDEM:

Ad effigiem Dantis.

Qui cælum cecinit mediumq; imumq; tribunal,
Lustravitq; animo cuncta Poëta suo,
Doctus adest Dantes, sua quem Florentia sæpe
Sensit consiliis ac pietate patrem.
Nil potuit tanto mors sæva nocere poëtæ,
Quem vivum virtus, carmen, imago facit.

ALIUD.

Multum profectò debet Musica Antonio Squarcialupo Organistæ. Is enim ita arti gratiam adjunxit, ut quartam sibi viderētur Charites Musicam adscivisse sororem. Florentina civitas grati animi officium rata ejus memoriam propagare, cujus manus sæpe mortales in dulcem admirationem duxerat. Civi suo M.P.

AD D. MARCI.

D.O.M. Antonio Vidotto, ob pacem inter Anglor. & Francor. Reges confectam, ab Edoardo VI. equestrē gra-

dum, ab utrisq; insignia munera consecuto, in patria ab opt. Duce Cosmo in 48. virorum numerum cooptato: Volaterris demum prætura & vita functa, gentiles ejus, absentibus filiis P.P.Θ.4. Kl.Decemb.anno 1555. Vix.an. 63.m.6.

IBIDEM.

Jo. Maria Panlotius heic situs est domo lugubri, J.C. celeberrimus. qui cùm operam diu navasset Duci Urbinati principi suo, & in aliis Italiæ urbibus plurimorum controversias summa cum laude dijudicasset: accersitus postremùm à Cosmo Medice Duce Florentinorũ ac Senens. primùm in X v. Rotæ Judicibus fuit: deinde causis audiendis præpositus. eo in munere cùm valde probatus foret omnibus, vitam amisit. Antonia Berna mœrens, conjugi cariss. P. Θ.4. Kl. Jan. Anno Domini 1565. Vixit an. 62. m.2.d.20.

AD ANNUNCIATAM.

Angelus Martius Assisiensis Episcopus, ac J.C. à secretis augustæ Medicum domus, illiusq; alumnus, & in eam ob probitatem fidemque adscitus, hoc sibi vivens sepulchrum confecit, defunctus ut sibi vivat, cùm ante mortem amicis vixisset. Anno 70. Θ.an.dn. 1546.

IBIDEM XENODOCHII EPIGRAPHE.

Virginis intactæ cùm veneris ante figuram,
Prætereundo cave, ne sileatur Ave.

IN LAURENTII.

Si merita in patriam, si gloria, sanguis, in omni
Larga manus, nigra libera morte forent:
Viveret heu patria casta cum conjuge felix,
Auxilium miseris, portus, & aura, suis.
Omnia sed quando superantur morte; Joannes
Hoc mausoleo, tuq; Picarda jaces.
Ergo senex mœret, juvenis, puer, omnis & ætas,
Orba parente suo patria mœsta gemit.

Cosmus & Laurentius de Medicis, Joanni Averrardi F. & Picardæ Adovardi F. carissimis

rissimis parentibus, hoc sepulchrum faciundum curarunt. Obiit autem Joan. x. Cal. Mart. M.CCCC.XXVIII. Picarda verò XIII. Cal. Majas, quinquennium pòst è vita migravit.

IN MARIÆ ANNUNCIATÆ,

Quod novisse juvabit, perlegant omnes.

Leo x. Pont. Max. Florentinus, pius in Deiparam virginem, ac benignus in patriam, Divæ Annunciatæ sacellũ, magno quondam ære à majoribus suis familiæ Mediceæ in hac æde constructum, miraculorum, & cælestium gratiarum copia toto orbe celebratissimũ, Pontificiis donis perpetuò honestaturus, simulq; ad ipsam confluentium saluti pientissimè consulens, motu proprio, Christicolis universis cõfessis sacellum visitantibus qualibet die Sabbati, mille annos & totidẽ quadragenas, & singulis ejusdem Virginis, nec non Nativitatis Domini celebritatibus, ac Veneris, Sabbatiq; diebus majoris hebdomadæ duo annorum, & quadragenarum millia de injunctis eis pœnitentiis Apostolica auctoritate relaxat: omnium insuper, quæ in eo fundentur, precum participes eos decernit, qui sua, vel aliena manu, si ritè impediãtur, pro defunctorum etiam expiatione nonnihil prædictæ aræ piè erogare curaverint. Dat rursus peccatorum plenariam indulgentiam per se, vel alium, verè scilicet impeditis, visitantibus idem sacellum à primis vesperis, & die tota nativitatis ejusdem Divæ Mariæ, pro facultate tamen facta oblatione Priori loci, & ab eo decernendis fratribus, potestate concessa diebus octo absolvendi quoscunq;, ab excessibus omnibus, iis, quæ in bulla cœnæ Domini continentur, exceptis, & præter quatuor commutandi quæcunque vota hoc absolutionis beneficio gaudent, eodem tempore accersito ad se Sacerdote, qui à personali sacelli visitatione legitimè præpediuntur, sua tamen ad id munera dirigentes: eâdem in peregrinos Prior utetur facultate, iis etiam porrecto Eucharistiæ Sacramento, quotiens oportuerit. Quæ legisti, ea non abolenda concessit Leo perpetuò duratura, Anno Christianæ salutis M.D.XIIII. sexto Cal. Maji.

Ad imum Arnipontem in arcu triumph.

Quæ tam præclara nascetur stirpe parentum
Inclyta progenies digna atavisq; suis.
Hetrusca attollet quantis se gloria rebus,
Conjugio Austriacæ Mediceæq; domus.
Vivite felices.non est spes irrita.namq;
Divinæ Charites talia voce canunt.

Supra magnam palatii portam ad sponsam Austriacam.

Ingredere opt. auspiciis fortunatas ædes tuas, augusta virgo, & præstantiss. sponsi amore, clarissimiq; Ducis sapientia, cum bonis omnibus deliciisq; summa animi securitate diu felix & læta perfruere, & divinæ tuæ virtutis, suavitatis, fœcunditatis fructibus publicam hilaritatem confirma.

In aula magna ejusdem palatii.

Has ædes,atq; aulam hanc,tecto elatiori, aditu, luminibus,picturis, ornatuq; augustiori, in ampliorem formã decoratam, dedit Cosmus Medices illustriss. Florent. & Senar. Dux, ex descriptione atq; artificio Georgii Vasarii Aretini pictoris atq; architecti. 1565.

Ad Mariæ. Epitaphium Severini Norbii Equitis aurati, Dani.

Oceanum hostili toties qui sanguine tinxit
A gelidæ Thyles littore ad usq; Cronum,
Quem non immeritò Sclavi,Suediq;,Gothiq;,
Vandaliæq; urbes extimuere ducem:
Norbius Etrusco jacet hic Severinus in antro,
A Florentina missus in astra pila.
Barbarus ille nequit captivum extinguere Moscus,
Mergere non mediis Ennosigæus aquis.
Debuit in Latio,velut orbis in arce perire,
Tanta viri ut virtus undiq; nota foret.

In

IN CARTHUSIANO.

Donatus nomen, patria est Florentia, gens mî
Acciajola domus. clarus eram eloquio.
Francorum ad regem patriæ dum orator abirem,
In Ducis anguigeri mœnibus occubui.
Sic vitam impendi patriæ, quæ me inde relatum
Inter majorum nunc cineres sepelit.

IN CECINIANO:
Aonii Palearii.

Quem Thuscus Cecinna olim possederat agrum,
Insignem latè frugibus & pecore,
Hernicus Aonius longo pòst tempore cultu
Longè auctum antiquo restituit genio.

FONTIS AGANIPPES.

Quem pellucidula manantem cernitis unda,
Fons hic muscosis obsitus iret aquis,
Ni Thuscos properè colles visura tulisset
Cecinnæ campis Hernica Nais opem.
Deduxit rivos, ne quisquam diceret hortos
Hesperidum posthac esse, sed Aonidum.

FERRARIENSIA.

IN FERRARIAM J. CÆSAR SCALIGER.

Inclyta quæ patulo fruitur Ferraria cœlo,
Reginas rerum lumine ditat aquas.
Aurea nobilitas: studiorum nobilis otii
Ingenia: audaci pectore promta manus:
Magnanimiq; duces, genus alto è sanguine divûm:
Perfugium profugis mœnia sancta viris.
Vos me luctifica redeuntem è stragis acervis,
Quos vetus ex ima sede Ravenna gemit,
Germano in pugna amisso, fortiq; parente,
Quo matri victa visa dolore fugit,
Ornatum elogiis, decoratum nomine regum,
Auctum Felsinea restituistis ope.
Salvete heroës, & quæ sanctissima tellus
Fratrisq; ac matris & patris ossa tegis.

INSCRIPTIONES.

IN ASYLO.

MEMORIÆ D. HERCULIS ESTHENSIS DUCIS II.

Hic Alphonso Neapolitanorum regi, ob egregiam indolem, charissimus, cum Galeatio Pandono viro illustri ac fortissimo, vixdum adolescens, non sine maxima laude singulari certamine depugnavit: ad Molinellam Venetorum exercitum hostili impetu graviter laborantem virtute sua conservavit: neque priùs acriter pugnare destitit, quàm repulsis hostibus, plumbea glande dextrum pedem saucius, ex prælio discedere coactus est. Multa, imperium adeptus, ad urbis ornatum excogitavit perfecitque. Aulam regiam commodiorem pulcrioremq; reddidit: innumeras domos, nova fora, publicas porticus marmoreis

moreis columnis insignes, castelli veteris molem jampridem inchoatam celeriter & exactè consummavit. Belliguardi palatium auxit atq; exornavit. Belflorem incendio consumptum restituit: arcem novam ad Eridanū positam meliori structura & amœnis hortis additis, multo decentiorem refecit; aqua ex Padi alveo plumbeis fistulis in urbem traducta, perennes fontes instituit. Templis ferme omnibus instauratis, atq; ad ampliorem & augustiorem formam redactis, nova posuit: & ea omnia præclaris muneribus ditavit. Palustres agros ad culturam redegit: antiquorum Comœdias, ac veteris scenæ modos actusq; retulit: plurimaq; ad spectatorū hilaritatem, inusitato sumptuosoq; paratu, actibus interposuit. Hunc novum urbis ambitum in septentrionem vergentem, antiquæ urbi addidit: crebrisq; propugnaculis turritis, & inexpugnabilibus muris, lata ac præcipiti fossa, lateritiis pontibus super constructis, celerrimè communivit. Tot magnificis operibus brevi perfectis, tot publicè privatimq; collatis beneficiis, tot clariss. virtutum ratione habita, Augusti & P.P. nomen merenti, S.P.Q. Ferrariensis, hanc equestrem statuam viventi posuere. ad quam si quis intra ambitum xx.P. confugientibus vim attulerit, se læsæ majestatis crimen incurrisse non ignoret.

APUD CARMELITAS.

JOHAN. MANARDO FERRARIENSI,
VIRO UNI OMNIUM INTEGERRIMO AC
sanctiss. Philosopho & Medico doctissimo:

Qui annos P.M. LX. continenter tum docendo & scribendo, tum innocentissimè medendo, omnem medicinam ex arce bonarum literarum fœdè prolapsam, & in barbariæ potestatem ac ditionem redactam, prostratis ac profligatis hostium copiis, identidem ut Hydra renascentibus, in antiquum pristinumque statum ac nitorem restituit: lauream omnium bonorum consensu adeptus, IV. & LXX. annum agens, omnibus omnium ordinum sui desiderium relinquēs, humili se hoc sarcophago condi jussit.

Julia Manarda uxor, quod ab eo optabat, posuit.

Hac brevis exuvias magni capit urna Manardi.
Nam virtus latè docta per ora volat.
Mens pia cum superis cæli colit aurea templa,
Hinc hospes vitæ sint documenta tuæ.

An. M. D. XXXVI. m. Martio.

IN TURRI S. GEORGII.

Ferraria parta pace Anno 1485. cùm à Clemente v. sibi metueret Hercules, turrim istam ex fundamento destrui mandavit, ne hostium bombardis pro inferendo urbi damno usui esset. in qua re cùm laborari cœptum esset, mùtato consilio Ducis, mox ab incepto opere cessatum est.

Ex eo tamen, quod jam demolitum erat, turris ad alteram partem inclinare cœpit, ut hodie quoq; inclinata cernitur.

IN MURO HORTI.

Siste viator iter, volucrem qui comprimis axem,
Quadrupedem flectas, veraq; scripta lege.

Paulo III. Pontif. Max. iter hac faciente, & ab Ill.mo Hercule II. Senatuq; & populo Ferrariensi, certantibus omnibus studiis excepto, demolitus paries IX. Cal. Maii. instauratus autem III. Cal. Julii, ut iter ad Ecclesiam pateret Pontifici.

IN FERRARIAM TERRÆ motib. concussam.

ἀδέσποτον.

Felsinia imperio terra, Brabantia Nerei
Clara stetit, cælo Roma superbit adhuc.
Ecce maris dominam Brabanti nominis urbem
Obruit insani fluctibus ira freti.
Et quæ Felsiniæ steterat telluris ocellus,
Hanc labefacta suo pondere terra premit.
Exitium est utriq; suum terraq; mariq;,
At tibi de cælo Roma ruina venit.

IN

In æde S. Stephani.

DE RESTAURAT. ECCLESIÆ.

Cùm anno M.D.LXX. die XVII. Novembris tertia noctis hora, quam maximus terræ motus hanc præclarissimam urbem ita conquassasset, ut ejus fortissima mœnia, munitissimas arces, alta palatia, religiosa templa, sacratas turres, omnesq; ferè ædes omnino evertisset & prostrasset; unà cum maximo civium damno, atque acerba clade, adeò ut omnes maximo metu perterriti, relictis caris & ornatis domibus, cæterisq; suis bonis, in lugubria cœmiteria, in lutosos hortos, atque demum relicta ipsa urbe in sylvestres agros, in pauperibus tuguriis, in humilibus tentoriis tota hyeme prægelida & aspera degêtes, passim diffugerent: hoc sacrum Divi Stephani templum ipso terræ motu scissum, fractum atq; ferè collapsum, piissimi Parochiani, & Reverendus Vinutius Segantus illius Rector, Dei & ipsius Divi Stephani protectoris auspiciis, in pristinum statum ipso etiam terræ motu nondum cessante restitui curarunt. Anno M.D.LXXI. die XVIII. Septemb.

FRANCISCI SACRATI.

Hac eques insignis tegeris Francisce sub urna,
Sacratæ quondam firma columna domus.
Morte tua doluit princeps, populusq; patresq;,
Et pudor, & socia cum probitate fides.
Hoc memores nati clauserunt membra sepulcro,
At pia sydereas incolit umbra domos.

HIERON. SAVANAROLÆ.

Dum fera flamma tuos Hieronyme pascitur artus,
Relligio sanctas dilaniata comas
Flevit, & ô dixit, crudeles parcite flammæ,
Parcite, sunt isto viscera nostra rogo.

ANNUS MARTYRII.

SInCera taXat CVLtVs VbI VoCe BaaLIs,
InterIt IgnIVoMIs SavanaroLa rogIs.
Vix. ann. Domini M. C C C. X C V I I I.

DOMINICI BONDII.

Quià prima adolescentia Græcis Latinisq; literis peritissimè imbutus, ingenii atq; industriæ laude semper claruit: Philosophiam verò Medicinamq; Ferrariæ multos annos publicè profitendo, acutissimè, diligentissimè, atque integerrimè cum omnium favore docuit ac exercuit, de universa autorum antiquitate, ut de sua ipsiusmet ætate, optimè meritus, nisi forte nullo tantæ eruditionis superstite monumento ambitionis etiam aliquid in modestissimo viro desiderare possit posteritas.

Mi domus hæc requies curarum sola mearum:
Omnibus una meis certa medela malis.

PETRUS MONFERRATUS

Honorariæ potestati accensus, dum operam civibus pestilentia laborantibus præbet, noctu equi calce ictus in abdomine, magnum suæ sedulitatis desiderium populo & Decurionibus Ferrariensibus reliquit, Joan. Hieronymus parentem optimum lugens, pos. Anno salutis M. D. XXVIII.

PICTORIS CUJUSDAM.

Occubat hic proles pictoria: væ tibi, mundum
Et sua quisquis amas, huc nihil inde feres.
Huc nihil inde feres, guttam hic à paupere dives
Poscit aquæ; mundum væ tibi quisquis amas.

BAPTISTÆ STABILINI.

Hic Baptista jacet Stabilinus marmore, vivus
Nunquam quievit, at quiescit mortuus.
H. M. H. N. S.

HIERONYMI BELLACUMBÆ.

Vale anima candidissima. vale tuorum parentũ, quos dolore & luctu conficis, æternum desiderium. vale & hujus patriæ, quam tua hinc migratione miserabiliter orbasti, & Musarum, & hujus ætatis immortale decus. Vale animula blandula, & in numerum deorum tam brevi vitæ spacio recepta. Vale rursus, & si animæ ullus est sensus; donec

donec recto ordine te, sicut natura concedet, assequemur, nostri memor.

SIGISMUNDUS LOCATELLUS

Ferrariensis, equis omni nationum artificio instituendis artifex totius Italiæ suo ævo primatius, Fedeticiq; Grisonii, artis ejus inventoris primi, discipulus, qui hujusce peritiæ singularis ergò Francisco Atestino antea, Alphonso secundo deinde duci serenissimo, universæq; principis familiæ, ac primariæ nobilitati acceptissimus, nobiles multo numero adolescentes, equos innumeros ea disciplina doctos fecit: egregiaq; muneta è vicinis remotisq; regionibus reportavit: à multis externis Principus, ac Suecorum rege ingentibus præmiis invitatus. Vir insigni animi tranquillitate patriam omnibus prætulit, atq; ætatis suæ L X. ann. diem novissimum opetiturus, hoc se tumulo condidit. M.D.LXXXII. mense Majo.

FRATRIS AUGUSTINI,
Richini.

Flens veni in terras, & flens discedo, fuitq;
Dum vixi, fletus, vita, dolor, gemitus.

DE TERRÆMOTU ALOYSIUS
Luisinus.

Diluvium, terra motus, contagia, passim
Bella, fames, mundi quid reliquum exitio est?
Ignis & ipse propè est, unde haec ex arce Tonantis?
Tot mala quid mundo congerit? Impietas.
Anne salutis adhuc spes ulla est? unica. Quisnam
Porriget hanc? Pietas. hac ubi? nullus habet.
Quid stas munde? rue, ut pietas est nulla; ruentem
Sic video, auxilium numina læsa negant.

IN DOMINICANO.

Sebastiano Clarignano acerrimi ingenii viro, & in scena, sive risus urbanos moveret, seu Tragico fletu pulpita quateret, Cynthius Joannes Baptista Gyraldus amicus amico optimo ac bene merenti posuit. Vixit annos LXIV. mens. VIII. Obiit anno M.D.LI. III. non. Sextilis.

Te, Rosci, extincto periit res Comica, teq́;
Æsope extincto regia scena perit.
Ambas Mons falcus Stygiis revocarat ab umbris,
Et dederat vita nobiliore frui.
Nunc ipso erepto prorsus periere, nec ulla est
Spes reliqua, amissas demere posse neci.
Melpomene hinc Tragico flet tristia fata boatu,
Et laniata sinus mœsta Talia gemit.
Cynthius occasum veteris miseratus amici,
Supremos cineres condidit hoc tumulo.

NICOLAI LEONICENI.

Nicolao Leoniceno Vicentino, qui sibi Ferrariam patriam maluit, ubi annos LX. Italos & provinciales magna celebritate Græcè & Latinè instituit, continua serie apud principes Estenses magno in honore habitus, unus omnium magis pectore quàm lingua Philosophiam professus, rerum naturæ abditissimarum experientissimus. qui primus herbariam penè desitam, & sylvam rei medicæ injuria temporum negligenter habitam, in disquisitionem, magna spe mortalium, revocavit: in barbaros conditores pertinaciter stylum perstrinxit: & studio veritatis cum omni antiquitate acerrimè depugnavit.

Annos natus VI. & XC. cùm jam æternis monumentis in arcem immortalitatis sibi gradum fecisset, homo esse desiit. Alfonsus Estensis Dux III. & S.P.Q. Fer. B.M. posuere. 6. Id. Jun. Anno 1524. Bonaventura Pistophilo grato ipsius discipulo procurante.

IN S. DOMINICI.

Tria cùm maxima haberet Beatrix Jocula clariss. Sigismundi Salimbeni filia; generosum spiritum: constantissimam fidem: & castiss. corpus: aliud in beatorum sedes; aliud in cari conjugis Albertini ex nobili Joculorum gente pectus migravit. qui cum summo voluntatis & consiliorum tenore vixerat. quod tertium erat, hîc jacere vides, non sine magno omnium dolore & desiderio. ubi & amantiss. maritus, cùm superis visum fuerit, eximiæ benevolentiæ gratia, conquiescet. Anno sal. hum. M.D.XL.

IN

IN SUMMO TEMPLO.

Tumulus Lilii Gyraldi.

Quid hospes astas? tymbium
Vides Gyraldi Lilii,
Fortuna utramq; paginam
Qui pertulit, sed pessima
Est usus altera, nihil
Opis ferente Apolline.
Nil scire refert amplius,
Tua aut sua. in tuam rē abi.

Lilius Gyraldus Prot. Apost. mortalitatis memor, annum agens LXXII. V.S. P.C. Anno M.D.L.

In coenobio Dominicanorum supra *ostium Bibliothecæ ad Cælii Calcagnini tumulum.*

Ingredientibus.

Cælius Calcagninus Ap.S. protonot. vivus sibi posuit. Hoc scilicet deerat temeritati humanæ, ut eorum curam susciperet, quæ neq; vivis neq; mortuis essent profutura.

Exeuntibus.

Cùm Cælius Calcagninus nihil magis optaverit, quàm de omnibus, pro fortunæ captu, optimè mereri: decedens Bibliothecam, in qua multò maximam ætatis partem egit, in suorum civium gratiam publicavit, & in ea se condi mandavit. Tu quisquis es, rogo, ut hominis B. M. manibus Deum propitiū preceris. Ex diuturno studio inprimis hoc didicit, MORTALIA CONTEMNERE ET IGNORANTIAM SUAM NON IGNORARE.

Ad Dominici.

Cæsar, Alexander, tumulo Trajanus in isto
Clauduntur, nec tres clausos tenet urna, sed unum,
Scilicet Estensem, sublatum in sidera Borsum,
Cujus erant mores tantorum in pectore regum.

Jani Pannonii, Episcopi Quinqecclesiensis, Poëtæ celeberrimi.

Hic situs est Janus, patrium qui primus ad Istrum
Duxit laurigeras ex Helicone deas.

Hunc saltem titulum livor permitte sepulto,
Invidia non est in monumenta locus.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

Ludovici Ariosti humantur ossa
Sub hoc marmore, seu sub hac humo, seu
Sub quicquid voluit benignus hæres,
Sive hærede benignior comes, seu
Opportunius incidens viator.
Nam scire haud potuit futura. sed nec
Tanti erat vacuum sibi cadaver,
Ut urnam cuperet parare vivus.
Vivens ista tamen sibi paravit,
Quæ scribi voluit suo sepulcro,
Olim si quod haberet is sepulcrum.
Ne cùm spiritus hoc brevi peracto
Præscripto spacio misellus, artus
Quos ægrè antè reliquerat, reposcet,
Hac & hac cinerem hunc & hunc refellens,
Dum noscat proprium, diu vagetur.

AD BENEDICTI.

Ludovico Ariosto, Poëtæ patritio Ferrariensi, Augustinus Mustus tanto viro, ac de se bene merenti, tumulum & effigiem marmor. ære proprio P.C. An.S. 1573. Alphonso II. Duce. Vix. an. LXIX. Obiit anno 1533.

Heic Ariostus est situs, qui Comico
Aureis theatri sparsit urbanas sales:
Satyraq; mores strinxit acer improbos.
Heroa culto qui furentem carmine,
Ducumq; curas cecinit atq; prælia.
Vates corona dignus unus triplici.
Cui trina constant, quæ fuere vatibus
Grajis, Latinis, virq; Hetruscis singula.

AD MARIÆ DE PORTA.

Catharina Aurichalca, nec mulier, nec vir, at androgyna potius. quæ cùm ter modò mater esset, heic, ô rem miseram, jacet. cujus quidem nominis memoriam cupidus ejus vir amplis. monimentis consecrare, in sui nomine, suisq;

ſuisq́; hęredibus, hoc communę ſtatuit condi ſepulcrum. XII. Kl. Apr. An. 1550.

AD CARMELITARUM.

Angeli Gambilionis de Aretio, perſpicacium ingeniorum alumno, oriundi: perplexarum LL. enodatoris interpretisq́;: fama noti ſuper æthera: ſummis ac infimis gratiſſimi integritate, comitate gravi, genere, divitiis b. modo partis, numeroſa & ingenua liberorum ſobole ornatiſſ. viridi ſenecta religioſiſſimè extincti, oſſa hic molliter quieſcunt.

AD AUGUSTINI.

Sub unius ejusdemq́; matronæ duplici effigie, Fortitudinis una, altera Juſtitiæ, epigramma hoc myſticum legitur:

Quæ ſunt, pro his quæ non ſunt: quæ ſi eſſent, pro his quæ cùm ſint, non ſunt: quæ videntur eſſe, pro his quæ, clam ſunt. In cauſa ſunt, ut, qui eſtis, ſitis.

IN BENEDICTI.

Franciſcus Tombeſius Principum Ateſtinorum, Herculis & Alfonſi, utriusque ſecundi, Procurator generalis, Joannes Baptiſta Fabricius, qui Jacobi, viri olim ſummæ fidei ac probitatis F. ſibi poſterisq́; ſuis legitimis, nec non & uxori vivens fieri curavit, moris & mortis ergò. Anno ſalutis M. D. LXI.

IN PAULI.

Aliud.

Hunc tibi conſenſu tumulum Ferraria magnò
Pro meritis poſuit, clare Guarine, tuis.
Tu pater eloquii, gemina tu gloria linguæ,
Præcipuus juvenum tu moderator eras.
Te duce noſtra vigens ſtudiis florentibus ætas
Pierio priſcis certat honore viris.
Nec Verona minus tali ſe jactat alumno,
Quàm veteres celebri nomine tollit avos.
Primus & extremus te noverat orbis, & ultra
Humanum virtus ſe tulit iſta gradum.

At nos hic senio resolutos condimus artus,
Candida sydereas incolit umbra domos.

Obiit anno Salvatoris M. C C C C. L X X I.
die I I I I. Decembris.

IN FRANCISCI.

Aliud.

Gillino Episcopo Comaclensi, utriusq; Juris Doctori, Comiti Palatino, & Equestri ordine insigni, amplissimis Germaniæ, Galliæ & Romanæ Curiæ legationibus honorificè, & ad vota functo; & illustrissimis Atestinæ familiæ Ducibus præcipuè carissimo. qui tanta liberalitate in pauperes suas opes effudit, ut in acquirendis moderatiorne fuerit, an in elargiendis intemperantior, difficile sit cognitu; & quem, annos natum L X X X I I. vitam sanè, si ad labores, nimis diuturnam; si verò ad ejus virtutem, & patriæ desiderium spectes, perbrevem, mors improba nobis eripuit: superstites pietatis ergò posuerunt. Obiit autem XII. Cal. Januar. M. D. L I X.

IBIDEM.

Gerardo Sarraceno Jurisconsulto, maxima apud Alfonsum Ferrariæ Ducem autoritate, & Francisco ejus filio, item Jurisconsulto, tanta in foro nominis celebritate, ut litigatores acriùs de eo sibi patrono cooptando, quàm de causa ipsa disceptarent. Vixit annos L V I. Gerardus & Opizzo fratres, avo & patri monumentum hoc, qualecunque est, faciundum curaverunt, magnificentiùs curaturi, si eis suam ipsorum pietatem magis, quàm paternum testamentum exequi licuisset. Anno M. D. L V I I. X I I I. Cal. April.

IN MARIÆ DE VA.

Exterius.

Quis fuerim, quid egerim, qui monumentum posuerint, si tua scire refert viator, hanc ædem ingressus scito: manibus bona precare, sicq; vive, ut &, cùm vixeris, vivas. Ex bonis defuncti positum, qui in interiori pariete sepultus est.

Int e-

Interiùs.

D. O. M.

Jacobo Cagnacino J. C. qui post perfunctos in patria summa æquitate Magistratus, ad publiceq; docendi munus, magna sui nominis gloria, doctrinæ ergò accersitus Ticinum, morte præventus obiit, anno M. D. L. Amici B. M. F. curarunt.

IN ÆDE SACRA SANCTÆ Mariæ in monte.

Ænigma.

Quæ sunt, pro his quæ non sunt, quæ si essent, pro his quæ cùm sint, non sunt quæ videntur esse, pro his quæ clam sunt,
In causa sunt, ut, quod estis, sitis.

URBINATIA.

IN PALATIO.

FEDERICUS Urbini Dux, Montis Ferretrii ac Durantis Comes, S. Rom. Ecclesiæ Confalonerius, atque confœderationis Imperator: hanc domum à fundamentis erectam, gloriæ & posteritati suæ ædificavit, qui bello pluries depugnavit: sexies signa contulit: octies hostem profligavit: omniumque præliorum victor ditionem auxit: ejusdem justitia, clementia, liberalitas & religio, pace victorias æquarunt ornaruntq;.

IN ARMAMENTARIO DUCIS URBINATIS.

Ensis loquitur.

Son quella, che difende la ragione.
Non ti fidar di me, s'il cor ti manca.

IN BIBLIOTHECA Ducis Urbini.

Sint tibi divitiæ, sint aurea vasa, talenta

Plurima, servorum turba, gemmæq; nitentes:
Sint vestes variæ, preciosa monilia, torques:
Id totum hæc longè superat præclara supellex.
Sint aurati etiam niveo de marmore postes:
Et variis placeant penetralia picta figuris:
Sint quoq; Trojanis circundata mœnia pannis,
Et miro flagrent viridaria culta decore;
Extra intraq; domus regali fulgida luxu:
Res equidem muta; sed Bibliotheca pacata
Jussa loqui, facunda nimis; vel jussa tacere,
Est prodesse potens & delectare legentem.
Tempora & ipsa docet, venturaq; plurima pandit,
Explicat & cunctos cœli terraq; labores.

IN MUSÆO DUCIS.

Federicus Monfelinus, Dux Urbini, Montis Feretrii & Durantis Comes, serenissimi regis Siciliæ Capitaneus generalis, sanctæq; E. R. Confalonerius. M. CCCC. LXXVI.

AD IMAGINES PRÆSTANtium virorum.

PLATONI

Atheniensi, humanæ divinæq; Philosophiæ antistiti celeberrimo Fed. dicavit ex observantia.

ARISTOTELI

Stagiritæ, ob Philosophiam ritè exacteq; traditam, Fed. posuit ex gratitudine.

CL. PTOLEMÆO

Alexandrino, ob certam astrorum dimensionem, inductasq; orbi terrarum lineas, vigiliis laboriq; æterno, Fed. dedic.

M. TULLIO

Ciceroni, ob disciplinarum varietatem, eloquentiæq; regnum, Fed. D. P. P. P. ex persuasione.

L. BOETHIO

Ob cujus commentationes Latini M. Varronis Scholas non desiderant. Fed. Urbin. Princeps P.

L. AN-

L. Annæo Senecæ

Corduben. cujus præceptis animus liberatur perturbationibus, excoliturq́; tranquillitas. Fed. erexit.

Homero

Smyrnæo, cujus poësin ob divinam disciplinarum varietatem, omnis ętas admirata est; assecutus nemo post. Gratitudo P.

D. Augustino

Ob sublimem doctrinam, cælestiumq́; rerum indagationem luculentiss. post. edocti. F. C.

Mosæ

Judæo, ob populum servatum, divinisq́; animatum legibus, posteritas Christiana posuit.

Solomoni

Ob insigne sapiētiæ cognomen. Fed. homini divino P. C.

D. Thomæ

Aquinati, cujus divinitas Philosophiæ Theologiæq́; cōmentationibus ornata est, dicat ob virtutem egregiam.

Scoto

Ob sublimes cogitationes, cælestiumq́; rerum assertationes accuratissimas, Fed. doctori acutissimo P.

Pio

Secundo, P. M. ob Imperium auctum armis, ornatumq́; eloquentiæ signis, Fed. posuit, magnitudini animi, laboribusq́; assiduis.

Bessarioni

Græci Latiniq́; conventus pacificatori, ob summam gravitatem, doctrinæq́, excellentiam Fed. amico sapientiss. optimoq́; posuit.

Alberto

Magno, ob res naturales, ęmulatione Aristotelica perquisitas, immensis voluminibus. posteritatis curæ sanctissimæ B.M.P.

Xysto

Quarto, P.M. ob Philosophiæ Theologiæq́; scientiam ad Pontificatum traducto. dicat benignitati immortali.

Antigerio, ob propagatos numeros, poëticamq; varia doctrina populo perscriptam. posita B.M.

P. VIRGILIO

Maroni, ob illustrata numeris Heroicis Romanorum incunabula, Imperiiq; poëseos divinitatem, Fed. dedit furori sublimi.

EUCLIDI

Megarensi, ob comprehensa terræ spacia lineis centroq;, Fed. dedit, invento exactiss.

VICTORINO

Feltrensi, ob humanitatem, litteris exemploq; traditam, Fed. præceptori sanctiss. P.

SOLONI

Ob leges Atheniensibus traditas, Rom. tabularum seminario sanctissimo, Fed. P. ex studio bene instituendorum civium.

BARTOLO

Sentinati, acutissimo legum interpreti, æquissimoq;, Fed. posuit, ex merito & justitia.

HIPPOCRATI

Coo ob salubritatem humano generi datam, brevibusq; demonstratam comprehensionibus, bona posteritatis valetudo dicat.

PETRO

Apono, medicorum arbitro æquissimo ob remotiorum disciplinarum studium insigne Fed. P. cur.

D. GREGORIO

In cælum relato, ob morum sanctitatem, librorum quoque elegantiâ testatam, gratitudo Christiana memor erexit.

D. HIERONYMO

Ob fidei Christianæ præcepta, doctrina elegantiaque illustrata, Fed. æternitatis gratia posuit.

D. AMBROSIO

Ob spretos fasces consulares, susceptumque Christianum

num nomen, & ornatam Latini ſermonis jucunditatem, Fed.P.

MONUMENTA FR. PETRARCHÆ.

Ob acerrimum ingenium, ſuaviſſimæq́; ingenuitatis doctrinam, poſteritatis lætitia, luſuſq́; dicavêre B.M.

ANTE INGRESSUM SACELLI.

Bina vides parvo diſcrimine juncta ſacello,
Altera pars Muſis, altera ſacra DEO *eſt.*

MANTUANA.

IN MANTUAM J. CÆSAR SCALIGER.

Maxima cùm veteri turgeret Hetruria regno,
Sceptraq́; terrarum jungeret aucta mari:
Mole nova tumuit, ſoliisq́; excrevit avitis,
Ut premeret forti jura aliena pede.
Inde eſt in ſuperas deductá colonia terras:
Non tamen his potuit Mantua tota dari.
Clara viris, felix ducibus, divo inclyta cycno,
Quem vitreis aluit Mincius Andis aquis.
Mantua dives avis, magno non ceſſerit orbi,
Tota tamen parte hac vincitur ipſa ſui.

INSCRIPTIONES MANTUANÆ.

IN HORTIS DUCIS.

Plurimum facere, minimum loqui.
Ignem gladio ne fodias.
Tace, quod taceri vis.
Tempus noſce.
Aura fave.
Amor non imperatur.

Si vis amari, ama.
Nec ſpe, nec metu.
Feras, non culpes, quod mutari non poteſt.

IN PRIVATI CUJUSDAM DOMO
ad imagines clarorum virorum.

M. CURIUS.

Præſtat locupletibus imperare, quàm fieri locupletem.

FAB. MAXIMUS.

Non minùs cunctatione, quàm celeritate hoſtes devincuntur.

ALEX. MAGNUS.

Virum diu fidelem criminanti, non facilè credendum.

T. VESPASIANUS.

Liberalis pro facultate ſubſtantiæ ſuæ merentibus libenter impertitur.

A. CECIN. J. CÆSAR.

Sola clementia principes Deo facit æquales.

EPAMINONDAS.

Verè naſcitur, qui ſic pro patria moritur.

CN. POMPEJUS ET TIGRANES REX.

Pulchrum eſt regem vincere.
Pulchrius verò facere.

AD FRANCISCI.

Sineq; fata queunt animos ſejungere amicos;
Æternùm heic Blanca eſt Julius & Probitas.

D. O. M.

Si fata venderent aut permutarent animas;
Julium Gonzagam probitas redimeret,
Et uxor vita permutaret propria.
At quia neutrum licet; probitas raptum luget.
En uxor Biancha amoris æquè ac doloris
Hoc illi monumentum vivens collocat.

Kl. Jan. An. 1531.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

Adventare mihi extremam dum suspicor horam;
Ossibus hac posui vivus in ade domum.

IN IMAGINEM RESURGENTIS.

Nos quoq; qui solus superata morte revixit,
Sumpturos carnem rursus & ossa monet.

IN PALATIO FERRANDI
Gonzaga.

Catella Viola Lucinam infeliciter experta, hîc sita sum: Hoc lusus, hoc fides meruit monumentum. Quid mirare? Fides ipsa canes cæli incolas facit.

D. O. M.

Nazario Scopulo Jurisconf. Equiti sac. Later. Pal. ac Cæsar. aulæ, & Imp. Conf. Comiti Palatino, qui cùm Triden. Bon. Flor. ampliss. magistratib. functus esset, Mantuæ demum sub Fed. Fran. Gul: q; Principib. Senat. & audit. XL. annos de Jure respondit, atq; adeò integerrimè & sanctiss. munus obivit, ut maximum desiderium sui nemini non reliquerit. Anton. Parasia conjugi car. P. C. Anno sal. M. D. LXIX. Natus Prid. Kl. Mart. M. CCCC. LXXXVII. Obiit VI. Id. Febr. M. D. LXVIII.

LÆLIO CAPILUPO
Benedicti F.

Mantua te Læli meritò se jactat alumno.
Nam Maro qua sonuit tu quoq; voce sonas.
Et tua sint quamvis ex omni parte Maronis
Carmina; non eadem qua canit ille canis.
Non igitur mirum si te modò Mantua ademtum
Certatim spargit floribus & lacrymis.

Vix. annos LXII. dies XV. O.
An. M. D. LX. III. Jan.

AD FRANCISCI.

D. O. M.

Fatis Hippolyto impiis ademto
Maximo Alterica domus honore,

Consulto egregio utriusq; Juris,
Oratoreq; & optimo Poëta,
Deplorat pater, ingemunt clientes:
Silet Manto, Aonidesq; lacrymantur.
Qui obiit anno sal. M. D. LXIX.
ætat. suæ XXXVIII.

IN FRANCISCI.

Annibal Constantius Neapol. eques, præsidio equestri Principis præfectus, sibi ac Scipioni Calderino, qui sæpiùs Ordin. duxit, vivens faciundum curavit, ne quos benevolentiæ charitas, in vita arctiss. vinculo conjunxerat, in morte dijungerentur.

ALIUD.

Hospes Alexander triplici clarissimus arte
Hic cubat, hic sacer est manibus iste locus.
Sive sonum malles, sive instrumenta sonora;
Nec melior psaltes, nec faber ullus erat.
Regia nemo pari tornabat vasa decore,
Sive æs, seu gemmas, sive tenebat ebur.
Majori superos nemo pietate colebat.
Qui legis ergò pia dic pia verba animæ.

IN D. FRANCISCI.

Quæso anima fidelis, Ah quid respondere velis Christo venturo de cælis,
Cùm à te poscet rationem, Ob boni omissionem, Et mali commissionem?
Dies illa dies iræ, Quam conemur prævenire, Obviamq; Deo ire
Seria contritione, Gratiæ apprehẽsione, Vitæ emendatione.
Dies iræ dies illa, Solvet seclum in favilla, Teste David cum Sibylla.
Quantus tremor est futurus, Quando judex est venturus, Cuncta strictè discussurus?
Tuba mirum spargens sonum, Per sepulchra regionum, Coget omnes ante thronum.

Mors

Mors ſtupebit & natura, Cùm reſurget creatura, Judicanti reſponſura.

Liber ſcriptus proferetur, In quo totum continetur, Unde mundus judicetur.

Judex ergo cùm ſedebit, Quidquid latet, apparebit, Nil inultum remanebit.

Quid ſum miſer tum dicturus? Quem patronum rogaturus? Cùm nec juſtus ſit ſecurus:

Rex tremendæ majeſtatis, Qui ſalvandos ſalvas gratis, Salva me fons pietatis.

Recordare Jeſu piè Ne me perdas illa die, Quòd ſum cauſa tuæ viæ.

Quærens me ſediſti laſſus, Redemiſti cruce paſſus, Tantus labor nè ſit caſſus:

Juſte judex ultionis, Donum fac remiſſionis, Ante diem rationis.

Ingemiſco verè reus, Culpâ rubet vultus meus, Supplicanti parce Deus.

Qui Mariam abſolviſti, Et latronem exaudiſti, Mihi quoq; ſpem dediſti.

Preces meæ non ſunt digne, Sed tu bone fac benignè, Ne perenni cremer igne.

Inter oves locum præſta, Et ab hœdis me ſequeſtra, Statuens me parte dextra.

Confutatis maledictis, Flammis acribus addictis, Voca me cum benedictis:

Ut conſors beatitatis, Vivam cum juſtificatis, In ævum æternitatis.

AD BENEDICTI.

MATILDIS COMITISSA FUNDATRIX.

Si quid eſt, à Deo eſt.

Stirpe, opibus, forma, geſtis, & nomine quondam
Inclyta Matildis heic jacet, aſtra tenens.

IN SUMMO TEMPLO.

Donec immortalitatem producat Cæſar Anſagus, ſui reliquum huc aſſervandum dedit.

AD FRANCISCI.

Antonio Grado Medico, Lucia Grota, de quo nihil nisi mortem questa, invita superstes conjugi b. m. & sibi F. vix. ann. 62. m. 5. d. 7. In matrimonio fuit ann. 33. d. 14. sine discordia.

PETRI POMPONATII
Mantuani.

D. M.

Hîc sepultus jaceo. Quare? nescio. nec, si scis aut nescis, curo. Si vales, bene est. vivens valui. Fortasse nunc valeo. Si, aut non; dicere nequeo.

ALBERTINO PAVESIO

Ingenuis artibus erudito Ludovicus filio p.

Intempesta mihi cur te mors abstulit? heu heu
Debueras oculos claudere nate meos.

IN BARBARÆ.

Amici mei omnes desinite luctu quietem nunc meam rumpere. Vixi namque ut morerer: mortua sum ut viverem: vobiscum victura demum, cùm mortua mors fuerit. Dominicæ uxori dilectiss. Vincentius de Ferratis, & filii matri bene merenti pos. Anno M. D. L V.

FRANCISCI GISULPHI

Ex antiquissimo Longobardorum sanguine hîc ossa clauduntur, donec immutatio veniat, & corruptibile hoc incorruptibile induat, & mortale immortalitatem.

PATA-

PATAVINA.

IN PATAVIUM J. CÆSAR SCALIGER.

HUc antiqua deûm domus Ilium, & inclyta bello
Robora, Dardanios exposuere Lares.
Decepti patrias, non victi, amisimus oras.
Perpetuis res est Graca valere dolis.
Qui vicere, suos ideo amisere penates:
Ast nova sunt profugis regna parata viris.
Arma decent Teucros, vafros sapientia Grajos:
Victis Euganeis pectus utrumq; dedi.
Regna vides Veneto Phrygiis majora ruinis:
Atticaq; à Patavo pectore terra capit.

INSCRIPTIONES.

SUPRA TRIBUNAL CURIÆ.

Excute manus ab omni munere; partes patienter audi; benignè responde: justè judica.

IBIDEM AD IMAGINEM LEONIS, cui homo supplex.

Parcere subjectis scit nobilis ira leonis;
Tu quoq; fac simile, quisquis regnabis in orbe.

IBIDEM SUNT IMAGINES PRÆCIPUA- *rum virtutum cum his inscriptionibus:*

Prudentiæ imago inter circinum & speculum.

Conscia præteriti, præsens adverto; futurum
Pravideo, humano dominans prudentia sensu.

Justitia inter gladium & bilancem.

Reddo cuiq; suum, sanctis & legibus omne
Concilio mortale genus, ne crimine vivat.

Fortitudo inter clavam bellicam & columnam.

Constans adversis, casu frenata secundo,
Magna paro excelsis animis, & fortibus ausis.

Temperantia inter binas mensuras.

Contineo motus animi, tempusque locumque,
Et moderata, modum cunctos distinguo per actus.

Fides inter crucem & calicem.

Sacra fides sedeo, magnæ Deitatis alumna,
Una salus animis, & claro prævia cælo.

Spes ad ancoram.

Spes ego divinis aspiro nutibus, altis
Inclyta propositis, certò ventura figurans.

Charitas inter rosas & pateram.

Cura deûm, & cara homines dilectio pacis
Nuncia complector, flagranti pectore vivens.

COMMUNE, SUB IMAGINE VIRI LACERI & cruenti, cui ab utroq; latere tres astant ipsum spoliantes & dilaniantes, additi versus:

Sic me dilacerat, sic me genus omne cruentat,
Heu nulla hos pietas, nulla hos clementia tentat.

IBIDEM.

Conservatio civitatis, unio.

Et in cippo erecto:

Lapis ignominiæ & cessionis bonorum.

IN EADEM CURIA T. LIVII CAPUT VIDEtur, *sine barba, collapsis genis, fronte rotunda, lineis rectis, auriculis longiusculis, naso acuminato, cum inscriptione antiqua & recentiori.*

V.F.T.Livius, Liviæ, T. F. quartæ legionis, halys concordalis, Patavi, sibi & suis omnibus.

DELPH. PET. MATTH.
DELPH. FIL. M. DAND. F.

Ossa

Ossa tuumq; caput cives tibi maxime Livi
Promto animo hic omnes composuere tui.
Tu famam æternam Romæ patriæq; dedisti,
Huic oriens, illi fortia facta canens.
At tibi dat patria hæc; & si majora liceret,
Hoc totus stares aureus ipse loco.

Titus Livius, IV. Imp. Tib. Cæsaris anno, vita excessit, ætatis verò suæ LXXVI.

PRÆTOR EQ. PRÆF.
JUST. OPT.

IBIDEM.

Inclyto Alphonso Arragonum regi, studiorum fautori, Reip. Venetæ fœderato, Antonio Panormita Poëta, legato suo orante, & Matthæo Victurio, hujus urbis prætore constantissimo intercedente, ex historiarum parentis T. Livii ossibus, quæ hoc tumulo conduntur, brachium Patavi cives in munus concessere, anno Christi millesimo quadringentissimo quinquagesimo primo. XIV. Kal. Septemb.

In globo alicubi dependente.

Maxilla & lingua T. Livii in hoc globo continentur.

ITEM:

OSSA

T. Livii Patavini, unius omnium mortalium judicio digni, cujus propè invicto calamo, invicti Pop. Rom. res gestæ conscriberentur.

SUB NOVA T. LIVII IMAGINE
hoc elogium est.

T. Livius Patavinus, historicorum Latini nominis facilè princeps, cujus lacteam eloquentiam ætas illa, quæ virtute pariter ac eruditione florebat, adeò admirata est, ut multi Romam, non ut urbem rerum pulcherrimam, aut urbis & orbis dominum Octavianum; sed ut hunc unum inviserent, audirentq;, à Gadibus profecti sint. Hic res omnes, quas populus Romanus pace belloque gessit,

quatuordecim Decadibus, mira ſtyli facilitate complexus, ſibi ac patriæ gloriam peperit ſempiternam.

LIBRO QUEM IN MANU TENET *Livius, inſcriptum eſt.*

Parvus ignis, magnum ſæpe ſuscitat incendium.

IBIDEM.

PAULUS PATAVINUS, Juriſconſultorũ clariſſimus, hujus urbis decus æternum, Alexandri Mammeæ temporibus floruit, ad præturam, præfecturam, conſulatumque evectus. Cujuſq; ſapientiam tanti fecit Juſtinianus Imperator, ut nulla Civilis Juris particula hujus legibus nō decoretur, qui ſplendore famæ immortalis, oculis poſteritatis admirandus, inſigni imagine hac meritò decoratur.

IN PRÆTORIO PATAVINO, SUB *imagine C. Valerii Flacci.*

C. Valerius Flaccus, Patavinus, carmine heroico labores Argonautarum decantavit, quod opus fato prẹventus imperfectum inemendatumq; reliquit, cum ſui magno deſiderio illorum temporum ſtudioſis, imò vel teſtimonio Fabii Quintiliani, conquerentis, nuper in Valerio Flacco multum amiſſum eſſe. nec tacuit M. Valerius Martialis, Tellurem Aponam non minùs gaudere Stella & Flacco, quàm ſuo Livio. ad quem etiam ſcribens, alumnũ & ſpem laris Atenorei eum appellat. Floruit ſub Veſpaſiano & Tito, pervenit & ad imperium Domitiani, eo genere carminis, ætatis ſuæ nemini ſecundus.

IBIDEM.

Q. Aſconius Pædianus Patavinus, Orator, in M. T. Ciceronis orationes ſcriptor egregius, quẽ Laurentius Valla, vir doctiſſimus, Aul. Gellio doctiorem dicere non dubitavit. Plæraq; alia ſcripſit, ex teſtimonio virorum doctorum, quæ à ſtudioſis linguæ Latinæ deſiderantur.

ASINIUS STELLA

Patavinus, columbam in deliçiis amicæ Jantidis, elegiaco verſu

versu deflevit, quo genere carminis adeò excelluit, ut Marcus Valerius Martialis, ipsum Val. Catullo anteferre sit ausus, suo Epigrammate affirmans Stellam tantò majorem Catullo, quanto passere major est columba. Papinius etiam Statius jure sodalitii sibi junctus, elegātissimo Epithalamio suas cum Violantilla nuptias celebravit, quibus novem Musæ cum Elegia non abfuerunt. Opus Elegiarum, fatorum invidia desideratur. Floruit temporibus Domitiani, nec de ipso aliud compertum haberi potest.

IN TEMPLO FRANCISCANORUM.

CHRISTOPHORO LONGOLIO Romanam civitatem propter insignem in studiis literarum præstantiam adepto, summo ingenio, incredibili industria, omnibus bonis artibus prædito, supra juventæ annos: in qua extinctus est magno cum Italiæ dolore, cui ingentem spem sui nominis excitaverat.

P. Bembus, amico atq; hospiti posuit.

Te juvenem rapuere Deæ fatalia nentes
Stamina, cùm scirent moriturum tempore nullo,
Longoli, tibi si canos seniumq; dedissent.

AD LAURENTII.

Inclytus Antenor, patriam vox nisa quietem;
Transtulit huc Henetûm Dardanidumq; fugas.
Expulit Euganeos, Patavinam condidit urbem,
Quem tenet hic humili marmore cæsa domus.

Ibidem tumulus

T. LOVATI PADUANI, MILITIS,
Judicis & poëtæ.

Id quod es, antè fui, quid sim post fata, requiris?
Quod sum, quicquid id est, tu quoq; lector eris.
Ignea pars cælo, cæsa pars ossea rupi,
Lectori cessit nomen inane Lupi.

D. M.

Mors mortis, morti, mortem si morte dedisset,
Hic foret in terris, aut integer astra petisset.

Sed quia dissolvi fuerat sic juncta necesse,
Ossa tenet saxum, proprio mens gaudet in esse.

V. F.

Obiit anno nati Christi 1309. septimo die intrante Martio.

In domo Mantuæ J. C.

Cui renidet hortus undiquaq; flosculis,
Animumq; nullis depositum dotibus
Squalere patitur, is præposterè facit.

In horti Medici vestibulo.

I. Portam hanc decumanam ne pulsato ante diem Marci Evangelistæ, nec ante horam XXII.

II. Per decumanam ingressus, extra decumanam ne declinato.

III. In viridario scapum ne confringito, néve florem decerpito, ne semen fructúmve sustollito, radicem ne effodito.

IV. Stirpem pusillam, succrescentemq; ne attrectato: néve areolas conculcato.

V. Viridarii injuria ne afficiuntor.

VI. Nihil invito præfecto attentato.

VII. Qui secus faxit, ære, carcere, exsilio mulctator.

Ad Eremitanorum.

Heu pascor à latere.
Heu lactor ab ubere.
Positus in medio,
Quò me vertam nescio.

AD FRANCISCANOS.

Messiæ hoc est.

Sum quod eram: nec eram quod sum: nunc dicor utrumq;.

Alibi hoc:

Censum ne superet sumtus.

Epitaphium Hectoris Pyrgoteli.

Virtuti æquales annos quia Parca putavit,
Te rapuit juvenem, dum putat esse senem.

Pectore

Pectore servabas memori crinitus Apollo
Ad medicam quicquid contulit unus opem.
Sed quia temporibus superis neq; subdita virtus;
Hector eris, donec lumina Solis erunt.

D. M.

Francisci Curtii Ticinensis Juris interpretis. Vixit annos LXX. Jus professus Ticini & Patavii.
Solius temporis honesta avaritia.

ALIUD.

Jo. Baptistæ Amyco Cosentino, qui cùm omnes omnium liberalium artium disciplinas miro ingenio, solerti industria, incredibili studio, Latinè, Græcè atq; Hebraicè feliciter percurrisset; ipso adolescentiæ, suorumque laborum & vigiliarum cursu penè confecto, à sicario ignoto, literarum, ut putatur, virtutisq; invidia interfectus est. N. F. amico opt. studioss. omnibus, totaq; civitate Patavina mœrente, tristiss. P. Anno M. D. XXXVIII.

Præmia quæ referunt aliis, vitamq; perennem
Virtutes: uni huic causa fuere necis.

In imaginem Sirenum canentium.

Gaudia qui nunquam quæris peritura, loquaces
Has fuge, quæ dulci tristia voce parant.

TUMULUS JACOBI VENETI *Architecti.*

Jacobo Veneto, horologii miræ pulcritudinis, cum totius cæli cursu, magistro, æstuariis exhauriendis, fluminibus regendis, multum à principe & patribus exhibito, quem civitas universa faciebat plurimi: viro ingenii magni rectiq; Jo. Paul. F. Patri B. M. P. M. D. XXXIII.

Quicquid habes hodie, cras te fortasse relinquet,
Aut modò dum loqueris desinet esse tuum.

IN D. SOPHIÆ TUMULUS ELISABETHÆ Bonfiæ in partu unà cum fœtu extinctæ.

Insigni probitate jaces fidissima conjux
Elisabetha, meæ maxima pars animæ.
Mors tulit una duos: te prima parte juventæ,
Et nondum natum morte necat puerum.
Quid moror, infelix? cur non & vestra secutus
Fata, cado, eheu bis virq; paterq; miser?
Bonfius extremùm vobis hæc munera tristis,
Et pater & conjux reddit Aloysius.

IN ÆDE SERVORUM MARIÆ.

TUMULUS PAULI DE CASTRO J.C.

Paulus de Castro J. C. disertiss. maximæ authoritatis apud omnes habitus; quod Florentia testatur, cujus jus municipale innovavit, & in ea conjugatus Petræ uxori, Vicariatus officium in spiritualibus Rom. Pont. decreto exercuit, ubi etiam in Bononiensi & Patavino Gymnasiis publicè profitendo floruit, æternamque sibi gloriam comparavit, relinquens consiliorum & in Jure volumina plurima edita, quæ inter manus versantur, & ipsius Angelus filius, clarus ingenio, amborum Jurium tenens fastigia, XL. annos Patavii Jura docuit, eoq; Nicolaus Canonicus Paduanus, qui ab his processit, utramque & ipse parentum virtutem adeptus, hoc immortalitatis opus ipsis

Consecravit anno M. CCCC. XCII.
Paulo de Castro avo, & Angelo patri,
Nicolaus suo ære donavit. 1499.

IN D. PETRI.

Wolfgango Schurfio Germano, adolescenti optimo, quem non sine magno dolore suorum, quibus præclaram spem nominis sui excitaverat, mors immatura sustulit: Sebastianus Zottus à Pernegk, studiorum socio, de se B. M.P. Ob. III. non. Sext. Anno 1537.

IN S. MARIÆ.

FRANC. CASSANI MEDICI.

Hic dedit antiquæ quod erat mortale parenti,
Cassanus medicæ maximus artis honor.

Is Pedemontana tantum decus attulit ora,
Quantum olim Cous civibus Hippocrates.
Ecce senescenti inferior, sed magnus Apollo
Dum timet, heu calo maluit esse parem.
Conditur hîc corpus, terreno carcere liber
Spiritus astra colit, fama per ora volat.
Ob. anno M. D. XLI. XX. Octob.
Cassanus liquit corpus mortale sepulcro,
At laus præstantis non peritura viri est.

IN SANCT. ANTONII.

TUMULUS GABRIELIS FALLOPII Mutinensis.

Fallopi hoc tumulo solus non conderis, unâ
Est pariter tecum nostra sepulta domus.

Gabrieli Fallopio Mutinensi, viro omnium doctrinarum, tum præcipuè utriusq; Medicinæ laudibus ornatissimo, eidemq; stirpium & Anatomiæ publica professione clarissimo, Franciscus Fallopius Canonicus Mutinensis, patris ejus patruelis mœstissimus, pro tempore, posuit. Vixit annos XXXIX. Obiit VII. Id. Octob. M.D.LXII.

Ad imaginem P. Bembi.

Petri Bembi Cardinalis imaginem Hieronymus Quirinus Ismerii F. in publico ponendam curavit: ut cujus ingenii monumenta æterna sint, ejus corporis quoque memoria ne à posteris desideretur. Vixit annos 76. m. 7. d. 29. Obiit 15. Kal. Februarii. Anno 1547.

RAPHAELIS FULGOSII JURISCONSULTI.

Fulgosus Raphaël virtutum jaspis, utroq;
Jure stupor, tantus qui fama, quantus & orbis,
Scriptis morte vacat, tam parvo clauditur antro.

EIDEM.

Emerita prædigna gerens cognomina laudis
Fulgosus Raphaël conditur hoc tumulo.
Consuluit nemo meliùs, fulsitq; docendo
Cæsareas Leges, Juraq; Pontificum.

Claruit eloquio, quem blanda Placentia forma,
Et genere insignem, mente piumq; dedit.
Cujus anima in pace quiescat.

Leonici Thomæi.

Leonico Thomæo Veneto, mitioribus in literis, pangendisq; carminibus, ingenio amabili, Philosophiæ verò in studiis, & Academica Peripateticaq; doctrina præstanti. Nam & Aristotelicos libros Græco sermone Patavii primus omnium docuit publicè, scholamque illam à malis Latinis interpretibus inculcatam, perpolivit: & Platonis majestatem nostris hominibus jam propè abditam restituit: multaque præterea scripsit, multa interpretatus est, multos claros viros erudiit. Præter virtutem bonasq; artes, tota in vita nullius rei appetens. Vixit autem annos LXXV. m. I. d. XVII.

P. Bembus amico incomparabili P. C. ascripto carmine quod sibi vivus fecerat.

Νῦν ὄντως ἀδεὴς καὶ ἄελπις ὕπνο πολλάκι τῇδε
Ὕπνον ἐκοιμήθην πᾶσιν ὀφειλόμενον.

Aliud.

Henrico à Cram, Germano, Saxoni, ex nobili familia, summæ pietatis, raræq; modestiæ adolescenti continentissimo, ingenio humano erga omnes, & præcipuè pauperes liberali, optimarum artium cognitione, & Juris Civilis sciẽtia ita instructo, ut suis magno decori esset, Reip. ornamento maximo futurus. Postquam absoluto penè studiorum cursu, in ipso reditu ad suos, acerbissima febri oppressus, animam Deo, corpus terræ, amicis summo sui desiderio relicto, reddidisset; Ascanius frater pientissimus, cum sorore mœstissima posuêre. Ob. anno M. D. XLV. Octob. XXIX. Vixit annos XX. Procurabant Bartholdus à Mandeslo, Conr. Filius, & Nævius.

O spes fallaces, curæ, vaniq; labores!
Omnia mors abolet, anxia vita nihil.
Disce mori, nec te ludat spes vana juventa.
Nam nescis statuant quem tibi fata diem.

FORMULA DEDICATIONIS ARÆ ANTIqua, *propepontem D.Benedicti, ubi etiam ærea illustrium virorum Andreæ Naugerii, & Hieronymi Fracastorii imagines conspiciuntur.*

L.Ælio Cæsare Imp.P.C.Ælio.P.E.Balbino Vibullio. Pio. Coss. V I I. Idus Octobres. Cn. Domitius. Valens I I. Vir. I. D. Præeunte C. Julio. Severo. Pontific. legem dixit in ea verba, quæ infrà dicta sunt.

Juppiter Optime Maxime. Quandoq; tibi hodie Aram dabo dedicaboque: ollis legibus, ollisq; regionibus dabo dedicaboq;, quas hîc hodie palàm dixero, ut infimum solum hujus Aræ est, si quis hîc hostia sacrum faxit, quod magmentum nec protollat, idcirco tamen probè factum esto. CE. RA. Leges huic Aræ eædem sunto, quæ aræ Dianæ sunt in Aventino monte dictæ, hisce legibus, hisce regionibus, sicuti dixi, hanc tibi aram Juppiter opt. max. dico dedicoq;, uti sis volens propitius mihi, collegisq; meis, decurionibus, colonis, incolis Coloniæ Martiæ Juliæ Salonæ, conjugibus liberisq; nostris.

IN PORTA OMNIUM SANCTORUM.

M. ANTONIO LAUREDANO
Præfecto.

Hanc antiquissimam urbem, literarum omnium asylum, cujus agrum fertilitatis sumen natura esse voluit, Antenor cõdidit, anno ante Christi adventum C C. X V I I I. Senatus autem Venetus his belli propugnaculis ornavit, Leonardo Lauredano Duce Venetorum invictissimo, cujus Principatus varias fortunæ vices fortiter superavit. Anno Christi natalis M. D. X V I I I.

Ibidem legitur.

Tardiùs Deo videtur veniã peccatori dare, quàm peccatori veniam accipere.

AD VIRGINEM MARIAM.

Nasceris ô cæli jubar, ô spes unica mundi,
Nasceris ut victo dæmone regnet homo.

Tecum omnis pietas, tecum omnis gratia virgo
Est nata, ex te omnis, quam miser opto, salus.
Culpa mea heu magna est, tua major gratia, verè
Dulcis amor, pendes in cruce vita mea.
Ut nasci pro me voluisti conditor orbis;
Orbis ita assertor vis patiendo mori.

EPITAPHIUM REINERII ARSENDI, qui fuit Bartoli præceptor.

Lucia quem genuit Reinerius alma quiescit
Hoc saxo legalis apex, venerabile numen.
Legibus in mundo, Juris summusq; Monarcha;
Fidum consilium dubiis, rationis amicus.
Hoc pereunte perit legum veneranda potestas:
Virtus strata jacet cælo viduata paterno.
Huc huc verte oculos, lacrymas hic funde benigno
Plebs studiosa patri. quia vix, hanc passa ruinam,
Heu tantum seclo damnum relevare futuro
Compos eris, natumq; fleas Arsenda propago.

AD S. ANTONIUM IN LAPIDE LYDIO.

Hanc Alexandri Contareni Venetæ Classis cum summa potestate fortissimi Legati, Divi Marci procuratoris, quem nec venti in periculosissimis Reipub. temporibus retardarunt unquam, & Hariadenus Barbarossa Othomanicæ classis Imperator potentiss. sæpe timuit: tam admirabili artificio ductam effigiem, magni indicem animi, præclarumq; totius maritimæ disciplinæ simulacrũ, ut posteritas haberet, quod instar immortalitatis ac gloriæ unicè coleret; nec quicquam Patavino splendori deesset: Petrus & Randulphus frat. op. p. Vixit an. LXVII. dies VIII. Obiit Kal. April. M. D. LIII.

IBIDEM.

Francisco Robortello Utinensi, Rhetoricæ artis moralisq; Philosophiæ Professori clarissimo, qui in florentissimis quibusq; Italiæ Gymnasiis magna famæ celebritate triginta totos annos publicè docuit: Natio Germanica præceptori bene merito, in perpetuam grati animi memoriam

moriam unanimis P. Vixit annos L. menses VI. dies IX. Obiit XV. Kal. April. M.D.LXVII.

Consiliario Carolo Frolich à Frolichsberg.
Procuratoribus Georgio Rotmairo, & Hugone Jacobi Roterdamo.

D. O. M.

Nobilissimo Juveni Alexãdro Tertio Bergomati, summæ in Deum pietatis, Legumq; ac cæterarum virtutum omnium studiosissimo, mira sui expectatione relicta: Ludovicus Tertius Jureconsultus, ac Ludovica Tertia mœstissimi parentes posuerunt. Vixit annos XXIII. menses V. & dies III. sanctissimè obiit in Domini DEI Jesu invocatione, XXIV. Martii, hora XXII. M.D.LXX. ea fuit sacra dies Dominicæ passionis.

ALIUD.

HIERONYMO LOSETTO Bergomensi, quem repentè ornatum Doctoris insignibus mors invida eripuit, ne optimo Juvenis ingenio, arte medica sibi obsisteret, Joh. Bapt. pater mœstiss. P.

Vixit annos XXVIII. m. I. d. VIII.
Obiit ann. M.D.LXXII.

D. O. M.

Anton. Bona Nob. Ragusin. cùm per aliquot annos in celeberrimis Italiæ Gymnasiis, Philosophiæ maxima civium suorum spe operam dedisset; fortunæ, corporis & animi dotibus ornatissimus, atq; unicum matris solatium, morte immatura sublatus est. prid. Id. Maji, M.D. LVIII. annos natus XXI. menses IX. dies XIX.

ALIUD.

Illustri & probatiss. Juveni Alopsio Vici Comiti, cùm propediem multis ac magnis virtuti suæ ac studiis debitis honoribus decorandus honestandusque videretur; præmatura morte surrepto, Joan. Gaspar pater mœrens P. Obiit anno ætatis suæ XXIII. VII. Cal. April. M.D.LXIII.

S. D. G.

Non ſum Ulyſſes Venturius, ſed fui, & ero. Nec Senæ ampliùs, nec Roma, ſed cælum patria eſt. Eques fui D. Pauli, in equitem nunc Chriſti commutatus. Quos non conſpecturus in terris dereliqui mœſtiſſimos, expectabo conſpecturus in cælis lætiſſimos. Jure Cæſareo ſupra ætatem fui ornatiſſimus: cupiensq; ejus ſcrutari originem; ad naturam acceſſi, primamq; ejus implevi legem: Orta moriantur: idque feci: Anno ſal. M. D. L X X. ætatis verò X X I I I.

D. O. M.

Philippus de Gregoriis Siculus, claro inter Meſſanenſes genere natus, U. J. D. juvenis egregia doctrina, ſumma ſuavitate morum, omnibus naturæ fortunæq; bonis cumulatiſſimus hîc ſitus eſt. Qui cùm à præſtantiſſimę utriusq; laudis faſtigio ob divinum, quo pollebat, ingenium, proximè abeſſet, fati importunitate omnibus lugentibus, ætate florente ſublatus. Vixit annos X X I X. menſes I I I. dies V.

D. O. M.

Janua gloriæ virtus eſt; per hanc ingreſſus Jo. Paulus Conradus ætate adoleſcens; morum integritate & ſtudiorum maturitate ſenex, citò eam aſſecutus eſt. Propterea Talleacotio ſui generis patria derelicto, Patavium ſtudiorum ſibi ſimilium patriam attingens, in eoq; impurum, non niſi purum repetiturus, exuens, in patriam æternæ gloriæ evolavit. Præcox ingenium præcocia cuncta ſunt ſubſecuta. Diuturniorem tamē hanc in terris memoriam fieri M. Propertius mœſtiſſimus curavit. Sexto Kal. Octobr. hora X X I I I. ſatisfecit naturæ M. D. L X X.

D. O. M.

Alexandro Sirenæ Fulginati generis nobilitate & morum elegantiâ ac probitate ornatiſſimo, aliarumq; bonarum artium, ac potiſſimùm Latinæ Hetruſcæq; Poëticæ peritiſ-

peritiſſimo. cum quo totius Sirenæ familiæ, cujus unicũ erat germen, ſpes omnis extincta eſt. Baptiſta Sirena, & Columna Pontana parentes mœſtiſſ.turbato heu naturæ ordine filio optimo & dulciſſimo P. C. Vixit annos XXV. menſes V. dies XXIV. Obiit III. non. Febr. M. D LXIV.

Lactantius Brunas & Jo. Bapt. Elmus procurabant.

In Francisci.

D. O. M.

Eraſmo à Kretchovv, Polono Palatinidæ Brzeſten. Caſtellano Gneſnen. Piſdren. &c. Qui ann. ætatis ſuæ quinquag. obiit Patavii, die Maji XVI. M. D. LIIX. Amici P. P.

Hic te Cretcovi mors & tua fata manebant,
Cùm terras omnes, & cùm maria omnia circum
Luſtrares, nullo defeſſus membra labore.
Te rapidus Ganges, gelidæq; Boryſthenis undæ,
Te Tagus & Rhenus, te ripa binominis Iſtri,
Et ſeptemgemini noverunt oſtia Nili.
Nunc conceſſiſti magnum viſurus Olympum,
Æthereasq; domos, ubi Diis immiſtus inanes
Et curas, & ſpes hominum, lamentaq; rides.

Et hoc de conſenſu nobilium de Lanzarotis, & ex eorum liberalitate.

Ibidem.

Lazaro Bonamico Baſſanenſi, in quo uno totius antiquitatis memoriam, eruditionem, judicium & eloquentiam ſibi redditam putans Europa, per annos XX. &. I. Patavii admirata eſt. Catharina conjunx, & Lucretia ſenis animula, benemerenti poſuere. Vixit annos LXXIII. Obiit III. Id. Febr. M. D. LII.

Apud Eremitanos, ubi Germanicæ nationis ſepulcretum.

Ne plores hic amiſſos Germania natos,
Tempore quemq; ſuo fata locusq; manent.
Felices, ne conſpiciant incendia mundi,
Ante mori ſummum qui petuere diem.

Cùm nutante brevi cælum dabit axe ruinam:
Et tandem falsum non sinet esse Deum.

Anno Domini M. D. LXI.

Consiliario Nicolao Ribeysen. Procuratoribus Melchiore Haintzel, & Carolo Bambergo.

AD FRANCISCI.

Hieronymo Cagnolo Vercellensi, viro optimo, & in Juris Civilis scientia inter nostræ ætatis doctores eminentiss. & propterea Taurini primùm, deinde Patavii, majori stipendio quàm quisquam alius Jus Civile magna cum laude atque omnium admiratione professo, nob. gen. ill. Ducis Subaudiæ munere Senatorio & Equestri dignitate perfuncto: fil. summa erga talem Patrē pietate hoc mon. pos. Vix. ann. LIX. Obiit Kal. Februarii M. D. LI.

ALIUD.

Zacharias Delphin. præfectus Ci. pat. bello laboranti, in ipso hostium concursu animi magnitudine adductus, magistratum alacriter ingressus: mox accedēs collega Petrus Balbi, cunctæ civitati velut duo lumina fulserunt: sub eorumq; accuratissima administratione, discussis & feliciter fugatis tenebris, quibus urbs premebatur, confœderati exercitus Pontificis, Imperatoris, regis Gallorum & Hispanorum civitas acerrima obsidione liberata est. M. D. IX.

ALIUD.

Petrus Aponus Pat. Philosophiæ Medicinæq; scientissimus, ob idq; conciliatoris nomen adeptus: astrologiæ verò adeò peritus, ut in magiæ suspicionem inciderit, falsoq; de hæresi postulatus, absolutus fuerit.

ALIUD.

Albertus Pata. Eremitanæ religionis splendor, continentiss. vitæ, sumta Parisiis infula magistrali, in Theologia tantum profecit & profuit, ut Paulū, Mosen, Evangelia, ac libros sententiarum laudatissimè exposuerit: facundis-

cundiſſimus ea ætate concionator. immortali memoriæ optimo jure datur.

ALIUD A'D S. ANTONII.

Dux bello inſignis, dux & victricibus armis
Inclytus, atq; animis Gattamelata fui.
Narnia me genuit, media de gente, meoq;
Imperio Venetûm ſceptra ſuperba tuli.
Munere me digno & ſtatua decoravit equeſtri
Ordo ſenatorum, noſtraq; pura fides.

Ibidem.

ALVAROTORUM MONUMENTUM.

Amice qui iſtac transis, etſi properas, lapis hic te rogat, ut pauliſper inhæreas, & hæc ſcripta legas. Hac in Baſilica beati Joan. Baptiſtæ ſunt Jacobi Alvaroti inſita oſſa. qui dum vixit ſuo ſtudio & doctrina poſt ſusceptas doctrinales infulas, cõmentarios utiles, cũ Repertorio, in Jus Feudale formavit, eosq; venerandæ Univerſitati Juriſtarũ donavit. Volui ut iſta non ignores, & pro anima ipſius ores. Θ.18. Julii M. C C C C. L I I I.

IBIDEM.

Hoc Aicardinus ſitus Alvarotus in antro,
Ingentes meritis tam brevis urna capit.

Hos fratres ex utroque parente nobiles, genere de Alvarotis, ambos dd. & qui Jus C. in h. ſtudio, gloria ingenti docuerunt, ut idem quondam venter, ita unus nunc tumulus habet.

ALIUD.

Marino Zabarellæ ſummo J.C. maximeq; memorando, & ob id indigno cujus ſepulcrum tamdiu malè neglectum ignoraretur, grata agnatorum poſteritas H.M.B.M. reſtituit. Θ.1427.

AD S. SOPHIÆ.

Andreæ Taurello Fanenſi, patre Lælio J. C. matre Lia Marcolina Fanenſibus, qui dum Patavii honeſto ſtudio

operam navat;ab amico clàm hoste, nulla causa interemptus est, annum agens XXI. m. II. d.27. fratri frater mœstiss. P.C.

AD S. JUSTINAM.

cc Nihil dulcius bene impensi temporis memoria.

Sub Meleagro moriente.

Nuper victor apri, moriturus stipite tantum
Igne dato, en, pereo, matre jubente, focum.

Mater Coriolani venit in castra filii, dicens: Sine, priusquam complexum accipiam, sciam an ad hostem, an ad filium; captiva materne in castris tuis sim?

Sub Cleopatra admovente uberibus aspidem:

Delicias Cleopatra tuas ferus abstulit aspis.

Patientia est ornamentum, custodia & protectio vitæ.

Et ultorem ultus est David, & ulti mortem lacrymatus est David.

Sapientior est, qui quod novit abscondit, quàm qui propalat quod nescit.

---

cc. Blatta sua sponte lumini involando comburitur. *& additur hoc scriptum:* Non secus à tactu muliebri corda virorum.

IN INGRESSU EJUSDEM MONASTERII *legitur hæc sententia Bernardi, in appensa parieti tabula:*

Bonum est nos hìc esse, quia homo vivit puriùs, cadit rariùs, surgit velociùs, incedit cautiùs, quiescit securiùs, moritur feliciùs, purgatur citiùs, & præmiatur copiosiùs.

IN

IN S. LUCIÆ.

Lucida lucenti lucescis Lucia luce.
Mens mea lucescat Lucia luce tua.

EPITAPHIUM SCIPIONIS.

[*Scipionis Africani sepulcrũ & statua olim Linterni in Campania fuisse dicuntur, cujus rei nulla ibidem jam sunt vestigia, nisi quòd Epitaphium adhuc celebre est, quod Patavii in domo Prætoris sub ejusdem imagine legitur:*]

Devicto Hannibale, capta Carthagine, & aucto
Imperio, hos cineres marmore tectus habes.
Cui non Europe, non obstitit Africa quondam.
Respice res hominum; quàm brevis urna premit!

IN EREMITARUM.

D. O. M.

Theodoro Moller, nobili Germano, ex Gambriviis oriundo. Qui summa ingenii felicitate, doctrinarum orbe ante annos absoluto, cùm Jurisprudentiæ sacris initiatus, magna Germaniæ & Galliæ parte peragrata, excellentis doctrinæ & singularis judicii rectitudine, viros principes in sui amorem & benevolentiam certatim adduxisset; in Italiam profectus, dum indefesso conatu studiorum metam consequi properat, immatura morte præventus, ingenti patriæ, familiæ & amicis sui desiderio relicto, feliciter decedit. JOACHIMUS J.C. EBERHARDUS Reip. Gambr. Cos. Heinricus D. & Johannes VV. Ampliss. FRS, Germani, desideratiss. FRI. hoc amoris & pietatis extremum officium exolverunt. Vixit ann. XXIIX. m. II. d. XXIV. Moritur an. noviss. temp. M. IↃ. LXIIV. Consobrino S. B. merito Eberhard. Tvvestrengh. procur. M. IↃ. LXXV.

PETRO BAROTIO

Bellunensi, primùm Antistiti; Pontifici dein Patavino; sanctimoniæ, pietatis, eruditionis, beneficentiæ incomparabilis, Senat. Venet. M. H. F. curavit.

Is Barotius cùm pertinaciter urgeretur ad condendum testamentum, tale condidit:

Ego Petrus Barotius Episc. Patavinus, relinquo animã meam Deo: corpus terræ: facultates verò quascunque possidebam, si quæ restant, relinquo, quibus de jure debentur.

Rolando & Aycardæ indolis optimæ, Rolandinus Placiola, filiis sarcophagum.

Præter amare Deum, cùm cætera deleat ætas;
Hic fere, quod plena postmodo falce metas.

MARCI GRYBBIÆ.

Si vel nobilitas, vel opes, probitásve, fidésve,
Prima vel immunis morte juventa foret;
Qui jacet hic longos superesset Nestoris annos,
Conditus angusta Grybbia Marcus humo.
Sed quod cuncta rapit nulli evitabile fatum,
Si tuus es hodie, cras meus, inquit, eris.

JACOBO ROSEO

Theologo Minoritæ, patria Dandaco, natione Siculo, animi candore, Christianæ religionis studio, morum integritate, doctrina, prudentia, & charitate insigni; qui variis laboribus, ærumnis, & morbis in Concilio Tridentino confectus, hîc tandem, quod semper optaverat, obdormivit in Domino. Cornelius Mussus Placentinus, Episcopus Bitontinus, illi uni proximè & secundùm Deum, virtutes, honores, fortunas, omniaq; deniq; accepta referens, tanquam patri de se optimè merito, perpetuum sanctissimæ educationis monumentum posuit.

Mortali optasset tecum Cornelius unà
Carcere ad ætherias Rosa redire domos:
Non licuit. quando ergo tibi summa omnia debet,
Formasti enixu quem pater ipse pio.
Cùm nunquam posset meritas tibi reddere grates,
Virtutis tantæ tempus in omne memor:
Hunc tumulum extruxit, morientem flevit, acerbum
Vulnus adhuc animo nocte dieq; gerit.

Vix. ann. LXXV. m. X. Obiit anno Domini M.D.XLVII. Calend. Junii.

JOAN.

JOAN. LUDOVIC. GREMPIO
à Freudenstein Germano, eximiæ virtutis & nobilitatis, nec non singularis eruditionis juveni, qui cùm Alsatia patria sua dulcissima relicta, præcipuas ferè totius Galliæ Italiæq; urbes perlustrasset; ardentissima tandem febre in itinere correptus, hîc Patavii in fata concessit. Vixit ann. XXIV. Obiit M. D. LXXVIII. Ludovic. Gremp. pater J. U. D. filio unico & longè cariss. M.P.C.

PIERIO VALERIANO
Bellunensi, Poëtæ, Rhetoriq; amplissimo, cujus pia umbra non pœnitendum hîc tumulum sortita est. Nam ut optabilis in patria, ita speciosius Patavii supremi officii decus fato amissum, virtute recuperavit. Petrus Carrarius, ac Joannes Baptista Rota, Patavini, unanimes, grato hospiti pos.

Pieridas dum Pierius sectatur, & Orci
Nil timet insidias, hunc fera mors rapuit.
Illa necem, æternæ ostentant hæ munera vitæ,
Hinc medius vitæ Pieriusq; neci.
Abstulit hæc annos tristes: at præmia laudum
Atq; animam hæ servant, invida mors moritur.

IN BASILICA D. JOANNIS
Præcursoris in viridario.

LAZARI BONAMICI.

Quantum ager Arpinas Ciceroni, atq; inclyta quantum
Palladis urbs debet Socratis ingenio:
Bassani & Patavi debent tibi mœnia tantum
Lazare, quando illis unus utrumq; refers.

Lazari Bonamici, Catharinæq; uxoris cariss. in secundum Redemtoris adventum quietis sedes. D. H. M. D. M. A. Obiit M. D. LII. ætat. LXX.

FRANCISCO CURTIO
Ticinensi, solius temporis honesta avaritia extincto, vix. annos LXX. Jus professus Patavii & Ticini.

DUORUM JUVENUM GALLY & Poloni.

Siste, legas juvenum crudelia fata duorum,
Alter aqua periit turpiter, alter equo.
M.D.XXXIX.

ALIUD.

M. Mantua Benavid. Patavinus J.C. Joan. Petri filius ex præsentibus futura prospiciens præter cætera monumentum hoc S.V.P.C. mense Majo M.D.XLVI.

IN CATHEDRALI.

Francisco Zabarellæ Florentiæ Archiepiscopo, viro optimo: urbi atq; orbi gratissimo; divini humaniq; Juris interpreti præstantissimo: in Cardinalium Collegium, ob summam sapientiam cooptato: ac eorundē animis Pontifici propè Max. Joan. XXIII. ejus Senatu abdicato, ante Martinum V. ob singularem probitatem, in Constantien. Concilio destinato: Joannes Jacobi viri clarissimi filius id monimenti ponendum curavit. Vixit annos 78. Obiit Constantiæ anno 1417.

ISABETHÆ BONFIÆ.

Insigni probitate jaces fidissima conjux
Isabetha, meæ maxima pars animæ.
Mors tulit una duos; te prima parte juventæ,
Et nondum natum ventre necat puerum.
Quid moror, infelix? cur non & vestra secutus
Fata, cado? eheu bis virq; paterq; miser.
Bonfius extremum vobis hæc munera tristis
Et pater, & conjux, reddit Aloysius.

CASSANI MEDICI.

Hic dedit antiquæ quod erat mortale parenti
Cassanus medicæ maximus artis honos.
Is Pedemontanæ tantum decus attulit oræ,
Quantum olim Cois civibus Hippocrates.
Ecce senescenti inferior, sed magnus Apollo
Dum timet, heu cælo maluit esse parem.

Condi-

Conditur hic corpus, terreno carcere liber
Spiritus astra colit, fama per ora volat.
M.D.XLI. die Octob. XX.

Portitori Plutoni, & Proserpinæ hanc Julia C.F. Maxima felix domini tormentum. Salve animula dulcis, animula suavis; animula in deorum numerum recepta, unde tale, quando tale, & cui tale? Vix. an. LIX. mens. VI. dies XII. hora noct. IX. T. Scibonius Barbula conjugi incomparabili benem. P.C.

ALIUD.

Nicolaus Catarus vir optimus, in amicos officiosissimus, rei bellicæ ita peritus, ut exemplū desit, & in Remp. Venetam adeò fidelis, ut parem fortassis aliquem, superiorem verò habuerit neminem. Is Veneto Senatui, sub cujus imperio per XL. annos militavit, adeò carus fuit, ut nec pace, nec bello ab expeditione unquam vacuus fuerit: & ubi majus periculum instaret, ibi fuit præsidio: Cùm summis militaribus honorib' functus esset, obiit à Christi natali die M.D.XL. ætatis autem suæ LXXVII.

Brixia oppido
Hujus cineres, & ossa hunc in locum ab Antonio filio Jureconsulto relata.

SUPRA FORES PRÆTORII.

Dant Bernarde tibi duo munera Teutones; illud
Quod patet è saxo, quod latet ex animo est.
Mors veniet saxis. animus haud. ergo fatiscat
Hæc nota, mens semper grata superstes erit.
Germanica natio anno
M.D.LXXXIV. p.

Maximum malorum est, si vitam diligitis, qui vita dignum nescit aliquid agere.

INSCRIPTIONES ARCUUM TRIUMPHALIUM.

In ingressu arcus.

Mariæ Austriæ Rom.Imper.Piæ, Aug.Divûm Imppp. Caroli v.filiæ, Ferdinandi I.nurui, Maximil.II. conjugi, Sen.Ven.majestatis ergò.

In exitu.

Mariæ Rom.Imp. Piæ Aug. Rudolphi II.Imp. matri, Philippi II.Hispan.Omn.Siciliarum, Algar.Indiar.Max. Regis sorori, Sen.Ven.honoris ac dilectionis ergò.

In prima facie secundi arcus.

Sublimi Regum & Imperatorum natæ, sorori, nurui, conjugi & parenti, Præsidentes Divi Antonii exiguis viribus hæc humilia erexere trophæa.

In secunda facie.

Exultat Divus Antonius adventu serenissimi luminis in urbem hanc, mox Hispaniam suam patriam illustraturi; & sui gaudii hæc externa edit signa.

In prima fronte tertii arcus.

Mariæ Austriæ, reginæ piæ, Catholicæ, Imperatrici semper Augustæ, Respub. Ven. probitatis ac amplitudinis caussa.

In posteriore parte.

Reginæ Christianissimæ Imp, Regum Imperator: longo & perpetuo ordine filiæ, nepti, nurui, conjugi, matri, sorori, Respub.Ven.religionis ac dignitatis caussa.

IN VICINIA PATAVII.

In pago Arquato non ita procul ab urbe Patavio, visitur in cœmiterio Francisci Petrarchæ sepulcrum marmoreum, quatuor columnis sustentatum, & superius ejusdem imago ex ære, cui inferius hæc sunt inscripta:

Fr.Petr. Paul. Valdezucus Pat. poëmatum ejus admirat.æd. agrorum possessor, hanc effigiem P. anno M. D. XLVII. Idib. Septemb. Manfredino Comite Vicario.

Ejusdem

Ejusdem

EPITAPHIUM.

Viro insigni Francisco Petrarchæ, Poëtæ Laureato, Franciscolus de Borsano Mediolanensis gener, individua conversatione, amore, propinquitate & successione, Memoria.

Inferiùs hi versus tres marmori incisi:

Frigida Francisci lapis hic tenet ossa Petrarchæ.
Suscipe virgo parens animam, sate virgine parce.
Fessaq; jam terris cæli requiescat in arce.

Moritur anno M. C C C. L X X I V. X I X. Julii.

IBIDEM.

Danti Aldigerio, Francisco Petrarchæ, & Joanni Boccatio, viris ingenio, eloquentiaq; clarissimis, Italicæ linguæ parentibus, ut quorum corpora mors & fortuna sejunxerat, nomina saltem simul collecta permanerent: Joannes Brevius Canonicus Cenetensis, hujus Basilicæ Rector, in sui erga eos amoris observantiæque testimonium posuit. M. D. X X I V.

Ibidem in aditu horti.

Impunè hinc Cererem sumas, impunè Lyæum.
Intactas habeat dum mea laurus opes.

Inscriptio fontis, ibidem.

Fonti nomen inest, hospes venerare liquorem,
Unde bibens cecinit digna Petrarcha Deis.

MONTERTONÆ NON PROCUL à thermis Aponensibus.

Tristis eram, longo tenuit me Gallia bello,
Nulla erat in medico, spes neq; multa Deo.
Corripuit custos audacter me meus. heus tu
Consule te, & mentem volve nefande tuam.
Virgo tuis poterit succurrere maxima votis.
Cur dubitas teneras solvere dure preces?

Filia, sponsa patris, mater spes unica nostra,
Oranti priscam restituet faciem.
Tunc ego singultu & lacrymis pia vota resolvi,
Suscepit voces diva Virago meas.
Lætus ago ingentes pro tanto munere grates
Virgo tibi, vitæ sola medela meæ.

BONONIENSIA.

IN BONONIAM J. CÆSAR SCALIGER.

Post diras rerum clades, Fatiq; superba
Imperia, & Martis quæ fera jussa tuli,
Hic primùm meq; atq; alios cognoscere cœpi:
Deposuiq; animi barbara sceptra mali;
Et didici, quàm non fueram, quàm deinde futurus:
Quem bona abortivum sic tuerere parens.
Quæ causas, quæ cunctarum primordia rerum,
Quæ divini operis prima elementa doces.
Cælestesq; plagas, & sanctæ commoda vitæ,
Et si qua è numeris nata figura latet.
Cùm reliquas superes divinis legibus urbes:
Non fulci omnigeno germine cedit honos.
Arma viris connata: animus conterminus astris:
Atq; ardens vitæ stat melioris amor.
Si cives dederas, si magna Hetruria leges:
Accipe, quæ possis dicere: reddo libens.

INSCRIPTIONES BONONIENSES.

EPITOME PRIVILEGII THEODOSII Imp. *in templis D.D. Petronii & Dominici lapidi incisa.*

Ne bonæ artes, cunctaq; disciplinarum dogmata depereant, cùm mores, sanitas, judicia, cæteraque id genus optimis

optimis doctrinis gubernentur: NOS THEODOSIUS Dei gratia Rom. Imp. Augustus, commoditate & fertilitate loci capti, V. ac XX. mensium pensitato consilio, in dignitatis nostræ solio sedentes, generali Christianorum convocato concilio, summo Pontifice Cælestino, Cardinalibus XII, Archiepiscopis Episcopisq; innumeris, alisq; in variis dignitatibus constitutis Principibus ac Ducibus Christianis, Balduino quoq; Flandren. ac Gualterio Pictavien. Comitibus legatis, quorũ alter Ludovici Franciæ, alter Philippi Angliæ regum, illis arduis negotiis addictis vicem gessere, sedente etiam centum Senatorum collegio, BONONIAM omnium scientiarum fontem, arcanorum nostrorum armarium, perennem studii sedem fore, hac inviolabili indulgentia decernimus; volentes insuper, ut omnes sententiæ, à judicibus, qui in alma hac civitate per quinquennium saltem non studuerint, latæ, nullæ penitus existant: & si quis ad magistratus promotus dignitatem, ab alio quàm ab Archidiacono Bononiensi librum magistralem susceperit; quanquam id quarumlibet facultatũ periti præstiterint, approbaverintque; eum auctoritate nostra omni dignitate privamus. Si quis verò Scholasticos ad studium hoc euntes abeuntésve ausu temerario offenderit; capite puniatur. Hoc ni Præses exequatur, eâdem illum pœnâ affici jubemus. Hujus autem sacræ constitutionis exemplar, Bullâ aureâ majestatis nostræ munitum, manuque Ciceronis curiæ nostræ notarii scriptum, ad perpetuam rei memoriam, Petronio Episcopo Bononiensi, ex Cæsarum Constantinopolitanorum sanguine orto, idem summis precibus efflagitanti ac procuranti, gubernandum, custodiendum, omnibusq; viribus exequendum tradimus ac concedimus. Romæ in Capitolio, Anno Dominicæ nativitatis CCCC. XXIII. die IX. Maji.

Joan. Franciscus Aldrovandus VII. Dictator a repub. P. 1510. prid. Kal. Martii.

IN ALIA TABULA ÆNEA.

CHRISTO OPT. MAX.

Viator, quisquis es, siste gradum, & quod scriptum est

perlege: ubi perlegeris; pensita. Hoc is cujus causa scriptũ est, fieri rogat.

Orto inter Bononienses & Mutinenses bello, Cæsar Fridericus II. Rom. Imp. filium Hentium Sardiniæ ac Galuriæ insularum regem, Mutinensibus suppetias ferre mandavit, qui inito apud D. Ambrosii pontem certamine, à Bononiensibus capitur, nullaq; re, ut dimittatur, impetrat, cùm pater minis, dein precibus & precio deprecatoribus uteretur; cùm tantum auri pro redimendo filio polliceretur, quantum ad mœnia Bononiæ circulo aureo cingenda sufficeret; sic captivus XXII. annos, menses IX. dies XVI. tenetur, aliturq; regio more, publica Bononiensium impensa. sic defunctus magnificentiss. ac pientiss. funeratus hîc tumulatur. Præterea simulacrum hoc in perpetuum, & hosti, & captivo monimentum S.P.Q.B. posuit. Anno salut. M.CCLXXII. II. Id. Martii. Hoc volebam ut scires. abi & vale.

Positum ære pub. Joan. Francisco Aldrovando Dictatore.

MONUMENTUM GRATIANI
Decretalium compilatoris.

Gratiani Clusini Cæsarei Juris & Pontificii enucleatoris propè divini, qui Monachus in Martyrũ Felicis & Naboris ęde absolutiss. ibidem opus Decretorum, anno gratiæ M.C.LI. compilavit, monimentum, quod illic carie obsorduerat, hîc magnificentius renovatũ est. Joan. Franciscus Aldrovandus Bononiensis III. Dictator ære publico instauravit. Anno salut. 1498. Idib. Junii, Johanne Bentivolo II. P.P. Remp. feliciter gubernante.

IN S. FRANCISCI.

Franciscus jacet hoc Giselerus marmore, cujus
Nulla unquam in sanctis lis periit manibus.
Perdidit hanc unam tantùm, quam ferrea movit
Atropos. ast extra lis fuit ista forum.

TUMULUS SALICETI J.C.

Hoc tumulo legalis apex, dulcissimus ore,
Et patriæ lux alma suæ, pietatis amator,

Justitiaq;

Justitiaq; sacræ clypeus, baculusq; cadentum,
Qui juvenis multoq; etiam venerabilis ævo
Edocuit, superavit eum nec pœna laboris
Scribendo & pariter Juris nucleando tenebras,
De Saliceto requiescit Bartholemæus.

Ob.an.1412.die 25.mens.Decembris.

AD S. GERVASII.

TUMULUS AZONIS J.C.

Azoni Jurisconsultorum numini, Anno gratiæ M. CC. hîc tumulato, in sepulcro vetustate collapso, ac interrudera vix agnito, Joan. Franciscus Aldrovandus Dictator & Cos. Bononiensis, pub. impensa concivi suo B.M. memoriam posuit. Anno sal. 1496. V. Id. Octob.

IN PALATIO BONONIENSI.

CLEMENTIS VII. PONTIF. MAX. ET CAROLI V. *Cæs. Imp. unanimitas, stabile firmamentum.*

Clemens VII. P.M. ut Christianæ Reip. statum reformaret, cum Carolo V. Cæs. Imp. Bononiæ congressus est. In hanc urbem Cæsar non. Novemb. anno Christi 1529. introiit, pro templi foribus, de more, Pontificem M. adoravit: ejus authoritate & consilio, cùm restituto in avitum regnum Francisco Sfortia, ac Venetis pace data, cunctæ Italiæ otium ac tranquillitatem diu optatam reddidisset, Imperii coronã hoc pompæ ordine accepit. Fenestra hæc ad dextrã fuit portã prætoria, ea ingressus Cæsar per pontem sublicium, in ædem D. Petronii deductus, sacris ritè peractis, à Pont. Max. auream coronam, & Imperii cætera insignia accepit. Inde cum eo triumphans, exercitu ornatissimo præeunte, urbem perlustravit, cùm ambo in eodem prætorio, totam hyemem conjunctissimè de summa rerum deliberantes, egissent. Cæsar post suum adventum mense V. in Germaniam, ad tumultus impiorum civium sedandos, & bellum Turcicum cum Ferdinando fratre Pannoniæ rege apparandum, profectus est. Hujus rei monumentum hoc, Innocentio Cibo Cardinale legato auctore, Uberto Gambara urbis præfecto, referente S.P.Q.B. extare voluit. Non. Novemb. 1530.

IN MONASTERIO D. VICTORIS extra urbem.

UGOLINI ANTIQUI LL. GLOSS. Epitaphium.

Transiit ut vivat mundanæ legis alumnus,
Mors sit ei requies, ultima vita DEUS.
Urbis honor, mundi speculum, jacet hic Ugolinus;
Spiritus astra tenet, corpora signat humus.
Cui fortuna manum revocans concessa tetendit,
Cui lex uberiùs ubera plena dedit.
Mens legum cecidit, reliqui latitant Pharisæi.
Christus qui novit parcere, parcat ei.
Mens respondebat veraci consona linguæ,
Et par affectus cordis & oris erat.
Fraudis, nequitiæ, livoris & ambitionis
Inter concives unicus hostis erat.
Mors voluit mundum sub certa lege teneri.
Nam cinis est hodie, qui fuit ignis heri.
An. Dn. M. C. LXVIII.

Extra portam S. Mariæ Annunciatæ.

Si tibi pulcra domus, si splendida mensa; quid inde?
Si species auri, argenti quoq; massa; quid inde?
Si tibi sponsa decens, si sit generosa; quid inde?
Si tibi sint nati, si prædia magna; quid inde?
Si fueris pulcer, fortis, divésve; quid inde?
Si longus servorum inserviat ordo; quid inde?
Si doceas alios in qualibet arte; quid inde?
Si faveat mundus, si prospera cuncta; quid inde?
Si prior, aut Abbas, si Rex, si Papa; quid inde?
Si rota fortunæ te tollat ad astra; quid inde?
Annos si felix regnes per mille; quid inde?
Tam citò, tam citò prætereunt hæc, ut nihil inde.
Sola manet virtus, qua glorificabimur inde.
Ergo DEO *servi, quia tot tibi provenit inde,*
Quot fecisse voles in tempore quo morieris;
Hoc facias juvenis, dum corpore sanus haberis.

AD DOMINICI.

Tu quicunq; sagax veterum monumenta revolvis,
Te si fortè mei nominis ardor habet;
Hac lege: Janus eram dictus cognomine Volsus,
Arctocq; meum claruit orbe genus.
Limpergo fueram, quod Chiron justus Achilli,
Et quod Pellæo Stagirita nus erat.
Ad Romam admissa dum fortè piacula labis
Accepturus eo, contegor hoc tumulo.

Georg. Limperger, Dei gratia Episcopus Bambergensis Joanni Voltz præceptori suo hoc sepulcrum posuit.

AD PETRI.

Viator si cupis scire qui sim? Johannes Plateus Civilis Pontificiiq; Juris cultor & scriptor. Monumentum enim vetustate corruptum destructumque, renovatum decreto Cardinalis Juliani Reveren. Bonon. Episcopi ac Principis, virtutum bonorumq; virorum fautoris, cui Bononia patria debet permaxima. Concives mei rogatos vos volo, ut pacem habeatis: Deum timete, dateq; illi honorem, justitiam colentes, adversa prospera tolerate, & bene erit.

Procurante Francisco GuidiZeno Cardinalis familiari, An. sal. 1502. 13. Cal. Feb.

D. M.

Ælia Lælia Crispis, nec vir, nec mulier, nec androgyna, nec puella, nec juvenis, nec anus, nec casta, nec meretrix, nec pudica, sed omnia. Sublata neq; fame, neque ferro, neq; veneno, nec igne, nec peste, sed omnibus. Nec cælo, nec aquis, nec terris, sed ubique jacet. Lucius Agatho Priscius, nec maritus, nec amator, neq; necessarius, neq; mœrens, neq; gaudens, neq; flens, hanc nec molem, nec pyramidem, neque sepulcrum, sed omnia scit, & nescit cui posuerit.

Hoc est sepulcrum intus cadaver non habens: hoc est cadaver extra sepulcrum non habens. Sed cadaver idem est, & sepulcrum sibi.

[*NB. In hoc Epitaphium commentarios scripserunt Joan. Turius Brugensis & Ricardus Vitus, editos Patavii apud Laur. Pasquatum.*]

EPITAPHIUM JO. BRANDI Hildesiensis.

Cœlum animam Brandi, nomen Germania servat,
Quod mortale fuit conditur hoc tumulo.

IN COLLEGIO.

J. Cæs. Arantio Bonon. Philosopho & Med. erudito: qui hum. corp. anatomen maximo studiorum concursu & plausu primus post exæd. aca. publicè est professus.

IN PROCULI GASPARIS CONTAREKI.

Contarene tuo docuisti Magne libello,
Extinctis animas vivere corporibus.
Ergo jure tui vivunt monimenta libelli,
Et vivent seclis innumerabilibus.

IN COENOBIO S. DOMINICI, HIERONYMI Boraginei Lubecensis, Physici Germani, ad lectorem querela.

Me Lubeca tulit, docuit Germania linguas,
Ad studia huc missum mors truculenta rapit.
Non ferrum, non ulla Venus, Bacchusq; peremit,
Sed studii nimius proh dolor hausit amor.
Nam dum Phœbe tuas æstivis solibus herbas
Persequor, invasit pectora sæva febris.
Jam ter fortè novem studio quæ vita peracta est,
Annos attigeram, cùm rapit hora nocens:
Ah tua, qui fueras medicus, vestigia frustra
Insequor, ô genitor, cùm necer ante diem.
O patria, ô germana vale soror una relicta,
Quæ fueras: hac me mors tumulavit humo.

An. sal. M. D. XXXV. d. 27. Aug.

D. O. M.

Thomæ Claricino Gammaro, Canonico ad S. Petronium,

nium, summa virtute, pluribus bonis artib⁹ prædito. nam ad Philosophorum & Jurisconsultorum disciplinas, quibus in omnibus excellebat, pingendi, sculpendi & excudendi, atque ex omni materia fingendi, & præter has cognoscendi ex inspectione vultus, hominum mores vitasq; incredibilem peritiā adjunxerat. qui obiit an. LXXI. m. VIII. d. I. & Diamentæ uxori, cum qua annos XXXX. amantissimè cōjunctissimeq; vixerat. P. Claricinus Gammarus dupliciter mœrens, fratri & conjugi bene meritis P. M. D. XXVI.

Petro Flisco splendidissimis natalibus orto, Lanuviæ Comiti, Juris Civilis Pontificiiq; consultissimo, multijugis animi & corporis dotibus ornato, in primo juventæ flore extincto, fratres pietatis ergò monumentum hoc dicarunt. An. Dn. M. CCCC. LXXXXII.

Hominum luxus, fastus, deliciæ, quæ vitam vitalem esse non sinunt, hem quò redeunt?

Sub monimento Isotæ Calderinæ.

Regi, cui omnia vivunt, sacrum.

AD S. MARTINUM.

Philippo Beroaldo seniori, civi Bonon. viro omnium, quos ætas sua tulit, eruditissimo atq; eloquentissimo, eidemq; humaniores litteras Parmæ, Lutetiæ atque in patria, summa cum ingenii laude, atq; audientium admiratione professo, Phil. & Vinc. filii hæredes, ex ipsius testam. P. P.

I nunc & vigila, noctesq; absume legendo.
O hominum curæ, cœptaq; vana nimis!

Vixit an. LI. m. VIII. Obiit an. M. D. IIII.

AD PROCULI.

Si procul à Proclo Proculi campana fuisset,
Tunc procul à Proclo Proculus ipse foret.

IN SCHOLA HISPANORUM.

Ægidius Albornatius sanctæ R. E. Cardinalis primas

Hiſpaniarum,totius Italiæ legatus,qui ſedemRomanam diu Avenioni exulantem Italiæ reſtituit, hasce ædes publicæ juventutis Hiſpanæ commodo conſtrui juſſit; quas Ferdinandus Hiſpalenſis præſul à fundamentis perfecit, anno poſt C.N.1365.

Theodoro Portę eq.Bonon.quiCaroli v.Imp.Auguſt. deinde Pauli III. Pontif. Max. auſpiciis mira virtutis & prudẽtiæ indole cùm pedeſtres tum equeſtres ord. duxit, poſtremò ſub Julio III. in obſidione Mirandulana ictu glandis ſublato:hæredesP.P.M.D.LII. Vixit annos XXXII. Occubuit XVII.Cal.Januarii,An.M.D.LI.

AD S. DOMINICUM.

D. O. M.

Joanni Crotto Monferrato,Pont. Cæſq.Juris Monarchæ, qui diu Bononiæ floruit in utraq; palæſtra. Inde Piſas evocatus, deſerti jampridem Gymnaſii reſtaurator, fato conceſſit. Magdalena Landa viri B.M. oſſa referens, ære proprio hoc monumentum faciendum curavit.

Scopus vitæ,Chriſtus.

D. O. M.

Qui vixit bene,mortuus beatè.
Nox mea lux animi eſt.
Ampliſſimi ordinis ſimul nomen magiſtratus merui.
Aſtreæ heìc ratio decens laborq;.

DEO TRINO ET UNI.

Pyramidem & ſepulcrum vetuſtate corruptum, quæ Albertus genitori ſuo Odofredo Legum parenti, Anno ſal:M.CC.LXV.II. non.Sept. defuncto poſuerat,Laurentius Odofredus Dominici filius, Odofredi poſterior, Albertiq; trinepos, ſua impenſa in meliorem faciem opere & cultu ſplendidiore reſtituit. Anno Gratiæ M.CCCC. XCVII.Kal.Sept.

ALIUD.

Hìc ſita ſunt oſſa Marci Antonii Flaminii Forocornelienſis,

lienſis, de utraque lingua bene meriti. Vixit an. menſ. Obiit anno

ALIUD.

Hieronymo Prividello Rhegienſi, Jureconſulto clariſſimo, ab impio ſicario injuſtiſſimè transfixo, fratres mœſtiſſimi poſuere. Oct. Id. Novemb.

Martini Sulimanni, cujus præclara in Jure opera extant, humana hîc oſſa quieſcunt: lapidea hæc memoria illi poſita eſt. Anno ſalutis M. D. XXVI.

D. O. S.

Joannis de Imola, Pontif. Cæſ:q. Juriſconſulti oſſa, in ſuppoſito Geriſendorum ſepulcro requieſcunt.

Minus Geriſendus LL. & ipſe interpres, amicæ ſuæ conjugi fecit.

ALIUD.

Ludovico Bolognino Juriſc. & Equiti: qui cùm Bononiæ Ferrariæq; Jura interpretatus, & ab Innocent. VIII. Pont. Carolo Gallorũ VIII. Rege, Ludovico-Mar. Sfort. Inſub. Duce ad reſpondendum ſibi de jure aſſcitus, Florentiæq; litibus judicandis v. vir & prætor fuiſſet; ab Alexandro VI. Pontif. XL. viratum adeptus, ab eoq; legatus ad Ludovic. Franc. XII. Regem Romam legationem attuliſſet: Bonon. rediens An. LXI ætat. An. M. D. VIII. Florentiæ obiit. Bartol. Eq. & Senat. Bon. f. patri, Joan. Mar. Eq. patruo F. C C. M. D. LIII.

Omnia mea mecum porto. *Vix ſola fama remanet.*

D. O. M.

Jacobo Bonio Juriſcõſulto clariſſ. Pontificii Senat. Advocato eloquentiſſ. ad Alex. VI. Julii II. Leo. X. Pont. Max. legation. munere, cum Senatoria poteſtate, vera cum laude perfuncto, cui porrò Card. Coll. S. P. Q. R. memores ejus inclytæ juſtitiæ comitatiſq; iterum Senat. pot. Adri-

ahi v i. jussu mandand. cur. sed ipse morte præventus inenarrabile sui desiderium reliquit. M. D. XXII: Vixit annos 67. mens. 10. dies 16. Vincent. Prot. Apost. & Jo. Landa Juriscon. patri. dulciss. pp.

IN PHILIPP. BEROALDI
sepulcro.

O literæ, ô cantus, ô Apollines. vobis in posterum heu quid fiet?

BAPT. BARTHOLOM. CLARICINI

Aliàs de Gambaro, vivens sibi posterisq; paravit M. D. LXXVI.

Qui speculum hoc cernis, cur non mortalia spernis?
Tali namq; domo clauditur omnis homo.

PETRUS CLARITIANUS

Gambarus, pro se & suis posteris vivens P. M. D. LIII. Perpetuæ dormitionis domus.

S. DOMINICUS LOQUITUR:

Hæc sunt, ô filii, quæ vobis hæreditario jure relinquo. Charitatem habete, humilitatem servate, paupertatem voluntariã possidete, & ut carnis munditia in vobis immaculata permaneat; suspecta fœminarum omniũ consortia evitatẽ. Feliciter decessit S. Dominicus non. Augusti. M. CC. XXI.

CÆSAR NAPÆUS,

Matthæi filius, vivens sibi posterisque suis & conjugi f. Anno M. CCCC. XCIIII. Cal. Julii. Peto ne quis nos inquietet, alitérve ponat, neq; commutet, néve etiam alius inferatur, ut die cẽsoria hîc unà resurgamus. quid ad vos?

IN SCHOLA PUBLICA BONON.

Gregor. XIII. Pont. Max. annuatum revolutionum felicissimo restauratori:

Tempora qui seros Phœbi referentia gyros
Toto, sancte senex, orbe venire facis,
Scilicet ut redeat nunquam revocabilis annus,
Atq; suum teneant festa sacrata diem:

Nam

Ne tu cœlicolis gratum, atq; perutile nobis,
Immortale tibi conficis autor opus.

Sub felicibus auspiciis magnificorum D.D.D. Joannis-Baptistæ Bergarotti Parmensis, & Domini Viri Antonii, Horatii de Curtis Mursonensis; Universitatis patronorũ medicorumq; priorum meritissimorum die xxx. mens. Decembr. Anno Domini M. D. LXXXII.

IN AUDITORIO MAGNO
Jurisconsultorum.

Principem Gymnasii classem, urbis ornamento, civitatis splendori, & posteris incitamento, consiliariis bene gestæ administrationis memoriæ relinquendæ, ac bene meritis se officiis devinctos ostendendi studio; eorundem generis, nominis & honoris insignibus placuit exornari. Anno ab ortu Christi M. D. LXIX. Pii v. Pont. Max.

ITEM.

Universitas Legum studiosa, veterem hujus Auditorii dignitatem animo repetens, atq; eidem in posterũ, quoad possit, consulere cupiens; novis his insignium suorum ornamentis cohonestandum curarunt, annuente Dn. Joanne-Baptista Salvago Genuense Universitatis Priore dignissimo. Anno à Christo nato M. D. LXXI. Gregor. XIII. Pont. Max.

IN AUDITORIO JURISCONSULT. III.

Bononien. Gymnasii adolescẽtes nobilissimi, utramq; Juristarum Universitatem consilii prudentia & fidelitate gubernantes, sui præceptoris nomen honorificè illustrare, harum ædium splendorem magnificentiùs augere, bene gestæ administrationis memoriam relinquere, ac ejusdem muneris vicarios ad honestam æmulationem excitare studentes; ad classem hanc publicam suæ familiæ ac nobilitatis imaginibus publicis exornandam, æs publicum erogari jusserunt. Anno Dom. M. D. LXXVII.

IN MEDICORUM AUDITORIO.
D. O. M.

Gaspari Talcacotio civi Bononien. Philosopho ac Me-

dico ætatis nostræ celeberrimo, cùm universam humani corporis anatomen in doctiss. virorum frequentiss. conventu publicè administratam, facundia, methodo ac doctrina admirabili explicarit; ejusq; incompertas adhuc partes in lucem prodiderit; animi grati & perpetuæ memoriæ ergò Lect. mediciq; pp. ordinariæ anatomes ab illo administratæ monumentum.

IN AUDITORIO INFERIORI.

SUMMA PRIVILEGII AB IMP. CÆS. *Fl. Theodosio juniore Aug. Gymnasio Bononiæ concessi.*

Qui Prætor, Judéxve quinquennio in Bononien. Gymnasio studiorum caussa non consumto, ad judicandum accesserit, ejus decreta sententiáve irrita sunto.

Qui Doctor in ordinem asscitus, libro à majoris Ecclesiæ Archidiacono non accepto, fuerit; ejus dignitas, licet peritorum omnium suffragiis comprobata, prorsus nulla esto.

Qui Scholarem aliquem ad Gymnasium Bononiense pergentem manu verbóve offenderit, capitis reus esto.

Qui Magistratus, prout Magistratus, injuriam scholari illatam persequi prætermiserit, eâdem pœnâ tenetor. Anno Domini M. D. LXVII.

Qui honestissimi hujus consilii participes erunt facti, inprimis operam dent, ut jura, instituta, mores, consuetudinesq; omnes, quæ ad hujus Scholæ commoda authoritatemq; tuendam pertineât, summa cura custodiantur.

Rectori Scholæ maximus idemq; meritus honos ab omnibus habeatur.

Legitimi publicarum professionum dies diligentissimè obeantur.

Professorum ipsorum dignitas quàm maximè observetur.

Inter Scholasticorum nationes æterna piaq; pax concordiaq; conservetur.

Exornatus, ad urbis & Scholæ dignitatem, ex authoritate eorum quorum insignia circumpicta sunt, & ex totius consilii, locus esto. Anno Domini M. D. LXVII.

IN ALIO AUDITORIO.

Estis pares, & ob hoc concordes vivite, cùm vos
Et decor, & studium, & munus sociarit, & ætas.

IN PORTICU INFERIORI.

D. O. M.

Moderatoribus optimis assidua cogitatione curātibus, ut inclytæ hujus Academiæ splendor, & dignitas, ad utilitatem juventutis ex cunctis regionibus studiorum gratiâ confluentis, incrementum accipiat; Priorum, ac Consilii Universitatis Philosophorum & Medicorum illis diutinam Majestatis felicitatem, sibiq; patrocinium precati, exiguam hanc, sed quam præ imbecillitate sua possunt, maximam grati animi significationem memores officiorum pp.

Procurante hanc memoriam Magnifico ac generoso viro D. Josepho Zacconio de Fano Priore dignissimo. Anno Domini M. D. LXXXIII. die XXV. Decembris.

IN AUDITORIO INFERIORI.

I.

Magister esto diligens, doctus, vigil,
Veriq; amator, & alieni commodi:
Auditor at tu sis laboris appetens,
Magistri amator, & imitator sedulus.

II.

Consultor hic utcunq; tempus postulat,
Adesto, semper publicum negotium
Curato, agendum quid sit in præsentia
Videto, longè providens in posterum
Caveto, partes sic tuas tueberis.

ANTE CONCLAVE
Decemvirorum.

Privatorum obliti, publica curate.

ALIBI.

GREGOR. XIII.

Ad summum Pontificatum ob maximas virtutes eve-

cto, Reipub. Christianæ bono ac penè splendori nato, civi optimè merito, S. P. Q. Bon. statuam hanc erigendam curavit, quam jussu Pontificis Petrus Donatus Cæsius Caroli legatus hîc collocandam, fulcroq; muniendam, decreto interposito, sanxit, Anno Dominicæ Nativitatis M.D.LXXX. mense Octob.

IN PRÆDIO EXTRA URBEM.

Achilles Alexandri fil. Volta à Clemen. VII. Pont. Max. in collegium fratrum gaudentium cooptatus, domum ad ædem Marię cum porticu & viridariis, item hortum & ambulationes cum Ornithone & Leporario, nec non aquis salientibus & piscina ad revocandā Collegii memoriam, fratrum commoditati fecit assignavitque. M.D.L.

ANTE HORTUM QUENDAM.

Urbs habeat curas, qui me mihi reddit agellus,
Exigit ingenuis gaudia mixta jocis.

ANTE ALIUM.

Hortule fac placeas, fac hortule dulcis inemtas
Ut fundat domino libera mensa dapes.

ANTE ALIUM.

Has ædes genio sacravimus, utere quisquis
Hospes es, at lingua & moribus esto probis.
Uti cuiq; suis licet. hac ne carpe, voluptas
Ingenua est animi quantulacunq; mei.
Si qua forte juvant oculos, ne parce viator;
Quilibet hac uti commoditate potest.

AD HOSPITES.

Invide quod nequeas imitari, carpere noli.
Nil nisi cum sumtu mentem oculosq; juvat.

AD OSTIUM HORTI.

Garrule contineas linguam, tuq; invide dentem.
Hoc volui. cœptum carpe viator iter.

IN SUMMO TEMPLO.

Hoc tumulata jacent Bassani membra lapillo,
Quis sit, metra docent quæ subscribuntur in illo.

Huic

Huic legum latis patuit victoria castris,
Nunc cedens fatis socialibus insidet astris.
Canonicæ coluit scripturæ plenius ortum,
Qua duce promeruit cælestem cernere portum.
Hic erat Italiæ sydus, reverentia fratrum,
Flos roseus patriæ, decus orbis, gloria patrum,
Obsequiis promtus, humilis, jucundus, apertus.
Si tres excipias annos de mille ducentis,
Terminus occurret, quo mortis jura subivit.

M. C. XCVII.

In eodem lapide.

Invidus è medio Basianum finis ademit,
Cujus membra brevis hic sita petra premit.
Summus in alterutro Doctoris Jure peregit
Hactenus officium, quem lapis iste tegit.
Jura duo potuit naturæ jus superare,
Hæc duo de proprio mors fugat una lare.
Istius meruere sinu duo jura locari,
Solus in Italia qui fuit absq; pari.
Non sibi sed vitæ moritur fons juris, & aret,
Non is eâ, sed eo vita moderna caret.
Quisquis in istius cathedram succedere quærit,
Fontis respectu rivus ineptus erit.
Hunc sociat summis Pauli conversio turmis.

IN PETRONII.

IN LAPIDE ADMODUM MAGNO ET INAU- *rato, parieti infixo, hæc privilegia Pontificia Bononiensibus indulta majusculis notis erant incisa.*

S. L.

Huc usque licet, si commoda hæc grandia spectatum venis, quæ Julius II. Pontif. Max. Trib. Pleb. Tabel. ac mercatoribus, cæterorum nec non opificum Collegiis probitate sua indulsit.

Frumenta omne genus à XIIII. Calend. Januar. M. D. X. usque ad Calend. Januarias M. D. XI. immunis molito.

Ultra verò illud tempus singulis corbibus librarum CXL. precium duorum solidûm argenteorum maneto.

Portarũ vectigalia dimidio minora quàm antea sunto.

Summa pecuniarum ex agro boum causa quotannis erogari solita, in aliud munus, agricolis non perinde grave, commutator.

Et, attrito castrensibus stationibus agro, inde nec fœnum militibus, nec paleæ venuntor.

Causæ civiles & capitales ab ordinariis judicibus solùm & solenniter audiuntor.

Captivi publico tantùm carceri addicuntor.

Municipaliaq; passim omnia tam foro civili & capitali, quàm mercatorio & fabrili deservientia, ne omittuntor.

Ac nemini, præterquàm publico exactori, mulctantium æs asservandum dator.

Prolatæ post semestrem à Criticis civibus in Prætorem semel sententiæ firmæ & ratæ habentor.

Oppida arcesq; extra pomœrium sitæ, biennio tantùm, & à Bononiense duntaxat cive custodiuntor.

Cuncta insuper sacerdótia exteris alienigenisq; ne cõferuntor.

Nemo Judici, Prolegato, Legatóve his Apostolicis indultis privilegiis adversator.

Et, si secus factum fuerit, infectum esto.

IBIDEM.

D. M.

Ameliensis Pontifex Naccius hîc est Cæsar, qui vicem gerens legati Bononiensium, summa æquitate civibus jus reddidit, mox annum agens tertium & sexagesimum concessit orco.

Vixit, dum vixit, bene.

PROPE SCALAS, UBI ASCENSUS EST AD *sacellum, in quo sepulcrum divi Dominici marmoreum cernitur.*

Clemens VII. Pont. Max. habito secundo cum Carolo V. Imp.

V. Imp. hac in Bononia urbe colloquio, Romam profecturus, auditis ante Divi Dominici sepulcrum sacris, adstantibus pluribus Cardinalibus, ac aliis Prælatis, populique multitudine, singulis annis omnibus prædictum sepulcrum, ubi sacra ejusdem ossa quiescunt, nonis Augusti, quo die obiit, visitantibus, plenariam omnium peccatorum remissionem, & qualibet vice anni unius indulgentiam in perpetuum concessit. VI. Id. Mart. M.D.XXXIII.

In Dominici.

Hîc jacet Canolinus, Canolinorum gente ortus, annos LXXIII. natus, cujus in aurificina mirifica fuit ars, in sermone facundia, in forma dignitas, in vivendo integritas singularis, Anno Domini CIↃ CCCC. LV.

Ibidem ad monumentum Anglicæ nationis.

Hoc situs in tumulo est Gulielmus gloria gentis
Anglorum, quem mors traxit ad Elysios.
Nam modò festivos dum spectat ludere bombos,
Bombardæ fractus viribus occubuit.
Proh dolor ergo homini quanam fiducia Mortis,
Si jugulant etiam quos putat ille jocos?

Arturo Coo Anglico.

Quid fles viator, an quòd agnoscis tui
Civis sepulcrum patrio procul solo?
Nil nostrum ob hoc malignum fatum fuit:
Eadem, undecunq; prorsus in cælum est via.
III. non. Aug. Anno Domini M.D.V.

In Servorum.

In obitum Scipionis Bargelini Jurisconsulti Carmen ad Mortem.

Mors dicam tibi veriora veris:
Nunc quanquam tumulo cadaver hocce
Claudis, id nihil, id nihil putamus:
Virtus, fama, scientia hujus, & spes
Non possunt tumulo profano claudi.
Quid mors ergo tenes? quid assequuta es?

ITEM:

Quiq; tibi est genitor, quò sit tibi filius, idem
Et sibi sit natus, quò sibi sit genitor.
Quæq; sibi est genitrix, quò sit sibi filia, sitq;
Nata sibi hæc eadem, quò sibi sit genitrix,
Quæ sit alumna sibi, quò sit sibi dulcis alumnus,
Dulcis alumnus & est, quò sit alumna sibi,
Nec genitor, genitrix, nec natus, filia, alumnus,
Et nec alumna, alter Scipio semper eris.

IN MARTINI.

Joanni Baptistæ Civiatorio Bononiensi, J. U. consultissimo, qui, funere mersus acerbo, vix annos XXXXIIII. impleverat: Joannes pater mœstissimus, permittentibus Elephantuciis, posuit, Anno salutis M. D. XIII. Prid. Calend. Decemb.

I nunc & vigila, noctesq; absume legendo.
O curas hominum, cœptaq; vana nimis!

Στιγμὴ χρόνου πᾶς ἐστὶν ὁ βίος.

IN ÆDE SACRA MONASTERII *Misericordiæ.*

Joanni Gozadino viro cùm Juris Civilis prudentia, tum rerum gerendarum solertia præstantissimo; qui cùm in Archidiaconatu Bononiæ, & Protonotariatu Apostolico, in Præfecturis & Legationibus aliquot, egregiam Julio II, Pontifici Max. operam navasset, in ipso laudum suarum progressu est hominum expectationi ereptus: fratris filii patruo optimè merito P. P. Vixit annos XL. Obiit anno à partu Virginis M. D. XVII. IV. Cal. Sextilis.

IN LAPIDE TUMULI.

Joannes Gozadinus Jureconsultus, Archidiaconus Bononiensis, Apostolicus Clericus, & Referendarius ac Protonotarius, parentibus, sibi, fratri, & posteris.

Vanitas vanitatum & omnia vanitas.

IN

IN VILLA SUBURBANA.

CANIS.

Latrai à ladri, & à gli amanti tacqui.
Onde à Messeri & à Madonna piacqui.

Quod Germanicè, interprete Samuele Fabricio, sic sonat:

Wann dieb vnd mörder brachen eyn/
So thet ich weidlich bellen dreyn:
Wann aber buler kamen an/
So schwieg ich still/vnd ließ sie gan.
Derwegen ich von grossen Herrn/
Vnd auch von meiner Frawen gern
Gesehen/vnd gelitten ward/
Vnd ohn schlege gehalten zart.

Latinè verò sic:

Furem allatravi, parcens taciturnus amanti,
Sic placui dominis, sic placui dominæ.

IN CURIA.

Ad statuam Giganteam Herculis.

Hæc finxit novus ora mî Prometheus
Alcides vocor. heus abite monstra.

Responsio viatoris:

Nec finxit faciem tibi hanc Prometheus
Monstrosam novus, illa cùm deorum
Non sit effigies, vetus Prometheus
Cui vultus similes creasse fertur.
Alcides neq; tu lapis vocaris
Immotus, rigidus, tacens, tricorpor.
Sed nec jure homines vocare monstra
Monstrosus potes ipse saxeusq;,
Vel monstri soboles, vel ipse monstrum.

EPITAPHIUM CUJUSDAM PYRRHI.

Terreno Pyrrhus properavit carcere ad astra.
Quid mirum est? semper πῦρ loca summa petit.

IN FORO AD FONTEM.

Pius IV. Pontif. Max. in majorem civitatis usum deductam in forum ex montibus scaturiginem, illinc quoque in plateam hanc derivandam atq; exornandam mandavit. P. Donato Cæsio Episcop. Narn. Bonon. Gubernatore. M. D. LXV. ære pub. S.P.Q.B.

Felicitas publica.

ALIUD.

Incomparabile ô viator exemplum constantiæ atque continentiæ sancta integritate & inclyta fide illustre, bonarum & artium, cippus en aspice ut parvus tegit. Quid hoc quæris? Wencelaus Bernardus Olmonte ortus (Moraviæ ea urbs est, Julium montem vocant Latini) is unicus patri, nuper Bononiæ unico unicè salutem optans adferre amico, peste mortuus occumbit. Plura iste non capit lapis. Vale igitur, atq; his pia ossibus dic verba, si es pius. Vixit annos XXVIII. menses X. Obiit M. D. XVII.

ALIUD.

Hic ossa Augustini Cianzon Corsici Sardiniensis quiescunt, qui ob armorũ tumultus in foro Bononiensi excitatos, ex lege vivere desiit. Tibi pax viator. M. D. XVII.

IN SACELLO VIRGINIS MARIÆ.

Si pius es, perlege. Infelix aleator, amissa pecunia, Deiparæ imaginem in fronte templi repositam, pugione ita percutit, ut Servatoris filioli pedis digiti sint excussi. Ob facinus, immobile corpus repente concido; rumor increbuit, ab offensa imploro auxilium, exaudit cum filio pientissima, venia dignum faciunt. Vota ad S. Jacobum & Antonium persolvo. Populus hoc sacello virginem collocat. Anno 1405. 3. Octobr.

AD DOMINICI.

Ascanio magistro curiæ Rom. qui decimooctavo ætatis suæ anno in singulari certamine, cùm victor clementissimo animo hosti vitam donasset, de improviso ab eodem ingratissimo percussus, vitam amisit. Anno Domini 1551. 8 Julii.

IN

IN S. MARTINI.

Tumulus Alex. Achillini Bononiensis, Professoris Patavini.

Hospes Achillinum tumulo qui quaeris in isto,
Falleris: ille suo junctus Aristoteli est;
Elysium colit, & quas rerum hic discere causas
Vix potuit, plenis nunc videt ipse oculis.
Tu modò per campos dum nobilis umbra beatos
Errat, dic longum perpetuumq; vale.

IN S. PETRI.

Hic Vilhelmus erat Lucensis origine dictus,
Cui meritò nomen lucis origo dedit.
Sacra doctrina titulis & honore magistri
Lucens, Italicis lucifer alter erat.
Quod prius in speculo cernebat, lumine vero
Nunc cernit, deitas nunc patet ipsa sibi.
Post vitam vita fruitur, Mors pocula mortis
Huic dedit: ad vitam sumsit & hausit ea.
Augusti sibi prima dies fuit ultima vitae,
Hujus & ad vitam maxima prima fuit.
Anno milleno centeno septuageno
Octavo Domini, mors sibi vita fuit.
Ut moriens semper vivas:
semper vive ut moriturus.

IBIDEM.

Si doctrina, vigor mentis, facundia, virtus
Jus in fata habeant, salvus Agrippa fores.
Heu quàm rara ad eos solet adventare senectus,
Qui nimiis animi dotibus exsuperant.

AD S. MARIAE ANNUNCIATAE.

Parma parens, primos Mirandula cessit honores,
Declarat civem me Imola grata suum.
Ad se docta vocat me tandem Felsina; deflent
Artes me Medicae, docta cohorsq; virûm.
Deflent moesta urbeis ipsae, civemq; reposcunt
Imola, Mirandla, Felsina, Parma parens.

Joh. Baptistæ Theodosio Medico F.F. pientissimi P. P. Vix. ann. LXIII. Obiit M. D. XXXVIII. mens. Septemb.

AD PETRONII.

Aug. Zanettus Bonon. Pont. Cæs. q. Juris Doctor, Episc. Sebasten. Episc. Bonon. Suffr. & Vic. post graveis & diuturnos labores, de sempiterna quiete cogitans, Melchiori patruo causid. insigni, sibiq; ac post. S. O. M. P. Anno à Natali DEI & hominis 1512.

LEGES VILLICÆ SEU GENIALES, *prope Bononiam in amœnissimo prædio, dicto Casaltutula, foribus inscriptæ.*

Hanc villulam, atq; hunc agellum, qui animi aut valetudinis caussa inviserint, ne voluptas valetudinem, corporisve curatio voluptatem corrumpat; néve locus quâ sacer est, violetur, aut quâ cultus est, deseratur; hasce observando leges.

DEUM Opt. Max. proxima in æde primùm venerantor. Quidvis postea lustrando, se ubivis exercento, ubivis quiescunto, sed hoc citra languorem, cis sudorem illud. Servorum greges importunorum non modò à pomariis, sed procul ab utroque pomœrio interea excluduntor. Si quos tamen ministerii caussa voluerint, paucos & modestos introducunto, qui nec hilum attingunto, inconsultó villico. Eis abeuntibus, pro anni tempore, pro rerum copia & inopia, pro cujusque persona, flores, frondes, ramusculos, poma, olera, viritim villicus distributo. Quos ruris dominus ad prandium cœnámve invitarit, curæ, mœrores, tristitiæ in urbem remittuntor: voluptates honestæ, jocus, hilaritas remanento. Mensæ eleganter & splendidè sine luxu ac pompa, aprico opacóve loco pro anni tempore parator. Dapes solito lautiùs ac copiosiùs, sed ad vitam vivendam, non ad mortem maturandam, apponuntor. Pocula, quæ sitim pellant, non quæ hospitem obruant, potantor. Interim avium concentu & aquarum murmure se oblectanto. Iis silentibus, Jopæ, Amphiones, Orphei, loquaces compescendo, aureis mulcento.

cento. Remotis mensis atque arbitris suis, cuique convivarum mores paulo liberiùs pati, seni, juveni, faceto, dicaci vel ad ineptias usque, fas esto. Si qua licentiùs poti dixerint, fecerint; ea in urbe aliis narrare, aut omnino in memoria habere fas non esto. Scorta, scurræ, parasiti, præstigiatores, arioli, ac ejusmodi impurum & profanum genus procul arcentor. Aleis, latrunculis, scrupulis, talis, si qui se oblectare maluerint; nemini tunc vitio dator, modò fiat modicè, ne forte jacturæ dolor in gaudii, cui hic locus à majoribus dicatus est, sedes mœrorem induxerit. Hisce actis, in eodem sacello DEO item Opt. Max. gratias agunto. In urbem læti ludibundique abeunto.

IBIDEM.

Gaudentum locus hic; procul hinc discedite tristes.

MUTINENSIA.

IN MUTINAM JUL. CÆS. SCALIGER.

NEscit quo potius tumeat Rangonia tellus:
Tot se fama nova vertit in ora vetus.
Fama vetus, tot fama recens se vertit in ora:
Ut tituli numeros nesciat ipsa sui.
Mars catus invictis admiscet viribus artem:
Ardua sic gemino nomine bella docet.
At Venus ætherias cùm finxerit aurea formas,
Verborum adjunxit pondera picta modis.
Inde triplex liquidos animos inspiret Apollo:
Inde triplex nitida gratia juncta manu.
Nulla deest Erato. capiet te candida Pitho,
Ut mox oblitus tu videare tui.
Nescit quo potius tumeat Rangonia tellus,
Ergo nec dignum velle tumere putat.

In Cathedrali.

FRANCISCI CASTALDI
corpus hîc jacet, cui exulanti, quoniam afflictæ bello patriæ cum lectiſſima manu militum opem attulit, jure patria fuit reſtituta. Sed fata caveri nequeunt: eum namque nocte quadam domum redeuntem, plures, & armati, ſolum & inermem adorti, multis vulneribus confectum trucidarunt.

Ibidem

Bartholomæi Prignani.

Callimachum facili vicit qui Pindarum & ore,
Cognitus & plenè cui ſitus orbis erat,
Bartholomæus in hac Prignanus clauditur urna,
Qui tamen invita morte ſuperſtes erit.

In Carmelitarum.

LUCRETIÆ PARMENSI
Bergontiorum familiæ, ſplendore formæ, ac venuſtatis decore clariſſimæ; verùm pietate, & morum probitate, reiq; familiaris cura quàm longiſſ. clariori: Jacobus Molza conjugi amabiliſſimæ, cum qua per annos XXIV. conjunctiſſimè vixit, mœſtiſſ. poſ. Vix. ann. XXXIX. Ob. non. Cal. Majas M. D. LXXII.

Qua mortalis eram hic jaceo, at qua neſcia mortis
In prole, in claro ſum rediviva viro.
Si nullæ adfuiſſent deliciæ; nullæ adeſſent miſeriæ.
Quia deliciæ miſeriis; miſeriæ deliciis commutantur.

In æde Dominici.

GASPAR PETRAZANUS
Petra Petri Gratiani & Geminiani Pontifex, pro templis, cum templis, in templis, natus, educatus, exercitatus, vixit, egit, cecidit. Si patriam cernis, huic diverſos decrevit honores. M. D. ICVIII. Cald. Decemb.

Flamma ſacri juris, Flamen Jovis, optimus oſſa
PetraZanus habet Gaſpar in hoc tumulo.
Mactabat ſuperis; cecidit mactatus ad aras,
Ut cecidit pro diis, ſtat Deus ante deos.

IN AUGUSTINI.

SMERALDA MATELA,

quæ virum habuit Joannem Sadoletum, Jacobi amplissimi Cardinalis ex fratre nepotē, cum quo vixit annos x.v. mens. vi. & cum matrimonii nobilitate formam, cum forma pudicitiam, difficillima omnium societate conjunctam, virilemq; rerum adversarum tum in conjugio, tum post conjugium tolerantiam constantissimè servavit, & adversus primarios civitatis competitores viduitatem: hic sita est, post annos ætatis x x x v i. viduitatis i i i. v i. Calend. Sextil. ex testamento.

IN PETRI.

NICOLAI MACHELLÆ

monumentum.

Medicorum scientiâ, bonorum probitate omnium sui temporis præstantissimi; quorum utris longiore spatio antecelleret, dubium semper extitit. Vixit annos LX.

Alta cadunt vitiis; virtutibus infima surgunt.

IN FRANCISCI.

Sic ure, sic seca, ut in æternum parcas.

Ex constanti præteritorum memoria, & diligenti præsentium observatione, rerum futurarum cognitio adipiscenda.

Rerum amissarum summa sapientia oblivio.

Sumtus ne censum superet.

Diu apparandum est ædificium, ut ædifices celeriùs.

D. IMM. S.

Joanni Sadoleto Ja. f. Juris utriusq; scientia omnibus planè antecellenti, memoria incomparabili, ingenio præstantissl. fide, religione, temperātia supra vel eximiam laudem ad usq; dies extremos incolumitate perpetua & integra provecto: Jac. Sadoletus, ob pietatem & reverentiam, quòd ex eo nihil unquam aspexit, quòd imitando non opt. & temperatissimè se gereret: caro apud cives, memorato apud exteros: opt. patri vita functo, bene merenti: & Franciscæ Machiavellæ ejus unicæ uxori, matri suæ caris-

simæ viventi, & sibi fecit. Vixit pater annos LXXI. & obiit anno M. D. XI.

Locus decreto Collegii sacerdotum datus,
Senatu Populoq; Murinensi procurante.
Huic monumento præter tres hosce inferatur nemo.

RAVENNATIA.

IN RAVENNAM J. CÆS. SCALIGER.

Prima per Æmathias quondam vetus edita silvas
Adriacum secuit Thessala prora sinum:
Desertumq; solum, tristiq; informe palude
Muniit: atq; urbis nomen habere dedit.
Hæc belli sedes, gelido cùm miles ab axe
Proruit, & Grajos expulit inde duces.
Hinc sedet Illyrica prospectans prælia Nerei:
Ionius reduci cùm tumet æstus aqua.
Hinc oculus superiq; maris, terraq; jacentis
Excubat: hinc duris utraq; meta viris.
Si jungas solida liquentia marmora terra:
In medio tanquam cor metuenda jacet.

INSCRIPTIONES RAVENNÆ.

AD SEBASTIANI.

Ante portam templi S. Vitalis.

Ἐνταῦθα κεῖται ὁ στρατηγήσας καλῶς,
Ῥωμλὼ τε φυλάξας ἀβλαβῆ, καὶ τὴν δύσιν
Τρεῖς ἐξ ἐνιαυτοῖς τοῖς γαλλώοι * δεσπόταις
Ισαάκις τῶν βασιλέων ὁ σύμμαχος.
Ὁ τῆς ἁπάσης ἀρμενίας κόσμος μέγας.
Ἀρμένιος ἦν γὰρ οὗτος ἐκ λαμπροῦ γένους.

Τούτου

Τούτου θανόντος εὐκλεῶς ὁ σύμβιος
Σωσάννα σώφρων τρύγονος σεμνῆς τρόπῳ
Πυκνῶς στενάζει ἀνδρὸς ἐστερημένη.
Ἀνδρὸς λαχόντος ἐκ καμάτων ἀδιξίαν
Ἐν ταῖς ἀναβολαῖς ἡλίου, καὶ τῇ δύσει.
Στρατοῦ γὰρ ἦρξε τῆς δύσεως καὶ τῆς ἕω.

PORTÆ MARMOREÆ
versus mare.

CLAUDIUS SEVERUS CÆSAR AUGUST. Germanic. Pont. Max. TR. Pot. II. Cos. desig. III. Imp. PP. dedit.

A RAVENNA DUOBUS VEL TRIBUS MILIARIBUS *est columna saxea, cui insculpta sunt sequentia.*

In latere quod respicit Ariminum.

Heu cladem horrendam! hic ille percelebris ager est, viator, in quo acerrimè utrinque pugnantes viginti penè hominum millia conciderunt.

Inferius ibidem hoc distichon.

Hac petra Petrus donat Donatus Iberos,
Gallosq; hic cæsos, Casius hæc memorant.

Versus Ravennam.

Rejectus ab oppidanis amnem illac trajicit, acies instructas huc ductitat, cum prorege Hispano, Pontificioq; exercitu, indicto bello confligit.

Paulò inferius.

Paulo III. Pont. Max. sedente.

P. Donatus Cæsius Episc. Narnutriusq; Signaturæ referendarius, dum Æmiliæ præsideret, locumq; hunc conflictus, Ravennatis celebritate clarum diligenter explorasset, ne tantæ rei memoriam vetustas temporum aboleret, hoc erecto marmore conservandum curavit.

Versus flumen.

Heus viator, illic trans flumen castra metatus GLGA-

stus Foisseius Gallorum Ductor Ravennam oppugnat, murum aperit tormentis, & conatur irrumpere.

Senarii infrà scripti.

Videbis hospes huc parum attollens caput,
Inscriptus iste quid velit lapis sibi.
Recenset illam nempe cladem maximam
Galli atq; Iberi exercitus Æmilliam,
Quæ penè totam maculavit sanguine.

In quarto latere versùs Forum Livii.

Hinc post cruentam Gallorum victoriam Gastoni peremto, Hispanorum reliquiæ evaserunt. Postremò capitur Ravenna à victoribus, ac diripitur. Abi.

Inferiùs.

Gesta fuerunt hæc prid. Id. April. anno à partu Virg. supra sesquimillesimum duodecimo. Jul. II. Pontif. Max. Christianam Rempub. gubernante.

Ad Sebastiani.

Vas hoc Porphyriacum olim Theodorici Gothorum Imp. cineres in rotundo apice recondens, sub Petro Donato Cæsio Narniensi Præsule Raven. tralatum, ad perennem memoriam sapientes Reip. Ravennatis P. C C. 1564.

In imaginem Mortis.

Excipit innumeros hominum brevis hora labores,
Et redit in cineres vita caduca leves.

Phoenix avis.

" *Securus moritur, qui scit se morte renasci;*
Mors ea nec dici, sed nova vita potest.

Pellicanus.

" *Magnus amor, permagna fides, quam maxima virtus,*
Alterius vitam morte parare sua.

Dantis.

" *Jura Monarchia, superos, Phlegethonta, lacusq;*
Lustran-

Lustrando cecini, voluerunt fata quousq;.
Sed quia pars cessit melioribus hospita castris,
Auctoremq; suum petiit felicior astris;
Hic claudor Dantes patriis extorris ab oris,
Quem genuit parui Florentia mater amoris.

VIRTUTI ET HONORI.

Exigua tumuli Dantes hic sorte jacebas,
Squallenti nulli cognite penè situ.
At nunc marmoreo subnixus conderis arcu,
Omnibus & cultu splendidiore nites.
Nimirum Bembus Musis incensus Hetruscis
Hoc tibi, quem inprimis hæ coluere, dedit.
Anno sal. 1483. 6. Kal. Jul. Bernard.
Bembus prætor ære suo P.

ALIUD.

Alexandro Trabero, nat. Suevo, Equ. Cæsareæ militiæ & Pontificis in Provincia Flaminia duci solertissimo, qui per annos 40. virtute avita, generis antiquitate & prudentia, Regum Principumq; in Italia & Germania indefesso studio castra secutus est, cum laude victoriæ signa reportans, fatô Ravennæ extinctus, hic summo mœrore, sexagenario major, deponitur. Tota cohors Germanica officii ergo B. M. F. C. M. D. X L I. XII. Cal. Jan.

TUMULUS

P. NUMI CAR.

Linguam habui Charitum, & Palladis, ora Diones.
Non perii, mors est splendida vita bonis.

AD VITALIS.

Jac. Arigonius heic situs est. Hominem mors exstinxit anno ætat. suæ 53. sed exstinxit uno in homine multas virtuteis: artis medicæ scientiam eximiam: perpetuam in omni vita continentiam: denique pietatem in Deum, humanitatem in omnes homines mirificam: quæ sublata ex oculis vigebunt in animis memoriaq; multorum. Jo. Arigonius nepos ac Medicus P. &c.

AD APOLLINARIS.

Propagatori Rom. Imperii: Fundatori quietis pub. D. Fl.Constantino, Max. Victori. semper Aug. divi Claudi Nepoti: Divi Constantini F. Sertorius Silanus v. P. Præpositus Fabricæ devotiss. N.M.R.E.

LORETANA.

TEMPLI PORTÆ INSCRIPTUM LEGITUR:

INtrantes cum armis, excommunicati sunto.

IBIDEM.

Hæc est sancta domus, tenuit quam virgo Maria,
Cum puera Jesu pauper in orbe manens.
Hæc est sancta domus, lustrat quam virgo Maria,
In cælo residens, gloria magna Deo.
Felices illi queis tantum visere templum
Contigit, & gratias obtinuere Dei.
Vos ergo pueri Christum, vos læta juventus
Ducite, cantantes carmina læta, choros.

ITEM.

Hoc est sacellum, quod Mariæ matris Dei cubiculum fuit, ex Asia per immensum mare angelorũ opera in Europam tralatum: in quo & nata Maria, & educata ad annum XII. cæleste in eo accepit nuncium, atque ex Deo concepit.

Ferdin. Rom. Ung. Bohem. rex, Arch. Austr. ex voto pro salute, & in memoriam dulcissimæ conjugis Annæ, hanc ejus argenteam effigiem D. Mariæ virgini dedit consecravitq;. ☉. Anno sal. 1547. d. 27. Jan. æt. 43. m. 7. d. 5.

ANCO-

ANCONITANA.

IN ANCONAM JUL. CÆS. SCALIGER.

DEvictrix pelagi tutis anfractibus Ancon
Ostentat placidi commoda rara sinus.
Nimirum Dea, quæ voluit capere urbis honores,
Lenia sic voluit reddere sceptra maris.

INSCRIPTIONES.

In Palatio Gubernatoris.

Sint procul insidiæ, fraudes, discordia, bellum.
Hac honor & virtus cum Jove carpit iter.

Item.

Alma fides, proceres, vestram quæ condidit urbem,
Gaudeo in hoc sociam vivere posse loco.

IN PORTU

Arcus Trajani.

Imp. Cæs. Divi Nervæ F. Nervæ Trajano opt. Aug. Germanico, Dacico, Pontif. Max. Trib. Pot. XVIII. Imp. XI. Cos. VI. PP. providentiss. Principi S. P. Q. R. quòd accessum Italiæ, hoc etiam addito ex pecunia sua, portum tutiorem navigantibus reddiderit.

MARMOR DACICUM TRAJANI.

Providentia Aug. verè Pontificis, virtus Romana quid non domet? sub jugum ecce rapitur & Danubius.

Manilii Marulli tumulus.

Manilio Marullo patria Constantinop. vetustiss. Marullorum genere nato, qui ex D. D. Gordianis Marullis Rom. Imp. originem ducunt, omnibus virtutibus honestisq; moribus prædito: à Turcis fortunis ampliss. spolia-

to, patriaq; ejecto: summis magistratibus, legationibusq; variis, terra marique laboribus, vita denique Idibus Novembr. Anconi defuncto, Philippus, Theodorusque filii parenti pientiss. qui vixit annos L X X X X V. pos. An. sal. M. C C C C C.

ALIUD.

Flens primùm has auras hausi puer omine diro,
Flebilis erepta vita fuit patria.
Nunc quoq; flens morior, ne quid non flebile restet:
Hæc est humani conditio generis.

EUPHROSYNES TARCHANIOTÆ, Man. Marulli uxoris.

Quænam hoc in tumulo tegitur matrona? venustam
Ille pudicitiam dixerat, hæc eadem est.
Quod genus? Inachidi. generis fortuna? beata.
Sed cecidit patria deficiente sua.
Quis torus? unus, & hic felix sine lite, Marulli.
An mater? sero pignore fecit avum.
Quæ vita? in tenebris, quæ causa indigna doloris?
Occasus patriæ, servitiumq; grave.
Ecquem cum patria luxit? fratremq; patremq;:
Sed quas felices diceret esse animas.
Felices nimirum animæ, sed & hæc quoq; felix
Fœmina tam rari pectoris in tenebris.

PHILIPPI MARULLI MANILII patris.

Siste hospes, atq; hæc verba, si placet, lege.
Neq; enim rogamus nisi lubentem quempiam.
Ego Philippus hic Marullus contegor.
Posuit superstes filius Manilius,
Uxorq; Thoma. hoc satis, cætera alii.
De Marullo ulterius proloqui nefas.

MICHAELIS TARCHANIOTÆ Euphrosynes patris.

Parce hospes, cineresq; pios ne læde profanus,
Si nescis, castis hæc loca sola patent.

Nec

Nec te privata moveat quòd claudor in urna,
Hæ quoq; fortunæ non mea cura fuit.
Longè, hospes, longè tamen erras, si mea credis
Nomina in exiguo tota reposta solo;
Quæq; tot ob patriam pugnando vulnera passus,
In cineres mecum versa abiisse leves.
Atq; utinam ob patriam tantùm, nec dicerer hospes
Cum patria & natis oppetiisse tribus.
Quos ego suprema comites hortatus in hora,
Vincere dum nequeo, pro patria perii.

TUMULUS

MICHAELIS TARCHANIOTÆ MARULLI EUPHROSYNES TARCHANIOTÆ ET MANILII MARULLI F. Philosopho & Poëtæ præstantissimo.

Dum floruit magni decus Byzantii
Maryllus, alti lucidam Jovis domum,
Laudesq; factaq; omnium extulit Deûm.
Visa suorum cæde, patria ignibus,
Leto parentum, fortis exilium tulit,
Sacris operatus Musicis, fluvio perit,
Aliis dolendus. ipse quæ praviderat,
Æternitatis templa, non miser, colit.
Plectro & decorus aureo, & tota gravis,
Grajam facit cantu stupere Pierin.

PAULI TARCHANIOTÆ EUPHROSYNES fratri, Marulli avunculo.

Quòd procul Inachiis tegeris carissime ab oris.
Desine de fato Tarchaniota queri.
Una eadem terra est, quam cernis, ubiq; locorum,
Nec minus Elysium hinc, aut minus inde via est.
Nam nobis mandata satisq; superq; dedisti,
Tot rerum invictus pondere & exilii.

ANTE TEMPLUM CORPORIS *Christi.*

Hic est cibus, qui plenè reficit nō corpus, sed animam;

non ventrem, ſed mentem. Si quis ex hoc comederit, vivet in æternum. Chriſti Dei Opt. Max. Euchariſtiæ honori Collegium hoc templum dicavit M.D.LVI.

IN HOSPITIO MERCATORUM.

His cives complector, opum quos cura fatigat.

IN S. CYRIACI.

Solus in obſcuris degens Hieronymus antris,
Hîc recubo montis accola Cimmerii.
Unde mare & terras tenebroſumq; aëra circum,
Et video cælum, quod colo, ſydereum.

PISAURENSIA.

IN PISAURUM JUL. CÆS. SCALIGER.

HIc Romæ fulſit primùm ſpes ultima vitæ:
Unde loco atq; urbi nomina ducta canunt.
Dum Gallus Romana actis imitatur avitis
Arma, premens arma Romula victor adeſt.
Poſtquam è ſollicita poſuit diſcrimina mente:
Torpuit occulto dextra ſoluta metu.
Ah quid agis ſoboles priſcorum invicta deorum?
Rerum, non auri ſumma petenda tibi eſt.

IN PALATIO FRANCISCI FRONTINI.

Conſule antè opus.
Ne cede malis.
Nemo ſibi naſcitur.
Quod adeſt boni conſule.
Delibera tardè.
Patientia finit opus.
Omnia poteſt exercitatio.
Vigilias lęnit quięs.

Regium est postera illustrasse.
Nihil sine numine divûm.
Labor ex nihilo aliquid.
Virtus est os animæ.
Perseverantia coronatur.
Sollicitudini omnia prosperè.
Senesco addiscens.
Mortalium vita brevis.
Nosce te ipsum.
Nihil citra pulverem.
Somnus ab oculis.
Verum decus in virtute.
Amicus usque ad aram.

In ædibus supra januam.

Hîc in te descendens tecum semper habita.

LABORUM QUIETI: REFOCILLATIONI SPIRITUS.

IN HORTO DUCALI.

Statua loquitur.

Veneri vixi æmula. Saxo occuluit delicias livor. Pietate artificis æternùm vivebam, nisi me vidisset marmoream Venus.

IN VILLA DUCIS.

Fr. Mariæ Duci Metaurensium à bellis redeunti, Leonora uxor animi ejus caussa villam exædificavit, pro sole, pro pulvere, pro vigiliis, pro laboribus, ut militare negotium, quiete interpo[illegible] clariorem laudem fructusq; uberiores pariat.

ARIMINENSIA.

IN ARIMINUM J. CÆSAR SCALIGER.

Prisca fui quondam civilis meta furoris:
Sed non fortunæ meta futura fui.
Non tum arma togæ, non cessit laurea linguæ.
Cæsaris est facere, haud sub Cicerone loqui.

INSCRIPTIONES.

IN PUBLICI PALATII CÆNACULO QUOdam, *in parietibus circumquaq; historiæ depictæ visuntur, cum subjectis inscriptionibus.*

I. Ariminum à Comitibus Herculis conditum. Cato de orig.

II. Lucius Ausaponius bonus civis, deduxit coloniam Ariminum.

III. Annibale victore, Imperium populi Rom. stetit Ariminensium subsidio, inter XVIII. Rom. colonias.

IV. L. Sempronius Cos. compositis Siciliæ rebus oram Italiæ legens, Ariminum pervenit.

V. C. Cæs. militibus præmissis, mulis ad vehiculũ junctis, nondum die illucescente Ariminum occupavit.

VI. Inter meliores, ditiores, pulcriores Italiæ civitates, Ariminũ à III. viris militibus in prædam concessum.

VII. Augustus Cæsar, quò urbs faciliùs adiretur, Arimino tenus Flaminiam munivit.

VIII. Vespasianus & Titus Cæsares Arimini invenere, M. Aponium C. & L. Tertalam CXXXVII. annos vixisse.

IX. In Ariminensi agro, in villa Galerii, loquutus est gallus gallinaceus.

X. Concilium, cui beatus Hieronymus interfuit, Arimini est celebratum.

XI. Arimi-

XI. Ariminum à Gothis obſeſſum, per Belliſarium & Narſetem Duces Juſtiniani liberatum.

ALIA VETUS INSCRIPTIO.

Cajus Marius Coſ. VII. Pater Trib. Pleb. Q. Auguſt. Tribunus militum. Extra ſortem bellum cum Jugurtha Rege Numidiæ poſtquam geſſit, eum cepit, triumphans in ſecundo conſulatu ante currum ſuum duci juſſit. Tertium conſul abſens creatus eſt. IV. Conſul Teutonorum delevit exercitũ. V. Conſul Cimbros fudit, ex illis & Teutonis iterum triumphans, Remp. turbatam ſeditionibus Trib. Pl. & Prætorum, qui armati Capitolium occupaverant, VI. Conſul vindicavit. Poſt LXX. annum patria per arma civilia pulſus, armis reſtitutus, VII. Coſ. factus eſt. De manubiis Cimbricis & Teutonicis ædem Honori & Virtuti victor fecit. veſte triumphali, calceis patriciis, &c.

IBIDEM.

Q. F. Maximus Dictator, bis Coſ. V. Cenſor. Sacrorum II. Æd. Cur. Q. II. Tr. Militum. II. Pont. Augur. Primo conſulatu Ligures ſubegit, ex iis triumphavit tertiò & quartò. Hannibalem compluribus victoriis ferocem ſubſequendo coërcuit. Magiſtro equitum Minutio, cujus populus imperium cum Dictatoris imperio æquaverat, exercitu profligato ſubvenit, & eo nomine ab exercitu Minutiano pater patriæ appellatus eſt. Conſul V. Tarentum cepit, triumphavit. Dux ætatis ſuæ cautiſſimus, & rei militaris peritiſſimus habitus eſt. Princeps in Senatu duobus luſtris lectus eſt.

AD FRANCISCI.

Sigiſmundus Pandulfus Malateſta Pandulfi F. ingentibus meritis, probitatis, fortitudinis, generi ſuo, majoribus poſteriſq;.

Sum Sigiſmundi Malateſtæ è ſanguine gentis
Pandulfus genitor, patria Flaminia eſt.

FONTIS.

Pauli III. P.M. munus.

TUMULUS

THEMISTII BIZANTINI, Philoſophorum ſua tempeſtate principis; reliquum Sigiſ. Pandulfus Malateſta, Pand. F. belli Pelopon. adverſus Turcarum regem Imp. ob ingentem eruditorum, quo flagrat, amorem, huc adferendum, introque mittendum curavit. M. CCCC. LXV.

INSCRIPTIO AD RUBICONEM FL.

Juſſu mandatúve P. R. Cos. Imp. Trib. mil. Tiro, commilito armate, quisquis es, manipulariéve centurio, turmæve legionarie, hîc ſiſtito, vexillum ſinito, arma deponito, nec citra hunc amnem Rubiconem ſigna, arma, exercitum, commeatúmve traducito. Si quis ergo hujusce juſſionis adverſus præcepta fecerit; adjudicatus eſto hoſtis P. R. ac ſi contra patriam arma tulerit, penatesq; è ſacris penetralibus aſportaverit. Sanctio plebiſciti Senatúsve conſulti. Ultra hos fines arma ac ſigna proferre liceat nemini. S. P. Q. R.

IN TEMPLO MALATESTARUM.

Σιγισμοῦνδος Πανδούλφος Μαλατέστας, Πανδούλφου, πλείστων τε καὶ μεγίστων κινδύνων κατὰ τὸν ἰταλικὸν πόλεμον περισωθεὶς νικηφόρος, ὑπὲρ τῶν οὕτως εὖ πραχθέντων ἀνδρείως καὶ εὐτυχῶς Θεῷ ἀθανάτῳ, καὶ τῇ πόλει, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ περιστάσει τυχών, εὐξάμενος, μεγαλοπρεπῶς ἀναλώσας ἤγειρεν, καὶ μνῆμα κατέλιπεν ὀνομαστόν τε καὶ ὅσιον.*

FULGINIÆ.

Salve ſtella maris, lucens per ſecula cunctis,
Quæ geris in gremio qui Deus eſt & homo.

IN ADITU TEMPLI.

Pulcrum fuit naſci, ſed ſalubrius redimi.

ALIUD.

Ad mortem properas, vel ſi hic paulùm ipſe moreris,
Siſte gradum, cœptum tutius ut ſit iter.

Tutum

Tutum iter ad mortem, tutum si vivere temnas
Ut vivas. vita hæc cura sit una tua.

Ugolino Crispolto Perusia genus & nobilitatem, Vectonium sedem & honestas opes, Fulginia uxorem & urnam dedit.

FANENSIA.

IN CATHEDRA JUDICIS.

SUB GIGANTE PORTANTE cælum in humeris.

NOn levius fert pondus optimus Senator. Loquuntur multi, pauci dicunt.

AD CAMILLI.

Justitiam rectumq; sequi monstrante Camillo
Discite: sitq; dolo vincere turpe viris.

ITEM.

Impietas pietate nova depulsa parentis
Pro patria in patriam nos docet esse pios.

ITEM.

Pugnant tergemini per mutua vulnera fratres
Asserere imperium, non sibi, sed patriæ.

ITEM.

Pro patria certamen obi, tibi candidus ales
Fiet, opemq; feret, sit licet ipse niger.

ALIUD.

Mollit, agit, nectitq; aures facundia, sed non
Labem animi eloquio tollere lingua potest.

Quod si Reipub. opes tum in sua quisq; privata commoda, tum in cujusvis gratiam profundere decrevistis; ad illum saltem P.C. angulum reservate.

SENENSIA.

IN SENAM JUL. CÆSAR SCALIGER.

Cum premere invictis vicinas viribus urbes
Martius imperii sollicitaret amor;
Abstinui, & justam colui sub pace quietem:
Summaq; judicii maxima, nolle, fuit.
Quot nam oblita sui, quæ regna aliena petebant?
Ut mea sim, pro me sit potuisse satis.

INSCRIPTIONES.

IN LITHOSTROTO SUMMI TEMPLI *imagines Sibyllarum positæ, an. 1482.*

I. SIBYLLA
ALBUNEA, *seu Tiburtina, quòd Tiburi pro Dea coleretur.*

Nascetur Christus in Bethlehem, annunciabitur in Nazareth, regnante Tauro Pacifico, fundatore quietis. O felix mater cujus ubera ipsum lactabunt!

II. SAMIA, *de qua loquitur Eratosthenes.*

Tu enim stulta Judæa, DEUM tuum non cognovisti, ludentem mortalium mentibus, sed & spinis coronasti, horridumq; fel miscuisti.

III. PHRYGIA, *quæ Ancyræ vaticinata est.*

Tuba de cælo luctuosam emittet vocem: tartareum chaos ostendet dehiscens terra; venient ad tribunal DEI reges omnes: DEUS ipse judicans pios simul & impios, tum demum impios in ignem & tenebras mittet; qui autem pietatem tenent, iterum vivent.

IIII. HELLESPONTICA *in agro Trojano nata, quam scribit Heraclides tempore Cyri fuisse.*

In cibum fel, in potum acetum dederunt; hanc inho- spitalitatis

ſpitalitatis monſtrabunt menſam. Templi verò ſcindetur velum, & medio die nox erit tenebroſa tribus horis.

V. LIBYCA, *cujus meminit Euripides.*

In manus iniquas veniet: dabunt Deo alapas manibus inceſtis: miſerabilis & ignominioſus, miſerabilibus ſpem præbebit.

VI. CYMEA, *quam Piſo in annalibus nominat.*

Et mortis fatum finiet, ſomno trium dierum ſuſcepto; tunc à mortuis regreſſus in lucem veniet, primus reſurrectionis initium oſtendens.

VII. DELPHICA, *de qua Chryſippus.*

Ipſe tuum cognoſce Deum, qui Dei eſt filius.

VIII. CUMANA, cujus meminit Virgilius.

Ultima Cumæi venit jam carminis ætas,
Magnus ab integro ſeclorum naſcitur ordo.
Jam redit & virgo, redeunt Saturnia regna,
Jam nova progenies cœlo demittitur alto.

IX. ERYTHRÆA, *quam Apollodorus ſuam ait eſſe civem.*

De excelſo cœlorum habitaculo proſpexit Dominus humiles ſervos, & naſcetur in diebus noviſſimis de virgine Ebræa in cunabulis terræ.

X. PERSICA, *cujus meminit Nicanor.*

Panibus ſimul quinque, & piſcibus duobus hominum millia quinq; in eremo ſatiabit, & reliquias tollens duodecim cophinos implebit, in ſpem multorum.

AQUILÆ lemma.

Invicto poſita heic Carolo ſum Cæſare Quinto.

IN SERIE PAPARUM JOAN. IIX. *inſcriptio.*

Femina de Anglia.

IN DOMINICI.

Quisquis ab Hesperiis venisti sedibus hospes,
Accipe qua referas, si rediturus ades.
Perpetuò flendus jacet hic Antonius atra
Morte Dias. hoc te nolo latere, vale.

Ob. Ant. Dias Lusitanus 6. Id. Jul. an. 1541.

SYLVII, PII. II. P. M. PATRIS, ad Mariæ.

Sylvius hic jaceo, conjux Victoria mecum est.
Filius hoc clausit marmore Papa Pius.

AD DOMINICI.

D. O. M. Angelo Placito juveni Græcæ Latinæque linguæ peritiss. mira animi, generis & corporis nobilitate clariss. sexta ætatis suæ Olympiade defuncto, cujus mores, virtutesque omnes, intuentes Parcæ, senem putavere: Jo. Bapt. pater omnium infeliciss. æternùm lacrymans B. M. P. An. sal. 1522.

IN SACELLO UBI OLIM FUIT BIBLIOtheca *Æneæ Sylvii, qui postea dictus est Pius II. hæc ipsius elogia leguntur.*

Æneas Sylvius Picolomineus natus est patre Sylvio, matre Victoria, VIII. Octobr. Anno M. CCCC. V. Corsiani, in fundis gentilitiis.

Basileam ad Concilium contendens, vi tempestatis in Libyam propellitur.

Æneas Sylvius à Basiliensi Concilio in ulteriorem Britanniam orator, ac Scotiam ad regem Calixtum missus, à tempestate in Norvvegiam pulsus, & per Britanniam, regios speculatores eludens, Basileam revertitur.

Hic Æneas à Felice V. Antipapa legatus ad Fridericum III. Cæsarem missus, laurea corona donatur, & inter amicos ejus & secretarios annumeratur & præficitur.

Æneas à Friderico III. Imp. legatus ad Eugenium IV. missus, non solùm ei reconciliatus est, sed hypodiaconus & secretar. mox Tergestin⁹, deinde Senensis antistes cre-

Æneas

Æneas Friderico III. Imp. Leonoram sponsam exhibet,& puellæ ac regum Lusitanorũ laudes complectitur.

Æneas Senensis antistes ad Calixtum III. orator à Friderico III. missus, Pontif. ad bellum Asiaticum armat, & Patrum Principumq; omnium rogatione Cardinalis efficitur.

Calixto mortuo, Æneas Cardinalis Senensis acclamatione Patrum, apertisq; suffragiis Pontifex deligitur, & Pius II. nominatur.

Pius II. Pontif. Max. à Ludovico Mantuanorum Principe, classe in naumachiæ speciem exceptus, VI. Kal. Junii Mantuam ad indictum de expeditione in Turcas conventum ingreditur.

Pius II. Pontif. Max. Catharinam Senensem, ob innumera ejus miracula, inter divas retulit.

Pius II. cùm Anconæ expeditionem in Turcas acceleraret, ex febre interiit: cujus animam Eremita Camaldalensis in cælum efferri vidit. Corpus verò Patrum decreto in urbem deportatum est.

SUB SOCRATE ET CRATETE.

Huc properate viri: salebrosum scandite montem:
Pulcra laboris erunt præmia, palma, quies.

Sub quadam pictura.

Deum maximum & posteros offendi.
Utrisq; debeo; neuter mihi.

ALIBI.

Hoc hospes potes æstimare saxo,
Humani nihil esse non caducum.

ITEM.

Domenico da Siena, testa matta,
E qui sepolto, un huom senza vergogna,
Nacque, risse, & mori con tanta rogna,
Che cosi morto, morto ancor si gratta.

IN ARCE NOVA.

Cosmus Medices Dux Florentiæ & Senarum, Arcem, & unà Senensium quietem & securitatem fundavit. Anno 1561.

AD S. MARIÆ.

Castissimæ virginis templum casta mente ingredere.

IN TURRI.

Petrus Antonius de Allegretis hujus turris sublimitatem vetustate consumtam instauravit an. 1566.

AD FRANCISCI.

D.O.M. Quisquis es, si pius es, ne parcito lacrymis. Hieronymus Saracenus hoc parvo contegor tumulo: qui dum ab hostibus obsessam patriam liberarem, pectus clypeum pro civibus offerens, victoriam & immortalem mortem reportavi. Quæ superis, naturæ, patriæ, amicis, parentibus debui, persolvi. Si piè patriam amas, quæso ne invideas. In acerbissimam pietatem mœstiss. parentes P. P. quarta Olympiade nondum peracta. An. 1526. m. Quinct. d. 27.

IBIDEM.

Camillo Saraceno indolis ingeniique egregii puello, unico amplarum fortunarum hæredi, ex ponticulo à parietum structoribus malè fulcito delapso, & exanimato, Virginea mater, nunc vidua & infausta, fecit. cujus orbitate luctum nunquam finiendum, puerique casum lector condoleas. Vixit an. 9. m. 3. dies 8. & 20.

IBIDEM.

D.O.M. Nannem Marsilium, ne immortalis fieret (id enim de se promittebat) in XII. ætatis suæ anno immatura mors exstinxit: præclara Camilla, illa inquam Marsilii conjunx, delicias suas heic posuit, quæ generosæ prolis studiosa, dum mortaleis immortaleis Nannem & Mutium filios faceret, quod diis proprium; humano invidens ingenio, mors præripuit. An. 1533. d. 11. Novembr.

AD

AD AUGUSTINI.

Heleonoræ Piccol. Hieron. F. pudicitia inenarrabili, egregiaque forma præditæ, prudentia verò plus quàm fœminæ, diem suum obeunti, Augustus Chisæus uxori carissimæ suavissimæq; P.C.Ob.3.Id.Febr.1561.

IBIDEM.

Servatori Deo pacis custodi. Genio, Manib. & umbræ Georgii Ecard. civis Inspruchensis: Erasmi Mani de Fuchstadt Germanicæ cohortis præfecti primipili subcenturionis, qui illustriss. Joh. Baptista Archii Comite Proprætore, Tribuno, Senensi bello, Cæsaris secutus militiam, clarissimum decus sibi suisque peperit. Prælio verò quod apud Marcianum depugnatum est, pro sua virili Germanum nomen insigni gloria præstitit inviolatum. Decessit ann. sal. 1556. prid. Kal. August. ætat. suæ an.30.d. 7. flentes P.P. commilitones.

IBIDEM.

Margaritæ Griffolæ incomp. prudent. integrit. q. matronæ, conjugi cariss. qua cum 2. & 20. ann. conjunctiss. amantiss. q; vixerat: filiosq; 20. ex ea suscep. Scipio Verdellus, non tam senio quàm mœrore confectus, P. C. Vixit ann. 66. Obiit Kal. Jul. 1563.

IBIDEM.

Euphrasiæ ex Illiceór. Comitũ gente, Claudio Socino juveni nobiliss. desponsatæ, quæ, egregiam teneris in annis corporis pulchritudinem senili prudentia superabat. Hanc, dum illi Hymenæus lætus frequenti pompa jamjam nuptiales tædas accenderet, invida Mors atras faces præferens, in quarto decimo heu nefas ætatis suæ anno extinxit. Achilles Illiceus Comes, & Catharina Burghesia parentes mœstiss. P.P. III. Non. Mart. 1554.

IBIDEM.

Porciæ Saracenæ Jul. F. prole ac virtute fœcundæ, 7.

superstitib.lib. diem pudiciss. functæ, Virginia mater domo ejus penitus destituta, & Claud. Ptolemæus conjunx, omnium mœstiss. piè P. P. Vixit annos 32. m. 4. d. 7. Ob. prid Kal. Jul. 1553.

Vixit tanquam moritura.
Mortua est tanquam victura.

IBIDEM.

Aureliæ Petrucciæ Burghesii filię, cui nihil defuit quod fas esset optare, post annum alterum & 30, quàm terris ostensa est, cælo redditæ, Camillus conjunx lacrymans P. 4. non. Novemb. an. Dn. 1542.

IBIDEM.

Lact. Lúcarinus causid. Senensis, spiritum Deo, prolem Naturæ, labores Forti, probitatem Famæ, nefas herebo, ossaq; sepulcro. sibi vivens ac posteris D. an. sal. 1558.

IBIDEM.

Non ita multum curandum est eis, qui necessariò morituri sunt, quid accidat ut moriantur: sed moriendo quò ire cogantur. Christophorus Franciscònius, hoc sibi & posteris dicavit monimentum.

AD CARMELITAS.

Hieronymus Sermoneta Jo. F. hac urna trimulus conditur. Parentū vita, dum vixit; dum moritur, mors. Nunc orbi urbem & orbem, fastus & festa fastidiunt. 1501.

IN TEMPLO XENODOCHII.

Jo. Bucius Eques, hujus Xenodochii rector, Jacobusq; Pius frater, Gneaq; utriusque dilecta mater, ut domi in vita, sic post obitum heìc unà esse voluerunt. An. 1519. d 24. Aug.

ITEM:

Joannes Ugurgerius decreto publico heìc situs est. Decessit montis aperti clade an. sal. 1260. Is adeò auri abundans fuisse fertur, ut necessitatis tempore ultrò reip. duos

currus

currus auro refertos Reip. obtulerit, tantundem, aut plus etiam, sibi in ædib. reservans. Ob id etiã ædes in foro reliquis omnibus prominentiores ædificare cõcessum est illi. Item, ut primus civiũ in summo hoc templo sepeliretur.

D. O. M.

Campanus jacet hic nostri clarum decus ævi,
Eloquio resonans, carmine, & historia.
Nec tamen hic totus. sola hic sunt ossa. petivit
Cælum anima, ast orbem gloria, corpus humum.
Interiit corpus: vivit sed gloria: vivit
Spiritus. in solo corpore mors potuit.

Vixit an. L. Ob. an. sal. 1477.

ALIUD.

Humanis nulla est rebus fortuna perennis;
His mundi vicibus deniq; finis erit.
Ne querere afflictus, neu tu confide secundis;
Omnia sub parvo dispereunt tumulo.
Sed venerare Deum, si mox cupis esse beatus.
In cæca heu transfert tartara nos vitium.

Bonsignor de Cella Canon. Senen. & Doctor Pontificius hoc sibi mon. vivus P. 1505.

ITEM:

Illustri Joan. Bentivolo II. cujus si virtutem spectes, satis vixit; si ætatem, parum. Is cùm in exercitu Henr. II. Franc. regis alæ equitum magna cum laude præesset; ad paludem Clavis à copiis Florẽtiæ Ducis oppressus, in bello quod pro evertenda Senen. libertate gerebat, maluit in prælio fortiter occumbendo egregiam sui memoriã linquere, quàm fugiendo turpiter avitæ gloriæ deesse. Cornelius Bentivolus, & Anton. Gal. fratres mœstiss. P. P. An. Dn. 1554. Vix. ann. xx.

AD DOMINICI.

Impia mors rapuit quos huc Germania misit,
Et dedit his requiem relligionis amor.

D. O. M.

Nobilis ex claro majorum sanguine cretus,
Nicolaus Reibeis hac tumulatur humo.
Cui fortuna favens dederat naturaq; dextra,
In magno quæ sunt cunq; petenda viro.
Qui studii longi jamjam petiturus honores,
Præripitur patriis spesq; decusq; soli.
Sed mortalis erat, tumulus mortalia condit,
Spiritus in Christi vivit agitq; sinu.

Nic. Reibeisen Germanus Bavarus decessit an. Dn. M. D. LII. XXIV. m. April. ætatis suæ XXIIV.

AD DOMINICI.

Johannes Trugses, ex Waldersvvalde, nobili ortus genere, Juris Pont. Doctor, heîc situs est, numerans annos suæ ætat. 33. quũ Friderico Saxoniæ Duci Senę famulatur, diem clausit. An. sal. 1 4 9 4. Jan. die 24. prosecutus domini, & civium & consamulorum lacrymis piiss.

IBIDEM,

Heîc jacent ossa Georgii Franchi U. J. D. anima verò ubi in vita præparavit. Ob. 8, d. Maji, h. 14. An. sal. 1545.

ITEM:

Nemo me lacrymis plorat, nam mortua non sum.
Vivo sed in superis læta beata locis.
Marmore tu cinerem claudis Hieronyme conjux,
Ipsa sed ante Deum supplico ut astra petas.

Montanimæ Laurentii Boninsignii Equitis F. gratia & decore supra cæteras insigni. quæ vix. an. 25, cum viro 9, trib. liberis superstitibus decessit. Hieron. Petruccius uxori honestiss. & concordiali B. M.

Cur turbata fremit Pallas? cur Delia clamat?
Cur lacerat sævo nunc Venus ungue genas?
Occubuit quoniam sapientia, forma, pudorq;,
Cuncta puellari corpore juncta simul.

Prob

Proh mala sors hominum! nam quæ preciosa supersunt,
Continuò properat impia mors rapere.

EXTRA PORTAM CAMULIAM.

Cæs. Fridericum III. Imperat. & Leonoram sponsam Portugal. Regis F. hoc se primùm salutasse loco, lætisq; inter sese consultasse auspiciis, marmoreum posteris indicat monumentum. An. Dn. 1451. 7. Kal. Martias.

AD S. MARIÆ.

Hermes Trismegistus, contemporaneus Moysi. Suscipite literas & leges ô Ægyptii. Deus omnium creator secum Deum fecit visibilem, & hunc fecit primum & solum, quo oblectatus est, & valde amavit proprium filium, qui appellatur sanctum Verbum.

IN S. DOMINICI.

GERMANI CUJUSDAM EPITAPHIUM.

Vina dedere neci Germanum, vina sepulcro
Funde, sitim nondum finiit atra dies.

IN S. AUGUSTINI.

Quid lacrymis opus est conjux, quid plangere prodest?
Sunt sacrata Deo cantica grata magis.
Est commune mori, nulli vitabile. quid vis?
Hunc passum semper mors comitata fuit.
Pignus amoris habes nostri pro morte relictum,
Cujus prima dies hæc mihi summa fuit.

IN S. SPIRITUS.

Alexandro Ugolino, peditum Præfecto, suæ vitæ brevitatem in patriæ obsidione rerum gestarum magnitudine compensante, acerrimo tormenti ictu tandem sublato, Julius & Nicolaus fratres mœstissimi posuerunt, suæ ætatis anno XXIX. Idib. Aprilis M. D. LIV.

POTATORIS.

Vina dabant vitam, mortem mihi vina dedere;
Sobrius auroram cernere non potui.

Ossa merum sitiunt, vino consperge sepulcrum,
Et calice epoto care viator abi.

VALETE POTATORES.

IBIDEM.

Honorata Ursina puellarum decus, matronarum splendor, conjugum honos, pudicitiæ jubar, sanctimoniæ templum, virtutum & formæ cumulus, hoc brevi conditur sarcophago.

AD SANCTUM BERNARDINUM
extra muros,

PAULO VITELLIO,
A quibus non debuit injustè confosso, post condonatam, ut Christianum decet, injuriam religiosissimè mortuo, Anton. filius piiss. patri benemerenti. Vix. ann. LXII. mens. VIII.

IBIDEM IN CELLA.

Grata domus, genitor, frater, cariq; sodales,
Et quondam preciosa mihi terrena valete.
Sat me lethifera mundus dulcedine lusit,
Sat tenuit me falsus amor, discedo solutus
His laqueis, secura juvat jam claustra subire,
Nudus ab hoc pelago veniens ad littus amœnum,
Te bone Christe sequor; solus mihi sufficis unus,

IBIDEM.

In mundo spes nulla boni, spes nulla salutis.
Sola salus servire Deo, sunt cætera fraudes.

IN PRÆTORIO SENENSI AD IMAGINES
Julii Cæs. & Cnei Pompeii.

Hos pietate viros animis infigite cives:
Publica concordi dum sunt bona mente secuti,
Majestas Romana duces tremefecit & orbem.
Ambitio sed cæca duos ubi traxit ad arma;
Libertas Romana ruit, scissoq; Senatu
Heu licet & puero caput alta ascendere Roma.

VITER-

VITERBII
IN CURIA.

PRodesse velis semper: præesse rarò: obesse nunquam.

IBIDEM AD REGUM ET PRINCIPUM *Viterbiensium imagines.*

1. Magnus Osyris, primus heic coloniam P,
   Constantia civium arx munitiss.
   Florente repub. omnia bona suppetunt.
2. Atilas ab Osyride rex Coloniæ institutus.
   Bene gestorum memoria non senescit.
   Virtutes urbi vera sunt ornamenta.
3. Coriadus in principatu Atilanti successit.
   Honestum & decorum expetendum.
   Nefarium, remp. habere quæstui.
4. Jasius ex Coriado Jasiellas thermas invenit; & Cibellarium coluit.
   Seniorum vitæ Juniorum mores
   Publicum auget, Privatum dissipat.
5. Hercules nos Arbano Herculis oppido, ac insigni leone decoravit.
   Bonum consilium consultori optimum.
   Felix respub. ornata bonis civibus.
6. Tyrrhenus Derbus, Herculis nepos, à quo Tyrrheni & Derbienses dicti.
   Vir sapiens est civitatis splendor.
   Saluti pub. semper consulendum.
7. Janus horum omnium pater.
   Præmia magistratus, honor & gloria.
   Servata pace restituta felicitas.
8. Darron è Tyrrheno XII. oppida hac in regione condidit.
   Nihil præclarius, quàm bene de rep. mereri.
   Præferre patriam liberis regentem decet.

9. Desiderius Rex fecit fanum almæ Vulturniæ Lucomonæ. Hæc IV. castella muro cingens, Viterbium appellavit.
   Summum bonum civitati, optimè gubernari.
   Fortis & prudens.
10. Joan. Palæologus Viterbiensis Constantinop. Imp.
   Dux bonorum omnium veritas.
   Ab optumo longè ambitio relegata.
11. Joan. Palæologus junior familię ultimus heîc moritur.
   Frugalitas commune præsidium.
   Fama virtutum, tuba perennis.
12. Joan. Annius Viterb. historiam patriam illustravit.
   Labor æterni sator.
   Concordia civium firmamentum Reip.

DECRETUM JUL. CÆSARIS DE M. TUL. *Cicerone, inventum Viterbii.*

M. Tullium Ciceronem, ob egregias ejus virtutes, singulares animi dotes, per totum orbem nostris armis virtuteq; perdomitum, salvum & incolumem esse jubemus.

C. Jabolenus.

SUPRA JANUAM QUANDAM CURIÆ.

Modestè accedendum: Modestè recedendum.

IN ALIO CONCLAVI.

Semper adesse Deum cogita.
Nulla pallescere culpa.
Divinum semper excipito.
Tranquillitati comes unanimitas.

TICI-

TICINENSIA.

IN TICINUM J. CÆSAR SCALIGER.

Qua citus Eridani ditat Ticinus arenas,
Gratus honoratas hospitis hospes aquas:
Lux studiorum ingens: regum pulcherrima sedes,
Signat inexhausti jugera plena soli.
Devicta Italia, reliquis voluere relictis
Magnanimi hac potiùs parte sedere Duces.
Pace tua, Hesperia alma parens, hac dixero: quanta es?
Quantáve sum? totum es: pars tamen una placet.

INSCRIPTIONES.

IN FRANCISCI.

Baldus editiorem sortitus locum, hîc octo & decem supra centum annis obdormierat. M. D. X I X.

IN NOVO MONUMENTO EPITAPHIUM Baldi J. C. clariss.

Vita, labor, studium, divini cultus amoris,
Artes natura, regis fulgentia dicta,
Legales norma, pastorum calica jura
Ornant Baldi animam, qua pandent dogmata clara.
Quisquis nunc linquit mortalia pondera carnis,
Dulcia jam gestans auctoris pascua sumit.
Conditur hîc Baldus, Francisci tegmine fultus,
Doctorum princeps, Perusina conditus arce.

Obiit 1400. die 28. April. in aurora.

ALIUD EJUSDEM.

Filius Astraa, morum pater, artis alumnus
Casarea, verus relligionis honos.
Baldus Perusii ducens cognomen ab urbe,
Clauditur hîc, animam sidera summa tenent.

FRANCISCI CURTII.

Sacrarum interpres legum, sanctissimus olim
Franciscus, patriæ gloria magna suæ.
Quem probitas, quem cana fides, pietasq; decorum
Fecerat, hoc positum marmore corpus habet.
Obiit 1495. 3. Julii. Bernardinus Curtius gratus filius fieri jussit.

ALIUD.

Luitpardus Longobardorum Rex inclytus, ob translatum D. Augustini corpus, templum hoc simul & Abbatiale cœnobium religiosè inibi degentibus, cum dote instauravit. ANNO D C C. XVII. *Infrà*: Hîc jacent ossa Regis Luitprandi.

EPITAPHIUM ALCIATI, IN *æde D. Epiphanii.*

D. M.

Andreæ Alciato, Mediolanensi J. C. Comiti, Protonotario Apostolico, Cæsareoq; Senatori, qui omnium doctrinarum orbem absolvit, primus legum studia antiquó restituit decori. Vixit ann. LVIII. mens. VIII. d. IV. Ob. prid. Id. Januarii, anno M. D. L. Franciscus Alciatus J. C. A. B. M. P.
Ad sinistram: μηδὲν ἀνάβαλλόμενος.
Ad dextram: ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται.

ALIUD.

Christophoro Truchses, sacri Rom. Imp. hæreditario Dapifero, Baroni in Walpurg, Trib. milit. Cæs. in expeditione Africana ornamentis Equitis donato, D. Caroli V. Imp. manu.

Austriacum in Turcas bellum, Caroliq; triumphum,
Tunisiæ fauces, salsaq; stagna maris,
Virtutis monumenta tua immortalia præstant,
Corporis hic tantùm stat fugitivus honos.
Otho Gymnasiarcha FR. caris.
M. D. XXXV.

AD ARAM.

Si miraris opus, tantiq; hæc signa decoris;
Qualia sidereis sedibus esse putas?

EXTRA URBEM AD JACOBI
Jasonis J.C. *tumulus.*

Jason Mainus Jurecõsultus; Eques & Comes, quisquis ille fuerit, hîc requiescit.

Materia vincor. & tu vis ire viator;
Expediam. jacet hîc ille Magnus. abi.

EPITAPHIUM FRANCISCI BORSANI
nepotis Petrarchæ, infantis.

Vix mundi novus hospes eram, vitaq; volantis
Attigeram tenero limina dura pede:
Franciscus genitor, genitrix Francisca, secutus
Hos, de fonte sacro nomen idem tenui.
Infans formosus, solamen dulce parentum;
Hinc dolor. hoc uno sors mea læta minus.
Cætera sum felix, & vera gaudia vitæ
Nactus, & æterna tam citò, tam facilè.
Sol bis, luna quater flexum peragraverat orbem,
Obvia mors, fallor, obvia vita fuit.
Me Venetûm terris dedit urbs, rapuitq; Papia.
Nec queror. hic cælo restituendus eram.

IN ACADEMIA.

Quæ pater Wilhelmus, S R. Imperii hæreditarius Dapifer, Baro in Waldpurg, cùm hujus Academiæ Rector esset, gentilitia insignia facienda curaverat; Otho filius, in eodem magistratu post ann. XXXVI. restaurari jussit. Anno Dom. 1535. Scholares Acad. tum habebat 500. ex his Jurisprud. Studiosos 350.

IN MONASTERIO CARTHU-
sianorum.

Joannes Galeacius Vici Comes, Magni Matthæi pronepos, sub Galeacio patre ad magna institutus, rem militarem primus in Italiam reduxit, bellator indefessus, suo

auſpicio, & aliorum ductu, barbaros & hoſtiles exercitus, ſive injurias ulciſceretur, ſive ſocios & amicos defenderet, ſive regni fines ampliaret, occidione devicit. Regum gener atque ſocer, affinitates, amicitiam & ſocietatem cum potentiſſ. Regibus junxit; Religionem Dei amplexus, collapſa templa reſtituit: nova magnificè & opulenta extruxit; Hieroſolymis ſacellum & aras erexit: domi & bello diſceptator prudens, juſtus, magnificus, Papiæ Scholas, cujuscunque ſcientiæ Doctoribus annua ſalaria inſtituit: arces, partim * partim ſitu & natura validas munitiores, alias manu & opere inexpugnabiles fecit, gentes omnes à mari Tyrrheno ad Venetorum uſque littora ſub fidem & imperium redegit, ex gubernatore regni dominus & Dux creatus, ad excelſa rerum humanarum faſtigia viam affectabat, niſi in Italię jacturam fata interceſſiſſent. Conſtituit moriens cor Viennam Allobrogum, reliqua inteſtina ad Gallæcos deportari, & in ædibus divorum Jacobi & Antonii, oſſa verò in cœnobio Carthuſienſium juxta Papiam condi teſtamento juſſit. Vixit annos 47. m. 10. d. 19. Obiit 1402. Mediolani. Regnavit annos 24.

ALIUD.

Jo. Galeacio Vici Com. Duci Mediol. primo, ac priori ejus uxori, Carthuſiani memores gratiq; poſuerunt. M.D. LXII. die 22. Decemb. Vixit annos 47. m. 10. d. 19. Obiit M.CCCC.II. Regnavit annos 24.

AD SIMULACRUM DEIPARÆ.

Corpus virgineum Chriſti ſpectator adora,
Victima qui pro te ſanguinolenta fuit.
Hic tibi vitalis liquor eſt pragratior illo
Nectare, quod veteres antè bibere patres.

AD AUGUSTINI.

Michaëli Zieglero patritio Suevo. Qui plurimis cùm Germaniæ & Galliæ, tum Italiæ civitatibus peragratis, ob præclaras animi ingeniiq; dotes multorum gratiam conciliaverat, demum hoc Ticinenſi Gymnaſio adeò in omni virtutum genere excelluerat, ut non minùs in Philo-

ſophia

sophia quàm in Jurisprud. atq; in Musicæ modulis floret. quiq; cùm in Syrii ardoribus æstus leniendi causâ Ticino amni natans se credidisset; ejus vorticibus involutus, diem obiit. Anno 1564. Non. Quinct. æt. suæ XXVII. Jo. Corradus Cotvvitz, cui flebile desiderium reliquit, socius socio carissimo atq; opt. merito mœstiss. P.

Suevia me genuit, rapuit Ticinus, habet nunc
Urna brevis. calidis te lave lector aquis.

ALIBI.

Tegitur hoc lapide Joach. Curtius J. C. patriæ decus, vitæ speculum, pacis amator, præcipuus vitiorum osor. 1502. 3. Novemb.

AD CARMELITAS.

Hieronymo Tornello Jureconsulto maximo, quem ad intimam arcanamq; Juris sapientiam enucleandam, & ad totius exemplum sanctitatis & justitiæ, natura pepererat, hæredes Opt. M. mœstiss. ad tempus pp. Vixit annos LXX. Obiit anno M. D. LXX. X. Cal. Novemb.

Credite nunc vati augusto posse æquora claudi.
Cùm quicquid legum est, hac brevis urna tegat.

ALIUD.

N. Ripæ Jureconsult. primi nominis Senat. Duc. Com. Palat.

Helis Gentilis uxor, & sex liberi.

Hôc hospes potes æstimare saxo,
Humani nihil esse non caducum.

ALIUD.

Vita bonum mendax. longo dignissime seclo,
Hic tegit extinctum te Nicoline lapis.
Heu quantos Ticino luctus lacrymasq; relinquis,
Interpres legum consiliiq; pater!

AD CERTOSAM.

Jo. Galeacio Vici Comiti Duci Mediolan. I. ac pri-

ejus uxori, Carthuſiani memores gratiq; P P. An.1562. a. d. x x. Decemb.

Tituli rerum ab eo geſtarum.

1. Imperio auſpicioq; ſuo hoſtiles exercitus debellat.
2. Præturam militarem à patre accipit.
3. Finibus prolatis Dux Mediolanēſis ab Imp. Wenceslao creatur.
4. Papiæ liberalium artium ſcholas exſtruxit.

AD CARMELITARUM.

Reverend. Carmelita D. Archangelus Lafraconus Papienſis, infula Theologorum redimitus, Ticinenſi Gymnaſio vivens legit, legens obiit. legebat ut doceret, ſciebat ut bene ageret. Anno M. D. L X V. V I I. Cal. Decemb.

IN FRANCISCI.

Tegitur hoc lapide Luchinus Curtius Juriscon. patriæ decus, vitæ ſpeculum, pacis amator, præcipuus vitiorum malleus. Ob. M. D. I I. I I I. Novemb.

BOSCI.

AD S. CRUCIS.

Pius v. Giſlerius Boſchenſis, ex ordine Prædicatorum Pont. Opt. Max. à fundamentis erigi curavit. An.1571.

IBIDEM.

Pius Papa v. Boſchenſis, ex familia Giſleriorum oriundus, ordinem Prædicatorum profeſſus, diem mortis univerſaliſq; reſurrectionis præ oculis habens, à die aſſumtionis ſuæ ad apicem Apoſtolatus, monumentum iſtud erigi mandavit, pro cadavere ſuo reponendo, quomodo divinæ clementiæ viſum fuerit, ipſum ab hoc ſeculo nequam eripere,

CENTUM CELLIS.

Pius Papa v. P. M. hanc turrim S. Michaëlis, cum aliis xv. in littore maris pro communi securitate à fundamentis erigi & muniri mandavit. An. 1569.

PISANA.

IN PISAS.

Pisa vetus, victi spoliis Orientis onusta,
Invidiæ armavi livida tela trucis.
Sic nocuit vicisse alíis sic vicimus ergò.
Sic res est humili tutior arcta loco.
Mortales, sperate vices, nec credite Fatis.
Nam quod nos aliis, illa dedere mihi.

INSCRIPTIONES PISANÆ.

TUMULUS HENRICI VII. IMP.

Hoc in sarcophago non quidem spernendo, Henrici olim Lucenburgensis Comitis, & post hæc septimi ejus nominis Rom. Imp. ossa continentur, quæ secundo post ejus fatum anno, videlicet 1315, die verò 25. Sextil. Pisas translata summo cum honore fuere, hoc in fano ad hanc usq; diem collocata permansere.

Quicquid facimus, venit ex alto.

ALIUD.

En Catacusinus jacet hic Demetrius heros,
Martis honos Graji gloria magna soli.
Æacides alius, Pylius quoq; & alter Ulysses,
Florentinorum præsidiumq; ducis.

PROPE PISAS VIA FLORENTINA IN PONTE.

Siccitati paludum, agrorum cultui, cæli salubritati con-

sulens Cosmus Medices, Florentiæ & Senarum Dux, à partu virg. Anno 1558. Cal. Novemb.

IN CAMPO SANCTO.

Philippus Decius, sive de Dexio Mediolanensis J. C. celebri fama notiss. cùm primum locum studii in Jure Canonico & Civili tenuisset, Pisis, Senis, Florentiæ, Paduæ, Papiæ, & demum ultra montes in Gallia, revocatus in Italiam ab excelsa Florentinorum Rep. posteaquam stipendium 1500. aureorum in auro pro lectura consecutus fuisset; de morte cogitans, hoc sepulcrum sibi fabricari curavit, ne posteris suis crederet.

IN HANC INSCRIPTIONEM DECII epigramma Jani Vitalis.

Dum curat Decius sibi sepulcrum
Clarum marmore ponere eleganti,
Inscripsit titulos ineruditos,
Ut risum magis excitare possint,
Quàm laudare hominem undecunq; clarum:
Quod si non sibi cultius sepulcrum
Quàm doctos titulos & elegantes
Curasset, modò mollius jaceret.

IN SUMMO TEMPLO.

Imp. Federici III. Leonoram, Portus Galliæ regis filiam, conjugem, excipiente Wladislao Duce Slesiæ, Steriæ, ac Domino Texinensi comitante; invento hoc suæ antiquitatis tumulo, innovata sunt hæc insignia. Anno Domini M. CCCC. LII. IIII. Id. Febr.

ALIUD.

Matt. Curtio Ticinensi, qui Hippocratis Galeniq; vindex, salutis augurium egit, medicinamque exercendo & docendo, ipse valens semper, excoluit; monumentū hoc amplius quàm F. F. T. P I. Cosmus Med. Florentiæ Dux. II. ære suo P. C. An. 1564. Vix. ann. LXX.

Ἀγαθὴ ὑγιεία ἀλεξινόσῳ. ἱερὸν καὶ καθάρσιον πῦρ.

ALIBI.

ALIBI.

Matthiæ regis posita heic sunt ossa, probant quem
Fata fuisse hominem, facta fuisse Deum.

IN ÆDIB. MILITIÆ S. STEPHANI.

Cos. Med. Flor. & Sen. Dux II. sacram D. Stephani militiam, Christianæ pietatis, & virtutis bellicæ domicilium fundavit. Anno Christi M. D. LXI.

IN CAMPO SANCTO.

D. O. M.

Franciscus ill. gentis, nomine olim Sanseverinus, postea quam ejus majores stuprum per vim oblatum ulti, occiso Regis filio, Neapoli Pisas migrarunt, ex fuga, Martius Jureconsult. Canonicus Pisanus, Equés pius, gentis suæ solus superstes S.P. Kal. Mart. M. D. LXIX.

Gregorius XIII. Pont. Opt. Max. Patr. Bononien. antea vocatus Ugo de Boncampagnis, Pontificii & Cæsarei Juris consultiss. in cathedra interpres eximius; in foro Judex integerrimus: in Synodo Tridentina Catholicæ fidei Præsul studiosiss. in Senatu Cardinalis graviss. in omni vitæ gradu eodem tenore probitatis, prudentiæ, & humanitatis, nec non constantis & moderati animi fama præclarus: Joanni de Boncampagnis fratri patrueli J. C. præstantiss. probatiss. moribus, eximia pietate, omnibus deniq; animi dotibus ornatiss. Pisis cùm primo loco max. celebritate Jus interpretaretur, an. æt. suæ XLI. Sal. hu. 1544. extincto, hoc ad retinendũ jucundiss. agnationis memoriam, fieri mandavit. An. sal. 1575. Pontific. III.

SEPULCRUM NICODEMI.

Gamalielis, Nicodemi & Abidæ, patris, filii ac nepotis, ut Ecclesia docet, civium terrenæ ac cælestis Jerusalem, felici tempore Pisanorum traducta corpora, marmore sub novato conduntur.

D. O. M.

Bartholomæo Medici, Cẽturioni fortiss. qui cùm multa multis in bellis præclara facinora edidisset, à Cosmo Medice Florentinorum Duce Aretii primùm, mox Pisis tuendę arci pręf. est. Ibi cùm se strenuè fideliterq; gereret, incredibili suorum mœrore ob. annos natus 54. m. 4. d. 14. An. 1555. Kal. Decemb. Alexandra Bartholomæa, uxor mœstiss. viro optimè de se m. volens p. ann. 1573. Cosmo Medice magno Hetruriæ Duce imperante.

BAPTISTERII S. JOANNIS antiqua epigraphe.

An. Dn. 1246. sub Jacobo rectore loci, Guido
Pegarelli fecit opus hoc, quo gaudia cæli
Dat baptizatis totius fons bonitatis.
Et qui tam miro lavacro pia dona dedere,
Et qui consilium, precor hos Baptista tuere
Per Dominum Christum, fontem qui protegat istum.

IN BENEDICTI.

D. O. M.

Scisne viator? hos esse cineres Antonii Florentini, Philosophi suæ ætatis minimè secundi, Philosophiam hoc in gymnasio publicè profitentis: qui dum annũ ageret LII. proh dolor, bonorum cum lacrymis, obiit II. Id. Sextil. M. Bartholomæus Paciatetus Florentinus amico opt. P. M.D.LIII.

ANONYMI.

Dum parat hic studiis Astræam inducere mundo,
Astræa infertur raptus amore polo.

ALIBI SUB PICTURA SACRIFICII ABELIS & Caini, ille hunc hoc versu compellat.

Sacrum pingue dabo: non macrum sacrificabo.

Cainus verò respondens Abelo, hexametrum hunc retrorsum legendo, sic in pentametrum commutat.

Sacrificabo macrum: non dabo pingue sacrum.

IN

IN CATHEDRALI.

Quod vix mille boum possent juga juncta movere,
Et quod vix potuit per mare ferre ratis:
Busketi nisu, quod erat mirabile visu,
Dena puellarum turba levabat onus.

IBIDEM.

Si probitas, sensus, virtutum gratia, census,
Nobilitas orti, possent resistere morti;
Non foret extinctus hic præsul, qui jacet intus.

Iidem versus Panormi Siciliæ urbe, in sepulcro Friderici II. Imp. legi perhibentur: pro præsule hoc legendo, FRIDERICUS.

IN CAMPO SANCTO.

Quid spectas volucres, pisces, & monstra ferarum,
Et virides sylvas, æthereasque domos?
Et pueros, juvenes, matres, canosque parentes,
Queis semper vivum spirat in orbe decus.
Non hæc tam variis finxit simulacra figuris
Natura ingenio fœtibus apta suo:
Est opus artificis, pinxit viva ora Benozus.
O superi vivos fundite in ora sonos.

VERONENSIA.

IN VERONAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Italiæ canimus semper florentis ocellum,
Calliope nequeat grandius ulla loqui.
Aucta Deis, auctura poli Verona Quirites:
Quot cives, tot habens sidera digna Jove.
Non animi, non ingenii vigor acrior usquam.
Nulla creat plures Martia terra duces.
Transferre in cælum voluit sibi Juppiter. Atqui
Clarior in nostris maluit esse locus.

INSCRIPTIONES VERONENSES.

In nova urbis porta.

Verona non minùs nobilis, quàm antiqua civitas, ac priscæ virtutis memor, Venetæ Reip. beneficio, non solùm muros, injuriâ temporis corruptos, in melius restituit; sed ea quoque sibi templorum, viarum, pontium ac portarum ornamenta adjecit; ut publicorum ædificiorũ magnificentiâ, nulli urbium postponenda videatur. Tantum illi profuit bonorum Principum tutela ac favor.

Ad imaginem Justitiæ *in foro.*

Verona fidelis, secura quiesce sub numine & justo imperio Divi Marci.

Fide & charitate in æternum non deficiam.

In ipso Palatio ad imaginem Justitiæ.

Vos omnes moneo, cavete nostrum
Numen lædere. sum severa vindex.

Item.

Justitia è cælo terras dum prospicit alto,
Procedit recto tramite judicium.

Item.

Ancipitem timeat gladium, lancemq; bilinguem,
Qui temerat sanctæ fœdera Justitiæ.

In Curia ad imaginem pantheræ.

His maculis quanquam nullos offendo clientes,
Tu tamen ô Judex jus dabis absq; notis.

Item.

Te nunquam affectus moveant ratione carentes,
Sic erit & juri justitiæq; locus.

Ad

AD ALIAM IMAGINEM ANTERIORI parte virginem, posteriore leænam.

Mira arte artificis jungor regina leana;
Juncta ut sic placidis jura severa forent.

ITEM.

Quæ jus dicentem deceant contabere judex;
Ne quidquam facias à ratione procul.

ITEM.

Incurvos ungues, magnum & ne respice rostrum,
Ante oculos, judex, ora Tonantis habe.

ITEM.

Judicium ex animis purgatis rectiùs exit,
Clarior & puro est pectore justitia.

ALIUD.

D. O. M.

Illustri Leonhardo ex antiquiss. Imperialibus Bavariæ regulis, Comiti in Ortenburg, indolis & spei incomparabilis juveni, hanc mœroris & amoris sedem superstites sorores Veronica & Anna-Maria proh dolor contra votum dedicarunt: authore agnato Joachimo, ejusque filio Antonio procurante. Obiit die XVI. Julii, Anno M.D. LXI. Suæ ætatis undevigesimo, cùm ex gymnasio Patavino hanc sibi fatalem auram pauculos dies captasset.

In Amphitheatri, ea parte qua est renovatum.

JACOBO FOSCARENO.

Quòd amphith. instaurandum curavit, quódque ejus prudentiâ in max. Italiæ fruměti inopia, una Verona abundavit, Prætori, patriq; opt. Veron. D.P. M.D. LXX.

AD PROCULI.

Quòd Nicolai Barbadici operâ, consilio, liberalitate, solertia, difficillimo pestilentiæ tempore, Verona sit periculo liberata: urbano provisum otio: plebis egestati annonæ consultum: prætorium magnificè refectũ: obscuriores

carceres illustrati: amphitheatri arena sordibus purgata: prætura deniq; præclarissimè administrata: id Nicolaum Barbadicum bene & de civium commodo, pro sua majorumq; suorum dignitate, posterorumque exemplo bene gerendæ præturæ fecisse, sibiq; grata & esse & fore, testatum est D. Zenonis suburbium. 1526.

Ibidem in fano quodam veteri.

An. Dn. 1172. combusta est civitas Verona.
Propter peccata veniunt adversa.

IBIDEM.

Michaël Adosso Pictor, pauper natus, hæc cōmoda sibi suisq; posteris, præcipuis sudoribus & industria, sic annuente Deo, comparavit. An. Dn. 1574.

AD ANASTASII.

D.O.M. Janus Fregosius Ligurum Princeps, ac Venetæ Reip. terrestrium copiarum omnium præf. ubi fortiss. Ducis officia domi forisq; præstitisset, hac H.T.F.I. Hercules F. paternæ pietatis memor P.

IBIDEM.

Gerhardo Bolderio, suo tempore Physicorum principi. Francisc. & Matthæus nepp. P.P.

PROPE PRÆTORIUM, IN TEMPLO EXIGUO inter D. Scaligerorum monimenta.

Si canis hic grandis insignia facta peregit,
Mantua testis adest, quam sævo Marte subegit.
Scaligeram qui laude domum super astra tulisset,
Majores si Parca dies infida dedisset. An. 1328.

IBIDEM HUMI.

Sepulcrum Comitum de Nogarolis. 1210.

MARCI ANTONII TURRIANI.

Ante annos scivisse nocet. nam maxima virtus
Persuasit morti, ut crederet esse senem.

In Amphitheatro.

Hieronymo Mamoreo V. C. cujus incredibili studio dum urbi præest, quod temporum injuria huic amphitheatro perierat, reddi cœptum est. Veronenses P P. M. D. LXIX.

In area Prætorii.

Zach. Bar. Eq. Veronen. Præf. nonnullas in agro, tres in urbe arces instauravit: Prætorium hoc sublicium marmoreum fecit, forum ampliavit, curiam ædificavit, in penuria annonæ famem defendit, Rempublicã integrè gessit, æquale jus omnibus dixit. Ejus discessum populus lacrymis declaravit. M. C C C C. L X X V I.

Aliud vetus.

D. M. Mitrius, pius, dives, decrepitus, mendicans, luce carens, à tribus liberis & duabus libertabus expulsus, siti perii, sacrum mihimet constitui, hîc humatus sum, cineres & ossa. hos natos renuo, in hoc ut requiescant nolo, sobolem nego, privo posteros, omnes me legitote & finite. Vix. ann. C X X V. mens. I I I. d. I I. & nemini postero.

PARMENSIA.

IN PARMAM JUL. CÆS. SCALIGER.

INventum mediis preclarum nomen in armis,
Predita quo sit gens ignea Marte docet.
Ingenium rapidum facili flammatur ab ira:
Sed viget in patula pectore purus amor.
Magnanimo, precium est, non displicuisse pudori.
Hoc satis. officiis cedere turpe putat.

INSCRIPTIONES PARMENSES.

In Palatio ad insignia *Pauli III. Pont. Max.*

Pro Paulo Deus, pro nobis Paulus.

Item.

Qui pro te vis esse Deus, tu lilia serva.

In Templo B. Virginis.

Flore ævi in primo, primo in certamine Martis,
Beltrandus rapido saucius igne cadit.
Scilicet est longæ contraria gloria vitæ,
Nec nisi difficili quæritur illa via.

In Palatio.

Carolo v. Romanorum Imp. victori ac triumphatori semper Augusto, & de repub. Christiana bene merito S.P.Q.P.P.

Ibidem.

Maximilianus Romanorum Imp. voluntarios labores semper appetens, Reipub. bonum statum, atque dignitatem Imperii privatis commodis præponens, omnibus quietem parat.

Ad Bibliothecam.

Ingredere Musis sacer, nam & hîc dii habitant.

Ibidem.

Nullus amicus magis libet, quàm liber.

Ad caminum.

Præcipua domus utilitas & pernicies, ignis & lingua.

Aliud.

Notus eques populis de Calzanone Joannes
Jurisconsultus conditus hoc tumulo est.
Quem modò prætorem Genua & Florentia, Sena,
Mantua bis vidit, urbs Perusina semel.

Papiæ

Papia bis, superis gratus pietate fideq;
Possidet æternùm gaudia magna poli.
Petrus Joan. & Caspar fratri optimo F. an. 1484. 17. Julii.

ALIUD.

Stirpis Landmariæ divina humanaq; jura,
Bis sex natorum pignora, divitiæ,
Compositum ingenium, gravior facundia, mensq;
Ingenio & probitas integra, munda fides
Joanni Andreæ famam tribuere perennem.
Haud mota his rapuit perfida mors hominem.
Spes fallax, cassusq; labor, fortuna caduca.
Proh dolor, heu non est qui modò tantus erat.

REGIOLEPIDANA.

IN CARMELITARUM.

PROSPERI EPISCOPI.

HIc situs est Prosper, quo sancto Præsule gaudet
Regium, & hic cineres ossaq; sacra jacent.
Marmoreo monachi condunt pia busta sepulcro,
Namq; vetus turris fregerat alta cadens.

IN DOMINICI.

SIMONIS BRAMI.

Hoc tumulo Brami requiescunt ossa Simonis,
Regia se urbs tanto jactat alumna viro.
Felsina mirata est, Ferrariaq; ipsa docentem
Græca, Latina, artes Pæonis, astra, Deos.

IN FORO.

SUB BRENNI STATUA.

Brennus totius Saxoniæ Rex, Germani exercitus Im-

perator, cùm ea loca teneret, quæ Athesin Padumque interjacent; populos, qui adventantis in Italiam Odoacri metu in paludes sese abdiderant, in urbes suas restituit: Odoacrumq; ipsum per sororis nuptias sibi junctum post Orestis mortem Romanis conciliavit. Quibus compositis, cùm oppida ad viam Æmiliam posita, jam Gothorum adventu deprædata, non sine magna tantæ vastitatis admiratione peragraret; Regiũ Lepidi pervenit. Eam cùm, aliarum urbium exemplo, vacuam hominibus molestè ferret; ex duobus ibi Sacerdotibus, quos casu in templo latentes invenerat, certior factus, populum ad petram Scitulam (Bismantuæ petram hodie vocant) confugisse. eum in locum missis acturum legatis duobus, adjunctisque in itinere illis Sacerdotibus, nunciari civibus jussit, Regium ut redirent, ibi Brennum gratè eos accepturum esse, defensurumq; etiam ab injuriis barbarorum. Itaque cùm ipsi tanti Ducis audito nomine, spe pleni in patriam per Clodiam portam redirent; obviam exeuntem in urbis ponte Brennum habuerunt. Tum S. P. Q. Regiensis; qui cum C D. equitum præsidio, M. peditum instructa sub Rom. Imp. signis acie advenerat, mori præsentis Imperatoris majestate, equis descendere. quo spectaculo delectatus Brennus, pari humanitate ab equo desiliens, ingredientem Senatum amicè suscepit: qui portam deinde Clodiam semirutam, per eos ferè novem annos, quibus apud eos fuit, instaurandam curavit; adjecitque ab ea parte murum M. cubitorum: eam in posterum, ob gratam rei memoriam, Brennonam portam appellari voluit; pedestremq; statuam eam ob rem sibi in illa erexit: insculpiq; ibi præterea familiæ suæ insignia, pardos tres correpentes, jussit, notata literis ejus rei, in præsentem usq; diem, memoria.

SUB CAROLI MAGNI STATUA.

Carolus Francorum Longobardorumq; Rex, qui ob egregia ejus gesta Magni cognomentum tulit, omnibus tum corporis tum animi virtutibus præditus; Romani Imperii moderator opt. veræ religionis observator integerrimus, ejus eximia liberalitate, precibusq; Apollinei

tunc

tunc præsulis Regiensis, illi confinium Regii memoriam, in tabulis æneis incisam, & à Principibus Longobardorum jamdiu comprobatam, offerentis; eosdem fines nedum confirmavit, verùm etiam ultra terminos M. Æmilii Lepidi Regilli, fundatoris Regii Romanor. coloniæ, & sub eorum imperii legibus insignis ab ipsis olim pace belloque moderata, à finitimis ob monumenta & indulta deorum fortuitò flammis consumta, interceptos produxit, finibusque Mantuæ, Bononiæ, Lucæ, Parmæ, Ticini, Novocomi adjunxit; civitatemque ipsam instituendi gymnasii, aliisque quamplurimis privilegiis decoravit.

IN ARCU TRIUMPHALI
extra urbem.

Serenissimæ Margaritæ Gonzagæ optimæ Principis adventu læta cuncta sperantes, publicæ pietatis & lætitiæ signum.

AQUILA.
Auspiciis manifesta fides.

ANCHORA.
Tutela præsens.

PLACENTINA.

IN PLACENTIAM J. CÆS. SCALIGER.

Nobilis antiquo porrecta Placentia muro
Hinc hostem, hinc rapidas fluminis arcet aquas.
Raræ artes: gens scita, hilari sed dedita luxu.
Ingenium angusta vix patiuntur opes.

INSCRIPTIONES PLACENTINÆ.

In Sixti.

Multi nimium, nemo ſatis.
Non refert quà, ſed quò.

Ante hospitium Famæ.

Te vivo Octavi timeat quis Martis alumnos?
Quis Cereri metuat, cui noceatq́ malus.
Te duce tuta fides, duce te dant roſcida mella
Vel rigidæ quercus: te duce jura vigent.

MEDIOLANENSIA.

IN MEDIOLANUM JUL. CÆS. SCALIGER.

Compoſitos populos, validiq́ exordia regni
Excepit facili terra beata ſinu.
Creverat Auſonio commiſtus ſanguine Gallus:
Et dabat antiquo fortia jura Pado.
Tertia ſe adjunxit tantis Germania rebus:
Et ſtetit audaci fama parata manu.
Quævis ſimplicibus jactet ſe gloria ſignis:
Cùm triplex uni contigit aucta mihi.

INSCRIPTIONES MEDIOLANENSES.

In Xenodochio.

Heus Viator.

Imperatoribus Valentiniano, Gratiano, Valente & Theodoſio, quorum tempore Divus Ambroſius Mediolanenſi præfuit Eccleſiæ, in catalogo nobilium urbium his verſibus Mediolanum celebratur.

Et Me-

Et Mediolani mira omnia, copia rerum,
Innumeræ cultæq; domus, fœcunda virorum
Ingenia, antiqui mores, tum duplice muro
Amplificata loci species, populiq; voluptas,
Circus & inclusi moles cuneata theatri,
Templa, Palatinæq; arces, opulensq; moneta,
Et regio Herculei celebris sub honore lavacri,
Cunctaq; marmoreis ornata peristyla signis.
Mœniaq; in valli formam circumdata limbo.
Omnia quæ magnis operum velut æmula formis
Excellunt, nec juncta premit vicinia Romæ.

ALIBI.

Franciscus Sfortia Dux Mediolani quartus, qui urbis & gentis imperium soceri morte amissum recuperavit, ad sustentandos pauperes Christi dispersa alimenta congessit, atq; ex vetere arce ædes ampliter excitavit. Anno 1456. Prid. Id. April.

AD S. AMBROSIUM.

M. Antonio Majoragio, dicendi magistro singulari, Latinis Græcisq; litteris perpolito, & libris editis illustri, qui publicè docuit annos IX. Vixit XLI. Bartholomæus Comes uxoris fratri B. M. posuit.

IN SUMMO TEMPLO SFORTIADUM monumenta.

Sfortia avus, pater est Franciscus maximus ille,
Cui virtusq; parens, sors bona amita fuit.
Est Mediolanum patria hæc ditissima rerum,
Atq; hominum; generis nomina fecit avus.
Corpore, mente, manuq; vigens Polydorus in artes
Et generis titulos conspiciendus eram.
Præter spem præstare nihil, sed fas fuit. heu mors
Tam bona vota, heu mors, præcipitata tulit.
Natus an. 23. obii an. 1473. 10. Martii.

D. O. M.

Genitore Francisco sum Elisa Sfortia

Insignis, ut dotes modestiùs bonas,
Natura vel sors quas benigna contulit,
Pertranseam, primus vi opum, & domo, & fide
Baptista Vicecomes thori comes fuit.
Verùm novissime destinante nuptiis
Fato, poli hospes gaudeo in licentia,
Quando nihil nisi quod probum egerim. vale.

Nata annos 16. obii 1471. ult. Junii.

D. O. M.

Mentis consilio, robore dextera,
Et corde intrepido, ac ore alacri valens
Conradus colui militiam, toga
Cultor, conjugium, progeniem & opes
Sensi. & quaq; aderant munera cælitum.
Francisco nimirum Principe Principum
Fratre an glorier? hic omnibus ut bonis
Fortuna, & melior me fuit optima.

Natus an. 60. obii 1470. 23. Decemb.

D. O. M.

Nomen Borsus erat, genus parensq;
Unum, generis origo Sfortia ille,
Ille egregius eques, pedes, ducum & Dux
Me fratris voluit esse gloriosum
Francisco, ubi Mediolanensium auctus
Is re est, fore patriam hic speravi, opes, vitam,
Putem atq; reliqua, qua abstulit, potéstne
Mors sæva rapere Martios triumphos?

Natus annos 65. obii 1476. 14. Martii.

D. O. M.

Virtutis ergo, sanguine & indole
Clarum Leonartum à titulis avi.
Nec spiritus vim, nec bona corporis
Desiderantem Sfortiadûm domus
Illustris armis ut foret & fide.
Franciscus ingens dux pater & bonus

Christo

Christo dicavit, Protonotarium
Major fati vis properè abstulit.

Obii 1484. anno 18. Septemb.

D. O. M.

Nolito mores, patriam, genus, nec rem
Inquirere hospes, manibus meis tantùm
Lucem precare. orbi ipsa protuli lucem;
Urbi quietem, Sfortiæ dedi magno
Cùm maximum natu. quid astra, quid virtus
Possint, hic ostendit: parentem an agnoscas
*Me Luciam Francisci, & inclytam quam**
Urbs sensit & felicitatis autorem.

Obii anno 1450. 21. Januar.

ALIBI.

Joan. Jacobus Trivultius Magni Filius, qui nunquam quievit, nec alios quiescere passus est, hìc tandem quiescit ipse. Tace.

IN SUMMO TEMPLO.

Marino Caracciolo Neapol. illustri genere orto, qui plurimis pro Pontiff. Cæsareq; functus est legationibus. Primùm Carolo v. Imp. cùm ad Aquisgranum coronam acciperet, Anglos ei adjunxit, & Venetos. ac demum à Paulo III. Pontif. Max. in Cardinalium ordinem receptus, dum provinciam Mediolanensem ab eodem Carolo sibi creditam regeret; importuna morte, maxima cum Reip. Christianæ jactura, sublatus est. v. Cal. Febr. M. D. XXXIII. anno ætatis 69.

ALIUD.

Baptista Bagarottus Episcop. Bobien. & Comes, dum se mortalem animo volvit, vivens sibi P. An. M. D. XIX. Ne quid expectes amicos, quod tu per te agere possis.

BERNARDINI CORII TUMULUS.

Bernardine tibi Insubres debere fatentur,
Non minùs ac magno Roma superba Tito.

IN PRÆTORIO.

In controversiis caussarum capitales inimicitiæ oriuntur; fit amissio expensarum, labor animi exercetur: corpus quotidie fatigatur: multa & inhonesta crimina inde consequuntur: bona & utilia opera post ponuntur: & qui sæpe credunt obtinere, frequenter succumbunt: ac si obtinent, computatis laboribus & expensis nihil acquirunt.

IN PALATIO CUJUSDAM PRIVATI, *depicta varia animalia, notantia sequentes virtutes, additis elogiis.*

PAX.

Diligite hanc omnes, sine qua via demta salutis.

TEMPUS.

Regna mihi subsunt, reges me principe vivunt.

DESIDERIUM.

Latius imperium nulli, sed fructus inanis.

BENEFICIUM.

Hoc etiam mites gratiq; fuere leones.

NOBILITAS.

Nobilitatis opus, multos nescire, fatendum.

HONOR.

Vir contemnit opes, & vitam, accensus honore.

FAMA.

Quaritur haud nugis, sed factis fama perennis.

VIRTUS.

Fortunam superat virtus conjuncta labori.

POTENTIA.

Tempore succumbet, si justa potentia, nullo.

JUDICIUM.

Rectum ubi judicium non, est discordia fallax.

VICTORIA.

Officio interdum non armis vincitur hostis.

CON-

CONSILIUM.

Consilio quærenda salus, dum bella geruntur.

CLEMENTIA.

Imperii vires, ut res, clementia servat.

INTELLECTUS.

Ars atq; ingenium nubes & sydera scandit.

VERITAS.

Quæ latuere diu, mox improvisa patescunt.

MATRIMONIUM.

Hoc mundi interitum prohibet, si lege colatur.

GENUENSIA.

IN GENUAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Ditis opes Asiæ, & claros Orientis honores,
Quantaq; ab Euxino tunditur ora salo,
Pisanas acies, Tuscæ decora inclyta pubis,
Et traxi ad Ligures Gallica signa manus.
Subjectis domitas tenui cervicibus Alpes,
Et tremuit nostras Africa dura trabes.
Afflictus toties Venetus, quæ fugerat olim,
In patriis metuit tela petitus aquis.
Frustra Galle cupis: frustra es frustrator Hibere:
Frustra sæva ferox Insuber arma capis.
Vinco ego; cùm vincor, par est victoria damno:
Sumq; eadem domina, servaq; facta mea.

INSCRIPTIONES GENUENSES.

IN CURIA.

ANDREÆ DORIÆ, quòd Rempub. diutiùs oppres-

ſam in priſtinam libertatem vindicaverit, Patri proinde patriæ appellato, Senatus Genuenſis, immortalis memor beneficii, viventi poſuit.

AD MATTHÆI.

Majorum noſtrorum memoriâ Andreas Dorias afflictam patriam non deſeruit.

ITEM.

Philippus Doria Comes, veſtigia majorum ſequẽs, ſub vexillo Franciſci I. regis Chriſtianiſſ. propræfecto triremeis Andreæ avunculi in regnum Siciliæ citraduxit. In ſinu Salernitano cum hoſtium triremibus legitimè feliciſſimeq́; vario Marte conflixit, glorioſam tandem mirabilemq́; victoriam, Deo auſpice, adeptus eſt. Anno 1528. a. d. 28. April. Maximæ virtutis monumentum.

INSCRIPTIO PORTÆ
Gratulatoria I.

Annæ Auſtriacæ D. Auguſti filiæ, Hiſpanorum Reginæ, Inſubres erigebant.

PORTA II.

Immortalitati Auſtriacæ.

Divæ Annæ Auſtriacæ. Divi Maximiliani II. Romanorum Imperat. filiæ, Divi Philippi II. Hiſpan. Regis Cathol. adoptatiſſimæ ſponſæ, gratulantes expectatum ejus adventum Genuenſes pro tempore D D.

In quærendis regum affinitatibus publicæ conſulitur felicitati.

A ſummę cæleſtis pulcritudinis dignitate maxima naſcuntur connubia.

Dii deæque omnes propinquorum ſibi Regum natos muneribus ſuis alunt.

Aſcendas ô virgo, deûm cariſſima proles.
Nam ſumus hic quot habet noſtrum tibi numina regnum.
Æquatum eſt æquor, veniunt ad carbaſa venti.

PORTA III.

Divæ Annę Divi Maximiliani II. Imp. filiæ, ob gratiſſ.

ad has

ad has ditiones adventum, illiusq; jucundiss. in hac civitate præsentiam, Germani gratulabundi liberaliter posuerunt.

DIVO MAXIMIL. ROMANORUM, UNGARIÆ, BOEMIÆ REGI.

Qui gestas nomen proavi Rex Maximiliane,
Illius vincas fortia facta tuis.
Austriades patruus potuit plus Carolus ultra,
At tu cum divo patre Monarcha manes.
Sis felix, referas patruum virtute patremq;,
Sic te posteritas fortibus addet avis.

M. D. LXIII.

PORTUS.

Aucta ex S.C. mole, exstructaq; porta propugnaculis munita; urbem cingebam mœnibus quacunque alluitur mari. An.Dn.1553.

IBIDEM.

Janus P.M. Italię Rex, de progenie Gigantum, qui fundavit Januam tempore Abrahæ.

Janus Princeps Trojanus, Astrologiæ peritus, navigando ad habitandum locum quærens sanum, durabilem & securum, Januam, jam fundatam à Jano rege Italiæ, pronepote Noæ, venit, & eam cernens mari & montibus tutissimam, ampliavit no. & pos.

JOANNIS BAPTISTÆ SPINOLÆ.

Quid miser incassum tantùm te sponte fatigas?
Cuiq; sui meritum tale laboris inest.
Vermibus hoc corpus, bona linquimus omnia mundo,
At melior cælum pars resoluta petit.

SUB CRUCIFIXO.

Decerpti ut possent ligni mala damna rependi,
Hic fructus ligno restituendus erat.

ALIBI.

Corporis ut maculas, animi sic ablue sordes,
Munditia hæc adsit; tum bene lotus eris.

ALIBI.

Ne quid nimis, videto. ubiq; medium servato.
Quod excellat, intus est quærendum.
Manè quid facturus: serò quid feceris.

VICETINA.

IN VICETIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

BAcche pater, Ceres alma, bonæ bona numina pacis:
Quæ patulos agros, qui juga curva tenes:
Quid rerum, quid amicitiæ cum Marte cruento
Vobiscum? vestrum ut vexet utrunq; furor?
Pulchra racemiferos domitat Vicetia colles:
Lætaq; spicilegi jugera findit agri.
Cædis amor, cædis germana insana cupido:
Nec patrius nato est tutus ab hoste cruor.
Nusquam iter est. vastata jacent latrone protervo
Ruscula: corruerunt ignibus hausta suis.
Parce (nefas) scelerare manus, gens debita cælo,
Imbueq; ignoto pectora digna Deo.
Divinæ facies: regio cælestis: at hujus
In cæli medio tartara dira vigent.

INSCRIPTIONES VICETINÆ.

IN SUMMO TEMPLO.

Semper in adversis tibi sit Patientia Christus,
Cujus ab exemplo regula, Disce pati.

Ecce Deus cæli cunctorum conditor, ultrò
Probra tulit, colaphos, sputa, flagella, crucem.
Tu quoq;, quidquid erit, patiens sufferre memento;
Pro Christo patiens deniq; victor eris.
Ne dubites: spera hunc, quem tu prostratus adoras,
In lætum tenebras vertere posse diem.

IBIDEM.

Hieronymo Soledó Episcopo Vasionensi, Clementis VII. Pont. Max. domus magistro in Hispaniam legato, ab eo ad Car. V. Imp. misso: rebus supra omnium spem ejus prudentiâ celeriter & ex voto confectis; affinitate etiam inter illos conjuncta: Cæsare in Italiam adducto: cum Venetis cæterisq; Italiæ Principibus fœdere inito: Duce Insubrum Cæs. conciliato: in Belgis etiam apud eundem legatione functo: Romæ in majori de se expectatione sublato: Jo. Petrus fratri opt. atq; innocentiss. P. Vix. ann. 52. d. 2. Θ. Non. Jan. 1533.

AD LAURENTII.

Ferreti Brexani, & suorum.

Heic situs ex clara Ferretus origine vates:
Scaligeros decuit quem cecinisse Duces.
Scripsit & annales, Genuense & in ordine bellum,
Et nova de priscis carmina temporibus.
Et decus hic patriæ Ferretæ hìc gloria gentis,
Hic locat æternùm nomen & ossa lapis.

AD STEPHANI.

V. F.

Q. Julius Q. F. mem. Catullus, III. vir, missus honesta missione coh. VI. pr. sibi & Calvæ Severæ uxori sanctissimæ. post obitum. & Pompeiæ Mansuetæ socrui opt. & Hostiliæ Fortunnæ conjugi cariss. H. M. H. N. S.

IBIDEM COLUMNÆ IN

via inscriptio.

Questo é il luogho, doue era la casa del sceleratiss. Galeazzo da Roma: il qual con Iseppo Almerigo, & alteri

ſuoi complici, commiſero atrociſſ. homicidii in queſta città, dell anno 1548.d.3.Pugio.

ANTE ÆDES COMITIS
Leonard. Valmaranæ.

Maria Auſtria Auguſta, Caroli v. Maximil. II. Rodolphi II. Imp. filia, uxor, mater, à Philippo fratre Hiſpan. Rege potentiſſ. ad regendum Luſitanorum quondam Regum imperium, nuper partum, è Germania adſcita: per Italiam iter faciens, in his ædibus, quod ipſa, ob veterem Auſtriacorum Principum erga hanc domum clientelam, maximè voluit, cum Margarita, Maximilianoq; filiis archiducibus, à Leonardo Valmarana Comite, ejusdem Philippi Regis Penſionario, ſplendidiſſimo apparatu accepta fuit. Anno M.D.LXXXI.IV.Cal.Octobr.

IN PALATIO MAJORI.

ANTONIO BERNARDO J.C. præſtant. & patri opt. ob Rempub. domi foriſq; feliciter adminiſtratam: urbe pontibus, carcere, foro, templis, exornata: Judæis & noxiis ejectis: civitate in priſtinam dignitatem & ocium, ſtudiis & ſanctis moribus, reſtituta: monte pietatis fundato; grata Vicentia poſ. M. C C C C. L X X X V I.

ÆOLIA.

FRanciſcus Tridentæus, Vicetinus J.C. Hieronymi Equitis F. gelidi venti flatum, in caverna, Cubalo nuncupata, ſpirantem in ædes proprias per hanc cryptoporticum deduxit: ad temperandum ardentes & æſtivos calores: quem tum cohibendo, tum relaxando, novo atque mirabili artificio, per cubicula quæq; ducendo: pro libitu ea refrigerare & calfacere valet; ita ut cuſtodia villa, ejus ingenio, diligentia, impenſa & æmulatione ornatior effecta: inter regia oblectamenta cōnumerari queat. An. 1560. æt. verò ſuæ X X X I I.

EPIGRAMMATA PORTARUM
cubicularium & cœnaculorum.

Mentem fortuna ſecundet.
Vires animo deſunt.
Convivia parca, ſi frequentia.
A conventu malignantium libera me Domine.
Æolus hîc clauſo ventorum carcere regnat.
Temporibus æſtivis, ad magnitudinem calorum: ſibi neceſſariis & amicis hoc remedium comparavit.

INSCRIPTIO ANTRI COBOLI: UNDE
venti æſtate gelidiſſimi: hyeme calidi ſpirant.

Ad locum iſtum ædificandum, longum illud tempus quo non ero, magis me movit, quàm exiguum vitæ meæ.

PICTURÆ CUJUSDAM ITALICÆ INSCRIPTIO.

Devorat agricolam rex; regem tyro; ſed illum
Uſurator edit: comedit ſed presbyter iſtum:
Presbyterum meretrix: meretricem leno remordet:
Lenonem caupo: ſed cauponem paraſitus:
Iſtum ſextipedes: ſimia ſextipedes.

CREMONENSIA.

IN CREMONAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Quis modus eſſet agris, & quanta licentia frugum,
Verba peregrina Gallica voce notant.
Inde ſolum nati lætum dixere Cremonam,
Quin Latio vox eſt delicioſa cremor.
Uſq; adeò longo reddit cum fœnore tellus:
Præteritiq; hornus commoda ridet ager.

Deficit & cultrum, & vomer: non deficit uber.
Lassa manus, trita sarcula, fessa Ceres.
Reddant pensum aliæ: nostra lex unica terra est:
Et votum domini, & spem superare sui.

INSCRIPTIONES CREMONENSES.

AD SIGISMUNDI.

Franciscus Sforziç F. ex Sforzia familia Mediolan. Dux: Blancam-Mariam Philippi Vici Comitis F. heîc sibi uxorem adjunxit, idq; per verba & annulos ex more significavit, Anno à Christi conceptione 1457.

CAMILLI BOCATII.

Arte fuit nato prior, & pater arte secundus,
Ergo erit arte minor, qui fuit arte prior.
Ob. M.D.XLVI. IIII. non. Jan.

IN AMBITU.

Approbare falsa pro veris, non est natura hominis instituti, sed pœna damnati.

Quod nisi præpotens atq; pientiss. Deus S. patrem Aurelium Augustinum fortunato tempore nobis concessisset ac donasset; sanctificatio nostra desolata fuisset; dies festi nostri conversi in luctum, sabbatha nostra in opprobrium, honores & sublimitas nostra in mœrorem & planctum. Hæc Valerius ad Nestorium.

Blanca-Maria Franc. Sforziæ uxor. M.P.Q. aram atq; ædem felic. matrimonii M.F.C. Hieronymo ejusq; monachis cedit ac sacravit: ministris victum annuum de suo H.E. Cremona. dotali urbe dd. decrevit. legavit. An. 1469.

BRI-

BRIXIANA.

IN BRIXIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Quæ pingues scatebras speculâ despectat ab alta,
Postulat imperii Brixia magna vices.
Cælum hilarum, frons læta urbi, gens nescia fraudis,
Atq; modum ignorat divitis uber agri.
Si regeret patrias animis concordibus oras;
Tunc poterat dominis ipsa jubere suis.

In Cathedrali.

Vixi, & securus mei possessor fui, quæ dederat mihi Deus, in cursu peregi, pietate Christi optimi meliores sedes spero. Valete Brixienses mei; cælum spectate, Deo parete. Nam quàm fragilis & caduca sit vita mortaliũ, meo exemplo discite. M.CCCC.LXIIII.

In Christophori.

Quem non mille artes potuerunt perdere Martis,
Heu miserum, potuit mors violenta nimis.

Cornelii Michaelis.

Heu Corneli, quæ sors tua?
Sum felix; ne me vexes.
Cur in pube læta obiisti?
Satis vixit, qui bene moritur.

Qui me volent.

Valete matronæ, matresq; familiâs;
Vixi, & ultra vitam nihil credidi;
Memet Veneri alumnæ addixi;
Quos potui pellexi philtris & astu.
Viro humato non vidua fui.
Nec matrisfam. nomen adepta. quæso non invidete.
Porcia familia est, Veneris domus, illicium Cupidinis.
Cave viator, ne me diu calcatam calces.

IN PALATIO CAPITANEI.

Hic locus odit, amat, punit, conservat, honorat,
Nequitiem, pacem, crimina, jura, probos.

BERGOMATIA.

IN BERGOMUM JUL. CÆS. SCALIGER.

INgenium, corpus, mores, obtutus, amictus,
Tecta, cibus, gressus, guttura, sermo, sonus:
Omnia crassa modis insignibus, omnia dura:
Sic, valeant silices ut superare suos.
Ista domi: sed vicinus si aspergat acetum;
Artibus atq; dolis vincitur ipse suis.

INSCRIPTIONES BERGOMENSES.

IN FORO.

Bergomum urbs vetustiss. An. ante S. N. 1804. à Cidno Liguris Hetruscorum regis F. exstructa: aliquando in libertate, aliquando sub Romano; Cæsarum, Regum, ac Ducum imperio, vario eventu jactata: sub sanctissima D. Marci alarum umbra, tandem diuturnæ pacis ocio fruitur: & feliciter quiescit.

IBIDEM.

Antonia civis Bergomi virgo, non minùs animi quàm corporis pulchritudine pollens: cùm ab N. N violentum in se stuprum parari videret: mortem pro conservanda pudicitia vilipendens, gladio violatoris erepto: intrepidum sibi pectus transfodiens, singulari castitatis exemplo urbem hanc perpetuò illustravit,

IBIDEM.

Albericus de Roxiate. Qui qualis fuerit, ejus scripta venerandæ ubique authoritatis, & universa Jurisconf. Collegia attestantur. Omni ferè, sed præcipuè legalis scientiæ genere toto orbe celeberrimus; urbem istam summæ doctrinæ, summique ingenii virorum genitricem esse docuit. 1555.

IBIDEM.

Bartholomæus Collio Gallos Boschum in Alexandrino agro obsidentes, ingenti prælio vincit, castris exuit, & Reinaldum Brisnensem hostium ducem capit.

Alcides unum, geminos gerit iste leoneis.
Unde hoc? ille feras vicit, at iste duceis.

ALIUD.

D.O M. Bartholomæus Colconius de Andegavia virtute immortalitatem adeptus: usq; adeò in re militari fuit illustris, ut non modò tum viventium gloriam longè excesserit: sed & posteris spem eum imitandi ademerit. Multoties enim à diversis Principibus, deincepsque ab illustriss. Venetorum Senatu accepto imperio, tandem totius Christianorum exercitus, sub Paulo II. P.M. delectus fuit Imperator. Cujus acies 14. annis ab ejus obitu, solo jam defuncti imperatoris, tanquam vivi nomine militantes, jussa cujuscunque alterius contempserunt. Obiit 4. non. Novemb. Anno Domini 1475.

IN ADITU TEMPLI FRANCISCANI.

Morti morte tua mortem moriendo dedisti,
Est tua mors mortis Christe medela meæ.

IN CAPUCINORUM.

Ubi amici? ubi divitiæ? finem tuum respice.

IN CANCELLARIA.

Lex prima consilii liberè loquendi, & patienter audiendi.

ALIBI.

Non lapidibus & picturis, sed inhabitantium virtutibus domus decoranda.

Mors honesta vitam etiam turpem exornat.

FAVENTINA.

IN FAVENTIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Pars magna Italiæ duro discrimine rerum,
Clara Faventino milite sceptra capit.
Quod meruit decus invictis Helvetius armis:
Quod conducta ferox Brennus ad arma fuit:
Hoc sumus: hoc fortis meruit vis ignea dextra,
Arbitrio cujus numina regna parant.

AD S. ANTONIUM.

CAROLI TRAVERSARII

Canonici Favent. ac hujus Ecclesiæ Rectoris: nec non Rotæ Su. Palat. Apostolici causarum Notarii: & istius societatis sacratiss. corporis Christi institut. ac benefactoris corpus hîc infrà jacet; anima verò ejus in pace requiescat. Amen.

Vixit annos LX. diversis & quamplurimis tribulationibus & persecutionibus semper laborans, tandem & ejus vitæ finem imposuit, dicens in ultimo clarè & altè versus infrà scriptos:

Inveni portum, spes & fortuna valete;
Nil mihi vobiscum; ludite nunc alios.

M. D. XXXXVIII.

ANTE HOSPITALE ORPHANORUM.

Quos parentum paupertas, pudórve repulit, pietas hujus loci recipit.

IN PALATIO GUBERNATORIS.

GUIDONI FERRERIO

S.R.E. Cardinali amplissimo, totius Æmiliæ & Exarchatus Ravennæ justissimo atq; prudentissimo de latere legato, S.P.Q.F. grati & devoti animi ergò.

Justitia & pietate regit, non vincitur auro.

ANTE HORTUM CUJUSDAM

Equitis Melitensis.

Satis dives, qui non indiget pane. Satis potens, qui non cogitur servire. Civiles curæ procul hinc abite. Sabbas, Cast. Solitarius, seipso contentus, hos securus incolit hortulos. pauper an dives, si cordatus es, cogita. Vale.

RODOLPHO PIO S.R.E. CAR. DEFENSORI NOSTRO.

AD EJUSDEM INSIGNIA.

Hæc nobilissima Piæ gentis insignia, quibus excelsus hic & illustris locus decoratur, memoriam renovant Illmi Rodolphi Pii Card. amplissimi: in quem unum se tota convertit civitas, quem Senatus, quem omnes boni intuentur: & in quo solo hujus urbis nititur salus.

PISTORIENSIA.

IN SUMMO TEMPLO.

CYno Juris interpreti eximio, Bartoliq; præceptori dignissi. pop. Pistoriensis civi suo H.M.F. Obiit an. Dn. 1336.

IBIDEM.

D.S. Nicolao Forriguerræ Cardinali, grata patria, civi suo de se opt. merito P.A.S. 1472. Vix. an. 54.

IN CURIA.

Ordinibus vestris fidem ne rumpite cives.

Vivite concordes, si lætum cupitis ævum.
Et qui consulitis patriâ decernite rectum;
Damnorum memores, quæ jam fecere parentes.

EPIGRAMMA ARMORUM DUCALIUM.

Ut in solido hæc insignia marmore; ita in soliditate Justitiæ, & salute Reipub. sermones & operationes vestræ. 1494.

IBIDEM.

Civitatem hanc pacis avidam, atque ejus agrum armis & cæde fluctuantem, decreto pub. Florentini, virtuteque singulari ab imminentib periculis eripuere 1478.

IBIDEM.

Jus est in armis.	Jus res divina est.	Et juribus & armis mundus regitur.
Conrad. de monte magno.	*Cynus de Sighibuleis.*	*Ph. Laicerus.*

IN SUMMO TEMPLO.

O vos quid cupitis mortem evitare severam?
Qui sunt vos eritis; quippe quod estis, erant.

IN VELO SUGGESTI.

Nequeunt profectò mala penitus exstirpari. bono enim oppositum aliquod esse necesse est.

Sed quia illa apud superos locum habere non possunt; mortalem naturam & regionem inferiorem circumeunt.

Conandum ergo est, ut hinc illuc quàm celerrimè fugiamus.

Fuga autem est, ut Deo quàm similes pro viribus efficiamur.

Deo similes efficit prudentia, justitia, fides, sanctitas.

PERU-

PERUSINA.

IN PERUSIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Sanguinea audaci conata Perusia ferro,
Tanquam hosti temere sæpe inimica suis,
Partibus imperium, vitales partibus auras
Colligit, invisis partibus atra DEOS.
Væ tibi; sic odio, quæ te partiris amaro.
Est, quæ non toto est corpore tota, nihil.
Quin etiam fera jura tui scripsere coloni:
Quæ jubeant tetras semper habere manus.
Vestrarum hæc igitur summa est sapientia legum;
Nolle placere aliis, velle nocere sibi.

INSCRIPTIONES.

D. Herculani Episcopi Perusini & martyris corpus, qui Vigilio P.P. & Justiniano Cæs. à Totila obtruncatus est. Anno D.LII.

Servavit mandata Dei, mundanaq; tempsit.
Sic colitur terris, sic super astra sedet.

In Arce.

Paulus III. Pontif. Max. tyrannide ejecta, novo civitatis statu constituto, bonor. quieti, & improborum freno, arcem à solo excitatam mira celeritate munivit, pontificatus sui an. IX. Sal. XLVIII.

Baldi Secundi ex Italico Latinum.

Humanis homini nihil est in rebus amicum,
Nemo scit hora suæ quæ sit, & unde necis.

In Tribunali Gubernatoris.

Jus reddens Judex semper sis omnibus idem,
Judicium alterius judicis ut fugias.

De Prudentia.

Quid generi humano praestes Dea dic age? praesto
Ne facias, quae mox facta dolere queas.
Scrutari verum doceo caussasq; latentes,
Et per me poterit nil nisi ritè geri.

De Justitia.

Si tribus his cunctos similes pia numina gignant,
Nil toto sceleris, nil sit in orbe mali.
Me culta augentur populi belloq; togaq;,
Et sine me, fuerant quae modò magna, ruunt.

De Fortitudine.

Cedere cuncta meis pulsa & disjecta lacertis,
Magna satis fuerint tres documenta viri.
Nil ego pro patria timeo carisq; propinquis,
Quaq; alios terret, mors mihi grata venit.

De Temperantia.

Dic Dea quid tibi vis? mores rego, pectoris aestus
Tempero, & his alios cùm volo reddo pares,
Me quaeras, & qua te superes ratione docebo,
Quid, tu quod valeas vincere, majus erit?

Sub Catonis imagine.

Quisquis vel celebri facturus verba corona
Surgis, vel populo reddere jura paras:
Privatos pone affectus: cui pectora versant
Aut amor, aut odium, recta tenere nequit.

Julio III. P. M. ob restitutos magistr. piè deprecantibus, Fulvio S. R. E. Card. & Ascanio Corneis ex sorot. nepp. ad muneris gratiq; animi perpetuitatem, Perusium dedicavit.

AD SERVOS MARIÆ.

Tumulus Baldi Secundi.

Baldo Secundo Perusino, utriusq; Juris consultissimo, filii pientissimi faciendum curarunt, probaveruntq;. Vixit annos

xit annos 76. menses 10. dies VI. Obiit M. CCCC. XC. XXII. Septemb.

Interpres utriusq; Juris ingens,
Orbis gloria, patriæ decusq;,
Hic Baldus jacet ille Bartholinus.
Hui Baldum haud tegit hoc, sed ossa Baldi
Marmor. fama nitens volat superstes.
Cælum spiritus innocens recurrit.
Dic lector vale, & hinc recede felix.

VOLATERRÆ.

IN S. LINO.

AΠNOOΣ CHRISTO SERVATORI. ΠNOΩ.

Raphaëli Maffæo Gerardi Maffæi F. doctrina, pietate, ac sanctitate cum quovis antiquo comparando, ut ejus indicant opera egregia, testantur miracula. Vix. an. LXX. mens. XI. d. VIII. Obiit anno salutis M. D. XXI, VIII. Calend. Febr. Marius Maffæus Episcopus Cavalirensis, fratri Smo pos. Sic itur ad astra.

IN CATHEDRALI.

Monumentum est Marii Maphæi, Episcopi Calcinensis, in quo legitur: ζῶν μὲν ἐπαίνει: θανὼν δὲ μακάριζε.

Ibidem.

En quò tandem.

LUCENSIA.

IN LUCAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Tusci delicium, Tusci laus inclyta cæli,
Justitiæ illæso robore Luca potens,

Luca potens opibus, felix concordibus armis,
Cui veneranda fides, mens pia, pura manus.
Cælestis vegetum comitatur candor acumen,
Ad veteres referens candor acumen avos.
Iratis igitur dum servit Hetruria fatis,
Virtutis merito libera sola fuit.

IN S. SALVATORE.

Filius Patri.

Accipe care pater, quæ natus munera tradit,
Munera, si cineri sunt bene grata tuo.
Tu mihi das lucem vitæ, do mortis honores.
Heu, heu, quàm dispar gratia nostra tuæ est!

Hieronymi Vellutelli.

Hic dum vexillum gerit, & te Luca gubernat,
A conjuratis vulnera sæva tulit.
Felix ille nimis, qui dum cadit ense peritq;
Et servat patriam, de nece victor ovat.

Augustini Chivizanei.

Augustinus ego Chivizaneus hic requiesco.
Nemo mori nescit, vivere disce. Vale.

Stephani Spadæ.

Vivens & moriturus, Stephanus Spada quondam Gerard. civis Lucens. filius, hunc tumulum sibi hæredibusque condidit. M. D. XI.

JANO GRILLO

Patricio Genuensi patri opt. ac B. M. Lucas filius pos.
Qui legis, an censes Janum periisse bifrontem?
Qui ventura videt, lapsaq; non moritur.

In Templo S. Fridiani.

Lazarus de Turri Genuensis, rarissimæ gloriæ milit. exemplum, ob egregia facinora cunctis carissimus, in flore juventutis è magna rerum expectatione præreptus, invictissimi illius Domini Andreæ Auriæ, avunculi mœstissimi,

ſimi, mandato hîc tegitur depoſitus; Anno Domini M. D. XXV. menſe Junio. Vixit annos XXXIV.

En medio vitæ curſu tibi lampada trado,
Igniferæ ſubeo dona ſuperna facis.

SUB STATUA EQUESTRI.

Nicolao Piccinino ductori clariſſimo: Luc. Senatus ob patriam hanc juſſu invictiſſimi Mediolanenſis ducis, longa obſidione liberatam, picturam hãc vetuſtate conſumtam renovari curavit.

IN PALATIO.

Perlege, quiſquis ades, libertatis fautor, & ſcias, qualis fuerit in rep. noſtra Podiorum familia. Horum operâ Petrus Cenarius, unus ex Antianis, anno 1436. interemptus eſt. Ejus ſoc. i deinde ann. 1522. libertatis opprimendæ animo Hieronymum Vellutellum vexilliferum Juſtitiæ fœdiſſimè trucidarunt. Tota verò civitate arma cõtra eos capiente, parricidę aufugerunt. Rebelles facti conſcii, capite ſunt mulctati. In alios ejusdem domus multa extant decreta. Deo agantur gratiæ, & hæc oblivioni non tradantur.

IN MARTINI.

Bertæ Comitiſſæ, filiæ Lotharii regis Francorum.

Hoc tegitur tumulo Comitiſſæ corpus humatum,
Inclyta progenies Berta benigna pia.
Uxor Adelberti Ducis Italiæ fuit ipſa,
Regalis generis quæ fuit omne decus.
Nobilis ex alto Francorum germine Regum,
Carolus ipſe pius Rex fuit ejus avus.
Quæ ſpecie ſpecioſa, bono ſpecioſior actu,
Filia Lotharii pulchrior at meritis
Permanſit felix, ſeclo dum vixit in iſto,
Non inimicus eam vincere prævaluit.
Conſilio docto moderabat regmina multa,
Semper erat ſecum gratia magna Dei.

Partibus ex multis veniebant undiq; ,cujus
Mellifluum comites quærere colloquium:
Exulibus miseris mater carissima mansit,
Atq; peregrinis semper opem tribuit.
Claruit hæc mulier, sapiens, fortisq; columna,
Totius virtus, gloria, lux patriæ.
Idibus Octavis Martis migravit ab ista
Vita, cum Domino vivat ut in requie.
Mors ejus multos contristat, proh dolor, eheu?
Eous populus plangit & occiduus.
Nunc Europa gemit, nunc luget Francia tota,
Corsica, Sardinia, Græcia & Italia.
Qui legitis versus istos vos dicite cuncti,
Perpetuam lucem donet ei Dominus.

Anno Dominicæ incarnationis 1425.
Indict. 13. obiit de mundo.

Ibidem.

MONUMENTUM DUCIS ADELberti. Anno 1006.

Hic populi leges saxi sub mole sepultæ,
Hic jus paxq; jacent, hic patriæ auxilium.
Hic cubat ala, scutum, clypeus, lacrymæq; repostæ,
Hic oculus cæci ac hic pietas viduæ,
Pes claudi, vestis nudi, solamen egeni,
Noster Adelbertus Dux bonus atq; pius.
Gentib. externis timor & pavor, unica tandem
Militibus propriis gloria summa suis.
Quàm fortis fuerit, noverunt ultima terræ,
Quæ bonitate fuit, dicere lingua nequit.
In sexto decimo Septembre notante Kalendas
Membra sua hic posuit funereo gemitu.
Quisquis adis tumulum, culparum facta tuarum
Ante Deum recita, cum precibusq; juva.

SPO-

SPOLETI IN UMBRIA.

THEONORÆ BURSINÆ CONjugi clariss. Severus Minervius B.M.P.

Vitam egò te geminam vixi vivente, fuisti
Supra hanc qua vivo tu quoq; vita mihi.
Morte tua exanimis vivam, nam conditur una
Maxima tecum animæ pars Theonora mea.

In Curia.

Anno M. D. XXXVIII. carmina reperta sunt sub vetustissimis Spoletanæ urbis mœnibus.

Jano, Portuno atq; Marti E.S.C. Vibonius
A. Apesemus, L. Aurelius faciendum dederunt.

Item.

Urbem hanc Portunus, Janus, Mars ordine servant,
Quàm bene sub trino numine tuta manet!

OCRICULUM.

AD FONTEM OPPIDO vicinum.

Monte sub hoc triplici cunctis fluit unda salubris,
Quæ levet arentem, si cupis, apta sitim.
Siste gradum, repara vires hoc fonte viator.
Dic precor ut vireat mons simul iste diu.

TOLLENTINI IN FORO

SUB INSIGNIB. PONTIFIcis, & Symbolo; Moderata durant.

Paulo III. Pon. Max. terrestri Deo, Reip. Christianæ conservatori.

RECANATI.

SErenissimus Cæsar Fridericus, Rom. Imp. semper Augustus, ab Rep. Recanatensi honorificentissimè susceptus, magistratum ejusdem, de sua majestate bene meritum, auro insignivit, procreatos ex damnato coitu legitimādi, notariosq; creandi auctoritatē concessit. M.CCCC. XXVIII. die XX. Septemb.

IN S. DOMINICI.

Quòd prope Loretum morior florentibus annis,
Gratia cælitibus mortis habenda meæ.
Immatura juvat me mors; nam mortis acerbæ
Munere, peccandi copia facta minor.
Nec minor & nostræ fiducia certa salutis,
Loreto morior quòd propiore, fuit.
Nec refert peregrè an patria tumuleris in urna.
Terra locus tumulo mortis & una via est.
Ergo Nicolao gratanda hæc funera, quorum
Est opera pretium conditione mori.

VERULI.

TALE QUID AONIUS PALEARIUS PARENTIB. ET SORORIBUS SUIS cogitabat.

MAtthæo Paleario, & Claræ Janarillæ optimis parentibus: & Elisæ, Franciscæ, Janillę, Paleariis, sororibus honestissimis, Aonius Palearius posuit mutato solo.

NEC NON UXORI.

Ni mihi spem Christus faceret, quem vita secuta es;
Non possem abrupto vivere conjugio.
Ille mihi te olim redituram in luminis oras
Pollicitus, dulci pascit amore animum.

Interea

Interea Aonium venientem cursibus ad te
Expecta campis uxor in Elysiis.

CESENATIA:

AD FRANCISCI IN ADITU BIBLIOTHECÆ.

ELephas Indus non curat culicem.

IN PALATIO.

Felicem Æmiliam, dum te regit atq; tuetur,
Qui Christum gestat pectore, Christophorus.

IN ATRIO.

Ut manus, ita conscientiam lava.

FOROLIVIANA.

AD IMAGINEM MORTIS.

NOn terrori, verùm lætitiæ, solam spem in Deo habenti, futura sum.

AD IMAG. VITÆ.

Vita fallax, anxia, crescendo decrescens, mortis ludibrio quot illaqueas!

TAURINENSIA.

EXcipiens gelidas patriis ex alpibus auras
Hesperii princeps jus capit una soli.
Terra ferax, gens læta, hilaris addicta choreis:
Nil curans quidquid crastina luna vehat.
Ingenium natura aptum, sed more solutum:
Plus animo capiens quàm dare possit ope.
Felix Marte novo, felix melioribus armis.
Namq; recens acuet pectora lenta metus.

IN TEMPLO JESUITARUM.

DIALOGUS PHILOSOPHI ET JUSTITIÆ.

PH. *Quæ Dea?* JUST. *Justitia.* PH. *at cur torvo lumine spectas?*
JUST. *Nescia sum flecti, nec moveor precio.*
PH. *Unde genus?* JUST. *Cælo.* PH. *Qui te genuere parentes?*
JUST. *Mi Modus est genitor, clara Fides genitrix.*
PH. *Aurium aperta tibi cur altera, & altera clausa est?*
JUST. *Una patet justis, altera surda malis.*
PH. *Cur gladium tua dextra gerit? cur læva bilancem?*
JUST. *Ponderat hæc causas, percutit illa reos.*
PH. *Cur sola incedis?* JUST. *Quia copia rara bonorum est,*
Hæc referunt paucos secula Fabricios.
PH. *Paupere cur cultu?* JUST. *Semper justissimus esse*
Qui cupit, immensas nemo parabit opes.

NOVOCOMI IN BASILICA.

ORdo populusq; Comensis, C. PLINIUM secundum mactum ingenio virum, dignatione clarum, doctrina admirabilem, ut qui olim Imperatorum Cęsarum Vespasianorum amicitiam meruerit: officia maxima gesserit: ac scriptores universos, copia & varietate superaverit: municipē suum incomparabilē, statua, & elogio ornavere.

Tantus honor, dulcisq; juvat me fama secundum:
At mage, concives hæc posuisse meos.

IBIDEM.

C. PLINIO Cecilio secundo, qui consulatu, auguratu, militiæ gestis, orandis causis, poëmatibus & historiis conficiendis, Cæsare Trajano Augusto luculentissimè laudando, afficiendoq; immensa liberalitate patriam suam, eidem immortale contulit ornamentum, Ordo Comensis con-

ſis concivi ſuo deſiderabili, honore accepto, monimenta poſuit. M. C C C C. LXXXXIIX. Cal. Maji.

Functus eram, ſed tum veteri præclarus honore
Vivebam, perii, nunc quoq; vita mihi eſt.

IN PALATIO P. JOVII.

Vividæ fœcundæque virtuti Mæcenates nunquam deſunt.

Fato prudentia minor.

ALIBI.

Quò juvenis properas, oculos huc flecte parumper,
Lætus eris, ſed mox non ſine lacrymulis.

IN TEMPLO.

Quem invida mors vult eſſe mortuum, hiſtoria, patria, orationes & carmina Benedictum Jovium mori non ſinunt. Julius Epiſcopus Nucerinus memoriæ patris opt. P. 1556.

SUB STATUA ATTILII GRAMMATICI Comenſis.

Morborum vitia & vita mala maxima fugi:
Nunc careo pœnis; pace fruor placida.

TRIDENTINA.

IN TRIDENTUM JUL. CÆS. SCALIGER.

Nobilis Italico qua prima urbs imminet orbi,
Auſoniis miſcet Norica verba ſonis.
Romanum ingenium eſt, animus Germanus, acerba
Ultio, ſi obducta eſt nube ſerena fides.
Accipere à Veneto, cujus pars, milite leges
Hac potuit ſi non; & valet ipſa dare.

GEORGII FRONSBERGII *tumulus.*

Ad eum modum armatus prælium concivit ante Papiam, Gallos cecîdit, castra cepit, obsessos extrema patientes servavit.

MEMORIÆ DEFUNCT. S.

Georgio Fronsbergio Imp. decretis Germanici exercitus Duci, qui per Tirolim defectionem colonorum compressit: per Liguriam & regionem Transpadanam Italiæ urbes, populos rebelles perdomuit: ad paludes Venetas & turrim usque Mergeram victor accessit: ferro, igni urbem terruit: socias civitates oppugnatas, exercitumq; ad loca iniqua delapsum, ex hoste confertiss. obsidione quartùm & quintùm liberavit. vicies, plus minus, signis collatis pugnavit: fortitudine, celeritate, animo consilioq; rebus inclinatis præsentissimum se & invictum præstitit. post ingentia facta vita perfuncto patri opt Gasperius F. pientiss. gemens illachrymansque mon. more majorum religiosè P. An. Christiano 1528. mens. Aug. 20. obiit diem. Vixit an. 54.

APUD S. MARCUM.

DOROTHEÆ TONNÆ.

Pudicitia, prudentia, venustate atque moribus insigni, uxori cariss. & benemeritæ, Andreas Burgius Cremonen. eques & Cæsareus consiliarius, maritus mœstiss. posuit. Vixit an. XXX. mens. II. dies III. Obiit die X. Octobr. M. D. XX.

Quid gemis heu tanto felicia funera luctu?
Turbantur lacrumis gaudia nostra tuis.
Parce precor tristes questus effundere, vixi.
Non erat in fatis longior hora meis.
Immatura peri, sed tu diuturnior annos
Vive meos conjux optime, vive tuos.

ALIUD.

L. Romulus Pincius Mantuanus Juris utr. Doctor, Protonotarius

tonotarius Apostolicus, ac Canonicus Tridentinus, pluribus honoribus sub Ferdinando Ser. Rom. Imp. & sub Illmo ac Rmo D. Bernardo Clesio Card. & Episcopo Trident. functus, quicquid à terra accepit, huic sepulcro cõmendat; quod verò e cælo, spe plenus, ac gaudẽs Deo reddidit. Vix. an. LXX. mens. III. Obiit M. D. LXXIIII.

ALIUD.

Dei Opt. Max. laudibus personandis Joannes Antonius Zuriet organum cum opere marmoreo faciundum C. pecunia sua. Bernardo Clesio Cardinale Tridentinis imperante. M. D. XXXIIII. Vincent. Vicentin. faciebat.

PUTEOLIS.

Puteolis visuntur ossa stupendæ magnitudinis cum hac inscriptione, cujus autor perhibetur Pomponius Lætus:

Huc quicunq; venis stupefactus ad ossa Gigantum,
Disce cur Hetrusco sint tumulata solo.
Tempore quo domitis jam victor agebat Iberis
Alcides captum longa per arva pecus;
Colle Dicæarcho clavaq; arcuq; Typhones
Expulit, & cessit noxia turba Deo.
Hydruntum petiit pars, & pars altera Tuscos,
Interiit victus terror uterq; loco.
Hinc bona posteritas immania corpora servat,
Et tales mundo testificatur avos.

INSCRIPTIO LAPIDIS NUPER *in mari reperti.*

Imp. Cæs. Divi Hadriani F. D. Trajani Parthici nepos. D. Nervę pronepos. T. Ælius Hadrianus Antonius Aug. Pius P. M. Trib. pot. II. Cos. II. Desig. II. PP. Opus Pilar. vi. maris collapsum à Divo patre suo pmissum restituit.

In horto quodam.

Petrus Toletus, Marchio Villæ Franchæ Caroli v. Imp. in regno Neapol. vicarius, ut Puteolanos ob recentem agri conflagrationem palanteis ad pristinas sedes revocaret, hortos, porticus, & fontes marmoreos, parta victoria Africana, quam reportaverat, otio genioq; dicavit: ac antiquo instaurato purgatoq; ductu aquas sitientibus civibus sua impensa restituit. Anno à partu Virg. M.D.XL.

CAJETANA.

IN CAJETAM JUL. CÆS. SCALIGER.

TE quoq; cedentem naturæ Æneïa nutrix
Hesperio retinent littora curva sinu.
Justa pius fecit, tumulumq; sacravit alumnus:
Unde tuum in nostro nomine nomen habes.
Reddere non potuit, deerat quod legibus ævi:
At data, quod potuit, vita secunda tibi est.

Silius Paladius ut moriens viveret vixit ut moriturus.

INSCRIPTIO.

In Sacello S. Crucis sub *templo S. Trinitatis.*

Ad petram scissam, quod tempore passionis Christi accidisse ferunt.

Quid petra? ni Christus. quid & hæc scissura? quòd ipse
Anguem, legem, iram, tum scelus omne scidit.
Patri ergo, & nato, & paracleto, applaudite semper.
Nam Deus est unus, trinus & unus idem.

SUES-

SUESSÆ.

AUGUSTINI NIPHI tumulus.

Dum lapidi titulum mœrens Galeacius addit,
Et tristi curat funera cum gemitu,
Si quis honos tumuli: non hoc tibi Niphe supremum,
Sed patriæ, & misero stat mihi munus, ait.
Nam vivis meliore tui tu parte. levamen
Nos luctus medii quærimus in lacrymis.

ATELLANA IN CAMPANIA.

ACTILII RUFI ET UXORIS.

Pub. Actilio Rufo, & Actiliæ Beronicę uxori: vixere annos XXIV. Sed Pub. mens. X. antè natus est eadem hora, fungorum esu ambo mortui sunt, ille acu, ista lanificio vitam agebant. nec ex eorum bonis plus inventum est, quàm quod sufficeret ad emendam pyram & picem, quibus corpora cremarentur, & præfica conducta, & urna empta, atq; indulgentiâ Pontificum locus datus est.

BENEVENTI IN ARCU TRIUMPHALI.

Pontia Titi Pontii filia hîc sum: quæ duobus natis à me veneno consumtis, avaritiæ opus, miserè mihi mortem conscivi. Tu quisquis es, qui hac transis, si pius es, quæso à me oculos averte.

CAPUANA.

IN CAPUAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Flammea si valeat superare superbia fastum:
Pinguem luxuriam deliciosus amor:
Hoc mollem pinges Capuam, Capuaéq; colonos:
Et quæ aliis visa est, nec sibi meta fuit.

INSCRIPTIONES.

In Porta Castelli.

Lælius Elysii Gentilis Capuan. F. molem hanc vetustatis monumentum restauravit: adjacentes hortos & cryptas expurgavit: cunctaq; Musis & amicis dedicavit.

Ibidem.

Hospes Apulejus quum sis, ne ingredere, priùs quàm ex horto rosas collegeris.

TARENTINA.

IN TARENTUM JUL. CÆS. SCALIGER.

Mollia quæ tenuis dimittunt pondera lanæ:
Tonsa Tarentinis jugera læta jugis,
Hæc eadem complent vagrandibus horrea culmis:
Et tua sub prælum munera Bacche ferunt.
Nulla est in Latio Pomona beatior usquam:
Nulla est Hesperidum gratior aura locis.
Se totum exhibuit lauta ad convivia Nereus:
Servit & innumeris proxima silva feris.
Hic ver perpetuum est, tantùm pro frugibus æstas.
Nectareas superant sidera fœta dapes.

Quod

Quod si cælum imis vellet mutare suprema,
Haud aliis poterat plenius esse locis.

TUMULUS PACUVII.

Adulescens, tametsi properas, hoc te saxum rogat ut se adspicias: deinde quod scriptum est legas. Heic sunt Poëtæ Pacuvii Marci sita ossa. Hoc volebam nescius ne esses.

IN CORSICA.

Hieronymus de Monelia legatus in hanc insulam Corsicæ pro magnifico officio S. Georgii Commissar. ut populos precedentis anni rebellione nondum constantes in pace ac officio contineret. Armis atq; prudentia rem.

TERGESTÆ IN ISTRIA.

EPITAPHIUM PUERI.

ME longè effigie venustiorem
Narcisci vel Apollinis comati
Parcarum Lachesis soror severa
Isti Quinterinem dedit sepulcro.
Cur non flosculus exeam requiris,
Cùm tantùm fuerim puer decorus?
Hæc tellus nimis arida est viator,
Nostri facta perustione amoris,
Nam terram quoque læsimus decore.
Quòd si lacrymulis tuis madescet;
Forsan flos novus ibit è sepulcro.

IN ZAZYNTHO.

M. TULLI CICERO HAVE, ET TU TERTIA ANTONIA.

In templo Mariæ.

ANdreæ Vesalii Bruxellensis tumulus, qui obiit an. M.D.LXIV.Id. Octob. ætatis verò suæ LVIII. cùm Hierosolymis rediisset.

PANORMI IN SICILIA SUPRA PORTAM quandam extat

Confessio Fidei Mahometicæ *linguâ Chaldaicâ, in hanc sententiam.*

NOn est alius Deus præter unum Deum. Non est alius potens, præter eundem Deum. Neq; est alius victor, præter eundem quem colimus Deum.

Interim de Christo verbum nullum.

PARASITI EPITAPHIUM.

VIatores, cives optimi, vel advenæ, sive bini, sive singuli inceditis, sive turmatim, quod magis erit gratiæ: sistite, offirmate gressum: nec miremini, si moramini aliquantisper. Dicaculus equidem fui: succinctus sermo dari vobis non potest: juvat vobiscum esse, ac ab ore meo pendulos detinere, ut juvit semper. Saxũ hoc vos vocat quid, inquam? vivus assuevi, prudens, imprudẽs, mortuus item vos fallo. nam non vos vocat, quod vacat ore, verùm is, quojus cinis hîc latet, olim quom potuit, nunc huc vos vocari voluit, valuitq; hoc. hæc olim sua voluntas volentes vos legere hoc scriptum: vah quid loquor? immò sculptum: quàm ægrè veritas adhuc se mecum conciliat! nam neq; hîc atramentum, vel papyrus, aut membrana ulla adhuc, sed malleolo & celte litteratus silex, silens adhuc. Quid hîc latet, latè quod ego efferri, & effari gestio? Sertius Pollensis parasitus, histrio vester festivissimus, heic

cubo:

cubo: hoc unum quidem tandem ſponte dictum, verum eſt: ſi quis dubitat, hanccine olfaciat humum: olet temetum & florem vin. veteris: quo ſatur, ſatis juvenis hauſi. at ſi veixi vitam, tam vobis gratam, quàm notam urbi & orbi, non minus munus hoc à vobis impetrem oportet: adeſte mihi & favete, edictoque huic vos ſubſcribite & obſignate. Si quis ſibi veſicam onuſtam ſenſerit; domum ſuam onus hoc reportet in cloacam: ſi verò feſtinus fuerit; citerior vel ulterior hoc loco pro religione ſe evacuet. Qui non paruerit; hæc multa illi eſto: teſte altero ut careat. Canes quoque cæſi fuſtibus edictum hoc ſentiant. Affuiſtis, faviſtis, & obſignaſtis. Teneo, quo modo riſum vobis dare ſitio: hui, ſentio, dictũ volui eſſe. Sed quid hoc eſt quòd tam familiariter iſtuc procedit Veritas. profectò contagione mei ſiſtit ipſa quoque, & mihi ſupparaſitatur, quæ ultrò potum invocata advenit: nunc ſi urbani perhiberi vultis, & veritati ſupparaſitanti & arenti meo cineri cantharo piaculum vinarinm feſtinate: pòſt valete, abite in rem veſtram, viatores optumi, his nugis, ambagibus, condonate poſthumis.

EPITAPHIUM C. VIBII ADOleſcentis *Zelotypi.*

INFER. D. DEABUSQ.

C. Vibius adoleſcens intemperato amore percitus Putilliæ Sex. puellæ gratiſſ. quod alteri viro tradit, non ſuſtinens cruento gladio ſibimet mortem conſcivit. Vix. ann. xix. menſ. II. d. IX. horas ſcit nemo.

EPITAPHIUM TREBIÆ ZELOTYPÆ.

D. DITI ET PROSERP.

S. V. F.

Trebiæ Q. L. S. Trebii filiæ amoris monument. & pietatis aul. Fibuſtius vir cum q. ſummo cum deſiderio delicioſè vix. m. I. d. III. Hæc M. VX. Quam amantiſſ. mihi infeliciſſ. lacrymas & æternos luctus reliq. extremo zelo mecum ſuſpicaret. Alia cum fœm. jacuiſſ. in furorem dulciſſ. converſo amore ſemet ferr. pectus per med. trans. necavit.

Hei ux.cur hoc?Mi care con.nec fact.tant.ſed & ſuſpect ũ amanti demere debueras. Vale lib. at ego incerta infel. & trepida vita ſoluta quieſco.

SIMILIS PRÆFECTUS MILITUM ADRIANI *Cæſaris, ſequens epitaphium moriens ſepulchro ſuo inſcribi juſſit.*

Similis hîc jacet. Cujus ætas quidem multorum annorum fuit: ſeptem tamen duntaxat annis vixit.

EPITAPHIUM GLADIATORIS, QUI CUM *ejus amore Fauſtina Marci Imperatoris uxor arderet, Chaldæorum conſilio occiſus eſt, ut ejus cruore amans fœmina amoris flammas reſtingueret.*

D. M.

Gladiatori meo amore cujus extremè peruſta immort. languorem decub. At ejus cruore, heu me miſeram, impiata convalui D.Fauſt.Aug.piè monum. relinquens, ut Q.Ann.ſang.turtur. inter ſacrificand. arc.relig. Hanc intingi ex L.accen.facul. Et collachrymulantes puellæ ſolverentur luctumq. funeral. ob tanti indicium doloris devellat.crinib.promiſſis ruſſar.pectora faciemq. Diem integr. propitiatis Man. circa ſep. ſatagerent annua. perpetuò repetund.

Ext. F. I.

GERMA-

GERMANICA VIENNENSIA.

IN VIENNAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Aspice barbaricis quæ propugnacula bellis;
Quæ stet fulmineis machina torva pilis;
Adversus spuriū, quæ fortia pectora, Turcam
Apparet intrepida Norica dextra fide.
Illa igitur validis assultibus irrita fudit
Prælia, quæ capto fecerat hostis agro.
Quin etiam patrii demissis turbine cæli
Auxiliis largo perpluit imbre polus.
Qualia regna putes, numen quibus excubat armis?
Nónne Dei est, pro quo pugnat & ipse Deus?

INSCRIPTIONES VIENNENSES.

PORTÆ GRATULATORIÆ SUBURBANÆ *Viennæ Austriæ, Imperatori Rudolpho II. &c. primò urbem ingredienti à Senatu Populoq; Viennensi posita, inscriptiones.*

ARCHIDUCI SUO SERENISS. RUDOLPHO II. Imper. Cæs. Aug. &c. gratulatur Austria sua.

Austria quòd redeas tua Maxime gaudeo Cæsar,
Successus felix opto fruare bono.
Res est successus qua non preciosior ulla,
Res venit à solo tam preciosa DEO.

AQUILA ROMANA IMPERATORI SUO
Rudolpho II. invictiss.

Antè polus stellis, ver floribus, imbribus æther,
Danubius rapidis antè carebit aquis.
Antè tibi, antè Jovi communis desinet usus
Esse Aquilæ, quàm te non ego fida colam.
Duxq́; comesq́; tibi sistar belloq́; togaq́;
Custosq́; & clypei fida ministra tui.

ROMANORUM IMPERATOREM RUDOL. II.
Cæs. salutat Europa humillimè.

In te Magne mihi spes est sita magna Rudolphe,
Cæsar ades rebus tuq́; Deusq́; meis.
Afflictæ mea fata vides: afflicta sed oro
Sis memor Europæ per mea fata tuæ.

ARÆ SEPULCHRALES INCLYTÆ
familiæ Salmensis.

ARA I.
Dis Man. Sac.

Incomparabilis heros, NICOLAUS à SALMIS, D. Ferdinandi Rom. Hunga. ac Boëmiæ Regis, Archiducis Austriæ ab arcanis cōsiliis, Cubicularius, & supremus provinciarū Austriæ Capitaneus: Quum D. FRIDERICUS Rom. Imp. D. SIGISMUNDUS, D. MAXIMILIANUS Rom. Imp. & FERDINANDUS Rom. Cæsar, Augusti fratres, rerum potirentur: eorum auspiciis, Reipub. annis XLVI. fortem atq; strenuam operam domi militiæq́; navavit. Anno porrò Domini M. D. XXIX. Solymanno Turcarum Tyranno Viennam obsessam atrociter oppugnante, dum dirutis mœnibus invictum generosi animi robur pro muro hostium minis opponit, saxo percussus, lethale vulnus accepit. D. FERDINANDUS Pat. Patr. virtutis rerumq́; gestarum gloriæ ergò, hoc ei monumentum fieri cur. Moritur IV. die mens. Maji, Anno Domini Jesu Servatoris M. IↃ. XXX.

Virtutem posteri imitantor.

Quam meruit virtus, sequitur te gloria. Cæsar
Et tumulum, & lacrymas dedicat has tumulo.

ARA

ARA II.

D. O. M. S.

Nicolao IV. Salmæ & Neoburgi Comiti, Nicolai illius III. Salmæ Com. magnit. rer. gestar. suo seculo belli Ducis clariss. F.

D. Ferdinan. Rom. Regis supr. Cubiculario, omnibusque ipsius regnis ac ditionibus cum summo imperio Præposito:

A Joanne Pannon. Rege, & Solyman. Turcar. Tyranno, ad quos ipsius Ferdinandi nomine legatus missus fuerat, ampliss. muneribus donato:

Ab illo atq; etiam in fratrem cariss. admiratione virtutis adoptato:

A suo Principe Posonien. regionis jurium arcisq; præfectura & Comitatu Neoburg. aucto ornatoq;:

A Carolo V. Cæs. max. & feliciss. in ampliss. ordinem aurei velleris cooptato:

Quum Levam, Chiabrachium, Zythnam, Muranum, expugnasset, communemq; pacem Regno Hungariæ reddidisset:

Paternam jam gloriam assecutus, decessit Agriæ. XVI. Calend. Sept. anno Christi M. D. L. æt.*

Julius Com. Salmæ & Neoburgi, D. Maxim. Rudolph. II. ab Imperialis aulæ consiliis, Filius mœrens Parenti sanctiss. atq; opt. fecit. ANNO Sal. Hum. M. D. XVI C.

Si vitam vitâ mihi compensare liceret,
Magne parens, mea jam, jam tua vita foret,
Sed mea vita nihil: potior tua cœlica vita;
O liceat tecum vivere, sicq; mori.

ARA III.

Jovæ Opt. Max.

CHRISTOPHORO COM. SALMIO & Neoburgio:

Nicolai III. F. Nic. II. N. Joan. pron. præclaræ indolis, ac summæ spei adolescenti, qui in floridissima jam tum ætate, vita hîc laudatissimè peracta, maxima fidei con-

ſtantia, fatis ceſſit, magno cum patriæ dolore ac deſiderio.
Anno Sal. Hum.
Æt.

ARA IV.

CHRISTO S. SERV.

Wolfgango Nic. F. Nic. N. Joan. pron. Comiti Salmio & Neoburgio, Præſuli & Epiſcopo Patavino: ſinceræ Religionis, & æquitatis obſervantiſſimo: ſummo ingenio, eximia doctrina, rara eloquentia prædito:
Humanitate ac beneficentia domi foriſq;
claro: Principi ſanctiſſimo:
Muſarum patrono incomparabili:
Bonorum omnium cum luctu,
Supremo die piè religioſeq; functo: Paſſaviæ, VI. Decemb.
Anno M. D. L V. Æt.

Munde vale: nulla hic eſt conſtans patria: cœlum
Per te Chriſte datur patria firma piis.

ARA V.

D. O. M. S.

Eckio & Nicolao, Salmæ & Neoburgi Comitib. Nicol. I V. Com. Salm. & Neoburgi filiis:
Poſonien. regionis jurium, arciſq; præff. ambobus viris ampliſſ. ac clariſſ.

Alter Jaurinen. præſidii Princeps, perterrefactam Zygethana clade Pannoniam, re, fortuna, fide, ſuſtinuit:

Summa uſus celerit. Hegettam, Tattam, & Veſprimium à Solyman. Turcar. Tyran. ereptas virtute ſua recuperavit:

Liberalis, magnanimus, laborum militar. patientiſſ. in omni belli munere ita egit, ut hoſti celeberrimus ſimul & formidabilis haberetur.

Alter autem omni liberali doctrinâ perpolitus, Græcè, Latinè aliquotq; aliar. exotic. linguar. exactè doctus, veram ſapientiam ante canos comparaſſe viſus eſt:

Primùm Imperialis, inde bellicus Senator, ſub Ferd. Maximil.

Maximil. & Rudol. II. Rempub. fideliss. & opt. consiliis semper rexit:

Machinamentis ad præsidia munienda, adq; hostium augendam incuriam inventis, cum iis quos mirata est antiquitas, comparandus.

Ille Jaurini in complexu milit. quibus apprimè carus semper fuerat, extremum vitæ spiritum edidit.

An. Sal. M. D. LXXIV. non. Jul. Ætat. *

Hic Canisiæ, cui cum summa potestate præerat, postquam vix X. mens. spacium excubias pro sal. patriæ egisset, vi repentinæ mortis sublatus est. VI. Cal. Decembr. Æt. S. anno XLIII. Christi XXC.

Julius Com. Sal. Neob. D. Maximil. & Rudol. II. ab Aulæ Imperialis consiliis, avitæ paternæq; virtutis æmulatoribus, germanis cariss. pos. Anno M. D. XVIC.

*

Accipite ô animæ fortes, monimenta doloris,
Mixta piis lacrymis hæc pia vota, mei.
O me fata darent vobiscum vivere: vita
Invita, haud vita est, cui sua vita deest.

ARA VI.

P. M.

Illustr. at strenuo Heroi NICOLAO V.
Nicol. F. Eginonis & Julii Com. à Salm. & Neoburg. FR.
Senatu bellico Maximil. & Rudolph. II. cognito,
Posonien. regionis Comiti, Canisiæq; præfecto:
Qui quum suæ custodiæ excubiarumq; duûm vix.
mens. (quos anni multi haud emetirentur) edidisset:
Sive fato, sive iniquorum maleficio importuniss. sublatus:
Jul. fratri Maximil. & Nicol. filiis filiabusq;, conjugiq;
Judithæ à Polhaim superstitibus mœrorem cunctis,
dum cineres quiescunt, sui desiderium
relinquens:
M. H. M. H. S. E.
Vix. ann. XLIII. Ob. Canisiæ XXVI. anni Sal. LXXX.

ARA VII.

D. O. M. S.

Elisabethæ Thurræ, Freistadii, Semphtæ, Richenauiæ, & Themetuini Dominæ, fœminæ lectissimæ,

Alexii Thurri, viri summi, Pannoniæ Proregis æquiss. & sapientiss. filiæ;

Quæ sic semper vixit, ut seculum ipsa haud dignum videretur:

Ita diem extremum clausit, ut mors omni vitæ ipsius curriculo responderet:

Sed & Æmiliæ ac Juliolo puellis bimulis:

Qui utrum formosiores, an blandiores fuerint, dubium reliquerunt:

Qui quod voluit mater, semper fecerunt:

Alterum mî Elisabetha, alterum Anna-Maria Dietrichsteinia uxor superstes fidissima peperit:

Julius Com. Salm. & Neoburg. Maximil. & Rudol.

II. ab Imperialis aulæ consiliis,

Maritus & parens, conjugi ac liberis dulcissimis,

Quòd cum illis non sim, dolens feci.

Anno Sal. M. D. XXCIV.

*

Si dolor & lacrymæ possent vos reddere vitæ:
Reddiderint vitæ vos dolor & lacrymæ
Jamdudum: quid tum? dolor est & lacryma testis,
Gaudia vos vitæ sola fuisse meæ.

ARA VIII.

Christo Redempt. S.

ANNÆ-MARIÆ DIETRICHSTEINIÆ,
Sigism. F. Sigismundi N.

Liber. Baron. ab Holleburg & Finckenstein, &c.

Quæ matronal. virtutum omnium ac laud. præclariss.

Summæ

Summæ erga Deum religionis,erga maritum fidei,
Amoris erga liberos,benevolentiæ erga ſuos,
Benignitatis erga pauperes,erga omnes humanitatis,
Morum deniq; ac vitæ perpet.ſanctimoniæ,
caſtitatis,innocentiæ,
vivens moriensq́;,
Singulari præluxit exemplo omnibus ſui ordinis & ſex.hominib.
conjugi incomparabili,
Quæ ſupra ætatem morbo varorum palabundo infeſtata,
Partu heu immaturo nimis quintam
enixa ſobolem,
Magno cum dolore ac labore:
Quam ſacro fonte priùs renatam,& ex ſe
Annam-Mariolam cognominatam,ſecum in cælum
ſublatam,Chriſto initiavit:
Inter amplexus conjugis,& liberor.amantiſſ.piè ſancteq; expiravit,
animulæ ſuæ cariſſimæ
Julius Com.Salm.& Neoburg.
maritus infeliciſſ.
uberibus cum lacrymis poſ.
*

Vita mea vita quondam,mea mellila conjunx;
Mors vita nunc es mortua nempe mea,
Solvar,& ô tecum Chriſto nunc deniq; vivam;
Sic placeam:Chriſto vivere certa ſalus.

Ob.ann.ætat.XXVII.Sal.hum.1517.
Martii 5.

AUGUSTANA.

AD S. MARIÆ.

OTHONIS III. IMP. MONUMENTUM.

IMp. Cæſ. Othoni Auguſt. III. ex gente Magni Witekindi Saxonum regis, Cæſ. Othonis Auguſt. II. filio, Cæſaris Othonis Aug. Magni nepoti, Regis Henrici Auguſti Aucupis pronep. Othonis ducis Saxoniæ & Rom. Imp. gubernatoris abnep. Lutolphi Saxonum Ducis ac nep. Brunonisq; Saxonum ducis, & Witekindi fratr. trinepoti. Obiit x. Kal. Feb. Anno Salutis M. I I. regnorum X I X. Imp. V. Quòd viſcera ejus hîc condita jacent, Fridericus III. Dux Saxoniæ Princeps elector, Comes provincialis Turingiæ, Marchio Miſniæ, & ſacri Rom. Imp. locum tenens generalis, progenitoribus dulciſſ. faciundum curavit. Salut. ann. M. D. XIII. v. Id. Maji.

N. B.

Frid. III. Imp. Viennæ in D. Stephani ſepultum non ignoramus. Ideo eam quę mox ſequitur inſcriptionem Auguſtæ tantùm honorariam arbitramur.

IN ÆDIBUS ECCENBERGERINIS.

Imp. Cæſar D. Fridericus III. Pius, Proſper, Aug. Chriſtianitatis Supremus Princeps, Hungarię, Dalmatię, Croatiæ, &c. Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Stiriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, Comes & Princeps in Habspurg & Tirolis, Landgravius Alſatiæ, Princeps Sueviæ, Marchio ſupra Anaſum, Princeps religioſiſſ. qui ſacrum Romanum Imperium ſumma juſtitia & virtute quinquaginta tribus annis ſapienter & moderatè rexit: quique filio ſuo Maximiliano Imp. glorioſiſſimo ſereniſſimam Dominam Mariam unicam filiam & hæredem Divi Caroli Ducis Burgundiæ potentiſſimi, &c. legitimo toro copulavit: ex quo quidem connubio omneis ducatus, principatus, marchio-

marchionatus, comitatus, & dominia, quæ præfatus Carolus Dux terrâ mariq; possedit, felici domui Austriæ hæreditario jure perpetuò accesserunt: quæ & Imper. Maximilianus potenti manu & gladio conservavit: Ipse Fridericus talibus multisq; aliis imperatoriis virtutibus perpetratis, naturæ debito persoluto: celeberrimis ac famosiss. exequiis devotè celebratis, in hoc precioso monumento reconditus est.

Hic Fridericus III. Imp. Aug. Nascitur ann. Salutis nostræ M.CCCC.XV. Eligitur in regem Rom. ann. M.CCCC. XLI. m. Aug d. XIX. Moritur ann. M. CCCC.LXXXXIII. ætatis suæ LXXVIII. Imp. verò LIII. m. IIII. d. IIII. ejus corpus in hoc saxum reconditur ac transfertur, ann. sal. M.D.XIII. d. VII. Novemb. Imp. Cæsar D. Maximilianus P.F. Aug. Christianitatis supremus Princeps, Germaniæ, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatię, Bosnæq;, rex Angliæ, dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Brabantiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Limburgiæ, Lützenburgiæ & Geldriæ Comes, Princeps in Habspurg & Tirolis, Landgravius Alsatiæ, princeps & comes Burgundriæ, Flandrię, Goritiæ, Arthesiæ, Holandiæ, & comes Selandiæ, Phirretis in Kyburg, Namurci & Sutphaniæ, Marchio super Anasum, Burgoviæ, & sacri Romani Imperii, Dominus Phrisiæ, Marchiæ Sclavonicæ, Mechliniæ, Portusnaonis & Salinarum, &c. potentiss. & victoriosiss. qui sua singulari sapientia, per sancti connubii fœdera, quo filio Philippo regi gloriosissimo serenissimam Joannam reginam & hæredem Hispaniarum conjunxit, nepotibus suis sereniss. atque chariss. Carolo, Ferdinando, Leonoræ, Isabellæ, Mariæ & Katharinæ eorumque posteritati archiducibus Austriæ, & ducibus domus Burgun. regna hæc famosissima, scilicet Castellæ, Granatæ, Navarræ, Cathaloniæ, Toleti, Galletiæ, Valentiæ, Sardiniæ, Majoricæ, Minoricæ, Corsicæ ac Insul. Antipodum, &c. hæreditario jure perpetuò laudabiliter acquisivit, ex quo inclytam domum Austriæ in tantum exaltavit, ut D O.M. gratia, in orbe terrarum huc usque nullam parem habeat. Et hoc preciosum monumentum, à patre devotiss. Imp. Friderico inchoatũ, ipse filius pientiss. perficiendum, & erigendum curavit. Valeant, vi-

geant, floreant feliciſſima nomina Friderici, Maximiliani, & Philippi beatiſſimorum Impp. ac regum in æternum. Amen.

AD MAURITII.

D. O. M. S.

Quæris viator, quis hoc ſub marmore tectus jaceat? homo ut tu mortalis, Henricus Rechlinger olim dictus. Qui ſic patriæ & amicis vixit, ut eum vixiſſe non pudeat. Tu manibus bene precare: & ſalutis tuæ memor vive, & vale. Hoc Epitaphiũ Henricus Rechlinger Imp. Majeſt. Conſiliarius, & reip. Auguſt. Duumvir, vivens ſibiipſi conſcripſit. Parenti opt. & Helenæ Hoervvartin, matri ſuæ pientiſſ. & ſub eodẽ marmore tumulatæ, liberi mœrentes P P.

IN SUBURBIO JACOBÆO, VICI FUGGERANI, *qui novum oppidum repræſentat.*

Anno M.D.XIX. Udalr. Georg. Jacob. Fuggeri Auguſt. germani fratres, qua bono ſe Reip. natos, qua fortunam maximarum opum D. O. M. acceptam inprimis deferendam rati, ob pietatem & eximiam in exemplum largitatem, ædes C V I. cum opere & cultu municipibus ſuis frugi, ſed pauperie laborantibus, D.D.D.

IN NOSODOCHIO FUGGERANO.

Marcus, Joannes, Hieronymus, Jacobus Fuggeri fratres germani. Dn. Antonii filii, hanc domum pro pauperibus ſiphylide morbo laborantibus ex diſpoſitione paterna exſtrui curarunt, An. S. 1571.

AD PRÆDICATORES.

Lector aveto. Frater Joan. Faber, ſacræ Theologiæ artiumq; Doctor: ordinis prædicator. congregal. Germaniæ Vicarius generalis: Prior Auguſtenſis; Ædem hãc ſacram, ruinam ob vetuſtatem minantem, partim Apoſtolicæ ſedis beneficio; partim verò civium Auguſtenſium eleẽmoſynis, Leone X. Pontif. Max. atq; Maxim. P.F. PP. glorioſiſſ. Cæſare remp. Chriſtianam gubernant. Fabr. procuravit

vit Hieronymus im Hof, & Melch. Stunz August. max. laboribus, & incredibili cura: Deo Opt. Max. Mar. virgini, Mar. Magdal. Johanni Evang. atq; divo Dominico, ordinis prædicatorii parenti, intra triennium, vix credas, à fundament. F.C. Anno Christi M.D.XV. Sept. x. Hoc volui ut scires.

IBIDEM.

Deo Opt. Max. cæterisq; divis. Summa religione moti patricii ac cives Augustenses, quorum heîc videntur insignia: universa pænè Europa armis laborante, pientiss. domum hanc, quæ lapsum pænè minaretur, suis ampliss. eleëmosynis, à fundamento intra triennium faciendam curavere. An. Christi M.D.XV. d. x. Decemb.

ALIUD.

Philippo Catholico, regi Hispaniar. &c. D. Imper. Cæsaris Maximiliani Aug. & Mariæ D. Burgundiæ filio. Qui vix. ann. 28. m. 3. d. 11. Ob. Brugis, florentiss. ætate: magna R.P. Christianæ jactura: relictis patre, & filiis pupillis, Carolo rege, & Ferdinando principe Hispaniar. &c. An. sal. M.D.VI. VII. Kal. Octobr. ob vitæ ejus felicitatem Frat. Joan. Fabr. devotiss. posuit. An Christi M.D.XIX.

IBIDEM.

Imp. Cęsari Maximiliano Aug. Pio, Felici, Hung. Dalm. Croatiæq; regi &c. Quòd suum Austr. Archiducatum, ac etiam Rom. Imp. pacatum reddiderit, auxerit, ampliaverit, quodque Philipp. filium, & Carol. nepotem, Hispan. reges constituerit. Vixit ann. 63. mens. 9. d 19. Ob. Welsæ, d. 12. Jan. salutis An. 1519. regni anno 33. princ. opt. Christianæq; religionis acerrimo propugnatori Fr. Joan. Fabr. August. Theologus, Majest. suæ à Consilio: devotiss. faciendum curavit, atq; posuit 1519.

IBIDEM.

Imp. Cæs. Carolo V. Aug. Max. Cæs. Friderici III. pronep. Cæs. Maximil. Aug. & Ferdinandi Magni Hispania-

rum Regis nepoti: Philippi, & Joannæ Hispaniar. Regum filio: Ob felicem ejus electionem, ab universo populo Christiano desideratam: de se an. ætat.20. unanimi principum elector.consensu factam,4. Kal. Julias.sal.an. 1519.principi clementiss. Frater Joan.Fabr. Theologus ordinis S. Dominici, devotiss. posuit. An. reparationis humanæ 1520.

IBIDEM.

Ferdinando, Principi Hispaniarum, Archiduci Austriæ, Duci Burgundiæ: Cæs. Friderici III.Aug.pronepoti: Cæs. Maximil. Aug. & Ferdinandi Magni Hispaniar. regis nepoti: Philippi & Johannæ Hispan. regum filio: Caroli Imp.Cæs. Maximi Aug.V. fratri germano: principi pientiss. Frater Joannes Fabr. Augustanus, prædicatorii ordinis, devotissimè posuit. An.hum.restaurationis 1520.

ALIUD.

D.O.M.Dn.Joan.de Cerbellon.Hispano, ordinis Calatrab.equiti strenuo. Qui post plurima præclarè à se gesta, annos 55. primò sub. D. Ferdinando rege Catholico, deinde Imp. Maximiliano, atque postremò Carolo Qu. Cæsare Augusto, tam in Africa, quàm in Germania, Italia, Hispaniaq; contra potentiss. mundi hostes triumphator celebris. Tandem mirus hic belli artifex militiam ob strenuam, suique animi virtutem perpetua memoria dignus, Carolum V.Cæs.huc secutus, an.ætatis 75.obiit d.3. Augusti. An. 1551. Dn. Petrus de Cerbellon. F.patri opt. clariss.H.E.M.

ALIUD.

Dn.Didaco de Arze Mardrili nato. Hispanor.militum præfecto, divique Jacobi commendatorio. Qui inferiori non prudentia, nec fortitudine quàm nobili stirpe natus: cùm sub Catholici Hispaniar. Ferdinandi regis ac Maximiliani Imp.nec non invictiss. Caroli V.Rom.Imp.ditione immensos bellicis in rebus per 40.an.passus esset labores; post ultimam tandem Germanici belli expeditionem

Wirtem-

Wittemberg. ſtatus gubernator conſtitutus fuit à Cæſare. Qui 60. jam & 8. cùm haberet, quietemq; meritò deſideraſſet; morbo correptus, animam ſummo omnipotentiq; Deo; huic verò ſepulcro corpus commendavit. Auguſtæ an. 1551. d. 5. menſ. Novemb. D. Joannes de Arze hujus nepos conſtruere hunc juſſit lapidem.

ALIUD.

D.O.M. Nobili matronæ Urſulæ Bar. ab. Harroch, fide, prudentia, caſtitate inſigni: Rom. Hung. Boëm. ac Poloniæ reginarum aſſeclæ familiari: Joh. Jacobus Fuggert Kirchbergæ, & Vianæ Baro: Phirretarum dominus, conjugi cariſſ. atque incomparabili: amoris ac deſiderii ergò, monument. hoc, lugens mœrensq; præter votum poſuit. Obiit 18. die Sept. an. ſal. 1554. Vix. an. 32. m. 10. d. 23.

Media vita in morte ſumus.
Credo videre bona Domini in terra viventium,
Ut mortui viverent, tu mortuus es.
Et mors tua peccatorum mortem occidit.

D. Imm. S. Jo. Jacobus Fugg. humanæ ſortis atque fragilitatis memor, vivus monumentum hoc, in quo condi mortuus voluit, ad perp. memor. proprio ære ſibi uxoriq; præmortuæ, cum qua ann. 14. menſ. 2. d. 27. conjunctiſſ. vixerat, conſtituit: conjugiſq; monumento jungi voluit; ut quos vivos idem animus, eademque ſociaverat voluntas: iiſdem defunctis perpetuæ gloriæ atq; honoris ſimulacra eſſent unita.

Certa dies nemini: mors certa cunctis: incerta poſterorum cura.
Tu qui es, ego fui. Qui ego ſum, tu eris.
Jo. Jac. Fugg. ſibi, uxori, hæredibusq; eorum.

ALIUD.

D.O.M. Alphonſo Gonzali de Meneſes à ſecreto cubiculo ſeren. princip. Ferdin. Hiſpaniarũ Infanti fideliſſ. ac opt. adoleſcenti: cui patrius decor arma inter honeſtiſſ. controverſias induit: quiq; ſub verbo principis contubernali nudum pectus præbuit, acerbò fato interempto. Fi-

de, amore, veritateque sui desiderium hero facientibus. Bernardinus frater fratri mœrens misero P. Ora pro eo beate Jacobe.

Rogante sereniss. principe Ferdinando; Philippus Adler locum sepulturæ inter gentiles suos, non minùs piè quàm liberaliter gratis concessit. Anno à Christo incarnato 1526. M. Janu. d. 6. Morientem Musæ, Charites & Apollo planxerunt: Pullata curia condoluit. An. ætat. 28. mens. 5. die 23. una minùs nocte. Vale Lector.

Aliud.

D.O.M. Michaëli Velasco: Jo. Velasqui F. præfecto alæ Hispanorum, Philippi Hispaniarum principis, Caroli v. Cæs. Aug. F. maximo hospitiorum designatori. Qui Philippum ex Hispania in Belgicam & Germaniam secutus, heic obiit. Uxor dolens animo F.C.

Aliud.

D.O.M. Dn. Alfonso de Larosa, Hispano D. Jacobi equiti, Torellæ Comiti: in rebus bellicis regio consiliario. Qui à Granaten. bello ann. 70. sub Ferdinando Hispaniæ rege, & Carolo v. Cæsare Aug. in Africa, Italia, ac regno præsertim Neapolitano duce magno Consalvo Ferrãdo, summa cum laude militavit: omnibusq; muneribus iis in bellis functus est. Tandem Carol. v. Cæsarem huc secutus, an. 95. cùm vixisset. obiit. Dn. Ferdinandus Fr. patri opt. & clarissimo P.H.S.E.M. Martii 14. die.

Aliud.

Antonius Baumgartner à Baumgarten Baro; mortalitatis suæ, acceptorumq; à D. O.M. beneficiorũ haud immemor; avitum hoc monumentum, pietatis & gratitudinis ergò, speq; futuræ resurrectionis, sibi posterisq; vivens reparari cur.

Aliud.

Homo ortus tui rationem, ac termini, maximè tecum meditare. In Deo sit inprimis fixa spes omnisq; cogitatio.

Cùm

Cùm enim certa ſit mors; hora incerta, neq; cognita ulli: haud curæ minori ſobrio & vigilanti vitæ æternæ tam jactura, quàm lucrum eſſe debet. Joannes & Michaël à Stetten hæredibus ac poſteris ſuis H.M.F.C.

ALIUD.

Wolfgango à Lindena, juveni opt. ex equeſtri ordine, in hac urbe, in comitiis Impp. exſtincto: propter ipſius ſingularem fidem, ac modeſtiam, Dux Saxoniæ Joannes Elector F.C. Anno 1530.

IBIDEM IN FUGGERANO SACELLO.

D.O.M. Jacobus Fugger Auguſtanus, omnium ſui ordinis ac nationis ornamentum, Maximil. & Caroli v. Impp. à conſilio, divitiarum inuſitatarum partu, liberalitate in omnes, vitę integritate, animi magnitudine, nulli ſecundus: cùm nemini conferendus vivens fuerit; poſt obitum inter mortales referendus non erat.

ALIUD.

D.O.M. Udalricus Fugger Auguſtanus, aurea mediocritate, munificis Georgio & Jacobo german. fratribus non poſthabendus, œconomiæ atque omnis æquitatis, ſacrorumq; rituum ſervantiſſimus, H.S.E. Vixit ann. 72. m. 3. Obiit 1510.

ALIUD.

Perp. ſecur. Hieronymo Fugger: Huld. ſen. filio, generis ſplendore, corporis elegantia, animique dotibus inſigni: Gloria verò equeſtri, cæterisq; virtutibus ornatiſſimo. cujus largas inter opes, absq; curis anxiisq; negotiis, jucundos inter amicos, in otio hilariter ac benignè vitam traducere ſtudium fuit, M. H. patruelis, & patrueles filii ex teſtamento hæredes, gratitudinis ergò, agnato opt. E.B. M.F.C. Obiit 26. Novemb. an. ſal. 1538.

ALIUD.

D. Immort. S. Georgius Fugger Auguſtan. munifica

bene merendi virtute insignis. In utramque fortunam æquanimus, amicorum & patriæ studiosiss. bonorum omnium inprimis mœrore heîc situs est. S.T.T.I. Vixit an.52.m.3.d.8.Obiit 1506.

ALIUD.

D.O.M.Raymundo Fugger,eximia integritate ac munificentia incomp.optimarum artium, atque rerum antiquarum amantissimo: studiosorum atque egenorum patrono, & mecœnati unico, ingenti relicto sui desiderio, magnoq; omniũ luctu erepto, v. filii mœstiss. parenti pientiss.monumentum hoc P.E.P. Moritur an.sal.1535.d.3. m.Decemb.in ædibus, quas ex fundamento proprio ære construxit.Relato cadavere in hoc familiæ sepulchr.

JACOBO FUGGERO.

Invida mors aliis,uni tibi candida & æqua,
Et,quod miremur,vita salusq; fuit:
Vixisti multis, & vita munera obisti:
Migras cùm nondum vulnera fortis habes.
Vix.ann.67.m.2.Obiit M. D. XXV.

ALIUD.

Adolphus Occo,A.F.A.N.Medicus Reip.August.hoc sibi monum. V.P.ut in eo cum uxore,ac liberis, ad extremum usque judicii diem mox adfuturum, mortuus quiesceret. Tu viator,quisquis es, quieti locum nõ invideas. Vale.Abi.

Qui fuit æternæ Christus mihi caussa salutis,
Exuviis rursus vestiet ossa meis.
Ejus dum reditu mihi vita salusq; paratur,
Interea tumulo molliter ossa cubent.

ALIUD.

Pius & nobilis vir Joannes Retzerus à Tiemdorf: & altera conjunx ejus honestiss. Antonia Occina (prior enim Anna Zœblina p.m. Braunegгæ Tirolis sepulta est) incertam certi fati horam perpendentes, spe indubia gloriosæ resur-

ſæ reſurrectionis ſuæ & omnium Chriſti fidelium; ſibi ſuisq; H.M.P.P.1574.

SUB PHOENICE.

Hæc perit ut vivat: ſe tamen antè cremat.

ALIUD.

Georgius Sturm te admonet, ut vitæ fragilitatem contempleris: & reſurrectionem ſalutarem exſpectes. Mors naturam deſtruit; tempus artem. Deus mortem non fecit: reſurrectionem promiſit. Chriſte fidem veram vivis largire, caroq; mortua voce tua læta reſurgat.

ALIUD.

Chriſtophoro Thenn. Saliſpurgenſi, Scolarchæ Aug. fideliſſ. veræ nobilitatis, doctrinæ, pietatisq; erga DEUM, omnesq; mortales immortali gloria excellenti: cariſſimo ſanctiſſ. que memoriæ marito, ſibimetipſi, omnibusque ſuis; Regina Pfiſterina, P.A. vidua mœrens, certa ſpe lætæ carnis noſtræ reſurrectionis, H.M.P.C.

ALIUD.

Joach. Jeniſch minori, pietate erga DEUM, humanitate & manſuetudine erga cunctos, præcipuè verò munifica in egenos liberalitate: viro præſtantiſſ. vera in Chriſtũ fide, magnoq; cum deſiderio, omnibus bonis corporalibus poſthabitis, ad patriam cæleſtem evocato: Anna Balerina, vidua mœſtiſſ. viro cariſſ. P. N. an. 1534. Kal. Sept. ☉. 1573. 8. Apr.

ALIUD.

D. T. V. O. M. S.

Joannes Baptiſta, Paulus, & Daniel Haintzelii, patricii Auguſtani, fratres germani, Joan. Hainzelii patricii Cos. que Auguſtani, & Catharinæ Welſerinæ, filii ſuperſtites, humanæ ſortis memores, ſpe glorioſæ reſurrectionis, hoc monumentum ſibi, parentibus, uxorib. & poſteris F. C. M.D.L.

Una trium jungens animos concordia fratrum
Germanam coluit cum pietate fidem.
Corpora juncta trium nunc & lapis unus habeto:
Dum vocet ætheriæ clangor ad astra tubæ.

CHRISTO SACRUM.

Qui locus insigni vidit cum laude docentem
Betulium Xystum, nunc tegit ossa viri.
Ingenium, mores, doctrinam scripta per orbem
Cognita testantur: spiritus astra tenet.
Ille quidem luctum patriæ doctisq; bonisq;
Liquit: at haud similem liquit in urbe sui.

Vixit annos LIII. menses III. dies XXVI gymnasio præfuit annos XVI. Obiit XIII. Cal. Jul. an. 1554. Joannes Baptista, & Paulus Haintzelii fratres germani, præceptori bene merito F.C.

NOBILITATI LITTERATÆ S.

HIERONYMO WOLFIO OEtingensi.

Ex Pincernarum Swveinspaindensi. qui in primis autoribus Cæsariensis cœnobii numerantur, legitima stirpe oriundo, in quo, & fratre Hainrico Norimb. Archiatro illa ipsa exstincta est: Socrati Suevico, Græcè Latineq; doctissimo: Christianæ Philosophiæ & Eloquentiæ principi: viro ad scribendum, dicendum, docendum nato: antiquæ virtutis, & fidei Germanicæ exemplari: præceptori optimo, & amico maximo: sex Hainzelii fratres germani, Jo. Baptistæ F.F. publicè debitũ, privata pietate, M.PP. Obiit An.C.N. CIↃ IↃ XXC. postr. non. Oct. H.I.P.M. Vixit cœlebs an LXIV. D. LY. H. XIX. Annæo gymn, & bibl. præfuit ann XXIII. multiplicium divini ingenii monumentorum Európam atq; Asiam hæredes reliquit.

ΤΟΙΣ ΠΑΙΣΙΝ ΕΙΠΕ ΧΡΗΣΙΜΑ:
ΜΕΓΑΛΗ ΧΑΡΙΣ ΑΥΤΩΙ.

A.S. Do-

A. S. DOMINICI.

Christo servatori sacrũ. Catharinæ nobili Turzonum familia: magnifici Raymundi Fugger. conjugi: pudicitia, pietate, vitæ sanctimonia, benignisq; in egenos largitionibus insigni: relicti v. filii M. H. matri dulciss. ac pientiss. amoris ergò PP. Ob. an. sal. 1535. d. ult. Febr.

IN COEMITERIO STEFFANINO.

Defuncti vita mentem DEUS *æthere servat:*
Corpus in hac vermes depopulantur humo.
Sola mihi est vivo Christus fiducia; cultus,
Quem precor, ut mea sit post quoq; fata salus.

ALIUD.

M. D. LXXVI.

Non quẽ huic marmori incisum vides, at Jesum Christum, Hierosolymis pro nobis peccatoribus crucifixum, Dei patris unigenitum, & D. Mariæ virginis filium, cum Spiritu sancto, verum DEUM adorabis. Paulus Hainzelius, & Elizabetha Remin. conjuges, sibi monumentum hoc totiq; familiæ W. PP.

IN COEMITERIO SUBURBANO.

Monumentum Achillis Pyrmenii Gassari, Lindaviensis, Medicinarum doctoris. Qui cùm 27. an. completè vixisset; in Christo obdormiens, Augstburgi hoc loci sepultus est. An. sal. 1577. d. 4. m. Xbris. suisq; cõmune esse vult.

ALIUD.

Matthias Schenckius Constantinus, scholæ Annææ magister, sibi & suis P. 1567.

SIBI. SUIS.

Ille ego qui Annæi tenui moderamina ludi
Schencius, hoc posui languida membra toro;
Qua potui cursum pietate fideq; peregi:
Supprecor offensis parcito Christe meis.

ALIUD.

Qua Christus forma surrexit & astra petivit,
Hac rediens judex totius orbis erit.
Cuncta sepultorum tunc corpora viva resurgent:
Salvus & in cælo quisq; fidelis erit.

D.O.M.Tr.V.Salvatori, & Chountrado Peutingero J.C.patric. Aug. consil. Augg. erudit. virtute, rebusq.amic. bon. senecta felici, & ipsa morte CL. V. Qui vix.an.82. d.12.Hoc in sepulcro majorum conditur. Margarita Velserina conjunx:& CL.Pius J.C.Christophorus,Jo.Chrysostomus,& Carolus, fratres germani 1.filii, hæred. Peutingeri Jun. ex merito amoris, observant. & obsequii pii ergò M.PP.Ob.5.Kal.Jan.An.1547.

ALIUD.

Quisquis ades,qui morte cades,sta,respice,plora.
Sum,quod eris,modicum cineris.pro me precor ora.

ALIUD.

Venerab.dn.Conradus Brum,J.U.D.Augusten.& Ratisbon.Canon.sic disposuit.

Est hominis nasci primum:vixisse secundum:
Ultima post vitæ tempora mors sequitur.
Est fortunati bene nasci:vivere honesti
Et justi:felix est bene qui moritur.
Ergo ego qui natus longo quoq; tempore vixi,
Durum etiam mortis sustinui imperium,
Nec fortunatus nimium:studiosus honesti:
Defunctus tandem regna beata colo.
Conradus patrio dictus cognomine Brumus,
Cujus in hac tumba molliter ossa cubant.

Ob.Monaci, cùm OEniponte, quò paulò antè à Cæs. Maj.Christianę reip.caussa vocatus erat,domum contenderet.An.Dn.1563.à d.20.Jun.68.annor.jam senex. cujus anima,cum piè in Christo defunctis,in pace quiescit.

ALIUD.

ALIUD.

Jacobus Heinrichman U.J.D. Ecclesiæ Aug. Canon. atq; in spiritualibus Vicarius generalis V.S.M.P. illo nimirum, quod se moriente futurum sit, apertè significans.

Condit post mortem pollinctor putre cadaver:
Id vermes rapiunt: captat amicus opes.
Atq; sacros census mox Curtisanus anhelans
Occupat: at Christus spes mea sola manet.

Dein leib wirft man hin in das grab/
So nemen hin die freund all hab:
Der Curtisan bald d' pfrūnd erwischt/
Allein bleibt mein hofnung zu Christ.

Alibi ad cranium, & duas tibias humani cadaveris.

Nunc quod es ipse fui: nunc ego sum quod eris.

AD PRÆDICATORES.

Leonhardus im Hof senator, Hieronymi Cos. F. & Veronica Rechlingerina Conradi Septemviri F. conjugeis & nobiles patric. Aug conduntur heic, & posteros operiuntur. Quor. ille d. Kal. sext. 1557. hæc à d. 19. Septem. ann. 1579. ad superos evolavit.

AD MARIÆ IN CIRCUITU.

In des Römischen Königs hof was ich/
Und dient Fürsten/ und andern inniglich/
Von meniglich ward ich hoch geehrt:
Was ist mir aber nun beschert?
Da lig ich in erdrichs molten/
Und hof ich hab vergolten
Mein schuld durch den bittern todt/
Mein seel befehl ich hiemit Gott.

Obiit anno M. D. V.

PALATINA SEU HEIDELBERGENSIA.

IN HEIDELBERGAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Nobilis Imperio Franconia dextra potenti
Belligero nulli Marte secunda viget.
Cùm victis abse pepulit vectigal Alanis,
Libera Germano nomine Franca fuit.
Nec contenta suis angustis finibus (illi
Qua par virtuti terra futura foret?)
Egreditur: superat. Germani ô pectus honoris!
Victoris victos nomina ferre sat est.
Non aliunde venis: Francúsve est Hectoris ullus.
Quid petis à victo stemmata? tota tua es.

DUCUM PALATINORUM AD RHE- *num monumenta.*

Robertus Bavariæ Dux, Comes Rheni Palatinus, Romanorum Rex, justus, pacis & religionis amator, dignusq́ Deo visus, qui pro Justitia pateretur. hujus sacræ ædis & collegii institutor, hîc cum castissima conjuge Elisabetha, Norici Montis Burggravia quiescit. vita functus anno Christi 1410. Cal. Jun. xv.

ANNO Domini 1449. die Hippolyti obiit Illustriss. Princeps Dominus Ludovicus junior, Comes Pal. Rhe. sacri Imperii Romani Archidapifer, Princeps Elector, Bavariæ Dux, cujus anima requiescat in pace.

Germania meritò luget funus Illustrissimi Domini Lodoici primi Comitis Palatini Rheni, Ducis Bavariæ, Sacri Rom. Imperii Archidapiferi, Principis Electoris, qui propter multas discordias tumultusq́; per se cùm summa prudentia, tum sumtu sedatos Pacifici nomen meruit. Obiit

Obiit decimosexto die Martii, Anno Domini CIↃ IↃ XLIV. ætatis suæ LXVI. cui Deus misereatur in æternum.

Illustrissimus Dominus Philippus, Comes Palatinus Rheni, Bavariæ Dux, ac Sacri Romani Imperii Archidapifer, & princeps Elector, hîc quiescens, obiit die vicesimooctavo mensis Februarii, Anno Christi 1508. cujus anima requiescat in sancta pace.

Illustrissimo Principi ac Domino, Domino Friderico secundo, Comiti Palatino Rheni, Duci Bavariæ, sacri Romani Imperii Archidapifero, Principi Electori, qui obiit Alzeæ Anno 1556. 26. Feb. ætatis 74.

Serenissimæ Heroinæ, regiaq; stirpe prognatæ, Dominæ Dorotheæ Palatinæ Rheni, Duci Bavariæ, Regnorum Daniæ, Sueciæ, ac Norvegiæ Principi ac heredi: &c. Electoris contorali dilectissimæ. quæ obiit &c.

Fridericus tertius, Dei gratia Comes Palatinus Rheni, sacri Romani Imperii Archidapifer, ac Princeps Elector, Dux Bavariæ, &c. agnatis & consanguineis charissimis optimeque meritis, hoc monumentum gratitudinis ergò posuit. Anno 1562.

Anno 1501. 25. Febr. obiit Illustris Princeps Domina Margareta Dei gratia Comes Palatina Rheni, interioris superiorisq; Bavariæ Dux. cujus anima in sancta pace requiescat.

Cætera qui circum lustras monumenta viator.
Hæc quoq; non longa est, perlege pauca, mora.
Si Ducis audita est forsan tibi fama Philippi,
Clara Palatina quem tulit aula domus.
Qui modò Pannonicam defendit ab hoste Viennam,
Et solvit trepidos obsidione viros:
Tunc cùm Threicii vastarent omnia Turcæ,
Et tremerent subito Norica regna metu.
Mox etiam implevit magnum virtutibus orbem,
Utilis hinc armis, utilis inde toga.

Illius hac tegitur corpus venerabile terra,
Hic animam, hic vitam reddidit ille Deo.
Quod te si pietas, si quid movet inclyta virtus,
Junctaq; cum summa nobilitate fides:
Huic opta ut cineres placida cum pace quiescant,
Condita nec tellus durior ossa premat.
Nam pius ad cæli sublatus spiritus arces,
Cum Christo vivit tempus in omne suo.

Decessit IV. non. Julii, Anno Domini M. D. XLVIII. Ætatis suæ XLIII. cujus P. F. memoriæ Dux Otto-Heinricus Comes Palatinus frater amantissimus, M. H. F. C. An. Domini M. D. L.

Illustrissimo Principi ac Domino Domino Wolfgango Comiti Palatino Rheni, Duci Bavariæ, &c. Philippi Electoris filio, inter eos qui ad justam ætatem pervenerunt natu minimo, Principi bonitate ingenii, honesta frugalitate, avitisque moribus servandis præstanti, & sorte sua medioctri per omnem vitam contento, Illustriss. Princeps Frid. tertius Elector hoc monumentum consanguineo charissimo fieri curavit.

Natus est anno M. IVC. XCIV. *ult. Octob. exemptus rebus humanis 2. April. Anno* M. D. LVIII.

Illustrissimorum Principum, Equitum auratorũ, Rudolphi ac Ludovici Comitum Palatinorum, Bavariæ Ducum, ac S. Rom. Imperii Archidapiferorum & Electorum lamentabilia deposita, altare quod cernis recondita tenet, lubrica sors rarum favorem brevitate gloriæ ac vitæ compensavit: & hunc tamen ex tantis fortunis rudem, etsi sanctum, tumulum concessit. Quorum prior tota patria illachrymante acerbo funere raptus est anno Domini 1294. die 2. Febr. Alter anno 1319. die XI. Augusti.

Fridericus Bavariæ Dux, Comes Rheni Palatinus, S. R. I. Elector, salus patriæ, prædonum fulmen, tres illustres hostes vicit, principatum auxit, & piè è vivis excessit. Anno Christi

no Christi 1476. prid. Id. Decemb. Fuit ejus vitæ socia virtus; gloria mortis comes.

Anno Domini M. C C C C. L X X I V. ipso die Galli obiit venerabilis & Nobilis Dominus Fridericus, Illustrissimi Principis & Domini Domini Friderici Comitis Palat. Rheni, Ducis Bavariæ, S.R. Imperii Archidapiferi, ac Principis Electoris filius legitimus, Ecclesiarumq; Wormatiensis & Spirensis Canonicus. cujus anima requiescat in pace.

DIVO
FRIDERICO III. SAC. ROM. IMP. PRINCIPI SEPTEMV. ARCHIDAP. COM. PAL. ad Rhen. Bav. Duci. modis omnibus, sanguine, familia, majestate vultus, dignitate, autoritate, virtute, pietate, rebus pro Patria, pro Ecclesia, pro CHRISTO præclarè & feliciter gestis: eoq; magni nominis, & egregiæ famæ per totam Europam, atque adeò per totum orbem Christianum celebritate verè ILLUSTRISSIMO: viro sanctissimo, humanissimo PRINCIPI, Heroi fortissimo, Patri Patriæ, piorum parenti, peregrinorum hospiti, fidelium pauperum nutritio, Christianarum Ecclesiarũ protectori, instauratori: orthodoxæ doctrinæ propugnatori constantissimo, hæreticæ autem hosti capitalissimo: literatorum omnium, atq; inprimis piorum doctorum Mæcenati amantissimo: GLORIÆ ad summum Germaniæ, & AMORI MUNDI, CHRISTUM amantis. Qui pro CHRISTO nec sibi, nec suis bonis, fortunis, liberis pepercit. Qui post multos pro vera Religione exantlatos labores, multas & multorum devoratas injurias: qui deniq; postquam charissimũ Filium JOANNEM-CASIMIRUM, PRINCIPEM fortissimum, ac prudentissimum, paternæq; pietatis studiosissimum sectatorem, Defensorem indefessum, è GALLIIS cum incolumi exercitu, pace piis Ecclesiis impetrata, secundò reversum summo cũ animi gaudio, publicaque gratulatione complexus XXV. Augusti excepisset: resq; paulò pòst in BELGIO optimo loco esse, atque ad Christianam pacem spectare intelle-

xiſſet, magna perfuſus lætitia, ad cælum converſus, dixit: NUNC DIMITTIS SERVUM TUUM DOMINE (ô verũ Domini ſervum!) SECUNDUM VERBUM TUUM IN PACE: Ac non ita multò pòſt, ſuperatis jam hoſtibus omnib⁹, oculis verò in unum JESUM CHRISTUM intentis, in eo, annum tum agens LXII, quietiſſimè obdormivit XXVI. Octobris, ſub horam quartam pomeridianam, Anni M.D.LXXVI.

H. ZANCHIUS: quod habuit ſuæ ſuũ in DOMINUM, optimè de ſe meritum, ſemperq́; clementiſſimum PRINCIPEM obſervantiæ pietatis monumentum; hoc cum luctu poſuit & lacrymis. Novemb. X. ejusdem anni.

PRECATUR AUTEM

DOMINO cum primis LUDOVICO Primogenito, tam magnĩ PRINCIPIS Filio, novo ELECTORI, PRINCIPI ILLUSTRISSIMO, DOMINO ſuo clementiſſimo, eandẽ, quam & optimus PARENS accepit à CHRISTO, gratiam, pacem, & felicitatem ſempiternam.

CONSTANTER ET SINCERE.

INGENUO LABORI ET SOLERTIÆ

D. D.

Conlegium hocce Caſimirianum, religionis orthodoxæ, doctrinæ exquiſitæ, facundiæ ſingularis artiumq́;
liberalium
fontem & ſeminarium,
poſteris principibus æmulationis
exemplum,
ſuiq́; ſtudii in Academicos, munificentiæ
in ſtudioſos auctuarii conlati in
egenos teſtimonium,
ad æternitatem Palatini nominis à fundamento
exſtrui fecit abſolvitq́; Princeps providentiſſimus,
eruditorumq́; amantiſſimus

JOHAN-

JOHANNES-CASIMIRUS
Palatinus ad Rhenum Comes, Dux Bojorum,
FRIDERICI IV.
tutor. ac Reipub. administrator,
Anno Christi cIↄ. Iↄ. x c I.

EXULUM SUSCEPTORI
S.
HULDRICO FUGGERO
Raimundi F. Georg. N. Jacobi pron. Kirchbergæ
& Weissenhorni Domino,
Qui in Paulli III. P. R. cubiculo veritatis lumen ex
familia primus & solus agnovit: vi-
tamq; privatam
amplis. dignitatib. anteferre
didicit.
Dum veterum scriptis liberali sumptu comparandis &
evulgandis intentus à patrimonii admin pro-
fusionis prætextu dejicitur;
Apud Fridericum III. Electorem Palat. fortunam
constantia & æquanim. superavit.
Suis interea restitutus, fraternis quineriam bonis au-
ctior, eundem in re lauta, quem in afflicta vul-
tum animumq; retinuit.
Annua pauperib. quingenta legavit: sex liter. studio-
sis stipendia constituit.
Bibliothecam pii exsilii unicam comitem, Pala-
tinatui moriens donavit.
cIↄ. Iↄ. xxc. IV.
Obiit xvIII. kal. Julii,
ætatis LIIX.
hæredes & legatarii gratæ memoriæ
ergò
consanguineo & hospiti B. M.
hocce mon. P.

EXERCITUUM DUCTORI
S.
PETRUS BEUTRICHIUS
MONBELGARDENSIS
Cùm gentis suæ hon. tenuitatem virt. & erud.
fama illustrasset:
Prud. & integritatis laudem ex variis lega-
tionibus retulisset:
Francor. Regem liberas voces ferre ac
perferre docuisset:
Helvetium militem industriè con-
scripsisset:
Gallorum cohortem per hostes infestos
Bonnam perduxisset:
apertis occultisq; inimicorum ma-
chinis invictus,
Sub ipsa Navarreæ expedit.
contra
Impiæ conjurationis Tyrannos susceptæ
initia
à Termax. Imp. lectus emigravit.
cIↃ. IↃ. XXCVIII.
prid. eid. Febr. ætat. an. XLII.
JOANNES-CASIMIRUS C. ET
ADMIN. PAL. BAVARIÆ
DUX
Consiliario, Legato, Tribunoq;
meritiss. P.

ALIUD.

Egregiam virtutem animi dextraq; valentis
Dum mecum tacitus cogito Beuteriche,
Hic Petrus, exclamo, forte Milesius ille
Pectore, Mopsopius vel Thrasybulus erat.
Ni Thrasybulus eras, Thrasybuli cur mihi vivax
Applaudit celebris spiritus è tumulo?

IN

IN FRANCISCANORUM,
nunc erasa.

Tota pulcra es beata virgo Maria: & macula originalis peccati non est in te. sicut diffinivit sancta synodus Basiliensis, legitimè congregata. Anno 1444.

IN ADITU AUDITORII THEOLOGICI.

Hans von Laudebach ist mein nam/
Die ersten bücher druckt ich zu Rom.
Bitt für mein seel/Gott gibt dir lon.
Starb 1514. auf sanct Steffan.

AD D. PETRUM.

D. E. O. I M M. S.

Et virtuti ac memoriæ Olympiæ Moratæ Fulvii Morati Mantuani, viri doctiss. filiæ, Andreæ Grunthleri Medici conjugis lectissimæ fœminæ, cujus ingenium, ac singularis utriusque linguæ cognitio; in moribus autem probitas, summumque pietatis studium; supra communem modum semper existimata sunt. Quod de ejus vita hominum judicium, beata mors, sanctissimè ac pacatissimè ab ea obita, divino quoq; cõfirmavit testimonio. Obiit mutato solo à salute D L V. supra millesimũ, suæ ætatis XXIX. hîc cum marito, & Æmilio fratre sepulta. Guilielmus Rascalonius M.D.B.B.M.M.P.P.

IBIDEM.

D.O.M. TRINO ET UNI S.

ANDREÆ Grunthlero Suevifordiano, magnæ peritiæ viro, Medico & Philosopho, qui simulatque schola, in qua vix dum ab exilio profiteri artem cœperat, pestis metu hîc dissiparetur, solvi à corpore exoptavit, proque voto solutus est, non tædio soli amissæ incomparabilis exempli sociæ, ac conjugis Minervæ suæ. Erat enim in omni fortuna homo modestissimus; sed ut ex densa hac rerum cælestiũ ignoratione in lucem traductus, aberrationibus

Deum non ampliùs offenderet: hîc in spem resurrectionis quiescenti, sodalis sodali, medicus medico, Gulielmus Rascalonius posuit.

IBIDEM.

Hîc quiescit corpus clarissimi & doctissimi viri de Ecclesia & litteris præclarè meriti D N. Victorini Strigelii Kaufbeurensis, piè defuncti, die 26. Junii, Anno Christi M.D.LXIX.

PSAL. XVII.

Ego in justitia videbo faciem tuam, satiabor cùm evigilavero ad similitudinem tuam.

GULIELMUS XYLANDER AUGUSTANUS, alloquitur uxorem.

Quo saxum struis hoc nobis fidissima conjunx?
Quo mea defuncti versibus ossa notas?
Æterna ipse mihi vivus monumenta paravi,
Præveniens fati fila secanda mei.
Sed tua te, video, pietas non ficta, fidesq;
Exstruere hoc nobis certa coëgit opus.
En quò progreditur? superat mala tempora fati,
Scilicet & verus funera nescit amor.

Obiit x. Febr. ann. M.D.LXXVI.
Anno ætat. XLVI.

Extant ibidem indicia veteris epitaphii Rodolphi Agricolæ, quod integrum tale fuisse perhibetur.

HERMOLAUS BARBARUS PATRIARCHA Venetus in memoriam Rodolphi Agricolæ, summi viri.

Invida clauserunt hoc marmore fata Rodolphum
Agricolam, Frisii spemq; decusq; soli.
Scilicet hoc uno meruit Germania laudis
Quidquid habet Latium, Græcia quicquid habet.

IBI-

IBIDEM.

Siste gradum quisquis transis hâc forte viator,
Ut discas mortis tristia fata mea.

Ego JOANNES RANZOVIUS, infelix puer, Henrici Ranzovii, Regis Daniæ, tam in Ducatu Holsatiæ & Slesvvicensi, quàm Ditmatiensi Gubernatoris filius, in hanc urbem literarum gratia cum Ducibus Holsatiæ, D. Friderico & Philippo missus, peste correptus, & paulò pòst in vera invocatione Dei, Anno 1582. Octob. 17. mortuus, ac sine ceremoniis vespere, eodem die hîc sepulturæ datus, & sic humana ope destitutus, à Deo autem ex hac mortali vita, ad perpetuam immortalitatem evocatus, in patriam cælestem locatus, & à parente tristissimo hoc monumento donatus, resurrectionem mortuorum, & reparationem omnium rerum exspecto.

Durum est extra patriam mori.

Hîc ego Ranzoa prognatus stirpe Joannes,
Mortuus humana conditione cubo.
Cimbria me genuit, sed non post fata recepit,
Sicq; peregrina sum tumulatus humo.
Hanc me pertraxit studiorum fervor ad urbem,
Principibusq; comes, nobilibusq; fui.
His licuit cunctis ad patria rura reverti,
Unum me reducem noluit esse Deus.
Sed bene mens etenim cælesti sede recepta
Visitat æterna docta Lycea schola.
Corpus humus tegit exanimum, dum suscitet illud,
Extremi Christus tempore judicii.

RESURRECTIONI S.

Mariæ Agricolæ Naumburgensi, inter mulieres sua ætate virtutibus nulli secundæ, artibus omnium consensu primariæ. quæ animam quoque agens, scientia divina, fiduciaq; summis Theologis, mœstiss. marito, cunctis adsistentibus admirationi solatioq; summo fuit, Theodorus Semmelbeccerus Palat. Medicus, conjugi desideratiss.

An.Sal.1588.3.Eid. Sept. ætat.38. conjugi præmissæ, exoptans subsequi, hocce M.P.

EPITAPHIUM LECTISS. FEMINÆ MARIÆ COVETÆ PARISIENSI, conjugi D. Danielis Tossani, positum à familia cum lacrymis.

Si virtus dira posset fera spicula mortis
Effugere, & mœstas funeris exsequias;
Musica si dulcis. morum si mira venustas,
Et pietas casta juncta pudicitia:
Non hoc tu mater tumulo contecta fuisses,
Conjuge deserto, pignoribusq; tuis.
Sed quum te morum vitaq; exemplar haberent,
Exemplar sanctæ nunc quoq; mortis habent.

Obiit anno C.1587.Martii 28.æt.43.
Vixit cum marito 22.an.

ALIUD.

Vir doctus egregiè & pius vir
Amabili Fridericus ingenio Widebramus,
Docendo qui navavit operam Ecclesiis
Diu & scholis, defensaq; tulit carcerem
Ob vera, & exilium, hic quiescit.

An.85.die 1.Maji.

MEMORIÆ ET HONORI ADELHEIDÆ CHRISTOPHORÆ HELMIÆ PITHOPOEÆ.

MATRONÆ LECTISSIMÆ, UXORIS SUAVISSIMÆ, LAMBERTUS maritus; matris carissimæ, CHRISTOPHORUS, DANIEL & SARA, liberi, cum lacrymis H.M.P.C.

Epigramma saxo sepulcrali insculptum.

Conditur sub hoc saxo corpus Adelheidę Christophoræ Helmiæ Pithopœæ, Daventriensis, uxoris Lamberti Pithopœi in Academia Heidelb. Professoris, quæ nō obiit in patria, sed abiit in patriam die octava Septembris, anno Christi M. D. LXXXVI. Ætatis L I. Conjugii XX V I.

Ille

Alle hernach.

In picturam bonæ matrisfamiliâs, imaginem ejusdem Adelheidæ, uxoris mihi, dum fata benigna finebant, carissimæ.

Suspectans cælum figo in testudine plantas,
Dextra tenet claves, os mihi læva premit.

Obiit Heidelbergæ, in meo & trium liberorum superstitū complexu, octava die Septembris, semisse horæ post septimam vespertinam, anno Christi 1586. ibid. largo per mœstas imbre fluente genas facieb. pridie Nonas Octob. anno eodem.

NON PROCUL A SECKENHAIM PAGO *ad Nicrum in columna lapidea pyramidali.*

Als man zalt nach Gottes geburt M. CCCC. LXII. jar / auf sanct Paulus gedächtnistag / sind auf diser wallstat durch Hertzog Friderich Pfaltzgrave bey Rhein / ꝛc. vnd Churfürsten nider geworffen worden Herr Jörg Bischof zu Metz / Marggrave Karl von Baden / vnd Grave Vlrich von Wirtemberg / mit einer mercklichen zal jhrer diener / Graven / Herren vnd knecht. Vnd denselben / die in solchem geschefte tod blieben sind / wolle Gott barmhertzig seyn / vnd auf denselben / ꝛc.

NEAPOLI NEMETUM.

Conditum hîc est corpus Zachariæ Ursini Vratislaviensis, Theologi sinceri, propulsatoris hæresium de persona & cœna Christi, voce & stylo, acerrimi, philosophi acuti, viri prudentis, moderatoris juventutis severi, evocati ex hac vita anno Domini 1583, ætatis suæ 49. die 6. Martii.

Memoriæ & honori collegæ in Christo carissimi, & optimè meriti,
Neapolitana Nemetum Schola, gratitudinis ergò P. C.

WORMATIÆ.

AD CURIAM.

Vangiones quondam cum Cæsare conflictarunt,
Jam tibi perpetua Cæsar pietate cohærent.

AMBERGÆ.

IN TEMPLO MONASTERII.

Wolfgangus Hallet à Raitenbuech & Amerthal, Divis Carolo Quinto, Ferdinando & Maximiliano secundo R R R. Imppp. nec non Dn. Friderico III. & Ludovico patri & filio Comitibus Palatinis Rheni Electoribus, &c. & Dn. Joanni-Casimiro Comiti Palatino Rheni, &c. tutori & administratori Palatinatus Electoralis à secretis & consiliis. positis hîc carnis & in ea hærentis peccati mortalibus exuviis,

Expecto resurrectionem mortuorùm, & vitam in cælo sempiternam per Christum Jesum Dominum nostrum, qui constitutus est à Deo judex vivorum & mortuorum. Quo cum ut post mortem æternùm beatus viverem, vixi semper ut moriturus. An. Christi M. D. X C I.

VRATISLAVIANA.

IN ELISABETHÆ.

ANNÆ, ET ANNÆ-MARIÆ
filiabus dulciss.

Vos etiam ignotas mundo, sed sanguine mundas
Christi, commendat cura paterna piis.

Imperio

Imperio mortis superato, vivite Christo,
Et capite æterna gaudia lætitiæ.
Me quoq; qui senio propior properantibus ad vos
Cursibus advento, suaviolo excipite.
Vivemus, spes hac jubet hinc discedere lætos.
Non moritur massæ portio Christe tuæ.

JOHAN. CRATO VRATIS. IMPP. D. FERDINANDI I. ET D. MAXIMILIANI II. AUGG. CÆSS. P. F. MEDICUS PHYSIC. D. MOESTISS. P. AN. M. D. LXVII.

Anno Domini M. D. XXIX. nocte prox. sequ. diem Divi Matthiæ hora circiter II.

Sculpebat Bonavent. Rœsler, Ampliss. Sen. Vratis. à manibus scriba: litoq; auro, inductis coloribus, & parergis cæteris pictis fictisque exornabat. Anno M. D. LVI. antè paulò quàm è vita discederet.

ALIUD.

D. O. M. S.

MIRABILIS IN ALTIS DOMINUS.

Collapsa est turris Siloë madefacta cruore,
Pyramide hac nostra nemo cadente perit.
Nam jussu Domini exceptam (cui gloria soli)
Angelica molem deposuère manus.

Ambrosii Moibani D.

IBIDEM.

Anno 1529. am abend Matthiæ Apostoli, vmbs zäigers zwey der gantzen vhr zu nacht/ ist das bleyene dach des Kirchthurms allhie samt dem gehültz/knopf/spill vnd creutz biß an den vmbgang oder krantz/ in alles 119. elen hoch/durch vngestümigkeit des wetters abgefallen/durch welchen fall vnd grosse last doch niemanden einiger schade oder gefahr zugestanden. Gott sey lob vnd danck für seine wunderthätige barmhertzigkeit in ewigkeit/Amen.

ALIUD.

Clariss. Dn. Johannes Metzeler, U.J.D. Consularis ordinis in hac Rep. senior collega, vir prudens, fidelis, & in utriusq; orationis facultate, Latinæ scilicet & Græcæ, celebris & doctiss. Obiit anno Domini millesimo quingentesimo tricesimooctavo, secunda Octobris.

ALIUD.

Christophoro Craft, civi honesto, qui supra LXXVII. annum in hac Repub. vixit: & Annæ Bidermanæ, parentibus chariss. P.E.

Hic mihi perpetua chari pietate parentes
Christophorus genitor, mater & Anna, jacent.
Ad tumulum quorum meriti memor, hoc loco saxum.
Christo animas junctas lætor adesse Deo.
Magna dies Domini renovati corporis usum,
Et dabit his vitæ gaudia parta FIDE.

Johannes Crato art. Med. D.F.P.C.
Anno M.D.LVII.

MAGDALENÆ KROMAYRINÆ, UXORIS Bartholomæi Metelli, Episcopi Vratislaviensis Cancellarii.

Magdalis hic somnum conjux tua carpo, Metelle,
Corpore, mens supera vivit in arce Deo.
Nos ibi læta dies longum conjunget in ævum,
Et sine tristitia gaudia plena dabit,
Tempora cùm mundi cælo nos summa reducent,
O desiderio tempora tarda meo!
Interea vidui dum perfers tædia lecti,
Ut mihi cura tui, sit tibi cura mei.

Christus flagellatus hominem alloquitur.

O miser, ô vermis, quæ gestem insignia cerne,
De spinis factum est en diadema mihi.
Et latro liber abit, cùm me sententia damnet,
Pro multis unus victima cador ego.

Disce meo exemplo, dulcis genitricis acerbo
Luctu, cur patiar discito tanta, mea.

σαώζωσις.

In cruce vita perit: mage quod mirabere dicam,
Mors moritur, mortem mortua vita vorat.

In horologio 1517.

Aspice quàm celeri cursu levis effugit hora,
Lubrica nec vitæ tempora perde tuæ.
Diffugiunt anni celeres, letumq; minantur,
Mortuus ut possis vivere, vive bene.

Maria ulnis tenens Christum mortuum.

Autor eras vitæ, nunc es lacrymabile funus,
Rursus & ex illo funere vita venit.

In ædibus D. Eustathii à Knobelsdorf, Decani Vratisl. viri & poëtæ clariss.

Dum videt Actæon Dryades, sine veste Dianam,
Fit fera; vultus ei qui fuit antè, perit,
Suppliciumq; luit laceris miserabile membris,
Objectus canibus præda cruenta suis.
Ergo puellares quantum potes effuge vultus,
Ne sis Tartarei flebilis esca canis.

Actæon laceratur.

Actæon ego sum, miser ingeminare volebat,
At celeres trepidum corripuere canes.
Pœnituit vidisse Deas, vidisse Dianam;
Sera sed hæc misero tum metanœa fuit.
Nunc geme, nunc ora, lacrymis tua crimina dele.
Post cineres nihil est flere, dolere, queri.

In fastigio ædium.

Nil habet incertus nisi certa pericula mundus.
Fide Deo: Christi munere tutus eris.

Vel sic.

Una salus puerascenti nil fidere mundo,
Æthereum casta quærere mente DEUM.

In crucifixum.

Ecce redemptorem, qui debita solvit Adami,
In cruce dum pro te mite pependit onus.
Utq; pater vetita decerpsit ab arbore mortem;
Sic vitam è ligno Christus & ipse dedit.
Nicolaus Weidner D.D.H.E.C.C.L.
Can. adfixit. Anno 1540.

IN SAXO TUMULI.

LXVI. ætatis annum agens obiit Saurus. Dimidium autem, vel eo etiam minus, an vixerit, mortuus etiamnum addubitat. M.D.XXXV. die XXI. mens. Jan.

Christus passus alloquitur hominem.

Adspice mortalis, fuit unquam passio talis?
Peccatum sperne, pro quo mea vulnera cerne.
Adspice qui transis, quia tu mihi causa doloris.

IN SCHOLA NOVA ELISABETHANA.

OPT. & gravis. quisq; confitetur se multa ignorare, & multa sibi etiam esse discenda.

Tum judicant homines, ubi jam pœnitet.

Frangas citiùs quàm corrigas, quæ in pravum induruerunt.

IBIDEM.

DISCIPLINÆ SCHOLASTICÆ LEGES, MARMORI INSCULPTÆ.

Lex est, cui omnes homines decet obedire.
MARTIAN. L. II. FF. DE LL.

LEX I.

Inprimis adolescentes pietatis sint studiosi, certoq; sci-

ant, ſine divini numinis invocatione nihil ſe in ſtudiis diligentia ſua promoturos.

II.

Cæterùm ante præceptorum adventum diſcipuli hora conſtituta præſtò adſint omnes. tarditas pro dimidia abſentia habeatur.

III.

Venientes præceptores reverenter excipiant, abeuntes honore proſequantur.

IV.

Præſentibus illis conſileſcant omnes: abſentibus ne perſtrepant.

V.

Arma ſcholaſtica cuncti præparata ſemper in promtu habeant, ut dictata facilè & celeriter excipiant.

VI.

Inter prælegendum nemo garriat, ſed ſit attentus lectioni.

VII.

Lectiones verò ſuas ſinguli aſſiduè meditentur.

VIII.

Semper & ubiq; loquantur Latinè, idq; operam dent, ut & emendatè & ſine vitio loqui diſcant.

IX.

E ſchola ſine conceſſu præceptoris neque exeat quisquam, neque abſit.

X.

Dimiſſi verò ſimul templum ingrediantur omnes: atque ibi nemo rideat: nemo temere circumſpectet: aut aliis incompoſitis geſtibus conſpiciatur: quin potiùs aſſiſtentes libro cantent attentè: minores quietè & tacitè expectent: nec quisquam inde exeat, niſi impetrata venia ab aliquo præceptore: in quorum numero & cantor & aliqui hypodidaſcali & ſynergi ſunt habendi: hymno verò finito domum ſe quisq; placidè recipiat.

XI.

Per plateas, forum, vicos aut urbis compita nemo clamabundus aut citra neceſſitatem oberret, ſursúmve ac deorſum curſitet.

XII.

Obviis ſacerdotibus, magiſtratibus, ſenatoribus, civibus, cæteriſq; viris gravibus, matronis primariis, item & virginibus, honorem debitum exhibeant.

XIII.

Nunquam mentiantur: nemini maledicant, jurgia & ſimultates vitent.

XIV.

Quòd ſi quæ lis inter pueros oriatur, ad præceptores referant protinus, ne adoleſcat.

XV.

Impudica & obſcœna nemo neque dicat, neque faciat.

XVI.

In fluminibus, ſtagnis, lacubus (quia periculoſum eſt) nemo lavaturus immergatur.

XVII.

Pexi, loti, compti ſint, cùm domo egrediuntur, veſtituq; non laſcivo quidem, ſed decenti ac honeſto ornati.

XIIX.

Epiſtolas & ſtyli exercitationes non oſcitanter aut perfunctoriè, ſed accurato ſtudio & diligentia curent: deque eò in omnes partes ſoliciti ſint, ut quæ ſcribunt à vernaculæ linguæ barbarie remota ſint, & ad Ciceronis, Terentii &c. perſpicuitatem, copiam, elegantiam quàm proximè accedant, ſintque præceptorum judicio & comprobatione non indigna. Negligenter verò ſcripta pro non ſcriptis habeant.

XIX.

In ſumma, honeſtatem & ſtudia cuncti juvenes ſcholæ noſtræ, idque de mandato ampliſſ. Senatus, diligenter colant: ut amabiles ſint & gratioſi apud omnes, morum commoditate perficiant: ne corripiantur meritò, caveant: & virtutis ac pietatis laudem ut emereantur, ſtrenuè ſeduloq; contendant.

LEGUM FUSIOR EXPLANATIO.

Quæ ad pietatem. CAP. I.

Decalogi totius præcepta frequenter ac religioſè evolvunto.

vunto. 2. Divino nomine ne abutuntor. 3. Ne juranto. 4. Ne mentiuntor. 5. Ne maledicunto.

In templo. CAP. II.

Dominicis festisq; diebus maturè adsunto. 2. Lectionem Evangelii & Catecheseos ne negligunto. 3. Templum ingrediēdo & exeundo strepitus vitanto. 4. Stando & sedendo modesti sunto. 5. Oranto, non votanto. 6. Concionem sacram attenti auscultanto.

In Præceptores. CAP. III.

Eos officiosè observanto. 2. Docentes auscultanto. 3. Nulli eorum refragantor, aut responsanto. 4. Jussa diligenter exequuntor. 5. Illorum neminem irridento. 6. Didactron fideliter numeranto. 7. Et quidquid contra Decalogi quartum præceptum esse noverint, nullo tempore admittunto.

Decorum in schola. CAP. IV.

Inter prælegendum non aliud agunto. 2. Murmura, strepitus, confabulationes, soporem, vitanto. 3. Exposituri, aut recitaturi, attentè, articulatè, distinctè, verecundè loquuntor. 4. Evocato aut absente Præceptore, in officio manento. 5. In ædificiis scholæ nihil frangunto, neque conscindunto. 6. Fracta, rupta, vitiata, reus suis sumptibus reparato, pœnasq; culpæ & levitatis dato. 7. Parietes nec carbonibus, nec miniato lapide pingunto, aut modo alio quovis contaminanto. 8. Libros resque alias suas diligenter custodiunto, alienas verò minimè avertunto.

Extra scholam. CAP. V.

Virtutes & mores boni in plateis debito cum decore ubiq; elucento. 2. Dicta, audita & à præceptoribus tradita domi sollicitè repetunto. 3. Epistolas & alia non perfunctoriè componunto.

In funere. CAP. VI.

Quo ordine in classibus sunt collocati, foris procedunto. 2. Vestitu, gestu, incessu, concentu, modestiam & verecundiam summa diligentia conservanto.

Decurionum officia. Cap. VII.

Pueros suæ decuriæ diligenter audiunto. 2. Segnes & confabulantes notanto & ad præceptores deferunto, idq; fideliter exsequuntor.

Custodum officia. Cap. VIII.

Immodestos in scholis, templo, funerum curatione attentè observanto. 2. Ferulas præceptoribus præbento. 3. Ut ordine & modestè dimissi è schola templum ingrediantur curanto. 4. In comitatu funerum evagantes in ordinem cogunto.

Pædagogorum officia. Cap. IX.

Ut pueros suæ fidei commissos fideliter instituant, diligenter ipsi discunto. 2. Curam eorum omnibus locis agunto. 3. Pietatem, artes, moresq; bonos docento, in iisque præstandis ipsi præeunto. 4. Domi se, nocte præcipuè (cùm intempestiva absentia malè perpetrati facinoris suspicione raró careat) continento. 5. A tabernis meritoriis, œnopoliis, orchestris, lustrisq; ferarum abstinento. 6. Seduli in officio sunto. 7. Ne divagantor, ne deambulanto. 8. Cum familia ne rixantor, ne tumultus excitanto. 9. Ne mandatis heri refragantor. 10. Ne longiùs quàm permissum est evagantor. 11. Domo, nisi de voluntate heri, ne absunto.

Peregrinorum officia. Cap. X.

Negotium suum tranquillè agunto. 2. In instituendi ratione judicanda nihil sibi assumunto. 3. Hospites se, non cives, esse cogitanto. 4. Liberalitate senatus ne abutuntor. 5. Mercedem præceptoribus debitam sine mora & detrimento curanto. 6. Discessuri memorem gratumq; animum cùm privatim, tum in scholis publicè testatum omnibus faciunto.

Discentium officia. Cap. XI.

Per te discendi cupidus esto, percipiendique voluntatem, amorem atque ardorem potiùs tecum ipse adferens. cur in hoc virtutis ac disciplinæ honestiss. domicilio versêre, etiam atque etiam meditare: quamq; turpiter facturus sis,

rus ſis, ſi quam nactus es Spartam, deſidiâ & negligentiâ tuâ amiſeris, cogita: atque ea de re nec querendi, nec audiendi, nec diſputandi occaſionem ullam, aut quidquid ſtudiis tuis accommodatum eſſe judicaris, prætermittendum ducas.

OEconomi opera. CAP. XII.

Operas quotidianas diligenter exſequitor. 2. Pavimenta verrito. 3. Calfacito. 4. Ignẽ cuſtodito. 5. Ludum claudito, recludito. 6. Signum attemperatè dato. 7. Ignem tecto inferri ne permittito. 8. Parietes inquinari ne patiare. 9. Tabulas ac ſpecularia integra conſervato. 10. Ocioſos ac petulantes ex vicinia pueros coërceto. 11. Nihil deniq; quod imperatum fuerit recuſato.

Præceptores. Appendix.

Nihil magnopere attinet, ac ferè ἀπερδιόνυσον videtur eos officii admonere, cùm vocationis ſuæ memores ſint, cujus rationem non præſentibus tantùm procuratoribus, ſed Deo ipſi vindici æterno probare debeant. Mercedem verò non in hac ſolùm exigua vita; ſed in perpetua illa felicitate etiam ab eodem liberaliſſimo remuneratore cumulatè ſibi expectand. eſſe ſciant, idq; ſacr. lit. teſtimonio perſuaſum habeant.

Faciebat Bonaventura Roslerus, Ampliſſ. Senatus Vratisl. Scriba, Anno ſalutis ſupra ſeſquimilleſimum tertio & ſexageſimo: ætatis s. eodem. XIV. *Cal. Mar. Qui quidem Bonaventura fecit & fuit quod potuit: vixit dum licuit: mortuus eſt cùm Domino placuit.*

OFFICII SCHOLASTICI
compendium.

Ora. Obtempera. Tace. Audi. Diſce. Repete. Exerce. Patere.

In ædibus cujusdam *Canonici.*

Meditatio ex mente nunquam ſeponenda.

- Utinam homines
  - Saperent
  - Intelligerent
  - Providerent
- Tria
  - Præterita
    - Malum commiſſum.
    - Bonũ omiſſum.
    - Tempus amiſſum.
  - Præſentia
    - Vitæ hujus brevitatem.
    - Salvãdi difficultatem.
    - Salvandorũ paucitatem.
  - Futura
    - Mortem, qua nihil miſerabili9.
    - Judiciũ, quo nihil terribilius.
    - Pœnam, qua nihil intolerabilius.

IN FORO.

Ingratis servire nefas.
Nil admirari beatum fecit.
Se noſſe maximum.

Inscriptio Musæi Monaviani.

Domino Deo noſtro Jeſu Chriſto, unico regni ſanctorum hæredi: perenni vitæ fonti: triumphanti mortis victori; æterno beatarum animarũ hoſpiti, Sacr.

Summa in his terris tum ſapiẽtia, tum felicitas eſt, poſſe quieſcere, ac ſua potiùs agere & propria, quàm aliena. Deinde utraq; fortuna, & ſive ſit agendũ, ſive patiendum, in Deum potiùs, quàm in homines reſpicere, & ab eo ſolo pendere. Mortem deniq; ſuam perpetuò ſic meditari, ut pec-

ut peccatum potiùs fugiatur, quàm illa nimis metuatur. Mundum prætereà, quæq; sunt illius, despicere simul & odisse. De vita perpetua magis, quàm de hac fragili & caduca solicitum esse: animæq; curam gerere majorē, quàm corporis, & ita sese comparare, ut anima priùs læta libensque hinc in cælos evolare cupiat, quàm è tabernaculo suo evocetur.

M. R. V.

PSAL. XC. *Domine doce nos scire numerum dierum nostrorum: ut ambulemus corde sapiente.*

Θυμὲ βλέψον ἄνω· χθονίων δ' ἐπιλήθεο πάντων.

IPSE FACIET.

ALIUD.

Johanni Aurifabro Vratisl. S. Theol. D. & Ecclesiæ hujus pastori, Academiarum Witeb. & Rostoch. quondam Professori, ante reditum verò in patriam Samlandiæ, Pomesaniæq; in Borussia per plures annos præsidi, viro, puræ religionis studio, & totius Philos. inprimis verò Mathes. ac lingg. præcipp. cognitione cl. vita in his terris annos LI. M. VII. dies XVII. honestè ac laudabiliter acta, An. verò M.D.LXVIII. die M. Octobr. XIX. superstite conjuge Sara, Joh. Hessi Theol. Doct. filia, quæ quadriennio pòst, relictis IIII. filiis, & II. filiabus diem suum obiit, feliciter & sanctè mortuo, Laurentius Scholzius Vratisl. Phil. & Med. Doct. socero & socrui optt. hîc conditis, officiosæ pietatis ergò P. M.D.XC.

In memoria æterna erit justus.

IN SUBURBIO AD TEMPLI Cathedralis valvas.

Quas sacras ædes pietas construxit avorum,
Has nunc hæredes invadunt more luporum.

ITEM.

Defunctis patribus successit prava juventus,
Cujus consilio quæ valuere ruunt.

IN SCHOLA MAGDALANÆA, quæ cœpit anno 1293.

In inferiori auditorio supra januam.

Quærite primùm regnum Dei, &c.

Such Gottes reich vor allen dingen/
So wird dir alles wol gelingen/
Suchest du ein andern anfang/
So gehet dein thun den krebsgang.

IN ÆDIBUS JOHANNIS CRATOnis medici Cæsarei.

Tu quoq; fac timeas, & quæ tibi læta videntur,
Dum legis hæc, fieri tristia posse putes.

Supra januam cubiculi.

Optimo maximo servatori omnium, uni in trinitate DEO, Joan. Crato artis Medicæ D. se suaq; omnia piis votis commendans S. M. D. LXVII.

In inferiori hypocausto.

Quid sis, quid fueris, quid eris, semper mediteris.

In mensa quam accepit à Cæsare.

In hac mensa Divus FERDINANDUS Imp. Aug. P. F. pacificus, priusquam lethalis morbus lecto opt. & beatiss. principem affligeret, multis mensibus cibum sumpsit, Imp. verò Maximilianus II. F. Aug. perp. cùm in meditationibus salutaribus versaretur, sua manu sententias plenas pietatis & humanitatis inscripsit. Has posteris salutares, Crato sacratissimorum Imperatorum Medicus, ne hanc tabulam qua usos atq; sustentatos divinos Monarchas intelligunt, tanquam vile lignum haberent, studio ac diligentia sua conservavit.

Dicta autem à Maximiliano scripta ibidem conspiciuntur hæc. 1561.

Dominus providebit.
Maximilianus.

Si

Si Deus pro nobis,quis contra nos?

Audi,vide,tace,ſi vis vivere in pace.

Vanitas vanitatum & omnia vanitas.

Dominus dedit,Dominus abstulit,
Sicuti Domino placuit,ita factum eſt;
Sit nomen Domini benedictum.

Si bona ſuſcepimus de manu Domini;
Mala autem quare non ſustineamus?

Si vitam inſpicias hominum,ſi denique mores,
Cùm culpent alios,nemo ſine crimine vivit.

Omnia ſi perdas,famam ſervare memento;
Præfer autem ſalutem animæ;reliqua vanitas.
Nam omnia prætereunt,præter amare Deum.

Fruſtra colunt me docentes mandata hominum.

Dn. Balthasaris Episcopi *Vratislaviensis.*

Reverendiſſ.Princeps & Dn.Dominus Balthaſar ex clariſſima Promniciorum familia, domus Leſſendorf, Glogovienſis ducatus, vir ſingularis ingenii, magni conſilii, & raræ eloquentiæ, in rebus agendis ſtrenuus & vigilantiſſ.prudentia ornatiſſimus, & labaſcentis religionis protector, concordiæ & pacis amantiſſimus, flagrante bello inteſtino ſub Carolo V.Imperatore ſingulari induſtria patriam à ſeditione, inter ignobile vulgus jam gliſcente, liberavit. Officio Capitaneatus à Cæſare Ferdinando tum commiſſo, principibus & heroibus ob miram comitatem pergratus.in religioſos & pauperes liberalis, conſanguineorum quoque haud immemor. Erga familiares benignus,ſubditorum parens,& Epiſcopatus hujus adauctor, eligitur anno Domini M, D. XXXIX.die XVII. Sept. Fuit

in gubernatione annos XXII. Moritur placidè, ingenti piorum omniũ luctu, correptus febricula quartana. Nissæ XX. Januarii, Anno salutis M.D.LXII. Hîc sepultus, ætatis suæ LXXIV.

BUDISSINA.

BUDISSINÆ IN SUMMO TEMPLO.

Fidenti tua Christe capit qui munera corde,
Is duce te cæli regna beatus adit.

Charissimis & dulcissimis parentibus Gregorio Peucero patri; Otiliæ Simontæ matri: qui ex hac vitá in cælestem & æternam piè & placidè commigrarunt: ille die vicesimaquinta Februarii anno M.D.LX; hæc die quinta Maji, anno M.D.LX. Caspar Peucerus filius, Philosophiæ & artis Medicæ Doct. hoc monumentum posuit, 1561.

IN SCHOLA.

Prima bona mentis sit cura, sit altera morum,
Tertia litterulas perdidicisse bonas.
Quæ virtute caret, non est doctrina putanda;
Et Christum ignorans, bellua totus homo est.

GORLICENSIA.

SUB VETUSTA CRUCE.

Aspice serve Dei, sic me posuere Judæi.
Aspice devotè, quoniam sic pendeo pro te;
Aspice mortalis, pro te datur hostia talis.
Introitum vitæ reddo tibi, redde mihi te.

In cruce sum pro te, qui peccas, desine pro me.
Desine, do veniam, dic culpam, corrige vitam.

D. O. M. S.

Sirenum instar habent ignavo perdita luxu
Lustra, domus, silvæ, rura, popina, Venus.
Quæ fugiens Emerice, cava trabe cærula sulcas
Multa solo passus multa pericla salo.
Ergo sedens virtus rediviva ad busta Jehovæ
Donatum merito vexit honore domum.
Ut non parcus opum patriæ hæc monumenta locares
Virtutis figens celsa tropæa tuæ.
Sic geminas tendens palmas, passoq; capillo,
Victam se Siren sub tua jura dedit.

Imitare virtutem, non æmulare.
Virtutem colere par est, non invidere.
An. Chr. CIↃ. IↃ. LXXVIII. *m. quarto.*

O. S.

Georgio Emerico Eq. Nobiliss.
Qui cum opifice & duob. eum seqq. comitib. in Palæstinam profectus, ibique militari dignitate & equestri super sepulch. Christi An. M. CCCC. LXV. m. Jul. d. XI. donatus esset: post tot exhaustos terra mariq; labores, tanto itinere confecto: cùm domum ad suos patre adhuc superstite revertit: tum sacellum hoc D. Crucis, vicinumq; cenotaphium ad exemplum expressum, sibi & posteris F. F. Ipse deinceps Reipub. hujus Senator, ad annos XXXVI. Cos. V. finem vitæ clausit, Ann. M. D. VII. m. Jan. d. XXI.

Johannes Johannis F. Georgii Equ. N. N.
Emmericus avo B. M. P. cur. M. D. LXXIIX.

LIGNICII.

IN S. JOANNIS.

השביל וחיבריס חנבים

CLariſſimus vir, Dn. Valentinus Fridland Trozendorfius, piè deceſſit, VI. Kal. Maji, CIↃ IↃ. LVI. ætatis ſuæ LXVII.

Τοῖς πᾶσιν χρήσιμος εἶπεν.

WIRTEBERGENSIA.

TUBINGÆ IN SEPULCRETO *Ducum Wirtebergenſium.*

ANno Domini M. CCCC. LIIII. Illuſtriſſ. familiæ Wirtembergēſis Comes Ludovicus ſenior IX. KLNS. Octobris mortuus, qui in æde beatæ virginis ad bonum lapidem ſepultus, à principe Chriſtofero officioſæ pietatis ergò Tubingam huc traductus eſt.

Eadem pietate & ratione huc quoque translata eſt D. Mechtildis Palatina Rheni ac Bavariæ Dux, clariſſ. Ludovici ſenioris conjunx ſuaviſſima, quæ licet pòſt Alberto Auſtriaco nupſiſſet, defuncta tamen Heidelbergæ an. M. CCCC. LXXXII. XI. KLNS. Octob. evidentiſſimo ſinceri amoris argumento illic cum priore marito, & eodem hîc ſimul conditorio reponi placuit.

Illuſtriſſimus & tam ſapientia quàm honeſtate vir excelſus Princeps Eberhardus, Dei gratia primus Dux Wirtenbergenſis & de Teck, Comes Montis Peligardi, fundator hujus ſcholæ. Obiit die S. Matthiæ Apoſtoli, anno Domini 1496.

IN LAPIDE.

⊙.KLN.Mar.anno M.CCCC.XCVI.Illuſtriſſ.pietate & prudentia Princeps Eberhardus Barbatus primus Dux Wirtemberg.& Teck,Montisq. Peligardi Comes, hujus ſcholæ fundator.

Illuſtriſſimæ Principi ac Dominæ,D.Annæ Duci Wirtemb.Ducis Uldrici &c. filiæ dulciſſ. Quam benigna Dei manus ex iſta fragili & caduca rerum humanarum conditione, ne diutiùs calamitoſis & tumeſcētibus ærumnarum procellis miſera quateretur, adoleſcentulam tenerr. atque in ipſo blandiſſimo virginitatis flore An. Domini M.D.XXX.menſ.Junii XXIX.ætatis verò ejus XVII.feliciter eripuit:huic, inquam, in hunc locum amœniſſ. ubi jam Carthuſianorū latibula Auraci,cùm illic an.XXIIII. ſepulta jacuiſſet, collaberentur, traductæ Illuſtriſſ. Dux Chriſtoferus Dux Wirtemb.clementiſſ.unicæ ſorori ſuæ dilectiſſ. ad perpetuam memoriam hîc erigi voluit, Anno Domini M.D.LIIII.

D. O. M. S.

Illuſtriſſ. Princeps Hulderichus Dux Wirtemberg. & Teck,Montisq.Peligardi Comes, dū inter mortales fuit, variis fortunæ procellis agitatus, & patria ſua deſtitutus, exilium XV.annis conſtanter tulit.qua tandem recuperata, ſacroſanctum Chriſti Evangelium ſincerè prædicari curavit, idololatriam comminuit, potentiam Antichriſti debilitavit, laudabilem urbis hujus inclytæ Scholam reſtituit,doctis profeſſoribus,juſtis ſalariis & ſtipendiis,avitos ſecutus mores, illuſtravit, Remp. prudentia non vulgari, ſicq; ſatis feliciter adminiſtravit, cujus gubernacula inter tot quoq; graviſſimos Adverſariorum inſultus, ad extremum uſq; vitæ ſuæ halitum, fortiter retinuit. Tandem Deo Opt.Max.finem ærumnis dante,ſpiritum cælo, reliquum verò mortalitatis ſuæ hoc deponi voluit conditorio. Regnavit ann. LII. menſ.V. Vixit ann. LXIII. menſ. VIII. dies XXVI. ⊙. Anno Chriſti M.D.L. menſ. IXBRI.d.VI.

Hoc lector potes æstimare saxo,
Humani nihil esse non caducum,
Heroum quoniam tegit duorum
Ebrardi Ducis ossa, & Hulderici,
Ex iis alter erat bonis amandus,
Ex iis alter erat malis timendus,
Et dilectus uterq; valde Christo.
Corrupta tamen hic uterq; carne
Letho deposita, simul quiescunt.

CHRO

CRUCIF. GLOR.

Memoriæ Illustrissimi Principis Ulrici Ducis de Wirtemberg. &c. infantis dilectiss. P. Qui vixit mens. II. d. I. ʘ. an. Christi M. D. LVIII. mens. Julio, d. VII. cujus ossa VIII. ejusdem mensis, huc ad avita conditoria deposita sunt. V. C. V.

Principis Ulrici potuisti tollere corpus
Invida mors, animam tollere nulla potes.
Scilicet hoc solo fuerat mortalis. At idem
Parte tamen vivit nobiliore sui.

D. O. M. S.

Ut omne natum caducitati subjectū, ita & eodem decreto, Illustriss. Princeps Maximilianus Dux Wirtemb. &c. Ann. salutis M. D. LVI. XXVII. die Augusti natus, mens. VI. dieb. XXII. superstes, infans dulciss. parentes optatæ vitæ desiderio privavit An. Christi M. D. LVII. mens. Mart. die XVII. Cujus ossa XIX. ejusdem mens. huc ad avita conditoria translata sunt.

Anno Domini M. D. LXIII. den XXX. tag Augusti starb die Durchleuchtig Hochgeborne Fürstin Fraw Sabina Hertzogin zu Wirtemberg vnd Teck / Gräfin zu Mümpelgart / ein geborne Pfaltzgräfin beym Rhein / Hertzogin in obern vnd vndern Bayern / jhres alters LXXIII. jar / IIII. monat / VII. tag.

D. O.

D. O. M. S.

Illuſtriſſimus Princeps Eberhardus Dux Wirtembergenſis ac Teccenſis, Comes Montis Peligardi, &c. Illuſtriſſimorum ac Chriſtianiſſimorum parentum Chriſtophori Ducis Wirtembergenſis, &c. Principis laudatiſſimi, & Annæ Mariæ Marchioniſſæ ex clariſſima familia Brandenburgenſi, filius primogenitus, indolis egregiæ à primis annis piè ac liberaliter educatus, & literis inſtitutus, ſinceriorem religionem amavit, Antichriſti idololatricas ſuperſtitiones, atq; omnes fanaticas opiniones deteſtatus eſt. Parentes digna pietate coluit, in fratrem & ſorores germanas bene affectus, & pro ætate rara gravitate præditus fuit, ita ut maximis rebus natus videretur. Eum immatura morte abreptum parentes lugent, provinciales deflent. Anima Chriſto, reliquiæ his monumentis commendatæ ſunt. Vixit annos XXIII. menſes III. dies XXVI. Vita functus eſt ann. M. D. LXVIII. menſis Maji die II.

Majorum meritò ſacris ſepulcris
Ebrardi ducis inferuntur oſſa,
Barbati veteris gerit celebre
Nomen, ſi modò longior daretur
Ætas, mox ſimilis futurus illi
Juſto, pacifico, gravi, diſerto.
Herois referebat Hulderici
Primis ingenium nepos ab annis,
Par magnis animis avo futurus,
Ni vitæ ſpatium Deus negaſſet.
Ambobus pietate junctus, unà
Vita jam fruitur beatiore. B.B.F.

IN LAPIDE.

Sub hoc ſaxo requieſcit Eberhardus Dux Wirtemb. & Teck, Comes Mõtis Peligardi. Obiit die II. menſis Maji, anno ſalutis M. D. LXVIII. Vixit annos XXIII. menſes III. dies XXVI.

D. O M. S.

Illustrissimus Princeps verè Christophorus Dux Wirtembergensis & Teccensis, Comes Montis Peligardi, &c. à puero variis casibus jactatus, literis excultus, exteros expertus, linguarum peritus, experientia clarus, periculis infractus, bello strenuus, imperio justus, cõsiliis prudens, pacificus, orator gravis, ecclesiæ nutricius, hæresium & idololatriæ hostis, studiorum Mæcenas, exulum asylum, virtutis theatrum, pietatis exemplum, pater patriæ, infinitis laboribus exhaustus, ac placidè in Domino obdormiens, corporis reliquias hoc conditorio, quod vivus sibi adornarat, deponi voluit. Earum optatam resurrectionẽ beata anima cum Christo vivens, expectat. Memoria tanti Herois apud omnem posteritatem sacrosancta erit. Vixit annos LIII. menses VII. dies XVI. Regnavit annos XVIII. menses VII. dies XXII. Obiit anno Domini M. D. LXVIII. die XXVIII. mens. XBR.

Wirtembergiacæ domus decorum
Princeps Christophorus sub hoc sepulchro
Ut terræ suæ reddit ossa matri,
Cælesti quoq; spiritum parenti
Sic Christo mediante consecravit.
Non regno patrio sed exterorum
Succrevit puer, exulante patre,
Magni Cæsaris est secutus aulas
Et regum, teneris Ephebus annis
Mox Martis juvenis capessit arma,
Ductis ordinibus triumphat heros,
Bis sex pignora suscipit maritus,
Curis canus avus fit & senecta,
Magnam justitiæ tulitq; laudem
Dum rexit populos, deditq; jura,
Optatam coluit, ferendo, pacem,
Lites composuit, sopivit iras,
Illi Ecclesiæ maxima piaq;
Cura vera fuit, fidesq; cordi,
Idolis inimicus, hostis acer
Damnatis simulantibusq; sectis,

Mecænas

Mecœnas studiis & eruditis
Linguis fautor erat, scholis patronus,
Natura ingeniosus, arte doctus,
Orator bonus, aptus & trilinguis,
Prudens, sobrius atq; liberalis,
Plures Herculeis ferens labores
Dignus qui imperio fuisset orbis,
Hunc patrem patriæ fatetur ætas
Præsens, posteritas fatebiturq;
Wirtembergiacæ domus decorum.

IN LAPIDE.

Sub hoc saxo requiescit Christophorus Dux Wirtembergæ & Teck, Comes Mõtis Peligardi. Obiit die XXVIII. mensis Decembr. anno salutis M. D. LXVIII. ætatis verò suæ LIII.

Illustrissima Princeps & Domina D. Eva Christiana Wirtembergæ, Montisq; Peligardi Comitissa, Georgii ex Barbara Hassiæ Landgravia filia, sub hoc conditorio quiescit, animam verò Deo reddidit III. Kl. April. anno M. D. LXXV. cùm vixisset ann. XVI. mens. V. dies XV.

WEIMARIÆ.

ELOGIUM JOHANNI FRID.
Electori, ut ajunt, positum.

JOannes Fridericus, Dei gratia electus martyr Jesu Christi: Dux afflictorum: Princeps confessorum fidei: Comes veritatis: Signifer sanctæ crucis: Exemplum patientiæ & constantiæ: hęres vitæ æternæ. Obdormiscens in Christo, migravit ex hac miserrima vita in cælestem patriam. Vinariæ mense Martio. Anno
M. D. LIV.

GOTHÆ.

IN CURIA.

Wo der Bürgermeister schencket wein/
Die Fleischer mit im Rathe sein/
Und der Becker wigt das brot/
Da leidet die Gemein grosse not.

BRUNSVIGÆ.

HIc sua Bernhardus Broizenus consul in urna
Frigida post summum condidit ossa diem.
Cui dum præconis dependet ab ore docentis,
In templo hoc subito funere raptus obit.
Mens rectâ superos adiit: sed tecta sepulcro
In spe sanctorum membra soluta cubant.
Mortuus est in templo.
An. 1561. 16. Novemb.

ORTENBURGICA.

ÆTERNO LUMINUM PATRI.

CUm tuæ sint delicię, qui trinus & unus es, vicariorum operariorumq; tuorum castis piisq; cœtibus interesse: quæcunque Joachimus Comes Ortenburgius, S. S. Evangelii tui conceperat semina; suæ quoq; à te deorum Deo fideicommissorum animis insertutus, hocce templum à superstit. repurg. non tibi, quem neq; universi capit machina, sed Christi tui ante ann. CIↃ. IↃ. LXIII. pro salut. mortalium immolati, precioso lustratis sanguine, veritatis & virtutis ergò patefecit: decennioq; postquã averruncari cœperat, multis interea & vitę & fortun. cùm domi tum in exilio exantlatis pericl. in sinceræ relig. ascecterion perpetuum, dum tu vetustę Comitum Ortenburg. genti,

genti, ſubjectisq; populis faveas propitius, devota grataque mente conſecravit.

D. O. M. S.

ADELHEID.

Ex illuſtri Rheingrav. & Wildgrav. gente prognata. Quæ Carolo Domino in Limburg marito diu ſupervixerat vidua, anno reparat. Sal. CIↃ. IↃ. LXXX. ætatis verò ſuæ LVIII. IV. Idus Octob. Ortenburgi piè obdormivit. Quom ſexto antè die præmiſiſſet Joachimũ ex filio Godefrido nepotem unicum, necdum IV. annos natum. Quorum oſſa Joachim⁹ Comes Ortenburgius gener patrinusq;, quòd illam ut matrem coluerat; iſtum inſtar filii amaverat, gentilitio hujus delubri tumulo ſuo juxta Antonii Kariſſ. F. Friderici q; N. cineres cõdidit, hocq; M.P.

AICHSTETI.

Fallax ſæpe fides, teſtataq́; vota peribunt.
Conſtitues tumulum ſi ſapis ipſe tuum.

COLONIENSIA.

DE COLONIA AGRIPPINA JUL. CÆS. SCALIGER.

Maxima cognati regina Colonia Rheni,
Hoc te etiam titulo Muſa ſuperba canit.
Romani ſtatuunt: habitat Germania: terra eſt
Belgica: ter felix. Nil tibi diva deeſt.

IN CHORO TEMPLI CATHEDRALIS.

Reverendiſſ. D. D. Adolpho, Archiepiſcopo, ac Principi ElectoriColonien. S. Rom. Imperii per Italiam Archicancellario, Legatoq; nato, Weſtphaliç & Angariæ Duci, &c.

ex illustr. familia Comitum à Schauvvenburch oriundo, electo die XIIII. Januar. An. M. D. XLVII. qui piè & prudenter Archiepiscopatui præfuit annis IX. mens. II. dies XXV. tandemq; ultimum diem in Domino clausit. Anno M. D. LVI. die XX. Septemb.

IBIDEM.

Reverendiss. Dn. D. Antonio, electo, ac confirmato Princ. Electori Colonien. S. Romani Imperii per Italiam Archicancellario, legatoq; nato, Westphaliæ & Angariæ Duci, &c. ex illustri familia Comitum à Schauvvenburch oriundo, electo an. M. D. LVI. die XXVI. Octob. qui fratri suo succedens, in Domino obdormivit, an. Domini M. D. LVIII. die XVIII. Junii. atque præventus morte fratri justum monumentum erigere non potuit, uti cœperat, Reverendissimus Dom. Gerhardus Archiepiscopus, Princ. Elector Coloniensis, dominis & affinibus suis charissimis pietatis ergò posuit, anno M. D. LXI.

FRANCOFORDIANA.

IN FRANCOFORDIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Multa laboratis debet Francfordia sulcis:
Multa racemiferis vinea culta jugis.
Quid referam, quanta & quæ convexere metalla?
Quæ Mars bellipotens, quæ petit alma Ceres?
Huc Italus patriis miratur partibus orbem,
Advectum huc stupuit Gallia magna suum.
Hic oriens, hic terra novis comperta sub astris
Agnoscit genii semina plena sui.
Nec tamen in brutis sola hæc commercia rebus;
Hic animi æternæ sed cumulantur opes.
Quod si res, paucas, operosa est dicere merces;
Non magis est, cunctas res operosa dare.

AD PRÆDICATORES.

Anno 1486. obiit in Comitiis Francofurti Albertus Marchio Brandenburg. cujus intestina in illa æde servantur: corpus in Heilsbrun.

MOGUNTIÆ.

IN ARCIS CONCLAVI QUODAM.

INcepta Deus ipse domus nisi limina ponat,
Noster frustrata deperit arte labor.

Ibidem supra aliud ostium.

Exulat in terris, & quas homo possidet ædes,
Hospitii tantùm jure caducus habet.

SPIRENSIA.

IN SUMMO TEMPLO.

ANno Dominj 1039. Conradus Secundus Imperator, secundo Nonas Julii obiit.

PROAVUS JACET ISTIC.

xv. Kl. Martii Gisela Imperatrix obiit.

HIC PROAVI CONJUNX.

Anno Dominicæ incarnationis 1056. Henricus Tertius Niger tertio Non. Octob. obiit.

AVUS HIC.

Anno Dominicæ incarnationis 1106. Henricus Quartus senior VII. Idus Augusti obiit.

PATER HIC.

Sexta Kl. Januarii Bertha Imperatrix obiit.
HIC HENRICUS SENIOR.

Anno Domini Henricus V. junior v. Kl. Maji obiit.
FILIUS HIC.

Integrum distichon.

Filius hic, pater hic, avus hic, proavus jacet istic.
Hic proavi conjunx, hic Henrici Senioris.

ALIUD.

Georgius Palatinus Rheni, Episcopus Spirensis, sudore Anglico defunctus obiit 1529. die 27. Sept.

NORIMBERGENSIA.

IN NUREMBERGAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Diva mihi extremi da munera sacra laboris,
Non tamen extremo conspicienda loco.
Sed velut abducto veneramur in ordine cælum,
Hic ubi naturæ fine quievit opus.
Non potes æthereis deducere sedibus astra;
Invenies, tibi quæ Norica terra dabit.
Hunc si corruptas terras Astræa relinquens
Fatali statuit sede tenere locum;
Quis putet horrifico sociatas Marte Camœnas?
Sacra tamen duplex tempora laurus obit.
Martis habe, & Phœbi felicia tempora laure,
Sanctaq; sit valido fœdere juncta fides.
Omnibus ex istis ne tu ne dempseris unum.
Addere quin potius omnia magna, tuum est.

INSCRIPTIO NUMMI NORIMBERGENSIS.

Ab una parte.

FUNDAMENTUM SALUTIS *nostræ, Christus.*

Ab altera parte.

D. O. M. S.

Anno à nato Christo M.D.LXXI.

Rom. Imp. D. Maximil. II. Resp. Noriberg. PP. & Septemviri ejusdem ANDR. IM HOF. Sebald. Haller. JOD. TETZL. BALTH. DERR. GAB. NUTZEL. GEORG. VOLCKAM. & THOM. LOFLHOLTZ: tum oppidi præf, BALD. BAUMG. domum hanc pro Gymnasi juventut. in stud pietat. & litterar. instituendæ à prim. funda. extrui curavit. in cujus memori. Georg. Volck. & Hieron. Baumgar. ob demandatam ecclesiarum & scholarum procurationem, hoc numisma FF.

IN LAURENTII.

Hectori Pœmero Juris utriusque Doctori hujus ædis Præposito, de Ecclesia & Repub. bene merito, fratres & amici superstites officii ergò P.

Vixit annos XLV. menses III. dies VII.

Præfuit Laurentianæ Ecclesiæ annos XIX. mens. IX.

Obiit VII. Idus Jan. M. D. XLI.

In templo Divi Sewaldi, quod totum à fundamentis est ex vivo lapide erectum cum duabus turribus, ænea tabula auro obducta ad columnam in choro collocata, sic est inscripta.

Erasmus Topler J.U. Doctor, Protonotarius Apostolicus, ac serenissimi Maximiliani Romanorū Imperatoris Consiliarius, hujusq; ædis Prępositus bene meritus, dum patriæ operam intendit fidelem, Treveris solenni Principum conventu vitam cum morte mutavit, anno Domini M.D.XII.VI. Kal. Maji. Vixit annos L. Tu lector vale, ac pro tanto viro ad Deum preces fundere ne pigeat.

ALTORFINA.

JUventuti, religionis Christianæ doctrina, linguis, Latina & Græca, optimis denique artibus, ac disciplinis informandæ, Georgio Volckamero, Philippo Geudero, Hieronymo Baumgartnero, literatorum præfectis, & Balthazaro Baumgartnero, oppidi præfecto, senatus Noribergensis, scholam hanc nobilem, & patritiam aperiri, & solenniter introduci voluit, III. Cal. Jul. qui dies Petro & Paulo Apostolis sacer est. Anno à nato Christo salvatore CIↃ IↃ LXXV.

INSCRIPTIONES ALIQUOT DONAtivorum *seu congiariorum scholasticorum ejus Academiæ.*

HONOS ET VIRTUS
PRÆMIUM DILIGENTIÆ.
DULCE TERGUM LABORIS.
HONOS ALIT ARTES.
ANGUSTUM VIRTUTIS ITER.
FESTINA LENTE.
MORAM CUSTODIA PENSAT.
OMNIA MEA MECUM PORTO. Stilpo.
LEX REGIT. ARMA TUENTUR.
SEU PACEM SEU BELLA GERAS. Sub effigie Palladis.
APERTÆ MUSARUM JANUÆ.
NIHIL INEXPLORATO. Ubi Monoceros aquas cornu prætentat.
CONCEDAT LAUREA LINGUÆ. Sub judicio armorum.
OBEDIENTIA FELICITATIS MATER.
OBREPIT NON INTELLECTA SENECTUS.
MOTU CLARESCIT ET USU. ad effigiem putei.
ΔΥΣΚΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΑ.

RATIS-

RATISBONÆ IN CURIA SEQUENS INSCRIPTIO AUREIS LITERIS IN TABULA marmorea conſpicitur.

QUisquis ſenator curiam officii causâ ingrederis, ante hoc oſtium privatos affectus omnes abjicito: iram, vim, odium, amicitiam, adulationem. Reipub. perſonam & curam ſubjicito. Nam ut aliis ęquus aut iniquus fueris: ita quoque Dei judicium expectabis & ſustinebis.

ERFURDIÆ.

AD S. SEVERUM.

SUmmus eram conſul, tenui nunc condor arena,
Quisquis es, hoc ibis, non rediturus, iter.

Pictura Chriſti reſurgentis.

Ut vivens in te poſui ſpem Chriſte fidemq;
Sic moriens in te mortuus eſſe volo.
In te quisquis enim moritur pia lumina claudens,
Salvum tu facis hunc, & ſine fine beas.
Tu ſiquidem ſolus vitæ author es ille beatæ,
Tu ſolus Satanæ victor es atq; Stygis.
Tu primùm domita redivivus morte triumphas,
Terroresq; adimis, quos facit illa, pris.
Fac igitur qui ſim præeuntem morte ſequutus;
Sic ſurrecturus te quoq; ad aſtra ſequar.

JENÆ.

IN CHORO TEMPLI.

NOs, Dei gratia, Joannes Gulielmus, Dux Saxoniæ, Landgravius Thuringiæ, Marchio Misniæ, hanc Lutheri effigiem, non cultus, sed memoriȩ gratia huc posuimus, anno M.D.LXXI.

Pestis eram vivus, moriens ero mors tua Papa.

LUBECENSIA.

IN LUBECAM JUL. CÆS. SCALIGER.

SI referam; mihi quis credet? sub limina mundi
Ultima legiferi jura vigere DEI.
Ingenium, candorem animi, cultumq; fidemq;,
Fortiaq; invicta pectora pura manu,
Dum mirata stupet terras Astræa relinquens,
Atq; putat cœli regna, resedit ibi.

INSCRIPTIONES.

In summi templi circuitu.

Anno Domini M.C.LIIII. Henricus Leo, Bavariæ & Saxoniæ Dux, tum temporis hujus civitatis dominus, & hujus Ecclesiæ Lubecensis fundator, Geraldum primum Episcopum Lubecensem hîc introduxit.

IBIDEM.

A.C.M.C.LXX. ædificata fuit præsens Ecclesia per Dominum Henricũ Ducem Bavariæ & Saxoniæ, & per Henricum III. Episcopum Lubecensem, & fundatorem Monasterii sancti Joannis in Lubeck consecrata in honorem

sanctorum

ſanctorum Johannis Baptiſtæ & Nicolai confeſſoris Jeſu Chriſti.

Anno 1465. prima die Februarii ex hac vita migravit Dethlevus Ranzovv, dn. in Neuersdorp, hujus Eccleſiæ Canonicus, qui hoc loco, cum patre Henrico milite, anno 1464. die 5. menſis Martii mortuo, ſepultus eſt. Inſcriptionem monumenti vetuſtate corruptam, H. R. Regius in Holſatio Legatus refecit, Anno Domini 1575. ætatis 50.

Ordinis eſt ſacri Dethlevus adeptus honorem,
Qui ſua de Canonum nomina jure tenet;
Quâ colitur pulcra templum cathedrale Lubeca,
Quaq; frequens largas ara miniſtrat opes.
Hic ſua tranquillæ traduxerat otia vitæ,
Conſilio præſtans, ingenuiq; bonis.
Sæva trucis genitor tractaverat arma Gradivi,
Henricus celebri nomine vectus Eques.
Cum patre jam dormit ſociâ Dethlevus in urnâ,
Qua ſacra baptiſmi labra replentur aqua.

HENRICUS RANZOVIUS, Nobilis Holſatus, D. Joan. F. Regis Daniæ, tam utriusq; Ducatus Sleſvicenſis & Holſatiæ, quàm Dithmarſorum Gubernator & locitenens, THEODORICO RANZOVIO, ſummæ ſpei, optimæq; & generoſæ indolis. Vix dum pubeſcenti filio ſuo dulciſſimo, præpropera immaturaque morte ſibi erepto, nec non Nicolao Ranzovio, ejusque uxori Luciæ, à quibus hîc Theodoricus educatus eſt, in memoriam & certam futuræ reſurrectionis ſpem ſtatuit. Obdormivit Lubecæ, Anno 1572. die 27. Junii. ætatis ſuæ 11.

In Jacobæo.

JOANNI RANZOVIO, Equiti aurato, aſſertori libertatis, Danorum trium Regum à conſiliis, eorumq; duci bellorum ſummo, hoc loco rem divinam facere ſolito, uxor & filii mœſtiſſimi locavêre. Obiit, cùm vixiſſet annos 73. Anno Chriſti 1565. die 12. Decemb.

In Cathedrali.

Humi in lapide.

D. Henrici Broemsii.

Stemmate præclaro doctore proconsule natum,
Doctorem Juris atra sepulchra tenent.
Perfidiâ vulgi patriis dum sedibus exul
Imperii Consul Cæsaris & fit, Eques.
Sic mundi curis tandem, fessusq; senecta
Jungitur invictus mortis agone Deo.
Obiit anno 1542.

Ibidem in sublimi.

D. O. M. S.

Strenuo ac nobilitatis splendore viro spectabili, Domino Henrico Brœmsen, Equiti Aurato, ac J.U. Doctori eximio, invictissimique ac potentiss. Caroli V. Imperatoris quondam Consiliario fidelissimo, amplissimæq; civitatis hujus patritio, agnati, gratæ memoriæ causâ insignia hæc poni curaverunt. Obiit humanæ salutis anno 1543. die conversionis Pauli, cùm vixisset annos 67. dies decem & septem.

HAMBURGENSIA.

IN COEMITERIO SUMMI TEMPLI.

ANno Domini M D XVII. in vigilia conceptionis virginis matris gloriosæ, spectabilis & egregius vir, dominus Albertus Crantz, sacræ Theologię ac Decretorum eximius Doctor, Ecclesiæ Hamburgensis Canonicus, lector facundissimus, doctissimusq;, & olim Decanus: morum ac virtutum specimen & exemplar, patriæ decus, feliciter concessit in fata. cujus anima cum beatis molliter quiescat.

Anno

Anno 1106. Inclytus & Magnificus Princeps, Dn. Luderus Dux Saxoniæ & Westphaliæ, qui postea Romanorum Imperator factus, & Lotharius appellatus, contulit & dedit Comitatum Holsatiæ, Wagariæ & Stormariæ vacantem absque heredibus, per mortem nobilis viri Godefridi dictarum terrarum ultimi Comitis, à paganis pro fide Catholica, cum multis Christianis ministerialibus suis prope Hamburch interfecti, nobili viro Domino Adolpho Comiti de Scomborch, qui, & sui filii de tempore procreati, ab illo tempore usque in hodiernum diem prædictarum terrarum pacifici Domini & Comites sunt & fuerunt, & post Carolum Magnum, & Ludovicum ejus filium Romanorum Imperatores, & Francorum Reges, hujus Ecclesiæ secundi fundatores, & fidelissimi fautores extiterunt.

Supra portam quandam.

Justitia sine prudentia multum ad fidem faciendam valet. sed ——————

Prudentia sine justitia nihil.

In Maria Magdalena.

H. Dominus Adolphus, grates DEO referens, se ipsum detinens à variis cædibus & malis militibus, Anno Domini 1239 habitum fratrum minorum assumpsit in Hamburch humiliter, ubi Anno Domini 1244. primam suam missam devotè celebravit: & in ordine annos 23. diu DEO militans, confecit. Anno Dn. 1261. in Kilone in pace requievit.

ALIUD.

In choro ædis cathedralis.

Benedictus Papa, qui de sede Apostolica per violentiam amotus, & pòst, cùm revocaretur, obiit Hamburgi, Anno Domini 1341. quinto nonas Julii, & sepultus est hic.

ÆNIGMA INCISUM LAPIDI SEPULCHRALI in templo Cathedrali, contra superbos.

O, MORS, CUR, DEUS, NEGAT, VITAM, SUPER BE, TE, BIS, NOS, BIS, NAM.

Canon.

Ordine da primam mediæ, mediamq; sequenti,
Debita sic nosces fata, superbe, tibi.
Quid mortalis homo jactas te? quidve superbis?
Cras forsan fies pulvis & umbra levis.
Quid tibi opes prosunt? quid nunc tibi magna potestas?
Quidve honor? aut præstans quid tibi forma? nihil.

BREMENSIA.

IN PORTA EOA.

Civitas pro saxis & mœnibus incolentium virtute munienda est; quos si jungat concordia, nullus potest esse murus inexpugnabilior.

IN PORTA S. ANASCHARII.

Fortior est, qui se, quàm qui fortissima vincit
Oppida, nec virtus altius ire potest.

IN PORTA SURDORUM.

Respublicæ, post Deum, nullo munimento tutiores sunt, quàm virtute civium. Civis verò is est, qui sincerè patriam diligit, ac bonos omnes salvos incolumesq; desiderat.

IN PORTA PONTANA.

CONSERVA DOMINE HOSPITIUM ECCLESIÆ TUÆ.

IN PORTA DOMINICA.

Bremen sey eyndechtig/
Laß nicht mehr inn/du seyst jr dann mechtig.

AD VESTIBULUM CHORI MARIANI, supra januam.

OMNIA PRÆTEREUNT PRÆTER AMARE DEUM.

IN CAMINO BIBLIOTHECÆ, ibidem.

Ne fer judicium, si non sint ambo locuti.

IN TEMPLO PRIMARIO.

EPITAPHIUM BARTOLDI RANZOVII, qui obiit anno 1489.

Funde viro lacrymas Brema, atq; hunc plange viator,
Extinctum, virtus quem super astra levat.
Bartholdi Ranzou præclaro stemmate nati
Hoc tumulo cineres ossaq; clausa jacent.
Dum vixit, sacro venerandus in ordine vixit;
Buxthuda extremum clausit in urbe diem.
Cui vita atq; animo studuit servire pudico,
Defunctum regnis infere, Christe, tuis.

IN CURIA.

Tempore cùm longo domus hæc collapsa fuisset,
Orbaq; jam cuncto penè nitore foret:
Sumptibus hanc propriis voluit reparare Gerardus
Qui de Ranzoo stemmate nomen habet.
Esset ut hospitii sedes sibi grata, suisq;,
Qui cupiunt urbis commoditate frui.

WESTPHALICA.

NON PROCUL A PADERBORNO INTER *Lyppiam & Amisiam fl. ubi Quintilius Varus, tribus legionibus cæsis, sibiipsi mortem conscivit, earum ossibus sexennio post sepultis, Germanicus Imp. Rom. tale Epitaphium eo in loco posuit.*

OSSa mil. V. & XIX. leg. cum Quintil. interfect.
Jussu Germanici Imp. huc collata quiescunt.

Idem Germanicus cùm postea vires Harminii aliquo modo fregisset, in Comitatu Dissoltio, prope stagnum Dummerium, hoc erexit monimentum.

Debilitatis inter Rhenum Albim ꝗ; nationibus, exercitus Tiberii Cæsaris, hæc monimenta Marti & Jovi Augusto sacravit.

ANGARIÆ.

WIDEKINDI REGIS SAXONIÆ

Epitaphium in monimenti marginibus.

Widekind. Rex Saxon.

Ossa viri fortis cujus sors nescia mortis
Iste locus munit. Euge bone spiritus audit.
Omnis mundatur hunc regem qui veneratur,
Ægros hic morbis cæli rex salvat & orbis.

AQUISGRANI.

IN TEMPLO B. MARIÆ.

Sub hoc conditorio situm est corpus Caroli Magni & orthodoxi Imperatoris, qui regnum Francorum notabiliter amplificavit, & per annos XLVI. feliciter rexit.

BRUNSVICENSIA.

IN TEMPLO CATHEDRALI URBIS BRUNSVICENSIS.

Hic jacet Henricus quondam Dux, conditor hujus
Ecclesiæ, dignus nobilitate pius:

Moribus

Moribus ornata sibi conjux est sociata.
Pauperibus larga, simplicitate pia,
Inclyta Mechtildis Anglorum filia Regis.
Nutriat angelicis hos DEUS ipse cibis.
Adjacet aptatus Rex horum sanguine natus
Otto coronatus, vermibus esca datus,
Hujus erat post sponsa Philippi stirps generosa,
Filia formosa, nunc cinis, antè rosa.
Qui legis hæc metra, memor esto orans pro poëta.
Quid caro, quid vita, quid res? nisi mors, cinis, umbra.

LUNEBURGI.

EPITAPHIUM HERMANNI TULIchii, primi scholæ Luneb. Rectoris.

HErmannus jacet hic Tulichus ille,
Orator bonus, & Poëta felix,
Hujus sceptra scholæ tenebat urbis
Magna laude diu, sed ante tempus,
Tantum fata virum abstulêre mundo,
Cum mœrore gravi omnium bonorum.

Obiit an. 1540. Julii 28 ætat. 54.

JOHANNIS BATHELII COSFELD. secundi Rectoris scholæ Lüneburgensis.

Qui fuit exemplar sanctæ memorabile vitæ,
Hujus & eximius Gymnasiarcha scholæ,
Doctrina clarus, pietate verendus & annis,
Pacis amans, frugi, sedulus absq; dolo.
Quo duce per varias artes deducta juventus
Atq; indefesso docta labore fuit.
Suaviter hoc tumulo, tenuiq; Bathelius urna
Dormit ad extremi tempora judicii.

Obiit anno 1578. mense Septemb.
Anno ætatis 77.

GEORGII STENII CITHAROEDI.

Stenius hic recubat testudine ludere doctus,
Cui peperit nullum Teutona terra parem.
Cùm moriebatur, Musæ Charitesq́, gemebant,
Tristis & abjecta flebat Apollo lyra.
Ast cælum risit. quoniam ut mortalibus antè,
Sic insigne melos nunc canit ille Deo.

ALBERTI ZERSTEDII PATRITII
Lüneburgensis.

Vir probus, & vita pietati deditus omni,
Pauperibus largas distribuebat opes.
Qui sua nunc isto dedit ossa tegenda sepulchro,
Ipse sed in Christo gaudia dives habet.

In cratere aureo, variis nummis diversis temporibus cusis conspicuo, quorum ultimus ex cupro est.

Bey der Müntz sol man lehren
Wie sich die welt thut verkehren.

ALIUD.

Henrico Husano Isenacēsi Thuringo, ab ineunte ætate in Germania, Italia & Gallia bonis litteris & linguis exculto, & mox supra ætatem egregio oratori, politico & J.Cto. Saxoniæ & multorum principum consiliario & legato, Cancellario Megapolitano, & post aulicarum jactationum tædium Luneb. quoque Reipub. syndico, dexteritate & usu rerum conspicuo: & in consiliis, transactionibus & pacificationibus mirificè experito, pieq; hîc defuncto, in spem optatiss. resurrectionis uxor & liberi cum lachrym. pp.

CIRCA IDEM MONUMENT.

COELUM POLITEUMA PIORUM EST.

Christo uno duce carpe viam; sic itur ad astra.
Aurea pulvereis præstant æterna caducis.

Nulli

Nulli sine Marte triumphi.

VITA CRESCENDO DECRESCIT.

MORS LILIA SENTIBUS ÆQUAT.

Nil fragile à fracto differt; quod tu esse solebas,
Ipse fui, fies tu quoq; sum quod ego.

HERVORDIÆ.

TUMULUS

JO. GLANDORPII MONASTERIENSIS scholæ ibid. Rectoris.

LUce bis undena Febrai Glandorpius atris
Absumptus curis in sua fata ruit.
Ossa boni cineresq; viri tegit humida tellus,
Aspectu fruitur mens animosa Dei.

E regione hujus tumuli in columna lapidea.

GlandorpI, cujus studiumq; fidemq; juventus
Sensit, amans tellus hoc capit ossa sola.

De eodem Hent. Sibæus Olphenius.

Lector amans Christi, jacet hic Glandorpius ille,
Musarum cultor, Pieridumq; decus.
Quem nunquam vivum Germania tota prehendit,
Defunctum tumulus continet exiguus.

MAGDEBURGÆ.

JUL. CÆS. SCALIGER.

VOs ego magnanimis invictos Saxonas armis,
Atq; graves Martis turbine canto duces.
Non Macedo tu miles eras. Sic Græcia mendax
Facta tua in laudes transtulit alta suas.
Non veteres huc te quondam misere Britanni:
Quin jam servivit terra Britanna tibi.

Ipsa tua es: primumq; tuis cum montibus orta:
Cum cœli ipsius finibus orta tui.
Dives agri, dives quæsitæ vestis, & auri:
Gens, dubium est, armis justitiáne prior.
Est hominis, patriis alios bene vincere telis:
Justitia teipsam vincere velle, Dei est.

Otto primus Imp. obiit anno Christi 974. in monasterio Memelebio; inde Magdeburgum avectus, ibique prope conjugem Editam sepultus est, cum hac inscriptione:

Tres luctus causæ sunt hoc sub marmore clausæ,
Rex, decus Ecclesiæ, summus honor patriæ.

IN MEDIO FORO URBIS *veteris.*

Rolandum vix vetustate agnitum, Consules D. Joan. Scheyring, artium & utriusq; Juris Doctor: & D. Heyne Aleman, S.P.Q.M. expensis renovari ac restaurari curarunt. Anno Domini M.D.XXXIX.

SERVESTÆ.

INSCRIPTIO GYMNASII.

HÆc rasæ nuper fratrum fundata catervæ,
Atq; cucullígero tecta dicata gregi,
Aonidum addixit templis, Christoq; sacravit
Ascaniæ princeps fama decusq; domus.
Sic de tergemino meritus præclarius orbe,
Sic rebus patriæ commoda plura ferens,
Quàm cùm pervigili Alcides custode peremto,
Abstulit ad Grajos aurea poma lares.
Deniq; sic magni mensuram nominis implens
Ascane quod primo de genitore refert.
Salve Musarum spes, & pietatis asylum,
Quo florent urbes præside, rura, foci.

IN NICOLAI.

Hoc sua sub tumulo tegit inclytus ossa Joannes
Anhalti Princeps Ascaniæq; Comes.
Huic pater Ernestus virtute insignis avorum
Et generis clarus nobilitate fuit.
Margaris ex ducibus Monsterbergensibus orta
Mater erat, variis pectoris aucta bonis.
Hinc genus antiquum trahit, hinc exordia princeps
Sumit, in hac cujus membra teguntur humo.
Qui patriam magna curaq; fideq; gerendo
Perpetuo meruit laudis honore coli.
Nam chara ad patriæ respexit commoda, donec
Vixit, & Ascanio præfuit imperio.
Felices cujus ductu auspicioq; fuerunt
Cum populis urbes, curia, templa, scholæ.
Lustra novem vitaq; duos compleverat annos,
Hunc avida rapuit cùm fera Parca manu,
Hunc igitur nobis licet invida fata tulerunt,
Et necuit talem mors violenta virum,
Tres tamen hæredes patriæ post fata reliquit,
Hos tua perpetuò dextera Christe tegat.

ALIUD.

Hac situs in terra recubat, cui terra Joanni
Fatale Erdmanno nomen & omen erat.
E terra geniti sub terram quisq; redimus,
Natus humo, sub humum rursus humatur homo.
Huc omnes properant, huc tendunt Cyrus & Irus,
Vita bonos pariter mors rapit atq; malos.
Hic ubi de Sorabis Servesti mœnia dicta
Incolit Ascaniæ stirps generosa domus,
Magnanimo docuit confessus pectore Christum,
Quinq; ubi cum lustris anni abiêre duo:
Quòd nihil in cœlis operum fiducia prosit,
Sola sed in Christi sanguine fixa fides.
Victor ad inferni qui cùm descenderit hostem,
Mortifera domuit noxia monstra Stygis.

Non huic mellito spiravit ab ore venenum,
Consona sed menti lingua manusq; fuit.
Pacis amans, studio quærebat simplice pacem,
Sæpe est consilio rixa diremta viri.
Non pedibus pariter templo insistebat & aulæ,
Contentus sortis conditione suæ.
Tres ubi cum lustris duodenis vixerat annos,
In Domino placida morte sepultus obit.
Mors aditus vitæ, mors ipsa est janua cæli,
E medio justis funere vita redit.
Desine livor edax, nihil obsunt verba sepultis,
In Christo moriens omnia victor habet.

WULFENBUTLIÆ.

HIc Dux Henricus prope corpora cara duorum
Natorum, Mavors quos truculente necat,
Conditur, ac lætus cælesti pace quiescit,
Ridet & ærumnas, impie munde, tuas.
Quæ mala non vidit? quos non tulit ipse labores
Auratæ chlamydis non minus atq; togæ.
Tertius at patriæ spes unica stirpis IULUS,
Humanos casus aspice, regna tenet.
Obiit anno 1568. xv. Julii inter 7. & 8. vespertinam.

STATHAGÆ.

EPITAPHIUM D. OTTHONIS Comitis Schoumburgii.

HIc utrinq; sua consortis imagine cinctus
Stat Comes illustris Jodoci filius Ottho,
Ottho Comes Schoumburgiacæ primaria gentis
Gloria, consilio præstans, dextraq; fidelis
Ensifera, Turcisq; olim Gallisq; tremenda:

Cæsaribus

Cæsaribus dum pro patriis, & rege Philippo
Bella gerit victor. Sed quem nec tela, nec hostes
Devicêre, ardens mox pustula vicit, amanti
Et patriæ eripuit. flet Mars, flevere Camœnæ.
Ipse agit æternos cœlesti in pace triumphos.

EPITAPHIUM
Mariæ Pomeranicæ D. Otthonis Comitis
Schoumburgii uxoris.

Hæc Maria est Pomeranorum sata principe forti
Barnimo, quam conspicuus florentibus annis
Ottho Comes sibi consortem delegit, amore
Casto ardens: cui fulvo auro magis aurea virtus
Corpore in eximio regnans, animusq; pudicus,
Admorant faculas. quater illam masculus hæres
Effecit matrem, quorum Ottho hac conditur urna.
Tres etiam nunc consilio & virtute supersunt
In patria & foris illustres, & honoribus aucti.
E cœlo genitrix quibus omnia fausta precatur.

IN STATUAM
Elisabethæ-Ursulæ Lünæburgiacæ D. Otthonis Comitis Schoumburgii relictæ viduæ.

Pulcra quidẽ hæc statua, & matronæ illustris imago est,
Pulcra oculos, formosa genas, digitosq; tenellos;
Sed quæ viva memor mortis sibi talia condi
Ursula mandavit, longè est formosior illis.
Omnia sunt muta hîc, motuq; & sensibus orba.
Illi autem pulcro mens est in corpore longè
Pulcrior. est sermo mentis pulcherrimus index:
Est pietas, grege castarum comitata sororum.
Ergo illam vivam potiùs, quàm flebile marmor
Ut liceat spectare, pio patria ore precatur.

Memoriæ
JOHANNIS CRUSII ISLEBIENSIS.

Cui vitam Islebium dederat, cui Baltica Rhosus

Excoluit mentem & vocem; Schoumburgius heros,
Cujus consiliis operaq; est usus alacri;
Crusius hic recubat, qui dum servire paratus
Omnibus est; sibimet non sat bene servivit ipsi.
Tabe etenim illius sicca hac sub mole quiescunt
Ossa, sed æterna fruitur mens viva quiete,
Viventem & multis, ne sit sibi mortifer uni,
Admonet, accusans passim diversa sequentes.

CELLÆ.

EPITAPHIUM ERNESTI DUCIS BRUNS. ET LUNEB. QUI obiit anno 1546. 2. Jan. æt. 49.

EXigua Ernestus Dux hic requiescit in urna,
Lunæburgensis fama decusq; soli.
Aurea quo patriæ Duce pax est reddita nostræ:
Et cœpit Christi notior esse fides.

SOPHIÆ ERNESTI CONJUGIS, QUÆ obiit anno 1541. 18. Junii.

Hac tumba Sophiæ requiescit nobile corpus,
Quæ chara Ernesti Principis uxor erat.
Sponsaq; jam Christi cælesti gaudet in aula,
Spernens præ veris ista caduca bonis.

FRIDERICI OTTHONIS DOMINI Brunſ. & Lüneb. qui obiit anno 1553. 20. Julii, ætatis 21.

Hic etiam frater posuit juvenilia membra
Fridericus pacis nobile nomen habens.
Qui tua dum sequitur Maurici castra, decorum
Accipiens vulnus, fortiter occubuit.

FRANCISCI OTTHONIS DUCIS BRUNS. & Lüneb. qui obiit anno 1559. 28. April.

Hic etiam illustris Frantz-ottho conditur urna,
At mens cælesti vivit in arce Dei.
Chara quid extinctum conjunx, quid patria luges?
Non moritur, vita qui bene functus obit.

MEMORIÆ

Catharinæ Tileniæ Cellensis, Melchioris Danquardi Secretarii Megapolitani uxoris pudiciss. septimùm prægnantis, sed inter Henricopol. & Brunsvigam ebrii aurigæ incuriâ cum viro & duobus filiolis bis vehiculo excussæ, & ita consternatæ & læsæ, ut paulò pòst huc delata, abortum fecerit: & undecimo pòst die, ipsa quoq; piè obdormierit: & hoc ipso in templo, quod ante an. XVI. sponsa adierat, in spem lætissimæ resurrectionis, sepulta sit. Anno CIↃ. IↃ. XXCIV. Decemb. XII.

Maritus conjugi dulciss. & opt. de se meritæ pietatis ergò cum luctu & lachrymis P.

MISNICA.

FRIBERGÆ IN MISNIA.

MAURITII DUCIS SAXONIÆ TUMULUS MARMOREUS, TABELLIS DISTINCTIS.

I. TABELLA.

Mauritius Dux Saxoniæ, Henrici filius, Alberti Nepos, Ernesti pronepos, in hac urbe nascitur, XII. CAL. Aprilis, matre Catharina Mechelburgia, ducis Magni filia. M. D. XXI.

II.

Avus Mauritii Dux Albertus, Friderici III & Maximi-

liani Imp. hostes, Matthiam regem Ungariæ pepulit ex Austria; Carolum Galliæ è toto ejecit Belgio. Obiit M.D.

III.

Pater Mauritii Dux Henricus, Gubernator Frisiorum, in urbe Franica de vita periclitans, peragrata Palæstina & Gallicia, uxorem ducit, anno ætatis XXXIX. M.D.XII.

IIII.

Georgio fratre mortuo, Henricus provinciis ejus potitur, fovensq; à tribus agnatis defensam religionis & veritatis causam, divino patriã afficit beneficio. M.D.XXIX.

V.

Mauritius Dux Agnetem Philippi Hassiæ Landgravii filiam natu maximam, de qua Albertum filium, & Agnetem filiam sustulit, conjugem eligit, anno ætatis suæ XX. M.D.XLI.

VI.

Patri Henrico ad regna cælestia ex ærumnis humanis feliciter sublato, Mauritius succedit, magna expectatione virtutis, summa ordinum omniũ gratulatione. M.D.XLI.

VII.

Imperii sui temporib⁹ Ecclesias & Academias conservavit, & auxit. Ludos illustres tres aperuit, Dresdam, Lipsiamq; splendidè munivit, arces novas fecit, ornavit veteres. M.D.XLII.

VIII.

Cum electore agnato orta de Wurcina oppido controversia, specimen industriæ singulare dedit, & consilia pacis, suadente socero Landgravio, non invitus admisit. M.D.XLII.

IX.

In obsidione Budæ Ungariç, animus ducis nullius præsentior, militis nullius virtus eminentior Mauritii fuit, suis stipendiis ultrò militantis. M.D.XLII.

X.

Carolo V. contra Galliæ regem Franciscum ad oppidum Veromanduorum Landresium opem tulit, pro sua suorumque majorum erga imperatores perpetua observantia. M.D.XLIII.

Carolo

XI.

Carolo iterum contra Gallum auxilio veniunt ipse & frater, cum equitatu lectissimo, & ad Divum Victorinum hostes pari alacritate & impetu aggressi, claram reportant victoriam. M. D. XLIIII.

XII.

Henricum ducem Brunsvicensem socero & agnato imparatis, arma subitò inferentem, suo adventu terruit, & actiones omnes ita moderatus est, ut bellum jam ardens sine cæde extinguerent. M. D. XLV.

XIII.

Carolo Imp. bellum difficile Germanis facienti, ne provinciis paternis & avitis, dubia rerum fortuna exueretur, arma socia jungit, injurias domi forisque timendas à suis populis arcet. M. D. XLVI.

XIIII.

Mauritius dux ob præstitam constanter fidem, & navatam strenuè operam Imp. Carolo, ab eodem Rom. Imp. Ensifer & Elector ritu solenni declaratur. VI. Cal. Mart. Comitiis August. M. D. XLVIII.

XV.

Urbem fortissimam Magdeburgum, pactiones à Carolo oblatas recusantem, publicæ militiæ dux factus, graviter obsidet, quam mense demum XV. conditionibus sanè tolerabilibus in potestatem redigit. LII.

XVI.

Durante obsidione, ne qua occasio in Germania novi tumultus relinqueretur, in agro Hadelensi, Verdensis diœcesis, collectam militum manum incredibili virtute & celeritate dissipat. M. D. LI.

XVII.

Carolum Imp. Romanorum, ut fidem socero datam liberaret, captis Alpium Rhæticarũ angustiis, impugnat: conventu Passano pacem religioni, libertatem principibus, decus Germaniæ restituit. M. D. LII.

XVIII.

Solymanni Imperatoris copias, ducto in Ungariam victore exercitu, terrore nominis sui intra præsidia conti-

netinsulam Danubianam munit: cladis exitiosæ metum genti penè oppressæ adimit. M.D.LVII.

XIX.

Alberto Brandeburgio, armis & incendiis in patriam sævienti prope arcem Peinam ad vicum Siffridshusium congressus, in cursu victoriæ globo ferreo feritur, tertio post die obiit, v.Id.Jul.M.D.LIII.

XX.

Augustus dux Saxoniæ Elector, Mauritio fratri, bellorum omnium victori, felici, & magnanimo, pietatis causa, hoc monumentum fecit, cùm vixisset gloria perpetua, annos XXXII.mens.III.d.XXI.h.X.

EPITAPHIUM LOTHARII IMPERATORIS inventum in membranis antiquis à Georgio Fabricio.

Lotharius sceptro, ceu Carolus alter adepto
Æquo judicio præfuit imperio,
Diruit errorem regni, firmavit honorem,
Inclytus Italiæ victor & Apuliæ.
Exuitur membris, heu trina luce Decembris,
Ecclesiæ gemitus, illius est obitus.

MISNÆ IN TEMPLO D. VIRGINIS.

EUGE VIATOR.

Durum, si nescis, frangit patientia.

ANNA

Gentis Betschitz nobilis fœmina, immensis malorum acta casibus, armis munita patientiæ victrix sæpe, nunquã succubuit, hîc magnum exemplum statuit, unus funestus dies, tres charissimos, Theodoricum Commerstad conjugem, duosq; filios (infandum) gravidæ abstulit, ipsaq; sola mœrens, secundis relicta nuptiis, quæ quidẽ quamvis contigissent non perinde bonæ; tamen suo more evi-

eit

cit patientia. Ergo malorum sortita terminum, huc nomen suum illibata contulit: pudica, benigna, patiens, matronarum decus omnium. In Christo requiescit suaviter. Mortua est die XXV. mensis Junii, ætatis suæ LXXXI.

Liberi piissimæ matri mœrentes F.C.

AD HENIGII OLIM DECANI Misnensis tumulum.

Ave pater, rex creator,
Ave fili, lux servator.
Ave pax & charitas:
Ave simplex, ave trine,
Ave regnans sine fine,
Una summa trinitas.

IN SUMMO TEMPLO LEGITUR *hoc epitaphium.*

Sepultus est hîc in Christo venerabilis D. Georgius Roschitz, quondam hujus Ecclesiæ Canonicus, qui te amice lector plurimum salvere, & bene valere jubet. Tu vicissim, si pius es, ipsius animæ requiem precare. Obiit die VIII. mensis Julii.

ALIUD.

Moribus innocuus, præclaro stemmate Princeps,
Qui nivea placidus simplicitate fuit:
Illa luce diem vidit, qua milite multo
In Phrysios genitor de patria ivit agros.
Uno qui vixit tantummodo mense maritus,
Postq; avi septem lustra, reliquit humum.
Ante patrem moritur, qui nulla prole relicta,
Post etiam vitam finiit inde suam.
Scilicet ex omni nil cuiquam parte beatum.
Fata manent juvenes, credite, fata senes.

IN TEMPLO AFRANO.

Serbusium domus est, clari virtute parentes,
Nomen Johannes, gens mihi Schleinicia.

Mors est visa quies, aliam scio speroq; vitam,
Hic cinis ipse, novus quando futurus homo est.
Hoc posuit pietas fratrum officiosa sepulchrum:
Mens & amor nobis quatuor, unus erat.

ALIUD.

Pro patria pugnans justis Michaëlus in armis,
Pro patria cecidit vir generosus humo.
Donec erit virtus laudi, laudabitur ipse,
Inter præstantes gloria rara viros.
Siversbusa tenet corpus; mens incolit astra.
Schleinicia gentis fama, decusq;, vale.

ALIUD.

Nobilitas, & opes & clari fama laboris,
Et studiis mores excoluisse bonis,
Magna viro laus est: sed nil præclarius illa,
Quàm patriam, & verum quàm coluisse Deum.
Laude hac, Schleinicia de gente Georgius ortus
In vita fuerit morteq; clarus erit.
Hunc tumulum nati caro posuere parenti,
Et dulci conjunx officiosa viro.

FILIOLO GEORGII FABRICII.
D. O. S.

Vixi quinq; dies: vivo nunc omne per ævum:
In Christo factus rursus imago Dei.

*

Mors mea, vita mea est.

D. O. S.

Vivis in amplexu Christi dulcissime fili,
Et quo lætetur mens tua semper habet.

*

Solvor morte mea, Christi virtute resurgo.

ALIUD.

Haupoldum primis pugnantem vidit in armis
Gallia, Schleinicia nobile stirpe satum.

Ante Trecas cecidit, dum perstat fervidus hostis,
Signa novans una ter repetita die.
Quem sua gens, & quem mœsti flevere parentes,
Sed lætum cernent mox meliore loco.

D. O. S.

Gestavit teneris te sedula mater in ulnis,
Nunc manus excelsi te fovet alma Dei.

*

Terrena vide; cælestia crede.

ALIUD.

Cernis ut ignitis rapietur ad alta quadrigis,
Spectatus celsa mente propheta Dei.
Sic queis Christus amor, queis Christum cura docere,
Ad cæli niveis castra vehentur equis:
Inter quos etiam nunc tu lætaris Alexi,
Addite cælicolis pars veneranda choris.
Et quem Misniaca docuisti pastor in urbe,
In claro illius lumine lætus agis.

ALIUD.

Paratum est cor meum Domino, paratum est cor meum.

DEO OMNIPOTENTI SACRUM.

Hugo decus gentis Maxenæ in flore juventæ
Concidit, ut rigua flos speciosus humo.
Fatalem in morbis variis cùm cerneret horam,
Ad Christum toto pectore versus, ait:
Est tua delictis major clementia nostris,
Victor, Christe, tuo sanguine mortis ero.
In te credo unum, corpus tibi pono caducum,
Inq; tuam patiens omnia trado manum.
Hugo Dei vivens templum fuit atq; quiescens,
Nunc colit in cælis aurea templa Dei.
Elizabetha parens, dilectaq; nomina fratrum,
Hoc mœsti titulum constituere loco.

EXTRA URBEM AD D. WOLFGANGI, *epitaphium Johannis Rivii.*

JESU CHRISTO SACRUM.

Johan. Rivio Atthendor. viro opt. & mag. mor. severiss. præclarè de præsentibus posterisq́; merito; ornato à principib. culto ab eruditis: cum Anna con. & Paulo fil. morbo populari extincto, hac terra condito: Georg. Fabricius Chem. Preceptori suo incomparabili. Obiit Cal. Januarii, M.D.LIII.

DOMINUS ADJUTOR IN OPPORTUNITATIBUS.

G. FABRICIUS VIVUS DE SEIPSO.

Fabricius studuit bene de pietate mereri.
Sed quidquid potuit gloria Christe tua est.

Σοὶ χάριν οἶδα θεῷ εὐσπλάγχνῳ ὅς μ' ἐδίδαξας
Ἐν βιότῃ τε θανεῖν, ἐν θανάτῳ τε βιοῦν.

MARTISBURGI.

AD effigiem & sepulcrum Rudolfi, quem Saxones contra Henricum IIII. Imperatorem crearunt, hoc legitur monumentum:

Rex hoc Rudulfus patria pro lege peremptus
Plorandus meritò conditur in tumulo.
Qua vicère sui jacet hic sacra victima belli.
Mors sibi vita fuit, Ecclesia cecidit.
Rex illi similis, qui regnet tempore pacis,
Consilio, & gladio non fuit à Carolo.

WITE-

WITEBERGÆ.

IN TEMPLO ARCIS.

IN TABULA SUPRA LAMINAM æneam posita.

Continet hic tumulus Martini membra Lutheri.
Nosse sat hoc fuerat, sed tamen ista lege.

EPITAPHIUM D. MARTINI LUTHERI juxta effigiem illius in lamina ænea.

Hic propè Martini rursus victura Lutheri
In parvo tumulo molliter ossa cubant.
Quæ priùs horrendis errorum pressa tenebris
Atq; operum obscura nube sepulta fuit,
Hoc monstrante iterum patefacta est gratia Christi,
Quæq; Deo acceptos nos facit esse, fides.
Namq; superstitio cùm regnum cæca teneret,
Et premeret longo dogmata vera situ;
Ille Dei afflatu monitus, verboq; vocatus,
Lucem Evangelii sparsit in orbe novam.
Instructusq; tuba Paulina & fulmine linguæ,
Exploso cœpit vera docere dolo.
Utq; agnum in media Baptista ostendit Eremo,
Qui pia pro populi victima labe foret:
Sic quoq; monstravit te maxime Christe Lutherus,
Cùm totus tenebris obrutus orbis erat.
Et Legis tabulæ, quas in Sinaïde Moses
Allisas fregit rupe, Propheta Dei,
Quid distent Evangelio, quod pectora sanet,
Conscia quæ culpæ, terruit ira Dei.
Hoc prius amissum discrimen reddidit orbi,
Essent ut Christi munera nota magis.
Arguit Ausonii fraudes atq; impia regna,
Pontificis, populo quæ nocuere Dei.

Pollutasq; monens vitare idola per aras,
Ad verum adduxit corda levata Deum.
Magnanimusq; Deo cursum servante peregit,
Insidias contra multiplicesq; minas.
Tandem ex hac vita tranquilla morte vocatus,
Ardua propitio venit ad astra Deo.
Sentit ubi coram felicia gaudia Christo,
Veraq; post obitum præmia vivus habet.
Grata Deo tanto sit pro Doctore futura
Ætas, quæ Christi dogmata vera sciet.
Atq; oret precibus Deus hanc quam præbuit orbi
Lucem Evangelii servet ut ipse sui.

Decessit in patria sua Isleben,
Anno à natali Christi M.D.XLVI.
Die Februarii XVIII.
Anno ætatis suæ LXIII.
Academia Witeberg. ut filia patri dilecto F.C.

IN LAPIDE.

MARTINI LUTHERI S. THEOLOGIÆ D. CORPUS H.L.S.E. QUI ANNO CHRISTI M.D.XLVI.XII.CAL.MARTII EYSLEBII IN PATRIA S.M.O.C.V.ANN.LXIII.M.III.D.X.

EPITAPHIUM PHILIPPI MELANTHONIS, è regione D.Lutheri, laminæ æneæ inscriptum.

Vitam, fortunasq; suas, studiumq; laboris,
Quiq; operæ sanctam consiliiq; fidem
Impendit divina tuis, Ecclesia, rebus,
Teq; pius varia juvit & auxit ope:
Hac in parte sibi post mortem structa Melanthon
Communi in luctu busta Philippus habet.
Quæ templi foribus magni vicina Lutheri
E regione solum, quod tegit ossa, videt.
Bretta hunc vitales natum produxit in oras,
Bretta Palatini limes amœnus agri.

Unde

Unde propinqua petens adiit bonitate suorum
Diverso Aonidum templa sacrata loco.
Ludus enim puerum accepit Phorcenidos urbis,
Eytelbergiaci mox schola gymnasii.
Doctrina hinc fecit juvenem alma Tubinga magistrũ,
Eximium laudis gessit ubi ille decus.
Inde triumphator Monachorum Capniõ jussit
Albidos hunc ripam visere Saxonici.
Tunc nova dux Fridericus ubi collegia Musis
Romani fundans ensifer Imperii,
Undiq; conductis praestanti laude parabat
Artis & ingenii reddere clara viris.
Hic socio ipso annis viginti octoq; Lutheri
Wittenbergiacae res fuit ampla scholae.
Quam septem bis adhuc provexit deinde gubernans
Fluctivagam ut vastum per mare nauta ratem.
Heu tempestates quas hic perpessus, & ad quam
Saevos haec scopulos acta carina fuit!
Quantum externi odii, quantum invidiaeq; suorum,
Ingratorum hominum quae maledicta tulit!
Ipse tamen, quamvis reflantibus undiq; ventis,
Directum est, retinens vera, secutus iter.
Fortia nec clamor latrantis pectora turbae,
Nec vulgus strepitu movit inane suo.
Summa petit livor. nemo hunc superare nisi ipse
Posset, si studiis ocia suppeterent.
Ista sub obliquo norunt quoq; sole locati,
Quiq; sub opposito forsitan axe jacent.
Scripta sed illius memorabilia inter & acta
Plurima, quae solida nomina laudis habent:
Unum opus eximium est, Fidei confessio sancta
Ante tuos Caesar Carole lecta pedes.
Languida qua Christi jamdudum Ecclesia nitens
Rursum oculos audet tollere laeta suos.
Concurrant inimici omnes licet undiq; hic unus
Confutare potest improba dicta liber.
Ac tua nunc terris floret bona fama Philippe,
Vivit & aeternum spiritus ante Deum.
Corpus at exanimum tumulo hoc requiescit humatũ,
Condecorant grata quem monumenta scholae:

Illud quod expletis, senio curisq; gravatum,
Sexaginta annis, exuit atq; tribus.
Sic, morbo ut paucis nisi debilitante diebus,
Muneris officium fecerit omne sui.
Atq; olim ætherias veniet revocatus in auras
Integer, & mortis liber ab inde metu.
Sancte vir, & salve pater optime. Te tua semper
Nos soboles merita relligione colet.
Doctrinæ nobis veræ tu doctor & autor
Hæc, tua, clare, ætas munera laudis habet.
Salve iterum atq; iterum. Tua nos immota manebit
Semper apud memores gloria, nomen, honos.

Acad. Witeberg. Phil. Mel. parenti & præcept optimè merito posuit Joach. Camer. S. S. M. F.

Natus est D. Philippus Melanthon anno Chr. M. CCCC. XCVII. mensis Febr. die XVI. post VI. horam vespertinam in oppido Palatinatus Bretta.	Mortuus est D. Philippus Melanthon anno Christi M. D. LX mensis Aprilis die XIX. dodrāte horæ post VI. vespertinam, Witebergæ.

IN LAPIDE SEPULCRI.

PHILIPPI MELANTHONIS S. V. CORPUS H. L. S. E. QUI AN. CHRISTI M. D. LX. XIIII. CAL. MAII. IN HAC URBE M. O. C. V. ANN. LXIII. M. II. D. II.

IBIDEM.

Philippo Melanthoni, sacrarum literarum solertiss. & fideliss. explicatori, veritatis cælestis patrono & propugnatori imprimis strenuo. opt. disciplinarum & artium cùm instauratori tum conservatori: qui omnem doctrinam, quasi vagam ac dissipatam collegit & ad certam rationem revocavit: viro pietate, studio puræ castæque religionis, sapientia, virtute, humanitate, benignitate erga omnes præstanti, feliciter & sanctè in terris mortuo. XIII. CAL. MAII. C. V. An. LXIII. M. II. D. II. H. I. Acad. Witeberg.

Witeberg. cui ille totis ann. XLII. operam navâsset, H.M.P.C.

ALIUD.

Annæ Joachimi Camer. Papeberg. F. fœminæ spect. piet. & diligentiæ; ingenio præstanti, & omni matronali laude atq; virtute muliebri ornatæ, quæ anno E.M.IIII. ante filiolo elato. Et D. XI. filia una, filiola & viro superstitt. postquam acerr. morborum cruciatus animo constante pertulerat, perseverans in precibus ardentiss. & religiosiss. invocatione filii Dei, seq; ipsam & alios confirmans, salutaribus verbis ita felici fine clausit vitam in terris, anno ætat. XXX. conjugii X. Christi Jesu M.D.LVIII. XVI. Cl. VIII^br. in hac urbe Witeberg. quò venerat cum marito Esromo Rudingero Papeberg. accersito ad doctrinam Acad. publ. cui hic uxori cariss. deque S.O.M. extra hoc templum sepultæ, in luctu ac mœrore gratus & memor, H.M.P.C.

Beati Q.I.D.M.

IN ÆDIBUS GEORGII CRACOVII.

Vita quid est hominum, nisi spes incerta, metusq;?
Hac inter dubii vivimus & morimur.

IN MONASTERIO AD PORTAM ELISTRINAM, *supra Principum Electorum Saxoniæ imagines.*

ACADEMIAM WITEBERGENSEM

Fridericus III. Dei benignitate Dux Saxon. sacri Romani Imperii Elect. & Archimarschallus, Landgravius Turingiæ & Marchio Misniæ INCOAVIT.	Johannes Dei benignit. Dux Saxon. sac. Imper. Elect. & Archimar. Land. Turin. & Marchio Misniæ CONSERVAVIT.	Johannes Fridericus Dei benignitate Dux Saxo. sac. Rom. Imp. Elect. & Archim. Landgr. Tur. & Marchio Misniæ & Burggr. Magdeburgensis FUNDAVIT.

ACADEMIAM WITEBERGENSEM

Mauritius Dei benignitate Dux Saxon. ſacr. Rom. Imp. Elect. & Archimarſch. Landgravius Turingiæ, Marchio Miſniæ, & Burggravius Magdeburgenſis,

BELLO DISSIPATAM INSTAURAVIT.

Auguſtus Dei benignitate Dux Saxo. ſac. Roman. Imp. Elect. & Archim. Lãdgr. Turin. Marchio Miſniæ & Burggr. Magdeburgenſis

EXORNAVIT, AMPLIFICAVIT & CONFIRMAVIT.

IBIDEM.

Super effigiem Dn. Lutheri.

Reverendus vir Doctor Matt. Luth. Dei benignitate dux & author repurgationis doctrinæ Evangelicæ à cœno & fermento Eccleſiæ Romanæ.

Super effig. Phil. Mel.

Reverendus vir Dn. Phil. Mel. Dei benignitate ſub duce Luthero vindex & defenſor veritatis Evangelicæ, & purioris Philoſophiæ inſtaurator.

EPITAPHIUM DN. GREGORII Baronis à Lamberg.

Dum te Chriſte ſequor, cupiens tua dogmata rectè
Diſcere, & è puris fontibus illa peto:
Tu quoq; me ſequeris, medioq; in flore juventæ
Abripis, ut doceas in meliore ſchola.
Ergo lubens moriar, fiat tua ſancta voluntas.
Sim ſemper tecum perpetuoq; tuus.

Vitus Winsheim ſenior F.

IN MURO EXTERIORI TEMpli Parochialis.

Anno 1558. die 8. Maji, Georgius, & ſequenti anno eodem die Chriſtophorus FRS, filii reverendi viri D. Georgii Majoris, Theol. Doct. ex hac mortali vita evocati, his duobus cubiculis concluſi, expectant redemptorem reſuſci-

resuscitaturum mortuos in Domino, ad æternam vitam & lætitiam.

LIPSICA.

IN LIPSIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Lipsia, se ostentans sublimibus aurea tectis,
Lumina dum saturat, mens perit icta fame.
Vecta quibus ratibus longinqua marmora terra?
Unde frequens flavi pura nitela Tagi?
Huc Cyprum, huc Temesum, huc Arabas, huc Serica dices
Sedibus evulsa huc Indica regna suis.
Cùm gemma bibitur, vincuntur nectare gemma:
Sed lingua varius vincit utrunq; nitor.
Nec Germana tamen vitiatur Lipsia luxu:
Ast hunc Germanum Lipsia magna facit.

INSCRIPTIONES.

In Curia

Supra januam Synedrii.

Erstlich/wenn jhr zu rath seyt gesessen/
Solt jhr Gottes vnd ewers eids nicht vergessen.
Zum andern/keiner sachen nicht vorwagen/
Vor allen dingen von gemeinem nutz rathschlagen.
Zum dritten/den armen halten als den reichen/
So wird Gottes gnad nicht von euch weichen.
Zum vierten/die bösen ohn alle gnad strafen lan/
So wird ewer Regiment in allem guten bstan.
Werd jhr aber das verachten vnd krencken/
So wird euch Gott in das Hellisch fewr versencken.

Ibidem.

Perditus est cupidè qui turpia fœnora captat,
Fraude suam parto ditet ut are domum.

De malè quæsitis nì tertius excidat hæres,
Nec quartus certè nullus adire potest.
Sed magis ille sapit, Domino qui fidere novit,
Inq; sua degit conditione pius.
Hunc ultro sequitur cunctarum copia rerum,
Et velut in somno quod cupit omne, capit.

D. O. M.

Simon Pistorius LL. D. obiit III. Non. Decembr. An. Christi M.D.LXII. ætatis LXXIII. pater liberorũ XXIII.

VITA NOSTRA FIDEI VITA EST, NON CONTEMPLATIONIS.

Clauditur hoc tumulo Simon Pistorius, is qui
A patre præclaro nomen avoq; tulit.
Saxonicæ vixit qui Cancellarius aulæ,
Ultra quinq; gerens lustra regentis onus.
Ingenio præstans, studio indefessus, honore
Summus, consiliis utilis, ore potens.
Quod mortale fuit tellus tenet: indita fama
Nominis haud ullo stat violanda die.

Patri clariss. filii mœstiss. P. C. P. C.

---

[1] Simon Pistorius artium & LL. Doct. in erudita familia natus, magnis honoribus functus, eruditos & honoratos linquens filios superstites: quem urbs Papia docuit, patria Lipsia ornavit, Aula Saxonica observavit, sub hoc saxo corpore conditur, animo vivit felicitate sempiterna. Obiit anno M.D.LXII. die III. Decemb. hora V. pomeridiana.

M. P. S.

Magnifico & ampliss. viro Domino Modestino, Simonis F. Simon. N. Nicolai pron. Pistorio Jurisc. & Facult. in studio hoc Lipsiæ ordinario: Qui cùm proavi Cos. Lips. & avi Medici utriusq; præstantiss. & patris Jurisc. summi ac magnif. viri nomen celeberr. & Pantsman. honestiss. genus maternum, propria ac singulari dignit. virtut. sapientiæ laude, & cùm aliorum titulorum, tum consularis muneris in hac urbe insignib. clarius ornatiusq; reddidis-

set;

ſet; poſt obitum lectiſſ. fœmina Barbara conjug. S. Magnif. & ampliſſ. viri domini Ludovici Fachs filia, ſecundi conjugii gravida uxore relicta, & ipſe piè ac religiosè ex hac vita exceſſit, cum max. non ſuorum modò, ſed totius civit. atq; externn. quoq; luctu. an. Chriſti M.D.LXV. cùm vixiſſ. an. XLVIII. M. IX. D. VI. ſuperſtitt. liberi piæ & honorificæ memoriæ ergò, parenti S. cum omni reverentia cariſſ. H.M.P.CC.

A L I U D.

Paulo Vetzero, patriâ Nordlingenſi, Doctori Medicinæ, honore, & dignitate præſtanti in Academia Lipſica: qui anno Jeſu Chriſti M. D. L I I. die I I I. m. Martii M.O. C.V. anno L I I I I. & Magdalenæ ex antiqua hujus urbis Baurorum familia ſecutæ maritum migrando ex hac vita anno Chriſti M. D. L X I. die X X V I. menſ. Maji: ſororique Mariæ, cujus natæ anno Chriſti M. D. X L I I. ſextus vitæ dies ultimus fuit: in fide Jeſu Chriſti piè & religiosè conſopitis parentib. b.m. & cariſſ. ſorori S. Paulus filius & frater honorificæ & firmæ memoriæ ergò H.M F.C.

Requieſce in ſpe reſurr. in vitam ſempit.

Hæc materq́, paterq́, mihi cariſſime, veſter,
Et modò conſpectâ mortua luce, ſoror,
Filius & frater poſui monumenta ſepulcri,
Ipſe opere hoc luctum teſtificando meum.
Cætera narrabunt alii. Memori & mihi grate
Officium, ſatis eſt perſolviſſe meis.

Joachimus Camerarius Papebergenſis ⊙. an. Chriſti M. D. L X X I I I I. die X V I I. April. commendans ſeſe immenſæ miſericordiæ divinæ, in fide Jeſu Chriſti ſalvatoris generis humani. cùm vixiſſet annos L X X I I I I. dies V.

Anna uxor ejus ex familia Truchſeſiorum de Gruensberg. ⊙. anno Chriſti M. D. L X X I I I. die X V. Julii, cùm vixiſſet ſine omni querela cum marito ann. integros X L V I.

Parentib. optimis liberi mœſtiſſimi P.C.

H.L.S.E.corpus opt.disciplinarum & artium Magistri Leonhardi Lycii, Professoris eruditæ doctrinæ & physicæ Philosophiæ in Academia Lipsensi, viri probi, & omnibus bonis cari. Quòd, cùm extulisset ipse antea in cõmune cœmeterium carissimam conjugem suam, filiola una suscepta, & conservato deinde casto toro, Anno XII. hac in sacra Academiæ æde sepeliri placuit, piè & religiosè mortui. M. Vlis die XI. Anno Christi M. D. LXX.

ALIUD.

Siste viator gradum, pii manes te rogitant. Monumentum quod cernis Hugoldo Pflug est conditũ. ast ipse longè aliud, quod nullis unquam consenescit seculis, sibi liberalitate ac virtute insigni vivens posuit. Vixit annos XLVI. Mortuus XXV. Septemb. Anno * Hæc te scire volui. Ave amice. Vale.

IN ÆDIBUS FINKELTHUSIANIS.

Christianus.

Mundi cùm species pereat citò, gloriaq; omnis;
Quæ via dic vitæ Paule sequenda mihi?

Paulus.

Vive Deo, justè partis rectè utere, & hora
Quavis mortalem te simul esse scias.

IN VICINIS ÆDIBUS.

Commorandi nobis aliquandiu hîc tempus concessit natura, locum permanendi non dedit. Quid ergo in caducis superbis Terra & Cinis?

Sic transit gloria mundi.

IN ÆDIBUS HORTORUM D. MARci Pfeifferi.

Cùm meus in medio dominus me poneret horto,
Nocturnis terror furibus, inquit, eris.
Jam dices. quis te metuet casa muta? sed audi,
Injustum terret qualibet umbra virum.

IBIDEM.

Heus tu, quisquis in hac furtim viridaria reptas,
Ne continge tua non tua poma manu.
Sed tangis, video faxit Deus ergo quod opto
Cum malis nostris & mala nostra feras.

IN ÆDIBUS D. AUERBACHII interioribus.

Quæ neq; pauperibus, neq; mole potentibus auri,
Nec pueris novi parcere, nec senibus:
Mors vocor, impositum nunquid malè dixero nomen?
Quòd fugere à morsu res nequit orta meo.

HOMO BULLA.

IBIDEM.

Ædificandi omnis ratio à necessitate primùm orta est, eam pòst aluit commoditas, & honestavit usus; ultimum fuit, ut voluptati quoque nonnihil indulgeretur.

H. S.

Mihi struxerunt alii, grandævus ego posteris.
Anno à nato Salvatore M.D.XXXII.

Extra.

Mors certa est, incerta dies, hora agnita nulli,
Extremam quare quamlibet esse puta.

O mensch werestu so starck als Samson/
Auch so schön vnd jung als Absolon/
Vnd hettest Alexandri macht vnd gwalt/
Vnd Hippocratis kunst manigfalt/
Dennoch mustu werden dem bittern tod gleich/
Das mögen mercken arm vnd reich.

IBIDEM.

Hoc postremum operum fuerit fortasse meorum,
Namq; instat vitæ jam propè meta meæ.
Extruat ergo alius posthac, ego lampada trado.
Jam domus in cælo est ædificanda mihi.

Ampliss. V. præstanti dignitate & sapientia Jurisc. eximio, D. Ludovico Fachsio, Illustriss. Principum Mauricii & Augusti ELL. Consiliario, Profess. Jurisc. in Acad. Lips. ordinar. de Rep. & civib. S.B.M. autori judicior. & V. consulari. mœstiss. uxor & liberi superstitt. conjugi & parenti opt. ac cariss. S. H. M. P. CC. Mortuus piè, placidè. An. Christi M. D. LIII. VIII. Id. April.

PIÆ MEM. P.

Qui prius eximia præstans virtute fideq;
Non habuit meritis ingenioq; parem,
Consiliis clarus Ludovicus Fachsius, hujus
Defuncti patrium nunc tegit ossa solum.
Hujus consiliis aulam prudentia rexit,
Judiciorum idem regula certa fuit.
Juris item studium, & legum doctrina salubris
Ordinis hoc habuit præsidiiq; caput.
Hæc capit exiguæ spatium memorata tabellæ,
Hujus sed cunctos enumeranda viri.
Illustres laudis titulos, & nomina honorum.
Non capiant veteris totius æra cypri.

Beati mortui qui in Domino moriuntur.

ALIUD.

Effigies illustriss. Principis Ducis Saxon. Mauricii Elect. qui agens an. XXXIII. bello necessario fusis fugatisq; hostibus, ipse fortiss. pro patria dimicans, accepto fraudulenti ictus vulnere, die pòst III. in Castr. constantiss. & religiosiss. sanctam animam Salvatori Christo nostro tradidit. V die Jul. anno Christi Jesu M. D. LIII.

TITZMANNI DUCIS MISNENSIS JUXTA altare templi S. Thomæ trucidati.

Titzmannus ego sum: me olim genuere parentes
Albertus Princeps, Margaretaq; pia.
Imperium titulumq; dedit Thuringia nobis:
Marchia Lusatia, Misena & ipsa potens.

Quæq;

Quaq; patet vetus in planis Libanotria campis;
Et qua mundano flumine Ptisna lavat.
Frater erat Fridericus idem Mavortius heros:
Pro patria mecum prelia dira subit.
Nam superare datum est nobis victricibus armis
Bohemia populos, Saxoniaq; duces.
Marchio de Brenburgk Waldemar nomine dictus,
Agmine devictus vincula nostra tulit.
Ascanius Princeps cecidit quoq; cuspide nostra:
Sed vitam supplex hic miser emeruit.
Romulidûm reges, Albertus, Adolphus, & alter,
Non poterant nostras frangere Marte manus.
Viribus, ô pietas, nostris sed terga dederunt,
Cæsareis opibus tunc ego dives eram.
Innumeri & nostro cæsi sunt ense Süevi,
Audentes patrios sollicitare deos.
Omnia sic vici, durum sed vincere fatum
Non potui, Lachesis quod dedit atra mihi.
Objicit illa mea crudelis pectora ferro,
Dum steteram cautus in medio Ecclesiæ.
Sic victor victus cecidi; virtute triumphos,
Et laudes meritas non rapit ulla dies.

Obiit 8. Cal. Jan. Anno 1280.
Dantes Florentinus fecit.

DRESDÆ.

SUB STATUA HERCULIS.

DIvo Maximiliano II. Imperatori Max. Cæs. Augusto, ob desideratiss. illius adventum, Augustus Dux Saxoniæ Elector, gratulationis & observantiæ ergò fieri curavit, ut heros inclytus sectam Calvinisticam in has terras irreptam, & dissimulanter nutritam, Deo juvante suo, & opprimeret & vinceret: sicuti Lernam Hercules, numerosum licet monstrum, igne tandem vicit & mori docuit.

MONETÆ FUNEBRIS IN OBITU ELECTORIS CHRISTIANI SAXONIS.

Sinceræ in Deum & patriam fidei exemplo posteris relicto: obiit XXV. Septembris, Anno M. D. XCI.

JACTURAM OSTENDET DIES.

WIRZEBURGENSIA.

IN SUMMO TEMPLO.

Conrado à Thungen Episcopo Wirzeburg. & Franciæ orientalis Duci, præcipuæ viro justitiæ, egregiæ eruditionis, temperantiæ singularis, acutissimiq; judicii, quem primo statim susceptæ administrationis limite arreptum vesani huius seculi dissidium, seditio, & calumnia severiter diu & contumeliosè habitum, unà cum Ecclesia ejus, extremæ penè subjecissent internecioni, in DEO suffragante, adversus iniquissimæ fortunæ procellas vigili prudentia, infracta dexteritate, tolerantiaq; miranda graviter superasset, æquiore seculo digniss. Vixit autem annos plus, minus LXXIIII. Præfuit an. XXI. mens. IIII. d. X. Obiit XVI. KAL. Julii, Anno sal. M. D. XL. communi suorum mœrore & luctu. Ut umbra corporis comes: sic fascium cura, labor, ærumnæ, atq; mille pericula. Quæ strenuè utentem sequuntur undiq;, sed vincit ille cuncta qui fidit DEO.

AD TUMULUM MAURITII AB HUTTEN Episcopi Eystettensis, &c.

Aspicis humanæ brevis ut sit linea vitæ,
Ut dubias verset mors inopina vices.
Fata manent quemvis, humili seu stirpe parentum,
Sive sit à magnis nobilis ortus avis.
Grandia nec prosunt vel pondera divitis auri,
Lecta vel in rubro gemmea gaza mari.

Omne

Omne relinquendum eſt, cùm venerit horula mortis,
Suave priùs quicquid, vel tibi dulce fuit.
Talia peccati labes ab origine prima,
Noxius hæc meruit præmia lapſus Adæ.
At bene qui vixit, moritur bene, dignus olympo;
Sanguis & quanquam corpus inane jacet:
Vis tamen haud animæ cum corporis interit umbra;
Vita ſed huic Chriſtus, mors erit ipſa lucrum.
Vive memor lethi quiſquis cæleſtia curas,
Sic lethi victor gaudia læta feres.

Vixit an.49.dies 11.Obiit VIII.Id. Decemb.An.52.

JULIUS EPISCOPUS WIRZEBURG. ET DUX Fran. cariſſ. fratri ſuo Sebaſtiano Echtero à Meſpelbron, U. J. Doctori poſuit.

Ut tibi care meum frater teſtabor amorem,
Qui raperis fatum junior ante meum?
Hoc tua componam, quod nunc licet, oſſa ſepulchro,
Perpetuas animo conſtituamq́; preces.
Morte tua dolui, lacrymas fudere parentes,
Tu ſapiens, doctus, religioſus eras.
Spes erat auxilio mihi te, ſed vana, futurum,
Imperii dum me ſarcina bina premit.
O utinam pariter poſſis ut vivere mecum,
Tempora ſint vitæ dimidiata meæ.

Obiit anno Domini 1575.die 7.Novembr. Anno ætatis ſuæ 30.

AD TUMULUM JOHANNIS SINAPII, Medici clariſſ.

Heu veſter ille concidit Sinapius,
Lugete Muſæ, quem tulit Suinfordia
Mater parenti conſuli. Vos inclytæ
Duxiſtis alti ſub jugum montis deæ,
Ubi Latinas Atticasq́; litteras
Felix puer cum lacte primo diſceret.
Majora Phœbus huic repente contulit.

Artem medendi, industrium ut juvenem decet.
Hac ille carus regibus multis fuit;
Primùm Renata Francia ad ripam Padi:
Deinde magno Præsuli Zobellio,
Aliisq; multis: atq; cùm prudentia
Præstaret, eloquentiaq; viribus;
Quintus loquentem comprobavit Carolus.
Nil ergo mirum si modò Sinapius
Vivit, nec ejus unquam abolebitur decus.
Mens sancta cælo continetur, anxiè
Diem resuscitationis expetens,
Christo jubente quando spiritus suum
Corpus reducet, atq; vivent mortui.
Vale viator, & memor Sinapii,
Cui Bruma vitam, Bruma funus attulit,
Vivumq; trade mortuumq; te Deo.

DEO IMMORTALI SACRUM.

Et virtuti ac memoriæ clementiss. Principis Melchioris ex antiqua Zobelliorum gente, Reverendissimi hujus Ecclesiæ Præsulis sexagesimi; qui adolescentia multis magnisq; in negotiis acta, cùm proximum ab eo, qui primus est in amplissimo collegio, dignitatis gradum adeptus esset; unanimi deinde amplissimi Senatus consensu, caput Ecclesiæ Wirzeburg. inclytæq; Ostrofranciæ Dux factus, magna laude, summo erga suos studio, summa voluntate, egregia fide, singulari pietate, justitia, temperantia, annis octo Rempubl. administravit. Idem Marchio deinde bello sævissimo, tentatis frustra sæpe conditionibus, extrema perpeti, quàm suos in hostium potestatem venire maluit. Ideoque sumptus incredibiles, maxima pericula, damna, direptiones, incendia, omniaq; hostilia fortiter in tertium usque annum sustinendo; tandem prælio, ac periculo vitæ ter hostibus in fugam actis, patriam à crudelissima servitute liberavit, pacem, ac tranquillitatem subditis suis, Deo adjuvante, restituit, totiq; Imperio factum suum comprobavit. Sed, ô fallacem hominum spem, fragilemque fortunam, quadriennio pòst, pace jam com-

compositâ, Anno D.L VIII. supra millesimum, XVII. Cal. Maji, à XV. conjuratis, illius belli reliquiis in prooppido insidiantibus, ex urbe in arcem ascensurus, globo per pupillam sinistram nefariè trajectus, unà cum duobus nobilibus aulicis suis præstrenuis juvenibus, W. Carolo à Wenckheine, & Jacobo Fuchs pro patria, quam conservarat, mortem in Christo felicem, nobis autem perluctuosam, Princeps optimus gloriosè oppetiit, cùm annos XIII. menses VIII. dies V. præfuisset; Reverendissimus Amplissimusq; Princeps Fridericus à Wirsberg, Episcopus, ac Franciæ Dux, successor, & in ejus morte decoranda studiosissimus, H.M.P.C.

ALIUD.

Conditur hac Daniel Stibarus vir magnus in urna,
Quem meritò sequitur gloria, fama, decus.

D. O. M. S.

D. Danieli Stibaro à Rabeneck, hujus ædis ac aliarum aliquot Canon. & præpos. Eq. ord. viro, pietate, eruditione, rerum experientia, omniq; adeò virtutum genere, non privatis tantùm & suis, sed summi ord. principib. etiam exteris probatiss. nec non literatorum ac bonorum omnium fautori patronoq; singulari: qui in graviss. Reip. negotiis annis amplius XX. summa fide & integritate versatus, ita ut salutari ejus consilio multoties adjutam sese patria perspexerit, pro cujus & salute, bello turbulentiss. temporib. necessariò legationis munere perfunctus, deficientibus in itinere viribus, brevi pòst tempore, non sine magno multorum, ac opt. cujusq; mœrore, succubuit. Vixit annos plus, minus LII. Execut. Test. F. C C. Anno 1555.

MEGAPOLITANA.

DOBERANI.

EPITAPHIUM PRIBISLAI, PRIMI FUNDATOris *hujus monasterii: qui fuit filius Nicoloti, Vagriorum, Circipanorum, Polaborum, Obetritarum, Kissinorum, Vandalorumq́ Regis Illustrissimi.*

PRibislaus filius regis Nicoloti, primus fundator hujus monasterii, inclytus ac religiosissimus, cujus reliquiæ sunt hîc conditæ.

IN MEMORIAM SEMPITERNAM Inclyto Heroi, doctissimo, optimoq; Principi & D. Dn. Magno, Duci Megapolensi, Henrici filio, & Suerinensi Episcopo, qui anno Domini M. D. L. Calend. Febr. Butzovii piè obdormivit.

EPITAPHIUM.

Doctrina proavis, nulli virtute secundus,
Et Megales poleos Dux tumulo hoc tegitur.
Nomine Magnus erat, re major at ille futurus,
Improba mors saltem si voluisset, erat.
Acer in asserto constans & pectore verbo,
Et vera viguit relligionis apex.
Et pudor, & probitas, & dulcis gratia morum,
Certatim donis hunc poliere suis.
Eloquio Nestor, felicis acumine mentis,
Dulichio valuit non minus ille sene.
Imperii proceres facunda munere lingua,
Aures & mulsit Carole Dive tuas.

Judicium pietas, & rebus in omnibus ardens
Virtus, & patriæ constituebat amor.
Illius ex alto Cimbrorum sanguine conjunx
Edita, Frederici filia regis erat.
Quæ magnum, veluti generosum Porcia Brutum
Humectans lacrumis Elisabetha suis,
Condidit huc vita functum, cineriq; quotannis,
Ut bene sit, votis officiosa rogat.
Illius occasu quantum Meglaburgica damni
Stirps tulit, extincti candida fama docet.
Extremum moriens solum te, Christe, vocabat,
Cujus in optato jam cubat ille sinu.

Elisabetha, inclyti Danorum Regis Friderici, piæ memoriæ, filia, conjugi suo dilectissimo, optimeque merito, in spem futuræ resurrectionis, plena lacrumarum, posuit.

DEO OPT. MAX.

Illustribus Principibus Megapolitanis, quotquot hoc Templo in majorum monumentis cōditi sunt, Illustriss. Princeps Ulricus, Dei gratia, Dux Megapol. & conjunx Elisabetha, ex regia Danorum stirpe nata, Ducissa Megapolitana, Majorum suorum cum honore & pietate colendorum, memoriæ causa posuerunt, Anno instauratæ salutis cIↃ IↃ XX c III.

Salvete ô animæ, regum generosa propago,
Quos tulit illustris terra Obetrita Duces.
Namq; alii ob patriam, Mavortia castra sequuti,
Majorum similes, sustinuêre mori.
Victores alios decus immortale tulisse,
Testantur fortis fixa trophæa manu.
Sunt quos grata Deo pietas, & pectore puro
Proveniens stimulat relligionis amor.
Justitiam coluêre alii, tranquillaq; pacis
Tempora, legitimi juraq; sancta fori.
Multi suaviloquas, studio flagrante, Camœnas,
Doctosq; in patria constituêre viros.

Hinc gladios alii stringunt, dirosq́ latrones
Interimunt, & quos publica damna juvant.
Quo pax alma data est, quo sunt commercia tuta,
Securum latus carpe, viator, iter.
Hinc Solymas alii visunt, terramq́ beatam,
Et loca prodigiis, Christe, notata tuis.
Vos patriæ heroas, post fata suprema, sepulcris,
Et titulis claros hæc loca sacra tenent.
Hic tu Pribislaë, jaces temploq́ quiescis,
Condendi cujus maximus auctor eras.
Aspice quos natos tibi postera secla tulerunt,
Gens viden' ut circum te numerosa cubet?
Multa hic connubio felix matrona sepulta est,
Quarum posteritas prole beata fuit.
Henricus jacet hic, factis qui forte Leonis
Inter vicinos nomen & omen habet.
Hic Alberte cubas, Sueonum qui regia quondam
Rexisti longo tempore sceptra manu.
Quid Magnum memorem? cujus post fata nepotes
Æternum meritis hoc retulere decus.
Hic patris Alberti, postquam fatalia solvit,
Majorum in tumulis ossa sepulta jacent.
Filius Henrici hic Magnus, quo doctior alter
Nec major sancta Dux pietate fuit.
Felices animæ, vos nulla pericula vitæ
Attingunt, nec mors ulla timenda manet.
Vos pridem proprio mundatas sanguine Christus
Fontis ad ætherii concomitatur aquas.
Ulricus princeps, vestro de stemmate natus,
Jam columen patriæ, & fida columna suæ.
Æmula virtutum, regalis stirpis, Elisa,
Ulrici conjunx, nomina clara gerens,
Majorum tumulis posuerunt, ritè precantes,
Fac, Pater, in nato molliter ossa cubent.

Nicolao

Nicolao Marschalco, Thurio, & litterarum & linguarum omnium viro doctissimo, Jurisq; prudentia insigniter claro, tanquam bene merito, Henricus Megalopyrgensium Dux, gratissimus Princeps, monument. posuit.

Hoc Nicolai habitant Marschalci funera saxo,
Henricus Princeps hæc monumenta dedit.
Henricus Princeps, quo non modò sanctior alter,
Et Megalopyrgos Vandalicosq; regit.
Omnia consiliis, cum multa pace, gubernans
Doctorum ut semper, sic, Nicolaë, tuis.
Hinc meritò funus tanto sepelivit honore,
Virtuti gratus inclyta & officiis.

Moritur Rostochii XII. Julii, M. D. XXV.

SUERINI IN TEMPLO.

DEO OPT. MAX.

Optimo Principi Henrico Magni filio, Duci Megapol. veræ religionis, sanctæ Justitiæ, & diuturnæ pacis custodi Joann. Albertus, Dux Megapol. patruo suo chariss. ac bene merito, memoriæ posuit.

V. A. LXXIII. D. 5.
Obiit Suer. VIII. Id. Febr.
Anno M. D. LII.

Henrico prognatus avo Magnoq; parente,
Hic situs Henricus condita membra tegit.
Qui bonitate sua, & meritis linguaq; senili
Nestor erat patriæ duxq; paterq; suæ.
Nestore quin melior pietate, & pacis amore,
Nunc ergo æternæ gaudia pacis habet.

Bb

DEO OPT. MAX.

Opt.& Magnifico Principi Alberto, filio Magni, Duci Megap.animi magnitudine, virtutis, ornandæque patriæ studio præstanti, Joan. Albert. Dux Megap. parenti opt.& chariss. memoriæ posuit.

V. A. LX. D. 5.

Obiit Suer. VII. Id. Januar.
Anno XLVII.

Henrico generatus avo Magnoq́ parente
Hoc Dux Albertus conditur in tumulo
Magnificus, magniq́ animi, patriamq́ juvando,
Ornandoq́ simul, justitiaq́ potens.
Quin etiam multa natorum prole beatus,
Quos colit eximios Herula terra Duces.
Fortunate senex, tua molliter ossa quiescant,
Vita etiam natis sit diuturna tuis.

D. O. M.

Illust. Principi Magno, Henrici F. Duci Megap. Episcopo Suerinensi, pietate, doctrina, & humanitate præstanti fratri patrueli suo chariss. Joan. Albertus Dux Megap. memoriæ posuit.

V. A. XLI. D. 5.

Obiit Butzovii III. Cal. Februar.
Anno L.

Filius Henrici, princeps re & nomine Magnus,
Flos patriæ ante patris funera mœsta cadit.
Par fatum Antilocho nactus, sed clarior illo,
Et melior studii sedulitate sui.
Scilicet ingenio cunctos superavit & arte,
Quos habet eximios Teutonis ora Duces.
Illius ad tumulos Pitho, Aonidesq́, Themisq́,
Tam celebrem lugent non superesse ducem.

Fortiss. & rei militaris tractatione celeberr. Princ. Georgio

orgio Duc. Megapol. qui pro patr. pugnans, eidem suum sang. ad Francfurt. impertivit, fratri chariss. Joan. Albertus Dux Megap. ejusdem belli socius memoriæ posuit.

V. A. XXIII. D. 5.

Obiit XX. Jul.

Anno M. D. LII.

Hic Magno prognatus avo, Albertoq́ parente
Dux jacet, Herculeo robore, corde, manu.
Princeps à primo pugnare Georgius ævo
Suetus, & hostiles vi superare minas.
Mars dolet, effundit lachrymarum flumina Mœnus,
Optantes tantum non cecidisse Ducem.

MEMORIÆ JOAN. ALBERTI DUCIS Megapol. Principis litterati, & litteratorum fautoris.

Inclyta Johannes-Albertus gloria secli
Conditur hic, præstans dux, patriæq́ pater.
Non fuit hoc melior princeps nec doctior ævo:
Nec patriis terris qui bona plura dedit.
Illustrem verbi lucem, qua sidera adimus,
Primus hic in tota gente vigere jubet.
Idola evertit Latii pius impia Papæ,
Complexus certo dogmata recta libro.
Fortia & arma capit sociis cum Saxone, & Hesso,
Per qua libertas, paxq́, salusq́ redit.
Christo cum Musis hic primus in urbe Rosarum
Instaurat, patria cor, oculumq́ scholam.
His etiam è terris fugiens Astræa retenta,
Anno dat quovis publica jura quater.
Ritè suas dirimi caussas Ecclesia gaudet,
Inspiciuntq́ sacros pectora fida greges,
Clemens, munificus, verax, bonus, integer, æquus,
Sobrius, ac verè relligiosus erat.
Regibus & summis tota meritisq́ fideq́
Carus in Europa, principibusq́ viris,

Ante Dei faciem nunc fulget sideris instar,
Sicut in his terris fulsit imago Dei.
Grata cui tribuet meritas Ecclesia laudes,
Verus & illustri luce vigebit honos.

Opt.Princ. D. Joanni-Alberto, Alberti filio, Duci Megapol. veræ relig. & doctæ Humanit. studiosiss. Joannes Dux Megapol. filius parenti chariss. cum lacrumis memoriæ posuit.

JOHANNIS-ALBERTI D. M. IN PUERITIA apud Boruss. extincti cenotaphium.

Hic situs Albertus, quo se jactabat alumno
Herula gens, hic ille patri matriq; voluptas,
Spes patriæ, magni proles generosa parentis,
Felicis nimium, propria hæc si dona fuissent,
Quæ tantum Deus ostendit, mox abstulit orbi.
O celebrande puer, cæli pars nobilis, alter
Tu Marcellus eras: tumulo date lilia plenis
Pierides calathis, vestri in monumenta doloris.

D. O. M. S.

Anna-Sophia, Marchionis Alberti, primi Ducis Borussiæ, ex Dorothea Danica, filia: Friderici I. Regis Daniæ & Norvegiæ neptis: Casimiri Regis Poloniæ proneptis: Illustriss. Johannis-Alberti Ducis Megapol. uxor: Alberti, ante parentes in Borussia, apud avum defuncti, nec non Johannis & Sigismund. Augusti Ducum Megapol. mater: Adolphi-Friderici, & Johan. Alberti, Johannis F.F. Ducum Megapol. avia. Quæ cum anno CIↃ IↃ LV. Februarii XXV. Johan. Alberto Duci Megapol. nupsisset, eoque anno CIↃ IↃ LXXV. Februar. XII. extincto, annos XV. vidua fuisset; tandem ipsa quoq; anno CIↃ IↃ XCI. Februarii VI. maritum secuta est, ejusque exuviæ à filiis mœstiss. ad patris desideratiss. latus, in spem gloriosiss. resurrectionis depositæ sunt. Anno CIↃ IↃ XCI Martii XVII.

Sic orimur, morimur, morsq; ipsa ab origine pendet.

Ejus-

EJUSDEM EPITAPHIUM.

Expers invidiæ, fastus, timidiq; pavoris,
Casta pudicitiæ & relligionis amans,
Annorum satura & vitæ, nec egena bonorum
Regibus exortam quæ decuere nurum,
Filia, sponsa, uxor, genitrix, avia & soror illa
Magnorum generis nobilitate ducum,
Hîc Sophia-Anna cubat, proles quæ mascula matre
Atq; avia, haud deerit gens Obotrita tibi.
Si Deus haud renuat, quo ceu nil triste benigno;
Sic nihil irato stare vel esse potest.

D. O. M. S.

Illustriss. Princeps Joannes, Joannis-Alberti Ducis Megap. filius & successor, à puero litteris excultus, pacis & justitiæ amator & defensor, blasphemiæ, scelerum & libidinum osor, erga subditos benevolus & mitis, Ecclesiarũ & Scholarum nutritius, in omni boni Principis officio laboriosus, cùm Stargardiæ immatura, sed pia tamen morte è vivis excessisset; mortalitatis suæ reliquias non procul à paternis maternisque hîc deposuit, anima in paradisum recepta, conjuge interim Illustriss. Sophia Cimbrica, & liberis trib. superstitib. lamentantib. lugente, & non immeritò, tota provincia.

Natus est anno Christi cIↃ IↃ LIIX. die VII. Martii. Decessit XXII. Martii antiqui. An. cIↃ IↃ XCII.

HELENÆ PALATINÆ.

Alta Palatinis Helenam me Norica castris
Duci Obetriteo sors voluêre toro.
Quod potui feci: vetuerunt plurima Parcæ:
Præstabunt proles quæq; negata mihi.
Proles, quam juvenem charo commendo marito,
Me gratam superis, lector amice, face.

AD ORGANUM PNEUMATICUM.

Deo opt. max. instauratæ sac. sanc. religionis Autori,

Joan. Albertus Dux Megapolensis, insigne hoc opus Musicum pietatis ergò posuit.

ANNO M.D.LX.

AD SUGGESTUM.

Deo opt. max. trino & uni, docendi propagandique salutiferi verbi ergò, Canonici hujus Ecclesiæ hoc suggestum suis sumptibus posuerunt.

ANNO M.D.LXX.

D. O. M. S.

Helenæ Rotromundiæ, conjugi suæ dulcissimæ, ad perpetuum integri & sinceri amoris honorem & memoriam, Tilemannus Stella Sigenensis, maritus infelix mœrensq; pietatis ergò posuit.

Vixit annos 27. m.7. d.3. h.12. obiit anno 1561. 14. Calend. Novemb. hora 5. matutina, mœrore animi consumpta, quòd maritum suum charissimum, cùm is honesta de caussâ in Belgium avocatus ibidem diutiùs detineretur, mortuum falso rumore credidisset.

Rex David comitante universo populo Israël, arcam fœderis Domini cum vario organorum genere in pub. omnium ordinum lætitia Hierosol. inferebat. 1. Paral. xv.

GUSTROVII.

IN CATHEDRALI.

DN. Elizabethæ, Sereniss. Daniæ & Norvegiæ Regum Friderici I. Filiæ: Christiani III. Sorori: primùm Magni, deinde Ulrici Illustriss. Ducum Megapolitanorum conjugi. Quorum huic peperit Sophiam Friderico II. Regi Septentrionis Max. nuptam. E qua cùm nepotes III. & inter eos etiam Christianum IV. Regem electum, & nept. IV. natas, avia feliciss. cum marito in Dania invisisset: in ipso ad Megapol. suos reditu, dum in Falstria Austro adverso

adverſo tenetur: febri correpta, ibidemq́; x v. Octobr. ex ſuorũ oculis, non animo ſublata, piè expiravit: & x x i i i i. Novemb. monumento huic exuvias ſuas, ſpe lætiſſ. reſurrect. intulit. Anno ætat. L x i i. Chriſti c I ɔ I ɔ x x c v i. Matri patriæ, & conſorti optatiſſ. viduus mœſtus P.

A l i u d.

Primi Danorum Friderici filia regis
E Sophia illuſtri Pomerana Principe nata,
Chriſtophori Megalepoleos Ducis inclyta conjunx,
Quam pietas, quam pura fides, quam gratia morum
Heroinarum decus effecere, Deiq́;
Donis Dorotheam fama ſuper athera notam,
Huc tulit oſſa obiens, animam tu Chriſte tuliſti.
Hac mœſta Eliſabeth poſuit monumenta ſorori.

Deceſſit x i. Novemb. Anno Chriſti M. D. L X X V.

A l i u d.

Pſal. 116. *Precioſa in conſpectu Domini mors ſanctorũ ejus.*
Pſal. 16. *Caro mea requieſcit in ſpe.*

D. O. M. S.

Joachimus v. d. Luhe, Otthonis, Hæreditarii in Puttelkovv & Buſchemüil F. Ulrici, Ducis Megapol. Mariſcal. & Conſiliarius, Collegiique Dobbertinenſis Præfectus, obiit anno Chriſti c I ɔ I ɔ x i i c. Die i x. Junii, ætatis L x i i i.

In Ædibus Luhianis,
in faſtigio.

Joachimus v. d. Luhe, sibi
et
Gratæ Posteritati.
Anno cIɔ Iɔ x x c i i i.

In foribus atrii.

Exitus oſtendit, quò mundi gloria tendit.

Supra januam domus.

Frustra, nisi Dominus.

In cœnaculo meridionali è regione mensæ.

Si dat oluscula
Mensa minuscula
Pace referta:
Ne pete grandia,
Lautaq́ꝫ prandia
Lite repleta.

In camino.

Fide, sed cui vide.

Sub pictura Herculis, trahentis colum Omphales.

Impiger Alcides post tot fera monstra subacta
Pensa trahens, dominæ fert miser imperium.
Sic ingens non rarò animus constansq́ꝫ laborum
Victor, fœmineis vincitur illecebris.

Mit reinem hertzen diene Gott/
Vnd halt für augen sein gebott:
Mit starckem Glauben auf jhn baw/
Mit gutem Gwissen jhm vertraw.

Alex. Magn.

Regium est benefacere,
&
Malè audire.

So vil du magst/leb still für dich/
Nach hohem stand nicht sehne dich.
Vom höchsten schlosß der donner kůmt/
Herrn gnad selten ein gut end nimt.

Omnibus in rebus feliciter omnia cedent,
Si ſtatues finem principiumq́; Deum.
Spernere mundum, ſpernere nullum, ſpernere ſeſe,
Spernere ſe ſperni, quatuor iſta beant.

Wenn du fürhaſt ein wichtig ſach/
So ſeh dich für vnd thu gemach/
Mit eil ſol man nicht heben an/
Das man hernach nicht enden kan.

Qui ſapienter agit, rectè præſentia curat,
Commendans placida mente futura Deo.
Nam ſua ſufficiens afflictio cuiq; diei eſt,
Invenietq́; ſuum craſtina cura locum.

IN COENACULO OCCIDENTALI HÆC, *ſymbola leguntur.*

Invidia vipera.	Livor in vivis.

Sal vitæ Amicitia.	Oculus in ſceptro.	Quæ nocent docent.

Ditat ſervata fides.	Omnia præter animam.
Diſtamare cave	Revocare grave.
Tecum habita.	Præſentia cura.
Diſce ferre moras.	Sustine & Abstine.
Memento diffidere.	Auſculta & perpende.

Inter ſpinas calceatus.	In fide & virtute.	Sperne te ſperni.
Pietas in fine coronat.	In ſilentio & ſpe.	In parvo quies.

ROSTOCHII.

IN MARIANO.

CHRISTUS PRO NOBIS MORTUUS RESURrexit: *& nos mortui certò reſurgemus.*

D. Jacobo Bordingo, artis Medicæ Doctori, & Sereniſſimi Regis Daniæ Archiatro, vera ſapientia, & cognitione totius Philoſophiæ, & trium linguarum, & veræ de Chriſto doctrinæ, & omnium virtutum laude præſtanti: viro clariſſimo & optimo: qui in hac quoque Urbe & Academia, annis ſeptem vivens & docens, omnium bonorum & doctorum eximia ſtudia, & honeſtiſſimam ac perpetuam memoriam ſibi comparavit: & tandem Hafniæ deceſſit, Anno M. D. LX. die V. Septembris, hora IIII. veſpertina: cùm attigiſſet annum ætatis L. conjunx Franciſca Nigrona & liberi poſuerunt.

ARNOLDI BURENII.

Deo trino & uni.

Arnoldo Burenio, viro optimo & doctiſſ. præclarè de ſaniore philoſophia & elegantioribus litteris ante omnes apud nos merito; primùm animi & ingenii Principis Magni Epiſcopi Suerinenſis, Ducis Megapol. informatori: pôſt hujus Academiæ Profeſſori primario: ejusq; conjugi Annæ Schroderiæ, matronæ opt. & matrifam. diligentiſſ. Liberi ſuperſtites poſuerunt.

Burenius vixit annos XXCI. deceſſit an. D. M. D. LXVI. 17. Kal. Septemb.

Conjux

Conjux vixit annos LXXVI. decessit an. D.M.D.XXCV. 3. Non. Octob.

Τῇδ' ἐν σορῷ Βυρλωίου κεῖται δέμας.
Μάκαρ δ' ὁ νοῦς ἐν οὐρανοῦ ναίει πτυχαῖς.
Ἐκ γῆς δ' ὄλοιτ' αὖ οὐδέπω κείνου κλέος.

ANDREÆ MARTINI PASTORIS.

Hic scelerum terror, divini buccina verbi,
Martinus jacet Andreas, venerabilis ore
Augusto, præstans animi, zeloq; verendus,
Itala quem juvenem tellus cultissima vidit:
Dania quem magni pandentem oracula Christi
Obstupuit, cum Rege ipso, regumq; ministris.
Post iterum patrii quem templa scholaq; Roseti
Audivere gravem eloquio, vitaq; decenti
Innocuum, nunc ille cava jacet obrutus urna.
Templa, schola, domuumq; patres, & patria plangat,
Vix habitura viro huic similem, subeuntibus annis.

BARTHOLEMÆI BATTI ALOSTENSIS exulis propter Evangelicam confessionem, qui obiit 1558. 24. Januarii.

Plurima pertuleram quondam qui nomine Christi
Damna, sub hac recubo Bartholemæus humo.
Sole sub occiduo cunas præbebat Alostum,
Lambit ubi Treviri fertilis unda solum.
A puero placuere sacri mysteria verbi,
Illustrata tua, magne Luthere, face.
Hinc ego Pontificum fraudes arteisq; perosus,
Sinceræ tenui relligionis iter.
Quaq; Deum potui, colui pietate, fideq;,
Et labor in Christum credere solus erat.
Tota sed in ventris studio quæ turba moratur,
Cœperat hinc studiis esse inimica meis:
Insidias struit, & falsò mihi crimina fingit,
Donec in hoc duro carcere clausus eram.
Sicq; tenebroso desedi squalidus antro,
Dum novies Phœbo Cynthia clara fuit.

At Gandæ Proceres, tandem (sit gratia Christo)
Exemptum veteri restituêre loco:
Fecerunt\'q; suæ civem me protinus urbis,
Cujus ego cultor bis duo lustra fui.
Hostibus indomitis donec gravis ira resurgens,
Et furor & tristes me petiêre minæ.
Inde meo capiti ferrumq; ignemq; parabant,
Heu quantum vera est in pietate crucis!
Exilio mutare domos patriamq; coactus,
Conjuge cum cara pignoribusq; tori.
Plurima sustinui terraq; mariq; pericla,
Tædia multa viæ, tædia multa maris.
Donec ad hæc tandem deflexi littora cursum,
Quæ vera hospitium relligionis erant.
Quodq; superfuerat confecto tutius ævo,
In studiis clausi fata suprema meis.
Sic mea me tumulo conjunx, prolesq; novenæ.
Condidit, æterno mens mea juncta Deo est.

Doctori Matthæo Roselero, hujus Reipub. Syndico, & Academiæ Professori, excellentis ingenii, doctrinę, & eloquĕtiæ singularis viro, frater Georgius Roselerus p. Obiit anno M.D.LXIX. die XXIII. Aprilis, ætatis suæ XLI.

Sparge rosas lachrymis madidas, subsiste viator,
Hic rosa perpetuo digna vigore jacet.
Quæ rosa? non Roselerus erat tibi cognitus ille,
Eximius Roseæ splendor honosq; scholæ?
Ignotus num ne ille foret? Rosa candida salve.
Integer & niveus nam Roselerus erat,
Fragrantemq; sui passim spirabat odorem
Floribus ingenii, floribus eloquii.
Hic igitur Roselere cubas, ut amabilis orta
Quæ rosa luce fuit, vespere sicca jacet.
Necte puer roseas tumuloq; appone corollas,
Non dubius vitam sic properare tuam.

Versuum auctor Nathan Chytræus.

JACENT HIC UNO IN TUMULO DUO Framitini, Jacob. Meinstorp. & Henning. Wonsflet. NOB. HOLSATI. quos uno mense Ecthymata in ipso æt. flore, ex

re, ex HAC in cæleſt. ſcholam transtulere. Tu mœſtiſſ. parentum CHRISTOPH. Meinſtorp. & Waldemari Wonsfl. poſtrem. QUOD SIBI ab his ſperabant DEBITUM piè ſolventium luctui condole, dum hæc legis, tuæ quoque metæ VICINIOR.

OBIERE ILLE XXIIX. Sept. HIC XVII. Octob. An. 1588.

MORS MELIOR VITA TURPI.

POST CHORUM.

Conjugii exemplum ſancti Brandanus & Agnes,
Corporis exuvias hic poſuêre ſui.
Quadraginta tuis annos Wiſmaria Conſul
Civibus ut juſta præfuit ille fide.

IN S. PETRI.

Sepultura M. Joachimi Sluteri: qui anno 1523. primus Evangelium in hac civitate purè prædicare incepit, propter quod intoxicatus obiit, in die Pentecoſtes anno 32.

IN D. NICOLAI.

M. Georgio Reichio Saganenſi, viro pietate, doctrina, vitæ ſanctimonia, beneficentia, gravitate & zelo præſtanti, & in florida ſenectute fideliſſimo hujus Eccleſiæ paſtori: ipſiusq; filio Joſiæ Reichio S. Theologiæ Licentiato, patri doctrina & vitæ integritate non inferiori, & ejusdem in hoc templo ſucceſſori: viris optimis, & cum omnium bonorum gemitu extinctis:

Gertrudis von der Beke vidua, marito cariſſimo; mater filio deſideratiſſimo cum lacrymis, & ſpe futuræ reſurrectionis, ipſa brevi ſecutura, P.

Obiit pater anno 1565. 2. Octob. anno æt. 70.
Filius 1568. Cal. Maji, anno ætat. 33.

IN JACOBÆO.

Maxima noſſe mori vitæ eſt ſapientia, vivit
Qui moritur; ſi vis vivere, diſce mori, &c.

INSCRIPTIO CAMPANÆ HOROlogii Jacobæi.

Indice me quoties fugientes suspicis horas,
Te toties gressu mors propiore premit.

COLLEGII PHILOSOPHICI SUB Pallade armata.

Barbariæ victrix armataq; Gorgone Pallas.

IN FRONTE ÆDIUM D. FRIDERICI *Heinii LL. Doctoris & Consulis.*

CADUCA LINQUE.
MENS DUX ESTO.
COGITA, FACITO.
TE RESPICITO.

IN COENACULO DOMUS EJUSDEM.

QUATUOR ELEMENTA.

IGNIS.

Scintilla è minima en quantus tibi nascitur ignis!

AER.

Aëris ad species animi mutantur & ipsi.

AQUA.

Vilis aqua est. sed quanam illa ratione carebis?

TERRA.

Est eadem, sed non omnis fert omnia tellus.

QUINQUE SENSUS.

VISUS.

Lucem oculis video, & varios discerno colores.

AUDITUS.

Consona me juvat; offendit symphonia discors.

OLFACTUS.

Fragrante oblector, vitioso offendor odore.

GUSTUS.

GUSTUS.

Insipidum & sapidum quid sit me judice constat.

TACTUS.

Sentio quid calidum aut gelidũ, quid molle, quid asprum.

PATIENTIA.

Frangitur adversis nunquam patientia rebus.

JUSTITIA.

Justitia sine nil toto sibi constat in orbe.

SAPIENTIA.

Vigila & memento diffidere, hi sunt nervi sapientiæ.

BONA CONSCIENTIA.

Hic murus aheneus esto;
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

RES HUMANÆ CADUCÆ.

Ut sunt humana, nil est perpetuum datum.

INSCRIPTIO DOMUS CLINGIANÆ.

Fide Deo, diffide tibi, fac propria, castas
Funde preces, paucis utere, magna fuge.
Multa audi, dic pauca, tace abdita, scito minori
Parcere, majori cedere, ferre parem.
Tolle moras, mirare nihil, contemne caduca,
Disce pati, & Christo vivere, disce mori.

Nathan Chytræus.

IN ALIA QUADAM DOMO.

DEUS *omnia cernit & audit.*

Innocuis vincit patientia sola triumphis.

φρόνει πεπνυτά.
πράσσε δίκαια.

στέργε παρόντα.
μελέτα αἰώνια.

Tu rege me, ſano da ſanam in corpore mentem,
Vivere da rectè, da bene Chriſte mori.

Nihil eſt minùs ferendum quàm rationem ab altero vitæ & fidei poſcere eum, qui ſuæ non poſſit reddere.

Tutto quel che luce non e oro.

AUGUSTINUS.

Nimis perversè ſeipſos amant, qui ideo alios errare volunt, ut ipſorum errores lateant.

Nulla eſt juſtior ſpretæ veritatis merces, quàm mendaciis mancipari.

Veritas laborare poteſt: opprimi non poteſt.

Felix eſt, non qui habet quæ cupit: ſed qui non cupit, quæ non habet.

PHILO.

Ἐν ἀπόροις πόρων εὐπορεῖν ἴδιον θεοῦ.

Cauſa bona eſt, bonus eſt Dominus, bona crux, bona ſpes eſt.
Et cur non animo me juvat eſſe bono?

Wer ſich jetzt wil ernehren/
Muß vil thun/vnd wenig zehren.

Ou bien, ou rien.

Vnd wern der Neidhart noch ſo vil/
So gſchicht doch was Gott haben wil.

Τὸ ἐκβὰν κρινεῖ.

Gedenck des tods vnd jüngsten grichts/
Sey from/traw Gott/sonst hilft dir nichts.

Rebus in adversis una est medicina, Jehova
Cor patrium, os verax, omnipotensq́; manus.

Bete rein/
Traw Gott allein/
Arbeite fein/
Die sorg laß Gott befohlen sein.

Wer Gott hertzlich vertrawen kan/
Der ist ein vnverdorben man.

IN DOMUNCULA HORTI CUJUSdam suburbani.

Τὰ ἐπίκτητα ἐπίτηκτα.

Ut sementem feceris, ita metes.

Chrysostomus.

Ὑποδημάτων αὐτῶν καὶ ἱματίων δυνατὸν ζῆν. γεωργικῆς δὲ χωρὶς ἀμήχανον.

Fœcundante Deo, cujus benedictio ditat,
Floribus & fructu fertilis hortus erit.

Amplior in cælo domus est, & amœnior hortus.

Rebus ne crede caducis.

PLINIUS.

Honestis manibus omnia lætiùs proveniunt: quoniam & curiosiùs fiunt.

COLUMELLA.

Procul ab agro suo dissitus, jacturæ suæ vicinus est.

PLINIUS.

Nullum justius genus reditus, quàm quod terra, cælum, annus refert.

COLUMELLA.

In villicatione, sicuti in cætera vita, preciosissimum est, intelligere, nescire se quod nesciat, semperq; cupere, quod ignoret addiscere.

PALLADIUS.

Fœcundior est culta exiguitas, q̃ magnitudo neglecta.

Neq; qui plantat est aliquid, neq; qui rigat: sed qui incrementum dat, Deus.

COLUMELLA.

Omnia quę seruntur diebus tepidis, meliùs quàm siccis aut frigidis seruntur. nam tepor evocat, frigus includit.

CRESCENTIUS.

Quæcunq; serenda sunt, cùm luna crescit, seminentur. quæ autem secanda, vel legenda, cùm minuitur.

MUSÆI CUJUSDAM.

Hoc ego musæum precibus studiisq; dicatum
Extruxi, ut parvum me quoq; parva decent.
Optime Christe fave studio nostroq; labori,
Me rege præsidio consiliisq; tuis.
Fac nihil hic mediter, scribam, dicámve, legámve,
Quod non & laudi serviat omne tuæ.

ΘΥΜΕ ΒΛΕΨΟΝ ΑΝΩ.

Non hîc certa domus, non propria tecta parantur,
Quid proprium fluxis rebus inesse queat?

Nuper

Nuper erat soceri domus hæc, mors abstulit illum,
Cumq; hodie mea sit, cras erit alterius.
Sursum igitur mens ægra vide magni atria cæli,
Hic te certa domus, propria tecta manent.

WARENI IN MEGAPOLI.

IN TEMPLO.

AD SEPULTURAM EPISCOPORUM SUERInensium ex nobili familia Buloviorum.

Vos qui transitis, memores nostri quoq; sitis.
Quod sumus, hoc eritis: fuimus quãdoq; quod estis.

STARGARDIÆ

IN MEGAPOLI.

Magnanimo heroi Ulrico, Henrici filio, ex Stargardiæ Ducibus ultimo, Principi bellica laude, & heroica virtute clarissimo:

Illustriss. Princeps Ulricus, Dei gratia, Dux Megapol. Princeps Vandalorum, &c. gratissimam in majores pietatem testatus suam, memoriæ posuit.

Anno M. D. XXCIII.

Hoc tua nobilitas, toties spectataq; virtus
Promeruit, cippus ne rudis ossa tegat.
Dux Ulrice, tibi stirpis data linea summa est,
Te tulit extremum Stargaris alta ducem,
Te genus, & proavi decorant, & stemmata gentis
Tollunt, tu facti nobile nomen habes,
Vicini sensere virum, sensere cohortes,
Victricesq; tuas extimuere manus.

Nonne hic ad tumulum vagina conditus, olim
Principis Ulrici *fatifer ensis erat?*
Hoc fido accinctus gladio, sæpe hostica castra, &
Clara Duces fudit Marchia terra tuos.
Hic Solymæ, Magno comitatus principe, templa
Vidit, tum Sinai saxa stupenda jugi.
At postquam varios hausit sub Marte labores,
Urget grandævum serior atq; dies;
Error inest rebus, sic non sibi mixta, veneni,
Ignarus sceleris, pocula forte bibit.
Sed cùm postremum sentiret adesse laborem;
Hos, cælum intuitus, fudit ab ore sonos:
O quantum belli! quantus cum sanguine sudor!
Quatuor obq; asses, vile toralq;, DEUS.
Verùm ille ut merito posthac in honore jaceret,
Principis Ulrici *hoc nobile fecit opus.*
Vivit perpetuò, mortisq; est nescia virtus,
Si bene promeritos præmia digna manent.

D. S. OB. IN ARCE
STARGARDIA.
ANNO M.D.LXXI.

STRALSUNDII.

IN MARIANO.

MEMORIÆ

M. Samuelis Calandri, hujus Eccles. past. non lingua tantùm & veste, sed animo & vita verè Theologi: paternoq; erga auditores, & sincero erga omnes affectu; & sapientiæ eloquentiæque Christianæ zelo præstantiss. qui ut antea, ita in peste quoque aliis inserviens, seipsum consumens, cum omnium bonorum mœrore & desiderio, ad meliora est sublatus. In spem certissimæ resurrectionis, uxor cariss, marito, liberi opt. parenti cum lacrymis uber-

ubertimis P.P. Obiit ann. c I ɔ I ɔ x x c. menſ. Septemb. die xx. inter xi. & xii. pomerid. Ætatis x l. Offic. x v i i.

Inveni portum, dum tu jactaris in alto.
Eventu ut ſimili fac tua navis eat.

IBIDEM.

D. O. M. S.

Samuele Caloandro viro opt. & doctiſſ. hujus Eccleſiæ Paſtore, & R. V. Joanne Sumingo ejusdem collega, procurantibus Simone Tœlemanno, & Michaële Stanekio, hujus reipub. Senatoribus benemerentib. & Matthæo Derhegero ac Joachimo Lemmichio civib. integerr. organũ hoc pneumaticũ, venti & tactus miniſterio harmoniam edens ſuaviſſimam, in laudem ſacroſanctæ & individuæ Trinitatis concinnatum & extructum eſt. Anno, &c.

Tu, ſi muta ſonant ſummum inſtrumenta Tonantem,
Sis memor officii vivida lingua tui.

WOLGASTI.

EPITAPHIUM PRINCIPIS POMERaniæ D. Philippi, auctore Stigelio.

ET tua te lugens Pomerania mœſta requirit,
Virtutis ſtudio tuta Philippe tua.
Juſtitiam pietate regens, æquiſſima Princeps
Jura dabas, patria dignus amore tua.
Vera tibi cura divini gloria verbi
In Chriſto, ſplendet, quæ patefacta, fuit.
Veraq; juſtifica fidei documenta fovebas,
Conſona quam menti lingua profeſſa fuit.
Puraq; ut aſſiduis ſtudiis doctrina vigeret,
Fovisti auxilio templa Scholasq; tuo.
Artibus ingenuis, & doctis præmia linguis,
Dulcibus & Muſis otia grata dabas.
Et fora judiciis ornabas, legibus urbes,
Ut premeret juſtus facta nefanda metus.

Pacis amans placidæ, bellorum damna cavebas,
Ornabas patriæ commoda justa tuæ.
Non impune tamen tibi quisquam bella tulisset,
Martia nec deerant viribus arma tuis.
Sed tibi digna magis res visa est parta tueri,
Quàm temere externæ quærere sortis opes.
Lege tua assidui coluerunt arva coloni,
Ut pars neglecti nulla vacaret agri.
Hinc quoq; justa tuos auxerunt commoda census,
Nullaq; privatas vis tenuavit opes.
Ergo patrem Arctoæ te gens desiderat oræ,
Qua ditant Heneti Baltica stagna freti.
Cumq; Heneta luget fidus te gente Caycus,
Et cum Cassubio fortis ad arma Rugus.
Tu tamen ardenti Christum pietate professus
In cœlo æterna gaudia pacis agis.
Da Deus exemplum ut soboles generosa paternum
Impleat, & verbi nos rege luce tui.

Decessit Wolgasti anno natalis Christi M.D.LX. die Februarii XIII. ætatis suæ XLV. Joannes-Fridericus, Bogislaus, Ernestus-Ludovicus, Barnimus, Casimirus, fratres, Pomeraniæ Duces, filii, patri dilectiss. F.C.

STETINI.

ANno 1551. die Junii XXIX. mortuus est Petrus Eggestedius, qui cum Margarita Piellsia in conjugio vixit annos XLIIX. Quorum ita fuit adaucta proles, ut dicta jam Margarita mater fuerit liberorum viventium XII. avia nepotum & neptium LXXIIX. proavia pronepotum & pronepetium XLI. atq; ita oculis suis viderit ex se & liberis ac nepotibus suis natos CXXXI. Obiit tandem vidua anno ætatis suæ LXXXVII.

D. O.

D. O. M. S.

Hîc situs est Bernardus Metellus, procul hinc ad lacum Brigantinum honesto loco natus, inq; Academia Tubingensi & alibi ita excultus, ut non solùm Philosophiæ & Medicinæ Doctoris titulum, verùm etiã paulò pòst apud opt. & illustriss. Pomeraniæ principem Philippum Archiatri officium consequeretur. Quo ille totos XXXII. annos apud defuncti quoque Ducis filios, inprimisque Illustriss. Dn. Joan. Fridericum laudabiliter fungens, in Deum religiosè pius, in arte sua (quod alexipharmacum novo modo ab ipso confectum satis testatur) industrius & felix, deq; amicis plus sæpe quàm de seipso sollicitus, & ne in otio quidem fuit otiosus. vir aliâs in convictu jucundus, in negotio justus, in ædificiis magnificus, nec non veritatis amantiss. & simulationis dissimulationisque osor acerrimus, rarumq; adeò antiquæ virtutis & fidei Helveticæ

EXEMPLUM,

Aliis magis quàm sibi vixit annos LX. piè Stetini obiit XXIX. Augusti, Anno CIↃICXCI. Memoriæ mariti cariss. cum quo XXXVII. annos vixit sine querela, Susanna N. Augustana, vidua inter exteros mœstiss. multis cum lacrymis P.

FRANCOFURTI AD VIADRUM.

IN TEMPLO PAROCHIALI.

Hieronymus Schurffius J. U. D. decessit anno 1554. cùm vixisset annos 73. & aliquot menses, & interpretatus esset leges annos 50.

IN FRONTISPICIO DOMUS G. SABINI.

Parva quidem domus, sed in hac habitante Sabino
Calliope sedem gaudet habere suam.

DANTISCI.

IN MARIANO.

Quem virtus, quem dia gemit Medicina, potentes
Quem coluere urbes, quem coluere duces.
Felix ingenio, felicior arte Jacobus
Schadius hac tumulum nactus in æde cubat.
Charo mœsta viro conjunx, natusq́; parenti
Hæc monimenta dedit, plus dare non potuit.

Obiit VII. Junii anno Christi
cIↃIↃXIIC.

ALIUD.

Cui natura potens, & alma virtus
Certatim sua contulère dona,
Vir præstans pietate & eruditus,
Et Doctor Medicæ peritus artis,
Civis justus, obediens, fidelis,
Præclarum patriæ decus, domúq́;
Et prudens pater, & bonus maritus,
In Christo moriens piè, hoc propinquo
Dormit Bartholemæus in sepulchro
Wagnerus: caro ubi quiescit in spe:
Sed mens sollicitis levata curis
Christi amplexibus hæret in beatis,
Et propter merita, & pios labores
In terris retinet perenne nomen.

Obiit anno 1571. 15. Maji.

ALIUD.

Hospes in hanc veni primùm Carnicius urbem,
Hospes & hic casus mox feror in tumulum.
Sæva mihi eripuit cognati dextera vitam.
Vita sed est Christus non moritura mihi.

EPITA-

EPITAPHIUM NOBILIS ET HEROICI bellatoris ac Capitanei Roberti Gurlæ Scoti, &c.

Gurlaja de Gente ſatus, roburq́; Scotorum,
Robertus jacet hinc non procul in tumulo.
Victorem toties quem fugit Iberus in armis
Belgarum Albanus dum populatur agros.
Quiq́; ad Mundenſem caſtris portum exuit hoſtes,
Et Gedani afflictis demſit in urbe metum.
Victor ibi occubuit lethali ex vulnere. at illum
Eripuit letho neſcia fama mori.

ALIUD.

Robur militiæ, decus Scotorum,
Robertus jacet hac in æde Gurla.
Qui victor toties fugans Iberos,
Belgas aſſeruit potens, & urbem
Tutatus fuit hanc ab hoſte, cujus
Caſtra invaſit, eum exuitq́; caſtris
Ad portum Gedani: hoſtibusq́; fuſis
Victor occubuit: ſed alma virtus
Pro pulchris meritis, manuq́; prompta
Hîc illi ſtatuit perenne nomen.

ALIUD.

Vexillo ſerico inſcriptum, & ſuſpenſum in æde Mariana Dantiſci.

Corpore non magno, ſed robore magnus & armis
Robertus Scoticæ gloria gentis erat,
Clarus apud Belgas, hoſtes cùm fudit Iberos,
Atq́; hoſtem caſtris exuit ad Gedanum.

Venit Dantiſcum xv. Junii, anno 1577.
Expugnatis hoſtium caſtris victor
cecidit III. Julii, anno eodem.

Poſtridie pompa funebri, vix antea hîc viſa, in celeberrimo civitatis Dantiſcanæ templo, ad D. virg. matr. honorificè ſepultus eſt.

IN ÆDE SANCTÆ TRINITATIS.

Qui Musas coluit teneris Henricus ab annis
Mollerus, jacet hac contumulatus humo.
Multorum mores hominum lustravit & urbes
Vir pius, & rerum cognitione gravis.
Magni illum reges, magni fovere patroni,
Quorum illustravit versibus acta suis.
Gymnasiiq; hujus Rector, bis quatuor annis,
Ingenio asseruit consilioq; decus.
Phœbus eum viridi subreptum luxit in ævo,
Donaq; Pierides hæc posuere viro.

Obiit anno Domini 1567. 18. Februarii, ætatis suæ 39.

ALIUD.

Qui sua non procul hinc posuit Laurentius ossa
Fabricius, verbi præco fidelis erat.
Simplice quod docuit bis senos mente per annos,
Quodq; alibi doctis versibus expoliit.
Ergo viro conjunx, & charo nata parenti,
Hæc monimenta sacro constituere loco.

IN VESTIBULO SCHOLÆ Marianæ.

Hæc domus est Christo, studiisq; dicata juventæ,
Nemo sacrum violet dedecoretve locum.

Anno Domini 1343. feria 4. post Lætare positus est primus lapis muri civitatis Dantisci. Et postea proxima feria 6. positus est primus lapis Ecclesiæ beatæ virginis Mariæ. cujus dedicatio celebrabitur proxima Dominica post festum nativitatis Mariæ.

REGIO-

REGIOMONTI BORUSSIÆ.

Veteris Collegii inscriptio.

Qui regit indomito præstantes Marte Borussos,
Gymnasio Princeps hæc dedit arma suo.
Nempe duas Aquilas, invictum Heroaq́ue, cujus
Aonidas forti protegit ense manus.

Ibidem.

Quando redemptoris post incunabula nostri
Addita ter centum lustra duobus erant;
Phœbus & undecies ternos compleverat orbes,
Lucida qui cæli signa pererrat equus:
Hæc erecta fuit doctis Academia Musis,
Quas fovet ALBERTI *cura benigna* DUCIS.

Novi Collegii.

Hoc opus Albertus-Fridericus Marchio struxit,
Patris ut impleret vota suprema sui.
Debetur patri, debetur gratia nato,
Quorum cum Musis gloria semper erit.
Vive diu Princeps, & per vestigia patris
Incedens pergas amplificare Scholas.

TEMPLI KNEIPHOFIANI MONIMENTA.

Doct. Matthiæ Stoii.

Dum mihi vita fuit, rerum natura decusq́ue
Mirantem studiis traxit ad astra suis.
Flores decerpsi tantùm sapientiæ inanes,
Et mihi res plenè cognita nulla fuit.
Nunc coràm mundi mysteria cerno, Deiq́ue:
Idq́ue mihi partum est sanguine Christe tuo.

Matthiæ Stojo Borusso, Philosopho, Poëtæ, Mathematico & medico, Doctori celeberrimo: nato anno CHR. 1526. d. 26. Aprilis, & piè an. 83. mortuo. Illustrissimorum Principum Borussiæ Archiatro, & Professori Academiæ Regiomontanæ præcipuo, Catharina soror, uxor Domini Balthasari Hartmanni posuit.

Viro clarissimo & doctiss. Magistro Christophoro Preys Pannonio, à Springenburg, Eloquentiæ in hac Regiomontana Academia Professori, ejusdem conjugi dilectiss. Euphemiæ Stolpianæ, parentibus chariss. pietatis ergò mœsti liberi posuerunt. Anno Domini M.D.XC. quo ille 9. ipsa verò 18. April. piè in Christo obiere.

Sequentes versus idem de seipso fecit.

Hic recubo chara cum conjuge Christophorus Preys
Pannonius, patrio nomine post obitum.
Qui qualis fuerim, novit Deus ipse, scio nil,
Hoc nisi quòd Christi discipulus fuerim.
Quo duce, si quidquam didici docuiq; quod esset
Dignum laude, tibi laus ea Christe manet.
Namq; tuus vivus sum, mortuus atq; sepultus,
Speq; iterum tecum jam redivivus ago.

ALIUD.

UXORIS SABINI.

Uxor in hoc tumulo vatis jacet Anna Sabini,
Fœmina non humili quæ fuit orta loco.
Ad celebres Albis, patre nata Melanchthone, ripas,
In quibus Aonidum plectra movêntur, erat.
Utq; viros inter doctos pater eminet omnes,
Quo non majus habent tempora nostra decus:
Sic quoq; laude sua matronas inter honestas
Claruit, ac tanto digna parente fuit.
Ipsemet infantem tulit ad baptisma Lutherus,
Quando salutifera perlueretur aqua:
Erudiitq; piis monitis, ut adulta timeret
Ac coleret vera relligione Deum.

Quin

Quin & docta fuit linguaq́; perita Latina,
Nam Latio poterat reddere verba sono.
Nec minus ore decens, & honesto prædita vultu
(Laudari facie si qua meretur) erat.
Annos bis septem florente peregerat ævo,
Legitimi consors est ubi facta tori.
Inde remota procul natalibus abfuit oris,
Cumq́; suo vixit conjuge lustra duo.
Et semel aucta fuit tantummodo prole virili,
Natas Lucina quinq; favente dedit.
Frigida mors animam placidè subduxit & artus:
Pars melior cælo est reddita, corpus humo.

ALBERTI, SABINI F.

Alberti gelida consumpti morte Sabini
Filioli sunt hic ossa sepulta mei.
De quo magna quidem, sed inanis, facta parenti
Spes mihi, detraxit quàm fera Parca, fuit.
Corpore robustus, teneris animosior annis,
Ingenio præstans, ore venustus erat.
Indicat infelix operosi cura sepulchri,
Quanta mihi misero spes sit adempta patri.

IDEM SABINUS CHRISTOPHORO filiolo suo.

Tu quoq; Christophori nomen qui nate gerebas,
Magna senescentis spesq́; parentis eras,
Conditus hic dormis, & eodem juncta sepulchro
Hic tua fraternis ossibus ossa cubant.

Obiit prid. non. Jun. M. D. LIII.

Viro clarissimo, pietate, virtute & doctrina præstantissimo, Domino Ambrosio Lobwassero, J.U.D. Illustriss. Principis Borussiæ Consiliario atque Professori, qui obiit XXVII. Novemb. an. 1585. cùm vixisset annos LXX. menses VII. dies XXII. in memoriæ immortalitatem, amorisq́; singularis, & gratæ mentis significationem, poni curavit frater Michaël Lobwasser.

EPITAPHIUM QUOD DE SEIPSO moriturus fecit.

Expertus mundi vanas res esse NIHIL QUE,
Hic quoq; nunc jaceo pulvis & umbra, NIHIL,
Sed qui de NIHILO *cælum terramq; creavit,*
Me cum carne mea non sinet esse NIHIL.
Hac spe NIL *mortem feci,* NIHIL *omnia feci,*
NIL NIHILI *vermes posse nocere scio.*

Mortuus ut superas abiit Keuterus in oras,
Dives opum, sed plus dives amore Dei,
Publica res, inopumq; cohors miseranda, tuiq;
Christe ministerii tristis & orba cohors,
Ad tumulum flevere, fuit vox omnibus una,
O pater, ô tutor. plura dolor vetuit.

Obiit 89. 12 Martii.

IN TEMPLO VETERIS OPPIDI.

Quæ te Christe ligant scelerum sunt vincla meorum,
Vincula sed vinclis sunt mea rupta tuis.
Libera mens fruitur cælo: scelerumq; soluta
Mole, caro vitæ spem melioris habet.

Christophorus hac in æde Winterus cubat,
Sapiens vir, eruditus, integer, pius,
Et eloquens dum vixit: hunc scientia,
Ac vita honesta ab infimo Scholæ loco
Evexit ad non infima hujus munia
Urbis, foriq; jura civilis dedit
Et asserenda: mox in ordinem quoq;
Lectus Senatorum, modestè Consulis
Accepta justis frena rexit legibus:
Saturq; honorum, lustra post vitæ undecim
Deum videns, hoc à suis hæredibus
Monimentum habet famæ atq; gratitudinis.

Christophoro Wintero Grimmensi, pietate, doctrina, virtute, prudentia præstanti viro, piè hac mortali vita defuncto XXV. Sept. Anni M. D. LXXXV. cùm Senator fuisset

isset hujus urbis totos annos x x v. relicta vidua & liberi H.M.P.C.

SAMUELIS KEUTERI.

Hoc dilecte tibi monumentum pono marite,
Connubii consors Barbara fida tui.
Extet ut æternum sinceri pignus amoris,
Quo mihi tu junctus, quo tibi juncta fui.

LEONHARDI SCHMIDLINI.

Francia quam dederat, rapuit mihi Prussia, vitam,
Aut potiùs repetit, qui dedit, ipse Deus.
Consule, quæ juvenis, quæ vir non infima gessi
Munera; qui dubuas de pietate mea?
Ter denos vixi, bis quattuor insuper annos,
Ultima pars morbo perpete dura fuit.
Laus tibi, quo morbum vici duce, quo duce mortem,
Christe, sit, ô animæ vita salusq; mea.
Obiit anno 1588. 20. Aprilis.

ANDREÆ BORCHHAGEN.

Defunctus alloquitur vivum.

Quid lætare miser? quid inania gaudia tractas?
Et tua cælicolas facta latere putas?
Aspice me, pravosq; tuos hinc corrige mores.
Tu quod es, ipse fui, sum quod ego, illud eris.
Obiit anno 1580. 9. Octobris.

PRINCIPUM BORUSSIÆ Epitaphia.

ALBERTI PRIMI.

Invicta virtute potens belloq; togaq;
Hac jacet Albertus Marchio tectus humo.
Teutonico pater illius prognatus Achille,
Regis Casmiri filia, mater erat.
Pro Marianorum, titulo cessante, Magistro
Agnovit primum Prussia culta Ducem.

Prima illi conjunx Danorum regibus orta,
Altera erat Guelphos quæ numerabat avos.
Sacra repurgavit fido monstrante Luthero,
Struxit & egregiæ culta Lycea scholæ.
Pacificus, justus, prudens, pius atq; benignus,
Doctorumq; fuit doctus & ipse pater.
Hoc duce creverunt & opes & publica terræ
Commoda, quæ patria juvit & auxit ope.
Quinquaginta & sex his terris præfuit annis,
Undecies septem vivere fata dabant.
Ergo patris patriæ memor esse Borussia debes,
Proq; salutari principe grata Deo.
ALbertVs MorItVr DIe GVbertI.

DOROTHEÆ CIMBRICÆ.

Hîc jacet Alberti primi Ducis inclyta conjunx,
Quæ patre Danorum rege creata fuit.
Maternumq; genus prælustri duxit ab ortu;
Mater Teutonici neptis Achillis erat.
Et quo dicta fuit, dignam se nomine gessit
Dorothea: donum nam fuit ipsa Dei.
Non tantùm voluit Princeps, sed mitis haberi,
Mater & est inopum commiserata vicem.
Virginibus, quarum fuit orba parentibus ætas,
Pronuba consortes tradidit ipsa tori.
Nec dedignata est humiles intrare penates,
Et medicas ægris applicuisse manus.
Adfuit & gravidis nuribus, partuq; levatis
Miscuit, ut nutrix officiosa, dapes.
Sacra colens etiam divinis tradita scriptis,
Nil habuit vera relligione prius.
In populi cœtu doctos audire solebat
Omni penè die verba referre Dei:
Nec meritis hominum, sed Christi morte redemptam
Seq; pia justam credidit esse fide.
Adde quòd ipsa suum dominum constanter amavit,
Inq; vicem à domino semper amata fuit.
Corpore namq; decens, & amabilis extitit omni
Laude: fugax litis, sobria, comis erat.

Edidit

Edidit in lucem duo maſcula pignora lecti,
Fœminea quater eſt factaq́ prole parens.
Deniq́ ſuscipiens Muſarum provida curam,
Nobile Gymnaſii cum Duce ſtruxit opus.
Jamq́ duos annos menſesq́ peregerat octo,
Poſt octo vitæ luſtra, decemq́ dies;
Cùm, deſiderium non uni triſte relinquens,
Heu præmatura morte ſoluta fuit.
Illius immenſum peperit jactura dolorem
Omnibus indigenis, Pruſſia quotquot habet.
Ad ſuperos animi rediit vigor: oſſa ſepulchro
Inq́ beatorum ſpe tumulata cubant.

Obiit diem III. Idus Aprilis anno M.D.XLVII.

ANNÆ-MARIÆ GUELFIÆ.

Hic etiam Alberti primi Ducis altera conjunx
Dormit, & una ambos contegit urna Duces.
Guelphorum illuſtri generata à ſtirpe parentum
De claris habuit nobile nomen avis.
Qui virtute ſua, factisq́ inſignibus olim
Æternum famæ promeruere decus.
Ad gelidas Fuldæ ripas pater atq́ Viſurgin
Saxoniæ princeps natus Ericus erat.
Mater at Eliſabes Joachimi filia primi
Noſtro etiam fuerat ſtemmate juncta Duci.
Utq́ aviæ & Chriſti genitricis nomina geſſit;
Ambarum mores ſic imitata fuit.
Et pietate ſua, vitaq́ illuſtribus actis
Divinas animi ſignificabat opes.
Namq́ fide in Chriſtum ſalvantis dogmata verbi
Omnibus in mundo prætulit illa bonis.
Atq́ miniſtrorum verbi miſerata labores,
Munifica afflictos ſæpe levavit ope.
Comis, honeſta, gravis, placido ſibi pectore cives
Adjungens, inopum ſedula mater erat.
Quid referam fidei & conſtantem cordis amorem,
Conſociata ſuo quo fuit illa Duci?

Inq; vicem princeps illam complexus amabat,
Namq; decens & amans simplicitatis erat.
Nunc ceu vita duos jungebat & una voluntas,
Sic mors non potuit dissociare Duces.
Illa sui quoniam sub eadem luce mariti
Funus honorata morte secuta fuit.
Post sese thalami natum natamq; reliquit
Pignora, bis charo è conjuge facta parens.
Cumq; duos annos & septem lustra tulisset,
Cum Duce in hoc posuit corpus inane solo.
Spiritus alta, polo moriens quem tradidit, astra
Sub pedibus cernens vitam agit ante Deum.

ILLUSTRISSIMÆ ET LAUDATISS. PRINCIPI Elisabethæ, natæ patre Joanne Marchione Brandeburgico, Illustriss. Princeps DD. Georgius-Fridericus Marchio, Dux in Borussia conjugi

B. M. L. P.

Varta niger rapidis Viadri qua jungitur undis
Divina in lucem prodiit Helisabe.
Helisabe magni conjunx Ducis illa, Borussos
Qui simul & Francos Elysiosq; regit.
Marchio Custrini Dominus, belloq; togaq;
Clarus & acer erat, Guelphica mater erat.
Johannes, inquam, genitor, Catharinaq; mater,
Eximium generis lumen uterq; sui.
Hos imitata duces, teneris assuevit ab annis
Æternum veri numen amare Dei,
Teq; simul, verbumq; tuum sanctosq; labores,
Fili hominis, fili maxime Christe Dei.
Illius in solis precibus templisq; voluntas,
Hic habitans mundi nescia penè fuit.
Chara tamen populo, charo jucunda marito
Ingenio, forma, moribus, obsequio.
Pieridum fautrix, inopum fidissima nutrix,
Sacraq; curantum mater amica fuit.
ArCtoas PrInCeps aCCItVs regIs In oras
HIberno LongVM sVb IoVe fecIt Iter.

Hunc

Hunc dominum comitata suum, nam semper utramq;
Cum domino sortem ferre parata fuit,
Occidit, heu, vita ter denis junxit ut annis
Sex super, ad ripas Istula magne tuas.
Teq; novis auctum titulis Friderice-Georgi
Ire novas etiam compulit in lachrymas.
Exuvias habet iste locus, mens cessit Olympo,
Inq; tuo vivit Christe beate sinu.
Disce mori, tumulumq; hospes venerare piorum,
Scilicet ante Deum mors grave pondus habet.

LABOR.

O labor, ô sudor, scelerati præmia morsus!
Ah satis est, natos occule terra tuos.

Sanguine mundata est Ecclesia, sanguine cœpit;
Sanguine succrevit, sanguine finis erit.

O phœnix redivive tuo me conde sepulchro,
Ut dirá effugiam jura superba necis.

QUIES.

Inveni portum: spes & fortuna valete.
Nil mihi vobiscum; ludite nunc alios.

ELBINGÆ.

EPITAPHIUM UXORIS D. MATthiæ Stoii; marito ipso autore.

HIc sita Matthiæ Stoi lux, vita, voluptas,
Agnes vitali lumine functa cubat.
Indole quæ subnixa sua, curaq; parentum
Adjuta, exemplar dulce pudoris erat.
Plusq; in virtutem posuit, quàm dona caduca,
Æqua viro officiis & pietate Deo.
Vitaq; labe carens, & in omni parte modesta,
Lingua in consilus, inq; ope prompta manus,

Signa dabant motus à sacro flamine nasci,
In cerebro & sensus hoc agitante regi.
Nec virtutum umbras, sed signa expressa gerebat,
A fastu & luxu mens aliena fuit.
Sorte sua juvit peregrina sortis egentes,
Ac in membra domus non hera, mater erat.
In morbo fulsere preces, fiducia CHRISTI,
Quæ sola acceptos nos facit esse Deo.
Hæ tamen exuviæ cùm templum numinis essent;
Numinis & templum nobile rursus erunt.
Credibile est ipsam saltem requiescere terris,
Mors in templa Dei nil quia juris habet.
Deo Opt. Max. P. F. & SS. sacrum.

EPITAPHIUM DN. VALENTINI BODDEGERI, ad imaginem ossium redivivorum apud Ezechielem.

Memento rebus vanidis diffidere.
Opes, genus, formæ decor, caduca sunt.
Ad ossa nuda mors reducit omnia.
Cælo repostus optimus thesaurus est.
Quem cùm Valentinus vir omnium optimus
Bodgerus esset persecutus unicè
Dum viveret, contemneretq́; vanida;
Pro vanidis æterna consecutus est.

IN ARCE MEMELÆA.

JOan. Albertus Dux Megapol. Annæ sorori sponsæ, discedenti in Curlandiam:

Exoritur tristis te discedente querela,
Et lacerat mentem sollicitudo soror:
Sed valeat mœror, valeant suspiria mœsta,
Et lacrymæ valeant, improba cura vale.
Omine te Dominus læto deducat, & addat,
Sis felix rebus, connubioq́; vale.
XXVI. Martii anno M.D.LXVI.

SALIS-

SALISBURGI.

IN NOSOCOMIO AD S. SEBASTIANUM.

COnditur hîc Philippus Theophrastus, insignis Medicinæ Doctor, qui dira illa vulnera Leprã, Podagram, Hydropisim, aliaq; insanabilia corporis contagia mirifica arte sustulit: ac bona sua in pauperes distribuenda collocandaque honoravit. Anno M. D. X L I. die X X I I I I. Septemb. vitam cum morte mutavit.

Aurea pax vivis, requies æterna sepultis.

OENIPONTI.

IN TEMPLO MONASTERII.

IMperatori Cæs. Maximiliano Pio, Felici, Aug. Principi tum pacis tum belli artibus, omnium ætatis suæ Regum longè clarissimo, sub cujus felici imperio inclyta Germania, dulcissima ipsius patria, tam armis, quàm literarum studiis, plus quàm unquam antè hac, florere, caputq; super alias nationes extollere cœpit. cujus insignia facta tabellis interioribus, quamvis sub compendio, expressa conspiciuntur, Imp. Cæs. Ferdinandus Pius, Felix, Augustus, avo paterno perquam colendo, ac bene merito, pietatis atq; gratitudinis ergò P. Natus est XXVII. Martii. Anno Domini M. C C C C. L VIIII. Obiit anno Domini M. D. XIX. die XII. Mensis Januarii.

CHRISTO O. M. S.

Wolfgango Haller, patricio Nurenberg. divique Cæs. Max. ac deinceps invictiss. Imp. Caroli V. Consiliario, & Tyrolen. Palatii Camerario, Germanicæ nobilitatis cul-

tori obſervantiſſ. qui obiit anno Domini M. D. XXII. X. Kal. Decemb. Tyrolen. Nobilium Ordo F. C.

IN TEMPLO MONASTERII,
ſub coloſſis æneis.

I.

Clodovejus der erſt Chriſtenlich König von Franckreich.

II.

Albrecht der Weiß Ertzhertzog zu Oſterreich/ ein ſohn König Albrechts des ſighaften. 1528.

III.

Fraw Maria Blanca Röm. Königin. M. D. XXV.

IV.

Karl Hertzog zu Burgund/ zu Brabant/ zu Geldern/ Grave zu Flandern.

V.

Fraw Johanna Königin zu Caſtilien, König Philips gemahl. 1528.

VI.

Ferdinand, König zu Hiſpanien, Keiſerlicher vñ Königlicher Majeſtat Altvatter.

VII.

Fraw Eliſabeth, König Sigiſmundi tochter von Ungern/ Albrecht des fünften von Oſterreich/ Römiſchen/ Hungeriſchen/ Behmiſchen Königs gemahel/ Königs Laslaw Mutter. 1529.

VIII.

Godfrid von Bulian, König zu Jeruſalem.

IX.

König Albrecht der erſt Hertzog zu Oſterreich. 1527.

X.

Friderich Hertzog zu Oſterreich/ zu Steyr/ zu Kernden vnd zu Crain/ Grave zu Tirol.

XI.

Fridericus tertius Imperator, Divi Imperatoris Maximiliani pater.

Albrecht

XII.

Albrecht von Osterreich/ Römischer/ Ungerischer/ und Behaimischer König/ Laslaw vatter.

Reliqui XVI. *colossi carent inscriptionibus.*

ADERANT IBIDEM BASES QUÆDAM æneæ sine signis, quarum tres sic erant inscriptæ.

I.

Dietrich von Bern König in Italien, Hispanien, und Gothorum.

II.

Artus König in Engelland.

III.

Philips König in Castilien, und Granaten/ Ertzhertzog zu Osterreich un Burgund/ Graf zu Habspurg. 1533.

AD OENIPONTUM,

IN COENOBIO Stamsiano.

DN. SEVERINI DUCIS SAXONIÆ monumentum.

Aere Severinus princeps hoc clauditur: artes
Cum natis regis dum colit ille bonas.
Indole magnanima jam patrem æquabat avumq;,
Quos celebrat summos Saxonis ora duces.
Augustus fieri hæc fratri monumenta jubebat,
Post messem undecimam, quem tulit atra dies.

DN. SEVERINO, Duci Saxoniæ, ad Henrici patris & Alberti avi virtutem, indole pietatis ac magnanimitatis aspiranti, patriæ in spe summa erepto, Dn. Augustus frater P.C. Toti genti Saxonicæ luctum, liberis Regiis, quibuscum educabatur, desiderium reliquit. Vixit ultra annum XI. mens. I. dies XIII. Obiit an. 1533. VI. Id. Octob.

INTER OENIPONTEM ET BRIXIAM
prope vicum Steinacum.

Imp. Cæsari Car. V. P. F. Aug. ex Hispania Italiaq; susceptis imperialibus coronis, advenienti: & Ferdinando Hungariæ Bohemiæq; Regi, è Pannoniis occurrenti: optimis principibus: ad perpetuam pub. lætitiæ memoriam, quòd fratres annos ante I I X. digressi; summis inter mortaleis honoribus, regnis, triumphis aucti; hoc in loco salvi sospitesq; convenerunt. 1530.
Frid. Franlius à monte niveo, Steinaci præfectus, mandato regio F. C.

IBIDEM IN ARCU TRIUMPHALI
sparsa leguntur.

Juppiter in cælis, Cæsar regit omnia terris
Carolus, qui summo stirpis honore micat.

Captus erat Gallus: coëunt cum rure cohorteis.

Altera post captos Gallos, populiq; furoreis
Æstas, te capta, Roma, cruenta fuit.

Cæsar in Italiam quo venit Carolus anno,
Cincta est Riphæis nostra Vienna Getis.

Frater adest victor: redeunt Didonia regna:
Sic Asia imperium sentiat ipsa tuum.

Quid mœres pallesq; audito nomine Turci?
Fide Deo: salvo principe, sospes eris.

Carolus Hesperiis regnat: Fernandus Eois.
Quàm bene divisum est fratribus imperium!

O te felicem! nam cui Germania paret,
Commisit fidei pignora cara tuæ.

Gallus amicus Aquilæ: cavete parvæ volucres.

CON-

CONSTANTIÆ.

EPITAPHIUM MANUELIS CHRYSOLORÆ.

ILle ego qui Latium priscas imitarier artes
Explosis docui sermonum ambagibus, & qui
Eloquium magni Demosthenis & Ciceronis
In lucem retuli, Chrysolores nomine notus,
Hic sum, post vitam peregrina sede quiesco.
Huc me Concilii deduxit cura, trium dum
Pontificum Ecclesiam vexaret sæva tyrannis.
Roma meos genuit majores; me bona tellus
Byzantina tulit: cineres Constantia servat.
Quo moriare loco nil refert, undiq; cælum,
Pœnarumq; locus mensurâ distat eâdem.

In Saxo Fornicis.

Ante aram situs est D. Manuel Chrysolora, miles Constantinopolitanus, ex vetusto genere Romanorum, qui cum Constantino Imper. migrarunt: vir doctissimus, prudentissimus, optimus, qui tempore generalis Concilii Constantiensis diem obiit, ea existimatione, ut ab omnibus summo sacerdotio dignus haberetur, die 15. April. Conditus est anno 1415.

MÆMINGÆ.

D. O. M. S.

HOc Maria in tumulo ducit post fata quietem
Felix conjugio, stemmate, prole, fide.
Hervvorti siquidem pietate & sanguine clari,
Dum licuit, conjunx par in honore fuit.
Et bene Lucina Christoq; favente, reliquit
Ter tria legitimi pignora cara tori.

Deseruit tenebras: & sede recepta piorum,
Dulcia perpetua gaudia lucis habet.

Jo. Heinricus Hervvortus Patr. Aug. Mariæ Hainzeliæ conjugi honestiss. mœstus M.H.F.C. Ob. 1564. a. d. 28. Januar. Vix. an. XXXIIX. M. V. D. XII.

COLMARIÆ.

IN CURIA.

OCeanus quamvis fluctus pater excitet omneis:
Danubiumq; omnem barbare Turca bibas:
Non tamen irrumpes perfracto limine: Cæsar
Dum Carolus populis bellica signa dabit.
Sic sacra quercus firmis radicibus astant:
Sicca licet venti concutiant folia.

GYMNASII IBIDEM.

Patres reipub. qui docendis atque discendis, cùm litteris, tum moribus ædes hasce posteritatis ergò FF. hortantur peregre, & macte virtute esse adulescenteis, iisq; studiis incumbere, quibus & sibi honori, & amicis gaudio, & reip. emolumento esse possint. An. Dom. 1539.

Expertes invidentiæ Musar. fores.

Ibidem ad D. Augustini.

Nugamur, mortemq; procul procul esse putamus,
At mediis latet hæc abdita visceribus.
Scilicet ex illa qua primùm nascimur hora,
Prorepunt juncto vitaq; morsq; pede.
Partem aliquam furtim, qua se metitur & ipsa,
Surripit è vita qualibet hora tua.
Paulatim morimur: momento exstinguimur uno:
Ut lampas oleo deficiente perit.
Ut nihil interimat; tamen ipso in tempore mors est:
Et nunc interea dum loquimur, morimur.

FRI-

FRIBURGI
BRISGOIÆ.

HULDRICHO ZASIO Jureconſ. ſuorum temporum toto orbe celeberrimo: hujus Academiæ ornamento ſingulari:&Reip. Friburg. in reſtaurando jure municipali jam olim ſtrenuam operam navanti, aliisq; multis nominibus de ſe benemerito: Magiſtratus officii memor fieri juſſit. Conceſſit naturæ Anno ſal. cIↃ IↃ XXXV. VIII. Cal. Decemb.

ALIUD.

Sparge ſacro cineri flores, hac conditus urna eſt
Fallerus Themidis gloria, juris honos.
Maximus ille toga fatis ereptus iniquis,
Nunc apud æthereum jure tribunal agit.
Is Huldriche tibi ſub eodem pulvere Zaſi
Proximus ut tumulo, ſic fuit ingenio.
Obiit anno ſal. cIↃ IↃ LX. die XVII.
Octob. ætatis ſuæ XXXVIII.

ALIUD.

Henricus Glareanus poëta laureatus, Gymnaſii hujus ornamentum eximiũ, expleto feliciter extremo die, componi hîc ad ſpem futuræ reſurrectionis providit, cujus manibus, propter raram eruditionem, candoremque in profitendo, Senatus Reip. litterariæ gratitudinis & pietatis ergò monumentum hoc æternæ memoriæ conſecratum, poſteritati ut extaret erigi curavit. Exceſſit vita, anno ſal. cIↃ IↃ LXIII. die XXVIII. menſis Maji, ætat. ſuæ LXXV.

ALIUD.

Joanni Hartungo Miltenburgenſi Oſtofranco, Philoſopho eximio, Græcarum litterarum in Academia hac

Friburg. xxx. amplius annis pub. Professori, ejusque singulari ornamento, Senatus Acad. ob pietatem, præclaraq; ejus in remp. litterariam merita, gratitudinis & officii ergò hoc monumentum P. qui vivens hoc sibi ipsi Epitaphium scripsit:

> Πολλὰ καμὼν, καὶ πολλὰ παθὼν ἐν παιδοδιδάσκειν,
> Ἐνθάδε νῦν κεῖμαι σὺν θεῷ ἡσύχιος.

SELESTADII.

IN CATHEDRALI.

> Τὰ τῶν βροτῶν ἐφήμερα,
> Βίος κάπνος, σκιᾶς ὄναρ,
> Εἴδωλον ἄνθρωπος ἔφυ.
> Οὐκ ὄλβος, οὐ χρυσὸς, γένος,
> Τυραννὶς οὐδ' εὐμορφία,
> Οὐδ' εὐμαθὲς μόρον φύγῃ.
> Βαίνει γὰρ ἐξαίφνης βροτοῖς
> Πολυμόχθοισι (λείβετε
> Νῦν δάκρυον) θεῷ μέγας
> Βεατὸν ἥρπαζεν νόος
> Πρὸς ὀλβίων χόρους ἄγων.
> Ὃς ἦν μὲν ὄμμα πατρίδος,
> Καὶ κλεινὸν εὖχος Θευτόνων.
> Μούσαισι περιφιλέστατος
> Ἑλληνικαῖς, καὶ τίμιος
> Ῥωμαϊκαῖς. σὺ δ' εὐτύχει.

Et paulò inferiùs.

> Πᾶσα μὲν οὐρανίη στρατιὴ γήθησεν ἰόντι,
> Πᾶσα δὲ Σλετσταδίων ἐστονάχησε πόλις.

AD SINISTRAM.

DEO OPT. MAX. SACRATUM.

Beato Rhenano, ex veteri Buldiorum familia, cujus excellens in omni genere doctrina, Græcai & Latinai linguai cognitio, innocentia, humanitas, frugalitas, pudicitia celebris erit, donec rerū hæc universitas constabit. Studium antiquitatis declarant aliquot Latini scriptores sacri profaniq;, ab eo purgati & prope integri restituti. Item Germania, quam omnem tum veterem tum novam mira diligentia tribus libris illustravit: viro magno, immortaliq; memoria digno; Rudolphus Bersius hoc pietatis monumentum posuit. ⊖ Argentorati, XIII. KL. Junii. Ætat. suæ anno LXII. à Christo nato CIↃ IↃ XLII. Inde elatus heîc jacet, ne opt. ac doctiss. cive careret patria, quam vivus tot egregiis monumentis exornavit.

ET PAULO INFERIUS.

Te capiunt læto venientem sidera plausu;
Sed quæ te genuit patria terra dolet.

ARGENTINÆ.

AD PRÆDICATORES

In conclavi Scholarcharum.

Cedite pictores, hinc blandi cedite vates,
Oratorq; tuo flumine constiteris.
Sturmius ut fuerat, non est imitabilis arti.
Talis & ingenio, talis & ore fuit.

Sturmiorū genti, cujus antiquitas à Rudolpho Habsburgio Romanorum Rege confirmata fuit, perpetuo nobilitatis Offenburgicæ beneficio: quod ab eo Wernherus Sturm. accepit: qui anno 1560. Senator erat. Jacobo item Sturm. ornamento majorum, exemplo nepotum, anno Christi 1524. Senatori, 25. XV viro, 26. XIII viro, sæpe Prætori, XCI. ad comitia Imp. conventus Principum, civita-

tis legato: Quibus legationibus ab urbe abfuit annos prope novem: Qui gratis, majorum exemplo, patriæ consulere maluit, quàm Electorum & Principum consiliis, magno suo emolumento præfici: constitutis suo consilio Scholis: amplificata sua pecunia bibliotheca: auctisq; suo testamento Scholarum fructibus annuis 50. aur. argen. nato anno Christi 1489. mortuo 1553. Ætatis 64. pleno ac 10. Augusti, hebdomade 12.30. Octobris: optimo civi: clarissimo viro: charissimo fratri: Fridericus & Petrus Sturmii, amoris, honoris, memoriæ, exempli ergò hanc tabulam posuerunt.

JOHAN. Sturmius F. Argentor.
An. 1560.

ALIUD.

Anno post millesimum 538. depositis armis, & pacatâ gravi inter Carolum V. Imperatorem Rom. & Franciscum I. Galliarum Regem, discordiâ, S.P.Q. Argentin. juventuti CHRISTIANÆ religione & liberalibus disciplinis instituendæ ludum literarium aperuit.

Præfecto primario Jacobo Sturmio,
Rectore Joan. Sturmio.

AD PETRUM JUNIOREM.

Diu apparandum est ædificium, ut ædifices celeriùs. 1494.

IN SUMMO TEMPLO.

Vetustiss. statuæ Fidei, Legem alloquentis, hæc verba tribuuntur:

Mit Christus blut vberwind ich dich.

Cui Lex respondet:

Dasselbe blut erblendet mich.

HEL-

HELVETICA.

IN COENOBIO CUNGSFELDEN, AD EFFIGIEM LEOPOLDI ARCHIDUCIS AUSTRIÆ.

Diß ist die abcontrafeitung Hertzog Lüpolts von Osterreich/ der zu Sempach mit diser siner Ritterschaft/ Adel vnd Rähten erschlagen ist worden / vf dem sinen / in dem sinen/ vnd vmb das sin / vf S. Cyrillen tag im dryzehen hundert vnd 80. jar.

MONUMENTUM CAROLI CRASSI *Regis Sueviæ, pronepotis Caroli Magni: In choro.*

CarolusCrassus Rex Sueviæ, pronepos Caroli Magni, Italiam potenter intravit, eamq; devicit: imperiumq; Romanum, ubi Cæsar coronatus, obtinuit; ac mortuo fratre suo Ludovico, universam Germaniam & Galliam jure hæreditario acquisivit. Demum animo, mente & corpore deficiens, ab imperio, sanè magno cum fortunæ ludibrio, dejectus, à suis omnibus postpositus, humili hoc in loco sepultus jacet. Obiit anno Domini 888. Idib. Jan. in cujus memoriam Christophorus Dei gratia Episcopus Constantiensis, Augiæque majoris dominus, monumentum istud de novo restaurari & refici curavit.

SAXO SUB QUO CONDITUR, HÆC incisa leguntur:

Pannonas & Cimbros diverso Marte subegit
Carolus à crasso corpore nomen habens.
Sed bene quas juvenis regni tractarat habenas,
His iterum senior dispoliatus, obit.

ALIUD.

Reverendissimus in Christo pater ac Dominus, Dominus Joannes à Veza ab Archiepiscopatu Lundensi in Dania, & ejusdem suffraganeatu Roschildensi exulans episcopus, in gratiam Romanorum Imperatoris Caroli, nec non regis Ferdinandi in Episcopum Constantiensem postulatus, repentina morte, tredecimo Junii, Anno à nato Sal. cIɔ Iɔ XLVIII. præventus, sub hoc saxo sonum tubæ expectat.

MURATHI.

D. O. M.

CAroli inclyti & fortissimi Ducis Burgundiæ exercitus Murathum obsidens, ab Helvetiis cæsus hoc sui monumentum reliquit. Anno M. C C C C. L X X V I.

Diß gebein ist der Burgundischen schar/
Im vierzehnden hundert sibentzig vnd sechsten jar/
Vor Murtzen durch ein Eidgnosschaft
Erlegt mit beystand Gottes kraft/
Vf der zehen tausent Rittern tag
Geschah dise grosse niderlag.

SOLODURI.

IN *Celtis nihil est Soloduro antiquius, unis*
Exceptis Treviris, quorum ego dicta soror.

Kein elterer platz in Gallien ist
Dann Solothurn in diser frist.
Vßgenommen Trier allein/
Drumb nent man sie Schwestern gemein.
Diser Turm gebawt ward vngefahr
Vor Christi geburt fünfthalb hundert jar.

BER-

BERNÆ.

M*Usculus hic situs est doctrina clarus, & ingens*
Nomen in orbe manet, spiritus astra tenet.
Obiit in Domino 3. Cal. Septemb. Anno Christi 1553. ætat. suæ 66.

ALIUD.

Felici memoriæ Blasii Marcuardi, doctiss. Theologi & Philosophi, &c, quod maximum est, optimi viri: qui in ipsa ætatis suæ æstate, dum patria & amici auctiorem ab ipso messem sperabant, in cælum commigravit: Joannes Serranus, amicus amico mœrens posuit.

IN BONAVALLE HELVETIÆ.

QUieti æternæ: Vergiliæ Heliodoræ feminæ incomparabili Actius Licinianus conjugi erga se omni karitate benemerentissimæ P. & S.

BASILEÆ.

IN CURIA.

AD STATUAM L. MUNACII PLANCI.

HONORI ET VIRTUTI.

L. Munacii P.F.L.N.L. Pron. Plancus coss. cens. Imp. iter VII vir. Epulonũ, qui triumph. ex Rhætis, ædem Saturni F. ex manubiis agros divisit in Italia Benevent.

In Galliam Colonias ded. Lugdunum & Rauricum: civitas Basileensis, ex bellicosiss. gente Alemannorum in Rauricorum fines transducta, simulacrum ex senatus auct. dicandum statuendumq; curavit. Anno sal. humanæ 80.

CHRISTO SER. S.

Des. Erasmo Roterodamo, viro omnibus modis maximo, cujus incomparabilem in omni disciplinarũ genere eruditionem, pari conjunctam prudentia posteri admirabuntur & prædicabunt: Bonifacius Amerbachius, Hieronymus Frobenius, Nicolaus Episcopius hæredes, & nuncupati postremæ suæ voluntatis vindices, patrono optimo, non memoriæ, quam immortalem sibi editis lucubrationibus comparavit, iis, tantisper dum orbis terrarum stabit, superfuturo, ac eruditis ubique gentium collocuturo; sed corporis mortalis, quò reconditum sit, ergò, hoc saxum P.P.P. Mortuus est 4. Id. Julii, jam septuagenarius. Anno à Christo nato M.D.XXXVI.

In saxo, quo sepulchrum integitur, est Termini facies basi quadrata, cum his verbis:

Des. Erasmum Roterodamum amici sub hoc saxo condebant, quarto Eid. Julias, anno 1536.

IN CIRCUITU TEMPLI.

DEO OPT. MAX. ET CHRISTO SERVATORI.

Dn. Jacobum Mejerum hujus inclytæ urbis consulem prudentissimum, consultissimumq;, pietatis sanè cultorem, ac promotorem primarium: omnis honestatis, quod in ipso fuit, instauratorem diligentissimum, lapis subjectus contegit.

IBIDEM.

Dn. Jo. OEcolampadius, professione Theologus, trium linguarum peritiss. auctor Evangelicæ doctrinæ in hac urbe primus; & templi hujus verus Episcopus; ut doctrina, sic vitæ sanctimonia pollentissimus, sub breve saxum hoc reconditus jacet.

IBI-

IBIDEM AD DEXTRAM.

Dn. Simoni Grynæo, almæ hujus Academiæ Rectori, & laude & memoria sempiterna, ob linguarum Latinæ, Græcæ & Ebraicæ peritiam, omnisq; Philosophiæ ad miraculum usque cognitionem, ob Theologiæ veræ scientiam & usum, digno, monumẽtum hoc dicatum est. Anno salutis M. D. XXXXII.

De trium proximè præcedentium monumentis.

So ehr/gut/kunst/hülfen in not/
Wer keiner von disen dreyen todt.

JOAN. OPORINUS VIR OPT. ET DOCTISsimus *uxori suæ tertiæ tale monumentum meditabatur.*

GAMOLYÆO.

Elisabethæ Holtzachiæ Eucharii Med. clariss. F. uxori III. venustiss. pudiciss. sanctiss. Joan. Oporinus feliciter infelix, suæ senectæ portui, decori, solatio. Quod sibi ab illa fieri desid. opt. oportuerat, multis cum lacrymis F.C. Vixit ann. XXI. ex iis XI. cum Jo. Hervagio jun. typogr. sine bile; cum Oporino menses eheu vixit IV. Obiit anno salutis M. D. LXV. XVI. Cal. Aug. cum Christo æternùm victura.

AD EFFIGIEM ARIONIS INsistentis delphino.

Vicerat insanos fluctus vocalis Arion,
Et portu in medio naufragium patitur.
Quid superest misero? cælum mihi portus, & aura
Christus, quoq; vehar mors mihi delphis erit.

IPSIUS OPORINI MONUMENTUM.

ÆTERNITATI.

Joannes Oporinus Bas. Typographus, doctus, operosus, elegans libris innumeris, virtutum hærede ex IV. conjuge unico relicto, pub. lachrymis, privata pietate sexagenario major, heîc conditur.

Frugifer autumnus periit Dis notus & orbi.
Orthion elapsus nautis meditatur Arion.

ITEM.

Quantula sint hominum corpuscula, disce viator.
Magnus Oporinus conditur hoc tumulo.

D. O. M.

Gulielmo Grataroli Bergomensi, artium ac medicinæ Doctori, medicíq; filio, in medicorum Basil. collegiũ cooptato, ob relig. exuli, conjugi cariss. Barbara Nicotia F.C. Obiit æt. suæ an. 52. Christi 1568. d. 16. Apr.

IN SUMMO TEMPLO.

Janua vitæ. D. Ser. So. Sa. S. Cæl. Secundus curio Augustino F. dulciss. sanctissimoque, polyhistori ac facundo Basil. scholæ rhetori: cujus corpus heîc cum III. sororib. lectiss. jacet: spiritus cum Christo; nomen immortalib. scriptis vivit in terris. socio & hærede studiorum orbatus dum reviviscit, P. Vix. an. 28. Ob. an. Dn. 1567. d. 24. Octobris.

Hujus ad exemplum juvenes florentibus annis
Vivere, ritè Deo discite, ritè mori.

ALIUD.

Angelæ, Cæliæ, Felici, puellis nobiliss. castiss. q; Quarum ingenium, candor, industria, pudor, pietas, morum elegantia, & sanctitas grata Deo, multis nota, probata bonis, parentibus jucunda fuerunt: Cælius secundus Curio pater; & Margarita Isacia mater, Itali, tribus filiabus præstantiss. dulciss. cariss. que. Ut earum quod mortale fuit, in beatæ reparationis spem conderetur: hoc monumentum PP. Migrarunt ad Deum in max. hujus urbis pestilentia. Mense Aug. an. S. H. 1564.

Vivit ut exigua lucens in lampade flamma:
Sic nos æternum vivimus ante Deum.
Surgemus vivæ. lachrymas cohibete parentes,
Dum tuba supremum fuderit alma sonum.

ALIUD.

ALIUD.

D.O.M.S.Hieronymo Frobenio,Joan.F.typographo clariss. Inter initia fœd.Helvetii Basileæ nato: Sinceræ relig.& æquitatis observantiss. De rep.liter. optumis autoribus emendatè atq; elegant.edendis preclarè merito:humanitate ac beneficentia domi forisq; omnibus caro. In acerbiss.ac diuturnis stomachi cruciatibus, quibus & extinctus est, supra fidem ad extremum usq; patientiss.M.S. ergò Ambrosius & Aurelius filii, parenti longè cariss. H. M.PP. B. ann.61.m.7.d.7. Θ. An. Christi Servatoris 1563. 3.eid.Mart.

ALIUD.

Conditus est sub hoc saxo Michaël Isyngrinius,vir pietate, virtute, atq; doctrina eximius: inter principes typographos Basileenses non postremus. Qui ante diem cum summo omnium bonorum luctu in Domino obdormivit,die III.Martii.An.sal.nostræ 1557.

Huic tu qui transis pacem requiemq́; precare:
Ac, vita numerans tempora, disce mori.

ALIUD.

JOVÆ OPT. MAX. S.

Seb.Castalioni Allobrogi,Græcarum litt.in Academia Bas. Professori celeb.Ob multivariam eruditionem,& vitæ innocentiam, doctis piisq; viris percharo: præceptori opt.ac fideliss. Stanislaus Stanzechovuski, Joannes Ostrorog,& Georg. Niemsla Poloni,ut & popp.suorũ, qui eum audierant,voto,& privatę pietati satisfacerent:ad pub.luctus sol.H.M.B.M.P.Obdormivit in Domino an.Christi sal.1563. 4.Kl.Jan.æt.suæ 48.

AD MARTINI.

Nicolaus Irmius,Sen.Bas. belli pacisq; artibus clarus: Helvetiorum,sub Henrico II.Galliarum rege ex fœd.archistrategus.Cùm & fidem suam sociis, & fortitud.hosti.

bus rerum gerendarum gloriâ probasset: armis invictus, morbo tandem extinctus est. Et patriæ quidem ingens sui desid. exemplar virtutum civibus. Lib. denique mœstiss. extremæ pietatis argumentum reliquit. An. Christi 1552.16.Kl.Apr.æt.suæ 44.

ALIUD.

Hęredes lectori S. An.1563.Junii 21.obiit in Christo salvat.nostro, nobilis & clariss. vir Paulus Hœchstetter J.C. cujus memoriam amici; cadaver hoc sepulchrum; D.O. M.animam habent.æt.an.39.

C. S.

Simon Sulcerus Theologus ædis hujusce an. XXXIII. verus vigilansq; antistes, utraque manu vineam Domini sui excoluit; scholam Theologicam erexit atq; rexit: fida docendi assiduitate suspiciendus: vitæ sanctimonia & probis moribus imitãdus. Vixit annos LXXVII.Θ.Ann. sal. CIↃ IↃ XXCV. XII.Junii.

ALIUD.

SISTE VIATOR, ET

Christophoro à Collen, patri octogenario, pro pietate tua condoleto. Sic oris & moris probi heîc cõditur Eugenius, è nobili Coloniorum gente apud Megalopyrgenses oriundus, spes patriæ, columen familiæ, juventutis exemplar, dum Rheno per æstum recreatur, vortice abreptus, in ipso ætatis flore in medio studiorum cursu, pro Italia, quam cogitabat, cælũ adit CIↃ IↃ XXCVII. XVI. Aug.

ALIUD.

Hospes have & disce. Nõ Cælius heîc, sed Cælii σῶμα, imò σῆμα. Spiritum Christus habet. Cætera, nomen veræ pietatis, humanitatis, singularis eruditionis, prudentiæ, insignisq; constantiæ, quom σῶμα in שברוך tunc verè erit CÆLIUS SECUNDUS CURIO. Hospes, si didicisti, vale. Reliquit terram ætat. suæ ann. LXVIII. Sal. CIↃ IↃ LXIX. ad VIII. Kl. Decemb.

ALIUD.

ALIUD.

TRINUNO S.

Theodorus Zvvingerus Basileensis, cùm ex Philosophia tenebras; ex arte medica humanas miserias deprehendisset; summi boni cognoscendi potiundiq́ue desiderio accensus, Christiano philosopho dignā mortis commendationem instituit, vivensq́ue mortuus est, ut mortuus viveret. B. annos 54. mens. 7. d. 8. ⊖. Anno Christi CIↃ IↃ XIIC. 6. Idus Martii.

Alma fides abiit, spes indubitata recessit.
Perfruor, intueor, solus Amor remanet.

ALIUD.

LUMINUM DATORI S.

Non Hermes hîc Trismegistus, sed acutus Philosophus, elegans medicus, sincerus Theologus, Heidelbergensis Academiæ columen, Basileensis lumen, cui nutritia sua liberal. rependit, doctis piisq; amabilis, & quod ad patriæ splendorem faciat, Helvetius Aquensis, Thomas Erastus, conditur sexagenarius. Anno CIↃ IↃ XXCIII. prid. Cal. Januar.

HYGIÆ ÆT.

Adamus à Bodenstein, Theophrasti Paracelsi, ut primus, sic fidus scitusq;, & opere & ore, interpres, palmam victoriæ suæ Regi triumphanti oblaturus, mortalitatis exuvias nec metuens, nec optans, solo hoc, cæloq; libero, homo liber, fide deposuit bona. Quas spe bona iterum repetet. An. sal. CIↃ IↃ XXXVII. ætatis hebdomade septima.

Nec omnia, nec omnes mihi
Placuêre; quinam ego omnibus?
Non omnibus Cous senex,
Non Eremita Spagirus,
Num tu viator omnibus?
Deo placere cura, abei.

JANO FROBENIO.

Arida Joannis tegit hic lapis ossa FrobenI,
Orbe viret toto nescia fama mori,
Moribus hanc niveis meruit, studiisq; juvandis,
Quæ nunc mœsta jacent, orba parente suo.
Rettulit, ornavit, veterum monumenta sophorum,
Arte, manu, curis, ære, favore, fide.
Huic vitam in cælis date numina justa perennem,
Per nos in terris fama perennis erit.

An. cIↃ IↃ XXVII. Mense Octobri.

ALIUD.

Francisci Hotomanni J.C. mortales exuvias, tantisper asservandas, dum Christo jubente immortales exsurgant, amici sub hoc saxo deposuere. Loco honoris ergò ab ædis curatorib. liberaliter concesso. Vixit an. 63. mens. 5. d. 20. Obiit prid. eid. Febr. an. cIↃ IↃ XC.

Gallia progenuit, servat Basilea sepultum.
Interitus expers nomen ubiq; viget.

ÆTERNITATI.

Dn. Demolino Rochefortio Blesati, Gallo, qui urbis hujus liter. secessum aulico splendori lubens anteposuit, vitæq; satur æt an. LXVII. X. Matt. spiritum virtute ac eruditione nobilem misericordi patri, reliquias corpusculi magnę matri RED D. Theodor. ZVVINGERUS EXTR. HOC CE, non mutuum, amoris mutui munus, B.M.P. cIc IↃ XXCII.

D. O. M. S.

Violanthi Cutioniæ C. S. C. Itali F. conjugi sanctiss. & cariss. ob singularem probitatem, industriam, candorem, fidem, amorem, admirabilem in longiss. & graviss. morbo constantiam, patientiam, pietatē incompatabili: Hieronymus Zanchius Italus optimè merenti mœstiss. F.

Tertio puerperio eoque infausto ad Christum Jesum, quem sincera coluit religione, cupidiss. cōcessit: cum quo vivit

vivit beata, illum expectans diem, quo suo corpori reddita integra immortalitate fruetur.

Anno sal. M.D.LVI.XIII. Novemb. æt. suæ an. XXII.

Piet. vir. & honori D.

Angelæ Curioniæ, nobili & generosæ puellæ, cujus divino ingenio atq; industriæ nihil difficile unquam est visum, quod ingenuam pudicamque puellam deceret: quæ Italicè, Germanicè, Gallicè venustè loquebatur: Latinè non ignara: omnis elegantiæ decoriq; studiosa: candore animi, virginali verecundia, religione in Deum, pietate erga parentes, caritate in fratres sororesque, comitate in omnes insigni fuit: Cæl. Secundus Curio pater, & Margarita Isacia mater, Itali, in beatæ reparationis spem filiæ dulciss. ac præstantiss. PP.

Pestilentiæ ardore triduo consumpta, ad Christum Jesum mira alacritate migravit, ætat. suæ anno XVIII. Sal. hum. M.D.LXIV. IV. non. Aug.

Piet. virt. honori D.

Angelæ, Cæliæ, Felici puellis nobiliss. quarum ingenium, candor, industria, pietas, pudor, morum elegantia & sanctitas grata Deo, multis nota, probata bonis, parentibus jucunda fuerunt:

Cælius Secundus Curio pater, & Margarita Isacia mater trib. animulis præstantiss. dulciss.q; ut earum quod mortale fuit in beatæ reparationis spem conderetur, hoc monumentum F.C.

Migrarunt ex hac colluvione piè atq; alacriter, in maxima hujusce urbis pestil. mense Aug. An. sal. M.D.LXIV. æt. singularum an. XVIII. XVII. XVI.

Deo imm. & V.S.

Hîc situs est Horatius Curio, CÆL. Sec. F. Phil. & Medic. laurea ann. ætat. suæ XX. Pisis donatus: cujus ingeniū, prudentiam & fidem admirati Reges, ejus opera in max. negotiis sunt usi. nam Ferdinando, ejusque F. Maximil.

Auguſtis cognitus, ad intima conſilia adhibitus eſt: graviſſimisque de rebus, pro Chriſt. Repub. Byzantium miſſus, in ipſo munere exceſſit è vita, magno ſui deſiderio, non parentibus modò mœſtiſſ. propinquis & amicis, verumetiam ipſi Cæſari, aliisque quibus fuit notus, relicto. An. ætat. ſuæ ferè XXX. XV. Feb. Hum. ſal. CIↃ IↃ LXIV. Maximil. Cæſ. juſſu amici F. C.

JANUA VITÆ.

DEO SER. SO. SAP. S.

Cæl. Secundus Curio, Auguſtino filio dulciſſ. ſanctiſſ. que Polyhiſtori, ac facundo Baſil. ſcholæ Rhetori: cujus corpus heic cum III. ſororib. lectiſſ. jacet: ſpiritus cum Chriſto, nomen immortalib. ſcriptis vivit in terris: ſocio & hærede ſtudiorū orbatus, dum reviviſcit, P. Vixit ann. XXIIX. Obiit an. Dom. CIↃ IↃ LXVII. die XXIV. Octob.

CHRISTO S.

Auguſtino Curioni Baſ. ſcholæ Rhetori,
Qui honeſtiſſ. pietatis & erud. certamine ſuſcepto,
In ipſo ætatis flore morte vinci,
Quàm patrem vincere maluit,
Veritatis & virtutis cultori Max.
Saracenicôn ſcriptori,
Hieroglyphicôn auctori,
Americæ illuſtratori,
Italiæ interpreti,
Theod. Zvving. ob ſtud. morumq; eleg.
Collegæ & amico piis
cum lacr.
P.

M. L. LXVII.

Auguſtinus eras in terris exul oberrans,
Nunc Auguſtinus eris cœlo ſuſceptus avito.

BOHE-

BOHEMICA. PRAGENSIA.

IN PRAGAM JUL. CÆS. SCALIGER.

SEpta metallifero circùm quæ monte superbis,
Hercyniæ in medio Martia Praga sinu,
Linque aliis populis tanta munimina sedis:
Qui nequeant armis jura tenere loci.
Namq; tuum est, non præsidio turgere locorum:
Sed loca præsidiis fidere posse tuis.

IN AUDITORIO JURISCONsultorum.

Si istud observatur in delinquentibus, ut post vigesimum annum, à die commissi delicti inquiri non possit de ipsa conditione personæ, d.l. querela; multo magis observandum hoc erit in ipsis per viginti annos publicè docentibus, qui ad aliquem dignitatis gradũ jam sunt promoti, per argumentum à multo magis, quod est in Jure validum. Authen. multo magis. C. de sacrosanct. Eccl. Igitur ex præmissis concludendum, ut Magistri, & Doctores publicè præpositi, docentes per viginti annos continuè in aliqua famosa ac generali Universitate, ipso quidem jure efficiantur Duces & Comites simul, ac propterea cùm utramq; annexam in se habeant & Ducum & Comitum dignitatem; dicuntur illustres; cùm aliâs simpliciter Duces seu Comites non sic dicantur; sed spectabiles tantùm, nisi fuerint Duces & Comites simul, sicuti præfati Doctores docentes per viginti annos, ut communiter traditur per scribentes: quos refert & sequitur Jas. post longam disputationem in l.1. in prin. post gloss. ibi in verbo,

tribuuntur, num. XII. ff. de offic. ejus &c. Nec refert, quòd isti careant omnino Comitatu, ac illius reditibus, (quamvis pessimè in hoc nobiscum actum sit) dicant eos non propriè esse Comites & Duces, sed impropriè & abusivè, cùm sint sine Comitatu, seu Ducatu, ut notanter tradit Decius in d. l. I. nu. 16. ut videri potest in Episcopis suffraganeis, seu nulla tenentibus, qui licet sint sine Episcopatu; habent tamen dignitatem.

MUSEI SUI PARIETI INSCRIBEBAT HÆC Praga discedens Fridericus Widebramus Naumburgensis, exsul.

Hic studiis miscere preces lacrymasq; solebam,
Tristis in exilio cùm Widebramus eram.
Solus eram, nec eram tamen illo tempore solus,
Quando suo mecum numine Christus erat.
Liber ab exilii dimissus carcere, tandem
Rursus in exilium triste profectus eo.
Patria terra vale, cœlestis patria salve.
Qualibet est forti patria terra. vale.

CZASLAVIÆ IN BOHEMIA.

IN CIPPO SEPULCHRALI, QUI CISCÆ *imaginem incisam lapidi continet, hæc verba in margine quadrato inscripta sunt.*

ANno 1424. die Jovis ante festùm Galli, vita functus Johannes Zyska à Calice, rector rerum publicarum laborantium in nomine & pro nomine Dei, hoc templo conditus est.

E REGIONE AD PARIETEM EST ALTARE *quoddam, in cujus exteriore facie Hussus & Czyska picti sunt.*

Sub Zyska hi versus leguntur.

Strenuus in bellis hoc dormit Zyska sepulchro,
Zyska suæ gentis gloria, Martis honos.

Ille

Ille luem scelerum Monachos, pestemq; nefandam
Ad Stygias justo fulmine trusit aquas.
Surget adhuc rursus, quadrata cornua crista
Supplicii ut pœnas, quas meruêre, luant.

Sub Husso verò è latere hi versus leguntur.

Husse tuus vindex jacet hic dux Zysca Johannes,
Supplex Sigsmundus cui quoq; Cæsar erat.
Et, quoniam bustis clarent loca multa, sepulcro
Zysca Czaslavii fama perennis erit.

Paulò inferiùs hoc distichon adscriptum est.

Jam venit è superis Hus. quod si forte redibit
Zysca suus vindex; impia Roma cave.

Post altare ex eodem pariete dependet lapis quidam quadratus, è catena ferrea, sesquispithamæ magnitudine in quolibet latere. Huic sequens distichon adscriptum visitur.

Mensa fuit Zysca lapis hic; dum corpore Christi
Vescitur; & potum sanguinis ore bibit.

Super sepulchralem autem cippum è templi fornice clava ferrea dependet, quam semper in præliis manu sua tractavit Zysca.

ALIUD EJUSDEM MONUMENTUM.

Joannes Zysca, nulli Imperatorum Ducúmve rei militaris peritia inferior, superbiæ simul & avaritiæ Clericorum severus ultor, patriæque acerrimus propugnator, hîc jacet.

Quod Appius Claudius Cæcus bene consulendo, & M. Furius Camillus strenuè agendo suis Romanis præbuere, hoc ipsum Boëmis meis præstiti, fortunæ belli nunquam defui, neque illa mihi. omnem opportunita-

tem rerum bene gerendarum etiam cæcus prævidi. ſignis collatis undecies, ſemper victor depugnavi. Viſus ſum mihi miſerorum & eſurientium juſtiſſimam cauſam, adverſus delicatos, pingues, & ſaginatos ſacerdotes egregiè egiſſe: & ob hoc Dei auxilium ſenſiſſe. Niſi illorum invidia obſtaret, inter illuſtres viros numerari proculdubio meruiſſem. Tamen oſſa mea hoc ſacrato loco cubant, etiam inſalutato Papa, invitoq́;.

Diis manibu. ſacrum hoc Joh. Zyske
Gregorius avunculus P P.

DANI-

DANICA.

INSCRIPTIO SALINI INAURATI QUOD D. HENR. RANZOVIUS CHRISTIANO IV. Regi ex baptismo unà cum aliis à se suscepto honorarii loco dedit.

DEus trinus & unus largiatur huic regio nato, abavi sui Christiani felicitatem & fortunam: proavi Friderici I. mansuetudinem & benevolentiam: avi Christiani III. pietatem & clementiam: Friderici II. patris sui magnanimitatem & prudentiam: ac horum regum omnium majorum suorum contra hostes suos gloriosas victorias. Hæ enim virtutes ex tot Regibus & paterno sanguine in illum defluxere: talesq; decent tot regum prolem.

HAFNIÆ.

IN SUMMO TEMPLO.

Melchior hic Ranzo situs est clarissimus, atq;
Nobilibus veteri stemmate natus avis.
Qui virtute sua, multis & dotibus, ampla
Inclyta Ranzoæ gloria gentis erat.
Quem dolet in media sublatum ætate virili
Cimbria, præstantem magnificumq; virum.
Illius in duris industria cognita rebus,
Danorum & regi sæpe probata fuit.
Corporeisq; bonis, nunquam vitæve pepercit,
Pro domini salva posteritate sui.
Impiger, assiduus, celer, imperterritus, acer
Præfectus pacis militiæq; fuit.

Eloquio gnarus, magna cum laude, diserto
Mentis abundanter promere sensa sua.
Quantum & præstiterit, cùm res poscebat, in armis,
Pallida testatum reddere Trava potest.
Invida cur Lachesis non hunc es vivere tantum
Passa diu meritum stamina longa virum?
Rumpere sed merita nequeas cùm stamina famæ;
Post cineres viget hæc, vivaq; semper erit.

D. O. M. S.

Dn. Jacobo Bordingo Antvverpiano, viro in omni Philologia & Philosophia bene & eleganter versato: & propterea Sadoleti quoq; aliorumq; exterorum doctiss. monumentis publicè celebrato, primùm patriæ, dein Ducc. Megapp. & sereniss. Daniæ Regg. Christiani III. & Friderici II. Archiatro: Academiarum Rostochianæ & Hafniensis ornamento: ob veræ pietatis, eruditionis, sapientiæ, & omnium virtutum laudem, memoriam perennem jam pridem adepto: grati hoc animi memoraculum, patri opt. sibiq; & omnibus bonis desideratiss. in beatæ reparationis spem, Jacobus Bordingus F. J. U. Doctor, Professor & Cancellarius Megapol. P. C.

Piè obiit Hafniæ, an. Christi cIↃ IↃ LX.
Septemb. v. hora I v. vesp. an. æt. L.

In choro humi in lapide.

Petrus Palladius Ripensis, sacræ Theologiæ Doctor, Academiæ Hafniensis Professor, & Sialandicarum Ecclesiarum Superintendens vigilantissimus, vir pietate, eruditione, comitate, & vera virtute ornatissimus, in invocatione filii Dei obdormivit tertio die Januarii, An. Dom. 1560. ætatis suæ 57.

ROSCHILDENSIA.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

In Haraldum Regem, ejus templi primum conditorem. qui obiit anno Christi 980.

Tergeminus fuit Haraldus, dum sceptriger omni
Temporis excursu pace beatus erat.
Cæsaris innumerum donec furit agmen, & inde
Climata Jutonica dilaniata jacent.
Consilium nimium felix: Rex gurgite sacro
Mersus, init superis fœdus: & arma jacent.
Funditus hasce Jovi summo nunc condidit ædes,
Quasq; per id memores duxerit esse sui.
Sueno etiam abluitur, præter placitum, sua proles
Præcipiti rabie qui strepit armipotens.
Imperii siquidem generosi fata parentis
Cæca libido parat, spicula missa necant.
Post natale Dei dum scripsimus octuaginta
Nongentos, meruit scandere celsa poli.

Sueno Magnus, Rex Daniæ, Angliæ, & Norvvegiæ.

Regum Sueno decus, magno quo Dania Rege
Floruit, & sceptris imperiosa fuit.
Non virtute minor Sueno, quàm nomine Magnus:
Nam dici poterit Magnus utroq; modo.
Hunc soror illustris Regis præclara Canuti
Estridis genuit prole beata parens.
Anglos Marte premens, Norvvegia regna subegit,
Fit tria sceptra tenens unica Dana manus.
Res miranda nimis, quem non tria regna valebant
Imperio capere, jam petra parva capit.

Sed quia stare diu nequit heu terrena potestas,
Terrarum reges quærite regna Dei.

Ann. Dom. 1412. in die S. Simonis & Judæ Apost. obiit Illustriss. Domina D. Margaretha, quondam Daniæ, Sueciæ, Norvvegiæ, regnorum regina: & anno sequenti 4. Nonas Julii hic sepulta. Quam quia tota posteritas dignè, ut meruit, simul honorare nequeat; hoc opus in ejus memoriam, magnifici Principis Erici Regis moderni sumptibus est constructum, An. Dom. 1423.

EPITAPHIUM
Wilhelmi olim Episcopi Roschildensis.

Wilhelmus olim Episcopus Roschildensis
Præstantibus Dei relucebat donis,
Pietate, religione, percelebri vita
Et sancta, & omni genere virtutum illustri;
Adeò, ut incertum erat, is ne officio tali
Dignior erat, an illo officium. Tam spectatum
Episcopatus præstitit sui exemplum.
Hic fretus innocentia, atque item justo
Injusti homicidii dolore permotus,
Quod à rege factum erat, libidine magis quàm
Ratione, Regem ipsum quamvis magnum, & tali
Regno potentem, comitatuq́; stipatum
Magno, repulsum baculo, prohibuit templo,
Rebusq́; sacris, donec pœnitens facti,
In gratiam cum Ecclesia ac Deo offenso
Redisset. his factis, tempore non ita multo
Post, mortui jam regis sui deferebatur
Funus. quod ut rescitum est appropinquare
Urbi; duo sepulchra confici jussit,
Duobus etiam feretris adornatis ibat
Wilhelmus obviàm. Postquam ad funus ventum est;
Oratione facta, ut illi (quem in terris
Deo patri jam lucrifecerat sanam
Per admonitionem) commori posset.
Mox membra collapsus, animam sanctam cælo

Reddidit.

Reddidit. Ac inde uterq; suo lecto impostus
Hanc sacram ad sedem pariter (mirabile dictu)
Magno omnium stupore deportati sunt.
Wilhelmo honorificè sepulto, ac de more
Episcopalibus insignibus unà cum illo
Terra reconditis, novo DEUS *funus*
Miraculo hominum memoria consecravit.
Hæc ipsa namq;, ut obruta tumulo terra,
Ultrò sepultum reddidit. translatum ergo
Huc funus est, ac magna cum religione
Hoc in loco commendatum sepulturæ.

Ibidem.

EPITAPHIUM

SAXONIS GRAMMATICI DANOrum Historici.

Qui vivens alios æternùm vivere fecit,
Saxo Grammaticus mortuus hîc recubat.
Mortuus extincto sed tantùm corpore, mente
Qua valuit, magno vivit & ingenio.

SORANA.

IN TEMPLO COENObii Sorani.

HOc Absalonem tumulo post fata reclusit
Ultimus humanæ conditionis honos.
Hic primas sua prima tenens, docet, ultima cunctis
Ingruere, & nullum posse manere diu.
Corpore nactus humum, lustrat spiramine cœlum,
In duo divisus gaudet habere duo.
Par patris patriæq; parens, hoc pulvere pausat,
Certa salus populi, plebis opima quies,
Virtutis specimen, justi pater, auctor honesti,
Militiæ robur, religionis apex.

Hostibus excidium, tutamen civibus, aqui
Arbiter, armorum gloria, pacis amor.
Non fuit in toto quisquam præstantior orbe,
Nulla magis clarum fudit origo virum.
Omnis in hunc virtus confluxit munere pleno,
Nec quenquam vitio præstitit esse locum.
Quicquid Achillis erat, quicquid Platonis, in ejus
Splenduit ingenio, moribus atq; sono.
Fortior extiterit, num doctior, ambigit omnis,
Pectora cui sacri nota fuere viri.
Ad sacra gentiles armis transire coëgit,
Hîc mihi, ne dubites, Rugia testis adest.
Excubiis cujus patriæ pax constitit, hujus
Dania jam fatis pressa revixit ope.
Hinc eadem tanto viduam se sole queratur,
Et lucem luci jure precetur ei.
Lux Benedicte tua en præsens huic lumen ademit,
Donatura novum perpetuumq; sibi.

ALIUD.

Valdemarus Regum non infima gloria Danûm,
Quem tenet extinctũ constructa ex marmore tumba,
Ejectus regno, magna virtute regressum
Obtinuit, pulso forti de finibus hoste
Holsato, patrias arces terramq; redemit
Expositam precio: senserunt principis arma
Invicti, gentes ponto terraq; direptæ,
Vandalicaq; urbes opibus fastuq; superbæ
O nimium! Tandem vita pertæsus obivit
Gurræ. Translatum recubat post funera corpus
Hoc tumulo Soræ. sed mens petit ardua cæli.
Fama solo remanet studiis celebranda nepotum.

Olaus, illustrissimæ trium Regnorum borealium Reginæ Margaretæ filius, ex Haquino Norvagiorũ rege genitus, qui primum Norvagiæ regnum jure hæreditario ex morte patris obtinuit, regnante matre: tum verò defuncto avo materno Valdemaro, cùm mater in Daniam ob heroicas animi dotes revocata esset ad imperiũ, præstantissimæ

tissimæ fœminæ beneficio, Danorum Rex in adolescentia, accepto à proceribus juramento, designatur & declaratur. Quo facto ubi Gerhardum Holsatiæ Comitem, ex voluntate & consilio matris, Ducem Regniq; Danici vasallum solenni ritu creasset, paulò pòst immatura morte ex hac vita evocatus, hîc Soræ ponè materni proavi tumbam sepultus est, dignissimæ reginæ matri, utriusq; regni jus & imperium relinquens, anno Christi 1387.

Dania Norvago genuit me Margaris illa,
Quæ fuit Haquino tradita connubio.
Et jus Norvagûm, sed Danûm gratia Regem
Signat, ubi fatis, cum patre, cedit avus.
Sed mihi regna negat mors immatura, deinceps
Norvagia ut Dano pareat imperio,
Et matris, tantâ regnantis laude, triumphus
In Suetos, toto notior orbe foret.
Inter avum & proavum nunc Soræ corpore condor
Olaus, cæli lumine mente tegor.
Atqui me, ob similes vultus, se finxit eundem
Nutricis ludens arte, doloq; mea,
Falsterbodensi cineres commiscet arena,
Supplicium in ficto corpore ut ignis agit.

IBIDEM.

Epitaphium M. Hilarii-Johannis Malmogiensis: qui cùm profiteretur bonas artes & mathemata in Academia Hafniensi, subitò phrenesi corripitur, & 20. tandem pòst annis moritur Soræ, anno nimirum Domini 1567. Octob. 28.

Scania quo multum docto gaudebat alumno,
Hilarius fatis pressus & actus obit.
Floruit is tantùm Musis & clarior arte,
Dum mens in vegete corpore sana fuit.
Ingenii primùm, tum vitæ lumine cassus
Occidit: ablatum reddet utrumq; Deus.

Christianus Machabæus
Alpinas P.

ALIUD.

Subjecta recubat Canutus molliter urna
Petrejus, claræ quem genuere Ripæ.
Ingenium Musis cultum florentibus annis,
Est ubi Balthiacis Hafnia cincta fretis.
Post Witeberga, viris semper fœcunda disertis,
Instituit, celebrem contribuitq; gradum,
Sed tandem sacri lectoris munere functus
Soræ, grassanti morte peremptus obit.
Doctrinæ similes mores, & vita fuerunt.
Mors igitur vitæ est fons & origo novæ.

Ob. ann. Chr. 1569. 8. Septemb.
Christianus Machabæus Alpinas.

IN PRIMA CLASSE SCHOLÆ illustris Soranæ.

Hæc loca, quæ studiis olim sacrata fuerunt,
Invasere greges fratrum mercede rudentum
Qui Veneris ductum pulsa pietate secuti,
Barbariem spretis sparserunt artibus orbe.
Hos procul hinc pepulit medius lux orta tenebris
Lux veri & recti, Scripturis eruta sacris.
Hinc procul hos abiget Musis instructa juventus,
Quam fovet & format, veterem translata sub usum
Sora tuis Rex auspiciis Friderice secundis,
Atq; tuo nutu, te servet sancta moventem,
Fundantemq; scholas, & Danica sceptra regentem
Justitiæ frenis totum qui temperat orbem:
Et faciat fructu DEUS ut schola cœpta redundet.

Christianus Machabæus Alpinas,
ejus monasterii præses F.

IN COENOBII CUJUSDAM cœnaculo.

" *Doctorum famuli sunt omni tempore tardi.*
Sudant quando vorant, frigescunt quando laborant.

BAR-

BARDESHOLMIA.

IN TEMPLO MONASTERII BARDESHOLMII.

Epitaphium Episcopi Vicilini.

Ossa pii patris hic condita sunt Vicilini.

Addita metra, quæ ipsi vocant quadrangula.

Aldenburch	*Præsul*	*Holsatis*	*nobile*	*germen*
Præsul	*finalis*	*præstans*	*tutamen*	*alumnis*
Holsatis	*præstans*	*lumen*	*purissima*	*gemma*
Nobile	*tutamen*	*purissima*	*gemma*	*refulgens*
Germen	*alumnis*	*gemma*	*refulgens*	*o Viciline.*

IBIDEM.

Anno Domini 1554. obiit D. Wolfgangus Pogovvische, eques auratus in Buckenhagen hîc unà cum uxore & liberis sepultus.

Hîc sita Wolfgangi Pogvvisci membra quiescunt,
Majorum veteri nobilitate sati.
Qui virtute sua dignos sortitus honores,
Clarus ob ingenii splendida dona fuit.
Magnificè gessit partum, quem fulvus equestris
Militiæ auratæ postulat ordo, statum.
Teutonicoq; fuit facundus, & ore Latino,
Mentis ut efferret sensa probanda suæ.
Ille nec ingenuas artes didicisse, pudendum
Splendori duxit dedecus esse suo.
Quattuor illustres Danorum regibus aulas
Eloquio rexit consiliisq; suis.
Grande decus patriæ, quo fortunata vigente,
Floruit incolumi Cimbria læta statu.
Vixit honorificè, longævus Nestor ut olim
Verba Pericleo more diserta tonans.
Doctus ubi fuerat, regnum cœleste parari
In Christum viva justificante fide,

Spiritus hic posito mortali corpore tandem
Transiit æterni regis ad astra sui.

Obiit anno Christi M. D. LIII. die Matthiæ.

FRIDERICO II. SEPTENTRIONIS regi potentiss. monimentum hoc cælo Musarum religiosarum est sculptum

à

NATHANE CHYTRÆO.

Laudarunt in te multi permulta, nec illud
Improbo. virtutes quis enim sat laudibus ornet,
Rex Friderice, tuas? laudum sed prima tuarum &
Summa vel hæc una est, uno quòd nomine Christi,
Christiadumq; ejus solidè contentus, in oras
Nomina nulla tuas quasvis redolentia sectas
Schismatica admisti, constans, animosus & acer
Rex, cui Christus amor, Christus decor, omnia Christus.
Utpote Christiade patre natus, & ipse relinquens
Christiaden regem electum, cui sceptra coronamq;
Cælitus Astræa ostentans jam jamq; datura est.
Scilicet istorum auspiciis, procerumq; potentum,
Quos penes est regem legere atq; armare potestas,
Et Christo sua regna manent: jamq; ultima Thule
(Quæ nulli Augusto, ut tibi servit, serviit unquam)
Voce typisq; suis sacra edit Biblia, bellè
Non minùs aut nitidè, quàm Francogallia possit,
Inventrixq; ejus Germania nobilis artis.
Hæc, nisi decipior, laudum Friderice tuarum
(Quæ & successori ut maneat, sine fine precandum)
Laudarint quamvis multi in te multa, suprema est.

HORNS-

HORNSLETI IN JUTIA.

DN. GEORGIUS ROSENCRANTZ,&c. de ſeipſo loquitur.

Curarum ſatur, & rerum quas mundus adorat,
Hoc vivus mihi delegi ſtruxiq́ ſacellum,
In quo tranquilla poſt fata quiete potirer:
Voce ſua Chriſtus dum me revocaret, & omni
Crimine mundatum cœleſti in ſede locaret.
Ergo valete arces, & opima jugera terræ:
Aula vale: valeant regum quos nomine honores
Et patriæ geſſi. cui ſi ſatis utilis eſſe
Haud potui; ſtudui certè; mundana valete
Omnia. ſed Chriſtus mihi cuſtos unicus adſit;
Hic mihi ſolus amor, ſpes, lucrum, honor, omnia ſolus.
Ac tu qui terræ poſt me dominaberis iſti,
Parce mihi, ne ſis defuncto injurius, ipſe
Qui vivus ne vel minimo gravis eſſe cupivi.
Scito ſed ad metam hanc ipſam te tendere, eoq́;
Diſce mori, dum vita placet. properè omnibus inſtat
Mors hodierna mihi, tibi craſtina forte futura.

MEMORIÆ
D. OTHONIS G. F. ROSENCRANCII.

Othoni Roſencrancio, Georgii Equ. ſplendidiſſ. & inter proceres regni Daniç eximii, filio: juveni pio, bene morato, docto, ab omni luxuria & faſtu alieno: &, quod rarum huic ætati eſt, mortis perpetuò memori. qui præcipuis utriusq; Germaniæ urbibus & Academiis perluſtratis, in patriam vix reverſus, ſub ipſum juventutis florem ſuorum ex oculis, non memoria, ſublatus eſt. Anno Chriſti CIↃ IↃ IIXCII. die VII. Martii. Ætatis ſuæ XXI.

Cultor Otho à teneris ſincerus numinis annis,
Muſarum decus, & patris pia cura GeorgI,
Hoc ſua depoſuit Roſécrancius oſſa ſacello,
Cùm tria compleſſet vix dum ſeptennia. primis

Dania litterulis hunc imbuit: addidit artes
Et linguas Varnus: Scaldis, Nicer, Isula, Rhenus.
Judicium & mores ita formavere, senile
Ut quiddam viridi jam conspiceretur in ævo.
Optatos hinc sperabat sibi patria fructus,
Sperabant Rex & proceres, clariq; parentes.
Verùm aliter Domino placuit, qui noluit isti
Tot spinas instare Rosæ, & mox leniter ungue
Somnifero avulsam cælestibus intulit hortis,
Pars ubi siderea nulli evellenda corona est.

Obdormivit anno CIϽ IϽ IIXCII. mensis Martii die VII. hora VIII. anno ætatis XXI.

Georg. Rosencrantz & Dorothea Langia parentes mœstiss. filio desideratissimo, in spem lætiss. resurrectionis, cum lacrymis PP.

ALIUD BREVIUS.

Dania dat patriam, Rosecrantia nomen Othoni
Nobile gens: puerum pietas formavit: in urbes
Teutoniæ eximias Charites duxere: reversum
Mors rapuit: requiem exuviis hic terra; beatæ
Lumina dat menti Christus; nova gaudia cælum,
Illius exemplo vel in ipso flore juventæ
Disce mori. humanæ summa hæc sapientia vitæ est.

INSCRIPTIONES QUÆ IN ARCE Uraniburgicâ, à Tychone Braheo, in insula Hellesponti Danici, Huena, anno Domini 1576. primùm è fundamento inchoatâ, & annis mox subsequentibus integrè extructâ, conspiciuntur.

Lapis angularis, versus ortum in majori domo à Carolo Danzæo Regis Galliarum Legato constitutus, hanc habet inscriptionem.

Friderico II. in Dania regnante, Carolus Danzæus Aquitanus R.G.I.D.L. domui huic Philosophiæ, inprimisque astrorum contemplationi Regis decreto à nobili viro Tychone Brahe, Ottonis F. extructæ, votivum hunc lapidem,

lapidem, memoriæ & felicis auſpicii ergò, anno M. D. LXXVI. VI. Auguſti P.

Quod etiam hi verſus teſtantur.

Tempore quo regnum, qui nomine req; ſecundus,
Danorum, imperio Rex Fridericus, habet,
Carolus, ad Danos Galli legatio Regis,
Danzæus, quem orbi terra Aquitana tulit,
Huic domui, Uraniæ & Sophiæ quam Tycho Brahœu
Clara ſtirpe ſatus, Rege jubente, ſtruit.
Hunc lapidem, auſpicio felici, utq; omne per ævum
Auguſti id memoret lux modò ſexta, locat.

Orientalis autem janua infra Philoſophum Aſtronomicum, è ſolido marmore ſuperiùs extantem, hunc verſum habet Pſalmi Davidici.

Cæli narrant DEI gloriam, & opus manuum ejus oſtendit firmamentum.

Occidentalis habet eodem modo alium Philoſophum terreſtria ſcrutantem, infra quem etiam ex Pſalmis Davidicis hæc reperitur inſcriptio:

Domini eſt terra & plenitudo ejus; orbis terrarum & omnes ejus incolæ.

Frontiſpicio ſubterranei Obſervatorii, extra arcem Uraniburgum aureis literis hæc ſunt inſculpta:

NEC FASCES NEC OPES
SOLA ARTIS
SCEPTRA PERENNANT.

Ubi in dicti Obſervatorii hypocauſtum deſcenditur, ſequentia diſticha aureis litteris lapidi Porphyrio inciſa conſpiciuntur.

Urania hæc cernens terreſtria cælitus antra;
Quæ nova ſub terris techna paratur? ait.
Delapſa ingreditur. cæli quid ſidera calo?
Rurſum ait, en tellus in mea ſacra volat.

Hic terræ in gremio quicquid seclusit Olympus
Panditur, has latebras sidera nulla latent.
Quorsum opus immenso cælos distare recessu,
Cúrve tot abstrusis æthera volvo rotis?
Si penetrant humiles mea celsa theatra cavernæ:
Ima etiam tellus si dat in astra viam.

TYCHO BRAHE F.

Deinde supra idem Observatorium, ponè ingressum ab altera muri parte, quæ meridiem respicit, lapidi Porphyrio aureis literis hæc perscripta leguntur:

D. O. M.

Astronomiam, scientiarum omnium antiquissimam & præstantissimam, diu quidem multumq; cultam, nondum tamen solidè constitutam, aut à mendis vindicatam animadvertens, ei instaurandæ perficiendæque varia eademq; exacta adinvenit construxitque organa, ad omnimodas cælestium corporum observationes sufficientia, labore, diligentia, impendio incredibili. quæ partim proxima eandem ob causam exædificata arce Uraniburgo; partim hisce cryptis, ad constantiorem & opportuniorem usum disposuit: tibiq; ô inclyta, omni ævo successura posteritas, hunc thesaurum rarissimum & preciosissimum commendans, dicans, consecrans, ut in æterni DEI, admirandæ cælestis machinæ opificis gloriam, artisq; divinæ propagationem, ac patriæ honorem perpetuò conserves, nec vetustate, alióve incommodo collabascere, aut aliorsum transferri, vel quocunque modo violari sinas. Si nihil aliud, authoris saltem universi vindicem reverens oculum.

Qui ea cuncta in hac Insula inchoavit & absolvit, hoc monumento posito, te rogat & obtestatur.

TYCHO BRAHE O. F.

Have, qui hæc legis, facisq;, & vale.

In

In Observatorii prius nominati hypocausto sequentiũ Astronomorum icones, & harum unicuiq; suum distichon aureis literis subscriptum, inveniuntur.

TIMOCHARES ALEXANDRINUS.
Anno 300. ante Christum.

Salvete heroës, vetus ô Timochare salve,
Ætheris ante alios ause subire domos.

HIPPARCHUS RHODIUS.
Anno 120. ante Christum.

Tu quoq; dimensus solis lunæq; recursus
Hipparche, & quotquot sidera Olympus habet.

CLAUDIUS PTOLEMÆUS ALEXANDRINUS.
Anno 140. post Christum.

Antiquûm superare volens Ptolemæe labores,
Orbibus & numeris promptius astra notas.

ALBATEGNIUS ARRATENSIS.
Anno 880. post Christum.

Emendare aliquid satis Albategne studebas,
Sidera conatus posthabuere tuos.

ALPHONSUS REX HISPANIÆ.
Anno 1250. post Christum.

Quod labor & studium reliquis, tibi contulit aurum
Alphonse, ut tantis annumerere viris.

NICOLAUS COPERNICUS TORONENSIS.
Anno 1520. post Christum.

Curriculis tritis diffise Copernice terram
Invitam astriferum flectere cogis iter.

TYCHO BRAHE DANUS DE KNUDSTRUP. Anno 1580.

Quæsitis veterum & propriis norma astra subegi.
Quanti id, judicium posteritatis erit.

TYCHONIDES.

Te venerande parens tuaq; alta inventa sequutus
Det DEUS, *æthereas ipse & inibo vias.*

In ejusdem hypocausti horologio majori.

Tempora circuitu cælum fugientia volvit,
Nec modò præteriens hora redire potest.
Temporibus totus fugitivis clauditur orbis,
Præterit & toto quicquid in orbe viget.
Ergo quid expediet mundi fugitiva figura,
Cur his conformes, quæ peritura, sumus?
Est aliud quod nos cælum expectatq; vocatq;:
Idq; ævo, aspectu, limitibusq; caret.
Jova ubi sol ipse est, similatq; Ecclesia lunam,
Angelico stellis conveniente choro.
Huc huc tendamus. manet illic patria vera.
Nec mundi immundi nos remoretur amor.

TYCHO BRAHE O.F.

Magno Tychonis globo ex orichalco, qui in dimetiente sex pedes continet, locumq; in Museo ipsius habet, aureis literis, in ambitu horizontis, hæc circumscribuntur:

Anno à Christo nato M.D.LXXXIIII. regnante in Dania Friderico secundo, hunc cælesti machinæ conformem globum, in quo affixa octavæ sphæræ sidera cælitus organis deprehensa, suis quæque locis ad amussim repræsentare; errantiumq; stellarum per hæc apparentias pervestigare decrevit: Cælo terrigenis, qui rationem eam capiunt, mechanico opere patefacto.

TYCHO BRAHE O.F. sibi & posteris F.F.

ALIA QUÆDAM.

Anno 1590. 20. Martii (quo tempore serenissimus Rex Scotiæ Tychonem Brahe Uraniburgi invisit) exarabat Regiæ suæ majestatis Cancellarius Jo. Metellus, ibidem hoc μνημόσυνον.

Regia Musarum, decus orbis, & æmula Olympi,
Alma domus, dignum nomine numen habes.
Quæ Sophiæ, aut miri, Babylonia, Græcia, Memphis
Prisca habuere, habet hic unus, & una domus.

ITEM.

Si mirum Alciden cœlum subiisse ferendo,
Aut puerum raptu detinuisse DEOS:
Uraniam in terras celso qui eduxit Olympo,
Quantus! & οὐρανίοις annumerandus erit.

Circa arma Tychonis.

Arma, genus, fundi pereunt, durabile virtus
Et doctrina decus nobilitatis habent.

Typographiæ.

Urania ingenuo & celso molimine parte
Imprimeris manuum sic ne labore labos?
I, mundiq́ diu vasti pete regna, superstes
Successus tribuat conditor Uranium.

In Museo.

Non haberi, sed esse.

Sub Bacho.

Stultitia in vinis, fervor in igne furit.

Sub Sole aureo.

Calor & color omnia pandit.

Ad fornacem.

IN MUNDO
CALLET CALLIDUS CALET
IMMUNDO.

Sub pyramide.

Stans viret in solido, ventus strepat, ignis & unda.

Hostibus excidium, tutamen civibus, æqui
Arbiter, armorum gloria, pacis amor.
Non fuit in toto quisquam præstantior orbe,
Nulla magis clarum fudit origo virum.
Omnis in hunc virtus confluxit munere pleno,
Nec quenquam vitio præstitit esse locum.
Quicquid Achillis erat, quicquid Platonis, in ejus
Splenduit ingenio, moribus atq; sono.
Fortior extiterit, num doctior, ambigit omnis,
Pectora cui sacri nota fuere viri.
Ad sacra gentiles armis transire coëgit,
Hic mihi, ne dubites, Rugia testis adest.
Excubiis cujus patriæ pax constitit, hujus
Dania jam fatis pressa revixit ope.
Hinc eadem tanto viduam se sole queratur,
Et lucem luci jure precetur ei.
Lux Benedicte tua en præsens huic lumen ademit,
Donatura novum perpetuumq; sibi.

ALIUD.

Valdemarus Regum non infima gloria Danûm,
Quem tenet extinctũ constructa ex marmore tumba,
Ejectus regno, magna virtute regressum
Obtinuit, pulso forti de finibus hoste
Holsato, patrias arces terramq; redemit
Expositam precio: senserunt principis arma
Invicti, gentes ponto terraq; direptæ,
Vandalicæq; urbes opibus fastuq; superbæ
O nimium! Tandem vitæ pertæsus obivit
Gurræ. Translatum recubat post funera corpus
Hoc tumulo Soræ. sed mens petit ardua cæli.
Fama solo remanet studiis celebranda nepotum.

Olaus, illustrissimæ trium Regnorum borealium Reginæ Margaretæ filius, ex Haquino Norvagiorũ rege genitus, qui primum Norvagiæ regnum jure hæreditario ex morte patris obtinuit, regnante matre: tum verò defuncto avo materno Valdemaro, cùm mater in Daniam ob heroicas animi dotes revocata esset ad imperiũ, præstantissimæ

tiſſimæ fœminæ beneficio, Danorum Rex in adoleſcentia, accepto à proceribus juramento, deſignatur & declaratur. Quo facto ubi Gerhardum Holſatiæ Comitem, ex voluntate & conſilio matris, Ducem Regniq; Danici vaſallum ſolenni ritu creaſſet, paulò pòſt immatura morte ex hac vita evocatus, hîc Soræ ponè materni proavi tumbam ſepultus eſt, digniſſimæ reginæ matri, utriusq; regni jus & imperium relinquens, anno Chriſti 1387.

Dania Norvago genuit me Margaris illa,
Quæ fuit Haquino tradita connubio.
Et jus Norvagûm, ſed Danûm gratia Regem
Signat, ubi fatis, cum patre, cedit avus.
Sed mihi regna negat mors immatura, deinceps
Norvagia ut Dano pareat imperio,
Et matris, tantâ regnantis laude, triumphus
In Suetos, toto notior orbe foret.
Inter avum & proavum nunc Soræ corpore condor
Olaus, cœli lumine mente tegor.
Atqui me, ob ſimiles vultus, ſe finxit eundem
Nutricis ludens arte, doloq; mea,
Falſurbodenſi cineres commiſcet arena,
Supplicium in ficto corpore ut ignis agit.

IBIDEM.

Epitaphium M. Hilarii-Johannis Malmogienſis: qui cùm profiteretur bonas artes & mathemata in Academia Hafnienſi, ſubitò phreneſi corripitur, & 20. tandem pòſt annis moritur Soræ, anno nimirum Domini 1567. Octob. 28.

Scania quo multum docto gaudebat alumno,
Hilarius fatis preſſus & actus obit.
Floruit is tantùm Muſis & clarior arte,
Dum mens in vegete corpore ſana fuit.
Ingenii primùm, tum vitæ lumine caſſus
Occidit: ablatum reddet utrumq; Deus,

Chriſtianus Machabæus
Alpinas P.

ALIUD.

Subjecta recubat Canutus molliter urna
Petrejus, claræ quem genuere Ripæ.
Ingenium Musis cultum florentibus annis,
Est ubi Balthiacis Hafnia cincta fretis.
Pòst Witeberga, viris semper fœcunda disertis,
Instituit, celebrem contribuitq; gradum,
Sed tandem sacri lectoris munere functus
Soræ, grassanti morte peremptus obit.
Doctrinæ similes mores, & vita fuerunt.
Mors igitur vitæ est fons & origo novæ.

Ob. ann. Chr. 1569. 8. Septemb.
Christianus Machabæus Alpinas.

IN PRIMA CLASSE SCHOLÆ illustris Soranæ.

Hæc loca, quæ studiis olim sacrata fuerunt,
Invasere greges fratrum mercede rudentum
Qui Veneris ductum pulsa pietate secuti,
Barbariem spretis sparserunt artibus orbe.
Hos procul hinc pepulit medius lux orta tenebris
Lux veri & recti, Scripturis eruta sacris.
Hinc procul hos abiget Musis instructa juventus,
Quam fovet & format, veterem translata sub usum
Soræ tuis Rex auspiciis Friderice secundis,
Atq; tuo nutu, te servet sancta moventem,
Fundantemq; scholas, & Danica sceptra regentem
Justitiæ frenis totum qui temperat orbem:
Et faciat fructu DEUS ut schola cœpta redundet.

Christianus Machabæus Alpinas,
ejus monasterii præses F.

IN COENOBII CUJUSDAM cœnaculo.

« *Doctorum famuli sunt omni tempore tardi.*
Sudant quando vorant, frigescunt quando laborant.

BAR-

BARDESHOLMIA.

IN TEMPLO MONASTERII BARDESHOLMII.

Epitaphium Episcopi Vicilini.

Ossa pii patris hîc condita sunt Vicilini.

Addita metra, quæ ipsi vocant quadrangula.

Aldenburch	*Præsul*	*Holsatis*	*nobile*	*germen*
Præsul	*finalis*	*præstans*	*tutamen*	*alumnis*
Holsatis	*præstans*	*lumen*	*purissima*	*gemma*
Nobile	*tutamen*	*purissima*	*gemma*	*refulgens*
Germen	*alumnis*	*gemma*	*refulgens*	*o Viciline.*

IBIDEM.

Anno Domini 1554. obiit D. Wolfgangus Pogovvische, eques auratus in Buckenhagen hîc unà cum uxore & liberis sepultus.

Hic sita Wolfgangi Pogvvisci membra quiescunt,
Majorum veteri nobilitate sati.
Qui virtute sua dignos sortitus honores,
Clarus ob ingenii splendida dona fuit.
Magnificè gessit partum, quem fulvus equestris
Militiæ auratæ postulat ordo, statum.
Teutonicoq; fuit facundus, & ore Latino,
Mentis ut efferret sensa probanda suæ.
Ille nec ingenuas artes didicisse, pudendum
Splendori duxit dedecus esse suo.
Quattuor illustres Danorum regibus aulas
Eloquio rexit consiliisq; suis.
Grande decus patriæ, quo fortunata vigente,
Floruit incolumi Cimbria læta statu.
Vixit honorificè, longævus Nestor ut olim
Verba Pericleo more diserta tonans.
Doctus ubi fuerat, regnum cæleste parari
In Christum viva justificante fide,

Spiritus hic posito mortali corpore tandem
Transiit æterni regis ad astra sui.

Obiit anno Christi M. D. LIII. die Matthiæ.

FRIDERICO II. SEPTENTRIONIS regi potentiss. monimentum hoc cælo Musarum religiosarum est sculptum

à

NATHANE CHYTRÆO.

Laudarunt in te multi permulta, nec illud
Improbo. virtutes quis enim sat laudibus ornet,
Rex Friderice, tuas? laudum sed prima tuarum &
Summa vel hæc una est, uno quòd nomine Christi,
Christiadumq; ejus solidè contentus, in oras
Nomina nulla tuas quasvis redolentia sectas
Schismatica admisti, constans, animosus & acer
Rex, cui Christus amor, Christus decor, omnia Christus.
Utpote Christiade patre natus, & ipse relinquens
Christiaden regem electum, cui sceptra coronamq;
Cælitus Astræa ostentans jam jamq; datura est.
Scilicet istorum auspiciis, procerumq; potentum,
Quos penes est regem legere atq; armare potestas,
Et Christo sua regna manent: jamq; ultima Thule
(Quæ nulli Augusto, ut tibi servit, serviit unquam)
Voce typisq; suis sacra edit Biblia, bellè
Non minùs aut nitidè, quàm Francogallia possit,
Inventrixq; ejus Germania nobilis artis.
Hæc, nisi decipior, laudum Friderice tuarum
(Quæ & successori ut maneat, sine fine precandum)
Laudarint quamvis multi in te multa, suprema est.

HORNS-

HORNSLETI IN JUTIA.

Dn. Georgius Rosencrantz,&c. de seipso loquitur.

Curarum satur,& rerum quas mundus adorat,
Hoc vivus mihi delegi struxiq; sacellum,
In quo tranquilla post fata quiete potirer:
Voce sua Christus dum me revocaret,& omni
Crimine mundatum cælesti in sede locaret.
Ergo valete arces,& opima jugera terræ:
Aula vale: valeant regum quos nomine honores
Et patriæ gessi. cui si satis utilis esse
Haud potui; studui certè; mundana valete
Omnia. sed Christus mihi custos unicus adsit;
Hic mihi solus amor, spes, lucrum, honor, omnia solus.
Ac tu qui terræ post me dominaberis isti,
Parce mihi, ne sis defuncto injurius, ipse
Qui vivus ne vel minimo gravis esse cupivi.
Scito sed ad metam hanc ipsam te tendere, eoq;
Disce mori, dum vita placet. properè omnibus instat
Mors hodierna mihi, tibi crastina forte futura.

Memoriæ D. OTHONIS G. F. ROSENCRANCII.

Othoni Rosencrancio, Georgii Equ. splendidiss. & inter proceres regni Daniæ eximii, filio: juveni pio, bene morato, docto, ab omni luxuria & fastu alieno: &, quod rarum huic ætati est, mortis perpetuò memori. qui præcipuis utriusq; Germaniæ urbibus & Academiis perlustratis, in patriam vix reversus, sub ipsum juventutis florem suorum ex oculis, non memoria, sublatus est. Anno Christi cIↃ IↃ IIXCII. die VII. Martii. Ætatis suæ XXI.

Cultor Otho à teneris sincerus numinis annis,
Musarum decus,& patris pia cura GeorgI,
Hoc sua deposuit Rosecrancius ossa sacello,
Cùm tria complesset vix dum septennia. primis

Dania litterulis hunc imbuit: addidit artes
Et linguas Varnus: Scaldis, Nicer, Isula, Rhenus
Judicium & mores ita formavere, senile
Ut quiddam viridi jam conspiceretur in ævo.
Optatos hinc sperabat sibi patria fructus,
Sperabant Rex & proceres, clariq; parentes.
Verùm aliter Domino placuit, qui noluit isti
Tot spinas instare Rosæ, & mox leniter ungue
Somnifero avulsam cælestibus intulit hortis,
Pars ubi siderea nulli evellenda corona est.

Obdormivit anno cIↄ Iↄ IIXCII.
mensis Martii die VII. hora VIII.
anno ætatis XXI.

Georg. Rosencrantz & Dorothea Langia parentes mœstiss. filio desideratissimo, in spem lætiss. resurrectionis, cum lacrymis PP.

ALIUD BREVIUS.

Dania dat patriam, Rosecrantia nomen Othoni
Nobile gens: puerum pietas formavit: in urbes
Teutonia eximias Charites duxere: reversum
Mors rapuit: requiem exuviis hîc terra; beata
Lumina dat menti Christus; nova gaudia cælum,
Illius exemplo vel in ipso flore juventa
Disce mori. humana summa hæc sapientia vitæ est.

INSCRIPTIONES QUÆ IN ARCE Uraniburgicâ, à Tychone Braheo, in insula Hellesponti Danici, Huena, anno Domini 1576. primùm è fundamento inchoatâ, & annis mox subsequentibus integrè extructâ, conspiciuntur.

Lapis angularis, versus ortum in majori domo à Carolo Danzao Regis Galliarum Legato constitutus, hanc habet inscriptionem.

Friderico II. in Dania regnante, Carolus Danzæus Aquitanus R.G.I.D.L. domui huic Philosophiæ, inprimisque astrorum contemplationi Regis decreto à nobili viro Tychone Brahe, Ottonis F. extructæ, votivum hunc lapidem,

lapidem, memoriæ & felicis auſpicii ergò, anno M. D. LXXVI. VI. Auguſti P.

Quod etiam hi verſus teſtantur.

Tempore quo regnum, qui nomine req; ſecundus,
Danorum, imperio Rex Fridericus, habet,
Carolus, ad Danos Galli legatio Regis,
Danzæus, quem orbi terra Aquitana tulit,
Huic domui, Uraniæ & Sophiæ quam Tycho Brahorũ
Clara ſtirpe ſatus, Rege jubente, ſtruit.
Hunc lapidem, auſpicio felici, utq; omne per ævum
Auguſti id memoret lux modò ſexta, locat.

Orientalis autem janua infra Philoſophum Aſtronomicum, è ſolido marmore ſuperiùs extantem, hunc verſum habet Pſalmi Davidici.

Cæli narrant DEI gloriam, & opus manuum ejus oſtendit firmamentum.

Occidentalis habet eodem modo alium Philoſophum terreſtria ſcrutantem, infra quem etiam ex Pſalmis Davidicis hæc reperitur inſcriptio:

Domini eſt terra & plenitudo ejus; orbis terrarum & omnes ejus incolæ.

Frontiſpicio ſubterranei Obſervatorii, extra arcem Uraniburgum aureis literis hæc ſunt inſculpta:

NEC FASCES NEC OPES
SOLA ARTIS
SCEPTRA PERENNANT.

Ubi in dicti Obſervatorii hypocauſtum deſcenditur, ſequentia diſticha aureis litteris lapidi Porphyrio inciſa conſpiciuntur.

Urania hæc cernens terreſtria cælitus antra;
Quæ nova ſub terris techna paratur? ait.
Delapſa ingreditur. cæli quid ſidera calo?
Rurſum ait, en tellus in mea ſacra volat.

Hic terræ in gremio quicquid ſecluſit Olympus
Panditur, has latebras ſidera nulla latent.
Quorſum opus immenſo cælos diſtare receſſu,
Cúrve tot abſtruſis æthera volvo rotis?
Si penetrant humiles mea celſa theatra cavernæ:
Ima etiam tellus ſi dat in aſtra viam.

TYCHO BRAHE F.

Deinde ſupra idem Obſervatorium, ponè ingreſſum ab altera muri parte, quæ meridiem reſpicit, lapidi Porphyrio aureis literis hæc perſcripta leguntur:

D. O. M.

Aſtronomiam, ſcientiarum omnium antiquiſſimam & præſtantiſſimam, diu quidem multumq; cultam, nondum tamen ſolidè conſtitutam, aut à mendis vindicatam animadvertens, ei inſtaurandæ perficiendæque varia eademq; exacta adinvenit conſtruxitque organa, ad omnimodas cæleſtium corporum obſervationes ſufficientia, labore, diligentia, impendio incredibili. quæ partim proxima eandem ob cauſam exædificata arce Uraniburgo; partim hiſce cryptis, ad conſtantiorem & opportuniorem uſum diſpoſuit: tibiq; ô inclyta, omni ævo ſucceſſura poſteritas, hunc theſaurum rariſſimum & precioſiſſimum commendans, dicans, conſecrans, ut in æterni DEI, admirandæ cæleſtis machinæ opificis gloriam, artisq; divinæ propagationem, ac patriæ honorem perpetuò conſerves, nec vetuſtate, alióve incommodo collabaſcere, aut aliorſum transferri, vel quocunque modo violari ſinas. Si nihil aliud, authoris ſaltem univerſi vindicem reverens oculum.

Qui ea cuncta in hac Inſula inchoavit & abſolvit, hoc monumento poſito, te rogat & obteſtatur.

TYCHO BRAHE O. F.

Have, qui hæc legis, facisq;, & vale.

In

In Observatorii prius nominati hypocausto sequentiũ Astronomorum icones, & harum unicuiq; suum distichon aureis literis subscriptum, inveniuntur.

TIMOCHARES ALEXANDRINUS.
Anno 300. ante Christum.

Salvete heroës, vetus ô Timochare salve,
Ætheris ante alios ause subire domos.

HIPPARCHUS RHODIUS.
Anno 120. ante Christum.

Tu quoq; dimensus solis lunaq; recursus
Hipparche, & quotquot sidera Olympus habet.

CLAUDIUS PTOLEMÆUS ALEXANDRINUS.
Anno 140. post Christum.

Antiquûm superare volens Ptolemae labores,
Orbibus & numeris promptius astra notas.

ALBATEGNIUS ARRATENSIS.
Anno 880. post Christum.

Emendare aliquid satis Albategne studebas,
Sidera conatus posthabuere tuos.

ALPHONSUS REX HISPANIÆ.
Anno 1250. post Christum.

Quod labor & studium reliquis, tibi contulit aurum
Alphonse, ut tantis annumerere viris.

NICOLAUS COPERNICUS TORONENSIS.
Anno 1520. post Christum.

Curriculis tritis diffise Copernice terram
Invitam astriferum flectere cogis iter.

TYCHO BRAHE DANUS DE KNUDSTRUP. Anno 1580.

Quæsitis veterum & propriis norma astra subegi.
Quanti id, judicium posteritatis erit.

Regia Musarum, decus orbis, & æmula Olympi,
Alma domus, dignum nomine numen habes.
Quæ Sophiæ, aut miri, Babylonia, Græcia, Memphis
Prisca habuere, habet hic unus, & una domus.

ITEM.

Si mirum Alciden cælum subiisse ferendo,
Aut puerum raptu detinuisse DEOS:
Uraniam in terras celso qui eduxit Olympo,
Quantus! & ἐπουρίοις annumerandus erit.

Circa arma Tychonis.

Arma, genus, fundi pereunt, durabile virtus
Et doctrina decus nobilitatis habent.

Typographiæ.

Urania ingenuo & celso molimine parte
Imprimeris manuum sic ne labore labos?
I, mundiq; diu vasti pete regna, superstes
Successus tribuat conditor Uraniam.

In Museo.

Non haberi, sed esse.

Sub Bacho.

Stultitia in vinis, fervor in igne furit.

Sub Sole aureo.

Calor & color omnia pandit.

Ad fornacem.

IN MUNDO
CALLET CALLIDUS CALET
IMMUNDO.

Sub pyramide.

Stans viret in solido, ventus strepat, ignis & unda.

Circa speculum opticum.

EXTERIORA PATENT, INTERIORA LATENT.

Supra januam hypocausti.

DOMI { latêre conspici / conspici latêre } FORIS.

In Musæo dictum Platonis.

Unum est naturæ vinculum, doctrina numerorum, figurarum, & motuum cælestium.

Circa annulū adamante acuto conspicuum, juxta quem ex duabus perticis, in modum crucis decussatim manu ferrea in medio sustentatis, duo vascula dependent, alterum igne, alterum aqua diffluens.

NON INIMICA ABOLET VIS ULLA, NEC UNDA, NEC IGNIS.

Supra tectum in quatuor anni tempora.

VER.

Ver, juvenis tepet, & variis se floribus ornat.

ÆSTAS.

Æstas, vir torret, fruges pratumq; rescindit.

AUTUMNUS.

Autumnus senior madet, & sibi congregat intrò.

HYEMS.

Brumaq;, decrepitus friget parcitq; potitis.

In ambitu horologii.

Me Tycho Brahorum soboles, testarer ut horas,
Imposuit celsis ædibus Urania.

ALIA.

Hoc vallum, & molendinum papyraceum, cum omnibus

bus adjunctis artificiis, & superiùs dispositis piscinis, hîc ubi nihil tale antea extitit, instinctu, ordinatione & sumptibus propriis, patriæ, sibi, & posteris,

Tycho Brahe O.F. de Knudstrup F F.

Incepit anno 1590. complevit 1590.

Symbolum serenissimi R. Scotiæ manu adscriptum. Anno Dom. 1590. xx. Martii.

——————— Est nobilis ira leonis,
Parcere subjectis, & debellare superbos.

Jacobus Rex.

Symbolum Elisabethæ Reginæ sereniss. manu adscriptum. 1586.

Gott verleßt die seinen nicht.

28. Junii.

In templo Helsinburgensi.

Exuvias abiens tulit huc Kirstina tenellas,
Quæ Brahei olim nata Tychonis erat.
Illa quidem modicum mundi fuit incola tempus,
Interea modicis non tamen aucta bonis.
Ingenio sexum superavit, moribus annos,
Eloquii grata dexteritate pares.
Ergo hanc, quæ dederat subitò natura, recepit,
Consuetis majus ne quid adulta foret.
Vivit at illa tamen: naturæ obstacula vicit;
Pro modico æternum tempore tempus habet.
Æthereisq; potita bonis, mortalia temnit,
Per Christum gratis consociata polo.

Obiit peste Anno 1576. Septembris die XXIIII. Vixit hîc in terris saltem annos duos, menses 11. dies 11. horas 11.

MORS

Quò citior, dulcior,
Quò serior, amarior.

Kirstinæ dulcissimæ filiolæ, præter ætatem industriæ, & moratæ, pater mœrens F. & P.

WESBUII IN SCANDIA.

Claudius hic parvâ requietus clauditur artâ,
Cui vivo in toto non foret orbe quies.
Hunc natura semel terris monstravit, at illic
Concessit saltem sex superesse dies,
Ut tener & levior mortali labe solutus,
Ad superos nullo pondere tardus eat.
Tempora pro modicis ubi nunc æterna diebus
Obtinet, & gratis pace potitus ovat.

Claudio dilecto filio unicam septimanam in terris non complenti pater lugens F. & P. Anno 1576.

CRONEBURGICA.

CARMEN FRONTISPICIO ARCIS CORONEBURGI INCISUM.

Inclytus hanc celsam Fridericus condidit arcem,
Nomine qui simul & sorte secundus erat.
Rex pius & justus, mitis, robustus in armis,
Qui tamen invitus prætulit arma togæ.
Cui Regina toro vixit sociata jugali,
Mechelburgiaca nata Sophia domo.
Quæ pariter virtutis amans, studiosa mariti,
Pignora conjugii plena decore dedit.
Ergo ubi pacatos ageret Rex impiger annos,
Structura tanta mole peregit opus.
Munivitq; arcem, velut aspicis. haud quòd in ista
Spem sibi tutelæ præsidiiq; locet:
Nec velut antiquæ structor Babylonis, ovando
Jactet ut humanâ robora facta manu.
Iste luit pœnas fastus, dum septimus annus
Cerneret amentem persimilemq; feris.

Rex

Rex nihil ostentat Danus, se credit & optat
Præsidio tutum solius esse Dei.
Scit bene, ni faveat Numen, quòd robora nulla
Vel chalybe, aut duro facta adamante, iuvent.
Ergo det astrorum, terraq; marisq; creator,
In quo spem solo Rex Fridericus habet,
Prosper ut ille diu & soboles seriq; nepotes
Has habitent firma pace vigente domos.

Ad Regis ipsius mandatum Tycho Brahe F.

Ad horologium.

Transvolat hora levis, neq; scit fugitiva reverti.
Nostra simul properans vita caduca fugit.

CIMBRICA.

IN ARCE VIRI ILLUSTRIS D. HENRICI RANZOVII VICARII REGII,

BREDEMBERGA.

Inſcriptio portæ.

SI nihil ædificas, qui ſpectas noſtra, viator,
Aut mea ne carpas, aut meliora ſtruas.
Si meliora tenes; id Divos poſcito mecum,
Ne, quod uterq; tenet, faſcinet invidia.

IBIDEM.

Janua ſinceris ego nunquam claudor amicis,
Oſorem ſemper clauſa ſubire veto.

Armamentarii.

Longa domus belli capit inſtrumenta cruenti,
Dum bona tranquillæ tempora pacis eunt.
Grandia ſtant illic uteris tormenta cavatis,
Et nunc ceu placido preſſa ſopore tacent.
At ſubeant hoſtes, mox longa ſilentia rumpent,
Et piceas flammas ore pilasq; voment.
Sidera pulſabit ſonus alta, remugiet æther,
Et gemitus tellus, mota fragore, dabit.
Sulphureosq; globos procul ejaculata cavernis,
Turbine proſternent obvia quæq; ſolo.

IN COENACULO COMMUNI.

Qui novus hîc noſtris ſuccedis ſedibus hoſpes,
Eſto bonus, menſam conſulitoq; boni.

Craterem

Craterem de more lubens philothesion hauri,
At litem moveas ebrietate, cave.
Pocula amicitiam faciunt, & pocula solvunt.
Si bibis, ut valeant mensq; pedesq;, sapis.

Ad cochlidem.

Hæc cochlis excisis quam conspicis ardua saxis,
Magnanimi donum principis illa mihi est.
Saxonicam qui frena tenet septemvir in oram,
Et pius Augustum nomine reg; refert,
Hic mihi donavit lapides, cùm missus ad illum.
Dania cui paret, nomine Regis eram.
Ipse suum munus commendat muneris auctor,
Grataq; sunt magnis dona profecta viris.
Ergo etiam nobis dono data principe tanto,
Gratior hæc nostrâ stabit in arce cochlis.
Et spectaturis sero testabitur ævo,
Nobile se munus Saxonis esse Ducis.

In tabula quadam suspensa, muscæ, in calice submersæ, hoc legitur epitaphium.

Gustatrix jacet hic lautorum musca ciborum,
Et conviva frequens Principis in tabula.
Non volucris rostro, stimulis nec araneæ aduncis,
Cretica sed gustans pocula, pota cadit.
Nil opus est luctu: quis enim tam nobile fatum
Lugeat? est auro condita, mersa mero.

DN. JOANNIS RANZOVII.

Cùm placido vitæ mutasset tempora fato
Heu Janus hic Ranzovius:
Luxerunt nati, conjux, Holsatica tellus,
Uno ore plangentes patrem.
Mars tumulo imposuit laurum, zonamq;, trophæumq;,
Et hostibus demptas opes.
Pax etiam, aut concors huic, aut contraria Marti,
Laudavit ipsa animum viri.

Fama hinc dispergens latè ore, manuq́; secuta est,
Virtutis excellens decus.
Qualiter hunc igitur vixisse putabimus ævum,
Per lustra bis septem & tria?
Tot namq; hic vixit, quem Mars, Pax, Fama perennis
Laudent, requirant, efferant.
Et pia cum natis conjux viduata marito,
Et patria, lugeant patrem.

Ad fores hendecasyllabi sequentes conspiciuntur.

Hunc quicunq; subis locum, resiste
Paullum, si placet, atq; paucula audi,
Votivum domini vides sacellum,
In quo res perago sacras, & ore
Nostræ percipitur salutis autor,
Funduntur q́; preces, piaq́; voces
Et dicuntur & audiuntur. Ergo
Arcem si venis huc videre saltem;
Illius studium, bonamq́; mentem,
Qui poni voluit sibi, probato;
Aut, si res ita fert tua, æmulare,
Et semper pietatis esto cultor.
Sin huc ingrederis, sacris ut ipse
Intersis simul, ad fores, profanas
Omnes exue cogitationes,
Et mentem indue sancta cogitantem,
Præsentemq́; puta Deum videre,
Ad quem verba facis, precesq́; fundis;
Illi corde pio, piaq́; lingua,
Pro donis age gratias benignis,
Collauda, venerare, concine, atq;
Dictis suppliciter precare votis.
Huic soli est operi locus dicatus.
Illud te monitum prius volebam.

Libros bibliothecæ suæ ampliss. ad imitationem Flaminii sic alloquitur D. Henr. Ranzovius:

Salvete aureoli mei libelli,

Meæ deliciæ, mei lepôres,
Quàm vos sæpe oculis juvat videre,
Et tritos manibus tenere nostris.
Tot vox eximii, tot eruditi,
Prisci lumina sæculi & recentis,
Confecêre viri, suasq; vobis
Ausi credere lucubrationes,
Et sperare decus perenne scriptis.
Neq; hæc irrita spes fefellit illos,
Vestro præsidio per universum
Ævo perpetuo leguntur orbem,
Doctorumq; volant per ora clari.
Vos estis requies honesta mentis,
Jucunda ingeniis bonis voluptas,
Rebus perfugium minùs secundis,
In lætis decus, & nitor refulgens.
Vos ætate puer virente, magno
Sum complexus amore. nunc vir autem
Multò prosequor impotentiore.
Et, quam fata diu sinent amare,
Vobis immoriar mei libelli:
Ac cum rege lubens fatebor illo
Alphonso egregio, esse cariores
Vestras divitias mihi, benigna
Quàm sors quas mihi contulit caducas.
Salvete aureoli mei libelli.
Salvete, ex quibus hæc mihi voluptas
Ævum percipitur per omne grata.
Quàm vos intueor libenter, & quàm
Lubens colloquor! Ecquid æstimandum est
Curis esse beatius solutis?

In porticu Bredenbergensi ad imagines heroum.

Scipio cùm Romæ statuas spectaret avorum,
Hæc ad virtutem sunt mihi calcar, ait:
Hos quoq; quis spectet referentes inclyta facta,
Seq; aliquo tangi laudis amore neget?

Sint licet abstractis procul in regionibus orti,
Omnes æternum promeruêre decus.

JOSUA DUX POPULI ISRAElitici. H.R.

Aspice, Nunnides ego sum, qui maximus armis
Pro populo gessi bella cruenta meo.
Promissamq; diu, cæsis cultoribus ense,
Distribui jacta sorte, dediq; plagam.
Triginta numero reges, quis credat? & unum,
Hæc mea divina dextera fudit ope.
Et mihi Jordanis, tacitis immobilis undis,
Et mihi tardatis, Sol stetit altus, equis.
Esse typum Christi factis & nomine quisquis
Me putat, errorem quo tueatur, habet.

ALITER. H.R.

Josua ter denos Reges unumq; peremi,
Occupo promissi dum fera regna soli.
Sol quoq; bis senis lucens immobilis horis
In medio cæli, me cupiente, stetit.

DAVID REX ISRAELIticus. H.R.

Parvus eram, pecudumq; gregem per rura sequebar,
Extulit ad regni de grege sceptra Deus.
Et leo prædator, violentus & unguibus ursus
Occisi manibus procubuêre meis.
Ore Philistæus terram indignante momordit,
Immanem letho quem mea funda dedit.
Lapsus in crimen, quisquis malè providus, ingens,
Ne venia culpam crede carere tuam.
Me quoq; mens in grande scelus cæca impulit, at non
Gratia lugenti sacra negata fuit.

ALITER. H.R.

Sum David quondam caulæ, nunc arbiter aulæ:
Proq; pedo vili regia sceptra gero,

Gathiten

Gathitem funda sterno stridente Goliam,
Bis quino fermè qui pede longus erat.

JUDAS MACHABÆUS DUX Judaicus. H.R.

Ut leo conspectum ruit iracundus in hostem,
Et ferus illata vulnera strage facit:
Sic ego commotis in prælia viribus ibam,
Pro patria capiens legibus arma mea.
Excidiumq; urbi sacræ, gentiq; minantes
Sæpe trucidavi, Marte favente, viros.
Pulchrius est visum, paucos opponere multis,
Vertere quàm turpi terga pudenda fuga.
Sic me conjeci medios moriturus in hostes,
Et mihi mors voto digna reperta meo est.

ALITER. H.R.

En ego sum Judas, Machabeæ gloria stirpis,
Qui nullis unquam terga pudenda dedi.
Pro grege, proq; sacris pulchram per vulnera mortem
Oppetii, inde virûm cuncta per ora volo.

HECTOR DUX TROJANUS. H.R.

Argolicis terror ducibus, dum fata sinebant,
Proq; meis murus civibus, Hector eram.
In decimo primùm quod concidit Ilion anno,
Nemo negat factum viribus esse meis.
Phylacides per me, Antilochusq; Menœtiadesq;
Præterea multi procubuêre duces.
Quid querar? unius pervenit crimen ad omnes,
Et caput oppressit publica pœna meum.
Fraude locum captans, vita spoliavit Achilles,
Et rapidis circum mœnia traxit equis.

ALITER. H.R

Murus ego patriæ pereuntis aheneus Hector,
Dimico pro Troja per duo lustra mea.

Vulnifica multos transfigo cuspide Grajos,
Fortis at à forti victus Achille cado.

ALEXANDER REX MACEDO.
H.R.

At quis Alexandrum? quis fata perennia nescit,
Orbe quibus toto notus ad astra feror?
Nomine sicut eram magnus, sic maximus armis,
Terga fugæ nunquam, victus ab hoste, dedi.
Imperium extendi, quà decolor Indus oberrat,
Et quà Riphæas verberat aura nives.
Perside, se, victa, totus mihi subdidit orbis,
Sed mihi tunc orbis non satis unus erat.
Mors satis una fuit, luxu fastuq; tumentem
Quæ me sub terras abstulit ante diem.

ALITER. H.R.

Dicor Alexander factis & nomine magnus,
Cui juveni totus subditus orbis erat.
Par mihi nemo foret, modicè si vina bibissem.
Interitum luxu disce cavere meo.

CAJUS JULIUS CÆSAR MONARCHA
Romanus. H.R.

Non ego sum duris tantùm spectatus in armis,
Et mea doctrinæ nomine fama viget.
Sequana quis bello fuerim, Rhenusq; fatentur,
Et mihi cum toto subditus orbe Tybris.
Quis fuerim scriptis, monumenta relicta loquuntur,
Quæq; manu gessi bella, legenda dedi.
Nec satis hoc. etiam cælum scrutabar & astra,
Hinc meus æternum permanet annus opus.
Immemores tellus homines producit ubiq;,
Hoc queror, hæc fati causa necisq; meæ.

ALITER. H.R.

Quinquagena inii collatis prælia signis,
Autor Romani Julius imperii.

Queis

Queis vitam dederam, sæva me morte trucidant,
Pro meritis reddunt sic mala facta meis.

HARMINIUS DUX CHERUSCORUM. H.R.

Nec ducibus virtute minor, nec fortibus armis,
Græcia quos jactat, magnaq; Roma, fui.
Quod nimis impensum est illis, mihi defuit unum,
Nullaq; de factis edita scripta meis.
Unicus inventus Tacitus, qui nostra tacere
Noluit, hunc de me consule, certus eris.
Hic tibi narrabit, per me Germania victrix
Ut sit depulso libera facta jugo,
Et duce eum Varo, stratis legionibus, illa
In quanto fuerit Martia Roma metu.

ALITER. H.R.

Harminius Latias delevi ego Saxo catervas,
Vix ubi prima mihi barba resecta fuit.
Me metuens Cæsar, Vare, ô Vare, ocyus inquit,
Redde aquilas, Romæ robora, redde aquilas.

ARTURUS REX BRITANNIÆ. H. R.

Qui vocor Arturus, me Gallia nominat Artum;
Paruit imperio terra Britanna meo.
Non me sceptra tulit quisquam præstantior illis,
Egregius belli laude togaq; fui.
Nomina quæ monstrat procerum virtute potentum,
Hæc est inventum mensa rotunda meum.
Saxonas & Dacos domui, Romanaq; fudi
Agmina, quæ regno damna dedêre meo.
Optima prima cadunt, sic firmus & integer annis
Occido, me regni sceptra cadente ruunt.

ALITER. H.R.

Barbariem objectat cum Grajis Roma superbis,
Barbariem præse num mea facta ferunt?

Sum pius Arturus, nulli pietate secundum
Dixeris, in bello sum leo, pace pater.

CAROLUS MAGNUS PRIMUS IMPERATOR Germanicus. H. R.

Quis me jure neget Magni cognomen adeptum?
Quin titulus factis est minor ipse meis.
Floruit optata sub me duce Gallia pace,
Pannoniis fusus concidit Hunnus agris.
Itala sublatis tellus pacata tyrannis,
Pulsus & est oris hostis, Ibere, tuis.
Imperii per me sedes Germania facta,
Saxonis est Christi terra professa fidem.
Me quoq; neglectis duce reddita gloria Musis,
Ipse repurgata nec rudis artis eram.

ALITER. H. R.

Te quater octonos debellat Carolus annos,
Ut celebres vivum mascule Saxo Deum.
Hic scopus, hæc regum belli sit norma movendi,
Proq; gerant aris prælia, proq; focis.

CANUTUS MAGNUS REX DANIÆ, SUECIÆ, Norvvegiæ, Angliæ & Normanniæ. H. R.

Desine mirari, quos garrula laudibus effert
Græcia, quos jactat Roma superba duces.
Danica me nulli veterum virtute secundum
Edidit hyberno terra propinqua freto.
Facta mihi Magni pepererunt inclyta nomen,
Quinq; sub imperio regna fuere meo.
Me sibi delegit socerum, qui tertius orbis
Arbiter, HEINRICUS *nomine, sceptra tulit.*
Justitia præclarus eram, Regesq; potentes
Subjectos docui legibus esse suis.

ALITER. H. R.

Justitiæ bellive priùs mireris honorem,
Addubites, certè par in utroq; fui.

Ipse

Ipse mihi, latæ legis reus, irrogo mulctam,
Imperiis subdo quinaq; regna meis.

GODEFRIDUS BILIONÆUS. H.R. 91

Omnibus Europæ lectis heroibus oris
Nobile suscepi, Jasonis instar, iter.
At mihi non Colchis, non dives velleris aurei,
Terra fuit votis sancta petita meis.
Hanc validis armis, Solymamq; recepimus urbem,
Quæ fuerat diro capta sub hoste diu.
Mœnibus insilui primus sublimibus urbis,
Hinc data, cum regno, fulva corona mihi est.
Urbe sed hanc auro Solyma gestare negavi,
Qua tulit occisus spinea serta Deus.

ALITER. H.R.

Quod vexit fulgens è Colchide vellus Iason,
Æternum Graco carmine nomen habet:
Qui pepuli è Solymis procul agmina Turcica regnis,
An non Godfridus laude vehendus ero?

CAROLUS V. ROMANORUN IMPERATOR. H.R.

Non ego quòd virtute minor, sed in ordine vitæ
Quòd sequor, extremum spector habere locum.
Nam neq; suscepit me sceptra potentior ullus,
Hoste nec ex victo plura trophæa tulit.
Africa, quæ semper sitiens, Europaq; vidit,
Auriferoq; recens terra reperta solo.
Sic mihi perpetuo fortuna secunda tenore
Adfuit, & cœptis favit amica meis.
Assiduis donec curis confectus, & ævo
Invalidus, fratri sceptra relinquo meo.

ALITER. H.R.

Carolus unanimi mundum cum fratre gubernans
Romanum cogo vincula ferre patrem.
Franciscus capitur Ticinum Gallus ad amnem,
A me devictus dat quoq; Turca fugam,

CHRISTIANUS EJUS NOMINIS III.
Daniæ atque Norvvegiæ Rex. H. R.

Si mihi, quod faciunt alii, memorare liberet,
Quæ fuerit bello gloria parta mihi:
Oppressos regni motus, armisq; referrem
Cum duce te fractam, clara Lubeca, meis.
At mea laus major, non tantùm Marte feroci,
Sed præstans etiam quòd pietate fui.
Vix princeps, ego quo vixi, me justior ævo.
Aut pius, aut clemens, aut magis æquus erat.
Sic placida servans populos in pace regebam.
Fama volat mundo, spiritus astra tenet.

ALITER. H. R

Pacis amans, pietate vigens, fera bella perosus,
Et vitâ talis, nomine qualis eram,
Ergo Deus pugnans pro me, malè perdidit hostes:
Felix quem ducit, curat, amatq; Deus.

FRIDERICUS II. DANIÆ, NORVVEGIÆ, &c. Rex. H. R.

Quid juvat & prodest populis imponere leges,
Claraq; per latas sceptra tenere plagas?
Si fluit ignavum tempus teriturq; quiete;
Vita voluptatis quid pigra ferre potest?
Hoc studium, hæc cura est, factis efferre sub astra,
Et supra proavos tollere avosq; caput.
Ditmarsi domiti bello, & cùm Suecus in annum
Jam sextum arma malo ferret amara suo,
Fractus multiplici subit horrida vincula clade:
Præmia justa, licet sera, tyrannis habet.

ALITER. H. R.
Ad eundem apostrophe.

Macte animo, & virtute nova, & victricibus armis,
Dilecte ô anima plus Friderice mea:

Munere divino & supplex Ditmarsia venit,
Sic Sueci pacem te petiêre tuam.

* JOHANNES PISCATOR.

Quòd me pictoris magnis heroibus illis
Docta manus junxit, non ratione caret.
Hi velut in terris quærunt distantibus hostes;
In fluviis hostes sic ego quæro meos.
Et capio insidiis, & aperto Marte trucido,
Invigilans studio nocte dieq; meo.
Si quis erit nostras penitus cognoscere laudes
Qui cupit, has unum distichon illud habet:
Squamigeros undis reti velut extraho pisces;
Pocula sic pleno gutture sicco bibens.

* Ne erres lector: scias hoc epigrāma non esse scriptum à Joh. Piscatore Theologo, sed in Johannem Piscatorem servum H. Ranzovii.

ALITER.

Tres cubitos vix dat statura, tricongius haustus
Est meus: hac sola dux ego rexq; via.
Magna illi magni fecêre, ego magna pusillus:
Illi pugnantes sæpe, ego sæpe bibens.

IN IMAGINES DUCUM VIRTUTE bellica illustrium.

Quos hîc stare vides sua fortia facta loquentes,
Indomito clari Marte fuêre duces.
Una tulit nostris ætas vicinior annis,
Clarior hac armis vix priùs ulla fuit.
Non satis est ipsos virtute extollere reges,
Et fortes illic expedit esse duces.

CONSALVUS FERDINANDUS CORDUBA, cognomento Magnus, Ferdinandi Hispaniarum regis Dux. H. R.

Quod gero præclarum cognomen ob inclyta facta,
Hoc mihi concordi est militis ore datum.
Bella meo victor confeci ingentia Regi,
Terra sub imperio cujus Ibera fuit.

Effrenes domui Mauros, armisq́ subegi,
Quà rigat Hesperios flumine Bœtis agros.
Adjeciq́ novum regnum, quà mœnia culta
Parthenopes salsum verberat alta fretum.
Quæ non invidiæ virtus patet? ultima fecit,
Hæc me privato sub lare fata pati.

ALITER. H.R.

Magnus ego verò Consalvus nomine dicor,
Hoc pater, ast illud strenua dextra dedit.
Exegi Gaditana feros trans æquora Mauros,
Asserui regi Bœtica regna meo.

MAXIMILIANUS COMES BÜRENSIS, Carolo V. Imperatoris Dux. H. R.

Vir gravis, armorumq́ fui spectatus in usu,
Nec virtute minùs, consilioq́ potens.
Ut fuit ejectis erepta Bolonia Gallis,
Anglia quam tenuit dux ego regis eram.
Hinc tu belligerans semper victricia signa
Auspiciis duxti, Carole Quinte, tuis.
Cumq́ ingens gereres bellum per Teutonis oram,
Inferiorq́ tuo viribus hoste fores:
Agmina traducens Rhenum, tibi Belgica junxi,
Nec fuit absq́ opera palma parata mea.

ALITER. H.R.

Expugnata fuit captis Bolonia Gallis,
Cùm ferrem auxilium flave Britanne tibi.
Hessus, & invicto septemvir pectore Saxo,
Me ducé dant palmam Carole dive tibi.

GEORGIUS FRONSPERGIUS SUEVUS, ejusdem Caroli V. Dux. H. R.

Corporis ut præstans superabam viribus hostēs,
Sic animi pollens robore ductor eram.
Militiam didici teneris perductus ab annis,
Armaq́ sub magno Cæsare prima tuli:

Quo

Quo sene defuncto, sectanti castra nepotis,
Vix quisquam belli par mihi laude fuit.
Pralia justa manu promptus ter quinq; subivi,
Bis decies pugnas sustinuiq; leves.
In patria morbo morior serpente per artus,
Dum petitur signis Martia Roma meis.

ALITER. H.R.

Promtus eram, nulli veterum virtute secundus,
Seu res consilio, seu peragenda manu.
Stans ego equum potui frenis inhibere volantem:
In valido tantum corpore robur erat.

ODETTUS FUSIUS LOTRECHIUS copiarum Gallicarum in Italia Imperator.

Non habuit virtute parem mihi Gallia quenquam,
Quo data sunt vita tempore fata mea.
Horror eram Latio, famâ notissima cælo
Oppida sunt armis multa subacta meis.
Hinc nomen, quod rex meruit Demetrius olim,
Mira expugnatis urbibus arte, tuli.
Qui bellis invictus eram, me sæva subegit
Acriter insurgens per mea castra lues.
Et cineres fortuna meos afflixit iniqua,
Dum tumuli expertes bis duo lustra jacent.

ALITER.

Sunt quia capta meo quàm plurima mœnia ductu,
Expugnatorem me vocitare solent.
Claruit hac olim Macedo Demetrius arte,
Participem laudis nunc habet ille suæ.

MARTINUS ROSHEMIUS GELDRENSIS, primò Galliarum regis, deinde Caroli V. dux. H.R.

Quis fuerim, longo non est opus edere versu,
Quod subit, hoc uno carmine scire potes.

Fulmen eram belli, ferro grassabar & igni,
Oppida militibus diripienda dabam.
Id satis est, testes Belga, Moriniq; remoti,
In mare quà Scalde, Dilia, Mosa fluunt.
Illa viris opibusq; potens Antverpia testis,
Quæ mihi victrici penè subacta manu est.
At sibi me sicut tunc Gallia sensit amicum;
Sic eadem clades me tulit hoste graves.

ALITER.

Cæsareïs inhians opibus spe divite Gallus,
Me duce penè suis excidit ipse bonis.
Argentoratum petit hic, Campania per me
Vulcano passim Marteq; damna facit.

ANTONIUS LEVA, DUX CAROLI V. H. R.

Non leve momentum est magno didicisse magistro
Militiæ leges & grave Martis opus.
At mihi cùm nemo belli præceperit artes,
Plurima naturæ dona fuêre meæ.
Nec me ulla indecorem ventura redarguet ætas,
Maxima sunt ductu bella peracta meo,
Meq; ideo Insubrum præfecit Carolus ora,
Propugnata manu fortiter illa mihi est.
Quòd nisi fregisset vires dolor artubus hærens,
Essem magnorum gloria magna ducum.

ALITER. H.R.

Astutus, sapiens, felix, belliq; peritus,
Impiger, intrepido pectore Leva fui.
Et licet æger eram articulos vastante podagra;
Nullam aciem fugi, munia nulla ducis.

ANDREAS AURIAS, CÆSAREÆ classis Præfectus. H. R.

En ego, quem spectas, Latiæ fama inclyta terræ,
Et Ligurum quondam lausq; decusq; fui.

Quis pelago gessit me bella peritior alto?
Quis patriæ adduxit commoda plura suæ?
Ut mare purgavi prædonibus, & mihi classem
Ducenti semper terga dedêre Scythæ:
Sic patriam asserui, pulsis sine cæde tyrannis,
Et stabilem jussi legibus esse suis.
Hinc statuam patriæ mihi patria grata locavit,
Hæc mihi virtutis posthuma testis erit.

ALITER. H. R.

Qui mihi marmoreum Ligures posuêre colossum,
Me patriæ patrem voce manuq; colunt.
Et terris, & nota mari spectataq; virtus,
Cùm Mahometigenas classe fatigo Scythas.

SEBASTIANUS SCHERTELINUS URBIS Augustæ Vindelicorum belli dux. H. R.

Vindelicis insignis agris belloq; togaq;,
At melior valido dux ego Marte fui.
Cùm celebres junctis sociarent urbibus arma
Pro defendenda relligione duces:
Agmina præfectus duxi, vicinaq; celso
Alpibus arx clivo, me duce, capta fuit.
Victor ob id mutare solum me Cæsar adegit,
Præmia decernens in caput ampla meum.
Obtinuit generosa locum clementia tandem,
Et pius ignovit, restituitq; meis.

ALITER.

Cæsari ubi jussus feci socio agmine bellum,
Quod tum Augustanæ relligionis erat,
Capta Fiessa mihi est Alpini ad flumina Lachi,
Aërioq; jacens arx Ereberga loco.

SEVERINUS A NORBU, CHRISTIERNI II. Danorum regis in Scandia præfectus. H. R.

Rex licet effugit meus, & turbante tumultu
In loca quæsitum tuta recessit opem;

Non ego projeci tamen arma, sed impiger hosti
Conserui, eventum Marte negante, manus.
Indulsit veniam virtutis in hoste probator,
Inque fidem accepit victor, amore fovens.
O mihi si tantum libuisset fallere nunquam,
Nec tua trans Alpes, Carole, castra sequi;
Liber ab hac essem macula, nec morte luissem
Perfidiæ pœnas, dum tua signa sequor.

ALITER.

Ut tuear valido fugientem milite Regem,
Vendo domos, vendo quicquid ubique meum est.
At Deus exosus saturatum cæde tyrannum
Non sivit nostram pondus habere fidem.

GULIELMUS THUMSERNUS, PROTEstantium bello Dux.

Quid terrore carens, docui, constantia possit,
Invictoque malum pectore posse pati.
Ut stetit infenso victoria tristis ab hoste,
Maxima pars victos deseruere metu.
At mihi fœda fuit res visa relinquere fœdus,
Et victas unâ tendere clade manus.
Arma recollegi subitò discrimine belli,
Mœnia quà Bremæ læta Visurgis adit.
Nec pius eventum causæ Deus abnuit illi,
Fortunæque meæ victor in hoste fui.

ALITER.

Cùm quateres validæ tormentis mœnia Bremæ,
Ut coleret Latii dogmata spreta Papæ,
Piscosum tranas desertus Erice Visurgim,
Victori palmam porrigis atque mihi.

JOHAN-

JOHANNES RANZOVIUS, TRIUM DANIÆ Regum, Friderici I. Christiani III. & Friderici II. summus Consiliarius, & bellorum dux, hujusq; arcis fundator.

Non sine re magnis heroibus inseror illis,
Quos volui tantos hoc ego stare loco.
Nam nec eram virtute minor, nec fortibus ausis,
Sive toga spectes edita, sive sago.
Regibus assedi tribus, imposuiq; coronam,
Exuvias victo bis quater hosti tuli.
Effera submisit, Duce me, Dithmarsia collum;
Libera bis ductu Dania facta meo est.
Sic fatur invictæ fama virtutis, & armis,
Succubui fatis, nunc habet aula poli.

ALITER.

Quis fuerim bello, quis pace, referre recuso,
Invidiam conflent ne mea gesta mihi.
Dicet id invicto Dithmarsus Marte subactus,
Bisq; asserta mea Dania clara manu.

DANIEL RANZOVIUS, DUX EXERCITUS Regis Danorum Friderici II, in Suecos. H.R.

Me quoq; viventem complexus amore propinquus
Illustres inter jussit habere locum.
Nec res quas recitem desunt mihi fortiter acta,
Sed prohibet victus cuncta referre pudor.
Hoc dicam saltem, ter aperto Marte Süecum
Expertum nostras non sine clade manus.
Tres belli amisisse duces, quos cepimus armis,
Quid moror? ipse opera fert quoq; vincla mea.
Sex licet inconstans Mavors nutaverit annos,
Utrinq; insignes perdideritq; viros.

ALITER.

Quòd me inter tantos Heinrice propinque reponis.
Si non judicio, certè id amore facis.

Dent vitam mihi fata & nulla redarguet ætas,
Ille ero judicio, quem cupis esse, tuo.

FRANCISCUS A BROKENHUSEN, REGNI Daniæ Mareschalcus, ac universi peditatus Dux.

Pro patria tecum qui belli munere junctus,
Sæpius hostiles est populatus agros;
Pro patria tecum qui justis inclytus armis
Oppida contrivit Suecica, castra, duces;
Pro patria tecum qui læsus vulnere sphæræ
Occubuit, fato vix remorante diem:
Hic tibi nunc meritò, ut magno Patroclus Achilli,
Ranzovi junctus proximiore loco est.

GUNTHERUS COMES SCHVVARTZburgensis.

Egregia natum generis descendere stirpe,
Ingenio visum est non satis esse meo:
Sed claris etiam factis extendere nomen,
Et studiis belli cura vigere tenet.
Sic contra Gallos multa cum laude feroces,
Et Mahometigenas fortiter arma tuli.
Sic tibi suscepi bellum Friderice gerendum,
Cùm peteres armis Suecica sceptra tuis.
Unde mihi posthac surgit nova laudis origo?
Penè subit votis fata favere meis.

ALITER.

Quòd Friderice olim tibi opima stipendia feci,
Sueco cum Danis Teutonibusq; liquet.
Quid ventura dies trahat, id scit, qui omnia novit,
Quæ veniunt, quæ sunt, quæq; fuêre, Deus.

HEINRICUS RANZOVIUS AD HERLUFFUM Trollium, Præfectum classis Danicæ.

Et mihi tu proceres inter spectabere Trolli,
Hic quibus ex merito justus habetur honor.

Est tibi cum multis decus hoc commune, quòd arma
Chara pro patria Rege jubente capis.
Est tibi cum multis decus hoc commune, quòd inter
Tela, mari victor, saucius inde cadis:
Hic tibi sed propria consurgit laudis origo,
Ullo quæ non est interitura die,
Divite quòd censu longos possessa per annos
Prædia vis Musis esse sacrata piis.

OTHO RUTE, POST TROLLIUM
Præfectus classis Danicæ.

O miranda Dei, nostræq; incognita menti
Judicia, & nullo dissoluenda modo!
Quis tempestatum meliùs, pelagiq; furores
Solerti ex astris noverat arte vagis?
Quis mihi, sive tenere altum, seu stringere littus
Velles, par marium cognitione fuit?
Navali explicuit quis fortiùs ordine classem,
Danica cùm peterent Sueonos arma vafri?
Fata obstant, mihi fata negant inimica triumphum.
Consilia absq; Dei nulla favore juvant.

GEORGIUS AB HOLLE EQUES
Brunsvicensis.

Stemmate quæ tantùm celebri se jactat avorum,
Nobilitas dici non mihi vera potest.
Sed quæ virtutem superátve æquátve parentum,
Et meritis ortum comprobat ipsa suis.
Hic labor, hic animus teneris mihi sedit ab annis,
Inde mihi adverso vulnus in ore tuli.
Hoc mihi sternenti Gallos infertur honestum,
Dum tua præfectus castra, Philippe, sequor.
Et me cognovit Suecus, nec proximus illi,
Quisquis eris, tardas experiêre manus.

ALITER.

Martis opus primis toleravi semper ab annis,
Militiæ & statui multa trophæa mea.

Grandia diffindit, nec dedecet, ora cicatrix,
Me docet intrepidi pectoris illa ducem.

Nemo ante finem beatus.

Dum versat dubio vitam fortuna tenore,
Felicem sese dicere nemo potest.

JOHANNES COMES ARNSBURGENSIS, in Frisia cæsus.

Si quibus inconstans peperit fortuna dolorem,
His ego me socium dicere jure queo.
Et mihi natales, genus, & connubia magnum
Nobilitas factis quæ fuit aucta, dabant.
Cùm gereret bellum Germanide Carolus ora.
Bureni consors strenuus arma tuli.
Ut nova turbavit fortes discordia Belgas,
Regis ab Hispani partibus ipse steti.
In Phrisia vitam mihi mors ita flebilis aufert.
Sic rapiunt claros tristia fata viros.

ALITER.

Non moror, in bello cecidi quòd victus ab hoste.
Pugnando fortes claudere fata decet.
Hoc queror, obscuro perii quòd milite cæsus,
Nec laudem de me strenuus hostis habet.

ANTONIUS PERENOTUS ATREBATENSIS & Lotharingicus, Cardinales.

Desine mirari hîc armatis esse togatos
Immixtos, ducibus cardineosq; patres.
Bella manu haud gerimus, mens est armata sub omnẽ
Fortunæ casum consiliis validis.
Consiliis nostris motus componimus orbis,
Impia cùm reges bella movere student.
Non decet, ut patriæ patres certamina nectant,
Magnosq; irritent ad fera bella viros.

APOSTROPHE H. R. AD JOHANNEM Fresium, Cancellarium regis Danorum, Friderici II.

Nec tu carminibus nostris indictus abibis
Fresi, canicie sparse decente caput.
Nam tua Ranzovio certè de sanguine creta
Est avia, ut versu te quoq; jure canam.
Addo tamen majus, duplici ut te jure nepotes
Ranzovidum hos inter me posuisse legant.
Nam tua te virtus ad summos vexit honores,
Insuper & studii pręmia larga dedit.
Id quod erat geminis facundus Nestor Atridis,
Dania te sensit Regibus esse suis.
Externum bellum bellè non cesserit ulli,
Si non sit Nestor, consiliumq; domi.
Longa igitur tibi nent fatales stamina Parcę,
Implentes vitę lustra bis octo tuę.

MAURITIUS SEPTEMVIR SAXONIÆ.

Arma, animus, virtusq; meis maturior annis,
Carole nota tibi, Turca fuêre tibi.
Namq; in Pannonicis quod gestum est fortiter agris,
Omne manu nostra consilioq; stetit.
Tu quoq; Landrisii ad muros es Galle repressus,
Exutusq; armis, non sine clade, tuis.
Ergo mihi in septem proceres Germanidos orę
Ascito Cęsar bella gerenda dedit.
Huic etiam clausis bellum feci Alpibus, arte
Hessus ab Albano cùm duce captus erat.

ALITER.

Plurima nunc pacata forent, nisi stamina vitę
Rupisset medio tempore Parca mihi.
Namq; meo decreto animo sententia stabat,
Marte mori, aut pacem Marte parare meis.

ADOLPHUS DUX HOLSATIÆ & Slesvici.

Vix mihi prima genas vestibat flore juventa,
Te procul ut patria, Carole Quinte, sequor.
Usq; adeò mea mens juvenili ardebat amore,
Nosse urbes, claros militiaq; viros.
Nec votis fortuna meis bona defuit unquam,
Signa tyrocinii plurima Metis habet.
Inde domum rediens Dithmarsorum agmina fudi,
Ultus avos, animum dedocuiq; trucem.
Nec nostras Gotha, nec Grimsthenia saxea vires,
Imperii socio milite cincta, tulit.

ALITER.

Qui toties lecto, Reges, cum flore juventa,
Holsaticos quoties qui repulere duces:
Servati nostra gens imperterrita palma,
Dithmarsi, victas Marte dedere manus.

HEINRICUS JUNIOR DUX BRUNSVVICENSIS.

Nulla humanarum quàm sit constantia rerum,
Collige ab exemplo, qui legis ista, meo.
Hilsheimense solum, primo sub flore juventa,
Per valida adjeci finibus arma meis,
Gaudentem spoliis Hessum cum Saxone partis,
Armata patrio vi pepulêre solo.
Ut niger hos vicit Jovis ales ad Albidos undam,
Felix amissos occupo rursus agros.
Perpetuum at nihil est, & ab omni parte beatum,
Fortuna alternans datq; adimitq; datum.
Nam geminos natos una Mars impius hora
Abstulit, hos letho machina dira dedit.
Haud quenquam dubiæ fas est confidere sorti.
Vita aloës multum, mellis habet minimum.

PHILIPPUS LANDGRAVIUS HESSIÆ.

Me belli varia afflixit fortuna procella,
Optatos portus inveniente Deo.
Exul in undecimum Ulricus Wirtbergicus annum,
Invito nostram Cæsare sensit opem.
Et mihi pulsus agris Leo Brunsuiganus avitis,
Captus cum nato post sine cæde suo.
Nec Carolum fuerit mihi turpe lacessere bello,
Sed nocuit temere nos habuisse fidem.
Vincula simplicitas parit: en custodia servat,
Dum quinq; autumnos Pleias orta facit.
Quòd nisi Mauricium dolor armavisset acerbus,
Tam mea non fuerat pœna futura brevis.

CHRISTIERNUS II. REX DANOrum quondam.

Non mihi si centum linguæ sint oraq; centum,
Dicere facta satis pro ratione queam.
Innocuos mactare viros, & humata sepulchris
Eruere, & flammis ossa verenda dare.
Non tondere pecus, totam at deglubere plebem,
Uxore exclusa, te, Siebrechta, frui.
Deliciæ illa fuère meæ, stabilesq; fuissent;
Ni privavisset me Deus ipse throno.

ALITER.

Discite justitiam moniti & non temnere Christum,
Quicunq; in vultus figitis ora meos.
Carcere in undecimam fermè trieterida captus,
Sævitiæ magnus Rex luo supplicium.

ERICUS XIIII. EJUS NOMINIS SUEcorum Rex, in vincula conjectus.

Quid memorem mea facta miser? reticere luberet,
Cæde & conjugio notus ubiq; meo.
Sexagiata meis manibus sine jure peremi,
Pars mihi magna horum sanguine juncta fuit.

Quoquo ergo aspicio, diri mens conscia facti
Occurrit, miseris excruciatq; modis.
Nunc mihi praeceptor Dionysius ilia crudo
Trajectus ferro, tristis Erynnis adest.
Nunc proceres Orco missi, atq; innoxia bello,
Ante meos oculos perdita turba volat.

ALITER.

Me quis Alexandro similem inficiabitur unquam?
Obtruncat proceres ebrius ille suos.
Sobrius ipse etiam satior vel cade meorum,
Perfossi manibus qui cecidêre meis.

SUB D. HEINRICI RANZOVII IMAGINE, ad Lectorem.

Si quis erit, quem forte juvat sic quaerere, quare
Hi tabulis prabent ora videnda viri?
Is sibi virtutis proponi exempla probata,
Quam vitiis spretis discat amare, sciat.
Quamq; sit instabilis vita fortuna caduca,
Quàm varios servent lubrica fata modos.
Quàm subito magna spes evanescere casu,
Et soleant labi grandia cœpta virûm.
Quisquis es incerta diversa pericula vita,
Et dubia sortis spernère fata, cave.
Nam caro ceu fœnum est, & gloria nostra velut flos;
Manè viget primo, vespere lapsa jacet.

JOANNISCUS MORIO H. RANZOVII de seipso.

Quis prohibet, si me viventem semper amavit,
Hunc domino hoc junctum me quoq; stare loco?
Stat quoq; Piscator. stomachum si piscibus ille;
Jucundus animum pavi ego sape jocis.
Morio non vulgaris eram, juvenesq;, senesq;
Luxerunt raptum funere, luxit herus.
Illi mordaces poteram depellere curas,
Ridentemq; jocis exhilarare meis.

Aut illos imitare, juvat si perdere vitam;
Aut me, si cordi est vivere dulce tibi.

ALIUD.

Quid mirare duces miser, ardescisq; tuendo?
Nescis quale tegat splendida vita malum.
Lerna periclorum, & certi sentina laboris,
Prudentum vita est: stultus at hisce caret.
Ergo agè stultitiam simula, sic nulla subibis
Munia, donantur pectora stulta rude.
Ut fugeret longi malesana negotia belli
Sisyphides, littus fertur arasse maris.
Aut flue deliciis, & duc inglorius ævum,
Aut mercare gravi grande labore decus.
Ingreditor quodcunq; velis iter, unus utriq;
Finis, mors fatuum cum sapiente rapit.
Vivere non tibi vis, alieno ut tempore vivas,
Quid, num pòst ut edas, ante famem moreris?
,, *Ah nimio fallax emitur me judice nomen.*
,, *Vive tibi, nimiùm nec sape, tutus eris.*
,, *Vive tibi, nec te crucia, neq; crastina cura.*
Hoc ego prudentes admoneo fatuus.

IN PRIOREM IMAGINEM JOANNIS Ranzovii equitis aurati.

Hac est Ranzovii depictus imagine vultus,
Qui decus Holsaticæ nobilitatis erat.
Consilio bonus, & præstans illustribus ausis,
Pro patria gessit maxima bella sua.
Omnia non dicam, sed & hoc te scire volebam,
In magno virtus corpore magna fuit.

IN ALTERAM.

Felix quem virtus generosa exornat avorum, &
Qui virtute suis adjicit ipse decus.

SUB EFFIGIE CAROLI V. IMPONENTIS fratri Ferdinando coronam circumstantibus Germaniæ Septemviris.

Si tibi plus ultra placuit contendere Cæsar,
Ad fossas Metis non bene castra locas.
Hic positus limes fatalis Carole fortis,
Quæ tibi tot bellis obsequiosa fuit,
Admonet, ad metam te pervenisse, nec ultra
Victrici cursum posse tenere manu.
Ergo siste gradum, capiat Ferdnandus habenas
Imperii. reliquum jure Philippus habet.

GRAMMATICA.

Grammatica os tenerum pueri, balbumq; figurat,
Scientiarum cæterarum janitrix.

DIALECTICA.

Ut hominem ratione docet Dialectica, quare
Meritò artium apicem magnus hanc Plato vocat.

RHETORICE.

Rhetorice gratos sermoni astuta colores,
Quo dulcius fluat is ad aures, adjicit.

MUSICA.

Concentum inter se discrimina grata canorum
Aure erudita deprehendit Musica.

ARITHMETICA.

Hac contemplandis numeris ars gaudet, eorum
Occulta solers eruens mysteria.

ASTRONOMIA.

Astrorum Urania cursus, variosq; recursus
Oculis notans, futura mente prævidet.

GEOMETRIA.

Vestigare Geometria intervalla locorum est,
Quamq; alta, longa, lata, rerum corpora.

HEINRICUS RANZOVIUS.

Hic pater exhalans animam, concessit ad umbras,
Hinc mihi semper erit lugubris ille locus.
Ingrediens cari mortem lugebo parentis,
Dum reliquus nostro corpore sanguis erit.
Cumq; quid humanum eveniet, si fata probabunt,
Tu locus ægroti, tu morientis eris.
In te confugient (quoniam secretus es) omnes,
Accipiet morbus quotquot in arce meos.

VELLULA.

Ranzovius postquam crudeli funere raptus
Cessit ad Elysii regna beata soli:
Fleverunt montes, fleverunt pascua, & amnes,
Atq; pharetrata candida turba Deæ.
Aruit immenso viridissima sylva dolore
Vellula, glandiferis culta cacuminibus.
Squalet ager, latusq; carent nunc frugibus arva,
Cuncta dolent tanto depereunte viro.

STORA.

Rivule, cur præter solitum tuus humor abundat,
Dic Stora, lucidulam quis tibi turbat aquam?
Ranzovii miserum me tristia funera turbant,
Cresco ego de lacrymis perditus ipse meis.
Ille erat heu summi vivens mihi causa decoris,
Ille mihi moriens abstulit omne decus.
Ne mihi quis lympham violaret, condidit arcem
Me prope, depresso, Palladis arte, solo.
Extinctum plangant Pax, & cum Marte Minerva,
Relligio, Charites, Cimbrica terra patrem.

SUB PYRA DIDONIS, SE FERRO, SUB ÆNEÆ navigationem, trajicientis, & morientium affectu planè servato, expirantis. H.R.

Amor venenum dulce, quem non illicis?
Primò suavior quidem melle Attico,
Sub fine vincis fellis amaritudinem.
Quam non voluptatem videbat Elissa, cùm
Maneret Æneas? ubi is littore ratem
Solvit; quid illa miserius? quin pectoris
Crates sui disrumpit ense Troico.
En musta qui bibit, ebibat facem quoque.

SUB LUCRETIÆ STUPRO: S. TARquinius Lucretiæ. H.R.

Si clamas; ferro moriêre Lucretia: vincam
Sic pugnans. sin das quæ volo, dona feres.
Abnuis? interimam, cum quo dormisse feraris,
Servum, & adulterii testis adulter ero.

LUCRETIA TARQUINIO.

Sexte, quid ô facis? ô frenis inhibeto furorem.
Ante fores Nemesis sanguinolenta cubat.
Vivit adhuc idem, qui puniit Ilion ingens,
Ad tua connivet nec malefacta Deus.
Scilicet unius noctis peritura voluptas
Expellet regnis teque, genusque tuis.

REX A SUBDITIS SUIS CIRcumdatus.

Stat REX *in medio nudus, quem cingit utrinque*
Civis, sacrificus, nobilis, agricola.
Hoc monet ut regi sint publica commoda curæ,
Et colat inprimis numina sancta Dei.
Namque ubi rex nimiùm luxuque addictus & armis,
Nec populi memor est, nec pietatis amans:
Evertit miseros talis petulantia cives;
Eversis princeps civibus ipse perit.

HERCULIS ACTA PRÆCIPUA cum Mythologiis.

I. Herculis factum.

Infans, in cunis, geminos à Junone immissos serpentes, manib. prehensos, extinxit: cùm unà cubans Iphiclus frater tertius, parentes fletu excitasset.

Mythologia.

Serpens antiquus iis maximè, de quibus ex benigna propaginis, aut siderum inclinatione, virtutis opinionem concipit, ab ipso ortu tendit insidias. Hos contra tum sancti angeli suscipiunt tutelari præsidio defendendos, tum ipsa virtutum semina, & igniculi naturâ insiti, sese nec volunt nec possunt deserere.

Secundum.

Adolescẽs hydram colubris & capitibus pullulantem, in Lerna palude telis & clava oppugnavit, tandemque facibus & igne consumsit, cùm cancrum hydræ suppetias ferentem, pressu pedum interemisset.

Mythologia.

Adolescentia violenter à pravorum subinde renascentium appetituum impetu infestatur, quibus mundi deliciæ causam & materiam subministrant. Contra hæc in tali ætate lubricis initio vestigiis, tanquam in paludoso solo, consistit ratio, donec virtutis & pietatis studio exercitioq; confirmata, hydram appetituum cum mundi cancro pessundet & consumat.

Tertium.

Leonem inusitatæ magnitudinis, in Nemeæa sylva inter Cleonas & Phliuntem, cùm omnem eam regionem infestaret, jugulavit. Cujus ipsi pellis postea fuit pro indumento.

Mythologia.

Leonem jugulavit fortissimum, quisquis repugnantes rectæ rationi appetitus, non modò sanis deliberationibus & con-

& consiliis refrænavit; sed iis omnem omnino ferociendi detraxit facultatem: atque mentis & rationis judicio effecit obedientes. Quodnam hoc indumento pectori generoso pulchrius esse potest?

QUARTUM.

Diomedem Thraciæ regem, hominem dirum & sanguinariũ, qui inhumanissima crudelitate equos suos advenarum pascebat carnibus, occîdit: eumque vicissim jumentis suis objecit devorandum.

MYTHOLOGIA.

Generosus animus non potest nõ odisse & exectari tyrannos, ut infestissimos libertatis & societatis humanæ hostes: qui tamen, vindicante in eos justo æterni Dei judicio, ea plerunque incurrunt mala, quibus alios ipsi afflixerunt.

QUINTUM.

In hispidis Erimanthi montis jugis, aprum terribilem & Arcadiam vastantem cepit, & vivum humeris impositum detulit ad Eurystheum.

MYTHOLOGIA.

Magistratus in monte positus est, edito videlicet & illustri loco; at immanis tyrannus atq; improbus rempub. apri instar vastat & convellit. Sed quisquis eum legitimè adeptus est, & rectè gerere vult, vivum conservare debet, neque committere, ut ipsius culpâ & ignaviâ salutare ejus in repub. exercitium intermoriatur.

SEXTUM.

Acheloo pro Dejanira OEnei Calydonum regis filia, cum ipso certanti, alterum avulsit cornu: sicq; ille victus, in sui nominis fluvio se occultavit.

MYTHOLOGIA.

Qui mente prava, & malis artibus ad Reip. gubernacula aspirant, in omnes se formas callidè vertunt, quo magis voti fiant compotes. Tales consilio monendi, aut ad

thoritate coërcendi sunt, ut sua sorte contenti, in sui nominis fluviis occultentur, & in ea, quam nacti sunt, privatæ vitæ statione conquiescant.

SEPTIMUM.

In Lybia apud Lixum oppidum, Antæum gigantem, Terræ filium, à matre duplicatum robur, quoties terræ projectus esset, assumentem, tandem lucta pectori astrictum suffocavit.

MYTHOLOGIA.

Qui vulgi favore evecti, legum septa perrumpere, & rempub. turbare nituntur, contra hos non solùm legitimo magistratus jure, sed arte quoq; agendum est, ut subtractis, quibus contra patriam abutuntur, præsidiis, improbi eorum conatus, absque tumultu & seditione extinguantur.

OCTAVUM.

Interemto Dracone pervigili, aurea mala Hesperidum, quæ Atlantis filiæ fuerunt, ramis decerpsit, & ad Eurystheum detulit, ut his frueretur.

MYTHOLOGIA.

An non Draconis instar auri pervigil est animus, qui dies atq; noctes sola opum cupiditate inflammatus, angitur & æstuat? An non hoc extincto animi morbo, Hesperidum aureis malis fruitur, quisquis indulgentis fortunæ beneficiis, consistente intra suos fines, utitur moderatione & liberalitate? An verò Dracones hi sunt, qui tum ad Reipublicæ labem, tum ad privatorum detrimentum, monopolia instituunt? quibus utinam Herculea clava reges & principes aurea monopoliorum mala, cum tanta publica privataq; calamitate plerumque ematurescentia, è faucibus eriperent.

NONUM.

Atlantem fessum sideribus ferendis, laborum parte levavit, cùm humeros astrorum ponderi submisisset.

MYTHO-

MYTHOLOGIA.

Cum Atlante verò an ſiderum pondus ſuſtinent ii, qui omni cogitationum actionumq́ue ſuarum vi, ad cæleſtia tantùm contendunt? An potiùs ii, qui regibus aliisq; magiſtratibus cõſilia recta, & ferendis imperii oneribus idonea ſubminiſtrant.

DECIMUM.

Geryonem tricipitem, ſive triformem, Fulguris filium, in Gadibus ſuperavit, ejusq; armenta in Latiũ transtulit.

MYTHOLOGIA.

Qui paraſiticis artib⁹ ſe dedunt, triformes efficiuntur. Nam ſimul adulatoris, falſi amici, & decoctoris perſonam induunt. Hos devincit & armentis ſpoliat, quisquis eos à menſa & convictu ſuo, atq; ab omni adeò conſuetudine & familiaritate penitus facit alienos.

UNDECIMUM.

Cacum Vulcani filium in vaſta ſpelunca degentem, & Latium infeſtantem latrociniis & incendiis, cùm mugitu boum interverſi pecoris receptaculum deprehendiſſet; in ſpeluncæ veſtibulo clava interemit.

MYTHOLOGIA.

Fures, ſicarii, latrones, incendiarii, & ſimilia humani generis ſtercora, in cavernis degunt, bonorum fugientes conſpectum & ſocietatem. In horum ſpeluncas atque latibula quocunq; modo inquirere magiſtratus debent, ut infamibus ſuppliciis plectant comprehenſos.

DUODECIMUM.

Centaurus Ixionis & Nubis filios ſemihomines & ſemiequos, Hippodamen Pirithoo nuptiarum die eripere volentes, bello ſuperavit.

MYTHOLOGIA.

Fit non raro, ut qui inter equeſtres homines indulgentiùs aut negligentiùs educati ſunt, Centaurorum animos

induant, minusq; cæteris hominibus se delinquere existiment, si rapinis rem augeant familiarem, aut alienas temerent nuptias. Hi continendi sunt, ut ab illicita animum revocent cupiditate.

DECIMUMTERTIUM.

Alcesten Admeti Thessaliæ regis uxorem, quę pro mariti salute vitam sponte deposuerat, ab inferis ad preces Admeti reduxit, cùm Cerberum clava sustulisset.

MYTHOLOGIA.

Nihil in conjugio dulcius perpetua amicitia, & ad omnia honesta consentiente voluntate, ubi, quod alteri grave est, alter in se præoptat derivari. Proinde tales procliviùs ex adversis eripit ille, à cujus omnia dependent voluntate.

DECIMUMQUARTUM.

Hesionem Laomedontis Trojanorum regis filiam belluæ marinæ expositam, & ad scopulos religatam, occiso ceto liberavit.

MYTHOLOGIA.

Hesionem spectas? virgo est, nuda est, ligata est, belluæ objecta & crudelissimæ morti propinqua est: Ecquid illa calamitosius? in ejus persona pupillos, viduas, orphanos, omnesq; adeò oppressos, & tuæ opis egentes, mente considera. Hos ut tuearis atque subleves, ideò magis tibi incumbit, quo plus & tu potentia, opibus, authoritate, gratia, consilioq; vales, & illi periculo atq; ærumnis sunt viciniores.

DECIMUMQUINTUM.

Veste indutus, quam ipsi Dejanira, conciliandi amoris ergò, accepta de Jole fama, per errorem miserat, quum pestifero Nessi Centauri sanguine imbuta esset, veneno totum corpus invadente, gravissimorum cruciatuũ dolore atq; impatientia, pænè in rabiem actus, semet in structam pyram in OEta monte conjecit, sicq; expiravit, ætatis suæ anno 52.

MYTHOLOGIA.

Quàm luctuosus exitus viri fortissimi? Sic fit, ut qui vagis fœminarum congressibus per omnem vitam ludunt, ut ab iis, quibus excellunt artibus, deserantur: aut eorum fructu nec diu nec verè gaudeant, quæ fortiter & præclarè agendo optimè administraverunt.

SYMBOLON ERICI U-OLCKMARI DE BERleps, *Consiliarii Electoris Saxoniæ, quod herus etiam hoc loco, propter ejus venustatem, & mutuam illorum amicitiam extare voluit.*

Vincenda Virtutis Voluptas Viribus.
Non aliis, sed virtutum vincenda voluptas
Viribus, eximiæ si tibi laudis honos.

In effigiem apis pungentis Cupidinem.

Pungit apis puerum Veneris, dum roscida mella
Furatur. sic sunt dulcia mixta malis.

In casum Phaëthontis ibidem depictum.

Aspicis ut Phaëthon rapido Jovis occidat igne,
Ne ride, punit corda superba Deus.
Hic Clymenen habuit matrem, Meropemq; parentem,
Jactavit Phœbo se tamen esse satum:
Quin etiam conscendit equos, solisq; quadrigas,
Atq; suis impar viribus ursit opus.
Sed mortalis ubi temerè cælestia tentat,
Neutrum habet: at fastus præmia fulmen habet.
Te modulo metire tuo, qui talia spectas,
Ne gravet infirmum sarcina magna caput.
Qui fueris, hic esse velis, sublimia vita.
Ultra qui peram non sapit, ille sapit.

IN HORTIS VERTUMNUS.

Pomiferum quicunq; venis novus hospes in hortum,
Nec mea miratus quæ sit imago, roga.
Est mihi Vertumno nomen, quia vertor in omnes
Quas animus formas gestit habere meus.

Nunc habitu messor, nunc sum robustus arator,
Nunc manibus jures gràmina secta meis.
Nunc frondes poterunt credi, vitisve putata,
Mollia nunc ramis poma revulsa suis.
Qua lubet, hanc sumo faciem, res nulla repugnat,
Qualibet in vultus apta figura meos.
Hinc est. primitias anni quòd grata vetustas
Inq; meas aras lactea dona dabat.
Seu patulis surgens ramis produceret arbor,
Seu variis cingens floribus herba caput.
Nunc adeò, toto quæcunq; leguntur in horto,
In manibus spectas munera prima meis:
Poma, nuces, uvas, pyra, pruna, cydonia, mora,
Quæq; nimis longum cuncta referre foret.
Si lubet è multis aliquid, quodcunq; lubebit,
Accipe, larga manus nil tibi nostra negat.
Hoc saltem oro unum, pleno si ventre recedes,
Dicas, Vertumni munere vado satur.

NYMPHA VENATRIX HORTI & piscinæ custos.

Hujus Nympha loci, parvi custodia stagni,
Dormio, dum stando fessa reclino caput.
Parce meum, quisquis venis huc, abrumpere somnum,
Seu tibi stare lubet, sive sedere, tace.
Mè meus Henricus dominus cognomine Ranzo,
Excubias horto jussit habere suo.
Si strepitum facis, & somnum mihi rumpis, in horto
Furem clamabo protinus esse meo.
Ut reor, indignum nemo scelus esse putabit,
Quòd volui pulcræ virginis esse comes.
At mihi ne junctam thalamo quis credito: non est.
Non adeò sordet libera vita mihi.
Stulta meum rapit officium, seq; ingerit ultrò,
Atq; meo custos vult vigil esse loco.
Stultus ego contrà servo vigilantior illam,
Et pariter mentem pasco oculosq; meos.
Victa jacet somno, tu sis quicunq;, caveto
Rumpere, soli hoc est fas licitumq; mihi.

Si non

Si non obsequeris, fustem falcemq; recurvam
Non frustra sumtos experiêre mihi.

APIARII.

Quam spectas apibus domus dicata est,
Ex magna ratione: nam propinqua
Quondam examen apum resedit arce,
Huc latos procul advolans per agros,
Cùm vix undiq; jam parata staret:
Quod faustum ratus omen esse, parvam
Hanc illis dominus domum locavit,
Et ne dejiciant jubet nepotes,
Neu quisquam moveat loco, precatur.

Seminarium arborum hâc inscriptione cippo incisa constat.

Anno Domini 1580. H.R. has, quas vides, quercus ordine plantavit, abietes cōsevit, betulas in vallo distribuit, cæterasq; arbores in hoc seminarium aliunde translatas, & satas coluit, fossaq; munivit, ac initium sationis asscribi jussit, eam ob causam, ut harum arborum ætatem explorare possit posteritas, quam in omnia orbis secula ęternæ divinitati commendat.

ALIUD.

Has ego consevi quercus, betulasq; patenti
In campo, propria dispo suiq; manu.
Et rogo ne temere violet lædátve securi,
Post mea qui tandem fata superstes erit.
Scilicet ex illis, quot quercus duret in annos,
Posteritas facilè discere sera potest.

Ad horologium automaton.

Hoc opus æquales spaciis distantibus horas,
Lapsaq; sub terras, ortaq; signa docet.
Quæ mediam cæli labentia sidera & imam
Obtineant verso cardine signa domum.

Lunaq́, quo Phœbo jungatur tempore monstrat,
Oppositum teneat Lunaq́, quando locum.
Felices animæ, quibus hæc sapientia curæ est,
Lucidaq́, immotis legibus astra colunt.
Illas posteritas meriti memor inferet astris,
Astrorum monstrat fabrica mira Deum.

In armamentario.

Dividere arma patris cùm vellent bellica nati,
Corpore quæ proprio gesserat ipse suo.
Mars clypeum abjecit, dixitq́, ô parcite nati,
Parcite, in his aliquid Mars quoq́, juris habet.
Quæ toties genitor defendit ab hostibus arma,
Turpe, ea si natis diripiantur, erit.
Integra, dante Deo, post tristia fata manebunt,
Ut sacra, dum vixit, tutaq́, semper erant.
Ergo dedit Paulo fraterni pignus amoris
Henricus partem, Marte monente, suam:
Exoptatq́, armis cum laude utatur iisdem,
His usus genitor qualiter antè fuit.

PONTIS.

HENRICUS RANZOVIUS, Joannis filius, Regis Daniæ in Ducatibus suis locum tenens, dominus in Bredenberg, Ranzovisholm, &c. Anno ætatis LX. & Christina ab Hallen, Francisci ab Hallen unica filia, ejus uxor, anno ætatis LI. Anno Domini M. D. LXXXV. hunc pontem construi curarunt.

Pons spectatori.

Henricus celebri Ranzoo sanguine [illegible]tus,
Me pontem curvo fornice struxit eques.
Possit ut hâc pedibus siccis transire viator,
Qualibet & currus res gravis axe vehi.
Ligneus antè fui, saxum jam versus in album,
Res hominum varias testor habere vices.
Trajectus fratrum, qui subterlabitur amnis,
Dicitur, hinc formæ pendet origo novæ.

Namq; meo domino natos, par nobile fratrum,
Cùm juvenes essent, abstulit atra dies.
Hic Theodorus erat vocitatus, at ille Joannes
Indolis eximiæ, charus uterq; patri.
Me dominus voluit niveam quoq; sumere formam,
Amnis fraterni qui tego ritè vadum.

ALIUD.

Stat sua cuiq; dies, natos ante ora parentum
Nunc cadere, & patres nunc tumulare vides.
Labitur omnis homo, labuntur flumina cursu
Diverso, & semper sunt mala mixta bonis.

INSCRIPTIO FONTIS
Bredenbergensis.

Fons ego communem scateo fœcundus in usum.
Tota domus de me commoda multa capit.
Nec pretium posco, nec egenti denego cuiquam;
Gratuitas ex me quilibet haurit aquas.
Utq; queam semper dare, nunquam copia dandi
Deficit, & damnis augeor ipse meis.
Cùm prior egeritur, semper nova prosilit unda,
Dum successura cedat & illa locum.
Si licitum est magnas parvis componere rebus,
Hi domini mores, qui meus autor erat.
Is patriæ talis (fas est laudare sepultum)
Exstitit. & multis munera larga dedit.
Ejus erat domus, ut portus communis, habebat
Hic sibi speratam, quisquis egebat, opem.
Ut faceret, vires & opes fortuna merenti
Contulit, & larga præbuit usa manu.
Sic patriæ, dum vita fuit, servivit amatæ,
Ereptam multis asseruitq; malis.
Nec mercede caret, nunquam licet ipse petivit,
Gloria defunctum sponte secuta manet.
Ad patris exemplum sese componere natus,
Hunc qui me cultum jussit habere, studet.
Sed mihi viventem pudor est extollere verbis:
Qui legis hæc, illi fausta precare, vale.

INSCRIPTIO MONUMENTI
CAJI RANZOVII.

SUBSISTE VIATOR,
ET
HENRICO RANZOVIO TRIUM
Daniæ Regum in Ducatibus Vicario, viro optimo,
patri mœſtiſſimo, pro pietate tua
condoleto.

Hîc conditur
CAJUS
Ex nobiliſſima & antiquiſſima Ranzoviorum gente
apud Cimbros oriundus:
Spes patris & patriæ, matris ſolamen, columen familiæ:
Qui reverendiſſ. Bremenſis Archiepiſcopi, Holſatiæ
Ducis Johannis-Adolphi Conſiliarius, &
arcis Gottorpiæ Præfectus,
in ipſo ætatis flore,
in medio vitæ curſu,
Cûm, hebdomatico quarto completo, vixiſſet annos octo & viginti, menſes octo,
dieſq; undecim,
Pro thalamo, quem cogitabat, tumulum adit.
A.C. cIↃ IↃ XCI. XX. Aprilis.

EPITAPHIUM
Eidem Cajo Ranzovio erectum.

Magnanimi herois, Ranzoo ſtemmate creti,
Præſens, quem calcas, continet oſſa locus.
Cui pater HENRICUS, *cui clari ſanguinis ortus,*
Cui nomen CAJO, *Cimbriaq́, eſt patria.*
Nomine qui regis Danaûm legatus abivit
Ad Parmæ illuſtrem, non ſine honore, Ducem.
Quem Princeps Cimber, nunc præſul Janus-Adolphus
Bremenſis, voluit conſilium eſſe ſuum.
Et fidei illius Gottorum tradidit arcem,
Quâ vix Holſatico pulcrior ulla ſolo.

Cui

Cui sponsata fuit Diderici filia Blomi,
Quæ nunc tristis habet pro thalamo tumulum.
Nondum complerat decimam trieterida vitæ,
Illum cùm rigidæ mors daret atra neci.
Cælica pars cælum subiit, pars terrea terram,
In quam post mortem summus & imus eunt.
Qui legis hoc nostrum carmen funebre, viator,
Ut moriare bene, in tempore disce mori.

HENRICI RANZOVII perpetuum de bibliotheca sua

DECRETUM.

Quæ infrà scripta sunt, hunc in modum sancita sunto, inviolateq; observantor.

Ranzovii, nec quisquam alius, hanc possidento,
Hæredes eam non dividunto,
Nemini libros, codices, volumina, picturas,
Ex ea auferendi, extrahendi,
Alióve asportandi,
Nisi licentiâ possessoris,
Facultas esto.
Si quis secus fecerit;
Libros, partémve aliquam abstulerit,
Extraxerit, clepserit, rapserit,
Concerpserit, corruperit,
Dolo malo:
Illico maledictus,
Perpetuò execrabilis,
Semper detestabilis
Esto, maneto.

OFFICINÆ FABRI FERRARII.

Non opus est, quis sit locus hic, exponere verbis,
Ipsa gravi produnt verbera clara sono;
Haud secus Æthneo quàm cum Cyclopes in antro
Informant manibus fulmina sæva Jovi.
Nec satis hoc, quos vis quòd præmollitur in usus,
Inq; omnes ferrum cogitur ire modos:

Et validi subiguntur equi, vinctiq; catenis
Sessori præbent crura tenenda suo.
Ut soleis ferro plantas armentur opertas,
Aspera per duros ne via lædat agros.
At nihil hoc mirum: quid nunc homo linquit inausum?
Illius ingenio, quicquid in orbe, subest.

IN PYRAMIDE ET SACELLO EX QUOVIS *latere formam arcus triumphalis referente, prope* SEGEBERGAM, *ab H. Ranzovio exstructo.*

IN OSTIO VERSUS ORIENTEM sub crucifixo.

Ipsum tu Christum, quem crux designat, adora,
Atq; tuam placidè ferre memento crucem.

AD VIATOREM.

Non hæc vel vivo, vel cocto fabrica constat
Saxo, nec ligno. facta sit unde, rogo?

Hoc monumentum constat pyramide & sacello, ita ut sub illa in forma arcus triumphalis sit situm sacellum in perpetuam memoriam honoris ac virtutis Dn. Friderici II. Danorum regis, &c. ab Henrico Ranzovio ejusdem vicario, Domino in Bredenberg, propriis impensis, in via regia prope Segebergam exstructum. Anno Domini 1588. annum agente LXIII.

IN PARTE ORIENTALI INTIMA, PROPO-*sitæ sunt sequentes leges ingredienti sacellum cognoscendæ & observandæ.*

HOC SACELLUM, NE EJUS VIOLETUR religio, ingrediens hasce observato

LEGES.

Deum Opt. Max. trinum & unum ante aram flexis genibus adorato. Manibus immundis nihil contrectato. Omnib⁹ lustratis, quę saxis incisa sunt perlegito. His peractis, Friderico II. Regi Daniæ de placido obitu & vitæ immortalitate gratulator. Et filio ejus Christiano IV. cæterisq;

terisq; Principibus Holsatiæ gubernationem piam pacatamq; exoptato. Secundùm illos, Senatoribus & proceribus regnorum Daniæ, & ducatuū Holsatiæ, &c. nec non Henrico Ranzovio, ejus liberis, posteris, familiæq; universæ successus salutares atq; prosperos precator. Hosq; omnes Deo Opt. Max. commendato. Mortalem deniq; te esse memento, & vitæ spacium, quod omnibus natura circumscripsit exiguum, sanctissimè honestissimeq; conficito, ut moriens vivas in omnem æternitatem.

Ab australi parte, intima Henrici Ranzovii querimonia se offert, & ejusdem consolatio.

Subsiste hæc intuens, & mihi Henrico Ranzovio Regum Daniæ, Christiani III. & Friderici II. quondam, & nunc Christiani IV. in Ducatib⁹ Holsatię Vicario, LXIII. annum ætatis agenti, pro pietate tua condoleto. Unius enim anni spatio orbatus sum Friderico Duce Holsatiæ, &c. Domino meo, filia Catharina in Dania, filio Friderico natu tertio in Gallia, nepte Catharina, ex Oligarda filia, in Germania, nec non duobus fratris mei Pauli filiis, Daniele in Gallia, & Johanne in Polonia, tandem etiam Friderico II. Rege Daniæ, &c. Domino meo clementissimo, non tantùm Rege, sed patre patriæ, cujus Europa vix jam habet pietate, virtute, magnanimitate, fortitudine in rebus gerendis, & consiliorum felicitate similem. Qui omnes longè dissitis locis mortui, resurrectionem vitamque cælestem conjunctim expectant. Jam egomet dissolutionem mei corporis, ut servus dominos, pater liberos, avus neptem, patruus fratris filios, & grandævus juvenes, præpostero planè naturæ ordine præcedentes, ad vitæ æternæ societatem quamprimum sequar, avidè pieq; desiderans exopto.

NULLA CALAMITAS SOLA.

Interim hujus expers lector, vive, vale, prosperiori fortuna utere: quod tibi ex animo precor.

Henricus Ranzovius consolatur semetipsum.

Ipse ego sic casus terræ, tristesq; ruinas

Consolor, damnis contraria lucra rependens.
Terra est hospitii domus, est mihi patria cælum;
Advena sum terris, hæres ac civis Olympo:
Hîc parvus dolor est, illic immensa voluptas.
Fide igitur mea mens, & fer, quodcunq; ferendum est:
Mox tibi finis erit requiesq; petita laborum.

In parte occidentali intima.

Divo Friderico II. Chr.F. Frid. N. Christian. Pronep. Regi Daniæ, Norvvegiæ, Gothiæ, Wandaliæ: Duci Slesvici, Holsatiæ, Wagriæ, Stormariæ, Dithmarsiæ: Comiti Oldenburgi & Delmenhorstæ, &c. Europæ lumini, Reip. Christianæ columini: Post immortalia belli pacisq; opera domi forisque insigni cum laude confecta: summi Regis imperio, è regni mortalis statione ad cæleste regnum immortale evocato, anno publicæ sal. CIↃ IↃ XIIC. prid. Non. April. ætatis LIII. m. II X. d. IV. magno patriæ cum incommodo, bonorum omnium incredibili cum luctu, principi optimo maximo P.M.M.P.

ALIUD.

Deo Trino & Uni, Opt. Max. gentis humanæ creatori, sospitatori & sequestro sacrum: & æviternæ memoriæ gloriosissimi, fortissimi & religiosissimi Principis, D. Friderici II. Daniæ, Norvvegiæ, Gothorum, Vandalorumq; regis, patris patriæ, divorum principum, Christiani III. Friderici I. N. Christiani I. Pronep. qui sui ęvi monarchas religione in Deum, sinceritate erga confœderatos, virtute & justitia adversus cunctos antecelluit: Christianā remp. constantissimè asseruit: cujus in bello magnanimitas enituit: in pace fides culta, clementia in omnes ordines singularis extitit, candor penè proprius fuit. Ei Reipub. bono genito, ejusdem gravi jacturæ denato, postquam LIV. annos felicissimè exegisset, XXIX. regnasset, utriusq; sexus sobolem, tres mares, quatuor filias ex illustriss. & clementiss. Principe, D. Sophia ex Mechelburgensium Ducum stirpe oriunda, conjuge suaviss. sustulisset, ac in his Christianum IV. filium paternarum virtutum hæredem,

regnorum ſucceſſorem reliquiſſet ſuperſtitem: terram denique cælo IV. April. anno ultimi ſeculi c I ɔ I ɔ x I I c, Anderſchoviæ in Selandia Cimbrica commutaſſet, Roſchildiæ juxta Mauſoleũ auguſtiſſ. herois Chriſtiani I I I. patris ſito, Daniel Rogerſius, ſereniſſimæ heroinæ D. Eliſabethæ, Angliæ, Franciæ & Hiberniæ Reginę in Daniam ſecundùm legatus, hoc mortale immortalis obſervantiæ monumẽtum, Muſarum & Gratiarum cælo ſculptũ, mœſtiſſimus poſuit, ſupremumq; P. V. vovit, &, ut Henricus Ranzovius id hoc loco ſuis inſcriptionib⁹ adderet, petiit.

Partes interiores ab inſcriptionibus etiamnum vacuæ ſunt: quocirca ibidem hæc leguntur:

Mœrentum locus hîc, procul hinc diſcedite læti.

Ergo

Marmoris hoc vacuum lacrymis impleto viator,
Si pietas animum commovet ulla tuum.

ORIENTALIS PLAGA HASCE INſcriptiones extrinſecus obtinet.

DEO TRINO ET UNI SACRUM.

Friderico I I. Chriſtiani I I I. Regis filio, Friderici I. Regis nepoti, Chriſtiani I. Regis pronepoti, Danorum, Norvvegiorum, Gothorum & Wandalorum Regi, Sleſvvicenſium, Holſatorum, Stormariorum & Dithmarſorum Duci ac Principi, pio, felici, inclyto, Domino ſuo clementiſſimo, A. C. c I ɔ I ɔ LXXXIIX. IV. Aprilis, ætatis anno LIV. defuncto, Henricus Ranzovius Regiæ ſuæ majeſtatis in Ducatibus Holſatiæ Vicarius, mœrens dolenſq;, debitæ gratitudinis ergò, in memoriam perpetuam honoris & virtutis majeſtatis ejuſdem hoc ſacellum F F.

Fridericum I I. Regem Daniæ alloquitur Henricus Ranzovius.

Qui caput Europæ, qui Martis & artis ad Arcton,
Qui juris columen, qui pietatis eras;

Hunc tibi, Rex, tumulum, Friderice, Henricus honoris
Ranzovius soboli constituitq; meæ.
Uno namq; senex anno sex funera plango,
In quibus, heu, summus sunt tua fata dolor.
Id testor. Tu dive meum ne despice pignus:
Sic tuus ex merito te tueatur honos.

Henricus Ranzovius ad serenissimum Regem Daniæ Fridericum II.

Dum tibi vita fuit, felici sorte fruebar,
Est nunc per mortem sors mea versa tuam.
Conficior curis lachrymarum in valle relictus,
Te sine plena gravi vita dolore mihi est.
Accipe supremos, Rex, quos largimur, honores,
Præstiterat nostro te superesse rogo.
O utinam vivo potuissem præmia justa
Reddere: pro meritis accipe nunc tumulum.

In Australi parte extrinsecus *videre licet sequentem inscriptionem: & solarium unum in plano descriptum cum versibus.*

Deo Opt. Maximo Posteritatique sacrum.

D.D.D.D. Friderico I. Christiano III. Friderico II. & Christiano IIII. proavo, avo, patri ac filio, quatuor ex ordine Danorum Regibus, victoriosis ac potentissimis, de se & suis optimè meritis, Henricus Ranzovius trium posteriorum in Ducatibus Holsatiæ &c. Vicarius, subjectissimæ observantiæ ergò, Anno Domini cIↃ IↃ LXXXIIX. ætatis suæ LXIII. fieri curavit.

In solarium.

Hic tibi cum numero spectantur nodus & umbra,
Quæ tria quid doceant, commemorare libet.
Umbra notat dextrè, quota cursitet hora diei,
Hincq; monet vitam sic properare tuam.
Ast in quo signo magni lux publica mundi
Versetur, mira nodulus arte docet.

Si vis

Si vis scire, dies quot quilibet occupet horas,
Id numerus media sede locatus habet.

PARS OCCIDENTALIS RETINET DO-
nationem huic sacello addictam, hoc modo:

Ego Hen. Ranz. do, lego, darique volo quotannis tertia feria Pentecostes, peractis sacris, & proximis sequentibus tribus diebus, per Presbyteros & Diaconos hujus oppidi (quos conjunctim ejus rei dispensatores, certo laboris præmio constituto, ordinavi) ante hoc sacellum, ad refectionem centum pauperum præfecturæ Segebergensis, eleemosynas anniversarias, ex reditibus cujusdam pecuniariæ obligationis ipsorum fidei traditæ, residuamque horum redituum partem ad reparationẽ hujus sacelli, quotiescunque necessaria fuerit, converti. Ea tamen lege ac conditione, ut illi reditus à Diaconis ad nullos alios usus conferantur, nec alio loco eleemosynæ distribuantur. Quod si factum fuerit, hæredibus, posteris, familiæque meæ Ranzovianæ concessi potestatem, huic sacello addictam donationem revocandi, reditusque ad alios pios usus transferendi. Et licet hanc formã dispositionis acta sigillata plenius contineant; tamen ejus tenorem, ad fidem harum rerum posteris faciendam, huic tabulæ quoque incidi placuit.

SEPTENTRIONALIS PLAGA
hæc habet:

JEHOVÆ DEO SACRUM.

DEUS OPT. MAX. Quam indidisti mentem, animum, vitam, quemque dabis extremum spiritum, voti reus, jure tibi reddo, dedo, addico ego Henricus Ranzovius: qui
Friderico II. Rege Danorum,
Friderico Duce Holsatiæ, dominis meis,
Friderico Ranzovio filio meo,
unius anni spacio
præpropera morte sublatis,
concepti acerbissimi doloris
monumentum hoc votivum,

obnoxia piaque affectione,
contra votum posui.
Anno Domini 1588. agens annum ætat. 63.

In sacellum.

Hoc Henricus ego tibi, Rex Friderice, sacellum
Ranzovius sumptu condo sacroq; meo.
Ut faciam non me movet ostentatio, suadet
Unicus ille bono principe dignus honos.
Talis enim rex noster eras, ea gloria qualem
Postulat, haud alius nempe parente bono.
Ergo tui placidè cultoris suscipe pignus:
Sic tua sit virtus nescia nocte premi.
Quisquis adis autem fanum, prece numen adora,
Idq; pio similes pectore posce Duces.

Ad viatorem.

Si pia majorum violas monumenta viator,
Ultrices furias experiere brevi.

Opus absolutum diebus CCXX.

PYRA-

PYRAMIS

Hæc
Lector
te tria
chare docet.

Principiò quòd
sumptibus immensis
stet constructa tam bene
ornatéque Vicarii. Dein-

---

de quòd hæc eadem secundi
sit Friderici consecrata manibus,
Danica qui gessit sceptra potente manu.

Deniq; sublato in cælum, quod culmine signet,
Calceq;, quâ facta est, purâ, sine crimine puram
Quilibet ut vivat vitam, mortalia linquat,
Et crebrò solum suspiret, anhelet Olympum.
Hæc ubi cognosti, ex animo bona multa precare
Ranzovio domino, & quò te via ducit euntem
Perge statim, & felix longissima tempora vive.

H. R. 1590. V. R.

OBELISCUS RANZOVIANUS SEGEBERGENSIS altus pedes 52 $\frac{1}{2}$

AD ORTUM.

Sanctæ & individuæ Trinitatis honori: nec non in Friderici II. Regis Daniæ, ac progenitorum, posterorumq; suorum memoriam

HUNC OBELISCUM STATUI CURAvit Henricus Ranzovius,

Ab orbis principio 5552.
A Christo nato 1590.
Ætatis anno 65.

Sincero trinum quem corde fatemur & unum,
In laudem sunt hæc cœpta peracta Dei.
Utq; Fridericum dignè post fata celebrent,
Sub quo florebat Dania rege potens.
Et sint natorum natis, abavis atavisq;
Ranzoviiq; diu mentio grata senis.

In tintinnabula è corona obelisci dependentia.

Hoc diadema sonum ut ventis spirantibus edit;
Sic tua laus nusquam rex Friderice silet.

ITEM.

Hoc opus exstruxi Henricus Ranzovius, omne
Numinis in laudem, conditor alme, tui,
Et simul in Danaûm Friderici Regis honorem,
Totiusq; mei seminis, atq; domus.

Ad occasum.

Pro meritis, Friderice, tuis, Rex optime regum,
Hæc monumenta tibi dedico, sacro, struo.
O utinam majora mihi præstare liceret,
Hoc totus stares aureus ipse loco.

Ad

Ad meridiem.

Quem Regi & vobis Obeliscum dedico, nati,
Ad virtutis iter nobile, calcar erit.
Certumq; indicium, quærendas æthere sedes,
Et nihil in terris certius esse necem.

Ad septentrionem.

His visis, lectis, placidè discede viator,
Cunctaq; structori fausta precare meo.
Perpetuò infelix & detestabilis esto,
Qui sacrum in minimis hoc violabit opus.

IN EUNDEM OBELISCUM.

Insistit terræ, caput inter nubila condit,
Aëreas penetrans en Obeliscus aquas.
Quo se Ranzovius, Cimbrorum gloria gentis,
E terrâ ad superos hac quasi voce vocat.
O mea mens sursum, quem tendis, dirige cursum.
Mens oblita soli, suspice regna poli.
Optima pars mundi cœlum est, pars pessima tellus.
Tellurem ô liceat linquere, & astra sequi.
Quisquis es, hæc imitare senis pia vota beati,
Hic tibi nec visus frustra Obeliscus erit.

Nathan Chytræus.

IBIDEM.

IN MONASTERIO.

Henricus Ranzovius, domini Joannis, Equitis aurati filius, hujus arcis præfectus, avo suo materno Gerhardo Walstorpio, ex pia matris suæ postulatione, anno 1562. hoc monumentum construxit.

IBIDEM.

Sub insignibus Gentis

WALSTORPIÆ.

Henricus Ranzovius, D. Joannis filius, hujus arcis præ-

fectus, insignia Walstorpici generis huic parieti appensa, ferè abolita, in gratiam ac memoriam avi proavique materni, hîc sepulti, redintegrari jussit.

ITZEHOÆ.

IN D. LAURENTII.

Sub vicino lapide Magdalena Joannis equitis aurati filia, à patre fratribusq; primò honorificè condita est, deinde in paternum conditorium per Henricum fratrem translata, quæ nupserat viro nobili Osvvaldo à Wisch; & cùm vixisset annos 29. & menses circiter quinque, diem suum in puerperio clausit. antè tamen puerulum enixa, cum quo tumulata est, Anno Domini 1557. die 5. Augusti.

IBIDEM.

Anno Domini 1579. H. Ranzovius cryptam sepulchri sui paterni corporibus ferè completam, ampliorem fieri curavit, pro se, filiis ac filiabus suis, & in sarcophago lapideo, quem in medio cryptæ posuit, sese sepeliri hæredibus injunxit.

IBIDEM SUPRA MONIMENTUM *Jo. Ranzovii.*

HENRICUS RANZOVIUS filius ad patrem.

Accipe chare pater quæ munera dedico natus,
Sintq; precor cineri munera grata tuo.
Tu mihi das lucem vitæ, do mortis honores.
Heu heu quàm dispar gratia nostra tua est!

cIɔ Iɔ LXVI.

JOANNI RANZOVIO, nobili Holsato, equiti aurato, qui post susceptum balthei militaris decus, & perlustratas remotissimarum gentium provincias, quantum pacis belliq; artibus, omnibusq; corporis atq; animi eximiis bonis eniti potuit, id omne, secundùm pietatem in Deum, uni patriæ, ejusq; laudatissimis Principibus Friderico

derico I. Christiano III. & Friderico II. Danorum ex ordine Regibus, hujusq; patruis Joanni & Adolpho Holsatiæ Ducibus impendit, felicissimo eventu. Utpote summus cum imperio justo dux, exortis subinde bellis destinatus, semper victor, qui præter captas deditasq; urbes atque arces, profligatos ejectosq; procul Cimbricis & Holsatis finibus hostes, rebellium Dithmarsorum contusam ac fractam armis cõtumaciam, octies patentibus in campis diversis præliis superatas hostiles acies, vel ab ipsius indulgentia, vel à fœda fuga vitam coëgerit impetrare, illustri & fidei erga patriam, ejusq; Principes, & clementiæ erga victos gloria, quam ad fatalẽ maturæ senectutis horam, sine fortunæ ludibrio perduxit, sicq; domi suæ, ætatis veniam nactus, omnibus animi sensibus integris, in carissimę conjugis, filiorum & nepotum complexu, æterno numini spiritum, à quo acceperat, firma in Christum fide, & certa resurrectionis spe cõfirmatus, reddidit, Henricus & Paulus filii, parenti amantiss. mœrentes posuêre. Oppetiit anno Domini M. D. LXV. die XII. mensis Decemb. cùm vixisset annos LXXIII. & mensem unum.

Uxor ejus Anna Walstorpia vixit annos 72. reliquit nepotes ac pronepotes numero 48. mortua anno Domini 1582. 29. die Decemb.

DEFUNCTA LOQUITUR.

Ultima Walstorpûm proles hic Anna quiesco,
Juncta viro, gnatæ, filiolæq; senex.

DIES MORTIS, ÆTERNÆ VITÆ NATALIS EST.

Des zeitlichen lebens außgang ist des ewigen anfang.

IBIDEM.

PAULUS RANZOVIUS, Joannis filius, in viridi ætate, apud Philippum Landgravium Hassiæ educatus, postea Alberti primi, Ducis Prussiæ cubicularius factus, deinde cum Duce Adolpho ad Caroli V. aulam se contulit, ac deinceps Merensi obsidioni signifer adfuit. Cum eodem Duce Adolpho primùm ad bellum Dithmarsicum,

deinde ad expugnationem Gothanam profectus; denique cùm Dux Albanus Adolphum Regis Hispaniarumq; nomine, ad societatem belli cum bis mille equitibus evocaret, ejus militiæ Legatus factus est; qua finita expeditione, domũ rediens, diuturno morbo correptus, in complexu matris, uxoris ac fratris, firma in Deum fide, ac gloriosæ resurrectionis spe certissima, vitã cum morte commutavit. Anno 1579. Cál. April. cùm vixisset annos 51. menses 5. dies 6.

IBIDEM.

Anno à nato Christo 1582. 4. Cal. Januar. obiit nobilis & pia matrona ANNA WALSTORPIA, Joannis Ranzovii conjux, post obitum mariti XVI. anno, ętatis verò suæ anno 72. cùm vidisset filios, filiorumqué eorum liberos, nepotes ac pronepotes numero 48. quos omnes, non minùs quàm semetipsam moriens Deo commendavit. Hanc H.R. primogenitus ejus filius, in hoc templò sepulturæ mandari, corpusq; ejus cum mariti ac liberorum ossibus conjungi, nec non mœrens hoc monumentum ejus memoriæ locari curavit.

IBIDEM CENOTAPHIUM.

Henricus Ranzovius, Friderici II. Regis Daniæ Consiliarius, tam utriusq; Ducatus Slesvvicensis & Holsatiæ, quàm Dithmarsorum Gubernator, JOANNI RANZOVIO, filio suo infelici, natu minimo, qui candore animi, religione in Deum, pietate erga parentes, caritate in fratres sororesq; insigni fuit, Heidelbergæ, dum literis operam navaret, ac Principib⁹ Holsatiæ D. Friderico & Philippo adesset, in ipso ætatis flore peste exstincto, in memoriam ejus, ac futuræ immortalitatis spem, hunc tumulum honorarium, apud conditorium majorum, à se sibi ac posteris etiam destinatum, mœrens dolensq; FF.

Cùm mihi canescens tumbam tumulumq; parassem,
Quo, tu nate, meos contegeres cineres:
Sunt ubi compositi post acta tempora vitæ,
Cum patre germanus, cum genitore soror,

Tu

Tu quoq; dicebam, simul hic ô nate quiesces,
Cùm tibi supremum finiet hora diem.
Obstitit hei fati vis, ac immobilis ordo,
Te procul à patria surripuitq; tua.
Sic priùs exequias tibi sum præstare coactus,
Qui me debueras ad mea busta sequi.
Hæc tibi sint igitur luctus monumenta paterni,
Hæc patrimonii sint tibi, nate, loco.
Et quoniam transacta mea pars optima vitæ;
Spero mihi summum non procul esse diem.
Spiritibus nostris quo conjungemur, & unà
Vivemus faciem jugiter ante Dei.

IBIDEM.

Catharinæ Ranzoviæ filiæ, Friderici Alefeldii uxori, post unius diei morbũ, subitæ mortis casu abreptæ, cùm vixisset annos 23. menses 5. dies 13. horas 4.

Henricus Ranzovius, Vicarius Regius, & Satrapa Segebergensis, ac Christina ab Halle, parentes, præpostero naturæ ordine, in senio superstites relicti, insperatum hoc memoriæ sacrum statuerunt.

IBIDEM.

FRIDERICO RANZOVIO, Henrici filio, Archidiacono & Canonico Slesuicẽsi, teneris annis in aula Electoris Augusti educato, Latinæ linguæ non ignaro; qui, cùm quinq; expeditionibus interfuisset, primùm Coloniensi apud Joannem-Casimirum Palatinum, anno 83. Secundò Livoniensi versus OEsel & Arnsburgũ, cum regio Danico Admiralio, anno 84. Tertiò cum Ernesto de Mandelschlo in Gallia, anno 85. Quartò verò in Belgio, anno 86. ubi unius turmæ equitum ductor fuit: Ac tandem in Gallia anno 87. Regis Galliæ Henrici III. partes secutus, non procul à Chaumperaulx à sicariis globo aliquoties ex insidiis trajectus periisset: Henricus parens, qui Catharina filia, & Catharina, ex filia Oligarda, nepte, & tandem filio natu tertio Friderico in Gallia; nec non duobus fratris sui Pauli filiis, Joanne in Polonia, & Daniele etiam

in Gallia, spatio unius anni orbatus est, senex juveni, mutato naturæ ordine, summo animi dolore affectus, insperatum, minimeq; opinatum hoc monumentum sacravit.

Non laudes æquare, sed exsuperare parentum,
Vincereq; haud vinci, mens mihi firma stetit.
Diis aliter visum, qui mortem Marte propinant,
Laudem per fraudem, vivere perq; necem.
Nil moror, ignivomi pereo quòd fulmine teli.
Hoc queror, hoc doleo, clàm quòd ab hoste necor.
Sic est. sæpe malum peregrè comitatur euntes,
Atq; ibi mors præstò est, longè ubi abesse putas.

PARENS FILIO.

Dispensante Deo, quæ fiunt, omnia fiunt,
Hic bene agit, quod agit, seu grave seu leve sit.
Hic mihi te natum dedit, hic te rursus ademit,
Patre dolente procul, matre gemente procul.
Et procul à patria terra nostrisq; sepulchris,
Quæ mihi jamdudum, condideramq; tibi.
Sed bene habet; Patria omne solum, & verissima calũ,
In quo te vivum, nate, videbo iterum.
Cùm mihi te reddet, qui te mihi ademit Iesus,
Et veniet summo turbine summa dies.
Interea has lacrymas, & quæ tibi justa parento
Nolens atq; volens, signa doloris, habe.
Vin' mage? nolo pater. Qui fili? Fata recusant,
Nec libet. Ah liceat, non licet. Ergo vale.

SUPRA CRUCEM.

Hoc altare à Breidone Ranzovio A.C.1456. consecratum est sanctæ & individuæ Trinitati, & ab ipsius filiis Hermanno, Marquardo, Petro, Henrico, Paulo, eorumq; posteris, perpetuis annuis proventibus liberaliter dotatũ.

INFRA CRUCEM.

Cajus Ranzovius, Henrici Vicarii Regii filius, Præpositus Hamburgensis, qui Latinam & Gallicam linguam calluit,

calluit, cùm aliquot annos in Aula Regis Daniæ Friderici II substitisset, & ab eo decem millibus Thalerorum, eò quòd cum litteris regiis, pacem concernentibus inter Regem Hispaniarum, Reginam Angliæ, & Belgicos Status, in Belgium missus, & captivus non leves ibidem injurias sustinuerat, donatus fuisset: in aulam Brunsvvicensem cum conjuge Henrici Julii Episcopi Halberstadiensis, ac Ducis Brunsvvicensis & Lüneburgensis, profectus est. Postea verò ab Archiepiscopo Bremensi & Holsatiæ Duce, D. Johanne Adolpho, in numerum Consiliariorum Holsatiæ ascitus, & amplissimæ præfecturæ Gottorpiensis Administrator designatus, cùm ad provinciã sibi demandatam contenderet; ac vix Bredenbergam ad lares patrios venisset; ibique ex febri pestilenti dies 14. decubuisset; immatura, proh dolor, morte præreptus, sponsus obiit: A.C. 1591. die 20. Aprilis, circa horam 7. vespertinam, ætat. 28. mensium 8.

INSCRIPTIO

LAPIDIS, IN ÆDICULA S. GEORGII extra urbem Itzehoënsem.

Ego Henricus Ranzovius, Johannis filius, Christiani III. Friderici II. & Christiani IV. Daniæ Regũ Vicarius, S.P.Q. Itzehoënsi & pauperibus, hos lapides, numerum decem millium excedentes, ad ædificationem hujus Fani DD. Ann. Christi M. D. X C I. ætatis 66.

Epigramma.

Quid lapis iste? Pii autoris pia munera signat.
Munera quæ? Lapides, unde stat ista domus.
Autor quis doni? Henricus Ranzovius autor,
Insigni cujus de pietate fluit.
Dat miseris: miseri pro tanto heroë precantur,
Ut placidè, at serò, cælica regna petat.
Heroëm tellus, cælum, maria alta loquentur,
Donec in hac saxum mole superstes erit.

INSCRIPTIO SACELLI *Itzehoënsis.*

Ego HENRICUS RANZOVIUS trium Daniæ Regum in Ducatibus Vicarius, ex unanimi Dn. Abbatissæ Catharinæ Alefeldiæ,& Consulũ urbis Itzehoæ, ac templi ibidem D. Laurentii curatorum consensu, quibus ad ædificationem ejusdem tetradrachmas dedi, Anno à partu semper virginis 1591. ætatis verò meæ 66. hanc ædiculam seu sacellum exstrui, DEOq; trino ac uni dedicari ac consecrari feci, inq; illud ex avita jam penitus repleta, & nimis angusta crypta, patris, matris & filii Caji corpora transferri curavi, ut esset tam meipsius, conjugisq; Christinæ ab Hallen unicè carissimæ, & posterorũ, quàm utriusq; parentis & filii conditorium commune. Cum quibus etsi nunc non queo loqui: tamen à morte invicem ossa miscebimus nostra; & quemadmodum in terris viximus vitam mortalem; sic iterum resuscitati in cælis vivemus æternitatem æternam.

Condidit Henricus monumentum hoc nomine Ranzo
Pro se, proq; sua posteritate domus. -

INSCRIPTIO SARCOPHAGI, QUEM IDEM *Henricus Ranzovius, mortalitatis memor, ex solido lapide excavari, & in prænominati conditorii medio, ad se in eo sepeliendum, poni curavit.*

In hoc sarcophago conditus est HENRICUS RANZOVIUS, Johannis equitis aurati filius, Henrici nepos, Bredonis pronepos, Caji abnepos, Regis Daniæ Christiani III. Friderici II. & Christiani IIII. olim vices in Ducatibus Slesvvicensi, Holsatiæ & Dithmarsiæ gerens, Præfectus arcis Segebergensis, Domin⁹ in Bredenberg, Ranzovv, Ranzovisholm, Nutschovv, Melbeck &c. qui vixit annos   mortuus Anno

JOB. XIX.

Et ego scio redemptorem meum vivere: & is novissimo die me è pulvere excitabit.

HEN-

HENRICUS RANZOVIUS VICARIUS
Regius ad imitationem Pontani de suo sarcophago.

Vivus lapideum hunc mihi paravi lectulum,
In quo jacerem mortuus.
Noli obsecro me mortuum lacessere,
Qui vivus obfui nemini.
Henricus ille namq; sum Ranzovius
Regis Dani vicarius.
Quem plurimùm plures amarunt Principes,
Suiq; passim subditi.
Quem docti honestarunt viri, cumq; improbis
Laude cumulaverunt probi.
Nunc, hospes, ecquis sim, aut mage fuerim, tenes:
Veruntamen qui tu sies,
Non cognitum est mihi. igitur ut teipsum bene
Noscas rogo. His longùm vale.

ALIA MONUMENTI INSCRIPTIO.

Hîc depositæ sunt Joannis Ranzovii Equitis aurati ejusdemq; uxoris Annæ Walstorpiæ, & Magdalenæ eorum filiæ, sicuti & hujus filioli & Caji, Henrici Vicarii R. filii, exuviæ.

IN PARIETE TEMPLI ITZEHOENSIS.

DEO TRINO ET UNI S.

Henricus Ranzovius, Johannis filius, Regiæ Majestatis Daniæ in Ducatibus locum tenens, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, Willingsbuttel, Harstedt, Tuschenbeck, Ranzovisholm, Wandesbeck, Bucken, Melbeck, Redingstorp, Ovendorp, Nutschovv, Nuchel, Gronovv, Stelnovv, Erfradt & Ranzovv, hoc monumentum in honorem sanctæ & individuæ Trinitatis, ac memoriam majorum suorum, juxta altare S. Trinitatis sepultorum, propter loci commoditatem, hîc poni curavit, Anno 1578.

SUPRA MONUMENTUM.

Nascendo morimur, vita altera morte paratur.
Vita hæc mors: mortis funera finis erunt.

Si vita censes defunctum me esse, viator,
Falleris, annexa quod ratione probo.
Præclarum in terris nomen post fata relinquo,
Spiritus in summo vivit ovatq; polo.

ALIUD.

Vivo, post moriar: sic fert divina voluntas;
Hæc quæ vult, eadem me quoq; velle decet.
Vita mihi melior continget temporis hujus
Vitâ; quam vixi, vita operosa fuit.
Quam spero vitam, Christi mihi sanguine parta est,
Hac dabitur læta pace, Deoq; frui.

Ejúsdem.

Sat mihi, sat laudi, caris vixi sat amicis;
Mors mihi sperati muneris instar erit.
Ergo fama vale, spes & fortuna valete,
Tu quoq; rex clemens, patria, stemma, vale.

ALIA EJUSDEM TUMULI INSCRIPTIO.

Sunt his tres nati tumulis, sunt tresq; nepotes
Ranzovii, qui sex ordine bis duo sunt.
Janus & Henricus, Breido, Cajusq; sepulti,
Filius atq; parens, ac avus, ac proavus.
Ordine Ranzovidum veteri de stemmate nati,
Reddet at, horum animas quattuor, una dies.
Henricusq; nepos, qui stemmate natus eodem,
Quattuor his jungi post sua fata cupit.

PRECES H.R. PRO FELICI EX HAC vita exitu.

Alme pater, vitæ qui das primordia nostræ,
Quiq; sacro nobis numine semper ades:

Fac

Fac etiam vita felix sit ut exitus hujus,
Ultima nec mortis sit gravis hora mihi.
Patria, fama, domus, spes, Rex, fortuna, valete,
Sat mihi, sat vixi, Cimbria clara, tibi.
Dissolvi cupio vitæ pertæsus, & esse
Cum Christo. Christo dulce vocante mori.

MORUS DE MORTE.

Nos semper mortem procul, & procul esse putamus,
At mediis latet hæc abdita visceribus.
Paulatim morimur, momento exstinguimur uno,
Lampas ut hic oleo deficiente perit.

PYRAMIS NORDOENSIS PROPE ITZEHOAM.

Salvus & incolumis dum rex tibi, Dania, vivit,
Ranzovidûm felix stemma genusq; manet.

Pyramis hæc quadrata, & in apice acuminata, ex albo lapide Buckeburgensi supra montem conspicuum, apud pagum Nordoë, non procul à civitate Itzehoënsi erecta est. causa ex incisis illi litteris patet.

LATUS ORIENTALE.

DEO TRINO ET UNI SACRUM.
D. Friderico I. Christiano III. Friderico II. avo, patri, ac filio, Danorum Regibus piis, victoriosis, ac bene de se meritis, Henricus Ranzovius, duorum posteriorum in Holsatia Vicarius, nec nō Johanni Ranzovio, Annæ Walstorpiæ, parentibus gratitudinis ergò, tum sibi ac uxori suæ Christinæ ab Halle, filiisq; ac filiabus, Francisco, Bredoni, Friderico, Gerbardo, Theodorico, Cajo, Johanni, Magdalenæ, Catharinæ, Elisabethæ, Oligardæ, Margaretæ, & horum posteris posuit.

An. Dom. M. D. LXXVIII. ætat. suæ LIII.
Henricus Ranzovius mortuus anno Domini ætatis

LATUS OCCIDENTALS.

Hůt dich mit fleiß/vnd nicht zerbrich/
Was zur gdechtnis ist aufgericht/
Dann wo solches von dir geschicht/
Verbleibt die straf gewißlich nicht.
Hiemit befehl ich Leser dich
In Gottes schirm stets ewiglich.

HENRICUS RANZOVIUS HOC LATUS *memoriæ fratris Pauli, ac Magdalenæ sororis dedicavit, anno Domini 1578.*

Spes salutis ipsam sævitiam doloris levat.

Pyramis æthereas velut est educta sub auras,
Quà jacuit plano Græcia clara solo:
Ut moneat, nobis quærendas æthere sedes,
Virtuti & proprias esse sub astra vias:
Sic patulis, Henrice, tibi est quoq; pyramis arvis
Condita, quæ cæli fert caput alta plaga.
Ut moneat cælum patriam post fata petendam,
Quà virtus pretium dulce laboris habet.
Pectora quadratum signat constantia saxum,
Quæ levis accursu non movet aura suo.

LATUS SEPTENTRIONALE.

Construxit tribus ex ordine Danorum Regibus, sibi ac suis Henricus Ranzovius hoc monumentum; posteritas exoptatissima, ut inviolatum maneat, rogat, æternæque te divinitati, in omnia orbi ventura sæcula commendat.

Anno à principio mundi 5540.
Anno à diluvio inchoato 3484.
Anno à Christo Deo nato 1578.
Anno à nato Pseudopropheta Mahometa ——— 985.

Operis violator infelix esto.

LATUS

LATUS MERIDIONALE.

Umbra horas Phœbi designat climate nostro.
Nodus, quod signum sol tenet, arte docet.
Salvo Rege Daniæ
Felices Ranzovii.

NOSOCOMII GRONOVIENSIS PROPE LUBECAM.

DEo Opt. Max. honestæq; hominum societati conservandæ, nec non ærumnosæ pauperum inopiæ, & senectuti sublevandæ pium præstituri officium, hoc oppidulum atq; Nosocomium suis impensis exstrui curarunt Henricus Ranzovius, & Christina ab Halle, conjuges, domini & hæredes in Bredenberg, Drakenburg, &c.

CHILONIÆ.

IN MONASTERIO FRANCISCI.

EPITAPHIUM ADOLPHI COMITIS HOLSATIÆ.

Monachi loquuntur.

QUondam nostrorum pater & speculum Dominorum,
Laus Holsatorum, Comes Adolph, regula morum,
Hic situs est flos florum, & honos & gemma bonorum,
Cui dedimus sertum nostrorum more Minorum,
Ne pravorum animæ noceat fraus Dæmoniorum.
Oramus Deus utq; receptet in alta polorum.

IN BASILICA RANZOVIANA UNA.

Henricus Ranzovius fieri curavit, Anno Domini 1562.
Virtus post funera durat.

In altera.

H.R. Vicarius Regis, sibi ac suis hanc domum construxit, anno Domini 1575.
Domini benedictio ditat.

IN TEMPLO.

D. Joannes Ranzovius, eques auratus, trium regum Daniæ summus bellorum Dux ac Consiliarius, hîc sacras conciones audire solitus est. Occubuit anno 1565. 12. Decemb.

WANDESBURGI PROPE HAMBURGAM.

HEnricus Ranzovius, Joannis equitis aurati filius, castellum hoc Wandesburgum suis sumptibus & impensis funditus ædificari & extrui curavit, anno post partum Virginis 1568, ut patriæ suæ sibi carissimæ, decora & ornamenta augeret, & sibimetipsi, uxoriq; & posteris suis domum pulcram & secessum amœnum pararet.

IN ARCE MELBECA.

HEnricus Ranzovius, Joanni Ranzovio, Annæque Walstorpiæ, parentibus bene meritis, nec non sibi ac uxori suæ Christinæ ab Hallen, filiisq; ac filiabus, Francisco, Breidoni, Friderico, Gerhardo, Theodorico, Cajo, Joanni, Magdalenæ, Catharinæ, Elisabethæ, Oligardæ, Margaretæ, & horum posteris posuit, anno à principio mundi 5537. à diluvio inchoato 3481. à Christo nato 1576. Construxit suis H. R. hoc monumentum, posteritas exoptatissima, & ut inviolatum maneat, rogat, æternæque Trinitati te commendat.

SLESVICI.

IN SUMMO TEMPLO.

HAc dux magnanimus patriæ servator Ericus
Woldemari natus cum patre tectus humo est.

Pater

Pater anno Domini 1314.
Filius 1325. obiit.

IBIDEM

Monimentum est satis magnificum Friderici I. Regis Daniæ, cum hac inscriptione:

Qui pius est quondam merito cognomine dictus
Danorum hic tegitur Rex Fridericus humo.
Moribus egregiis non degeneravit avorum,
Christiade primo de genitore satus.
Pacis amans fuerat, qui dum moderatur habenas,
Hostibus à sævis Dania tuta fuit.
Sincera heroum nulli pietate secundus,
Munifica fuerat quo neq; mente prior.
Regno præfectus, rerum duo lustra potitur,
Invida cùm vitæ stamina Parca secat.

EPITAPHIUM

Johannis Ducis Holsatiæ, qui obiit anno Christi 1580.

Principis hoc tumulo Johannis membra quiescunt,
Cimbrica cui fuerat subdita terra duci.
Justitiam coluit, crudelia bella perosus,
Et placido fovit pectore pacis opes.
Dithmarsos domuit cum Rege & fratre feroces,
Fortiter ultus avos Marte favente suos.
Ausonias oras etiam grandævus adivit,
Et varias urbes visere cura fuit.
Conjugii expertem decrevit ducere vitam,
Ne nimis Holsatas debilitaret opes.
Eripitur fatis senio confectus, & arce
Nunc capit ætherea gaudia læta poli.

FLENSBURGI.

ANno Domini 1571. Henricus Ranzovius hanc domum, cùm à tractatione pacis inter Daniæ ac Sueciæ reges instituta rediisset, fieri fecit.

PATRIA ET DOMUS OPTIMA COELUM EST.

ODENSEHÆ.

GErhardo Ranzovio, Pauli filio, Joannis nepoti; qui, cùm in hoc oppido Odenſche, à Rege Daniæ Friderico II. Ducatus Sleſwicenſis, Principibus Holſatiæ, Joanni & Adolpho, in feudum concederetur, ſingulari certamine commiſſo cum alio nobili Holſato, quem rurſus graviter vulneravit, enſe trajectus, ac hîc præſente Rege, ac Ducibus, nec non proceribus Daniæ ac Holſatiæ, ſepulturæ honorificè mandatus ab Henrico Ranzovio patruo. Beata mater, quæ maritū, filiam, & jam hunc filium natu majorem ferè ſpatio unius anni amiſit, mœrens non ſine luctu, dolore ac lacrymis, cōllocavit. Diſceſſit anno Domini 1580. die 19. Maji. Ætatis 26.

IN PAGO WESTENSEHE.

NObili viro DANIELI RANZOVIO, Equiti Holſato, domino caſtrorū Nienhoves, Trojeburgi & Woldenborn, belli inter ſereniſſ. Danorum regem Fridericum II. & Suecos, per ſeptennium geſti, ſummo Duci & primario adminiſtratori: multarum pugnarum acerrimarum, cum Suecis manu prorſus impari commiſſarum, victori; in illorum regione viarum abſtruſarum, & antehac incognitarum inveſtigatori ac inventori: earundemq; urbium, pagorum & agrorum everſori ac depopulatori: de Rege ac regno Daniæ optimè merito, gentili, cognato & amico ſuo cariſſimo, qui in obſidione arcis Warburgæ tormento ictus, moriendo vincens, vitam viriliter profudit: HENRICUS RANZOVIUS D. Joannis filius, hoc non tam privati, quàm totius Daniæ ac Holſatiæ luctus perpetuum monumentum mœrens non ſine lacrymis erexit. Exſtinctus eſt anno 1569. die 11. Novemb. Anno ætatis ſuæ quadrageſimo.

INSCRI-

INSCRIPTIO FONTIS IN PAGO MUNSTERDORP.

HUnc fontem, olim D. Sixto sacrum, & potu contra febrim salubrem, vetustate collapsum H.R. anno Domini 1587. restauravit.

Non procul à celebris Bredebergæ mœnibus arcis
Fons est, qui Sixto dicitur esse sacer:
Corpora lethali qui febre levare putatur
Horrida, quæ quartâ luce redire solet.
Scilicet hac virtus patuit per somnia Galli,
Ex quo quis medicas hauserat æger aquas.
Hunc pius Henricus Ranzo reparavit, & illi
Restituit fonti, quod fuit antè, decus.

CATHARINÆ RANZOVIÆ filiæ, Friderici Alefeldii uxori, post unius diei morbum subito mortis casu abreptæ, cùm vixisset annos 23. menses 5. dies 13. horas 4. HENRICUS RANZOVIUS Vicarius Regius, ac CATHARINA ab Halle parentes, præpostero naturæ ordine, in senio superstites relicti, insperatum hoc memoriæ sacrum statuerunt.

Hac ego Friderici conjux Alefeldii in urna
Dormio Ranzovia lux Catharina domus.
Nil nil præclari generis mihi profuit ortus,
Nil teneræ ætatis tempora prima meæ.
Omnia mors aufert, diadema ligonibus æquans,
Omnia Parcarum tollit avara manus.
Disce hinc, quicunq; es, nostram qui præteris urnam,
Quid sis, quid fueris, quidve futurus eris.
Nil aliud mortalis homo est, quàm labilis aura,
Pulvis, imago, vitrum, flos, cinis, umbra, sonus.
Nil aliud fragile hoc corpus, quàm putre cadaver,
Et dira illuvies congeriésve luti.
Nil aliud vita hæc, quàm semita plena malorum,
Cumq; dolore labor, cumq; labore dolor.
At mors æterna est requies, via certa salutis,
Et torrens vitæ principiumq; novæ.

Felix qui Domino, cùm possit vivere, vivit,
Et Domino moritur, cùm venit hora mori.

APENRODÆ.

INSCRIPTIO MONUMENTI IDÆ RANZOVIÆ.

IPSA LOQUITUR.

OPtimum quidem est, Sileno teste, non nasci, aut natum citò mori. Ast ego illud improbo, hoc probo. Illud, inquam; Si enim non nata; nec homo, nec imago Dei opificis fuissem. Hoc; Si enim non tam citò mortua; multis exposita fuissem morbis & periculis. Cùm itaque per mortem ad vitam, de peregrinatione ad patriam, ab æstu ad refrigerium, ex agone ad bravium, dulci somno sopita pervenerim, gratulor mihi, quòd & ego IDA idea & imago Dei mei nascendo facta, quodque citò moriendo ego Ida ita innumeris sim prærepta malis: Nunc autem trimula hîc Apenrodæ sub monumento à patre Cajo Mauritii filio, & matre Elisabetha Henrici trium Daniæ Regum Vicarii filia, utrisque Ranzoviis erecto, resurrectionem carnis exspectans recubo, mortua 24. Februarii, sepulta 22. Martii, anno Domini 1591.

INSCRIPTIO ARCIS RANZOÆ.

Henricus Ranzovius sereniss. Danorum Regis Produx Cimbricus, hanc arcē Ranzoam à gentilibus suis 57000. Daleris emit, & de integro ædificavit anno Domini M. D. XCII. agens annum ætatis LXVII.

Omnipotens faxit stirps ut Ranzovia sedes
Incolat has placidè possideatq; diu.

BEL-

BELGICA.

BRUXELLIS.

ANno 1558. exeunte Decembri in exequiarum Caroli V. pompa funebri navis supra L. pedes longa Phil. regem Hispaniæ admirabili arte & opere præcessit, cujus sinistræ parti sequentia inscripta legebantur:

Non auri sitis aut famæ ambitiosa cupido,
Non sceptri persuasit amor, tot adire labores:
Humani sed te generis pia cura coëgit
Navibus ignotas investigare per oras,
Queis sacra inferres, populos Christoq; dicares,
Membra salutifera lustrans aspergine lympha.

Fide Indis invecta,
Tuneto capto & restituto, captivisq; reductis.
Metone Coroneq; vi captis.
Germania Bohemiaq; sedatis.
Geldria recepta.
Alphrodisio deleto.

Ad latus dextrum.

Successus neq; te, Cæsar, spes certa petiti,
Destituit: donec te littore solvit Ibero:
Neptuno sternente viam, & Tritonibus udis,
Auspiciis veneranda tuis, transq; æquora vecta
Relligio, tandem auriferis allabitur Indis:
Luce nova irradians mersas caligine mentes.

Mari pacato.
Tremisseno restituto.
Solymanno profligato.
Orbe novo invento.

De puppi vexillum magnum dependebat, cum hac inscriptione:

Imp. Cæs. Carolo Max. P. F. Augusto, Gal. Indico, Turc. Africo, Sax. victori triumphatorique multarum gentium. Tametsi res ab eo terra mariq; gestæ, singularis humanitas, incomparabilis prudentia, ardentiss. religio satis terrarum orbi conspicuę sunt: Resp. tamē Christiana ob memoriam justitiæ, pietatis, virtutisque ejus: Victoriam Navem, quæ mundum circumivit, quem suis ipse victoriis illustravit, P. D. S. B. P.

Præterea quòd novum orbem orbi nostro patefecerit: exteris gentibus Christiano nomini additis: multisq; regnis provinciisq; Hispaniar. aucto Imperio.

Quòd Solymannum Turcarum imperatorem, cum CCC. M. equitum: C. M. peditum Germaniæ impendentem, ruptis in fuga pontibus, amissisq; XV. millibus equitum in suos fines compulerit: Germaniâ servatâ.

Quòd classe Peloponnesum invadens, civitates Turcarum Methonem & Coronem vi ceperit.

Quòd Barbarossam tyrannum, cum CC. M. peditum, XVI. equitum M. prælio ad Carthaginem superatum; arce Goletana LX. triremibus, multis piraticis navibus, cum nautico bellicoq; apparatu, ipsa Tuneto, Hippone novo, Hippone Regio civitatibus captis; regno Tunetano, Imperioq; Libyæ spoliaverit: restituto, vectigaliq; facto veteri legitimoq; rege.

Quòd undeviginti Christianorum captivorum millia eo bello liberata in patriam reduxerit.

Quòd regnum Tremissen. devictâ prælio Mauritaniâ Regi restituerit.

Quòd Aphrodisium Libyæ nobilissimum emporium, Sussam, Monasterium & Clupeam classe ceperit: maritimasq; Libyæ civitates principesq; vectigales fecerit.

Quòd duas Turcarum classes, nostrum mare infestantes, duobus præliis, altero ad littus Mauritaniæ, ad Siculum altero, deleverit.

Quòd pristinam Reip. Januensium libertatem restituerit.

Quòd

Quòd Ducatum Mediolanensem, VI. exercitibus hostium repulsis, tribusq; magnis præliis devictis, Imperio Rom. bis, Duci semel restituerit.

Quòd præclaro rei militaris peritiæ exemplo primùm cunctando, mox longis difficilibusq; itineribus celeriter confectis, Albiq; tramisso, tumultuantis Germaniæ motus, pacata insuper Bohemia, victor sedaverit.

Quòd contra Christiani nominis hostes sponte, contra Christianos non nisi lacessitus, & injuriam propulsans, arma sumpserit. Fortiss. Catholico Opt. q Principi: titulos trophæaque, additis tumulo regnor. signis, devictarumq; gentium imaginibus: eadem Christiana Resp. majestati ejus devotiss. D.D.

Ad columnas Herculis navim sequentes.

Jure tibi Herculeas sumpsisti signa columnas,
Monstrorum domitor temporis ipse tui.

EPITAPHIUM CAROLI V.
ex Guicciardino.

DEO OPT. MAX. S.

D. Carolo V. Imp. Cæs. Aug. Max. Indico, Turc. Afric. Germ. Hispaniæ, Siciliæ & Indiarum Regi, P.P. Principi potentiss. & invictiss. sacri Imperii liberatori, fundatori quietis, Christianæ Religion. acerrimo propugnatori; justitia, animi magnitudine, prudentia, religione, clementia, patientia, aliisq; insignibus virtutibus longè ornatiss. qui post ingentes ubiq; terrarum partas victorias, & clarissimos de Gallo, Turca, Afris, Italis, Germanis, actos triumphos, tot multis Indiæ provinciis & insulis etiam priscis incognitis, per legatos magno Reipub. Christianę ornamento inventis, atque lustratis, deniq; post feliciter administratam, & prudenter constitutam Remp. Philippo filio tot amplissimis Hispan. Regnis, Flandriæ, & aliis provinciis inaugurato, Religione ductus ex Flandria in Hispaniam trajecit: seque in justum Hieronymiani ordinis cœnobium, ædibus illic jussu ejus constructis, recepit, ubi reliquum vitæ, quod vix biennium fuit, tranquil-

lissimè egit, & sanctissimè obiit XI. CAL. Octob. M. D. LVIII. Joanna Lusitaniæ Princeps Hispaniarum gubernatrix, patri opt. & max. P. Vix. ann. LVIII. mens. VI. dies XXVII. Imperavit ann. XL. Regnavit. ann. XLII.

ANTWERPIANA.

IN ANTWERPIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Oppida quot spectant oculo me torva sinistro;
Tot nos invidiæ pallida tela petunt:
Lugdunum omnigenum est: operosa Lutetia: Roma
Ingens: res Venetum vasta: Tolosa potens.
Omnimodæ merces, artes priscæq; novæq;,
Quorum insunt aliis singula, cuncta mihi.

In area arcis Antwerpiensis.

Ferdinando Alvarez à Toledo, Albæ duci, Philippi II. Hisp. apud Belgas præfect. quòd extincta seditione, rebellibus pulsis, religione procurata, justitia culta, provinciæ pacem firmarit, regis optimi minist. fideliss. positum.

In Mariæ.

Henricus Ranzovius, Regis Daniæ in Ducatibus Administrator, Francisco ab Hallen Domino in Drakenburg & Rintelem, ex equestri Brunsvvicēsium ordine nato, socero suo, hac in urbe piè defuncto, anno nimirum 1553. die 27. Septemb. marmoreum hoc monumentum constituit: & jam secundùm belli tumultibus destructum, innovavit.

Ibidem.

Cornel. Scrib. Grapheus, præclaræ hujus urbis à secretis, sibi suisq;, & Hadrianæ Philippiæ dulciss. uxori vivens pos.

pos. Ipsa quidem vixit annos LXXI. decessit autem XVII. Aug. M.D.LVI. uno & XL. ann. marita, matrona & prudentiss. & pietatis cultrix eximia. Ille verò caram sequutus conjugem migravit XIX. Decemb. M.D.LVIII. cùm vixisset ann. LXXVI.

ANTVVERPIÆ IN PROPUGNACULIS.

Divæ Mariæ Hung. Reg. Divi Carol. V. Cæsaris sorori, patriæ ex fratris auctoritate tutrici S.P.Q.A. hanc molem ex ejus nomine Marianam nuncupantes, piis votis D.D. Quòd sollicito illius hortatu tantæ hæc vastitatis mœnia graviss. Reipub. impensis vel quadrimestri spacio, ad mille passuum longitudinem in superiorem usque limbum excitata sint, universumq; urbis ambitum hac parte complerent, mense Augusto, M.D.LII.

Constant. Halmalus, eques auratus huic moli primum jecit lapidem, die XVII. Julii M.CCCCC.LII.

JUSSU CAROLI V. CÆS.

Joannes à Crombach, eques aur. hujus urbis Senator, huic moli indito nomine, Divi Jacobi, primum jecit lapidem anno M.CCCCC.LII. die III. Junii.

ANTVVERPIÆ IN TEMPLO
D. Andreæ.

CHRISTO SUSCITAT. S.

GEORGII VESELERI

Imp. Carolo V. Aug. & Philippo Regi Brabant. Ducibus à moneta primarii; quo munere annos XXV. functus est. Vixit LXXVII. decessit die decimasexta Octobris.

ANN. S. cIↃ IↃ LXX.

MARGARITÆ BOCHEN.

Ejus uxoris, quæ cum marito fuit annos LII. iterato etiam geniali convivio, vixit LXIIII. expiravit die XX. mens. Sept. Anno salutis cIↃ IↃ LXIV.

Hæredes mœsti B.M.M. posuer.

In templo B. Virginis Mariæ.

D. O. M. S.

Christophoro Plantino Turonensi, civi & incolę Antwerpiano, architypographo Regio, pietate, prudentia, acrimonia ingenI, magna constantia ac labore maximo; cujus industriâ atque operâ, infinita opera, vetera, nova, magno & hujus & futuri seculi bono in lucem prodierunt; Joanna Riviera conjux & liberi heredesque, illa opt. viro, hi parenti, mœsti posuerunt. Tu qui transis, & hæc legis, bonis manibus bene precare. Vixit annos LXXV. desIt hîc vivere Kal. Quinctilibus, Anno Christi cIↃ IↃ XXCIX.

Anno Christi M. D. LXXIX. hoc sepulcrum *nemini unquam reserandum jure perpetuo sibi D. Joannes Engelstede Senator Lubecensis comparandum curavit.*

Clariss. & Doctiss. viro Domino Joanni Engelstede Lubec. Imperialis civitatis Lubecæ Notario laud. & postea Senatori digniss. inter ardua Reip. negotia, quorum causa Legatus huc venerat, rebus humanis piè exemto, gloriosæ resurrectionis & beatitudinis spe hîc quiescenti, marito opt. dilectiss. Gesa Meyers conjunx pia mœstiss. F. F. Vixit annos XLVIII. Obiit anno D. 1579. die 27. Feb. hora VIII. vespertina.

Hac inscriptio postea erasa, & monumentum destructum est, quòd in eo sepultus fuisset Lutheranus.

Sub pictura Belgiæ.

Officium boni principis.

Principi bono, fideli in rebus omnibus,
Deus stabilit regnum in perpetuum;
Illi nimirum, qui miserorum querelis aures prabet,
Qui pauperum controversias cum æquitate dijudicat.
Hac est doctrina seniorum & consilium prudentum.
Si populo huic hodie officium præstas

Audien-

Audiendo clementer, juvando ex ærumnis;
Subjicient se tibi ad honorem tuum.
Ubi est Roboam, qui sapientum consilium contempsit?
Premere etiamnum vis duriter subditos?
Satin' affecerunt nos virgarum plagæ?
Quærisne scorpiones ad plagas infligendas acerbiores?
An patris tui mandatũ & virga innocentibus lenior fuit?
An etiam scorpionem Inquisitionis in Belgiam
Meditaris inducere? tibi contingit quod Roboamo,
Qui delectaris bello, & pace fallace.
Istáne est tandem merces laborum meorum,
Quos contra tuos hostes sustinui plurimos? (tibi.
Opibus meis, sanguine, vita, semper parata ad serviendũ
Unde nominis tui fama celebrata est in terras universas,
Nominis tui eram decus, & corona tua ornatus.
Pro beneficióne maleficium accipio mercedis loco?
At ô leo rugiens & urse violentissime,
Qui tot annis bella contra me gessisti cruenta,
Et in prædam tradidisti tyrannis peregrinis,
Ventos hæreditatis nomine accipies, qui sic propriam domum contristas,
Mercedem latrocinii & animi inconstantis &c.

FLANDRICA.

ARCUS TRIUMPHALIS, QUEM FLANDRI INSULANI EREXERUNT, CUM ISTHAC TRANSIRET PHILIPPUS Rex Hispaniæ, inscriptio, sub imagine Caroli V. Cæsaris.

Quis te victorem dicat qui vinceris ipse,
Invictus victo Cæsar ab hoste tuo?
Si veniam victus petit hostis, protinus illi
Parcis & errati te meminisse piget.
Non te hostis, Cæsar, sed te clementia vincit,
Et ratio, cùm sis victor & ipse tui.

Vincere laus ingens hostes, & parcere victis
Gloria, sed sese vincere major erit.

MONETÆ GANDAVENSIS.

ABUNO LATERE.

Anno XXCI. Religione & justitia reduce, vocato ex Gallia pacata Duce Andegavensi, Belgicæ libertatis vindice.

IN ALTERO.

Ganda pro Christo, lege, grege & patria.

IN ADVENTU

DUCIS ANDEGAVENSIS.

Abstulit ut regni Dominus moderamina Sauli,
Et reprobum sancti privavit numinis aura,
Præfecitq; suo Regem Davida popello:
Sic modò depulsis patria regnoq; tyrannis,
Dux generose tuo voluit nos Marte tueri.

SUB SOLE RADIOS SPARGENTE, ET SYMbolo Ducis, FOVET ET DISCUTIT.

Exoriens veluti obscuras sol discutit umbras,
Arvaq; nativo læta calore fovet:
Non secus adventu dispergis nubila Princeps,
Ac libertatis spe recreas populum.

Ad suggestum prope curiam.

Venisti tandem, tuaq; expectata tueri
Ora datur?

Item.

Hunc tamen everso juvenem succurrere seclo
Ne prohibete, &c.

ÆNEÆ A MARIVORTA.

Quis sim, quis olim, quis denique

Vivens

Vivens fuerim, requiris hospes optime;
Sum pulvis, olim nobilis.
Dum fata vitam haud invident superstitem
Belli, togæ, domi, foris.
Heroas inter splendidos haud infimus,
Et miles & dux agminis.
At forte nomen & genus quæsiveris
Et patriam de nomine;
Respondeo quod Cypridos quondam fuerit
Gnato, Creüsæ conjugi;
Idem parentes indidere infantulo,
Vocatus Æneas fui.
Gens Marivorta originem mihi dedit
Antiquitate splendida.
Brugis in auras me mater primùm tulit;
Herois inclyta & pia.
Quid sim, quid olim (vel potiùs nuper) fui,
Scis hospes. at tu quis sies,
Tenebris situs nequeo quidem cognoscere;
Sed tute te ipsum noveris.

LEIDÆ.

LIPSIANI HORTI LEX IN IPSO ADITU, SUB PERSONA BIFRONTIS JANI. B.F.

QUisquis es, STA, LEGE, PARE.
JANUS ad hoc limen sic EDICO.
I. Horto & hero fruendi tibi jus esto:
Sed illo ad aspectum, isto ad sermonem.
Nisi oculis, quidquid heic satum aut natum, ne LIBATO.
Tiro esto, manum apud te habeto.
Si effers ad tactum aut ad raptum:
Verbo dicam, te efferto.

2. Sed nec hero usquequaq; fruitor:
Ante sextam vespertinam ne adito:
Post septimam ne maneto.
Horæ aliæ ad alias illi curas.
Heic cogitat, heic pangit:
STILUS heic est; abi musca.
Quid si & cæna? abi musca.

3. Sermones etiam ne exlêges.
Jocari licet:
Narrare licet:
Rogare licet:
Sed nihil serium.
Gratiarum hic locus est.

4. Si quid amœnius tamen in studiis;
Inter ambulandum
Dissere, doce, disce.
Et Musarum hic locus est.

5. Tu qui seriosus,
Tu qui rixosus,
Exeste.
Clusius ego sum vobis.

6. Canis, præter unam, emaneto.
Hecuba, præter unam, emaneto.
Habes? hoc etiam.
Quoquò te agis, te video.

LEODII.

IN TEMPLO D. JACOBI.

D. O. M.

DAnieli Mauch, & Rosæ Stockerin conjugg. qui postquam hæretic. factionib. aris focisq; paternis pulsi, in hac Eburonum urbe exilii voluntarii sedem collocassent, IIII. mensium inter utriusque obitum spatio interjecto, in æternam patriam migrarunt. Daniel filius unigena parentibus opt. dulcissimisq; mœrens P.

Vixit

Vixit Daniel ann. LXIII. Rosa LVII. In matrimonio unà fuere ann. XXXVII: Obiit hæc prid. Id. Jul. ille XVI. Kal. Decemb. ann. Christi M. D. XL.

IBIDEM IN GUILIELMITA-*rum cœnobio.*

Hîc jacet vir nobilis Dominus Joannes de Mandevile, Al. D. ad Barbam miles, Dominus de Campdi, natus de Anglia, Medicinæ Professor, devotissimus Orator, & bonorum largissimus pauperibus erogator, qui toto quasi orbe lustrato, Leodii diem vitæ suæ clausit extremum. An. Domini M. C C C. L X X I. m. Novemb. die X V I I.

INSCRIPTIO FONTIS AD ÆDES COMI-*tis Mansfeldiæ Petri-Ernesti, extra urbem Lützenburgam, versus septentrionem.*

Quisquis huc accedis, si te æstus sitísve urget, hîc æstũ quietus vitato, sitim pronus extinguito, aquam manu haurito, os lavato, at pede ne turbato, nudo corpore ne polluito, quiescentibus enim carissimæ uxoris manibus tranquillam undam sacravit: Mariæ de nomine Mariæ fontem nuncupavit: æterni sui amoris testes latentes vasta sub rupe lymphas erui, vivo lapide cingi, æternasque fluere jussit P. E. C. M.

GRONINGÆ IN FRISIA.

D. O. M.

LAmberto Cantero Frisio Gruningensi, Jurisc. clariss. Philosopho & Oratori præstanti, Caroli Quincti Senatori, raro virtutis omnis exemplo, singulari patriç ornamento, parenti merito longè cariss.

Pietatis & memoriæ ergo Gulielmus F.M. P.C.B. Ann. XL. menf. III. Θ. An. ab O. R. cIɔ Iɔ LIII. VII. Kal. Sextil.

IN HOLLANDIÆ COENOBIO NON PROCUL AB HAGA COMITUM.

Ex Guicciardino.

ILluftris Domini Florentii, Comitis Hollandię filia, cujus mater fuit Mathildis filia Henrici Ducis Brabantiæ, fratrem quoq; habuit Gulielmum Alemaniæ regem: hæc præfata Domina Margareta, an. falutis millefimo ducentefimo feptuagefimo fexto, ætatis fuæ an. quadragefimo fecundo, ipfo die Parafceves, hora nona ante meridiem peperit infantes vivos promifcui fexus, numero trecentos fexaginta quatuor. qui poftquam per venerabilem Epifcopum Dominum Guidonem Suffraganeum, præfentibus nonnullis proceribus & magnatibus, in pelvi quadam baptifmi facramentum percepiffent, & mafculis Joannes, femellis verò nomen Elifabeth impofitum fuiffet: ipforum omniũ fimul cum matris anima ad Deum æternaliter victuræ redierunt, corpora autem fub hoc faxo requiefcunt.

NB.

Vera effe quæ hic narrantur, teftes funt omni exceptione majores Lud. Vives, Erafmus Roterodamus, & alii, qui etiam occafionem & caufam rei fic geftæ hanc addunt. Margarita hæc mulierculam quandam, gemellos in ulnis geftantem, & ftipem petentem, acerbè increpaverat, quòd eam uno partu duos infantes producere potuiffe negaret, nifi duorum quoq; virorum commercio ufa effet. Mendica igitur precibus à Deo contendit, ut in fignum innocẽtiæ fuæ Comitiffa gravida tot pareret infantes, quot effent in anno dies. Quod & factũ eft, ut in Epitaphio præmiffo narratur.

ARNE-

ARNEMII IN GELDRIA.

JODOCI SASBOUTI.

Siste gradum: quod es, ipse fui, fortassis eris cras
Quod sum cadaver putridum.
Olim Jodocus eram Sasbout: me misit in auras
Delft clara pars Bataviæ.
Ter denis patriæ causas decidimus annis,
Pars consuli haud ingloria.
Deinde & pacatis Præses jus Cæsare Gueldris
Dixi, jubente Carolo.
Quid tituli? quid opes? quid nunc prudentia prodest?
Mors summa miscet infimis.
Sola manet virtus homini post funera, solam
Dum vivis hanc ama: vale.

IN VICTORIAM NAVIM QUÆ totum orbem ambivit.

Prima ego velivolis ambivi cursibus orbem,
Magellane novo te duce ducta freto.
Ambivi, meritoq; vocor VICTORIA. *sunt mI*
Vela alæ; precium gloria; pugna mare.

GALLICA.

PARISIENSIA.

IN LUTETIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Francigenæ princeps populosa Lutetia gentis,
Exerit immensum clara sub astra caput.
Hic civis numerum, ars precium, sapiētia finem
Exuperant, superant thura, precesq; DEOS:
Audiit, obstupuitq; hospes: factusq; viator
Vidit: & haud oculis credidit ipse suis.

INSCRIPTIONES PARISIENSES.

IN PALATIO PARLAMENTI.

Ad dextram.

Facite judicium & justitiam. quòd si non audieritis hoc, in me juravi, dicit Dominus, quòd deserta erit domus hæc. Jerem. 22.

Ad sinistram.

Videte judices quid faciatis. non enim hominis exercetis judicium, sed DEI. & quodcunque judicaveritis, in vos redundabit. 2. Paralip. 19.

IN S. MARCELLI.

Hîc jacet Magister Petrus Lombardus, Parisiensis Episcopus, qui composuit librum sententiarum, glossas Psalmorum & Epistolarum. cujus obitus dies est XIII. Kal. Augusti. mortuus est anno 1164.

IN S. VICTORIS.

Discite mortales sortis memoranda supremæ
Fata, quibus mors est indita, vita brevis.
Nobile Pontificum decus hac Reginaldus in urna
Occubat exilii contumulatus humo.
Parisiæ quondam præsul celeberrimus urbis,
Fatali ad superos sorte vocatus obit.
Quisquis ades, sic te fragilem memorare viator.
Mors est certa, brevis gloria, vita nihil.
Obiit anno supra M. CC.LVIII.

In armamentario regio.

Æthna hæc Henrico Vulcania tela ministrat,
Tela Giganteos debellatura furores.

IN S. MATURINI.

JOH. DE SACROBOSCO.

De Sacrobosco qui computista Johannes
Tempora discrevit, jacet hic à tempore raptus.
Tempore qui sequeris, memor esto quòd morieris.
Si miser es, plora: miserans pro me precor ora.

IBIDEM ROBERTI GAGUINI Historici.

Illustris Gallo nituit qui splendor in orbe,
Hic sua Robertus membra Gaguinus habet.
Si tanto non sæva viro Libitina pepercit;
Quid speret docti cætera turba chori?
Anno 1501. 22. Maji.

IN S. VICTORIS; PETRI Comestoris.

Petrus eram, quem petra tegit: dictusq; Comestor.
Nunc comedor. vivus docui, nec cesso docere
Mortuus, ut dicat, qui me videt incineratum,
Quod sumus, iste fuit, erimus quandoq; quod hic est.

IBIDEM.

M. ADÆ DE S. VICTORE.

Hæres peccati, naturâ filius iræ,
Exiliiq; reus, nascitur omnis homo.
Unde superbit homo? cujus conceptio culpa;
Nasci pœna; labor vita; necesse mori est.
Vana salus hominis; vanus decor, omnia vana,
Inter vana nihil vanius est homine:
Dum magis alludit præsentis gloria vitæ;
Præterit, imò fugit: non fugit, imò perit.
Post hominem vermis, post vermem fit cinis, heu heu:
Sic redit in cinerem gloria nostra simul.
Hic ego qui jaceo miser & miserabilis Adam,
Unam pro summo munere posco precem.
Peccavi fateor, veniam peto, parce fatenti,
Parce pater: fratres parcite: parce Deus.

IN SUMMO TEMPLO.

Quem cathedræ decoravit honor, quem sanguis avitus,
Quem morum gravitas, hic jacet Odo situs.
Præsulis hujus erat, quod habent hæc tempora rarò,
Mens sincera: manus munda: pudica caro.
Lenibus hic lenis: toga nudis: victus egenis:
Vita fuit juvenis clara, probata senis.
Bis sexcenteno Christi quartoq; bis anno
Tredecimo Julii transiit Odo die.

IN FRANCISCANORUM.

ÆGIDII MÆSTRE, PRIMI IN SUPREMO senatu, æquitatis religiosissimi & publici amantissimi, epitaphium.

Præses eram: præses morior: post funera præses
Permaneo, recti fama perire nequit.
Antè loco pelli, vitaq; pericla subire,
Quàm sacra mutari patria sustinui.
Nil regem offendi, nil legem, nil quoq; mentem,
Utq; priùs constans, integer emorior.

Vive

Vive meo exemplo quisquis succedis honori,
Mortuus & vivus tum bene clarus eris.

IN TEMPLO S. AUGUSTINI AD SEQUANAM sacellum ædificavit Philippus Comineus Historicus; ubi ipsius & uxoris imago expressa: & ibidem est epitaphium D. Johannæ de Cominis filiæ Philippi Cominei.

Quingentis annis, bis septem & mille peractis
In lucem quartam post idus Martius ibat,
Octavamq; parens Phœbus properabat ad horam,
Comminia occubuit generosa à stirpe Johanna,
Penthebria Comitis Britanni sponsa Renati,
Atq; Argentonii domino prognata Philippo,
Chambeaq; Helena, mens hic in pace quiescat.

IN COELESTINORUM.

Hoc tecum illustris Pario Ludovice sepulchro,
Juncta Valentinæ conjugis ossa cubant.
Emerito Insubris tibi jura ducalia sceptri,
Tradita legitimæ præmia dotis erant.
Subjacet & Carolo clausus cum fratre Philippus,
Inclyta jam vestri pignora bina tori.
Magnificus Carolo nascens Ludovicus ab alto
Hæc posuit larga busta suprema manu.
Sforciadem indigna pepulit de sede tyrannum,
Et sua qui Siculas sub juga misit opes.
Ut tantos decorata duces Aurelia jactat:
Gallica sic illo sceptra tenente tument.

Quis tumulum posuit? regum rex maximus ille
Filius, & regum rex Ludovicus honor.
Quando? post Ligurem, Insubrem, Siculumq; triumphũ,
Post captos reges, Sforciadasq; duces.
Quis jacet hic, magni heroës, Ludovicus & uxor
Alma Valentina, regia progenies.
Aureli proceres, Carolus cum fratre Philippo.
Ille avus, illa avia est: hic pater, hic patruus.

Qui genus? à Francis. studium quod? regna tueri,
Bellaq; sanguinea sollicitare manu.
Quæ mulier? Ducis Insubris pulcherrima proles
Jus Mediolani sceptraq; dote dedit.
Vivere debuerant, propter facta inclyta, semper?
Debuerant: sed mors impia, cuncta rapit.
Hos ergo rapuit proceres? non corpore tantùm
Semper erunt anima, gloria semper erit.

Ludovicus Rex XII. quieti perpetuæ, & memoriæ perenni, illustrissimorum Principum Ludovici avi, Valentinæ aviæ, Caroli patris, piissimorum pientissimorumque parentum, ac Philippi patrui. Feliciter M. D. III.

SUB PONTE SEQUANÆ.

Jucundus geminos posuit tibi Sequana pontes,
Hunc tu jure potes dicere pontificem.

IN LAUDEM PARISIORUM.

ARCHITENII EPIGRAMMA.

Parisius Cyrrhea viris, Chrysea metallis:
Græca libris: Inda studiis: Romana poëtis:
Attica terra sophis: mundi rosa: balsamus orbis:
Sidonis ornatu: sua mensis, & sua potu.
Dives agris, fœcunda mero, mansueta colonis,
Messe ferax, inoperta rubis, nemorosa racemis:
Plena feris: piscosa lacu: volucrosa fluentis:
Munda domo: fortis domino: pia regibus: aura
Dulcis, amœna situ. bona qualibet, omne venustum,
Omne bonum, si sola bonis fortuna faveret.

IN TEMPLO BENVIENTE.

Est commune mori, nulli mors parcit honori.
Debilis & fortis veniunt ad limina mortis.

APUD

APUD FRANCISCANOS IN SACELLO *ambulationis orientalis, in tabula aenea litteris aureis:*

EPITAPHIUM D N. NICHOLAI DE LYRA.

Defunctus loquitur.

Ne me ignorès properans dum plurima lustras,
Qui sum, ex his nosces quae pede busta teris.
Lyra brevis vicus Normanna in gente celebris
Prima mihi vitae janua sorsq; fuit.
Nulla diu mundi tenuit vesania natum,
Protinus evasi relligione minor.
Vernolium admisit currentem ad sacra tyronem,
Et Christi docuit me domitare jugo.
Ut tamen ad mores legis documenta beatae
Addita planaret simplicitatis iter,
Artibus ipse piis & Christi dogmate fretus
Parisii excepi sacra magisterii.
Et mox quae q; vetus, & quae q; recentior affert
Pagina, Christicolis splendidiora dedi,
Littera nempe nimis quae quondam obscura jacebat,
Omnis per partes clara labore meo est.
Et quos saepe locos occidens littera tradit,
Hos typicè humanis actibus exhibui.
Extat in Hebraeos firmissima condita turris
Nostrum opus, haud ullis comminuenda petris.
Insuper & nostri releguntur saepe libelli,
Quos in sensa Petri quattuor arte tuli.
Est quoq; Colibetis non irrita gloria nostris,
In qua tu justus arbiter esse potes.
Non tulit haec ultrà vitam proferre merendo
Omnipotens Dominus, quo sumus & morimur.
A cruce tu cujus numeres si mille trecentos,
Adjungens unà quattuor & decadas,
Illo me rapuit mors omnibus aemula cyclo,
Cùm micat Octobris terna vigena dies.
I jam quo tendis Nicholai illectus amore,
Quo doctore tibi lex reserata patet.

In Cosmi.

Nobilissimo, piissimo, omnique disciplinarum genere cumulatissimo, D. Claudio Espenceo, Theologorum hujus seculi facilè principi, paterno quidem genere ex clarissima Espencæorum, materno illustri Ursinorum familia orto, divini verbi præconi celeberrimo, pauperum patri benignissimo. qui cùm per XLVI. annos continuos in hac prima omnium Academia literis humanioribus, Philosophicis & divinis operã cum omnium incredibili admiratione navasset; à Rege Christianissimo Francisco I. Melodunum, ab Henrico II. Bononiam, à Francisco II. Aureliam, à Carolo IX. Possiacũ, inter religionis primos hujus augustissimi regni proceres, partim legatus, partim orator, de re Christiana sanctissimè doctissimeque disceptasset; permultos in sacrosanctam scripturam commentarios edidisset; tandẽ gravissimo calculi morbo diu multumq; vexatus, cum omnium principum, senatorum, nobilium plebeiorumq; luctu ac desiderio obiit, anno ætatis LX. die V. Octobris, M.CCCC.LXXI.

Guido Gassarus Flaminius, Prior sanctę Fidis apud Columerios, ejusdem amanuensis, & per annos XVII. negotiorum gestor devinctissimus, hanc effigiem cum suo elogio piæ domini charissimi & benignissimi memoriæ erigebat, & mœrens ponebat, anno M.CCCC.LXXII. die ultima Januarii.

Apud Franciscanos in *choro interiori.*

Gulielmo Frölich, nob. ac stren. equiti: prudenti Soloturens. civitatis Senatori: legionum Hel. trib. ob eximias animi virtutes, resq; præclarè gestas civibus universæque patriæ acceptiss. qui cùm XI. annos stipẽdiis regiis magna animi alacritate militasset: ter signis collatis conflixisset: suos veteranos magno discrimine (nationi alioqui fortiss. insuetum) per æquor in Italiam trajecisset: tandem sexagenarius, cui quiescendum erat, ut eâdem perpetuâ animi constantiâ erga Francorum Reges persisteret, præfectus XXII. signis postremò in Gal. rediit, ubi Lutetiæ fatis cõcessit.

ceſſit. Ejus cives & cognati, (quorum è numero patruelis ipſius Capitan. Guilhelmus Tuggnierus, cogno. Frölich, primus fuit) gratiſſ. pientiſſ. animis funus mortemque proſecuti: hoc monumentum poſteritati, in memoriam heroicæ virtutis, mœſti ac mœrẽtes poſ. anno M.D.LXII. die IV. menſ. Decemb.

IBIDEM IN MURO TEMPLI *ſeptentrionali.*

Reginaldo Dangernero, equiti fortiſſ. cùm ſtrenuam operam in omnibꝰ bellis Carolo VIII. & Ludovico XII. regibus Gallis navaſſet: & ad ſenium uſque ſanctè & prudenter, cum ſumma apud omnes gratia, vixiſſet: ex labore ad quietem, ex brevi ævo ad perpetuum, cum ſummo tamen omnium, præſertim nobilium, mœrore erepto: Vincentius F. memor patrem æqua cum reliquis mortalibus lege natum, ut omnibus horis mori poſſet, memoriam, non luctu, aut ægritudine, ſed pietate ut coleret, paterni beneficii ergò poſuit. Obiit M.D.XXX.

IBIDEM PROPE JANUAM *occidentalem.*

M. ANT. Gallerato nobili viro, Cremona patria, equitum præfecto, Mauretæ ab incurſoribus (dum Lugdunũ Chriſtianiſſimi Caroli noni Francorum regis juſſu, belli commodo per expeditos equos peteret) ex inſidiis trucidato, M. Ant. Martinengus de Columna, Villæ claræ Comes, ſub cujus ductu tunc ſtipendia fecerat, amico militique dilecto mœrens poſuit, ne maximæ inter eos benevolentiæ memoria aboleretur. Vixit annos XXVI. Obiit tertio nonas Aprilis, anno à partu virginis M.D.LXVIII.

IBIDEM IN MURO MERIDIONALI.

Hîc ſitus eſt M. Ant. Herculanus, Comes, in clariſſ. Italiæ urbe Bononia ex Ill. Herculanorum familia ortus, ac ſua ipſius virtute & probitate non minùs quàm generis nobilitate clarus, qui huc peregrè profectus, ut diverſis regionibus, ac variis hominum moribus inſpectis, majo-

rem ſibi rerum uſum experientiamq; compararet, in medio vitæ curſu immatura morte præreptus fuit, magno ſanè omnibus, quotquot illum norant, deſiderio ſui relicto. Vixit ann. XXVI. menſ. XI. Obiit ann. M.D.LII. menſe Jan. die XV.

In S. Jacobi post summum *altare*:

DEO IMMORT. OPT. MAX. ET CHRIſto Jeſu hominum ſalvatori ſacrum.

Joanni Fernelio Ambiavenſi Henrici II. Galliarum Regis Conſiliario, & primo medico nobiliſſimo atque optimo, reconditarum & penitus abditarum rerum ſcrutatori & explicatori ſubtiliſſimo, multorũ ſalutarium medicamentorum inventori, veræ germanæq; medicinæ reſtitutori: ſummo ingenio, exquiſitaque doctrina mathematico, omni in genere Philoſophiæ claro, omnibusque ingenuis artibus inſtructo, temperatiſſimis ſanctiſſimisque moribus prædito, ſocero ſuo pientiſſimo, Philibertus Berçotius ſupplicum libellorum in regia magiſter, magnique regis CONSILII præſes, affinitate gener, pietate filius, mœrens poſuit, anno à ſalute mortalibus reſtituta M.D.LVIII. Obiit XXVI. April. ann. M.D.LVIII. Vixit ann. LII.

Apud Augustinianos in *ſacello S. Joannis & Jacobi.*

Deo Optimo Maximo, & diuturnæ memoriæ Jani-Jacobi Memnii, multis præclaris muneribus honoribusque perfuncti, Juriſconſulti anteceſſoris Tolozę, proprætoris urbani Lutetiæ Pariſiorum, libellorum ſupplicum in regia magiſtri, & regii in conſilio ſanctiore Conſiliarii, liberi mœſtiſſimi poſuerunt. Natus eſt Rupeforti in Aquitania. Obiit Lutetiæ Pariſiorum, anno à virginis partu CIↃ IↃ LXIX. VIII. Kal. Novemb. Vixit annos LXXIX. menſes V. dies XIII.

Æternum placida compoſitus pace quieſcat.

In Ja-

IN JACOBI ANTE CHORUM.

STEPHANO GOVARDI AB AMERONGEN Ultrajectensi, Joan. ab Amerongen Fr. mœstus posuit.

Quisquis ad hoc venies non grandi ætate sepulchrum,
Disce, malo poteris doctior esse meo.
Formæ nemo suæ confidat, nemo juventæ;
Lanificas nequeunt ista movere DEAS.
Nec juvat immensis didicisse laboribus artes,
Mors etiam doctis injicit atra manus.
Mi nihil illorum facilis natura negarat,
Et tamen obscuras cogor inire vias.
Securus miser exitii, ignarusq; futuri,
Vive memor leti: mors inopina venit.
Obiit Lutetiæ, ann. ætatis XXIIII.
XIX. Novemb. ann. M. D. LX.

IN TEMPLO B. VIRGINIS.

Paulus Emilius Veronensis, hujus ecclesiæ Canonicus, qui præter eximiam vitæ sanctitatem quantâ quoq; doctrinâ præstiterit, index atque testis est historia de rebus gestis Francorum, posteris ab eodem prodita. Obiit anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo nono, die quinta mensis Julii.

Τῷ χριστῷ ἁπάντων σωτῆρι.
dicatum
Piis dormientium animis.

Nobili viro Joanni Volantio, quondam Neustriæ quæstori diligentissimo, regiæque aulæ à secretis fidelissimo, conjugi suo charissimo, Izabella Bruna, in certam resurrectionis spem fieri curavit 1556.

QUI LOQUITUR DORMIT.
Vitam transegi perfunctus honoribus amplis,
Displicui nulli, jam tibi munde vale.
Nunc cinis, at vivam, judex cùm venerit æquus
Omnes ante suum sistere judicium.

Joanni Volantio patri chariss. mœrens filius fecit.
Obiit 1550. 13. Cal. Septembris.

Ludovicus Gayant, probus senator,
Quem nulla flexit unquam cupiditas,
Durum laborem qui respuit nunquam,
Qui populo vixit magis quàm sibi,
Sepultus isto jacet in sepulchro.
Idem impiger lustra novem vixit,
Sed ter quinq; lustra natus decessit.

Perpetuæ memoriæ Bernardus Fortia Senator defuncti gener posuit. Interiit die prima Octob. 1565.

IN COEMITERIO.

ΔΕΟΣ ΕΝ ΕΛΠΙΔΙ.

Jo. Cognetii V. impr. summæ piet. ac relig. agendis in cur. pupill. vid. & paup. causis patroni clariss. & frequentiss. Radeg. item Ferrutiæ integerr. matris f. ac omnibus mulieris fortis dot. insignitæ ciner. Angel. & Guill. fratres, tam sanctis parētibus Deo grati & glorii, non admodum exquisito opere hunc tum. pos. Virum uxor obiens antevertit XVI. Cal. Febr. anno à restit. sal. M.D.XLII. cujus obitu sol. matr. totus ille Christum spirans, Christo inspirante & ultrò vocante, in sacerdotum ordinem cooptatus est, non ut sacerdotiorum reditu augeretur, quæ sæpiùs oblata recusavit; sed ut sacræ illius victimæ jugi & perpetua oblat. Dei spiritu & gratia auctior fieret. Is quoque, ut in otio nec otiosus, nec sibi vixit, excerpta multa ex utr. Testam. Patrumq; comment. in unum vol. digessit: cogitans, ut dicere solebat, sacerdotum, qui instructam biblioth. non haberent, tantillo divinarum sentent. hisce levare inopiam. Quæ omnia ne gratiæ potiùs & assentat. quàm veritati tributa, viator, putes, testem omn. illius temp. ordinum memoriam appellamus. Obiit Jo. Cog. an. à partu Virg. M.D.XLVIII. ætatis LXXXII.

CRAINTE EN ESPOIR.

JACOBI CAGELLI REGIS ADVOCATI dignissimi.

Quid tam frequentes huc amici curritis?
A me quid expectatis hiantes amplius?
Non sat loquuntur, clamitantq; marmora?
Nam quantus erat Cagellus, hoc tumulo jacens,
Non possum, Apollo non potest, non deniq;
Cagellus ipse, si resurgat, dicere.
Quanto ingenii splendore, quanta argutia,
Sapientia, scientia, eloquentia.
Quàm magno animo, quàm libero, integro, probo.
Quotquot fuerunt, temporibus omnes suis,
Si non superavit, continuit certè pares.

Hæc vix proferebat Antonius Lapiteus amicum illum lugens, qui decesserat an. à servatis hominibus 1541. Aug. Cal. 13. Optatę illi quietem perpetuã.

ALIUD.

GENESIO de Luc. causarũ in senatu procuratori peritiss. continẽtiss. & summæ fidei: inprimis & Marg. Fourquaut uxori ejus castiss. piiss. q. quorũ impensa hoc sacellum primùm instauratum, deinde omni instrumento ad rem divinam necessario exornatum, postremò Jesu Christi servatoris memoriæ ex eorum voto consecratum est: quiq; ita in eo sibi, liberis, posterisq; suis sedes, sepulcrumque comparavere: Jacobus & Johannes eorum filii, testamentorumq; curatores, parentibus optimis eorumq; memoriæ faciendum ponendumque curarunt. Vixit ille an. LXVIII. mortem obiit VI. non. Mart. an. à salute condita, M.D.XXIV. illa annum agens LIX. excessit è vita III. Cal. April. an. M.D.XXXV. post festum resurrectionis Christi. Perpetua in pace quiescant.

ALIUD.

Optimæ spei juveni Claudio Valẽti Peutinger, P. Aug. D. Claudii J.C. filio, clariss. viri D. Chunradi J. C. nepoti,

qui studiorum causa hîc degens, immaturè moritur: mater filio dulciss. mœrens P. Vixit annos XV. mens. VI. dies XXV. Obiit anno Domini M. D. LIIII. die VI. Novembris.

ALIUD.

HUGONI Myetæo, natalium splendore, & Jurisprudentia clariss. viro suo, Radegundis Molinia, uxor pientiss. novissimum hoc fidei pietatisque monumentum posuit, ut is ob oculos positus, libetis suis primùm memoriã sui refricet, deinde consanguineis, affinibus & amicis animam commendet: cæteros verò officii admoneat, quando eos sors eadem manet, tales in se, ubi decesserint, vivos; quales, dum viverent, in mortuos fuerint, expertutos. Obiit V Idus Decemb. M. D. XXXIV. hîc in familiari Myetææ gentis sepulchro conditus.

IN TEMPLO S. OPPORTUNI.

FRANCISCI CONNANI.

Uxor mœsta sui dum cernit busta mariti,
Tunc ternos amplexa, gemens, in funere, natos,
Quid me linquis, ait, miseroq; dolore sepultam
Deseris ô conjunx? Ah si nunc cara jugalis
Te tenet ulla tori, lacrymis gemituq; tuorum
Flecteris, hanc animam, quæso, rape, namq; peremto
Te superesse piget, nulla fruar antè quiete,
Quàm mihi fatales dissolvant stamina Parcæ.
Jamq; dolore amens tabesco, & tempora vitæ
Longa meæ nec erunt: primisq; extinguar in annis.
Mors mihi grata foret, positura morte labores.
Et nos una duos tandem teget urna: meusq;
Spiritus æterno tecum potietur amore.

JA. D. TRO. AMIC. PIENTISS. POSUIT Calend. Mart. M. D. LI.

Mort est le corps de ceste ame vivante,
Qui ne reçoit maintenant que plaisir:
Et icy bas moy pouure languissante

Ne viz

Ne viz que en dueil, douleur, & desplaisir,
Que doib je donq desormais pluis choisir
Pour mon repos, & future allegence;
Si non la mort? de laquelle á loysir
L'heure i'attens, qui toutes recompense.

IN S. SEVERINI.

REVERTATUR PULVIS IN TERRAM SUAM, ET SPIRITUS AD DEUM QUI FECIT ILLUM.

Expecto donec veniat immutatio mea.

Dulciss. conjugi, matrique pientiss. Mariæ Curtinæ Pomponiæ, in medio ætatis flore à musto partu ad mœstum suis portum ereptæ. cujus cineres sex filiis sub hoc famil. tumulo, maribus 4. feminis 2. obvolvuntur, chariss. marit. Petr. Crassinus Ablonius Sena. Paris. ac curta supellex tenelli duo liberi, maternæ relliquiæ mas & fœmina superstites tantisper, dum hîc in spe fata summissi opperiuntur. piet. & hon. ergò posuere. Obiit 4. Calend. Septemb. anno 1550. ætatis 20.

Tu precare viator his quietem.

Bonum est in silentio præstolari salutare Dei.

IBIDEM.

Nobilitate generis Comitum orientalis Phrisiæ & animi corporisque dotibus præclaro Dn. Ennoni de Embda civitatis Embdensis Præposito ac electo Satrapę, propter certam hujus corporis resurrecturi spem, ac in amoris sinceri testimonium, avia materque pia unico suo filio, qui hîc ex studiorum cursu, patrię ac amicis omnibus magno cum luctu, anno ætatis suæ XXIII. morte præreptus est, hoc monumentum statuerunt. Anno Domini 1545. 18. Julii.

IBIDEM.

Quid fuerim, nostra hac recubans commonstrat imago.
Quid sim, quam teneo, putrida calva docet.

Peccati hanc nobis pœnam ingenuere parentes,
Hujus sed Christus solvere vincla venit.
Nunc mihi viventi spes, qui fuit & morienti,
Æternum corpus, quale habet ille, dabit.
Peccati, fidei, Christiq; hinc perspice vires,
Ut te mortifices vivificetq; Deus.

ALIUD NOBILIS ANGLI.

Consors ô Turnebe tori dulcissime mœsti,
Doctrinæ columen Palladis atq; decus:
Ampla Deus dederat naturæ tempora vitæ,
Esses ut toto clarus in orbe senex;
Rumpuntur cita fata mihi, spes cùm indolis esses,
Non pejore loco nomina nostra fore.
Oceano natale solum licet Anglia distet;
Nos rogus unus habet, junxerat una fides.
Lumen & accessit patris de stemmate nobis,
(Imperii Anglorum namq; senator erat:)
Ut vultum præter gravitas, corpusq; venustas
Vestierat, mentem docta Minerva meam:
Sic Turnebe mihi summo ducetur honori
Sublato properè, te comitem esse rogi.

Ætas ipsius.

De semisse, triente annos, quadranteq; subduc:
Octavas adhibe tres: ego binus eram.

Annus, mensis & dies obitus.

Si quatuor mediata cubes cubicè: duo dupla,
Si quadrequadres, surfolidesq; tria:
Si noctes anniq; dies adjunxeris: horas
Hebdomadæ abstuleris, bis quatuorq; simul:
A Christo dabitur nato sic funeris annus,
Sed mensem referent hi numeri, atq; diem:
Per monadem superante diem mense: actus in unum
Cum quadrante triens: sesquipla quinq; creat.

Jacobus Lecheus Anglus, nobili adolescenti, amico chariss. posuit.

DEO OPT. MAX. SACRUM.

Epitaphium Joannis Raysii Patricii Francofurtensis ad Mœnum.

Heu nimiùm propera præreptus morte Joannes
Raysius hoc tumulo conditur exanimis.
Germanus patriâ, Rheni prognatus ab oris,
Francforti patrio stemmate clarus erat.
Non laus ingenii, non virtus defuit illi,
Non constans veræ relligionis amor.
Et jam spes patriæ non parva, sed ultima stirpis,
Ni cita venisset mors, erat ille suæ.
Ergo bonos tu quisquis amas, hunc plange viator:
Et velut ille opta te bene posse mori.

I. R.

Obiit anno salutis M. D. L. die III. Augusti, ætatis verò suæ 20.

ALIUD.

Vir pietate gravis, veterum virtute probatus,
Cujus fatali nomen honore viget.
Ordine Patricio quem Francia terra coronat,
Noricus & sapiens ille senator erat.
Missus ad eximium Regem, regnoq; potentem,
Parisiis vitæ fata suprema subit.
Hujus in hoc placidè requiescunt ossa sepulcro,
Spiritus ætherei contigit astra poli.

Obiit vir præstans Sebast. Futerer. Anno M.D.LX. die XXVII. Julii.

CARTHUSII.

Hanc rogo, quisquis ades, non admireris eremum,
Nec dicas: hæc sunt tecta superba nimis.
Regia sunt etenim viridis fundamina vallis,
Francorum jecit quæ Lodoicus honos.
Rex primùm instituit, regum rex auxit, & auget,
Servabitq; suam tempus in omne domum.

M. Richardi de S. Victore.

Nil tibi Parca ferox nocuit, quæ stamina parvo
Tempore tracta gravi rupit acerva manu.
Plurima namq; tui superant monumenta laboris,
Qui tibi perpetuum sint paritura decus.
Segniter ut lento sceleratas mors petit ædes;
Sic propero nimis it sub pia tecta gradu.

Alibi.

Dives opum Guido, formæ, bonitatis & artis
Ditior, hocq; magis dives honoris erat.
Plura darent superi, nisi fatum plura negaret.
Quò majora darent, transiit ad superos.

Item.

Alberto Pio de Sabaudia, Carpensium Principi, Francisci Regis fortunam sequuto, quem prudentia clarissimum reddidit; doctrina fecit immortalem, & vera pietas cælo inseruit. Vix. ann. 55. hærr. mœstiss. P. P. 1535.

In sacello ædis Coelestinorum, quod vocant Ducum Aurelianensium.

Adsta viator, non leve est precium moræ.
Hîc grande parvo cor duplex jacet loco.
Regis Ducisq;, Regis Henrici, Ducis
Mommorancii Annæ, per gradus qui singulos
Ad militaris ordinis fastigium
Pervenit, & res maximas sub maximis
Domi forisq; Regibus gessit tribus,
Francisco & Henrico ultimoq; Carolo.
Sed præcipua quo singularis & fides
Inter Ducemq; Regem ac Henricum foret.
Testata; corda jussit amborum simul
Rex ipse poni pignus haud dubitabile,
Quòd juncta eorum vita perpetuò fuit.
Hîc juncta quorum mors habet vitalia.

De eodem

De eodem Gallicè ibidem.

Cy dessoubs gist un coeur plein de vaillance,
Un coeur d'honneur, un coeur qui tout sçavoit,
Coeur de vertu, qui mille coeurs avoit.
Coeur de trois Roys, & de toute la France:
Cy gist ce coeur, qui fut nostre asseurance.
Coeur qui le coeur de justice sçavoit,
Coeur qui le ciel honnora des l'enfance.
Coeur non jamais ny trop haut ny remis,
Le coeur des siens, l'effroy des ennemis.
Coeur qui fut coeur du Roy Henry son maistre.
Roy qui voulut qu'un sepulcre commun
Les enfermast apres leurs mort, pour estre,
Comme en vivant, deulx mesmes coeur en un.

IBIDEM.

IN ANGULO AD PARIETEM.

D. O. M. S.

Siste parum & audi viator. In Anna Duce Mommorancio tanta fuit militaris scientia, & in tractãdis ac explicandis negociis vigilantia, ut paulatim, tanquam per scalarũ gradus virtutis ergò ascensum sibi ad honoris altissimum gradum paraverit: quem, dum vixit, tenuit honorificentissimè, cum Henrici II. Regis approbatione maxima. qui dum ipsam quam amplissimã à Rege Franco Patre consecutus erat Annas dignitatem, augere si potuisset, cogitabat, ut incomparabilẽ ac pænè inauditum suum erga clariss. virum amorem declararet. Eum etsi pleriq; principes viri imminuere quibus poterant artificiis conarentur, augebat tamẽ obtrectatio amorem, ut nihil penitus de Jure publico aut privato statueret, quod Annæ nõ probaretur, ut jam unum animum in duobus corporibus facilè cernamus. Quę animorum & voluntatum firma conjunctio ut posteris monumento innotesceret memorabili; Henricus amborum corda in eadem jacere æde voluit. Igitur consentientibus Carolo IX. & Regina matre ejus, lectissima fœmina, Magdalena conjunx, & Franci filius piiss. mœrentes P P.

HENRICI II. CORDIS.

Pyramidos hujus si quis mysteria gliscit
Nosse, sub ista suo cor pede Regis habet.
Virgineos habet hæc triplici sub imagine vultus,
Ac Charites trinas signat imago triplex.
Prima fidem propriè signat, spem ritè secunda,
Tertia dilectam denotat esse Charin.
Quas rex Henricus miro possedit amore,
Has veluti sponsas notus habebat amans;
Firma Fides Regis, Spes certa, Charisq; perennis,
Nullis temporibus deseruisse virum.
Hinc fit ut admixtas cernamus jungere dextras,
Quòd nusquam fuerit Rex pius absq; tribus.
Jure manus igitur conjunctas semper habentes
Absq; tribus scandit nullus ad astra, docent.
Carminis istius lectorem quemq; monebo,
Hoc regina suum cor cupit esse loco,
Dum vita Lachesis præsentes finiet annos,
Et fuerit propria morte secuta virum;
Ut quorum fuerit cor unum atq; una voluntas,
Dum simul amborum mutua vita foret,
Corporibusq; suis unum vivendo cubile
Ut fuit, & vivis spiritus unus erat:
Sic quoq; mors properans minimè divisit utrumq;,
Ut fuit illorum, sic erit unus amor.
Istius ergò rei sit pyramis optima testis,
Quæ simul amborum corda ligata tenet.

Distichon.

Hic sua rex, regina simul statuêre reponi
Corda, locus veri pignus amoris erit.

IN EODEM SACELLO.

Generosissimi CORDIS, illustrissimique ANNÆ primi Mommoranciorum Ducis, militum Galliæ præfecti, & Franciæ Paris,

TUMULUS.

Quem tot magnificis celebrem Bellona triumphis
Reddidit

Reddidit Heroëm Mavorte & Marte calentem:
Quem tot virtutum titulis, senioq; verendum,
Mente fideq; etiam dederat sors provida seclis:
Quem tot bellorum casus, tot signa trophæis
Ampla, tot exstructis spoliis hostilibus arcus,
Tot currus, aquilæ, monumentaq; maxima rerum
Victorem referunt extremos solis ad ortus.
Quem ceu Scipiadem Reges timuere Ducesq;,
Dum patriæ multos peperit cum laude triumphos:
Quem ceu Pompejum demissis constat ab armis
Civilem petiisse togam, potiora quietis
Armis dona ratum, portum spirantibus undis.
Non cedens fato appensis ad carbasa remis.
Annas magnanimus Dux Momorancius heros
Occubuit, dum persequitur Regisq; Deûmq;
Hostes, Parisiæ constructoq; agmine tentant
Urbis pinnatos furibundi invadere muros.
Sic pro Rege, fide, sic dum pro legibus arma
Ferre parat patriis, libertatemq; tueri;
Consilio senioq; gravis Dux occidit, astris
Spiritus infertur, Pario sub marmore corpus
Conditur exculto sacratum nobile busto.
Pixide sceptrigeros queis deservivit in armis
Henricum natumq; Duces, splendentia regna,
Lilia Francorum generoso corde secutus,
Quorum corda sacris bustis auroq; sepulta
Exsuperans, tumulata suis amplectitur ulnis
Cælestina domus, turritam pignore Memphim.
Ergò sit invictus Gallus si transeat hospes,
Regibus æterno cor junctum fœdere Francis,
Longæviq; Ducis resoluto corpore mentem
Æthereos adiisse lares, nomenq; perenne
Oceanum Boreamq; suis mandasse triumphis.

IN PACE REQUIES.

In pede columnæ.

Conjuncta amborum longum testantur amorem
Ante homines, junctus spiritus ante Deum.

Ludovici Ducis Aurelianensis.

Quis sim, quæ mea sit, si quæris, nosse propago?
Clarior est, quàm quòd dicier hic sit opus.
Regis ego proles & Regis origine frater,
Regis ego patruus, deniq; Regis avus.
Si rex non fuerim, mirari desine; Regnum
Ante diem veniens mors inopina tulit.

PHILIPPI CHABOTII.

D. O. M. S.

An viventi Heroï assidua virtute invidiam; mortuo verò continua sospitis VIRT. MEM. mortem propemodum ipsam superare, altiùs, hospes, ac perênius decus fiet. Sed quid hoc hîc est, inquis? Utrumque tibi fortissimi heroïs Philippi Chabotii Galliarum thalasiarchæ testatum esse, breviùs forsan quàm fas fuerit, voluerunt manes. Cùm enim ille patrem habens Chabotianâ, matrem Luxemburgicâ stirpe editam, feliciter natus, educatus, excultusq; feliciùs, facundia præditus incredibili, Francisco I. Galliarum Regi augustissimo, Domino suo supra modum dilectus, triplici torquatorum equitum torque insignitus, Dux quoq; Gallicorum centū gravioris armaturæ Equitum utriq; in Francia mari occiduo ac Eoo præfectus, in Burgundia, cujus etiam pater dictus est, ac in Transalpina aliquandiu Gallia, quàm regalibus copiis solus imperans Regio pænè totam Imperio addixit, Prorex, prælius fortiter depugnatis, compositisq; magnanimitate fœderibus, tot rebus denique terra marique domi ac foris bene gestis claruerit, huic potissima fuit tum gloria, tum redivivæ gloriæ celebritas, tantus ipsius virtutisque Comitis deinvidiâ triumphus, ut sacræ instar anchoræ, vel more potiùs Herculeo, contra fluctus fortunam sisteret, & ex livore laudem ampliaret. Hoc vivus ille. Quod reliquū esse potest, patris reliquiis ut præstaret Filius pientiss. Leonorus Chabotius, magnus Franciæ Archippocomus; indelebile forsitan monumentum P. Satísne? Satis superq; ais. Bene ergò precatus abi, ac virtutem amplexans, invidiam disce, atq; etiam mortem posse despicere. VALE.

IBIDEM TIMOLEONTIS COSSÆI *Brisavi Comitis epitaphium tale est.*

D. O. M.

Viveret equidem, hospes, si nos boni amarent cœlites, Gallicus, non abs re, nec certo absque omine Timoleon. qui quantum genere, nobilitate, meritis ac gloria Corinthium illum alterum Timoleonem superarit; docet Cossæorum cognomen atque familia. fortissimus gloriosissimusq; tanti heroïs progenitor heros, Gallorum militum tribunus, ac Transalpinæ Galliæ Prorex, cui nullo modo sese Timodemus cōferat: quin ipsi quoq; adolescenti tam bene merito, cū aurata regii ordinis torque, in quinquaginta gravioris armaturæ equitum turmam, nec non in omnes ferè Gallicas veteranorum peditum cohortes datum imperium erat; & simul validissimus decurio, simul & legionum dux animosissimus foret, ipsa etiam, cui sese veluti devoverat, in Deum, regem, religionem ac patriam pietas, rerum demum aliarum quæ singulis rebus sunt comparandæ singulæ, justa, perenniq; memoriæ consecranda commendatio, satis manifestavit. Cùm autem hujus longè dissimilem Timoleonta alterū reddiderit morum austeritas, egregii facinoris quo fratrem tyrannū intergemerat, iniqua pœnitētia, longum, cùm à bello publicisq; negotiis abstineret, otium, amicorū tamen pro Reipub. salute cōtemtus, virorumq; odium novum affectantium, vel veterem exercentium tyrannidem, ac rerum in Sicilia gnaviter, acriter, paucisq; etiam copiis gestarū celebritas, hùnc ducem facilè nostro assimulaverit. quem adhuc adolescentem, tot audacibus ac felicibus gestis incredibilem consecutum gloriam; ac non modò Timoleonta, sed & antiquos alios duces, si vivere licuisset, superaturum, ad Mussidanum tandem glande plumbea peremptum, postquam piissima mater, veluti earum rarumque florem sibi ante diem nefariè averruncatum, propemodum exsternata deflevisset; ac suum, etiam totiusq; familiæ dolorem publico sæpiùs luctu recrudescentem diutissimè pertulisset; non jam assiduo mœrore, sed æterno pietatis testimonio, Timoleontis sui memoriam colendam

esse rata, non stelam aliquam brevem, sed hoc ingens illi sempiternumq; argumentum gratè pienterq; pos.

Liberalis Deus, seculum funestum, immortalis palma.

GENEROSISSIMI CORDIS, CHRISTIAnissimi Regis Francisci II. Galliæ Scotiæq; Regis.

Marmore Mygdonio saxum pilare superbum
Flammiferumq; ferens nobile stemma Ducis,
Exprimit Heroïs Francisci triste secundi
Cor lethi raptum faucibus ante diem.
Flammea cui meritò servire columna ferendo
Noscitur, igne etenim strinxerat ossa fides.
Hic velut Eoô rutilans carbunculus orbe
Pisteos intacta firma columna fuit.
Sospite quo semper sub tuto umbone quiesces
Galle, trophæa tui principis ampla gerens.
Grandibus ast rabies Stygiis agitata colubris
Infaustâ cœptis obviat illa nece.
Nam Rex accelerans fidei domitare rebellem,
Occidit, extincto corpore celsa petens.
O lugubris hymen, si nunc ô liliger Heros
Deseris orba pio Francica sceptra duce.
Corpore linquis humum, tumulo sociatur amorum
Corde hic concomitans corda paterna tuo.

In craterem aureum Franc. II.

Aurea secla orbi fato cedente daturus
Inter ego eclipses splendidus exorior.

In vico S. Antonii fons est, cum inscriptione, Anno 1577.

Hanc deduxit aquam duplicem Biragus in usum,
Serviat ut domino, serviat ut populo.
Publica sed quanto privatis commoda, tanto
Præstat amore domus publicus urbis amor.

RENATUS BIRAGUS FRANC. CANcell. publicæ commoditati.

IN CATHARINÆ.

D. O. M. S.

Valentiæ Balbianæ matronæ clariss. atque ornatiss. cujus anima salute & quiete fruitur sempiterna, corpus Renatus Biragus Franc. Cancell. conjunx; pientiss. uxoris benemeritæ memor, hîc condi curavit.

Ob. anno Christi 1572. Cal. Jan. Vix. annos 34. menses 6. dies 20.

IN ÆDE MATURINI.

CUJACI,

Balduinus hîc jacet, hoc tecum reputa, & vale. Mortuis vobis, Jurisprudentiam gravis corripiet sopor.

FRANC. Bald. Jurisc. ob. anno æt. LIII. XI. Novemb. à partu virginis 1573. Papirius Massonus Balduini auditor P.

IN TEMPLO S. ANDREÆ.

Uxor cara sui condit dum mœsta sepulcrum
Conjugis, & cineri persolvit jussa recenti,
Bis senos complexa gemens in funere natos:
Nostri, ait, ô conjunx, qui nunc dulcissima amoris
Pignora discessu linquis, si cura jugalis
Te tenet ulla tori, lacrymis luctuq; tuorum
Flecteris, hanc tecum, ô tecum rape. namq; perempto
Te vitam moror invisam, & nunc ipsa perenni
Exsternata malo placidâ jam morte quiescam.

IN COEMITERIO S. SEVERINI.

Anno 1557. die 9. Januarii, nobilitate, pietate ac virtute præstans vir Georgius à Schönberg Germanus, ex hac mortali vita placidè & quietè discessit, anno æt. suę XXIX.

Qui modò prælustri viguit Schönbergius ortu,
Ore decente, piis moribus, ingenio,
Heu jacet indignè viridi sublatus in ævo,
Dum reditum ad patrios mors negat atra lares.

Quam tamen invicto toleravit robore mentis,
Ad superas certa spe comitante domos.

AD VIATORES.

Eteostichon.

Nuncne leves postquam liquit Schönbergius auras,
Cernis, ut extingui gloria nostra solet?

APUD TEMPLARIOS IN *interiori choro.*

Habet interior Gallia longè antiquissimam familiam de Villiers Lisleadam, multis magnisq; rebus gestis clariss. regum amicitiis celeberr. unde suis totiq; Reip. Christianæ prodiit tantis dignus natalibus Philippus, cujus modò viator monumentum cernis, honoris virtutisque ergò positum. hunc eò sua per gradus evexerunt merita, ut concordibus omnium votis in universum suum ordinem obtinens imperiū, ejus militiæ magister fuerit, quæ Deo Opt. Max. est & Joanni Zachariæ sacra. cellam hanc vivens, ineffabili tetragrammati יהוה nomini, extra quod nulli salus, vir pius ac religiosus dicatam voluit.

PSAL. LXXXIX.

SUPERVENIT MANSUETUDO, ET RAPIEMUR.

ALIUD.

FRATER Philippus Kerleau Trecorensis, ex Saliocanorum promontoriis, in illa spectata Celticæ Galliæ peninsula claris ortus majoribus, ordinum ductore patre, patruo necdum Diablinthrensi episcopo, Britannorū quondam ducum magnis de rebus apud exteros principes oratore, ex primariis hospitalis Hierosolymitani militibus unus, nullis non laborum jactatus, quandiu vixit, æstibus, dum molestiarum tandem superatis undique fluctibus, in portu victor frui quiete cœperat temporaria, vocatus est ad æternam. Sic homines casso labore, fortuna caduca, querula vita, terras incolimus.

PSAL.

PSAL. XVII. HABAC. III.

Ponet pedes meos ut cervorum.

Vixit integer ævi annos ſeptuaginta, militavit hoſpitali duo de quinquaginta octo, præfuit his ædibus ubi obdormivit in Chriſto decimoquarto Julii, anno redemptionis milleſimo, quingenteſimo, quadrageſimo ſexto.

ALIUD.

Frater Robertus Daube, vulgo RupeMartia cognominatus, in nobili ad Rhodanum opp do Arelate inſigni familia natus, per omnes hoſpitalis militiæ gradus inter ſuos multa cum laude evectus, ad magnam tandem ſancti Ægidii præfecturam devenit in provincia Narbonenſi, demum per univerſam Galliam promagiſter creatus (honos à magno militum magiſtro ſecundus) ad regem publico nomine legatus, rem ſæpe tentatam, peneq; deſperatam, ſua prudentia perfecit. ordini ſuo ſcilicet à priſcis quondam regibus irrogatorum privilegiorum ſpecialem modò confirmationem, novorumque conceſſionem ab Henrico nunc rege conſecutus. quum verò multis & gravibus exantlatis laboribus ad quietem ſe temporariam pararet, vocatus eſt ad æternam. Vixit ann. L X X. militavit ann. X L. præfuit ann. I V. Obiit in legatione Lutetiæ in ædibus templi, die ſabbati v. Octobris, anno Chriſti M. D. XLIX. Commilitones & amici fratres defuncto poſuerũt.

Aliud ſibi.

Cigiſt le ſeigneur de Manas,
Le quel de ſa propre alumelle,
Se tua, prenant ſes esbats
Sur le corps d'une damoiſelle.
Je ne ſcay apres ſon treſpas
Lá oú ſon eſprit s' en alla.
Ma je ſcay bien, qu' on ne va pas
En paradis par ce trou lá.

S. DIONYSIACA.

IMperio Carolus Calvus, regnoq; potitus
Gallorum, jacet hac sub brevitate situs.
Plurima cum villis, cum clavo, cumq; corona
Ecclesiæ vivus huic dedit ille bona.
Multis ablatis nobis fuit hic reparator
Sequanii fluvii, Ruolliiq; dator.

Fut Roy de France en l'an.841.jusqu' à 879.

ALIUD.

Hic octave jaces Francorum Carole Regum,
Cui victa est forti Brittonis ora manu.
Parthenope illustrem tribuit captiva triumphum.
Claraq; Bortronio pugna peracta solo.
Cepit & Henricus, regno depulsus avito,
Bellata auspiciis sceptra Britanna tuis.
O plures longinqua dies si fata dedissent,
Te nullus toto major in orbe foret!

Vix.an.28. Ob.an.1498. mensis Apr. d.7. Opus Laganini Mutinensis.

IN DIVAM LODOICAM REGIS MATREM.

Altera progenie felix Berecynthia mater
Hoc Mausoleo Diva LOYSSA *jacet.*
Franciscum Regem peperit, sceptroq; dicavit,
Fortuna semper celsior ipsa sua.
Fortiter ille acie pugnans cum sorte maligna,
Seu fati invidia captus ab hoste foret:
Regnum hac tantisper sine turba & murmure rexit,
Armis, consilio, justitia atq; fide.
Dum postliminio regem, natosq; recepit,
Et patrio plaudens restituit solio.
Tandem inter Reges, sedando bella per orbem,
Percussit pacis fœdera perpetua.
Ferrea mox domito cesserunt secula Marte,
Atq; ætas Francis aurea sic rediit.

Cedite

Cedite quondam Asiæ Reginæ heroides. una hæc
Terrarum imperio digna LOYSSA *fuit.*
At Francisce doles, quasi nil de matre superſit?
Deſine. nam extingui gloria tanta nequit.
Officio in matrem ſi quis præcelluit olim,
Primas (vel Momo judice) ſolus habes.
Jamq; pia umbra vale; inferias & juſta ſepulcro
Solvimus: at mente vota precesq; damus.
Mens quippe æthereæ Chriſto conregnat in arce
Felix, & ſuperûm veſcitur ambroſia. 1531.

CARLOTÆ VALESIÆ, FRANCISCI FRANcorum Regis natæ maximæ ſepulchrum.

Carlota octavi metas properabat ad anni,
Cùm pro ſe lacrymas liquit & hunc tumulum.
Qua nihil hæc ætas præſtantius indole vidit,
Aut quo penderet certius auxilio.
Tantum quippe inerat ſpecimen virtutis amorq;,
Ut feſſa ingenti ſecla levaſſet ope.
Ecce Deo viſum ſecus eſt: qui limine in ipſo
Irrita, cùm libuit, votaq; ſpemq; facit.

IBIDEM.

Hoc oriens, illo virtus provecta ſepulchro
Clauditur: hoc natæ, matris at illud habet
Oſſa. brevi tantam jacturam fecimus. eheu
Condidimus natam matris in exequiis!
Illa decus, ſpes hæc orbis, duo ſidera quæ nunc
Ante Dei meritis ſedibus ora micant.
Nos noſtro interea premimur, Franciſce, dolore
Atq; tuo. heu nullis rebus habenda fides!

MEMORIÆ ÆTERNÆ
Optimi & mitiſſimi Principis CAROLI NONI, Regis Chriſtianiſſimi: bonarum artium ingeniorumq; fautoris liberaliſſimi, & fidei ac Religionis Catholicæ propugnatoris acerrimi.

Carolus exſpectat loculo Rex nonus in iſto
Supremi clangat dum tuba judicii.

Quem quicunq; bonus novit, bene luxit acerbè
Extinctum, vivum deperiit tenerè.
Leni adeò fuit ingenio, leni bonitate,
Aspectu leni, lenior alloquio.
Aspera enim cùm sævirent circùm omnia in illum,
Confluxit lenis quidquid ubiq; fuit.
Nam puer ad sceptrum venit regale decennis,
Annos quod tredecim dimidiumq́; tulit:
Continuis in proditionibus atq; periclis
Belli intestini, & jugibus insidiis,
Majorum dum sacra pius fortisq; tuetur,
Nec pessum cultus ire pius patitur.
Hæreticos reprimens cæca ambitione rebelles,
Numinis oblitos, Principis, & patriæ,
Donec præcipiti fato tum desiit esse,
Heu quando potiùs debuit incipere!
At tu pro tanto veræ pietatis amore,
Quæso bone, & tanta pro bonitate, Deus,
Hunc facias numerum in cælis augere bonorum,
Et sedem mânes inter habere pios.

ALIUD.

Bis septem totos bellum tibi juge per annos,
Quos Rex vixisti Carole, penè fuit,
In desertores patriæ, teloq; rebelles,
Dum pro aris pugnas fortiter, hæreticos.
Sacrilegis quorum è manibus regnum asseruisti,
Ter varia raptum proditione tibi.
Verùm hoc dum retegis scelus radicibus imis,
Suppliciisq; reos afficis emeritos;
Ecce nefas, primæ moriens in flore juventæ,
Manè velut cùm sol deficit exoriens.
Proh dolor, heu spes frustratas, & vota piorum,
Ante diem cursu deficis in medio.
Justitia & pietate tuam fulcire coronam,
Nempe hoc, & duplex illa corona fuit.
Quæ pro mortali semper durabile cingit
In cælis capiti nunc diadema tuo.

Vixit annos XXIII. menses XI. & dies III. Regnavit annos XIII. menses V. dies XXIIII. Obiit in arce Vicennatum 3. Cal. Junii, anno 1570.

IBIDEM SUB EFFIGIE REGIS Dagoberti.

Fingitur hac specie bonitatis odore refertus
Istius Ecclesiæ fundator Rex Dagobertus,
Justitiæ cultor, cunctis largus dator æris,
Affuit & sceleris ferus ac promptissimus ultor.
Armipotens bellator erat, velutiq; procella
Hostes confregit, populosq; per arma subegit.

CAROLI MARTELLI.

Ille Brabantinus Dux, primus in orbe triumphans,
Malleus in mundo specialis Christicolarum;
Dux dominusq; ducum, regum quoq; Rex fore sperans,
Non vult regnare, sed regibus imperat ipse.

LUGDUNI.

IN ÆDIBUS TYPOGRAPHI CUJUSDAM.

NOlueris tibi quæ fieri fac talia nulli,
Mutua ne referant quæ modò præstiteris.

ALIBI SUB TABULA PICTA.

Miraris dorso cancri consistere mundum?
Desine, sic hodie vertitur orbis iter.

FONTIS IN CASTELLO *Orievieti.*

Quod natura huic munimento inviderat, hoc felix industria adjecit.

ANDEGAVENSIA.

IN MAURICII.

JOAN. OLIVARII EPISCOPI ANDEGAVENSIS.

Janus Olivarius jaceo hic sub marmore duro,
Istius ædis eram præsul & immeritus.
Peccavi fateor (quis enim offendisse negabit?)
Ast veniæ in Christo spes mihi firma fuit.
Qui nostrum gratis abstergit morte reatum,
Et nos non nostris justificat meritis.
Hanc spem vos fratres precibus votisq; juvate,
Manibus ut nostris pax sit & alta quies.
Ac mortis memores bene vivite, & usq; valete,
Sitq; eadem vobis post obitum requies.

IBIDEM.

Mortuus ecce licet jaceam, vivo tamen, & te
Hospes nil super hac morte timere velim.
Ipse abii, haud obii, nec mors hæc vera putanda est;
Parte ego cùm vivam nunc meliore mei.
Mors oculos tantùm premit, & sopor occupat artus,
Puriùs ac meliùs mens animusq; vigent.
Membra operit tellus, ea donec Christus ab alto
Excitet: hæc spes est, quæ pia corda fovet.
Hanc precor hospes habe: hac discas cõtemnere lethum,
Et meliùs vitæ noxia quæq; feres.

ALIUD QUOD IPSE EPISCOP. DE SEIPSO paulò ante mortem scripsit.

Inquiris hospes qui sim? non sum ampliùs.
Quid agam? putresco, & vermium greges alo.
Qui fuerim? ineptus Janus Olivarius,
Peccator unus omnium præmaximus.
Unde? urbe natus nobili in Lutetia.
Quo functus olim munere in republica?
Primùm Archiabbas Andium: pòst Pontifex.

Qui

Quæ otia? sacratas paginas evolvere.
Quid hac in urna superat? ossa & cinis.
At quò animus? hospes contine, scire hoc nefas,
Arcana divûm non decet scrutarier,
Neu quid negotî sit Jovi cum manibus;
Satis superq; nosse erit, fidelium
Post fata mentes non mori: at quiescere,
Donec resurgant in priore corpore,
Augustiore quàm antea, felicius
Victuræ in ævum cum beatis omnibus.
Jam nosti abundè qui fuerim. at altissimis
Quando in tenebris nequeo te agnoscere;
Saltem hospes unum hoc tete ut agnoscas, rogo:
Optesq; veram mortuus pacem omnibus.

ALIUD EJUSDEM.

Pedem viator siste, specta paululum.
Hæc alta moles, quam vides, non tollitur
Surgitve in auras mortui hujus gratia.
Cujus cadaver jam solutum in pulverem,
Penitusq; adesum vermibus, non indiget
Tot arte sculptis lapidum acervis obrui,
Cui deesse tellus neutiquam poterat levis.
Sed nec sopore in tam profundo sensuum
Pictis Chimæris aut notis inanibus
Afficitur, ut vos vitam adhuc qui vivitis.
Et quantum ad umbras luce cassas attinet,
Tumuli levis jactura; & urna qui caret,
Cælo Joveq; meliùs tegitur, ut dictitant.
Hîc totus ergo tragicus ornatus tibi,
Viator, positus est, & ob causam tuam,
Oculos videlicet huc ut obvertas tuos,
Et has Sophorum perlegas sententias.
Queis subeat animo, temet esse obnoxium
Fato, atq; vitæ tædeat miserrimæ:
Quæ nec horulam quidem obtineat unquam satis
Tutam ac quietam mortis ab insultibus.
Quæcunq; spectas scilicet, eò maximè
Spectant, ut hæc memoria mortis te instruat

Omnia caduca & fluxa, quæ ceu maxima
Stupidi, leves, & inscii tam maximè
Mirantur homines, more magnanimi Herculis,
Ut monstra torva perdomare, ac fortiter
Calcare, flocci, nauci, nihil pendere,
Vitamq; puram heroicamq; ducere,
Et quæ ad supremam illam & perennem gloriam
Jugiter anhelet, quam Deus sperantibus
In se paravit, ut optimus sic maximus:
Collige viator, si hæc sapis, quid didiceris,
Oculisq; quantum debeas hodie tuis.
I jam, precare manibus pacem, & vale.

HUIC PULCHERRIMO SEPULCRO, QUÆ *sequuntur sententiæ imaginibus heroum illorum subscriptæ, adjunctæ leguntur:*

MOYSES.

Pulvis es, & in pulverem reverteris.

PRIAMUS.

Fuimus Troës: fuit Ilium.

ARISTOTELES.

Vita malis plena est, post mortem vera voluptas.

ORATOR.

Qui mortem metuit, Philosophus non est: quippe aliam nescit vitam.

HORATIUS.

Debemur morti nos nostraq;.

OVIDIUS.

Morte carent animæ.

CICERO.

Nemo lugendam censet mortem, quam immortalitas sequitur.

PAULUS.

Bonam vitam mors bona commendat.

DIOGENES.

Omnium rerum viciſſitudo.

ÆSCHINES.

Pejus eſt morte, te mori, ſpe mortis.

CATO.

Spem retine: ſpes una hominem nec morte relinquit.

JUDAS MACAB.

Sancta & ſalutaris eſt cogitatio, pro defunctis exorare.

SENECA.

Nemo tam divos habuit faventes, craſtinum ut poſſet ſibi polliceri.

SOLON.

Ante obitum nemo felix.

PLATO.

Tota vita ſapientis, mortis eſt meditatio.

HIOB.

Homo quaſi flos egreditur & conteritur.

PERSIUS.

Vive memor lethi: fugit hora.

JUVENALIS.

Mors ſola fatetur, quanta hominum ſint corpuſcula.

VIRGILIUS.

Ubiq; luctus, ubiq; pavor, & plurima mortis imago.

MUSÆUS.

Mortuus in portu eſt; at nos jactamur in undis.

EURIPIDES.

O quàm miſerum eſt neſcire mori!

TRISMEGISTUS.

Boni mortem, ut bonorum omnium maximũ, optant.

DAVID.

Quis eſt homo & non videbit mortem?

PTOLEMÆUS.

Nemo mortem hilaris excipit, nisi qui se ad eam diu composuerit.

ORPHEUS.

Conciliat divos Pietas, & tartara vincit.

BOETIUS.

Mors hominum felix.

HOMERUS.

Mors optanda viris: requies ea certa laborum.

PINDARUS.

Quid est ullus? quid nullus? umbræ somnium homo.

HESIODUS.

Corpus humum, cælos mens, spiritus appetit auras.

PAULUS.

Mihi vivere Christus est: & mori lucrum.

IDEM.

Cupio dissolvi, & esse cum Christo.

GENEVENSIA.

IN ADITU CURIÆ.

QUum anno 1535. profligata Romani Antichristi tyrannide, abrogatisq; ejus superstitionibus, sacrosancta Christi Religio hic in suam puritatem, Ecclesia in meliorem ordinem, singulari Dei beneficio, reposita; & simul pulsis fugatisque hostibus urbs ipsa in suam libertatem non sine insigni miraculo restituta fuerit: Senatus Populusq; Genevensis monumentum hoc perpetuæ memoriæ causâ fieri, atque hoc loco erigi curavit: Quo suam erga Deum gratitudinem ad posteros testatam faceret.

IN PETRI.

Reverendus in Christo Dn. Amblardus Goyetus, J.U. Doctor, & Theologus insignis, Ap. Protonot. Abb. Filliaci, Geben. Canon. pietate in Deum, & religione devotus, apud principes, nobiles & plebeios, consilio, gratia & liberalitate conspicuus, impio fato concessit, anno à cunis Christi 1517. 7. Martii.

Parce precor lacrymis, fatum germane quid urges?
Omnibus hac solido est scripta adamante dies.
Pulvis & umbra sumus, tantùm post funera virtus
Nomen inextinctum sola superstes habet.
Nil aurum, nil pompa juvat, nil sanguis avorum.
Excipe virtutem, catera mortis erunt.
Hanc cole, & ante oculos imitanda exempla parentū
Pone, sed interdum sit tibi cura mei.

II.

Reverendus pater Petrus Grinetus Apostolicus Proton. Geben. Canonicus, & generalis Vicarius meritissimus, Jurium Doctor celeberr. virtute, gratia & consilio potēs, isto exanimis capulo tegitur, die sui obitus XXIII. m. IX. Anno 1531. Orate pro eo.

Qui nostra fuerat custos gratissimus urbis,
Virtutum decus & religionis honos,
Præsule sub quinto sceptri donatus habenis,
Nunc diro mortis subditur imperio.
Marmore conclusus jacet & resupinus in antro,
Astra tenet virtus, catera pulvis habet.
Disce tuum quisquis simili pede claudere passum,
Et tergant oculos hac monumenta tuos.

IBIDEM.

C. Plinio M. F. C. Fausto Ædili III. viro eq. Flam. C. Plinius Faustus, viro S.

T. Jul. T. F. Corn. Valeriano patrono Col. II. vir ær. III. vir locor. per sequend. trib. milit. leg. VI. victr. præfect. fabr. Flam. Aug. Pontifici, Julia T. F. patri opt.

VIENNÆ IN DELPHINATU.

VIrtute fortissimo, & pietate clementiss. D. N. Flavio Constantino invictiss. max. pp. invicto. aug. M. Alfius Apronianus, ut P. P. Flam. Viennæ devoto numini majestatique eorum.

S.D.D. Flaminica Viennę tegulas æneas, auratas, cum carpusculis & vestituris basium, & signa Castoris & Pollucis cum equis, & signa Herculis & Mercurii. D.S.P.

LOTHARINGICA.

NANCEÆ IN LOTHARINGIA.

IN ÆDE D. GREGORII, IN TABULIS ARÆ ADFIXIS.

Carolus hoc busto Burgundæ gloria gentis
Conditur, Europæ qui fuit antè timor.
Ganda rebellatrix hoc plebs domitore, cremata
Post patriæ leges, perpete pressa jugo est.
Non minùs hunc sensit tellus Leodina cruentum,
Cùm ferro & flammis urbs populata fuit.
Monte sub Heritio Francas cum rege cohortes,
In pavidam valido truserat ense fugam.
Hostibus expulsis Eduardum in regna locavit
Anglica, primævo restituens solio.
Bella ducum, regumq; & Cæsaris omnia spernens,
Totus in effuso sanguine lætus erat.
Deniq; dum solitis fidit temerarius armis,
Atq; Lotharingo cum Duce bella movet:
Sanguineam vomuit media inter prælia vitam,
Aureaq; hostili vellera liquit humo.

Ergo

Ergo triumphator longæva in ſecla Renatus,
Palmam de tanto Principe victor habet.
O tibi, qui terras quæſiſti Carole, cœlum
Det Deus, & ſpretas antea pacis opes.
Nunc dic Nanceios cernens ex æthere muros,
A clemente ferox hoſte recondor ibi.
Diſcite terrenis quid ſit confidere rebus.
Hic totiens victor deniq; victus adeſt.

ALIUD IBIDEM.

Dux jacet hic Carolus, Belgarum illa ignea virtus,
Cui Mavors dederat bella gerenda pater.
Quem timuit ſubitis animoſus Gallus in armis,
Cuiq; Alemannorum terga dedere duces.
Quiq; animam Heſperias bellis agitabat in urbes,
Sed ſubitò invertit ſors truculenta viam.
Nam cùm Ranerium bello ſibi provocat hoſtem;
Occubuit fuſo milite ſtratus humi.
Quæ ne tanta viri laus inteſtata jaceret,
Hoc victor victi condidit oſſa loco.

JOVILLÆ.

CLaudio à Lotharingia, Renati regis Siciliæ filio, Guyſæ & Aumaliæ Duci primo, Marchioni Mennæ, Jovillæ Baroni, Campaniæ Seneſcalco: & in eo Comitatu primùm, mox in Burgundiæ etiam Ducatu Proregi: magno Franciæ Chambellano: Gallor. Helvetior. ac Germanor. peditum Duci: turmæ centum cataphractor. equitum præfecto: optimo Principi, patris patriæ nomen adepto: parta inſigni victoria de hæreticis ad Savernam Alſatiæ oppidum: & Burgundis ac Belgis civibus conſervatis: immatura morte, magno omnium dolore & luctu, exſtincto: Antonia uxor Borbonia, marito incomparabili; & VI. filii pari pietate parenti optimè merito mœſtiſſimi P. P. Vixit annos 54. m. 5. d. 26. an. p. Chriſtum natum 1550. pr. Idus Aprilis.

INSCRIPTIO ARCIS REGIÆ BLESIS.

Hic ubi natus erat dextro Ludovicus Olympo,
Sumsit honorata regia sceptra manu.
Felix quæ tanti fulsit lux nuncia Regis,
Gallia non alio principe digna fuit.

Faustus 1498.

AVINIONENSIA.

IN AVINIONEM JUL. CÆS. SCALIGER.

Vivendi ratio cum libertate recepta,
Efficiunt ut sis altera Roma tibi.
Templa, forum, celso subducta palatia cœlo,
Magna hæc. te, plus est, dicere posse tuam.

In palatio Papæ.

Clemens V. Pontif. absens electus anno 1305. Romanam curiam Lugdunum transtulit.

Joannes XXII. Lugduni creatus, Avinionem primus se contulit, Benedictus Avinione creatus consedit ac moritur, palatii hujus prima ac majori parte constructa.

Clemens in sua obedientia VI. Avinione consedit, quo tempore Urbanus VI. Romæ Apost. sedi præerat, magno tunc orto schismate.

Benedictus in sua obedientia XIII. primò Petrus de Luna nuncupatus, in locum demortui Clement. VI. Avinione eligitur. Unde pòst in Hispaniam aufugit, ac in Constantiensi Concilio cũ Gregorio XII. & Jo. XXIII. deponitur.

Marcellus II. Pontif. Opt. Max. qui Pius, Secretarius Alexandri Farnesii R. E. C. Vicecancellarii ac legati Avinionen.

nionen. fuerat, moritur in urbe xx. die sui Pontificatus ann. M.D.LV.

IN FRANCISCI.

D.O.M. & memoriæ æternæ D. Lauræ cùm pudicitia tum forma fœm. incomparabilis, quæ tamdiu vixit, ut ejus memoria nunquam extingui possit: R. R. veterum monumentorum peregrini indagatores, D. Christophorus de Allegre Eques Lusitanus, & D. Antonius di Prat. prætor Parisiensis, & Gabriel Simonius Florentinus ἐδοκίας χάριν, IV. Idus April. 1558.

Sola manet virtus, cætera mortis erunt.

IN OPPIDULO GALLIÆ COLLEURE APUD BITURIGES, SEpultus est FRIDERICUS RANZOVIUS, tali epitaphio Lutetiæ Parisiorum facto.

FRIDERICUS RANZOVIUS Holsatus, patre natus nobilissimo & amplissimo viro, HENRICO RANZOVIO, serenissimi Daniæ Regis Consiliario, & in Holsatia Legato, domino hæreditario in Bredenberg & Drakenburg, &c.

Patris nempe fortissimi genuinâ virtute filius,
Familiæ columen, patriæ lumen,
Equitum sub Comite Bassonpierro Magister,
Dum secunda Christianissimo Regi Galliarum stipendia meret, & fugatis hostibus, rariori comitatu, castris longiùs abscedit,
Naturæ debitum latronum sceleri persolvit,
Et mortalis corporis mortales exuvias cum stola cœlesti commutavit;
Eas per magistratum horum locorum honorificè collectas,
Et postea à nobilissimo viro Andrea Plessio cognato cognitas,
Mœrentes amici huic tumulo mandavêre.

Patriâ procul, patre procul,
Procul sepulchris paternis.
An hoc ille infelicior?
Non est, non est, viator.
Cur?
Fortibus & piis omne solum,
Ut patria est, ita sepulchrum.
Et hoc si didicisti
Viator, abi.

IN AGRO NEMAUSENSI.

D. M.

S. Sylvius paternus uxori rariss. exempli, cum qua vixit annos XXXII. sine ulla animi læsura E. S. V. P.

ANGLI-

ANGLICA.

LONDINUM.

IN LONDINUM JUL. CÆS. SCALIGER.

Vrbs animis, numeroq; potens, & robore gentis,
Vel cunctos præ se despicit una deos.
Torva peregrinis, sed non & inhospita, merces
Vicinis patrias aggerit, atq; petit.
Com. .. unis, cui das, tanquam ipso munere major,
Odisti unde petis, ne videare minor.
Dicat, quid bello valeas, Aquitania. quid non:
Et Nortman, & cum Saxone Roma vetus.

ALIQUOT REGUM ANGLIÆ EPI-
taphia Londini in Westmonaste-
rio descripta.

ETELREDI.

In isto tumulo jacet Etelredus, quondam Rex Angliæ, de genere Saxonico filius regis Edgari, dicti pacifici, & pater sancti Eduardi regis & confessoris. qui quidem Eduardus in senectute sua bona, virgo perennis, migravit ab hoc seculo, cujus corpus incorruptum jacet in Westmonasterio.

Fuit etiam pater Edmundi regis. postquam autem regnaverat annos 38. in magna tribulatione Danorum, obiit XXIII. die mensis Aprilis, Anno Domini M.XVI. anno ætatis suæ 48. & hîc sepulturam promeruit, cujus animæ propitietur Deus.

ALIUD S. EDUARDI.

Omnibus insignis virtutum laudibus heros
Sanctus Eduardus, confessor, rex venerandus,
Quinto die Jani moriens supra æthera scandit,
Sursum corda.

HENRICUS II.

Tertius Henricus est templi conditor hujus.
Dulce bellum inexpertis. Anno 1273.

EDUARDUS PRIMUS.

Edvardus primus, Scotorum malleus hic est.
Anno 1308. Pactum serva.

REGINA ALEONORA.

Consors Edvardi primi fuit Aleonora.
Anno 1298. Disce mori.

EDUARDUS TERTIUS.

Tertius Edvardus fama super æthera notus.
Pugna pro patria. Anno 1377.

Hic decus Anglorum, flos regum præteritorum,
Fama futurorum, rex clemens, pax populorum,
Tertius Edvvardus regum complens Jubilæum.

REGINA PHILIPPA.

Conjunx Edvvardi jacet hic regina Philippa.
Disce vivere. Anno 1369.

RICHARDUS II.

Hic jacet immiti consumtus morte Richardus.
Fuisse felicem, miserrimum.

Prudens & mundus, Richardus jure secundus,
Per fatum victus jacet hoc sub marmore pictus.
Corpore procerus, animo prudens ut Homerus,

Ecclesiæ

Ecclesiæ favit, elatos suppeditavit.
Quemvis prostravit, regalia qui violavit.

HENRICUS V.

Gallorum mastyx jacet hac Henricus in urna.
Domat omnia virtus.
Pulchra virumq; suum tandem sociat Catharina.
Anno 1437. Ocium fuge.

ALIUD.

Margaritæ Richemundiæ, septimi Henrici matri, octavi aviæ, quæ stipendia constituit, tribuit hoc cœnobium Monachis, & doctoribus Grammatices apud Wernbrun, perque Angliam totam divini verbi præconibus; duobus item interpretibus litterarum sacrarum, alteri Oxoniis, alteri Cantabrigiæ, ubi & Collegia duo Christó & Johanni discipulo ejus struxit. Moritur anno Domini 1460. tertio Cal. Julii.

HENRICUS SEPTIMUS.

Hîc jacet Henricus, hujus nominis VII. Angliæ quondam rex, Edmundi Richemundiæ Comitis filius, qui die 22. Aug. Rex creatus, statim pòst apud Westmonasterium 30. Octob. coronatur, anno Domini 1485. moritur deinde XXI. April. anno ætatis LIII. Regnavit annos XXII. mens. VIII. minùs uno die.

EIDEM.

Septimus Henricus tumulo requiescit in isto,
Qui regum splendor, lumen & orbis erat.
Rex vigil & sapiens, comis, virtutis amator,
Egregius forma, strenuus atq; potens.
Qui peperit pacem regno, qui bella peregit
Plurima, qui victo semper ab hoste redit.
Qui natas binas conjunxit regibus ambas,
Regibus & cunctis fœdere junctus erat.
Qui sacer hoc struxit templum, statuitq; sepulchrum
Pro se, proq; sua conjuge, prole, domo.
Lustra decem tres & vivus compleverat annos,
Jam tribus octonis regia sceptra tulit.

Quindenus Domini centenus fluxerat annus,
Currebat nonus, cùm venit atra dies.
Septima ter mensis lux tunc fulgebat Aprilis,
Cùm claudit summum tanta corona diem.

ALIUD IBIDEM.

Septimus hic situs est Henricus gloria regum,
Cunctorum illius qui tempestate fuerunt,
Ingenio atq; opibus, gestarum nomine rerum,
Accessere quibus natura dona benigna,
Frontis honos, facies augusta, heroica forma,
Junctaq; ei suavis conjunx, perpulcra, pudica,
Et fœcunda fuit, felices prole parentes,
Henricum quibus octavum terra Anglia debet.

REGINA ELISABETHA.

Hîc jacet regina Elisabeth, Eduardi IIII. quondam regis filia: Eduardi V. quondam regis nominata soror: Henrici septimi olim conjunx; & quæ Henrici octavi regis mater inclyta. Obiit autem diem suum in turri Londoniarum die XI. Febr. anno Dom. 1502. 37. annorum ætate defuncta.

In horto arci adjuncto, ad horologium.

Dic mihi quid prodest horas numerare fugaces?
Cùm cessans perdas quod numerare libet.

Londini in domo mercatorum Germanorum, vocata Stilard.

Hac domus est læta, semper bonitate repleta,
Hic pax, hic requies, hic gaudia semper honesta.

Item.

Aurum blanditiæ pater est, natusq; doloris.
Qui caret hoc, mœret; qui tenet, hic metuit.

Item:

Qui bonis parere recusat, quasi vitato fumo in flammam incidit.

MONU-

Monumentum Thomæ Linacri *Londini in templo D. Pauli.*

Thomas Linacrus, regis Henrici VIII. medicus, vir & Græcè & Latinè, atque in re medica longè eruditissimus, multos ætate sua languentes, & qui jam animam despon-derant, vitæ restituit: multa Galeni opera in Latinam lin-guam, mira & singulari facundia, vertit. Egregium opus de emendata structura Latini sermonis, amicorum roga-tu, paulò ante mortem edidit. Medicinæ studiosis Oxonię publicas lectiones duas, Cantabrigiæ unam, in perpetu-um stabilivit. In hac urbe collegium medicorum fieri sua industria curavit, cujus & Præsidens primus electus est. Fraudes dolosque mirè perosus, fidus amicis, omnibus ordinibus juxtà carus: aliquot annis antequam obiret, sacerdos factus, plenus annis ex hac vita migravit, mul-tùm desideratus. Anno 1524. 20. Octob. cujus animæ sit Deus propitius.

Aliquanto altius tumba cum phœnice & inscriptio-ne, VIVIT POST FUNERA VIRTUS.

Thomæ Linacro, clarissimo medico Jo-an. Cajus posuit M.D.LVII. m. Aug.

DEO TRINO ET UNI OPT. MAX. SACRUM, AC

Æviternæ memoriæ nobilissimi honoratissimi omniq́ue virtutum & eruditionis genere præstantissimi viri Domi-ni ADOLPHI à MEETKERKE Brugensis, equestris ordinis, summi Flandriæ Concilii præsidis dignissimi & justissimi, in creandis per Flandriam urbium civitatumq́; magistratibus legati perpetui. Qui difficillimis Belgarum temporibus illustrem locum consiliarii status, in supremo trium ordinum Belgicarum Provinciarum senatu, multis principibus junctus collega, plus quàm decennium susti-nuit, Legationes quoque eorundem ordinum nomine apud varios Germaniæ superioris & inferioris Principes, Regem Galliæ, ejusque fratrem Principem Alenconium, tum etiam apud serenissimam hanc Anglię &c. Reginam principi Hauræo factus collega, summis de reb⁹, maxima

fide, ſummaq; cum laude, obiit. Eximię cognitionis tum Jurisprudentiæ, tum hiſtorię fama celeberrimus. Nec minùs à bonarum artium, humanarumq; diſciplinarum & linguarum, præſertim Latinæ & Græcæ (quarum poſterioris fuit reſtaurator) eruditione commendatiſſimus. Quodq ue primum omnium eſt, pietatis in Deum & homines, veritatis Evangelicæ & Juſtitiæ cultor ſtudioſiſſimus, cujus cauſa omnibus ſupradictis honoribus relictis, exilium, etiamſi ipſi in ſua ſenectute durum, tamen libens Chriſti cauſa ſuſcepit, nullo Hiſpani auro, vel ingentibus pollicitationibus (quibus à recto inſtituto dimovere eum conabantur) expugnabilis.

Is natus annos LXIII. menſ. VI. prid. non. Octobr. Anno poſt natum Meſſiam Salvatorem noſtrum CIↃ IↃ XCI. ex hac peritura ad perennem vitam emigravit, cum ex duabus nobiliſſimis ſelectiſſimisq; uxoribus, tam virtute quàm genere clariſſimis, D. Jacoba Cervina, & Dn. Margareta à Lichtervelde, plurimos ſuſcepiſſet utriusque ſexus liberos. Ex quibus moriens ſex, ex qualibet uxore videlicet tres, reliquit ſuperſtites.

Ex priore Balduinum; qui cæſo nuper in expugnatione Daventriæ fratre ſuo primogenito Domino Nicolao militum Duce fortiſſimo, militibus dicti fratris ſui à ſereniſſima Anglię Regina eſt pręfectus. Adolphum patri cognominem, à fratre in ordine militari ſecundum; & filiam Annam, uxorem clariſſimi viri Domini Pauli Knibbii Juriſc. & ſereniſſ. Daniæ Regis Conſiliarii.

Ex poſteriore filium anniculum Eduardum, & duas filias Elizabetham & Salomen, tres liberaliſſimæ indolis & formæ infantes.

Cui placidè in Chriſto humanę gentis ſoſpitatore obdormienti, hoc meritis ipſius debitum mortale monumentum, immortalis amoris & reverentiæ, Petrus ab Heila; dictus Varheila, Brugenſ. Juriſc. popularis, civis, & amicus ejus mœſtiſſ. poſ.

In ſymbolũ nobiliſſimi, honoratiſſimi, omniq; virtutum & ſcientiarũ genere cumulatiſſimi viri Dn. ADOLPHI à MEETKERKE Brugẽſis, equeſtris ordinis, ſummi Flandriæ præſidis digniſſimi & æquiſſimi. *Sunt*

Sunt autem duæ dextræ inter se junctæ, quarum una armata est, altera inermis, quibus tertia è nube superveniens duas priores complectitur; additis his verbis ad nomen Adolphi alludentibus:

ΦΙΛΟΙΣ ΕΧΘΡΟΙΣΤ' ΑΔΕΛΦΟΣ.

ET AMICO FRATER ET HOSTI.

Quid manus armata est? hostis. Quidnam altera? amicus.
Tertia? MEETKERKUS, *qui manum utramq; capit.*
Quid Græca voces? ET AMICO FRATER ET HOSTI.
Vocum harum interpres vita Mekerke tua est.

Petrus ab Heila, dictus Verheila, Brugensis, Jurisconsultus.

CANTABRIGIÆ.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

NIcolaus Wotonus Roberti Wotoni Equitis aurati ex Anna Belknappa filius, utriusq; Juris Doctor, Ecclesię hujus primus, itemq; metropolitanæ Ecclesię Divi Petri Eboracensis Decanus: Henrico VIII. Eduardo VI. Mariæ & Elisabethæ Angliæ Regibus à secretis consiliis, ad Carolum V. Cæsarem bis, ad Philippum Hispaniæ regem semel, ad Franciscum primum Francorum Regem, ad HENRICUM secundum ejus filium ter, ad Mariam Hungariæ Reginam Belgarum præsidem semel, ad Guilhelmum Clivensium Ducem bis legatione functus. Renovatæ pacis inter Anglos, Francos & Scotos, inter Guinas & Arderam anno 1546. similiter & ad Castrum Cameracense, anno 1559. Denique Edimburgi Scotiæ anno 1560. Oratorum munus. Hîc tandem ferè septuagenarius requiescit. Hæc ille ante mortem & ante morbum, quasi fatalem diem præsentiens, & cygneam cantionē propheticè canens sua manu in museo scripta reliquit. Qui apud tales principes divina providentia gubernante, laudabiliter & in tot ac tantis causis, quarum magnitudo gravissima, utilitas publica fuit, feliciter bonam vitæ suæ partem consumsit, eum vivum, sapientem & experientissimum ipsa invidia judicare debet. Quàm semper ab omni con-

tentione honorum fuerit alienus, illud declarat, quòd ad hanc ecclesiasticam dignitatem non ambitione ulla sua inflammatus, nec amicorũ opera usus aspiravit, sed eam utramq; Henricus VIII. hominis merito & virtute provocatus, ultrò detulit. Cumque idem rex illustrissimus morbum lethalem ingravescere persentiret, & Eduardi Principis sanè excellentissimi, adhuc tamen pueri & Reip. administrandę imparis, imbecillam ętatem senili prudentia secretioris consilii sui regendam existimaret; illis ex sedecim, quos supremæ voluntatis suæ testes & vindices testamẽto instituit, hunc Nicolaum absentem tum in Francia legatum unum esse voluit. Eduardo regi jam medio regni curriculo propè confecto, unus ex primariis secretariis fuit; quem locum diutiùs tenere potuisset, nisi & suis & assiduis amicorum precibus abdicandi veniam impetrasset. Corpus illi ęrat gracile quidem & parvum, sed erectum, habitudo sana, vultus liberalis, victus exquisitus, quem semel tantùm in die capere consueverat. valetudo adeò firma, ut rarò morbum aliquem senserit. animus verò totus libris ac literis dicatus, artium, Medicinæ, Jurisprudentiæ, & Theologiæ studio intentus, linguarum Romanæ, Italicæ, Gallicæ, & Germanicæ inferioris cognitione pulchrè exornatus. Ita vir iste genere clarus, legatione clarior, domi ac foris clarissimus, honore florens, labore fractus, ætate confectus, postquam Decanus huic Ecclesię annos 25. dies 293. pręfuisset; Londini Januarii 26. anno nostræ salutis 1560. piè & suaviter in Domino obdormivit, Thoma Wottone nepote hærede relicto, qui ei hoc monumentum non honoris ergò, quo abundavit vivus, & florescet mortuus; sed amoris causa, quem memoria colet, ut debet, sempiterna, consecravit.

OXONIÆ.

SUPRA AUDITORIA ARTIUM LIBERALIUM DISTINCTA.

Grammatica. *Literas disce.*
Dialectica. *Imposturas fuge.*

Rheto-

Rhetorica.	*Persuadent mores.*
Arithmetica.	*Numeris omnia constant.*
Musica.	*Ne tibi dissideas.*
Geometria.	*Cura quæ domi sunt.*
Astrologia.	*Altiora te ne quæsieris.*

SEQUUNTUR VIRTUTES.

Patientia.	*Patientia vincit ferendo.*
Humilitas.	*Modestia amabilis.*
Fortitudo.	*Fortis est qui omnem fortunam devincit.*
Spes.	*Spe vincim⁹ omnes. Sed omnis fiducia sine Deo vana est.*
Cautio.	*Cautus vincit omnia.*

LECTORI S.

SUb tabulis geographicis sequentes inscriptiones leguntur; quas non tam propter latinitatis, quæ non magna est, elegantiam; quàm propter res ipsas cognitione non indignas hic subjicere voluimus.

I. DE ARCHITHALASSO.

Architalassus Dominus Christophorus Colon, natione Ligur, aperturum se Occidentales Indorum insulas & continentem, regibus Catholicis, felicis memoriæ, pollicitus est; si ad hanc provinciam capessendam necessaria sibi abundè impenderent. Quippe qui ttium navium regio apparatu & copiis omnibus suffultum emiserunt, anno ab orbe redemto 1492. Post eum plurimi succedentes has provincias nobis clausas aperuerunt, prout in præsenti descriptione patet.

II. DE HISPANIA INSULA, DEQUE *divi Johannis & Cuba.*

Hispania hæc insula innumeri prædives pecoris & armentorum est, plurimo inde extracto abundat auro, saccaro & Cassia fistula; permultæ naviū stationes ac portus insunt: præcipuus autem omnium est sancti Dominici,

quæ civitas insignis esse perhibetur, multiq; commercii. Reliquæ siquidem coloniæ ductæ ab Hispanis & conditæ sunt in Cubæ ac Divi Johannis, cæterisq; omnibus insulis, nec non continenti aurifodinæ innumeræ passim effodiuntur. Hæc loca omnia frequentibus incolis habitantur. Celebri divi Dominici urbe regium forū præest Imperatoris edicto. In aliis verò oppidis, villis & insulis, ejus gubernatores populos regunt ratione & legum sinceritate potiùs, quàm animi affectibus. Incognitæ seu ignotæ nobis Indorum regiones indies aperiuntur expugnanturq;, quo fides Catholica felix ac faustum capit incrementum. Hispania verò congestis undiq; opibus ditior evadit.

III. De nova Hispania.

Hanc continentem Hispani à suo nomine novam Hispaniam denominarunt, quam illustris Dn. Fernandus Cortesius Vallis & Guaxacæ Marchio expugnavit. Ejus plurimæ insunt provinciæ, urbesq; innumeræ habitatur, quarum insignior Mexicum nuncupatur, Indorum nomine; hæc siquidem numero quingenta incolarum millia excedit, eamque lacus quidam salsus circuit, quadraginta parasangis. inde extracta maxima auri & argenti copia, ac preciosis lapillis, cùm reliquæ hujus provinciæ urbes tum ipsa Mexicum præcipuè abundat plurimis. Hic bombyx & gossipium, alumen, crocum, glastum, aliique ad conficiendum colores producuntur: præsertim saccharum, seu arundineus succus adeò passim prodit, ut omnes Hispanorum naves annuatim ad Bæticam Hispalim onerentur, indeque ad omnes provincias. Hujus incolæ ad commutandas omnimodas merces callidissimi sunt: pro nummis enucleatis mediis amygdalis utuntur, quod nummorum genus Cacao seu Cacagnate barbaro Indorum nomine appellant. Tritico, hordeo, aliisq; seminibus, uvis & cæteris fructibus plurimùm abundat: innumera terrestrium animalium genera, præcipuè cervorum, aprorum, leonum, pardorū, tigridum passim vagantur, aviumq; volatiliū inexhausta propemodum multitudo. quę quidem loca omnia venationis plena. Ea gens doctissima & apprimè studiosa est, tam ad formādas qualescunque

cunq; res ſculpendi arte, quàm ad effingendas quasvis exactè figuras graphiis. Eorũ mulieres gemmis, unionibus & preciosis lapillis ornantur. Papyri quodam genere Indi utuntur, in quo figuris quibusdam delineant quæcunque voluerinr pro litteris. Nunquam mutuò pacem inierunt concordi fœdere, quin imò ſe invicem inſequebantur bellis aſſiduis ac deteſtandis. Qui verò ex utraq; acie victi capiebantur, hi ceu victima diis patriis pro victoria litabantur; quorum cadavera, pro publicis dapibus, exercitui apparabantur. Ea gens idolorum cultrix erat, carnis hominum avidiſſima, adorabatq; omnia, quibus animus ejus quotidie afficiebatur; etſi tempeſtate noſtra ferinis illis antiquis moribus exuta, & Chriſtum Dominum noſtrum induens, fido corde profiteatur, veneretur & colat, Evangelicæ fidei, Chriſtianorumq; religioni firmiter credens; ſacroſanctæq; Catholicæ orthodoxorum Eccleſiæ ſinceris monitis, divinisq; præceptis obtemperans.

IV. De Freto omnium sanctorum.

Fretum hoc omnium ſanctorum Fernandus Magallianus aperuit; quem claſſis regia Hiſpanorum ad aperiendum expugnandumq; Malucarum Inſulas S.C.C. majeſtatis Caroli Imperatoris inviĉtiſſimi regis hujus nominis Quinti ducem præfecerat. Qui ad hoc fretum degunt, gigantes potiùs terrigenæ, quàm homines eſſe traduntur. horum regio ampliſſima, vaſta ſolitudine, ac raro habitatore, colitur. hi homines ſolis animalium pellibus induuntur.

V. De Malucarum Insulis.

Has Malucarum Inſulas Fernandus Magallianus diu noſtratibus clauſas aperuit, nec non Johannes Sebaſtianus Delcano ejus ſucceſſor, quem inquam Fernandum ad opulentiſſimas has Indorũ Inſulas aperiendas S.C.C. majeſtas Caroli Imperatoris hujus nominis Quinti, ſuæ regiæ Hiſpanorum claſſi ducem & gubernatorem præfecerat: quæ quidem claſſis è portu Hiſpalis inſignis civitatis Bæticæ provinciæ nauticum ſolvit. Is itaq; primò fre-

tum omnium ſanctorum aperuit, quod ab æquinoctiali ad antarcticum vergens 52. gradibus cum dimidio diſtat. cumq́; ſupradictas Inſulas petens, haud ſine maximo ſuo periculo, ſuorumq́; labore intolerabili ulteriùs navigare pergeret; tandem longo pòſt tempore quibusdam appulit Inſulis, è quibus à polo Arctico magis ad meridiem ſpectat 12. ab æquatore gradibus remota eſt. cujus homines agilitate apprimè callidi ſunt, quorũ latrociniis, quia cymbula quędam claſſis è conſpectu nautarũ Hiſpanorum evanuit, ea loca latronum inſulas denominarunt. Hinc deinceps ulteriori navigatione aperuit quandam Inſulam, cui Laguoada nomen indidit, quoniam eodem aquatum ire illi contigit. Aperuit & alias, Gungam ſcilicet, Aceilam & Acubu: in quarum ultima dictus Fernandus Magallianus congreſſu quodam Indorum hoſtium vita functus eſt. Cui Johannes Sebaſtianus Delcano totius claſſis ſuffragiis votisq́; omnium electus feliciter ſucceſſit, qui poſtea ſequentes Inſulas Bendenao, Apoloam, Brunai, Bilolo, Atidori, Terrenati, Modill, aliasq́, quamplurimas inſulas aperuit, quibus maxima auri copia exoritur, gariophyllorũ, cinnami, nucis myriſticæ & omniũ aromatum & mercium, adeò, ut ipſe claſſiarius Johannes Sebaſtianus Delcano duas naves ex quinque, quas è naufragio receperat incolumes Atidori inſula, gariophyllis oneravit. In illa ſiquidẽ ac Terrenati tantùm, in aliis verò inſulis nuſquam, produci ajunt. Abundè itidem cinnamum ac nuces myriſticæ Bendenao leguntur, quarũ etiam maximam copiam inde abſtulit. Dumq́; is ad Hiſpaniam per mare Indicum rediret, ac Bonæ Spei promontorium inſinuare properaret; altera navium ſentinã exantlare haud facilè valens, ne fluctibus obrueretur, Atidori inſulam iterum petere coacta fuit, unde mare metiri cœperat. Johannes verò Sebaſtianus Delcano Bonę Spei promontorium pertranſiens navi, quâ vehebatur, cui nomen diva victrix Maria, Hiſpalim civitatẽ Bæticæ regionis tutò adire potuit, unde primùm navigare inchoaverat, anno à nativitate Redemptoris 1522. Ex quo ſatis conſtat Johannem Sebaſtianum Delcano totum orbem circulariter navigaſſe, utpote qui adeò occidentalem plagam uſque

permeavit,

permeavit, ut eodem transiens, ad Occidentem iterum rediret, unde primùm iter cœperat.

VI. De Peru.

Has provincias nobis aperuerunt expugnaveruntque magnanimi equites Franciscus Picarro & Almagro, qui inquam Franciscus Picarro has dum vixerat gubernavit. Copioso inde extracto, abundant argento aurifodinisq; & pretiosis smaragdis. Panis eorum quo vescuntur & vinum quod bibunt, ex quadam spica prægrandi fit, quæ Indorum idiomate Maiz appellatur. Ea gens belligera est, acri ingenio, idolorumq; cultrix, utiturque in bellis fundis, arcu & jaculis: armaturæ earum aureæ sunt & argenteæ. Genus quoddam ovium illic nascitur, parvorum camelorum simile, quorum lana mollis ac subtilissima est. Ad viginti parasangas & ampliùs tota littoralis ora nunquam pluviâ madescit. Christicolæ plurimas illuc ducunt colonias, indiesq; eas augere student.

VII. De argenteo flumine, quod *vulgo Rio de Plata nuncupatur.*

Vastum flumen hoc Indorum lingua Urnai, Hispano verò idiomate Rio de la Plata nuncupatur: cui affluit & alius fluvius Parana nomine. Hoc autem Johannes Dias Solis, invictissimorum Catholicorumq; regum Fernandi & Elisabethæ Archigubernius primus aperuit insulæ tenus, quam à nomine cujusdam nautæ suæ classis ibi sepulti insulam Martini Gartiæ denominavit, quæ memoratū intra flumen ab ejus ostiis 40. parasangis distat. hanc siquidem per varios casus, per tot discrimina rerum dum clausam suis aperit expugnatque; ab Indis oppressus occisusq; devoratur. Elapsis autem postea multis annis Sebastianus Cabotus navigandi arte astrorumq; peritissimus Dux & Archigubernius Caroli Imperatoris hujus nominis Quinti, regisque potentissimi, denuò nobis aperuit classe regia, cui ipse Imperator ducem præfecerat ad aperiendum insulas Tarcis, Ophyr, Crapange, & Coicatai, qui inquam Archigubernius obiter flumen hoc intravit.

In cauſa fuit, quia navium ejus ductrix naufragium fecerat, procelloſis obruta fluctibus, quo curſum ſibi deſtinatum cum ſociis continuare minimè potuit, cumque his nautis, qui mari recepti aderant, flumen aperire aggreſſus eſt, haud ſine maximo ſuo periculo, ſuorum labore intolerabili, fame ac rerum omnium penuria. A nonnullis Indorum antea certior factus, regionē iſtam auro & argento omnium opulentiſſimam eſſe, quo ſolertiſſimus Dux & Archigubernius motus, ducere colonias cœpit prope flumen, nonnullas arces ac propugnacula cōdere diligenter curavit, quîs Hiſpani incolæ facilè tueātur, & vim hoſtium Indorum inde propellerent. Hoc flumen majus eſt omnibus nobis cognitis, cujus oſtia mare adfluentia latitudine 25. paraſang. protenduntur, reliquum hujus ſupra 300. ab oſtiis latitudinem duabus paraſangis dimetitur, cujus vaſta profunditas cauſatur ex multorum confluxu ingentium fluviorū. Multis abundat & optimis piſcibus omnium quos mare nutrit. Gens noſtra cùm primum his appulit oris, an culta tellus illa fertilis eſſet, periculū fecit, collectis quinquaginta duobus tritici granis, quæ in tota earum claſſe invenerant, menſe Septembri terræ mandavit. Decembri verò duo millia ſupra quinquaginta meſſuit: aliorum ſeminum ac leguminum eadem eſt fertilitas. Hujus regionis incolæ non procul inde celſos quosdam montes eſſe ajunt, è quibus ingentem auri copiam extrahere ſolent. Nec multò longiori intervallo alios aſſerunt innumero abundare argento, & alia cùm viſu tum dictu innumerabilia enarrantur, quæ pro eorum prolixitate, ne faſtidiant animi, ſilentio traduntur. Hi hominum proni ſunt ad laborem, & terræ cultus ſtudioſiſſimi, unde multum vini & panis conficiunt, ex ea ſpica quam Indi Maiz appellant. Quoddam genus oviū hîc magno corpore adeſt, parvorum camelorum inſtar, quarū vellera pro molli & tenuiſſima lana ceu bombyce exornantur, ſuntque alia quamplurima diverſorum animalium genera. Hujus regionis homines formâ & colore inter ſe longè differunt. ſiquidem qui in montibus degunt, albi colore & nobis ſimiles ſunt; qui verò fluminis ripas incolunt, hi fuſco & tetro colore nigrent: nonnulli eorum caninam faciem habere

bere perhibentur. Quidam verò pedes & tibias ad ſtruthiocamelorum ſimilitudinem habent.

VIII. De Terra nova, quam *vulgus Baccalios appellat.*

Terram hanc olim nobis clauſam aperuit Johannes Cabotus Venetus, nec nõ Sebaſtianus Cabotus ejus filius, anno ab orbe redẽmto 1594. die verò 24. Junii, hora 5. ſub diluculo. quam terram primùm viſam, & inſulam quandam magnam ei appoſitã, inſulam D. Johannis nominarunt, quippe quæ ſolemni die feſto Divi Johannis aperta fuit. Hujus terræ incolæ pellibus animalium induuntur. Arcu in bello, ſagittis, ſpiculis, clavis ligneis & fundis utuntur. ſterilis incultaq; tellus eſt. Leonibus, urſis albis, procerisq; cervis, piſcibus innumeris, lupis & ſalmonibus, & ingentibus ſoleis unius ulnę longitudine, aliisq; piſcium diverſis abundat generibus. Horum autẽ maxima copia eſt, quos vulgus Baccalios appellat. Adhæc inſunt accipitres nigri, corvorum ſimiles, aquilæ, perdicesque fuſco colore, aliæq; diverſæ volucres.

IX. De Islandia insula.

Hæc inſula innumera piſcjum multitudine abundat, quos ejus incolæ hyeme capiunt, & Boreali horriferoque frigore deſiccant, utpote in qua ſub Arcti ſita circulo penetrabile frigus adurit. Ineunte autẽ vere Angli, Germani, aliarumque diverſarum regionum incolæ huc adnavigant, piſces hos frigore deſiccatos farinæ & cereviſię commutatione emturi. Eſtq; hoc piſcium genus adeò durum, ut malleis ferreis ſuper lapidẽ pertundere neceſſe ſit: poſtea verò aqua biduo mollire, quo tandem butyro cõdientes comedant. Non ſolùm hæc inſula ingentem piſcium copiam alit, ſed etiam totum mare Scythicum, quorum nõnulli adeò vaſto corpore emergunt, ut monſtra potiùs marina, quàm piſces videantur. Fertur à quibusdam hoc mare navigantibus adeò hîc ingentes murænas proſpici ſerpentibus ſimiles, ut naves ipſas invadere audeant, quò nautas vel vectores arripientes devorent. Inſulę hujus in-

colæ ſubterranea domicilia ſibi conſtruunt, q[illegible] pa-rietes piſcium oſſibus erigunt. Lignorum autem [illegible] laborant, perexiguæ ſiquidem arbuſculæ raræq, [illegible] pul-lulant. Sed ſummus ille rerum gubernator his neceſſaria annuatim ſatis copiosè largitur. Ex ſeptentrionali nempe plaga quamplurimæ variæq; ac proceræ arbores turbine ventorum eradicatæ, immaniq; agitatæ procella his littoribus, naufragii inſtar, appelluntur, quibus incolæ abundè utuntur. Ajunt prætereà, perſæpe audiri hîc ſpiritus ſe mutuò alloquentes, propriisq; nominibus ſe invicem appellantes, & vivis hominibus nonnunquam apparentes, quibus ſe ac ſua nomina, qui ſint, indicare perhibentur. Et in quibusdam ejus Inſulæ locis, ignis viſu horribilis per ſe excutitur, procul jactatur, rotaturq;. Complura q; alia tum viſu tum auditu mirabilia hujus incolæ ineſſe aſſerunt, quæ brevitatis causâ omittuntur.

X. De his qui cervis vehuntur.

Hujus regionis incolæ ferinis moribus imbuti, ſolitudinem incolunt, ſylveſtresq; omnino ſunt; pane & vino penitus carent, cervos cicures ac mites reddentes, horum dorſis invehuntur. Cumq; hominibus magis ad Septentrionem vergentibus bella ſemper ineunt, Nocturnis nomine appellatis, quia ſuas ipſorũ res tam publicas quàm privatas noctu, quemadmodum apud nos die noſtrates peragunt, eisq; hoc evenit, quia à 14. Sepremb. die uſque ad 16. Martii, adeò breviter dies eorum ſemper avolat, ut vix unius horæ ſpatium contineat. Ea gens peſſima eſt, graſſatrixq; & omnimodis latrociniis deditiſſima, adeo ut nullus viator ea loca adeat, quin ab iisdẽ Nocturnis occidatur ſpolieturq;. Paulò autem ulteriùs à Nocturnis Africam verſus, monſtra quædam ineſſe ajunt, quæ quidem toto corpore hominibus, capite verò porcis ſimilia ſunt; grunnientes porcorum inſtar ſe mutuò intelligunt.

XI. De his qui solem venerantur.

Eorum qui in hac regione degunt, quidam Solem adorant,

rant, alii verò exſurgentes lecto quicquid primum viderunt. Alii item fruſtum panni rubri haſtæ affigentes venerantur numinis inſtar.

XII. De his monstris, quæ prægrandes habent aures.

Sunt hîc monſtra hominibus ſimilia, quæ adeò demiſſas prægrandesq́; habent aures, ut his totum corpus operiant. Ulteriusq́; Orientem verſus quoſdam homines inesſe perhibent, quorum genua & pedes junctura carent, deguntq́; ſub ditione magni Canis, in illa inſula, quæ Balorem eorum nomine dicitur. Hæc quinquaginta dierum iter continet. hi homines ſylveſtres omnino ſunt, montium nemorumq́; cultores.

XIII. De Preste Joanne.

Hic potentiſſimus ille regum degit Azümbe, Auxanceq́; civitatibus imperans, quem vulgus Preſte Johannem appellant, cujus miniſterio aſtricti ſexaginta reges verſantur, quorum jus potentiſſimorum regum feliciſſimam ſortem divitiis ſuis explens, quippe qui nunquam bello aut ullis præliis victus, ſed ſæpe à Troglodytis nudo nigroq́; corpore populis Meridiei, maxima cum victoria triumphans rediit, qui cum promontorio Bonæ Spei conterminat. Inter quos genus quoddam horum hominum non loquitur, ſed ſibilis tantùm ſe invicem percipere ſolent. Hunc itaque haud Preſte Johannem illum eſſe facilè conſtat, cùm is Eois ac Meridionalibus Indis imperaret, donec Thenis primus Tartarorum rex crudelis belli congreſſu quodam eum ſuperans feliciter proſtravit, ejusque imperium armata manu uſurpavit, Chriſticolisq́; quoscunque ibi invenerat, impunè religione ſua uti clemens conceſſit: ipſis regem ſtatuit ejusdem fidei, qui mitiſſimè eos regeret, ac benignè tractans gubernaret, Georgium nomine; cujus deinceps ſucceſſores idem ſibi nomen vendicabant, quemadmodum Marcus Pollus copioſiùs refert.

XIV. De uxoribus, quæ cum maritis *mortuis vivæ se ultrò pyra comburebant.*

Hujus provinciæ regniq; Bengolæ potentissimus rex est, qui pluribus ingẽtibus ac insignibus & maximi commercii civitatibus dominatur, estq; incredibili propemodum conjunctus necessitudine, cum invictissimo Lusitaniæ rege, quo-cum perpetuo fœdere pacem inivit, unde ingens ei copia provenit cinnami, gariophylorum, zinziberis, piperisq; & sandalorum, bombycis. Eorum moris fuisse ajunt, cadavera cremare; & si uxoratus aliquis è vivis decessisset, cum eo vivam ejus cõjugem in rogo mariti comburere, credentes illam ad alium orbem migrantem, eo ipso usque frui, cum quo hîc vitam egerat, cujus res hujusmodi erat. Conjuge mortuo, uxor ejus convivium vivis solenne parabat, defunctoque parentalia, induebaturq; auro & peplo pretiosissimo, omnibusque jocalibus quæ possidebat, & ad lautas epulas illas omnes cõfestim tam sui quàm mariti affines & amici properantes convivabantur, quibus postquam exemta fames epulis mensæq; remotæ; tunc illa convivis omnibus & funerali pompa stipata, ad pyram accedebat, exultansq; canebat & tripudiabat. Quò ubi pervenerant, mariti cadaveris igne dejecto ipsa deinceps in rogum desiliebat, extremum vale omnibus dicens; & quo hilariori vultu in flammas se projiciebat, eò majori se suosq; omnes honore afficiebat. Enimverò vanus ille ritus & detestanda religio evanuit, ex quo gens Lusitana eorum commercio utitur. quippe quæ diu eos admonẽs, pessimum facinus illud dedocuit, quæ omnia Deo displicere facilè nunc persuadentur.

XV. De Tartarorum Principe, *quem vulgus magnum Canem appellat.*

Princeps ille Tartarorum, quem vulgò magnum Canem nominant, locupletissimus potentissimusq; esse perhibetur: jubetq; superbissima nomenclatura se regem regum ac potentissimum omnium principem nominari. Huic morem esse ajunt, iis viris omnibus, qui in ejus aula suo ministerio astricti versantur, tredecim diebus festis, quos

quos summo honore quotannis peculiari ritu celebrat, recẽtes pretiosasq; vestes pro cujusq; meritis dare; donatque his omnibus festis etiam singulis zonas, tibialia, caligas, galeros vel umbellas, auro, margaritis, ac pretiosis gemmis circumseptas, ut cujusvis merita sunt. Vestium autem numerus, quas singulis annis largitur, sex millium supra centum quinquaginta proditur, quæ omnia & sua festa colendi ac extollendi, & proprii nominis celebrandi gratiâ diligentissimè fieri curat; qui mortuus in montem, cui ALCAI nomen inditum, tumulandus effertur. Porrò efferentes, quotquot inter eundum obvios habent, pro victimis occidunt. Ajunt siquidem par esse eos suũ principem comitari, cui alio orbe debita servitutis officia sint præstanda. Mactant etiam equos, omnes camelos ac mulos, quibus vivens utebatur; persuasum habentes, ea omnia suo principi post mortem servitura mortuo. Horum Tartarorum Principi, quem magnum Canem appellari diximus, trecenta hominũ millia in itinere, cùm in montem, ut diximus, deferretur, ab efferentibus reperta cæsa sunt, autore Marco Pollo lib. 2. cap. 24. Asserit hoc idem Florentinus Pogius, qui à secretis fuit Eugenii Papę quarti lib. 2. de fortunæ mutatione, qui non dubia esse, quæ à Pollo scripta sunt, apertissimè demonstrat.

XVI. De Taprobana insula.

Taprobana quænam sit, & ubi terrarum sita, variè authores sentiunt; ex quo ab incolis Bæticæ regionis, nec non Lusitaniæ, mare Indicum navigari cœptum est, ũtq; à Ptolemæo secundùm latitudinem graduum ac longitudinem ejus describitur; neminem latêre censeo. Nonnulli verò neotericorum, qui incognita loca nobis nota tradidere, Ceilam insulam Taprobanam esse, ore uno asserunt: alii eam Camatram esse contendunt. Plinius lib. 6. cap. 22. hujus meminit, dicens; Taprobanam alterum orbem terrarum esse diu existimatum, Antichthonum appellatione. Alexandrum autem tradunt primum extitisse, qui eam Insulam esse non orbem indicaverit. Utq; Onesicritus classis ejus Archithalassus refert, hęc insula majores pugnacioresq; habet elephantos omnibus quos to-

ta insula enutrit, cujus insulę Megasthenes longitudinem septem millibus stadiorum, quinque verò millibus latitudinem ejus metitur. Nulla civitas mœnibus vallatur, septingentæ tamen ejus provinciæ villæ numerantur. Adhuc sub ditione Claudii circa primum sui imperii gubernationem hujus Insulæ Oratores Romam petiere, hac de causa & ratione. Libertus Danius Plocamius à Romanis vectigalia & proventum maris rubri redemit, dumque Arabiam obnavigat, septentrionalis ventus eum ab ea procul disjecerat, ut quindecim elapsis diebus cuidam hujus insulæ portui appulerit, cui nomen Hippurus. à cujus rege benignè hospitio susceptus est, postque sex menses, cùm ejus idioma satis apprimè addidicisset, ac longo sermone regem alloqueretur, maximam Romanorum justitiam, summamq; eorum Imperatoris rectitudinem enarrabat. Cumque rex diversum genus monetæ Romanorum diu circumspiceret, quod Libertus secum attulerat, varia Imperatorum imagine impressos nummos: pondus verò æque omnium idem animadvertens, maximè admiratus est. Unde confestim ad Romanorum Imperatores oratores legavit, qui perpetuum cum eo pacis fœdus inirent, cui cum sociis Rachias oratorum ejus celeberrimus Claudium conciliavit, ex quibus Imperator quingentas huic Insulæ civitates inesse facilè percepit, inque sua cæli plaga septentrionalem Arctum, & Vergiliarum ortum minimè videri; quibus conspectis admirabantur. siquidem hæc sidera suæ regioni incognita esse, & nunquam apparere asserebant. Præterea Lunam ab octavo ad quintum decimum usq; diem tantùm prospici ajebant. Illud omnium maximè eos admiratione afficiebat, quòd umbræ dextrorsum ad nostrum polum vergerent, cùm sua ipsorum regione sinistras ire semper intuerentur, solemq; dextera exoriri, læva verò occidere. quibus de causis & rationibus constat, Arctum in hac insula, cui Libertus appulit, nunquam videri. quodq; Libertus insulam S. Laurentii, non autem Taprobanam adiit. Siquidem ex Liberti cursu & navigatione, enarrationeque oratorum ad Tiberium (ut dictum est) insula cui ipse Libert⁹ Danius Plocamius appulit, haud Taprobana fuit, sed potiùs insula D. Laurentii. Huic

tii. Huic insulæ moris esse ajunt, regem è senioribus eligere communibus omnium suffragiis, qui clementia, comitate, ac ingenui animi benignitate longè omnes superet, quiq; sine liberis ac prole sit. Hic itaq; sceptro jam potitus, si interim liberos adeptus fuerit, confestim regia potestate privari solet. Tempore autem quo is deligitur, triginta consiliarii, qui regi assistant, decernuntur. hic autem neminem morti adjudicare potestatem habet, ni priùs major eorum numerus ipsi suffragetur. Adhæc jure reo permittitur, qui à rege & ejus consiliariis morti adjudicatus est, populum in sui defensionem provocare. Hìc protinus septuaginta legum peritissimos ac justissimos judices deligit, qui ejus causam diligenter examinant. Hi, si reum mortis iniquè condemnatum communi omniũ consensu compererint, eum ilicò vinculis solvunt, ac pristinæ libertati restituunt. Consiliarios verò qui reum moriturum censuerunt, injustissimè regio privant munere, ac perpetua eos ignominia afficiunt.

XVII. INSCRIPTIO SEU TITULUS *Auctoris.*

Sebastianus Cabotus Dux & Archigubernius sacræ Cæsareæ Catholicæ majestatis, divi Caroli Imperatoris, hujus nominis quinti, & regis Hispaniæ, summam mihi manum imposuit, & ad formam hanc protrahens, plana figura me delineavit, anno ab orbe redempto, nativitate Domini nostri Jesu Christi 1549. qui me juxta graduum latitudinem ac longitudinem, ventorum situm, tam doctè, tam fideliter, navigatoriæ chartæ instar, descripsit, Geographi Ptolemæi authoritatem, peritiorumque Lusitanorum fidem secutus, nec non ex usu atque industria longæ navigationis, integerrimi viri Joannis Caboti, natione Veneti, atque Sebastiani astrorum peritia, navigandiq; arte omnium doctissimi ejus filii, auctorisque mei, qui aliquotam orbis partem diu nostratibus clausam aperuerunt. Quapropter me fida doctissimaq; magistra, seu hydrographica charta utens, quocunq; est animus, mare metiri poteris, acus nauticæ variatione observans, qua ad Arctum vertitur, cujus rei argumentum est; si ex sacro

promontorio nauticũ ſolveris; Celticum promontorium petiturus, navim licet protinus ad Arctũ dirigere jubeas, hydrographica acu, quo curſu recto tramite finis terræ appuleris promontorio: iter tamen quod vere navis tua peregerat, non rectà ad Arctum, ſed Arctum verſus ad quartam Cæciæ fuit navigatoria. Siquidē acus, etſi recta linea è ſacro promontorio ad oram finis terræ curſum demonſtret; ad Arctum nihilominus tamen quarta parte ab Arcto ad Cæciam diſtare certũ eſt. Quapropter cùm navim acu nautica ad Arctum regere juſſeris, erit navigatio tua per quartam ſeptentrionis, Cæciam verſus. Eandemque navigationis conſiderationem obſervabis, cùm è Salmedina brevi ſcopuloſoque mari, in exitu portus S. Lucæ ad Nagæ oram Tenerifiæ inſulæ navigare decreveris, tunc ſiquidem ad Libem ſeu Africũ navim regere ſtudeas, hydrographicæ chartæ obſervatione; rectus tamen itineris curſus nauticæ acus probabiliore fide per Africum quarta & eò amplius Auſtrum verſus procul dubio erit. Salmedinæ nempe ad Nagã navigatio quarta longè minùs quàm hydrographica charta indicat, nautica acus demonſtrat. Unde pro comperto habebis, cùm è ſacro promontorio jam ſolveris, ſeptentriones petiturus, quod iter tuum erit per quartam Arcti Cæciam verſus. Eodem modo ſi è Salmedina ad Nagam Tenerifiæ inſulæ adnavigaveris ad Africum; navis tuæ curſus erit per quartam Auſtri. Eadem ratione ſigillatim uti poteris, in quavis hujus deſcriptionis parte, acus magnete fricatæ variationem obſervans, quam cum Arcti ſidere variè operatur, quippe quæ non aſſiduè, neque ex omnibus locis ſeptentrionem ſpectat, (uti plebs indocta cenſet) cùm Magnes lapis ille (ut patet) nullam habeat vim dirigendi navigatoriam acum, ex omni parte ad Arctum. Quin potiùs (ut experientiâ conſtat) chalybem volubilem immotum reddere rectâ lineâ, non autem circulari, ad quemvis ventorum Arcto proximum. & hac de cauſa acus nautica uſque variatur. Nam ſi eadem acus aſſiduè & ex omnibus locis verteretur ad Arctum, nulla fieret ejus variatio, utpote quę per circularem lineam ſemper viam demonſtraret. Ex quo ſequeretur; eundem æquidiſtantem ſeu parallelum frequētare, quod nullo

nullo modo continget rectâ lineâ circularem formam adeunti. Porrò unum hoc adnotabis, candide lector, quo magis ad solis ortum vel occasum à linea meridionali secedes; ubi acus nauticæ depictum lilium directè arcum ostendit; eò magis ab Arcto te distare pro comperto habebis. Unde satis liquet, acum nauticam rectâ lineâ, non autem circulari, viam demonstrare. Adnotandum igitur est, quòd linea meridionalis quâ acus nauticæ lilium rectissimè septentriones ostendit, distat à Florum insula 30. parasangis, quæ quidem ultima Accipitrum insula est occidentem versus, juxta peritissimorum omnium navium gubernatorum consensum opinionemq;: nec non ex eorum solerti experientia, quam diutina assiduaq; navigatione suo jure profitentur. siquidem Atlanticum mare & Indicum indies remetiri assueverunt. At hæc Sebastianus Cabotus, meus autor, occidentalem Oceanum adnavigans, ad æquor quoddam devenit, & plagam, ubi quarta parte Septentrionum juxta Cęciam ventum acus navigatoriæ lilium illi rectissimè Arctum ostenderet. Quibus de causis & rationibus & tutissima navigandi experientia apertissimè constat, defectus & variationes acus nauticæ crebrò fieri cum Arcti observatione.

XVIII. De Ciapangu.

Ciapangu magna Insula est, vasto sita mari, milleq; & quingentis milliariis distans à continenti, quam Tartarorum princeps tenet, ad eam regionẽ vergens. Incolę idola colunt, moribus ac forma honesti, rege libero, nulliqúe principi obnoxio gubernantur, qui nimia auri copia inde extracta ditissimus est; quod quia ipsa à commercio hominum longè semota est, nullisq; mercatorum navibus accessus patet, extra insulam nunquã exportatur. amplissimam rex in ea basilicam habet, aureis laminis duorum argenteorum crassitudine ubiq; contectam Ejus fenestrę ac columnæ aureæ omnino sunt, & quod mirabile visu est, margaritis & gemmis non paucis exornatæ: cujus insulę opes cùm magno Cani fama differẽte pernotę essent, eò ipsam expugnatum profectus est. Quò cùm magnæ ejus copiæ pervenissent, expugnare nequierunt. Auctor est Marcus Pollus cap. 106.

XIX. De Mari Scythico.

Plinius 67.cap.2.lib. his ferè verbis scribit: A Gadibus columnisq; Herculis Hispaniæ & Galliarum circuitu totus navigabatur occidens tempore Augusti Imperatoris. Septentrionalis verò Oceanus majori ex parte navigatus est auspiciis ejusdem Divi Augusti, Germania classe circumvecta, ad Cimbrorum promontorium, & inde immenso mari prospecto aut fama cognito, ad Scythiā plagam, & humore nimis rigentia, propter quod minimè verisimile est, illic maria deficere, ubi vis humoris superet. Juxtà verò ab ortu sub Indico mari, sub eodem sidere pars tota vergens in Caspium mare, pernavigata est Macedonum armis, Seleuco atque Antiocho regnantibus, qui & Seleucida & Antiochida ab ipsorum nominibus appellare voluere. Circa Caspium quoque multa Oceani littora explorata, parvoque breviùs, quàm totus hinc aut illinc Septentrio eremigatus. Præterea Cornelius Nepos tradit de Septentrionali circuitu; Quinto Metello celeri, Caji Afranii in consulatu collegæ, sed tum Galliæ Proconsuli, Indos à rege Suecorum dono datos, qui ex India commercii causâ navigantes, tempestatibus fuissent in Germaniam abrepti.

In Rosimundam Henrici secundi Anglorum regis amicam in cœnobio Godstovejo.

Hoc jacet in tumulo Rosa mundi, non rosa munda;
Non redolet, sed olet, quæ redolere solet.

POLO-

POLONICA.

CRACOVIÆ.

IN CRACOVIAM JUL. CÆS. SCALIGER.

Martia Sarmaticis tentata Croatia nimbis
Arcigeri pugnax spicula fregit equi.
Hinc belli fortunam armis, finemq; sequuta
Germana Hercinius expulit arma jugis.
Quaq; patet solis fugiens Lituania campis
Victrici imposuit Martia signa manu.
Moscoviisq; docet, Turcisq; augusta trophæis,
Vicinis quantum sit bene tuta quies.
Tessera certa manu stat belli, & pacis: utramvis
Si des, accipiam: vel cape, namq; dabo.

INSCRIPTIONES.

Sig. Augusto, Sig. F. Casim. N. Jagellonio, Poloniarum regi, & magno Lituaniæ ac reliquæ Sarmatiæ Duci ac Domino, qui accisis R. R. vectigalibus recuperandis, & Lituanis ac Prussis ad regni corpus aggregandis, vindex dici meruit legum pubb. Regi ipsi, & regum filio, nepoti, pronep. abnep. qui nulla suscepta ex tribus uxoribus sobole, eundem, heu, vitæ suæ, & stirpis ac Imperii Jagellonidar. qui bis centum prope annos in Polonia, hoc amplius etiam in Lituania, imperitarunt, terminum habuit. Princeps consilio quàm facto promptior: utroq; etiam supra fortunam mitior: totus industrius, patiens, lentus, benignus. moritur Cnissini Non. Jul. Anno orb. red. M. D. LXXII. regni sui XLIII. ætatis suæ. LII.

Anna soror infans Poloniar. Frat. & Resp.
principi opt. orba ac lugentes poss.

IN ARCIS CRACOVIENSIS PORTA.

Ama osurus. * Odi amaturus.
Ne quid nimis.
Cunctis esto benignus. Nemini blandus.
Paucis familiaris. Omnib. æquus.
In adversis fortis. In prosperis cautus.
Memorare novissima, & non peccabis.

IN REGII CONCLAVIS JANUA.

Digito compesce labellum.
Occasionem nosce.
Nosce teipsum.
Tecum habita.

IN SACELLO, A SIGISMUNDO I. POL.
Rege exstructo.

Non mirere hospes decus hoc sublime sacelli,
Saxaq; Phidiaco sculpta magisterio.
Hoc statuit Sigismundus opus, qui struxit & arcem.
Clarior hic recta sed ratione labor.
Illum ne credas, dum momentanea condit
Atria, perpetuam postposuisse domum.

Bonus, bonis & malis.
Mansuetioribus Camœnis.
Injuriam odio prosequere.
Fata viam aperient.
Vir prudens servit tempori.
Virtus labore nitescit.
Pro patria mori ne timeas.
Injuriarum remedium optimum oblivio.

Mors bona initium vitæ.
Inimici hominis domestici ejus.
Nonne duodecim horæ diei?

Summum

Summum lucrum juſtum precium.
Nemo ſapiens, niſi patiens.
Idonea tempora noſce.
Prudens conſilium cum ratione rege.
Invidiam oblivione ulciſcere.
Nulla beſtia nocentior adulatore.
Inteſtina diſcordia peſtis Reip.
Supra vires tentandum nihil.
Patienter ferenda quæ mutari non poſſunt.
Operoſum placere cunctis.
Fraude perit virtus.
Quod facis, expecta.
Leges in plebem vim habent: In potentiorem obmuteſcunt.
Citò violatur auro juſtitia.
Neſcias quod ſcis, ſi ſapis.

In ædibus Lithuaniæ Ducis *D. Alberti Razevvil.*

Minùs in parvis fortuna furit.
Rebus in parvis alta lætitia.

Sola ſub occiduo virtus manet orbe perennis,
Omnia mortali cætera ſorte cadunt.

Aliud.

Johanni à Mielecz, Staniſlai F. gente Griffo, Palatino Podoliæ, ſummo regni Poloniæ Marſcalko, Samborienſi & Grodecenſi Capitaneo, viro clariſſimo, qui ab ineunte ætate maximis iiſque continuis bellis, vel hoſtibus cæſis, vel ipſe vulneribus exceptis, & fortiſſimi militis, & ſtrenui ducis laudem perſæpe meruit. Summis demum non rarò periculis liberatus, digna ob egregiam fidem & præſtantem virtutem ſuam, collatis maximis honoribus, præmia obtinuit. Poſtea ad bellum Livonicum, ſummo cum imperio, magno omnium cum conſenſu profecturus feliciter, nec dum armis expeditis, pacem à Rege Livonibus petere coactis, incolumem exercitum ſuis reſtituit. cujus conſtans in D. O. M. pietas, in gubernanda

R.P. ſpectata fides, in magiſtratu ſine acerbitate gravitas, erga ſuos par comitati benevolentia, in omnes æquitas, chara inprimis Deo, grata hominibus, immortalem nomini ipſius laudem apud omnes pararunt. Mortuus anno 1561. ætatis ſuæ 60. Anna à Dalciow, ex vetuſta Colorum gente, marito, & Nicolaus filius unicus patri deſideratiſſimo, ad monumentum ejus poſuerunt.

ALIUD.

Illuſtris & magnifici viri, animi celſitate, virtute atque integritate ſenatoris clariſſimi, Martini Zborowii de Rithwiani è gente ſtemmatibusque Gaſtrembeciorum, patre Andrea Zborowio, & matre Eliſabetha Sſidlovecia progeniti, Caſtellani Cracovienſis, & præfecti Stobnicenſis digniſſimi.

Aſſertor patriæ qui libertatis in omni
Vita, cum magna virtutis & integritatis
Laude fuit, tumulo ſitus eſt Martinus in iſto
Zborovius. ſimiles natos in honoribus amplis
Poſtquam vidiſſet, generis natasq; pudicas
Eximiis de gente ſua Lithavaq; locaſſet
Patritiis; quorum eſſe aliquos nunc membra videmus
Conſilii auguſti. ſic ævo ritè peracto
Mortali, atq; opibus magnis juſtè ille paratis,
Extinctus placidè, calíq; receptus in arce eſt,
Caſtellanus erat tum Cracovienſis, & Anna
Sancta tori conſors hoc poſteritasq; locarunt
Sarcophago corpus, ſumma quod luce reſurget.

ALIUD.

Annæ illuſtris & magnifici viri Martini à Zborow Caſtellani Cracovienſis conſorti cariſſimæ, Staniſlao Conario ex Sophia Lanckorunska progenitæ, matronæ quæ per omne mortalis hujus ævi tempus ſanctè & inculpatè vivens, priſcis illis Heroidum Chriſtiani nominis matronis æquari poterat, poſteaquam octo filiis & totidem fœmellis in lucem editis domum Zboroviam præclara auxit ſobole, & ſeptuageſimum ſextum ætatis annum attigit;

git; placidè anno salutis M. D. L X X V. prid. Calend. Decembris extincta, ad cœleste beatorum migravit consortium. Filii filiæq; superstites ad perpetuam posteritatis memoriam hoc monumentum mœrentes posuerunt.

Fœminei exemplar jacet hic pregrande pudoris
Anna Stanislai filia Conarii,
Quæ genitricem habuit Sophiam virtute nitentem,
Lanckorunsco sanguine progenitam.
Cùm teneri triá lustra forent ævi illius, uxor
Martino faustè est tradita Zborovio.
Bis quatuor siquidem pueris totidemq; puellis
Hunc fecit fato prosperiore patrem.
Vidit & auctum opibus magnis, & honoribus amplis:
Nam Castellanus Cracoviensis erat.
Unà vixerunt ita quinquaginta per annos,
Sed rapit è vivis mors priùs atra virum.
Illa quoq; undecimo pòst letho extinguitur anno,
Andreæ festo sole cadente die.
Mille & quingentis & quinq; ubi junxeris annis,
Septenas decades mortis hic annus erit.
Hæc ita dum vixit, natos in honoribus amplis
Egregios vidit, qualibet arte viros.
Vidit & his similes è prole utraq; nepotes
Indole. num dici jure beata nequit?

ALIUD.

Stanislaus Bojanowski ex majori Polonia patriis bonis contentus esse nolens, aulam & ejus promissa secutus, anno 1565. octava Junii Cracoviæ moritur, antequam vivere didicisset. ætatis suæ anno 48.

ALIUD.

Bernardo Joapowski J.U. Doctori, Cantori Cracoviensi, Cubiculario Apostolico, & Regio Secretario, viro erudito, carmine & prosa excellenti, patruus posuit. Scripsit historiam Polonorum, ex qua quantum ingenio valuerit, posteris judicandum reliquit. Obiit XXI. Novemb. anno 1535.

ALIUD.

Illuſtri ac magnifico Domino Johanni Comiti in Tarnow, Caſtellano Cracovienſi, exercituum regni Poloniæ ſupremo Duci, ac Sendomirienſi, Strienſi, Lubaczovienſiq; Capitaneo; viro in conſultando prudentiſſimo, & bellando fortiſſimo. Qui cùm regiones longinquas peragrando ſepulcrum Domini adiiſſet; & Regis Luſitaniæ copias contra Mauros cum maxima laude duxiſſet; domique & in pace, prudentia, gravitate, doctrina, integritate, jurisperitia, juſtitia, liberalitate, urbanitate, facundia, ſumma in omnes humanitate, & in bello, præſertim Moſchico & Valachico, mira facilitate, fortitudine, ſcientia rei militaris, vigilantia, experientia, & duro labore, aliisque ampliſſimis virtutibus & rebus geſtis cumulatiſſimus claruiſſet; vitam hanc fragilem, exactis 73. vitæ ſuæ annis, in ſancta catholica fide in curia ſua Viecojonenſi, anno Domini 1561. die 16. Maji, non ſine lacrymis multorum, morte complevit. Conſtantinus Dux Oſtrorogiæ Palatinus Kiovienſis, ſocero ſuo obſervantiæ ſuæ multis nominibus debitæ ſignum, monumentum hoc, in quo ſitus eſt, erigi curavit.

PORTÆ GRATULATORIÆ in nuptiis Polonicis, Anno 1592.

O divam haud hominem referens, lectiſſima virgo,
Sis felix, fauſto hæc limina tange pede.
Progredere Auſtriacas inter pulcherrima nymphas,
Deliciæ ſponſo virgo futura tuo.
Expectata venis, regali ſede toroq;
Digna hominum pridem judicioq; deûm.

CALLIMACHI ITALI.

Exuvias præter pellemq; atq; oſſa Latini
Nil hic Callimachi terra Polona tegit.
Illa Boryſthenides rapuêre, tenentq; Camœnæ,
Quarum primus amor, gloria prima fuit.

Hoc

Hoc perfecturus, si copula longa fuisset,
Venissetq; suo justa propago toro,
Sarmatide è nympha: ne barbara terra videri
Posset. Romana vel minus apta toga.
Sed mors invidit, qua nil odiosius, atqui
Quæ feritas tacito non caret opprobrio.
Æneus est tumulis, mors anea, & aneus ille,
Qui legit hac siccis tristia verba oculis.

Stephanus Magnus Rex Poloniæ Magnusq;
Dux Lithuaniæ,
Princeps Transylvaniæ,
Victor, triumphator, pater patriæ,
Stephano Palatino, Catharinaque
Telegdia,
Natus anni 1533. 5. Calend. Octobris.
Excessit 1586. Idib. Decemb.
Regnavit annos decem, menses VII. dies
XII. judicia constituit;
Livoniam, Polotiamque provin-
cias recepit:
Fines Lithuaniæ latissimo Velisiensi
agro adjecto, protulit:
Perterritis Mechmete primùm, ac de-
inde Aschlan, Chereis,
Tattarorum Chamis,
Podoliam pacatiorem cultiorem-
que reddidit,
Amuratem, Turcarum Impe-
ratorem,
Ut Tattaro pacem legatione
missâ peteret,
Et Benederia à Kosacis deleta, nil
moveret,
Novaque castella finibus imponi
pateretur,
Opinione virtutis permovit, continuitque:
Stipendium majus, Transylvaniç Impe-
rium ineunti Sigismundo, fratris
filio, impuberi,

Imponere molientem deterruit:
Janiculam, Valachiæ Regulum, ob injurias,
quas vicinæ nobilitati
Intulerat, dejicere adegit;
Thesaurosque qui cum ipso Valacho
in potestatem suam venerant,
repetentem sprevit:
Omnium regũm, Principum, ac popu-
lorum, nationumq; cùm ora in
se convertisset:
Majora pro re hac publica & Christia-
na animo agitans:
Ac inprimis Moschoviam Poloniæ Lithu-
aniæq; aggregare studens, sexta die
subitò extinctus est.
O mors invida
Non extinxisti virtutem Bathoream!
Immortalis est.

Stephano Poloniæ Regi, Victori, Triumphatori, pio patri patriæ &c. Joannes de Zamoiscio Cancellarius, & summus dux exercituum Regni &c. vitâ, quam saluti, gloriæque ejus omnibus bellis periculisque devoverat, Deo, non se ita volente, superstes, has lachrymas, cum Griselide Bathorea, uxore sua, regi, patrono, affinique suo fundit:

Viveres, Stephane Maxime, viveres,
Nec Polonia, Ungariaque, ac
Nomen Christianum lugeret.
Nec improbi barbari gauderent.
Sed vivit Deus, haud solido exultabunt gaudio.

IN FORO CRACOVIENSI.

Non bene si domus hæc cuiquam fabricata videtur,
Sic sinat hanc nobis, corrigat ipse suam.

IBIDEM.

Ni Deus ædificet, frustra domus ulla paratur.
Felices cives datq; facitq; Deus.

Infelicitas nemini objicienda.
Bona opinio, dulcis pecunia.
Adsit quisquis amicus.
Mors deridet curas.
Est Juppiter omnibus idem.
Nescia torporis virtus.
Desperata ne tentes.
Perficienda aggredere.
Ubi opes, ibi amici.
Vana mundi curiositas.
Necessitas probat amicitias veras, detegit fictas.
Wenn der Neid brente wie fewer/
So wer das holtz lang nicht so thewer. quod ita Latinum fecimus.
Instar si flammæ arderent corda invida; sanè
Non tanto in precio ligna cremanda forent.

IBIDEM.

Vetus hic & usitatus hypocritarum mos est, quòd impietatis, cui ipsi maximè omnium obnoxii sunt, alios, eosq; innocenter, accusent, ac eo quoq; nomine trucidēt.

IBIDEM.

Curiosum genus hominum ad cognoscendam vitam alienam, desidiosum ad corrigendam suam.

IN ARCIS POSNANIensis porta.

Quantò major est fortuna; tantò minùs est secura.

IN ANTIQUIS PALATINI *Posnaniensis ædibus.*

Sumtus censum ne superet.
Generosis decora sunt omnia.
Difficile est tacere.
Parta labore juvant.
Responde in tempore.

Mala ſunt vicina bonis.
Anxiè vivere non eſt vivere.
Ne bos in lingua.
Lædenti parcere virtus.
Moribus probatus eſto.

In novis.

Neminem contemne.

In curia Posnan.

Tyrannus facit quod placet;
Rex quod honeſtum eſt.

Ubi eſt temperata poteſtas, ibi regnum eſt diuturnum.

In Foro.

Non cuivis manum porrigas.
In via ligna ne ſeces.
Aëris alieni comes miſeria.
Tempora tempore tempera.
Carere debet omni vitio, qui in alium paratus dicere eſt.
Præcipitis conſilii comes eſt pœnitentia,
Ne lingua mente celerior.
Antidotum vitæ patientia.
Naturâ quis pauper? opinione dives.
Fortuna cùm blanditur, vel maximè fugienda.
Sat habet fautorum, ſemper qui vixit bene.
Quod ſatis eſt cui contingit, nihil ampliùs optet.

Veraci creditur, & mentienti:
Mendaci non creditur & jurato.

Si ad naturam vives, nunquam eris pauper.
Si ad opinionem, nunquam eris dives.
Natura enim exiguum deſiderat:
Opinio autem immenſum.

Non bo-

Non bene pro toto libertas venditur auro.

Quod commodavit fortuna, tollet:
Quod mutuavit fortuna, repetet.

Quod paraverit virtus, retinebis.
Invidiam virtute supera.

Demosthenes Græcorum disertissimus leges animam civitatis esse inquit. Ut enim corpus animâ vivit: sic civitas legibus conservatur. Proinde naturæ & suiipsius obliviscitur, qui sacratissimas constitutiones, patriasque leges aversatur.

D. Hieron.

Illam senex retinebo fidem, in qua puer sum natus.
Semper spero meliora futura.

Wer hie auf erden gute tag wil han/
Der nem sich Christi nicht vil an/
Denn wer hie Christum recht bekent/
Muß das Creutz tragen biß ans end.

Suavissimus post laborem fructus.
Mors & tempus vorant omnia.
Vita sine literis mors est, & vivi hominis sepulcrum.

Omnia sunt mundi quasi bulla caduca rotundi.
In pratis ut flos, sic cadit omnis honos.

Sapientia vitæ custos.
Ornatus vitæ temperantia.
Fundamentum famæ justitia.
In parvis quies.
Amicos facit benevolentia.
Velis quod possis.
Vive, ut post vivas.

Fortunæ aculeus virtute contunditur.

Pone gulæ metas, ut ſit tibi longior ætas.
In ſecundis meditare quo pacto adverſa feras.
Senectus laudabilis duobus quaſi ſcipionibus nititur: recordatione vitæ honeſtæ anteactæ, & ſpe vitæ melioris.
Non ſapias plus quàm neceſſe eſt.
Bonorum laborum fructus glorioſus.
Δὶς πρὸς αὐτὸν αἰσχρὸν εἰσκρούειν λίθον.
Primus error veniam meretur, repetitæ culpæ non venia, ſed reprehenſio debetur.
Pax iniquiſſima bello juſtiſſimo præferenda.

VILNÆ IN LITUANIA.

EPITAPHIUM EQUI STEPHANI REGIS POLONIÆ, QUI EODEM DIE, quo regis frater dominus Tranſylvaniæ extinctus eſt, exanimis concidit.

Regis equus Stephani forma greſſuq; ſuperbus
Et curſu velox prope Vilnæ conditur arcem,
Qui moriens Regis fratrem præſagiit eſſe
Sublatum è vivis: docuit quod fama ſecuta.
Huic ſt [illegible] erecta eſt monumentum teſtis equini.

HIEROSOLYMÆ.

AD S. SEPULCRUM QUOD VOCANT Hieruſalem, Bethleem & Nazareth.

JUL. CÆS. SCALIGER.

Hic genua, hic animum, hic lacrymas, hic carmina pono:
Menſq; mea ad patrium ſubvolat aucta polum.
O promiſſa novo, populo promiſſa vetuſto:
Quæ libertatis jura beata dabas:

Cur vi-

Cur vidua, orba, jaces? ſancti quæ vulnera vultus?
Quis fuit, ætherias qui ſcidit, ille, genas?
Quam te terra canam? cœlum quæ facta ſerenum es,
Nos facti è cœlo ſordida terra ſumus.
Tu nec laudis eges: nec noſtro augebere cantu:
At me abs te dici, gloria utrinq; tua eſt.

INSCRIPTIO S. SEPULCRI.

Hac ſub clauſura recubat Chriſti caro pura,
Sub cujus cura ſemper ſtat noſtra figura.
Eſt Deus hic tantus natus de virgine quantus,
Militiæ caput hic, mundi medicina jacet hic.

ALIUD IBIDEM.

Sum Deus, ex quo carnem ſumſi, ſed ſine nævo.
Plebs mea me ligno fixit pendente maligno,
Aſpice plaſma tuum, qui tranſis antè ſepulcrum.
Qui triduo jacui, cùm pro te paſſus obivi.
Quid pro me pateris, aut quæ mihi grata rependis?
Sum Deus & pulvis, ſed regnes ſi modò ſerves.
Pro te paſſus, ita tu pro me proſpera vita.
Pro te plagatus, pro me tu pelle reatus.

EPITAPHIUM SABBÆ CASTILIONÆI *Equitis Hieroſolymitani, quod vivens ſibi ipſe fecit.*

D. O. M.

Putredini & corruptioni reſurrecturis: utinam in melius Sabbas Mediolan. ex gente Caſtil. Fr. & Mil. Hieroſolym. Et parvo contentus vixi. (Parvo contentus & ſolitarius hîc jaceo anguſtè. Qualis fuerim, nec ego ſcivi, nec tu quæras. Quiſquis es, ſi pius es, deprecare Deum pro me. Hoſpes ſoſpes abi. Vale & vive memor lethi. Vivens morituro mihi poſui. Mortalium vita ortus, labor & mors. Obiit ann. Dom. Sal. M. D. LIII. die Martii.

Reliquum mortale & corruptibile fratris Sabbæ.

TUMULUS OVIDII POETÆ IN finibus Græciæ & Walachiæ, teste Laurentio Möllero in historia Polonica & Moscovitica.

Fatum necessitatis lex.

Hic situs est vates, quem divi Cæsaris ira
Augusti Latia cedere jussit humo.
Sæpe miser voluit patriis occumbere terris,
Sed frustra; hunc illi fata dedere locum.

IN LUSITANIA, PROPE VISEUM.

SEmicapri quicunq; subis sacraria Fauni,
Hæc lege Romana verba notata manu:
Euphorbus jaceo hic: mecum Mercala quiescit,
Quæ soror, & genitrix, quæ mihi sponsa fuit.
Ficta putas, frontemq́; trahens ænigmata Sphingis
Credis? sunt Pythio vera magis tripode.
Me pater è nata genuit, mihi jungitur illa.
Sic soror, & conjunx, sic fuit illa parens.

ARRAGONIÆ.

QUò vadam, nescio. Invitus morior. Valete posthumi.

M. Posthumius eques.

IN ANTIQUISSIMIS AREVACIS HISPANIÆ COLUMNIS.

DIocletian. Jovius Maximian. Herculeus Cæss. Augg. amplificato per Orientem & Occidentem Imperio Rom. & nomine Christianorum deleto, quia Rempub. evertebat.

Diocle-

Diocletiano Cæſari Aug. Galerio in Oriente adopt. ſuperſtitione Chriſti ubique deletâ & cultu deorum propagato.

APUD GADES, AD EXTREMUM ORBIS.

D. M. S.

SI LUBET LEGITO.

HEliodorus InſanusCarthaginenſis,ad extremum orbis Sarcophago teſtamento me hîc juſſi condier, ut viderem, ſi quiſquam me unquam inſanior, ad me viſendum ad hæc uſq; loca penetraret.

FINIS.

DE SEQUENTIBUS EORUMQUE SIMILIBUS,

JOACHIMI CAMERARII

CAUTIO.

NON existimet hæc legens aliquis, quasi convicii aut maledicti aut cõtumeliæ caussa, hoc modo nos recensuisse sequentia: nõ enim placet mihi genus illud cavillatorium, quod lædit aliorum famam nobilem (quemadmodum poëticè posset aliquis dicere) quodq; bonam existimationẽ arrodit, & conatur probrum aspergere. Veruntamen quoniam scitum esse putatur, sua vitia quibus aliquis laborat non ignorare, & nulla gens aut civilis congregatio, neq; omnino genus mortale, reperitur inculpatũ penitus aut incontaminatum, non indignũ docto ac bono esse duximus, exemplum hoc proponere inquisitionis, quæ utiliter in unamquamq; nationem fieri possit, ut perspiciens aliquis ignominiam aliquam gentis suæ, aut lætetur sentiens se ea carere, aut conetur illam deformitatem, tanquam à natura sibi attributam exercitationis quasi comtu occultare, & futilitatem contentione virtutis detergere. Ac veteres quidem veluti domestica probra annotaverunt trium præcipuarum gentium, Thracum barbariæ, Phrygum insipientiæ, Græcorum superstitionis: nihilominus tamen & Thraces ut fortes, & tanquam intelligentes Phryges, & sapientes Græci in admiratione fuerunt. Socratem aut Zopyrus, ex facie de ipsius natura judicium faciens, & multa atrocia ad præsentes de illo dicens, non commovit, sed veræ indicationis testem esse illi haud piguit, inquientem, ea quæ dicta essent incommoda naturæ quodammodo suæ esse implicita: [illegible] vero exercitatione honesti, illa emendavisse. In humana igitur natura, ut dictum est, quod omnino inculpatum sit, non inest: divinum enim hoc erat, & hæc vita alius noxam ante alios fert. Omniumq; quæ extiterunt, sine crimine & reprehensione nihil est. Is verò optimus, qui bonitate consilii celeriter vincit adoriens se quasi germen agnatum mali,

ne omnino pravitatis ditioni oppressus subjiciatur. Hac ita præfatus, nunc liberè proprietates nationum exponam, hoc modo:

REGIONUM QUARUNDAM ET NATIONUM PROPRIETATES.

1. Germani bellatores, simplices, benefici.
   Ex his autem Francica natio, simplicior, & magis rustica, ac vehemens.
   Bavarica, sumtuosa, convivis operam dans, procax.
   Suevica, levis, loquax, gloriosa.
   Misnensis, magnifica, locuples, speciosa.
   Turingica, diffidens, attenta ad parva quoque, contentiosa.
   Sàxónes, dissimulatores, versuti, contumaces.
   Accolæ superiores Rheni, frugi, aperti, hospitales.
   Helvetica, conjurata, aspera, armentaria.
   Belgica, equéstris, delicata, tenera.
2. Itali superbi, cupidi vindictæ, ingeniosi.
3. Hispani, despectores, consulti, rapaces.
4. Galli præditi elegantibus corporibus, intemperantes, temerarii.
5. Cimbri, magni, seditiosi, horribiles.
6. Britanni, turbulenti, negociatores, laboriosi.
7. Sarmatæ, edaces, superbi, furaces.
8. Boëmi, inhumani, novarum rerum studiosi, ad agendas prædas idonei.
9. Illyrici sive Vandali, mobiles, maligni, tumultuatores.
10. Pannones, asperi victus, cum solo aureo, superstitiosi.
11. Græca natio, qualis nunc est, misera, ut semel dicam.

MORES

	HISPANUS	GALLUS
Inceſſu	*Feſtinus.*	*Moderatus.*
Geſtu	*Feſtivus.*	*Mollis.*
Vultu	*Elevatus.*	*Blandus.*
Voce	*Flebili.*	*Dulciſona.*
Sermone	*Elegans.*	*Facilis.*
Habitu	*Exquiſitus.*	*Laxus.*
Cantu	*Gemit.*	*Modulatur.*
Conſiliis	*Aſtutus.*	*Inconſideratus.*
Oratione	*Cultus, ſed jactabundus.*	*Promptus, ſed ſuperſtitioſus.*
Victu	*Delicatus.*	*Copioſus.*
Comeſſationibus	*Lautus.*	*Manſuetus.*
Erga exteros	*Placidus.*	*Mitis.*
In amoribus	*Impatiens.*	*Levis.*
In negotiis	*Vigil.*	*Solicitus*
In bello	*Callidus, ſed rapax.*	*Magnanimus, ſed preceps.*
In odiis	*Pertinax.*	*Minax.*
Inſignis	*Navigatione.*	*Civilitate.*
Ingenio	*Malignus.*	*Levis.*
Moribus	*Arrogans.*	*Oſtentator.*

GENTIUM.

ITALUS	GERMANUS
Tardiusculus.	*Gallinarius.*
Gravis.	*Gladiatorius.*
Inconstans.	*Effrenis.*
Remissa.	*Bubula.*
Captiosus.	*Austerus.*
Compositus.	*Dissolutus & dilaniatus.*
Balat.	*Ululat.*
Providus.	*Utilis.*
Gravis, sed versutus.	*Durus, sed simplex.*
Mundus.	*Inconditus.*
Prudens.	*Imperiosus & intolerabilis.*
Officiosus.	*Agrestis & inhospitalis.*
Zelotypus.	*Ambitiosus.*
Circumspectus.	*Laboriosus.*
Strenuus, sed crudelis.	*Trux, sed venalis.*
Occultus.	*Ultor.*
Literatura.	*Religione & pluribus artib.*
Acutus.	*Stabilis.*
Sibi placens.	*Apertus.*

ALIA PROVERBIALIA.

Pons Polonicus	Monachus Boëmicus
Miles Australis	Suevica monialis
Italica devotio	Prutenorum religio
Teutonum jejunia	Gallorum constantia

NIHIL VALENT OMNIA.

DE MORIBUS ITALORUM.

IN VICTU

Florentini parci.	Neapolitani splendidi.
Lucenses elegantes.	Genuenses modici.

Mantuani viles.
Anconitani sordidi.
Senenses magnifici.
Mediolanenses copiosi.
Novocomenses luxuriosi.
Vicentini abundantes.
Cremonenses exquisiti.
Patavini mediocres.
Aretini tenues.
Veneti obsonantes parvo.
Papienses agrestes.
Bononienses lauti.
Astenses opipari.
Perusini delicati.

Delectantur

Florentini caseolis.
Lucenses pyris.
Mantuani phaseolo.
Ariminenses anseribus.
Tarvisani ranis.
Cremonenses farcimine.
Neapolitani caulibus.
Genuenses lactucis.
Patavini pisciculis.
Pisani porcis.
Perusini piscibus.
Papienses cepis & allio.

In vestitu

Mediolanenses splendidi.
Genuenses elegantes.
Mantuani pueriles.
Neapolitani sumptuosi.
Veneti magnifici.
Florentini ridiculi.

In persequendis injuriis

Lucenses mites.
Neapolitani strenui.
Cremonenses aperti.
Perusini dissimulantes.
Fulginates accensi.
Senenses magnanimi.
Mediolanenses faciles.
Ferrarienses pertinaces.
Mutinenses placabiles.
Veneti subdoli.
Pisani maligni.
Romani iniqui.

In oratione

Florentini inepti.
Veneti putidi.
Senenses suaves.
Bergomates agrestes.
Perusini faceti.
Spoletani celeres.
Novocomenses balbi.
Romani elati.
Mediolanenses rudes.
Genuenses ridiculi.
Ferrarienses inexhausti.
Brixienses duri.
Bononienses jucundi.
Fulginates versuti.
Capuani graves.
Pistorienses festivi.

Cosentini

Coſentini dicaces.
Narnienſes promti.
Umbri leves.
Novarienſes ruſtici.
Neapolitani jactabundi.
Piceni varii.
Appuli barbari.
Ligures leves.

IN CONSILIIS.

Mediolanenſes præſtantes.
Veneti prudentes.
Lucàni temerarii.
Piſani inconſtantes.
Placentini providi.
Florentini lenti.
Veronenſes fideles.
Ferrarienſes cauti.
Genuenſes ignari.
Lucenſes utiles.
Volſci maligni.
Brutii ſtupidi.
Mutinenſes acuti.
Peruſini celeres.
Senenſes tardi.
Patavini ambigui.

ERGA HOSPITES

Calabri inofficioſi.
Lucenſes infideles.
Senenſes amabiles.
Veneti blandi.
Patavini duri.
Mediolanenſes incauti.
Ferrarienſes aſperi.
Mantuani deglubatores.
Placentini ſeveri.
Piceni infenſi.
Neapolitani benigni.
Florentini profuſi.
Aſtenſes benevoli.
Spoletani agreſtes.
Veronenſes ſtudioſi.
Papienſes prudentiores.
Genuenſes inhoſpitales.
Parmenſes inconſtantes.
Mutinenſes prolixi.
Novocomenſes inhumani.

IN LITERIS AMANT

Mediolanenſes Jurisprudentiam.
Florentini Phil. naturalem.
Càlabri linguam Græcam.
Neapolitani Hetruſcam.
Mantuani Hebræam.
Lucenſes ſacras literas.
Senenſes Dialecticam.
Veronenſes literas humaniores.
Vicentini Phil. moralem.
Bononienſes Mathematicam.
Veneti Muſicam.
Patavini Medicinam.
Papienſes Sophiſticam.
Peruſini Jus Pontificium.

In mercatura sunt

Florentini callidi.
Genuenses tolerantes.
Mediolanenses aperti.
Lucenses fideles.
Veneti splendidi.

In re bellica.

Perusini strenui.
Calabri præcipites.
Spoletani callidi.
Senenses felices.
Bononienses efferi.
Neapolitani animosi.
Faventini hosti instantes.
Pratenses sacrilegi.
Collenses libidinosi.
Piceni rapaces.
Æmiliani inconsulti.
Placentini crudeles.
Romani truces.
Mediolanenses intrepidi.
Vicentini vindictæ cupidi.
Pistorienses sanguinarii.
Papienses firmi.

Ad rem bellicam conferunt.

Veneti pecunias.
Mediolanenses galeas.
Placentini carros.
Cremonenses tentoria.
Papienses lanceas.
Pistorienses pugiones.
Bononienses arundines.
Neapolitani industriam.
Ferrarienses tormenta.
Neapolitani equos.
Parmenses clypeos.
Tarvisani enses.
Viterbienses calcaria.
Laudenses comeatum.
Mediolanenses tolerãtiam.
Romani perseverantiam.
Genuenses perfidiam.

Præstant

Mantuani equitatu.
Genuenses classe.
Cremonenses struendis ordinibus.
Pistorienses excipiendo ictus clypeis.
Patavini moderãdis equis.
Veneti apparanda classe.
Brixienses exstruendis vallis.
Bergomates locandis insidiis.
Lucenses obsidendis urbibus.

DE MULIERIBUS.

Senenſes pulchræ.
Florentinæ delicatæ.
Peruſinæ elegantes.
Cajetanæ formoſæ.
Coſentinæ obſtinatæ.
Beneventanæ ruſticæ.
Bononienſes arrogātiuſculæ.
Mutinenſes benignæ.
Ceſenates rapaces.
Genuenſes ſalaces.
Cremenſes fallaces.
Placentinæ difficiles.
Mediolanenſes urbanæ.
Pedemontanæ procaces.
Venetæ petulantes.
Veronenſes gratioſæ.
Brixianæ diligentes.
Formianæ ſpecioſæ.
Lucenſes caſtæ.
Piſtorienſes faciles.
Romanæ graves.
Capuanæ ſuperbæ.
Neapolitanæ ſolicitæ.
Brunduſinæ inertes.
Ferrarienſes avidæ.
Ravenates humanæ.
Urbinates affabiles.
Vicentinæ conſtantes.
Parmenſes avaræ.
Papienſes lucri cupidæ.
Laudenſes ſuperſtitioſæ.
Cremonenſes ſumptuoſæ.
Terviſanæ zelotypæ.
Bergomates aſtutæ.
Aretinæ tenaces.
Puteolanæ bellæ.

TYPOGRAPHUS LECTORI S.

Cum hucusq; currente prelo perventũ esset, Lausdunenses duæ inscriptiones, altera Latina, altera Hollandica, atteſtãtes narrationi Ludovici Vivis, aliorumq; suprà pagina 548. posita, ab Illustri Comite Nassovio Cattimelibocensi, Domino Johanne juniore, Domino nostro clementissimo, ex inferiore Germania allata sunt; atq; ab aliis aliæ transmissæ, quas pro appendice addere me oportuit. Suo quanq; loco non esse positam, benevolus lector ignoscet.

En tibi monstrosum nimis, & memorabile factum,
Quale nec à mundi conditione datum.
Hac lege, mox animo stupefactus Lector abibis.

MArgareta Hermanni Comitis Hennenbergiæ uxor, quarti Florentii Comitis Hollandiæ & Zelandiæ filia, Guilhelmi Regis Romanorum, ac postea Cæsaris seu Gubernatoris Imperii, atq; Alitheiæ Comitis Hannoniæ soror, cujus patruus Episcopus Trajectensis, avunculi autem filius Dux Brabantię, & Comes Thuringiæ. Hæc autem Illustrissima Comitissa annos quadraginta duos circiter nata, ipso die Parasceues nonam circiter horam, anno millesimo, ducentesimo, septuagesimo sexto, trecentos sexaginta quinq; enixa est pueros, qui priùs à Guidone suffraganeo Trajectensi omnes in duobus ex ære pelvibus baptisati sunt; quorum masculi quotquot erant Joannes, puellæ autem omnes Elisabethæ vocatæ sunt, qui simul omnes cum matre uno eodemq; die fatis concesserunt, atque in hoc Lausdùnensi templo sepulti jacent. Quod quidem accidit ob pauperculam quandam fœminam, quæ ex uno partu gemellos in ulnis gestabat pueros, quam rem ipsa Comitissà admirata, dicebat, Id per unum virum fieri non posse, ipsamq; contumeliosè rejecit. Unde hæc paupercula animo perturbata, ac perculsa,

mox

mox tantum prolium numerum ac multitudinem ex uno partu ipsi imprecabatur, quot vel totius anni dies numerarentur; quod quidem præter naturæ cursum obstupenda quadam ratione ita factum est; sicuti hîc in perpetuam hujus rei memoriam ex vetustis, tam manuscriptis, quàm typis excusis chronicis breviter positum & enarratum est. Deus ille ter maximus hac de re suspiciendus, honorandus, ac laudibus extollendus in sempiterna secula, Amen.

Margreta Herman Grave van Henneberchs huiß-vrouwe/dochter des vierden Floris Grave van Holland en Zeeland/ süster van Willem den Coninck van Romen/ en daer naer Keiser des Rycx/ en van Alendt Gravinne van Henegou/ wyens oom was Bischop van Utrecht/haer ooms son/van haers moeders wegen was Hertoech van Brabant en Grave van Duringhen. Dese Hoochgeboeren Gravinne oudt zynde ontrent twee en veertich jaer/heft ter werlet voortgebracht op den goeden vrydach ontrent negen vren/int jaer dusent/ tweehoodert tseuentich ses/ dryhondert vyf en tseftich kinderen/ die al tesamen eerst gedoept syn in twee bekens van Guide den Wybischop van Utrecht/ van den welcken knechtkens alle Joannes/ die maechdekens alle Elisabeth genaemt zyn. Die al te samen met de moeder op enen dach gestorven/ en hier te Lausduynen in de kercke begrauen zyn. Twelck ghebeurt is door eine arme vrouwe/die twee kinderen van eender dracht/ op haeren armen droech/ waer van die Gravinne verwondert zynde: sprack/ dat sulcx by eenen man nit mochte geschyen/ en heeft se mit schoffierlycken woerden verstoeten/ waer door dese arme vrouwe verstoert zynde/ haer wenschede so veel kinderen tot eener dracht te vercryghen/ alßer daghen in een jaer mochten wesen/ twelck oock miraculoeselyck also geschiet is. Gelyck hier tot een memorie vt den ouden/ soe wel geschreuen/als gedrückte Chronicken in cortste gestelt/en verhaelt is. Gott sy hier van gevreest/geehret/ende gepresen in der ewycheydt/Amen.

FRANCISCUS PETRARCHA
lib.4.de rebus memorandis,tract.6.
cap.21.

De puero bicorpore nato in agro Florentino,de quo inferiùs carmina ponuntur.

In agro Florentino puerum bicorpori effigie, geminis capitibus, quaternis manibus circa genitales partes connexum, sic ut non ampliùs quàm in geminos pedes desineret,viderunt illic omnes,&c.

ET IN FINE EJUS TRACTATUS.

De monstro quod natum est in Comitatu Florentinorum:cujus effigies sculpta est in hospitali ad scalas.

Hac Petrus Paulusq; uno sub corpore bini
Fabrica naturæ mira jacemus humo.
Cuiq; suum fuit & manuum,fuit oris opusq;
Vesicæ,ast unum neutris opusq; fuit.
Junxêre extremæ partes nos corporis ambos,
Quas neuter simul & dicat uterq; suas.
Neutra ex parte pedes,capita ex utraq; fuerunt
Bina,sed è medio corpore planta fuit.
Bina fuit medio quæ corpore planta,deorsum
Pendebat;sursum quinta erat una manus.
Non verò nobis unus somnusq; cibusq;,
Nec risus nobis fletus & unus erat.
Somno membra dabat unus,ridebat at alter,
Surgebatq; unus,flens quoq; & alter erat.
In Florentina natos nos fluminis Arni
Valle dedit patriæ nos pia cura patris.
Inde alti,& sacro pariter de fonte levati,
Viximus ambo decem bis totidemq; dies.
Quid nunc Neptunum? quid nunc Janumq; bifrontem
Miraris? Stygii terna quid ora canis?
Et quid Geryonis tria corpora? Scilicet unum
Nos corpus, binas nos animasq; lege.

CUJUS-

CUJUSDAM REGIS GALLIÆ Epitaphium.

Risi, ploro: fui, non ſum: ſtudui, requieſco;
Luſi, non ludo: cecini, nunc mutio: pavi
Corpus, alo vermes: vigilavi, dormio: dixi
Salve, dico vale: rapui, rapior: ſuperavi,
Vincor: certavi, pace utor: jure ego vixi,
Jure igitur morior: non obſto, obſtare nequirem:
Terra fui quondam, rurſum ſum terra: nihil ſum.
Terra caduca vale, vermes ſalvete: recumbo.

HASSICA.

MARPURGI.

IN TEMPLO DIVÆ ELISABETHÆ.

ANno Domini M. CCCC. XLV. den montag nach Valentini starb der Mächtige vñ Hochgeborne Fürst vnd Herr / Herr WILHELM / Landgraf zu Hessen / Graf zu Catzenelnbogen / zu Ziegenhain / zu Dietz / vnd zu Nidda.

EPITAPHIUM ANNÆ LANDGRAVIÆ.

Ossa sub hoc tumulo sunt condita Principis ANNÆ,
MECKELBURGENSI *quæ fuit orta Duce:*
Hac thalamo fuerat geniali juncta GUILELMO,
HASSIA *tum cujus paruit imperio.*
At pia dum varios de relligione tumultus,
Atq; animo volvit rustica bella suo:
Mœstitiâ hinc terrore simul confecta supremum
In Domino clausit post pia vota diem.

Von Gottes gnaden Fraw ELISABETH geborne Landgräfin zu Hessen / weiland Hertzog HANSEN zu Sachsen verlassene wittibe / ist in Gott verschieden den 6. Decembris / im jar 1558. Der seelen Gott gnedig sey.

IN OBITUM NOBILIS CASTISSIMÆQUE matronæ Ursulæ à Remchingen, nobilis & excellentis viri Hermanni à Rehen conjugis, quæ obiit Calend. Jan. an. 1572.

Aspicito vitæ quàm sit vaga meta, viator,
Exemploq; meo disce subinde mori.
In medio cecidi, dolor, ævi flore, duplexq;
Mors in me peperit duplice morte malum.
Nam vix quinq; mea superâram lustra juventa,
Bisq; decem fueram mensibus apta toro:
Cùm fœtu mecum morior moriente marito
Rapta meo, sed non Christe benigne tibi.
In te jam vivo, proles tibi vivit, & unà
Spectamus superæ gaudia vera domus.
Ergo vale conjunx, valeant ludibria mundi,
Vobiscum dolor est, nos fovet alma quies.

Petrus Paganus Poëta L. F.

Vita mihi Christus, mors mihi dulce lucrum.

Anno 1590. den 15. Martij starb der Edle vnd Ehrnveste LVDWIG-CASIMIR von CHRAUM/ dem Gott gnade: seines alters sibenzehen jar vnd sechs monat.

Ut nunc triste mori est, sic dulce resurgere quondam,
Vita mihi Christus, mors mihi dulce lucrum.
In terris labor est, requies sed dulcis in urna,
Dum veniant summo gaudia summa die.

IN SUMMO URBIS TEMPLO.

D. O. M. S.

LUDOVICUS DEI GRATIA LANDGRAVIUS Hassiæ, Comes in Catzenelnbogen, Dietz, Ziegenhain & Nidda, &c. sibi & conjugi suæ hoc monumentum fieri fecit.

Symbolum L. L.	*Symbolum L.*
Vita mihi Christus,	Mors mihi lucrum,
Phil. 1.	Phil. 1.

Illustrissima Princeps ac Domina, Domina HEDWI-

GIS, Dei gratiâ Landgravia Hassię, Comitissa in Catzenelnbogen, Dietz, Ziegenhain & Nidda: Illustrissimorum Wirtembergensium & Teccensium Ducum & Mompelicardicorum Comitum genere nata, cùm anno ætatis suæ 43. Christi verò 1590. quarto Martii post horam secundam matutinam, Marpurgi ex hac vita in cælestem, magno apud omnes post se desiderio relicto, migrasset, corpus ejus usq; ad beatorum resurrectionem isthic conditum est.

Christus post mortem abolevit eum qui mortis habebat imperium.

DEO OPTIMO MAXIMO SACRUM.

Epitaphium Domini NICOLAI MAGNI SUECI J. U. D. qui obiit an. M. D. XLIII. die XXIIII. Novembris.

Hic est NICOLEUS *positus sub marmore* MAGNUS,
Maxima qui Juris *laus utriusq; fuit.*
Multorum mores populorum vidit, & illa,
Dum vixit, nulli laude secundus erat.
Innocuæ coluit, quam, toto tempore vitæ.
Fassa fuit veram vox in agone fidem.
Et nisi rupissent fatales stamina Parcæ,
In patria voluit jussa docere Dei.
Funde pias lacrymas addicta ô Suecia Christo,
Hunc monstraturus qui fuit, orba duce es.

Joannes Draconites,
Wolfgangus Laurentii
posuerunt.
Joannes Richius F.

Non media de plebe vir est, quem contegit iste
Hic nuper positus, lector amice, lapis.
Hic Legum Doctor sanctarum JUSTUS HAMERUS
Exutus putrido corpore ritè cubat.
Virtutum magnus cultor, pietatis amator,
Doctorum fautor, justitiæq; tenax;

Æquarum

Æquarum callens spatiosa volumina Legum,
Justaq́; pro trepidis dicere jura reis.
Oppressis qui ferret opem, miserosq́; levaret
Arte sua, haud longè notior alter erat.
Nulli inquam nocuit, multos adjuvit, & omnes
Officiis studuit demeruisse bonos.
Ergò senatorum numero tandem additur hujus
Urbis, quos inter lucida stella fuit.
Hinc ibi Hassiacis jam nobile nomen in oris,
Idq́; animi meruit dotibus eximiis.
Sed mens ad superas sedes concessit, ubi nunc
Æterna fruitur læta quiete poli.

D. NICOLAUS RODINGIUS F.

Obiit Marpurgi 20. die Januarii, An. M. D. L I.

EPITAPHIUM GERHARDI Noviomagi.

Hic NOVIOMAGI *requiescunt mẽbra* GERHARDI,
Juxta hunc ANDREAS *conditur* HYPERIUS.
Ut pia doctrinæ concordia junxerat ambos,
Sic idem amborum contegit ossa locus.
Quos sociat tumulus, sociabunt cælica regna,
Ut capiant fidei præmia justa suæ.

HENRICUS VIETOR FRIDEBERGENSIS, sacrosanctę Theologiæ Doctor & Professor in schola primarius, & Ecclesiæ hujus minister fidelis, in Christo obdormivit anno 1576. die 7. Januarii.

Hîc cubat Henricus Vietor, placideq́; quiescit,
Scripturæ sanctæ Doctor pius atq; modestus,
Divini verbi constans & præco fidelis,
Terra fovet corpus, fama inclyta non morietur;
Spiritus in cælo fruitur, sed sede beata
Percipiens vera jam gaudia plena salutis.

EPITAPHIUM IN OBITUM UXORIS DANIELIS Lünckeri junioris, matronæ nobilis ac perhonestæ, quæ in Christo piè obdormivit 30. Aprilis, an. 1576.

Quæ summo agnovit Danielem jure maritum
LUNCKERUM, *busto hoc en* KATHARINA *jacet,*
Ex patre Gunthero SCHENCK *nobilitate refulsit,*
Atq; piæ prolis mater honesta fuit.
GREGORIUS *primævus erat,* MARGRETA *secunda,*
Tertia post illos ELISABETHA *venit.*
ANNA *soror quarta est, pòst bini nomine* JANI,
Ex quibus hoc nomen DANIEL *alter habet;*
URSULA *postrema est, quæ primum quærit in undis*
Submersum fratrem, vindice morte mali.
Utq; piæ matri, sic gnatis hisce duobus
Summa quies parta est, te pie Christe duce.

IN COEMETERIO AD sanctum Michaëlem.

JUSTO VULTEJO WETTERANO RECTORI Pædagogii gravi & præclaro, sanctæ linguæ Professori, candido marito dulcissima Katharina Fettia hoc monumentum F. F.

Symbolum Justi Vulteji in Christo piè defuncti, ult. Martii, an. 1575.

Quid sum? quis? qualis? quantus? quotus? unde? quibúsve
Ortus avis? quorsum tendo? quibúsve viis?
Vermis: homo: malus: exiguus: postremus: ab imo:
Talibus & cretus: nitor ad astra: fide.

IN COLLEGIO AD LANUM, ante majus Pædagogium.

EPITAPHIUM M. JUSTI SCHRODERI præceptoris Pædagogii, & senatoris Marpurgensis.

JUSTUS *ut è vivis superam* SCHRODERUS *in aulam*
Concessit, tota luctus in urbe fuit;

Primus erat pulla quem flens ACADEMIA *veste*
Prodidit, alterius curia signa dedit;
Publicus hic fuerat, sed erat quoq; publicus ille,
Publicus & cives quo gemuere, fuit.
Omnia luxerunt, hunc publica luximus ipsi
Collegam, quo non dulcior alter erat.
Casta quid enumerem lacrymas, quas fuderit uxor,
Præcoce tam chari territa morte viri.
Cum Cicerone Maronis opes & fortis Horatî
Explicuit nostris voce sonante scholis;
Urbi consilium solitus præstare senator,
Et populo merces, more Solonis, erat.
Commodus interpres scriptorum, stella senatus,
Mercator justus, luxq; serena scholæ.
Ille suos juvenis morboq; animisq; parentes
Invalidos aluit, sumptibus ipse suis.
Pro qua tam sancta cælo pietate probatus
Invectus superis gaudet honore choris.

Obiit 29. Aprilis an. 1569.

Justus Vultejus dulcissimo collegæ suo F.

Ibidem.

EPICEDION FRIDERICI PEUCKERI, Philippi Peuckeri, prætoris Kirchainensis filii, mortui Marpurgi in Pædagogio.

Siccine te Friderice meum decus ergo remitto,
Pro vivo absenti funus inane patri?
Quàm fueras meritus Tithonia vivere secla,
Tam nimis ab raptus præcoce morte jaces!
Aurea si virtus contra fera fata valeret,
Non tua vis Stygis fracta fuisset aquis.
Cùm tua pacificis impleres nomina factis,
Pacificam cœli es jussus inire domum.
Hic te tranquilla sortitum tempora vitæ
Nos teneris miseri prosequimur lacrymis.
Hanc tamen, hanc tecum laudem vel mortuus aufer,
Quam tibi præceptor concinit ille tuus;

Quem venerabaris, quem charum semper habebas,
Cujus pendebat vultus ab ore tuo.
Reddidit ille tuis lacrymas quoq; manibus, ipso
Orbatus nato, non secus atq; suo.
Siccine te FRIDERICE *meum decus ergo remitto,*
Pro valido absenti nomen inane patri?
Anno Domini 1569. 15. Novemb.

IN COEMETERIO ANTE portam Franciscanam.

REGI CUI OMNIA PARENT.

Quando hæc fiat emigratio, quid interest?

GEORGIO STEUCHIS HEIDELBERGENSI, Christianæ pietatis, bonarum literarum & veræ virtutis studioso, magnæ spei adolescenti, in medio studiorum cursu, florentibus annis. XVI. Novembris, anno Christi M.D.LXXXIII. immatura morte abrepto, filio ut unico, ita dilectissimo, GEORGIUS STEUCHIS, Cameræ Electoratus Palat. præfectus, pater mœstissimus heu lacrymabile hoc amoris paterni monumentum amaro superstes animo, quod nollet, id fecit.

Vixit annos 14. menses 10. dies 5.

ECHARDUS WEIGEL VOLQUINO WEIGEL Archiatro aulæ Cassellanæ natus, Illustriss. Principi Lādgravio Guilielmo propter ingenii dotes charus, dum sponsus nuptias parat, fatali morte corripitur, & Marpurgi anno Domini M.D.LXXXI. die Julii XI. annum agens XXX. moritur, cujus anima beatorum consortio nunc fruitur.

Symbolum defuncti.

Pasce tuo verbo vitæ, mala pelle, salutis
Æternæ confer gaudia, Christe, mihi.

Phil. 1. Ich habe lust abzuscheiden / vnd bey Christo zu seyn.

EPITA-

EPITAPHIUM JOANNIS HARTMANNI Illustrissimi Principis Hassiæ LUDOVICI quondam Secretarii, piè in Christo 20. die Decemb. ann. 1578. defuncti.

Hic tegit Hartmanni tumulus pia membra Joannis,
Munera sollicititi post pia gesta fori.
Cujus mille quidem morbis fuit antè peremtum
Corpus, at in viridi nunc requiescit humo.
Spiritus Elysio felix spatiatur in agro,
Donec & instauret vis rediviva rogum.

Umbra defuncti loquitur.

Posteritas quæ forte meæ cognoscere vitæ
Fata velis, isthæc carmina pauca lege.
Si meminisse potes, sit quando Philippus in auram
Editus, Hassiacæ stella leoq; plagæ: Ann. 1504.
Ille mihi vitæ primordia contulit annus,
Et dedit ætatis tempora prima meæ.
Cumq; ter octavum mihi vita fuisset in annum
Continuata, bono sidere sponsus eram. Ann. æt. 24.
At cùm natalis superasset lustra bis octo,
Atq; duos annos vita resecta mihi est: Ann. æt. 82.
Quinquaginta annos septemq; superstes in illo
Conjugio, stabili pace maritus eram. Anno 57.
Ex una thalami socia bis pignora quinq;
Eduxi, tremulus pòst modò factus avus.
Martis quinq; fui per lustra senator in urbe,
Sed tamen his lustris unicus annus abest. Ann. 24.
Annos ante obitum septem celebrare placebat
Jubila, sponsorum more modoq; senum. Ann. 1580.
Dulcis posteritas, imitatrix esse tuorum
Majorum studeas sedula, jamq; vale.

Fiat voluntas Domini W.H.E.

Multi de his qui dormiunt in terræ pulvere, evigilabunt, alii in vitam æternam, & alii in opprobrium. H.B. Dan. 12.

DEO OPTIMO MAXIMO SACRUM.

Cave lector, disce, naturæ hic cursus, hæc fati lex est, orta ut intereant. Hujus te memorē defuncti, hæc quoties aspicis, volumus. Fuit nostra apud homines excellentia venustasq; cum labore secularis, nunc verò lumina in cœli gloria, vita cum Deo æterno sempiterna. Quàm felix, quàm fausta mutatio! quid igitur relicta luges uxor? cur parētes, fratres doletis mœsti? gaudete, in cœlis namque læti spectabimus lætos. Et quò nostra in terris etiam extaret memoria defunctis, THEOBALDO OLDENDORPIO, VALENTINO ET JOANNI, CHRISTINÆ, suavib. THEOBALDI liberis, privignis suis, SUSANNÆ filiolæ suæ dulcissimæ Johannes Wolfius, D. & Professor Medicus hoc posuit monumentum: An. Christi M.D.LXXXII. Julii XI.

ELISABETH,

HOC EST:

Mein Gott hat geschworen/mich * ersettiget/ vnd zu rechter ruhe gebracht.**

Nihil tam amarum, quod Christo vitæ ligno terepto, non fiat dulcissimum.

ELISABETHA MANTELIN primùm Jacobi Wolfii, pòst Justi Schroderi, artium Magistri & prudentissimi senatoris castissima conjunx; matrona dotibus ornata singularibus, & benigna pauperum fautrix, cursu & certamine peracto, dedit spiritum Christo suo charissimo, & nunc in gloria venturum expectans judicem, suo hîc quiescit corpore, at spiritu cum angelis Christi gaudet consortio, cœlesti induta pallio triumphat felicissima: Vale mater dulcissima, vale, jam felicissima lætare æternis gaudiis cum Christo & sanctis angelis.

Matri charissimæ Non. Novemb. an. 1583 piè in Christo defunctæ posuerunt liberi.

EPSTEI-

EPSTEINII

JOHANNIS PINCIERI PRÆFECTI EPSTEINENSIS TALE

extat monumentum, quod ipsemet excogitavit, manuque sua delineavit.

Initiò picta sunt defuncti insignia, ciconia scilicet rostro serpentem tenens, cui superscriptum,

Veneno pinguesco.

Juxta insignia pictæ sunt duæ columnæ, utrinque una.

In dextræ epistylio scriptum,	In sinistræ epistylio scriptum,
Veritas odium parit.	*Mundus vult decipi.*
In scapo hæc ordine sibi succedunt,	In scapo hæc ordine sibi succedunt,
Constantia.	*Pertinacia.*
Electio.	*Assensus.*
Judicium verum.	*Falsa persuasio.*
Ratiocinatio.	*Appetitus.*
Mens.	*Phantasia.*
In hypostylio legitur,	In epistylio legitur,
Veritatis basis Scientia.	*Opinionis basis Ignorantia.*
Et sub hoc	Et sub hoc
ΑΛΗΘΕΙΑ.	ΔΟΞΑ.

In intercolumnio sub insignibus,

ΔΟΞΑ ΒΙΑΖΕΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ.

In arcu supra insignia inter columnas,

Impostrix vario dominatur Opinio mundo,
Vimq́ue facit Vero, Verum tamen usq́ue triumphat.

Arcui innituntur globus cælestis & terrestris.

Cælesti astat nuda Veritas, terrestri splendidè amicta Opinio. Hanc Veritas alloquitur hoc disticho,

Tu speciosa quidem mundi vaga sceptra capessis,
Ast ego nuda polos te pereunte rego.

Supra hoc distichon pictæ sunt nubes, super quibus vehitur Veritas curru triumphali, trahens post se concatenatas Opinionem, Præsumptionem & Ignorantiam.

Opinioni asscriptum,

Illa ego quæ quondam dominabar Opinio mundo
Victa triumphanti subjuga facta trahor.

Huic picturæ subjectum est epitaphium, cujus inscriptio sic habet.

JOHANNI PINCIERO J. U. DOCTORI, ILLUSTRISSIMI HASSIÆ PRINCIPIS Domini Ludovici, &c. Consiliario, Epsteinensi præfecto, marito carissimo Epitaphium hoc observantiæ connubialis ergò Catharina Breidensteinia vidua mœstissima poni curavit.

WETTERA *me primùm vitalibus intulit auris.*
Tradidit Argentina bonas mihi nobilis artes.
Juris Doctorem fecit me Gallia. Tellus
Itala me vidit peregrinum; vidit Ibera:
Vidit & Oceani dominatrix Anglia. Et inde
Gallia me reducem civilibus implicita armis
Ad Martem à Musis civilia traxit ad arma.
Cumq́ue etiam Belgas tristis vexaret Enyo,
Semper eram, Ludovice Comes, tibi fidus Achates.
Hassiaci accitus post hæc ad Principis aulam,
Marpurgi quinos moror an[illegible] Eponis
Hinc præfecturam clementi a Principe nactus

Sedulus

Sedulus officium facio tria lustra duasq́;
Messes; articulis æger, sed pectore sanus.
Omnibus his functum cùm me jam gratia CHRISTI
Exorata piis precibus dissolveret, ædem
Corpus in hanc tetulere meum, telluris & antro
Clausere obscuro penitus: sed spiritus alti
Cum Christo victurus adIt fastigia cæli,
Pectora sana meis obtrectatoribus optans.

Vixit annos 54, obiit 9. Octobr.
anno 1592.

JUSTI LIPSI
MANES
AD
STUDIOSAM JUVENTUTEM.

STOICA *dum miror Seneca decreta, lubensq;*
Assidua Tacitum volvo revolvo manu:
Romanas ad opes dum mens stupet, admirata
Signa, tubas, lituos, militiaq; decus,
Castrorumq; situs, & classica; quis legiones
Excitat & turmas Martis, ad arma furor:
Dumq; sales Plauti, dumq; Afrum corrigo asellum,
Ingenu fretus dexteritate mei:
Annai exemplo dum crebras undiq; gnomas
Corrogo, quod Fabius non sine felle notat:
Circuituq; brevi Latiam concido loquelam,
Marci aspernatus cola diserta senus:
Dum gladiatorum memoro spectacla cruenta,
Totus & antiquis hareo in historiis:
Totus & in Criticis sudo: veterumq; libellis
Eluo censuris menda relicta meis:
Dum quaro quid sit Constantia, me tamen ipso
Nil levius, cunctis gentibus, esse, probo:
Et modò Calvini sector, modò castra Lutheri,
Postremò Ausonii perfida signa Papa:
Dum doceo Reges, quid publica commoda pacis
Augeat, his usus vocibus URE SECA:
Interea obteritur, pedibus subjecta, mihi omnis
Relligio, metus & numinis omnis abest.
Nil mihi cum CHRISTO, *cujus vel ponere nomen*
Horrui, ut ex libris certior esse potes;
Quos divulgavi, Musis & Apolline plenos,
Et Jovis, & quorum sit meminisse labor.

Hos

Hos colui, priscos imitatus: & his nova junxi
Idola, plebi devenerata rudi,
Gratificans aliis, statuis qui nuper honorem
Laude putaverunt crescere posse meâ:
Non ullo studio pietatis. nam mihi tanti
(Si fas est verum dicere) nulla fuit:
Ut Plautum è manibus vellem deponere, vatemq́,
Umbria quo tellus jure superba tumet.
Hos ego præ reliquis ardenter vivus amavi,
Argutis captus versibus atq; jocis:
Mortuus & pœnas pendo nunc inter utrunq;
Quas mihi constituit vindicis ira Dei,
Et cunctis aliis, qui dilexêre profana,
Et sese Bibliis abstinuêre sacris;
Hoc satis esse rati, NATURÆ *convenienter*
Vivere in his terris absq; timore mali,
Consulere & propriæ quavis ratione quieti,
Ut secta visum est, Atticæ culte, tua.
Disce bonas artes moneo, studiosa juventus,
Sic tamen ut potior sit pietatis amor.
Quâ tua si doctrina caret, non asse vel uno
Veneat: è Stygiis hoc ego testor aquis.
Hoc ego testabor lugubri voce per umbras.
AH MISER EST SAPIENS, QUI SAPIT ABSQUE DEO!

FINIS.